

Ἡμε menomenyεέ
meké

New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

ᑎᑦᑦ ᑎᑦᑎᑦᑎᑦ ᑎᑦᑎᑦᑎᑦ

New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Denya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Denya

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

c1c6a10b-c0b1-5242-bb46-153e2e25ddc7

Contents

Matyo	1
Makəs	71
Lukase	112
Jøn	181
Utó Anġbá Jisəs .	231
Rom	291
I Kərənt	320
II Kərənt	351
Galasiya	370
Efesəs	381
Filipi	392
Kolosiya	400
I Tessalonika . .	407
II Tessalonika . .	414
I Timoti	418
II Timoti	426
Titəs	432
Filemøn	436
Hibrus	438
Jəmsi	460
I Pita	468
II Pita	477
I Jøn	482
II Jøn	490
III Jøn	491
Jud	492
Amə gejya Jøn . .	495

Abya melóméló Jisós Kras ndere MATYO ásamé

*Ukwéne ante Jisós Kras
(Luk 3:23-38)*

¹ Gé ηwe mabó ukwéne ante Jisós Kras mpyáne mfwa Devid, Devid mpyáne Abraham. ² Abraham alu nte Asek, Asek alu nte Jakób, Jakób alu nte Juda ne aηmé bíí abi ande. ³ Ne Juda alu nte Peres ne Sera, mmá bwó akamege Tama. Peres alu nte Hesarón, Hesarón alu nte Ram. ⁴ Ne Ram alu nte Aminadab, Aminadab alu nte Nashyón, Nashyón alu nte Salmón. ⁵ Salmón alu nte Boas ne mma Boas akamege Rahab. Boas alu nte Obed, ne mmá Obed akamege Rut, Obed alu nte Jesse. ⁶ Jesse alu nte mfwa Devid.

Ne mfwa Devid alu nte Solomun, mmá Solomun abó abóó mbe abá lé Uriya. ⁷ Ne Solomun alu nte Rehoboam, Rehoboam alu nte Abija. Abija alu nte Asa. ⁸ Asa alu nte Jehoshafa, Jehoshafa alu nte Joram, Joram alu nte Usiya. ⁹ Usiya alu nte Jotam, Jotam alu nte Ahas ne Ahas alu nte Hesekeya. ¹⁰ Hesekeya alu nte Manase, Manase alu nte Emós, ne Emós alu nte Josaya. ¹¹ Gébége ápyené bóó Isréli né bé ájye ne ebwó né meló Babilón, Josaya abyε Jekoneya ne aηmé bíí abi ande.

¹² Ajyεgé ne bwó né Babilón, Jekoneya abyε Sheltyel, Sheltyel alu nte Serubabel. ¹³ Serubabel alu nte Abiud, Abiud alu nte Eliakim ne Eliakim alu nte Asóh. ¹⁴ Asóh alu nte Sadók ne Sadók alu nte Akim ne Akim alu nte Eliud. ¹⁵ Eliud alu nte Eliassa, Eliassa alu nte Matan ne Matan alu nte Jakób. ¹⁶ Ne Jakób alu nte Josef, Josef ayi menó Meri. Meri abyε Jisós Muú yi Esówo akweré ji elá gefwa. *

¹⁷ Mmyε ke nnó upyáne ukouko, manló mbaá Abraham ókwóné mbaá Devid úlú nyá úfyáneúni. Manló ntó mbáa Devid ókwóne gébége ájyé ne ebwó né Babilón úlú ntó úfyáneúni. Ne mámanló gébége ájyé ne ebwó né Babilón kpaá te gébége ábyené Kras, upyáne úlú nyá ntó úfyáneúni.

*Nebyε né Jisós Kras
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Na ne nebyéné Jisós Kras nekené. Mma wuú akamege Meri. Josef abó akpe mambá Meri ayi alu mambyε Jisós, nsa nnó ebwó ákaá ujógéné ate, Meri age nnó ji alu ne une né utó Mendoó Ukpea. ¹⁹ Josef akaáge nnó Meri alu ne une, elé ji Josef alú nyá cho né mbe ushu Esówo, akélé fó manchye ji mekpo unó wó, ashúú manwá neba bwó bíbíí. ²⁰ Ndere ji aférege depó etiré mbó, Esówo ató ekiénné wuú échwó gáre ji né gejya eké, “Josef mpyáne Devid, ófógé fó manse mendée wye Meri né neba, néndé elé

* **1:16** Elú wáwálé nnó: Kras, ula utene nnó Muú yi Esówo akweré ji elá gefwa.

Mendoó Ukpea ne epyeé ji akpané unε. ²¹ Ne ji abyene nyé maá mende, ayi áférege nye bɔ́ bii né efwyale ewé gabo achwɔ́ ne ewú. Getu eyigémbɔ, ɔ́bɔ mamfyε ji mabɔ nnó Jisɔs.” †

²² Unó bina uko úpyeé nnó ébé wáwálé nkane Eɔwɔ apye Asaya muú ekpávε wuú ajɔ́ nnó, †

²³ “Wuúge, gembwénége mendée gékpáne nye unε, gébyé maá mende, ákuú nye ji nnó Emanuel.” Ula útené nnó, “Eɔwɔ alu ne esé.”

²⁴ Ne Josef ápégé géjyá ase mendée wuú Meri wyé ndere ekiénné Eɔwɔ egaré ji. ²⁵ Yémbɔ ebwɔ́ ákaá ujógéné ate wɔ́, kpaá te Meri ábyené maá wuú mende. Ne Josef afyé ji mabɔ nnó Jisɔs.

2

Ande abi ágii depɔré ambe, achwɔ́ gé Jisɔs

¹ Abyé Jisɔs né melɔ Betelεhem, né gebagé mewaá Judiya, gébé eyigé Herɔd álú mfwa né gebagé mewaá eyigémbɔ. Abyegé Jisɔs, ande fɔ́ abi ágii depɔré ambe átané né égbé ewé ηmeé étánege ákene áchwɔ́ né Jerosale ágige bɔ́ aké, ² “Maá meke ayi ábyené nnó ábé mfwa bɔ́ Jus alu fɔ́? Eɔe degige mbɔ, gétúgé dégené membe wuú mbaá ηmeé étánege ayi áleré

esé nnó ábyé ji, ne esé déchwɔ́ manógé ji.”

³ Mfwa Herɔd aké awuú mechɔewe, metɔ́ étyá ji mmu wyεmbɔ ntó ne epyeé ne bɔ́ Jerosale ako. ⁴ Mfwa Herɔd akuú, ánɔ́ baá ámpyé ure Eɔwɔ ne áneré mabé Eɔwɔ, ebwɔ́ ako áchomé mbaá ama, agii ebwɔ́ aké, “Ndé mbaá ábɔ́ mambyé muú ayi ákuú ji Kras”?

⁵ Ashuú ji meko aké, “Abó mambyé ji né Betelεhem, fa gebagé mewaá Judiya.” Néndé, mbɔ ne Eɔwɔ apye bɔ́ ekpávé bii ásáme nnó,

⁶ “Wɔ́ Betelεhem, né gebagé mewaá Judiya,

yé élé wɔ́ ɔ́lu kɔ́, ɔ́pɔ́fɔ́ ηénéηéné né geluágé malɔ genwá ayi álu né mme Judiya.

Néndé, eta wyé ne mfwa átánege nye ayi ágbárege bɔ́ ba Isrelí, nkane mémbamé mágónηme ápéle magónηme jii.”

⁷ Ne Herɔd áwúgé mbɔ, akú ankeé bimɔ́ ájwólé bibii, agii ebwɔ́ aké, “Gárege me gébé eyigé enyú dégené membe yimbɔ né melɔ nyú tití.”

⁸ Eféé ne Herɔd átame ebwɔ́ aké, “Chóge né Betelεhem démyémmyε dégé mbaá ayi maá yimbɔ álú, dégege ji kérege meso, déchwɔ́ dégaré me nnó nyé nnógé ji ntó.”

⁹ Ne ankeé bimɔ́ áwúgé genó eyigé mfwa yimbɔ ajɔ́ ne ebwɔ́, áló manjyε. Ne ndere ebwɔ́ ájyé ágé wyé

† 1:21 Elú wáwálé nnó: Mabɔ Jisɔs matene nnó Muú yi áferege nye bɔ́ bii né efwyale. † 1:22 Elú wáwálé nnó: Asaya ajɔ́ depɔ́ etiré na ebele nya anηe 750 ne ále sa ηwe Matyo.

membe yimbɔ ayi ebwɔ ábɔ ágene nkane ajyéε mbe, ebwɔ ákwólége ji meso. Akwónégé né Betelēhem membe yimbɔ atené né mfaánebuú cho né gepú eyigé maá yimbɔ álú. ¹⁰ Ebwɔ ágégé membe yimbɔ eféé, matɔ́ ágɔ ebwɔ dɔ́. ¹¹ Akpégé né mmu gepú eyigémbɔ, ágé maá yimbɔ ne mmá wuú Meri. Eféé ne átomé manó mme áchyé ji enogé. Ne ánené uba bwɔ áferé unó mabɔ áchyé ji, gémá gélú genógé gesege ŋka eyigé ákuú nnó gul, gémá gélú gefógé emmá ewé ewyaá gebe gelógéló ne eyige fɔ gelú laménda ayi alú gefógé mawéé gebé gefɔ. ¹² Nkane aŋkéé bimbɔ ábelé ne utuú, Esɔwɔ achwɔ kwéle ebwɔ mbeé né gejyá nnó ekage ákéré meso mbaá Herɔd. Ebwɔ ákoó meti ewéché ne ájyé né melɔ bwɔ.

Josef ne Meri ákpá Jisɔs ábɔ áfé né melɔ Ijip

¹³ Aŋke bimbɔ áwúlégé, ekiénné Esɔwɔ ékwɔ Josef ushu né gejya, éjɔ́ ne ji eké, “Josef, Kwilé ka, kpa maá yina ne mmá wuú débo deyjé né melɔ Ijip. Déjyégé láge éwu kpaá te bíí bí ngárege nyε enyú nnó dékéré meso. Néndé Herɔd ákelege maá yina manwá.” ¹⁴ Josef apégé géjyá ne utuú bimbɔ, apye wyé nkane ekiénné Esɔwɔ egaré ji eké. “Kpá maá yimbɔ ne mmá wuú ojye né Ijip.” ¹⁵ Akwónégé Ijip, ála wyé kpaá te gebégé mfwa Herɔd

ágboó. Unó bi na úpye nnó depɔ étiré Esɔwɔ ápye nnó muú ekpávε wuú agaré bɔ́ bíí débé wáwálé, nnó, “Nkú maá wa átané né Ijip.” *

Herɔd ajɔ́ nnó áwá baá ande

¹⁶ Herɔd agégé nnó aŋkéé bimbɔ ábwólé ji, nchye anywóné ji mmu. Achyé meko aké, “Áwá baá ande ako né Betelēhem né maló ayí kwókwlé, áló né baá abi ákwóné aŋmé ápea áshúlégé.” Herɔd ajɔ́ mbɔ gétúgé ji áferé nnó élé mé aŋmé ápea ayí ji agíí aŋkéé bimbɔ gebé eyigé ebwɔ ágené membe yimbɔ. ¹⁷ Mechɔ ewéna épyembɔ nnó, genó eyigé Jerimaya muú ekpávε Esɔwɔ ájɔ́ gepyε wáwálé. ¹⁸ Ajɔ́ nyá aké, “Meko negbo átané né melɔ Rama ne gejamégé elúlú ne dámpepe. Rashel alili baá bíí, bɔ́ áfyéé ji metɔ́ nnó ágó magbo, akámégé gétúgé baá bíí abi ágboó.”

Josef ne Meri ákeré meso ne Jisɔs né Nasaret

¹⁹ Herɔd ágbógé, ekiénné Esɔwɔ ekwɔ Josef ushu né géjyá né Ijip, ²⁰ eké “Josef, kwilé ka ókpá maá yina ne mma wuú, enyú dékéré meso né mme Isrēli. Bɔ́ abi ákelege manwá ji ágboó.” ²¹ Josef apégé, ase maá yimbɔ ne mmá wuú áfé né mme Isrēli. ²² Yémbɔ ji áwúgé nnó Achelɔs ase gefwagé nte wuú Herɔd né gebagé mewaá Judiya, abó efɔ manjye wyé.

* 2:15 Elú wáwálé nnó: Melɔ ŋwe ewé na etané né ŋwe Hosea 11:1.

Né gejsya εγίγέ ji áma gé, Εσωω άκωελé ji mbeé nnó ajye né gebagé mewaa Galilií. ²³ Ne Josef ajye jwóle né meló Nasaret ewé élu né gebagé mewaa εyigémbó. Mechó wé εpye nnó genó εyίγέ Εσωω abó apye nnó muú εkpávέ wuú agaré bós bií gébé wáwálé nnó, “Bós ákuú nyε ji nnó muú Nasaret.”

3

Mekomejós ayi Jón menwyaá bós manaá Εσωω ágarege

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jón 1:19-28)

¹ Né gébé εyigémbó, ndere Jisós alu né Násaret, mende fó ayi akuú ji Jón menwyaá bós manaá Εσωω, aló mangaré mekomejós Εσωω né mashwone né gebagé mewaa Judiya aké, ² “Kwórege matós nyú délyá gabo néndé gébé εyigé Εσωω ágbárege gefwa ne bós bií géla kwókwólé.”

³ Jón yina ne Asaya muú εkpávέ Εσωω ágarege nyá átomé ne jii nnó,

“Muú fó abene mbó né mashwone aké,
‘Kwyεge meti Ata dakεné,
nyaáge éwú ébé cho’.”

⁴ Gefógé nkúu εyίγέ Jón abó afyé ájo ne bya mpó mashwone. Awélé ekandá mekó menya né gebwe jii, ne menyéé wuú alu nyá lé égomé ne nwyós. ⁵ Ne gejamégé bós áchwó manwú mekomejós ayi Jón agárege. Bós bina átané Jerosale, ne gebagé mewaa Judiya meko ne maló mako ayi álú kwókwólé ne

εβεé Jodan. ⁶ Ndere εbwó áshuu εκúu né gabo ayi εbwó άpyεé, Jón awyaágé εbwó manaá Εσωω né mmu εβεé Jodan.

⁷ Ndere Jón ágarege mbó, agé gejamégé εκwó bó Farasi ne εκwó bó Sadusi fó ndere áchwós nnó ji awyaá εbwó manaá Εσωω, aké ne εbwó, “Enyú mmyó! Ndé muú agaré enyú nnó, dekage bó εfwyale ewé Εσωω achwó tó?”

⁸ Yéndémuú nyú apyégé unó εbí úleré nnó akwóré metós wuú alyá gabo wáwálé. ⁹ Déferégé fó nnó, dekage déjwóle déli mmye nnó, elé esé délu upyáne Abraham dékágé bó εfwyale ewé εchwós. Kaáge wáwálé nnó, Εσωω akage pye mataá yina ábwólé upyáne Abraham. ¹⁰ Ye nana, enyú debó mankaá nnó, ábwéé mé etós mfaá mango yendé genós ne makaka εyigé gélagé wómé umpomé ulóuló ásóré áfóme mmu mewε.

¹¹ Me nwyage enyú ne manaá Εσωω mamimami manleré nnó, enyú dékwóré matós nyú. Yémbó, muú fó achwó mbó me meso, ayi ánejá geme apwó me, nkwané yé muú ayi mkpane unó uká bií wó. Achwógé, awyage nyε enyú ne Mendoó Ukpea ne mewε. ¹² Achwós nyé ne ékóriyá né εbwó wuú mánychá esa. Anerégé ashwané nyε matoó alá pópó, afye esa né mmu uba abelé. Ne ukwós εbi ulaá

akpane agbe né mewε εwé élá nómégé.*

Awyaá Jisós manaá Εσωω
(Mak 1:9-11; Luk 3:21, 22)

13 Εwυά yé wó, Jisós atané gebagé mewaa Galilií achwó né εβεé Jodan mbaá Jón nnó awyaá ji manaá Εσωω. 14 Yémbó, Jón abó ashya ne ajóó ne Jisós aké, “Nnó me nchwó eta wyé awyaá me manaá Εσωω, wó wma wchwó eta wáa?” 15 Jón ajógémbó, Jisós ashuú ji meko aké, “Gó éwú ébé mbó nana, elome nnó dépyé yéndégenó eyigé Εσωω akélege. Εφέε ne Jón ákamé manwyaá Jisós manaá Εσωω.” 16 Ténéténé ayi áwyaá Jisós manaá Εσωω, atané mmu nnyi, aké apele mfaánebuú anené, agé Mendoó Εσωω éshúlege nkane gepwine ne echwó téne ji mmyé. 17 Ne meko atané mfaánebuú aké, “Gé maá wa na, ngboó ne ji, apyεé metwó egóó me.”

4

Danchōmeló ammua Jisós
(Mak 1:12, 13; Luk 4:1-13)

1 Εφέε Mendoó Ukpea épye Jisós afé né mashwone nnó danchōmeló ammua ji. 2 Jisós abelé éwu usaá ndó upea, utuú ne ηwómésé ayi álá nyéé menyéé wó ne mesa aló mammye ji. 3 Gébé eyígémbó ne danchōmeló áchwó jóó ne ji aké, “Mbógé wó wlu Maá

Εσωω, garé mataá áyina ábwólé ntoó bréd.” 4 Jisós ashuú ji meko aké, “Ásá mmu ηwe Εσωω nnó, menyéé jiji fó wó awyaá eshye mángbaré geηwáge mekwaá wó, yéndé mekomejóó ayi Εσωω ajóó awya ntó eshye mangbaré geηwáge mekwaá.” 5 Ajóógé mbó, danchōmeló ase ji afé né Jerosale meló ukpea, abelé ji né melu εwé éluú tete mfaá echa upe Εσωω.*

6 Ne aké ne ji, “Mbógé wó wlu Maá Εσωω, nyó cho mme, néndé ásá né mmu ηwe Εσωω nnó, ‘Εσωω atome nye makiénné jí nnó áchwó ábámé wó’, áma sá nnó: ‘Agbárege nyé wó né amu bwó chánchá nnó ókagé ótó enóó geká né ntaá.’”

7 Jisós ashuú ji meko aké, “Ngba, me nyogé fó néndé, ásá ntó né mmu ηwe Εσωω nnó, ‘Mekwaá ákpelé gé fó Nte wuú Εσωω mankpea ji nnó ápyé genó.’” 8 Alyágé εφέé, danchōmeló ama akpá ji afé né mfaá mékwé εwé éηogé dóó ne aléré ji maló mme mako ne gefwa eyi géluú wyé. 9 Ne aléré gé Jisós mbó, ajóó ne ji aké, “Menchyege nye wó unó bina uko mbógé otogé manó mme onogé me.” 10 Jisós anyá ji aké, “Kwilé me ushuú, wó danchōmeló, ása mmu ηwe Εσωω aké, ‘Óbó manógé elé Nte wyε Εσωω jimbií ne wkpáné wyε lé ji defwe.’”

* 3:12 Elú wáwálé nnó: Mendoó Ukpea echwóge muú né mmye, eshyege ji eshye mampye utó Εσωω, mbōntó ne mewε εσοó yéndé gabo ayi muú ápye epye ji akpea.

* 4:5 Elú wáwálé nnó: Bóó Jus áferé nnó Jerosale álu meló ukpea bwó néndé, echa upe Εσωω elú nyá wyε. Echa upe Εσωω eléré né eta bwó nnó Εσωω alú fa mme.

11 Ajógé mbò, danchòmelò alyá ji afé. Eféé ne makiénné Èsòwò áchwò póo Jisàs.

Jisàs alò utòó bií né Galilíi

(Mak 1:14, 15; Luk 4:14, 15)

12 Jisàs áwúgè nnó ápye Jòn menwyaá bòó manaá Èsòwò áfyéé denò, alyá gebagé mewaaá Judiya akeré né gebagé mewaaá Galilíi.

13 Ajyéégé, ábelé fò né Nasaret dòó wò, akoó kóge ajyé jwólé né Kapanòm melò ewé élú né mapea gentoógé mewaaá Galilíi né gebagé mewaaá Sebulòn ne Naftali. 14 Èbò epyembò nnó genó eyigé Asaya muú ekpávè Èsòwò asamé gébé wáwálé nnó,

15 “Mme Sebulòn ne mme Naftali, mme ayi álú meti ebéé mega, né égbé ebéé Jodan, gebagé mewaaá Galilíi eyigé gejamégé bòó abi alá pò bòó Jus ájwólege wye. 16 Bòó abi ábó álú mmu gemua ágé gekpékpégé genjgbó. Ne bòó bi álú nya mmu manoó negbo, nana genjgbó gégené, ebwó átane meti.”

17 Eló né gébé eyigémbò, Jisàs alò mangaré bòó mekomejòó Èsòwò aké, “Kwórege matòó nyú délya gabo nénde, gébé eyigé Èsòwò ágbárege gefwa jíí ne bòó géla kwókwólé.”

Jisàs akú baá utòó bií ani abi mbe

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

18 Bií fò, ndere Jisàs akéne né mbále ebéé mega ewe elu

né Galilíi, agé ànmé ápea mmá ama, nte ama. Ama akamege Simun ayi ákuú ji ntó nnó Pita, ne menjmo wuú Andru. Èbwó ànmée utófó bwó, élé álu áwáné meshuú. 19 Jisàs ajòó ne ebwó aké, “Kwólege me, nlerege nyé enyú, ndere ákpálege bòó eké meshuú.” 20 Tenéténé yimbo Simun ebwó ne meso wuú Andru ályaá utófó bwó ne ákwólé ji. 21 Ndere Jisàs ályá eféé ajyéé mbe gachye, áma gé ànmó abifò ápeá Jemsi ne Jòn menjmo wuú ebwó álú baá Sebedee. Alú né mmu ékpée ne nte bwó Sebedee átóme upaá utófó bwó. Akuú ebwó nnó ákwóle ji. 22 Jisàs ajógé mbò, yé gébé áchò wò ályá ekpée mbaá nte bwó ne ákwólé ji.

Jisàs alerege, agarege mekomejòó Èsòwò ne apye bòó mamée átóoge

(Luk 6:17-19)

23 Ne Jisàs akéne gebagé mewaaá Galilíi geko. Ndere akéne, alerege bòó mekomejòó Èsòwò, né mmu macha mmyemenene bwó. Agarege ebwó abya melóméló ndere Èsòwò ágbárege gefwa ne bòó bií. Ama apye bòó abi ameeé mamée ufóó ufóó átóoge. 24 Abya yi apye ngó Jisàs akwó kpaá akwóné gebagé mewaaá Síriya geko. Bòó ákpáne bòó bwó ako abi ameeé mameé ufóó ufóó ne abi ágene efwyale dòó áchwó eta wuú nnó ápye ebwó átoó. Né geluágé bòó bina, abifò áwyá aló nchye, abifò ákwéne usasa ne abifò ameeé uchanchi. Jisàs

apye ebwó átoó. ²⁵ Ewena épyegémbó, gejamé gé bɔ́ó ako abi átané gebagé mewaa Galilí ne gebagé mewaa eyige ákuú nnó maló áfya ne Jerosale ne Judiya né egbé ebéé Jodan, ebwó ako álo mankwólége Jisɔs. †

5

Jisɔs alerege bɔ́ó mekomejɔ́
Esɔwɔ né mfaá mekwé

¹ Jisɔs ágé gé gejamé gé bɔ́ó abi áchwɔ́ó matoómatoó né mbaá ayi ji alú, akwó ajye jwɔle mfaá mekwé. Ne baá utɔ́ó bií ájwɔlé áno ji mme.

Jisɔs alerege mejé ewé wáwálé
(Luk 6:20-23)

² Ne alɔ mánleré ebwó aké: ³ “Esɔwɔ ajé bɔ́ó abi ágené nnó mbɔ́gé ji alá pó ebwó ápó yé genó; néndé gefwa eyigé Esɔwɔ ágbárege ne bɔ́ó bií gelú eyigé bwó. ⁴ Esɔwɔ ajé bɔ́ó abi álú ne masome, néndé Esɔwɔ áfyéé nye ebwó metɔ́ó. ⁵ Esɔwɔ ajé bɔ́ó abi alá sélé gemege bwó eke genó, néndé mme meko abéé nyé awe bwó. ⁶ Méjé elu ne bɔ́ó abi áwyaá matɔ́ó mampye genó eyigé Esɔwɔ akélege, néndé ji apyéé nye ebwó ápye genó eyigé ebwó akélege. ⁷ Esɔwɔ ajé bɔ́ó abi ágene bɔ́ó meshwe, néndé Esɔwɔ ntó agene nyé ebwó meshwe. ⁸ Esɔwɔ ajé ebwó abi áwyaá matɔ́ó mmu pópó, néndé ágene nye Esɔwɔ ne ame bwó. ⁹ Esɔwɔ ajé bɔ́ó abi ámmyéé nnó bɔ́ó ábé nesɔ ne ate, néndé, ákuú nye ebwó

nnó baá Esɔwɔ. ¹⁰ Esɔwɔ ajé bɔ́ó abi bɔ́ó ámyé amu ne ebwó gétúgé ápye unó ebí Esɔwɔ akélege néndé gefwa eyigé Esɔwɔ ágbárege ne bɔ́ó bií gelu eyigé bwó. ¹¹ Méjé elu ne enyú abi bɔ́ó áju enyú mashye mmye, enyú abi ámmyéé amu ne enyú detúdetú ne enyú abi ama ájɔ́oge ufɔ́ó unó uboubó ebi ulú gebýó eta nyú gétúgé dékwólegé me. ¹² Bége lé ne metɔ́ó megɔmegɔ ne nechóchó, néndé, gekpékpé gé nsá nyú alu né mfaánebuú. Kaáge ntó nnó mbɔ́ ne ámye nyá amu ne bɔ́ó ekpávé Esɔwɔ abi ábɔ́ó mbe ne enyú.”

Jisɔs alerege nnó áhkwɔle bií
álú eké mega ne genjɔ́ mbaá
bɔ́ó mme

¹³ Enyú bi delu áhkwɔle baá délu eke mega mbaá bɔ́ó mme meko, yémbɔ́ mbɔ́gé mega élá pó sé ne ugo bií, ápyéé mbɔ́ nnó ne ugo bií ukéré? Éfílé sé yé genó, éla lé genó eyigé ágbéle dafye bɔ́ó ájyále ne uka. ¹⁴ Enyú delu genjɔ́ mbaá bɔ́ó mme meko, wye ndere melɔ́ ewé átené mfaá mékwe éla ebí gé fɔ́ mangé. ¹⁵ Mbɔ́ntó ne muú alwé gé étúléká alá abɔ́ó fɔ́ gesá ákwéré ewú. Yémbɔ́, alwé gé éwú aɲma ewú mfaá mbaá yi égénege yéndémuú né mmu gepú ágené. ¹⁶ Wyembɔ́ ntó ne élome nnó délyá genwáge nyú gégénégé eké mewe mbaá bɔ́ó ako, nnó yéndémuú ágé uló melu ebí enyú dépyé ne áfé gé Nte nyú Esɔwɔ muú alu né mfaánebuú.

† 4:25 Elú wáwálé nnó: Malɔ́ afya yina, élé Dekapolis.

Jis̄as alerege b̄ō dep̄ar̄é mabé Mosis

¹⁷ Déferégé f̄ō nnó me mbo nchw̄ó élé mánch̄o mabé Mosis ne unó bi b̄ō ekp̄ánvé Ēs̄ow̄o áb̄ō áleré. Nchw̄ó lé nnó mpye unó ebí mabé yimb̄o áj̄ō úb̄é wáwálé. Nchw̄ó f̄ō mánch̄o áj̄i w̄o. ¹⁸ Ngarege enyú wáwálé nnó, téé mfaá ne mme ábyeé, ye ekéké genó eyigé áférege né mabé Mosis yina gép̄o yé genéné nnó, kpaá téé unó uko ebi ásámé úb̄é ne wáwálé. ¹⁹ Ne yéndémuú ayi abyaá ekéké genó né mabé ayi, nnó ep̄f̄ō genó, ne álerege ntó nnó b̄ō ábyágé ewu, abeé gembyánkwógé muú né gefwa eyigé Ēs̄ow̄o ágbarege ne b̄ō bií. Yémb̄o muú ayi ábelege mabé Ēs̄ow̄o ayi, ne alerege ntó b̄ō nnó ábelégé áj̄i abeé nyé gekp̄ékp̄égé muú né gefwa eyigé Ēs̄ow̄o ágbarege. *

²⁰ Ngarege enyú wáwálé nnó mb̄ogé enyú delá fyéé mekpo mambele mabé Ēs̄ow̄o depw̄ó ekw̄o b̄ō Farasi ne ánleré mabé Ēs̄ow̄o w̄o, degene f̄ō meti mankpe né gefwa eyigé Ēs̄ow̄o ágbarege ne b̄ō bií cháchá.

Jis̄as alerege dep̄ar̄é met̄ō us̄ō

²¹ Enyú debó déwú nyá nkane ebé Mosis ej̄ō mbaá ukwéne ante sé nnó, ékagé muú áwá nte. Muú ayi ápyeé mb̄o, akp̄éne nyé unó mpa. ²² Yémb̄o me ngarege enyú nnó, yéndémuú ayi ab̄ō

met̄ō us̄ō ne nte men̄mé akp̄ene nyé unó mpa eso. Ne muú ayi ashyéé nte men̄mé nnó, “w̄o ɔlu waá?” Akp̄ene nyé ntó eso ewe kpaá. Ne muú ayi aj̄ōgé ne nte men̄mé ntó nnó, “W̄o gen̄kenégé muú” akp̄ene mmu mewe ewé élá nómégé. ²³ Ne ndere elúmb̄o, ébégé nnó muú ab̄ō echye manch̄yé, né mbaá ayi áchyége echye Ēs̄ow̄o, ne atege nnó apye genó eyi ges̄ō men̄mé wuú met̄ō, ²⁴ ályá echye ewémb̄o eféé, ab̄ō kpe mbe ajyé akwyé dep̄o ne men̄mé wuú, ne achw̄o achyé echye wuú mbaá Ēs̄ow̄o. ²⁵ Muú ab̄ogé efwyale ne muú mawámé wuú, akamégé f̄ō ji ajye ne ewú né eso. Akwyéé dep̄o áb̄é meko ama gemege nnó ajye né eso. Nénde, alá pye mb̄o w̄o, gébé gékoógé ajyegé ne éwú né eso, afye nyé ji né amú mempané mpa. Ne mempané mpa afye ji né amú b̄ō b̄ō nku, ne b̄ō nkú áfyéé nyé ji den̄o. ²⁶ Ne kaáge wáwálé nnó alaá né den̄o etirémb̄o, kpaá te ákw̄ole ujw̄ō bimb̄o uko.

Jis̄as alerege dep̄ar̄é ul̄o ne neba manwá

(Mat 19:9; Mak 10:11, 12; Luk 16:18)

²⁷ Enyú debó déwú nyá nkane ebé Mosis ej̄ō nnó muú ákwegé ul̄o. ²⁸ Yémb̄o me ngarege enyú nnó, muú ayi apéle mendée dómee, ne ab̄ō nkyaá né met̄ō wuú mambélé ne ji, akwe

* **5:19** Elú wáwálé nnó: B̄ō Jus̄ ákuú gefwagé Ēs̄ow̄o nnó gefwagé mfaánebuú gétúgé ebw̄o áf̄ō mantya mab̄o Ēs̄ow̄o, detú detú.

mé mbò lé ulò ne mendée yimbò né mmu metò wuú. ²⁹ Ne ndere elúmbò, mbògé dambònnnyi wyé ayi ebwònye apye nnó ókwé ebé Èsòwò ju ji òféré, néndé élú galógáló nnó gepógé menyammye génó wò, ne nnó òbé ne upò mmu uko, ójyé né mewé ewé élá nómégé. ³⁰ Ne mbògé ebwònye wyé épyé wò nnó ókwé ebé Èsòwò, sò éwú òfómé, néndé élú galógáló nnó jógé menyammye wyé génó ne nnó menyammye wyé mekomeko ákpé mmu mewé ewé élá nómégé. ³¹ Enyú dewú nyá nnó ebé Mosis ejòó éké muú akage wá neba ne mendée wuú mbògé achyegé ji mekpó ñwe. ³² Yémbò me ngare enyú nnó, muú ayi awáne neba ne mendée wuú ewé mendée wuú alá kwe ulò wò, muú yimbò apye nnó mendée wuú akwé ulò mbògé abagé menò ayi chá. Ne ye ndé mende ayi abagé mendée ayi menò wuú alya ji neba akwé ntó ulò.

Jisòs alerege depàré manyémeno

³³ Enyú debò déma wú nyá nkane ebé Mosis ejòó ne ukwéne ante sé nnó, ékágé muú anyémeno mampye génó eyige gélá pò ji metò mampye. Muú abò mampye génó eyigé ji anyémeno né mbé ushuú Èsòwò nnó apyé. ³⁴ Yémbò me ngarege enyú nnó ékágé muú akele kan̄ka, ye ébéle mannkú mabò mfaánebuú, néndé élé geluòge Èsòwò. ³⁵ Yé ébéle mankele ákú mme néndé

mme alu geluó eyige Èsòwò ánerege uká bií wyé ágbéegé mmye, ne muú akelégé akú ye Jerosale néndé ele Èsòwò mfwa yi kpaá ne abò melò Jerosale. ³⁶ Ne ékágé muú akélé yé mekpò wuú néndé ákágé bwòle en̄kaá méjwé ema ébé pópó yé lé megilí. ³⁷ Kámélé nnó “È é” mbògé génó géluú eyigé wò òkamege ne shya ntó nnó, “Ngba” mbògé génó, géluú eyige wò òshyáa. Yéndégenó eyigé òmage gbéé né mfaá eyina getané mbaá danchòmeló.

Jisòs alerege nnó ékágé muú ashúú gabo mfaá gabo (Luk 6:29, 30)

³⁸ Enyú debò dewú nyá ntó nnó ebé Mosis éké muú anigé dambònnnyi nte men̄mé, ánií ntó awuú. Ne yé amugé nénénté nte, ámu ntó eníí. ³⁹ Yémbò me ngarege enyú nnó, ékágé muú ashúú gabo mfaá gabo. Ne muú adogé wò égbé etaá ewé ebwònye, bwólé ewé fò ntó ado. ⁴⁰ Ne mbògé muú aké akelege mampye mpa ne wò nnó ase nkú wye ayi mmu, chyéé ji chonchó ne ayi dafye. ⁴¹ Mbògé muú bee agbarégé wò nnó òkpá metuú wuú òjye mkpa neke ama, chó ne ji mkpá neke épeá. ⁴² Muú akógé wò génó, chyéé ji géji ónyogé. Ne muú achwógé nnó òpwò ji génó ntó óshyagé, pwò ji géjí.

Bò gejeé ne bòó mawáme (Luk 6:27, 28, 32-36)

⁴³ Enyú debò déwú me nnó ebé Mosis éké, “Gbógé ne bòó abi dényéé détúge

ne ebwó ne paáge bɔ́ abí alá kí enyú.”⁴⁴ Yémbɔ me ngarege enyú nnó bógé gejeé ne bɔ́ mawámé nyú, dénénemmye mbaá Esɔwɔ nnó aje bɔ́ abí ámmye amu ne enyú.⁴⁵ Depyege mbɔ, debéé nye baá Nte enyú muú alú né mfaánebuú. Ji apyéé m̄m̄méé étyéé mbaá bɔ́ abí ápyéé galógáló ne abí apyéé gabogabo, ne manaá nnó akwéné mbaá bɔ́ abí ápyéé unó bi ji ákélege ne abí alá pyéé.⁴⁶ Ne mbɔgé enyú dégbóo lé ne bɔ́ abí ágbóo ne enyú, ndé nsá ayi enyú debɔ́ wyéé? Pó wyémbɔ ntó ne ánselé ñká makpo apyéé?⁴⁷ Ne mbɔgé enyú dedoó lé abya ne bɔ́ abí denyéé detúge ne ebwó, nde mechó ewé enyú depye mbɔ ewé muú alá pyé? Yé bɔ́ abí alá pó bɔ́ Jus; mbɔntó ne ápyéé.⁴⁸ Né gétú eyigé na debó mambé cho ndere Nte enyú muú alú né mfaánebuú alú.

6

Jisɔs alerege nkane débɔ́ mampyége unó Esɔwɔ dela lerege mmye né mbe ushu bɔ́

¹ Yémbɔ Jisɔs alérége aké, “Sége gébé nnó ékágé délérége mmye né mbe ushuú bɔ́ nnó ágené enyú gétúge unó Esɔwɔ ebi depyéé. Muú apyége mbɔ, abɔ́ fɔ́ nsa ayi nte nyú né mfaánebuú áchyge. ² Getu eyigembɔ, yéndégébé muú nyú aké apoóge mbya muú ekagé ádó makánka melóméló nkane bɔ́ démbwólé ápye, né macha

mmyemenene, ne metó melo nnó bɔ́ áfége ebwó nnó álú bɔ́ aláló. Me ngarege enyú wáwálé nnó mamféé ayi bɔ́ áfégege mbɔ ebwó gé le áwu bwó nsa ne ebwó abɔ́ me mbɔ. ³ Ndere elúmbɔ, muú nyú aké apoóge mbya muú, apoó gefɔ́ eyíge yéé muú ayi álu kwókwólé ne ji alá kaágé. ⁴ Nnó mampoó ayi dépoóge mbya muú abe bíbí. Deké dépyembɔ, nte nyú muú alú mfaánebuú agene yéndé unó bi bɔ́ ápyéé bíbí achygege nyé nyú nsá.”

Jisɔs alerege nkane muú abɔ́ manemmye mbaá Esɔwɔ (Luk 11:2-4)

⁵ Jisɔs afe mbe mánleré aké, “Ne yéndégébé, enyú deké denenemmye, dénégé fɔ́ eké bɔ́ abí ábwólégé gemege bwó néndé, ebwó ágbóo mantené téné né macha mmyemenene ne mapeá anɔ́ mati ánenemmye nnó bɔ́ ágené ebwó. Me ngarege enyú wáwálé nnó mange ayi bɔ́ ágené mbɔ ebwó, gé le áwú bwó nsá ne ebwó ábɔ́ me mbɔ. ⁶ Ndere elúmbɔ, yéndégébé muú nyú aké ákélege manemmye, ajye akpe mmu gepú jí, mbaá ayi ji abeé jimbií, agbé gepú, anemmye mbaá nte wuú Esɔwɔ ayi alá géné ji ne ame. Ne nte wuú ayi agene yéndé unó bi bɔ́ ápyéé yéndé mbaá, achygege nyé ji nsá. ⁷ Ne muú nyú aké anenemmye ájóógé mejó ewé elá pó ne mekpo ne ula ndere bɔ́ abí alá pó bɔ́ Jus ápyéé. Gétúge ebwó áférege nnó ájóógé mejó dɔ́

ne Εσωω awú mmyemenene bwó. * ⁸ Déβεγέ fó εκέ εβwó, néndé nte nyú Εσωω akaá mé genó eyigé dékélege gemégé nnó degíí ji. ⁹ Ne yéndégébé déké dénénemmye nege na, Nte εσέ Εσωω, wó yi ólú mfaánebuú, pyé mabó mmyé mábé ne énogé. ¹⁰ Pye gefwa jyéé géchwó. Pye bóó apyεge élé genó eyigé wó ókεlege fa mme nkane ápyéé né mfaánebuú. ¹¹ Chyεgé εσέ menyéé yi dékélege bíí ne bíí. ¹² Jinte gabo yi ese dépye eta wye ndere ese ntó déjigente gabo yi bóó ápyéé eta εσέ. ¹³ Okamégé εσέ dékpé né mmuameno ayi apyε εσέ dékwéne né gabo. Yémbó féré εσέ né amu danchóméló. †

¹⁴ Mbó ne débóó manemmye. Né εβεγέ ajigé nte gabo yi ate bóó apyé ne eta wyé, Nte wye Εσωω né mfaánebuú ajigé ntó nte gabo wye yi apyé. ¹⁵ Yémbó alá jinte gabo ayi ate bóó apyé né eta wyé wó, Nte wyé Εσωω ajigé nyé fó ntó nte gabo wye yi apyε.”

Jisós alerege nkane debóó manlyáge menyéé kpékpé gétúgé deporé Εσωω délá lérégé mmye

¹⁶ “Ne yéndégébé deké délyage menyéé kpékpé gétúgé deporé Εσωω, ekagé déla meshwεmeshwε nkane bóó abi ábwólégé gemεgé bwó ápyéé. Εβwó álaá meshwεmeshwε εκέ bóó

abi ágene εfwyale, nnó bóó ákaá nnó εβwó ályá menyéé kpékpé. Me ngarege εnyú wáwálé nnó mangé ayi bóó ágene mbó εβwó, gé le awu bwó nsá ne εβwó ábóó me mbó. ¹⁷ Ne éβεγέ muú nyú alyagé menyéé kpékpé gétúgé deporé Εσωω, áshwóné ushu bíí, áwaá mawéé, ne achá mejwé wuú. ¹⁸ Muú nyú apyεgé mbó, bóó ákágé fó nnó alyá menyéé kpékpé, élé Nte wuú Εσωω muú akaáge unó bi bóó ápyéé bíbí ne akaáge nyε. Ne Nte wuú Εσωω muú agéne yéndégenó eyigé ji apyεé bíbí, achyεge nyé ji nsá.”

Ekagé muú abya Εσωω gétúgé unó mme
(Luk 12:32-34)

¹⁹ “Ekagé désélé gefwage nyú dékwígé fa mme, mbaá ayi baá menya ne nfrákán anyéε nyε geji, ne ánjó ntó ágyále gepú ákpe ákpá yéndé genó. ²⁰ Genó eyigé yéndémuú abóó mampyε gelu nnó ábélé gefwa ji né mbaá yi Εσωω mbóó gefwa alú, mbaá yi baá menya ne nfrákán alá kaágé anye ne ánjó ntó alá kágé gyá gepú ákpá yéndégenó.” ²¹ Nénde, mbaá ayi muú ábélege gefwa jíí, εφέε ntó ne metóó wuú εβέε.

Jisós alerege bóó genjbóge menyammye

(Luk 11:33-36)

²² “Amé mekwaá álu eke etúlékán né menyammye

* **6:7** Elú wáwálé nnó: Εσωω ayi bóó ubeé ánénemmye, ápófó Εσωω ayi abóó mfaá ne mme. † **6:13** Elú wáwálé nnó: Ukwene bó ηwe abifó áké, Nénde gefwa jyε, uto bye ne ηgo wye ulú te kwyakwya ne kwyakwya Amen.

wuú meko. Ne mbogé ame jyé álú chánchá, ebyennó menyammye wyé meko abeé ne genjgbó. ²³ Ne ebege ame jyé ala apó chánchá menyammye wyé meko akwene gemuagemua. Ne mbogé genó eyi gepye wó ogéne mbaá gekwege gemua, ébyennó menyammye wyé meko alu mmu gekpekpegé gemua.”

Jisós alerege nkane débóó mambé ne Esowó ne unó mme (Luk 12:22-31)

²⁴ “Muú ama ákágé kpá fó defwé mbaá bóó apea gébé gemaá. Apyegémbó, apaa nyé ama agboó ne ayifó. Ne ánogé nyé ama abyaá ayifó. Enyú dekágé nógé fó Esowó ne nka gébé gemaá. ²⁵ Gé ula bi ngarege enyú nnó déchyegé fó gemenge nyú efwyale, désómégé nnó dényé nyé ndé? Dényuú nyé ndé? Ne defyeé nyé ndé? Genwáge mekwaá gepwó menyéé wó? Ne menyammye mekwaá apwóó mandeé mamfyé wóó? ²⁶ Pége denywóné, detí depené menyéé, deferege ne débélégé mbwé, yémbó nte nyú muú álu né mfaánebuú achyenge detí menyéé, nnó enyú denjá geme dépwóó deti wóó? ²⁷ Déchyegé fó geme nyú efwyale, ndé muú nyú ayi mesóme wuú ekáge gbéé yeé bíí uma né amñme ayi Esowó achyé enyú nnó débélé fá mme? ²⁸ Ulannó déchyegé gemenge nyú efwyale gétúgé mandeé? Pége dégé unó mewaá ebi

úkome ukoó ulóúló ndere úwéné, úpyé fó utóó, ukwyége ye mandeé. ²⁹ Yémbó ngarege enyú wáwálé nnó ye Mfwa *Solomun ayi abó awyá unó uko, apó ye ne nkú ayi alómé akwóné ukoó ebi unóó bina. ³⁰ Mbogé Esowó achyenge bya mewaá bina ukoó ulóúló. Bya ebi fina ulú ube geyá úgbó átuú áfyé mewé, defereé nnó ákágé chyéé fó enyú mandeé apwó ndere ji apele bya mewaá? Metóó ewé enyú defyeé ne Esowó éñené kpaá épwó amu. ³¹ Désómégé sé déshaágé mmye nnó dényé nyé ndé? Dényuú nyé ndé? Ne defyeé nyé ndé? ³² élé bóó abi alá pó bóó Jus ne anerege matóó né ufóó unó bina. Kaágé nnó Nte nyú Esowó muú alu mfaánebuú akaá me nnó debó mambé ne ubi uko. ³³ Ne bóge mbe dékelé kpé meti ewé Esowó abeé mfwa nyú depyegé unó bi ji ákélege, depyegé mbó, achyenge nye enyú unó bina uko. ³⁴ Ne déchyegé fó efwyale né menyammye enyú désómégé gétúgé unó bi geyá, yéndé bíí uwyá eti depó eti déchwóó ne ubi. Desenge fó efwyale ewé bíí ebi chá décho ne ewe fina.”

7

Dépagé mpa bóó ne metóó usóó (Luk 6:37, 38, 41, 42)

¹ “Dépagé mpa ate ne defya, nnó ékagé Esowó apa awe nyú. ² Néndé gefóó eyigé depáne mpa ate, wyémbó ntó ne Esowó ápáne awu nyú. Gefóó eyigé démége

genó déchyége muú, mbəntó ne ámege nye áchyéé enyú.
³ Ulannó óchérege ekéké gabo ayi alu eke maá gejwaá né dambóónnyi nte menjé wye óla ófyéé mekpo ne gabo ayi alu eke mekwəkwə né dambóónnyi awye wəmbóó?
⁴ Épyembə nnó ne ójó ne menjé wye nnó, 'Léré me nféré wə maá gejwaá ayi alú wə né dambóónnyi' ayi ólá géné mekwəkwə ewé ekwere wəmbóó né dambóónnyi?
⁵ Wə muú dembwólé bó kpé mbe fére ntó mekwəkwə ewe elú wó né dambóónnyi, óké ógene mbaá chánéné ne ófére ekéké gejwaá ewé élú menjé wye né dambóónnyi.

⁶ "Débógé fə unó Éswəwə déchyé mbaá bəó abi alá bəó gébé ne ji wó. Alu eké bə mammye. Depyegé mbə abwəlege mmye áno enyú. Débógé fə genó gelógéló déchyége mbaá bəó abi álú eké ukwende, depyegé mbə ájyárege geji ne uká ábulé né utwəntwə.

Jisəwə alerege nnó óké ókelege genó, gił Éswəwə né mmyemenene
 (Luk 11:9-13)

⁷ "Gige wye Éswəwə gige, achyége nyé enyú unó bi dekelege, kelege wye kelege ápye nyé enyú degé ubi. Dóoge wye menombi doó, anénege nye enyú ewú.
⁸ Néndé muú yi agigé genó, asele nye, ne ayi akeléyé, agene nye, ne muú yi adogé menómbí, anénege nyé ji

éwú. ⁹ Ndé muú nyú ayi maá wuú agigé ji bred áchyége ji ntaá? ¹⁰ Ne ye ebe elé nnó agíí ji meshuú áchyége ji mmyə?
 * ¹¹ Mbógé enyú ákwaá abi délú bəó nchye, dechyége unó ulóúló mbaá baá nyú, ndé gepye ne Nte nyú Éswəwə muú alu né mfaánebuú alá chyégé unó ulóúló mbaá bəó abi ágige ji ubi?

¹² "Depə deko etire menjóó mbə delú nnó, pyégé etá bəó wye genó eyigé dekélege nnó ápye eta nyú. Gé mémma mechə ewé mabé Mosis ne bəó ekpávé Éswəwə ábó ásamé na.

Menómbi mamkpe né genwá eyi gélá gebyéé élú mámále
 (Luk 13:22-30)

¹³ "Kóoge né menómbi ewé élú mámále néndé ewé muú akogé wye ayye né meti negbo elu fuú. Ne gejamégé bəó ákwólege le éwú. ¹⁴ Yémbə menombi ewé muú ákóge wye ájyéé né meti genwá eyi gélagé byé élú mámále ne meti ewémbə épó kəkoge. Ne bəó abi ágene ewu ája wó.

Genó ne umpomé bił
 (Luk 6:43, 44)

¹⁵ "Sége gébé ne bəó gebyó abi áké álú bəó ekpávé Éswəwə. Ógegé ebwó né ame álú nyameé eké magónheme, nsanjí élé ukwaála. ¹⁶ Dekage nyé ufóó bəó ebi ebwó álú né gepə eyigé ebwó áwyaá, wye ndere ákage genó né umpomé bił. Muú ákagé jye fə né dānsə ákyé gempomé eyigé gegóó. Muú ayye fə

* **7:10** Elú wáwále nnó: Bəó Jus aseé manye mmyə.

né agbójélé ákyé geloge sokoro. ¹⁷Unṓ ulúl ulúl uwṓme umpomé ulúl, ebi uboubo uwṓme umpomé uboubo. ¹⁸Genṓ gelógél géwṓmé fṓ umpómé uboubo ne eyi gebo-gebo géwṓmé fṓ umpomé ulúl. ¹⁹Ne yéndé genṓ eyí gélágé wṓmé umpomé ulúl mbṓ mekṓ ákēle geji ásré áfyé mewε. ²⁰Mechṓ ewé me njṓ mbṓ, elú nnó, dékaáge nyé bṓ gebyṓ abi áké álú bṓ ekpávε Eṣṓwṓ né gepṓ eyigé ebwṓ áwyaá.

Jisṓs agarege nyé bṓ abifo nnó ji akaágé ebwṓ (Luk 13:25-27)

²¹Jisṓs ama jye mbe mánjṓgé aké, “Eṓfṓ yéndémuú ayi akúu me ‘Ata Ata’, ne anyéé nyé gefwage Eṣṓwṓ. Ele bṓ abi ápyé genó eyigé nte wa Eṣṓwṓ muú alu né mfaánebuú akéle ne anyé nyε geji. ²²Ne bií mpa Eṣṓwṓ úkwṓnégé, bṓ ájṓge nyé ne me aké, ‘Ata Ata! Pṓ nnó esé ne Eṣṓwṓ apye dégáre ná bṓ mekomejṓ ayi atané eta wuú né mabṓ myéé? Déma débuú gejamé gé aló nchye ne déma depyéé ntó ukpekpe unó né mabṓ myéé?’ ²³Bií bi mbṓ ngarege ebwṓ gbṓgṓnnó nnó, ‘Kwílege me ushuú enyú bṓ abi déla pyéé unó bi Eṣṓwṓ ákēle, nkágé fṓ enyú!’

Ufṓ ántené upú áped (Luk 6:46-49)

²⁴“Ne yéndémuú ayi awuúge unó bi ngare mbṓ

uko ne ápyéé ndere ájṓ alu eké muú déngá ayi átené gepú jíí né mfaá etárávε; ²⁵yé manaá ákwe, mannyi akpe, ne mbyo amyε gepú eyigémbṓ gekwene fṓ, gétúgé áténé géjí né mfaá etárávε. ²⁶Ne yéndémuú ayi awúu mekomejṓ wa yina, ne alá pyéé fṓ ndere akéle; alu eké, genkenegé muú ayi atené gepú jíí né mfaá gesṓ. ²⁷Manaá ákwegé, mannyi ákpegé, mbyo ammyεgé, gepú eyigémbṓ gékwé mme kpakpa!”

Jisṓs alerege nkane muú ayi ajṓgé éṣṓ

²⁸Jisṓs anérégé manjṓ depṓ etire na, gejamé gé bṓ abi álú éféé ala mano mekpo fuú né gefṓ eyigé ji álerege, ²⁹néndé álerege ne ncha ayi atane mbaá Eṣṓwṓ éṓfṓ eke ánléré mabé Eṣṓwṓ.

8

Jisṓs apye muú ubá ató (Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹Jisṓs anérégé mánlre unó bina né mfaá mekwé áshulé mme. Gejamé gé bṓ ákwṓlé ji. ²Aké ápéle muú ubá fṓ achwṓ tó ji mánó mbe ushu, anε ji mmyε aké, “Ata mbṓgé ṓkēle, pyε me nkpea.” *

³Jisṓs anyaaá ebwṓ wuú ata ji aké, “Me nkēle, ubá byé ubyé, kpea.” Ténéténé yimbṓ mende yimbṓ akpea. ⁴Jisṓs ajṓ ne ji aké, “Ekagé ópyε muú fṓ akaá genó eyi gépyε

* **8:2** Elú wáwálé nnó: Né gepṓgé bṓ Jus muú aké améé uba, ásele ji nnó alú debadeba né mbe ushu Eṣṓwṓ. Apṓ sé muú ayi áchóme mmyε ne ate, ne ákamegé fṓ nnó ji akpe né mmu echa upε Eṣṓwṓ.

ne wɔ. Chó léré lé mmye jyé mbaá mémpyé upε Εσωω áchére agé nnó otó. Ne chyéé genó eyigé ebé Mosis éjɔ́, mampye bɔ́ ákaá nnó otó.”

Jisɔs apye maá defwé muú kpaá bɔ́ bee Rom atóó
(Luk 7:1-10)

⁵ Jisɔs afé né meló Kapanom, ákwónégé wyé, muú kpaá bɔ́ bee né Rom ajye báne Ji ne alɔ mánε ji mmye, nnó apóó ji. ⁶ Aké, “Atá maá defwé wa amee, akɔre ala mmu bélé ne ubalé.” ⁷ Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Nchwó pyé nyé ji atóó.” ⁸ Ne muú kpaá bɔ́ bee yimbɔ aké, Ata nfú yé muú fɔ́ ayi ókpéne gepú eyá wɔ, yémbɔ wɔ jɔ́ lé genó ne maá defwé wa atoge nyε. ⁹ Elé mentó nwyá bɔ́ kpakpa né mbε, abi me nwúu ne εbwɔ. Ajɔ́gé ne me nnó, “Mpye genó eyi, mpye. Ne nwyá ntó bɔ́ bee abi áwúu ne me.” Yé ayi ndé ne njɔ́ge ne ji nnó, “Chó fa ajye, njɔ́gé ne yimbɔ nnó chwó we, achwó.” Ne njɔ́gé ntó ne maá defwé wa nnó pye eyi, apyéé géji. ¹⁰ Jisɔs awúgé mbɔ, byɔ uwɔ ji mmu. Abwólé mmye ajɔ́ ne bɔ́ abi ákwólege ji aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, me nlú danjé muú ayi áfyéé metɔ́ ne me na, yeé ébélé né Isréli. ¹¹ Ngarege enyú nnó gejamégé bɔ́ átánege nyé né umε malɔ mme mako ájwólé chónchó ne ukwene antε se, Abraham, Asek ne Jakɔb manye gefwa eyigé Εσωω ágbárege. ¹² Ne gejamégé bɔ́ Isréli abi gefwa eyigé na gebɔ́

gélú eyigé bwɔ áfomege nyε εbwɔ dafyé ála mmu epinyá gemua álili, ányéé májéné.” ¹³ Jisɔs ánéregé manjɔ́ unó bina ajɔ́ ye ne muú kpaá bɔ́ bee yimbɔ aké, “Kéré meso né gepú jyéé, okamé nnó Εσωω akaáge pye maá wyé atóó, chó yéndégenó gébeé wyεmbɔ.” Wyε ndere Jisɔs ajɔ́ mbɔ maá defwé yimbɔ atóó.

Jisɔs apye gejamégé bɔ́ mamée átóó
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Ne Jisɔs alyaágé eféé, afé né gepúgé Pita, ndere akpené mmu, agé mmá mendée Pita né mfaá ukwó bélé, amee njaja gefwine. ¹⁵ Jisɔs ajye tá εbwɔ wuú. Ténéténé yimbɔ gefwine gebyé ji mmye, akwilé ka akεle menyéé achyéé ji. ¹⁶ Nkwale ákwónégé bɔ́ áchwó ne gejamégé bɔ́ bwɔ abi aló nchye áchyége εbwɔ εfwyale mbaá Jisɔs. Ne Jisɔs ányá aló nchye bimbo ne mekomejɔ́ wuú, átané bɔ́ bimbo mmye ne apye abi ámée ako átóó. ¹⁷ Jisɔs apye unó bi nnó genó eyigé Asaya muú ekpávε Εσωω ájɔ́ nyá átome ne ji gebé wáwálé nnó, “Aferé εsé né ubale, apye mamée se ábyé.”

Gerwágé áhkwólé Jisɔs
(Luk 9:57-62)

¹⁸ Jisɔs agégé nkane gejamégé bɔ́ géchwó nɔ́ ji mme, ajɔ́ ne baá utɔ́ bíí aké, “Déchyaá gentógé mewaaá deyyé εgbé né.” ¹⁹ Gemege nnó εbwɔ áchyaá, menleré mabé Εσωω fɔ́, achwó mbaá Jisɔs aké, “Ménleré,

nkẹlege nnó me nkwólégé wó déjyégé yéndé mbaá ayi ojyé.”²⁰ Jisṣas ashuú ji meko né nekanémejóó aké, “Ushua úwyaambu ayi úbélege wyé, denwyo né dewyaá anywa ne me Maá Nte Mekwaá mpó ye ne melu ewé nshwórege mekpo ngbeé mmye.”²¹ Ne maá utóó Jisṣas ayi ama ajóó ne ji aké, “Ata gó njyé nníi kpé nte wa ne nchwó.”²² Jisṣas ashuú ji meko aké, “Gó bṣóó abi álú eké áwuú bṣóó ánií mewu bwó, wó kwóle me.”

Jisṣas anyá mbyonnyi atené (Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Ndere Jisṣas akpene mmu ékpe, baá utóó bíí ákwólé ji nnó áchyaá ájye égbé géntoógé mewaá.²⁴ Ndere ebwó áchyaáge, mbyonnyi metometo átané mbelepo aló mammye. Amye kpaá apye ngbannyi ado ékpe ela mankemanke, yémbṣo Jisṣas ábṣo abelege ji gejyá.²⁵ Ne ebwó ájye peé ji aké, “Ata poó esé, déchwó nó nnyi.”²⁶ Jisṣas ajóó ne ebwó aké, “Défṣóó ndé? Metṣóó ewé enyú défyéé ne me épó ne unṣo.” Ajóóge mbṣo akwilé ka, anyá mbyo nnyi yimbṣo nnó áténé! Atené, mbaá akwené tṣmeé.²⁷ Mechṣo ewé épye baá utóó bíí ála mano mekpo fuú ájóóge ne ate aké, “Ndé gefṣóge muú ná, ayi ányáge yé mbyo nnyi ne ngba nnyi áwuú ji?”

Jisṣas abú aló nchye átané ande fṣo apeá mmye

(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Jisṣas ne baá utóó bíí áchyaagé géntoógé mewaá,

áfé né gebagé mewaá Gadaren. Akwónégé éwu, ande fṣo apeá abi aló nchye áchyege ebwó efwyale átane né manómé bṣo mbaá ayi ebwó ájwólege áchwó báne Jisṣas. Ande bimṣo ápye efṣo kpaá te bṣóó ákámégé sé mánkógé né meti ewémbṣo.²⁹ Ndere ebwó ágené Jisṣas, áló mánkálegé aké, “Wó Maá Esṣowṣo, ṣbṣo ndé mechṣo ne esé? Jchwó chye esé efwyale ayi gébége eyige Esṣowṣo áchye esé gélage kwṣone wṣo?”³⁰ Eké épye mbṣo, nfṣoné mekwende fṣo nébṣo nényyé éféé kwókwólé,³¹ aló nchye abi álú ande bimṣo né mmye áne Jisṣas mmye aké, “Mbṣogé ṣbuúge esé, te esé déjye dékpé né nfṣoné mekwende eniné mbṣo.”³² Jisṣas ajóó yé ne abi aké, “Tánége déjye.” Aló nchye bimṣo átané ájye kpé nfṣoné mekwende eniné mbṣo né mmye. Éféé mbṣo nfṣoné mekwende eniné mbṣo néṣṣóó ne gatelé, né shulé mékwé né kwe mmu gentoóge mewaá né nyú manaá négbo.³³ Ambamé mekwende eyimbṣo, ágégé ndere epyeé, ábṣo gatelé áfé né melṣo ágaré genó eyi gépyeé ne ande bimṣo.³⁴ Awúgé mbṣo, melṣo meko etané manjye báne Jisṣas, égége ji éne ji mmye nnó ályáá mewaá bwó.

9

Jisṣas apye muú úchánchi atóó

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Jisṣas alyágé bṣóó melṣo Gadaren, ákeré meso né mbále gentoógé mewaá,

akpe ekpée achyaá afé né melo ewé ji ájwolege wyé. ² Akwónégé wyé, bɔ́ɔ́ fɔ́ ákpá muú úchánchi fɔ́ né uló áfé ne ji eta wuú nnó apyé ji átoó. Ne Jisɔ́s agégé nnó bɔ́ɔ́ bimbo áfyéé matɔ́ɔ́ ne ji wáwálé nnó ji akaáge pye muú úchanchi yimbo atoo, áké ne mende úchánchi yimbo, “Maá wa, gbaré metɔ́ɔ́, ɔ́fɔ́gɛ́, ájiinte gabo wyéé.” ³ Ewéna epye ánléré mabé Eɔ́wɔ́ fɔ́ abi álú wyé álɔ́ mangigé ate nnó, “Mende yina abɔ́ɔ́ fɔ́ mameé mmye ne Eɔ́wɔ́ wɔ́.” ⁴ Jisɔ́s akaá genó eyigé ebwó áférege, ne agiú ebwó aké, “Ulannó enyú déwya uféré uboubo né mmu matɔ́ɔ́ nyú? ⁵ Ndé gelu pere manjɔ́ɔ́, ‘Nnó ájiinte gabo wyé’, waá manjɔ́ɔ́ nnó, ‘Kwile téné ke’? ⁶ Nkelege mámpye enyú dékaá nnó Maá Nte Mekwaá awyaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá. Eféé ajɔ́ɔ́ yé ne muú úchánchi yimbo aké, “Kwilé ka kpa uló byéé chó mmu.” ⁷ Muú úchánchi yimbo atoo, akwilé ka akpá uló bií awulé né gepú jii. ⁸ Bɔ́ɔ́ ágégé genó eyigé pyé, efɔ́ ékwó ebwó matɔ́ɔ́. Alɔ́ mamfége Eɔ́wɔ́ gétúgé gefoge uto ebi ji achyéé akwaá.

Jisɔ́s akuú Levi ndere maá utoó wuú

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Jisɔ́s alyágé mbaá yimbo, ákene ájyéé, agé mende fɔ́ ayi akamege Matyo ménselé nkamakpo. Ji ajwolé né melú utoó wuú, Jisɔ́s akuú ji aké, “Kwólé me.” Ne akwilé ka alɔ́ mankwólé ji. ¹⁰ Ewýágé,

Matyo ane Jisɔ́s né gepú jii, ndere Jisɔ́s ajwole ányéé menyéé ne baá utoó bií, gejamégé ánselé nkamakpo ne bɔ́ɔ́ ubeé áchwó bane bɔ́ Jisɔ́s ányéé menyéé ne ebwó. ¹¹ Bɔ́ɔ́ Farasi fɔ́ ágégé mbo, ágií baá utoó Jisɔ́s aké, “Ulannó ne ménleré enyú anyéé menyéé ne ánselé nkamakpo ne bɔ́ɔ́ ubeé?” ¹² Jisɔ́s awúgé genó eyigé ebwó ágií baá utoó bií, ató ebwó neka aké, “Bɔ́ɔ́ abi alá meé, ákélégé fɔ́ muú uka, élé abi ámeé ne ákélege.” ¹³ “Chóge dégi dékaá genó eyigé nwe Eɔ́wɔ́ agaré esé. Ásá wye nnó, genó eyigé me nkélege, gelu nnó ákwaá ágene ate meshwe épófɔ́ upe manpyege eta wa. Kaáge nnó nchwó kú fɔ́ bɔ́ɔ́ abi álú cho né mbe ushu Eɔ́wɔ́ wɔ́, nchwó lé mánkú bɔ́ɔ́ abi ápyéé ubeé.”

Nkwé manlya menyéé kpekpé

(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Baá utoó Jɔ́n ménwyaá bɔ́ɔ́ manaá Eɔ́wɔ́ áchwó gií Jisɔ́s aké, “Ulannó esé ne bɔ́ɔ́ Farasi délyáge menyéé kpekpé gétúgé depɔ́ré Eɔ́wɔ́ ne baá utoó byé alá pye fɔ́ mbo?” ¹⁵ Jisɔ́s ashúú ebwó meko aké, “Nnó ájeé menɔ́ neba ályage menyéé kpekpé ayi menɔ́ neba alu ne ebwó? Cháchá. Yémbɔ́ gébé gebéé nye eyigé menɔ́ neba alá beé nyé sé ne ebwó, eféé ne ályage nyé menyéé kpekpé né mboó gébé gétúgé depɔ́ré Eɔ́wɔ́.” ¹⁶ Ne muú akaágé sé fɔ́ gebagé ndeé geké akwómé embu né ndeé eyi gekwéne. Apyégé mbo, gebagé ndeé

eyigémba génywerege nye gépye ndeé yimba egyalé dɔ́. ¹⁷ Elímé fɔ ntó nnó muú akpá mmɔ́ make áfáné mmu ukwéne unó mmɔ́ ébi akwyéé ne meká menya. Apyégé mba, mmɔ́ mimba mabene nyé mapye ukwene unó mmɔ́ ébimba ugbɔ ne mmɔ́ mawule mme. Muú abɔ́gé mmɔ́ make afyéé lé né mmu unó mmɔ́ uke. Apyégé mba mmɔ́ ne unó mmɔ́ ubéé nye chánjéné.

Maá Jarɔs ne mendée ayi ataá nku Jisɔs

(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Ndere Jisɔs alú jɔ́ge ne ébwɔ́, aké ápele, muú kpaá fɔ achwɔ́ kwé ji uká, alɔ manjɔ́ ne ji aké, “Maá wa ayi mendée agbo mba wye nana. Nné wɔ mmye, Ata chwɔ́ nere ji ébwɔ́ mmye, apege nye.” ¹⁹ Jisɔs akwilé ka ne baá utɔ́ bíí ákwɔle mende yimba. ²⁰ Ndere ájyéé, mendée yi agéne me éfwyale dɔ́ ayi manó mabɔ matanégé ji mbe málé aɲmé áfyá ne ápeá, achwɔ́ ji né meso ata manó nku wuú. ²¹ Elé ji abɔ́ aferé me né metɔ́ wuú nnó, “Mbɔ́gé ntagé yé lé nku wuú, ntoge nye.” ²² Jisɔs abwɔ́lé mmye agé mendée yimba ajɔ́ ne ji aké, “Gbaré metɔ́ maá wa, ɔ́toó gétúgé ɔ́fyéé metɔ́ wye ne me.” Ténéténé yimba mendée yimba atoó. ²³ Jisɔs akoó yé afé né gepúgé muú kpaá yimba. Akwónégé né gepúge Jarɔs, agé bɔ́ ndere álíle ne gejamégé abifɔ nkane ákwéle ubeé áfɔmege ambya. ²⁴ Ajɔ́ ne ébwɔ́ aké, “Chógé,

mesó mendée yina agbo wɔ́, abelege lé géjyá.” Jisɔs ajɔ́gé mba, bɔ́ bimba alɔ manjwané ji jwané. ²⁵ Ne Jisɔs ábúgé bɔ́ bimba ako átánégé dafye, ákpe mmu ágbaré ébwɔ́ mesó mendée yimba, apye ji apeé, akwilé ka. ²⁶ Ne ngó mechɔ́ ewená akwɔ́ akwóné malɔ mako né gebagé mewaa éyigémba.

Jisɔs apye bɔ́ ame nónómé apea ágéne

²⁷ Ndere Jisɔs alyaa gepúgé Jarɔs ajyéé, bɔ́ ame nónómé fɔ apea alɔ mankwólégé ji ábeége áké, “Jisɔs, Mpyáne Devid gé esé meshwe.” ²⁸ Jisɔs akwónégé né mmu gepú eyigé ji ajwólege ande bimba ájye báne ji. Jisɔs agíí ébwɔ́ aké, “Nnó enyú défyéé matɔ́ ne me nnó nkage pye enyú dégéne?” Akamé áké, “Ata défyé.” ²⁹ Akámégé mba, Jisɔs ata ame bwɔ́ aké, “Ébé wyé ndere enyú défyéé metɔ́ ne me.” ³⁰ Bɔ́ bimba alɔ mángéné mbaá. Ne Jisɔs aji ébwɔ́ etu aké, “Ékagé dépye muú ákaá mechɔ́ ewena.” ³¹ Yémba ájyégé ákage cho metɔ́ ápye ngó Jisɔs akwɔ́ akwóné malɔ mako gétúgé utɔ́ bí ji apye eta bwɔ́.

Jisɔs apye mbú ajɔ́ge mejɔ́

³² Ne wye ndere ande bina makpó ápeá ályaa ájyéé, bɔ́ fɔ áchwɔ́ ne muú fɔ mbaá Jisɔs ayi meló nchye apyé ji álaá mbú. ³³ Jisɔs ábúgé meló nchye yimba, mbú yimba alɔ mejɔ́ manjógé. Ne gejamégé bɔ́ abi álú éféé ágégé mba, matye mawá ébwɔ́ meno alɔ

manjogé áké, “Délú danjé gefogé genó eyina gepye fana né melo Isrēli.”³⁴ Yémbó bós Farasi ájós áké, “Élé danchōmeló mfwa áló nchye ne achyēé ji uto nnó ábúgé áló nchye”.

Jisós agéne bós meshwe

³⁵ Jisós alyage eféé akene ajyēé né malo ayi kōkōs ne ayi kpakpa, alerege bós mekomejós Éšōwō né mmu macha mmyēmenene bós Jus. Ama agarege ntó bós abya melóméló nkane Éšōwō ágbárege gefwa jí. Apyēé ntó bós abi ámeé mamée ufóufós átóoge.³⁶ Ndere Jisós agéné gejamégé bós abi áchwós eta wuú, meshwe akwó ji metós dós gétúgé bós bímbó, néndé efwyale bwó ejaá dós, álá mbyambya eké mágóhyme ayi álá pó ne mémbamé.³⁷ Eféé ne ájós ne baá utós bíí aké, “Mbwé mamferé ajá dós ne bós utós abi áférege ája wó.³⁸ Nége mmye mbaá Éšōwō mbós mekós nnó atós bós utós abifó nnó áchwó áferé mbwé wuú.”

10

Jisós ajya ángbá bíí áfyáneapeá

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Ne bíí úma Jisós akuú ángbá bíí áfyáneapeá, áchwóge achyēé ebwó uto ebi ábuú aló nchye né mmye bó ne mampye bós abi ámeé mamée ufós ufós átóoge.² Gé mabó ángbá Jisós áfyáneapeá na. Ayi mbe akamege Simun (ákúu ji ntó nnó Pita) ne mejmó wuú Andru,

Jemsi ne Jón baá Sebēdee.³ Filip ne Batolomyo, Tōmasi ne Matyo ayi álú ménselé ñkamakpo, Jemsi maá Alfós, Tadiyós ne⁴ Simun muú ukógé ayi ammyēé nnó bós bíí ábé mmyemmye bwó ne Judas Iscarot ayi achyēé Jisós mankwáá.

Jisós ató ángbá áfyáneapeá nnó apye utós bíí

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Jisós agare ebwó bina aké, “Mentōme enyú dafye. Déjyēé mbó dékpegé fó maló bós abi álá pó bós Jus ye né gebagé mewaá Samariya.⁶ Chóge lé né mbaá bós Isrēli. Ebwó álú eké mágóhyme ayi ánome.⁷ Dégáregé ebwó nnó gébé eyigé Éšōwō ágbárege gefwa ne bós bíí géla kwókwólé.⁸ Pyége bós mameé átóogé, peége bós abi ágboó ákérégé né genwá, pyége ntó bós ubá átóogé, búge áló nchye abi áchyéégé bós efwyale né mmye. Nchyeé enyú utó mampye unó bíí, déchyé ñka wó, chóge dépyégé ntó mbaá bós dégigé ñka.⁹ Ekagé déjyé ne yéndé gefóge ñka né mmu uba nku nyú.¹⁰ Muú nyú ákpagé fó gébagé neke, yé ébélé nkú ayichá, yéé unó uká ne metó neke, néndé ábó manchyé muú utós genó eyigé ji abós mambé ne géjí.¹¹ Yéndé melo ewé dékpené, kélege muú yi ábós gejeé manse enyú nnó déjwale ne ji, jwólégé wye eféé kpaá te délyáge melo ewémbó.¹² Dekpegé mmu gepú eyimbó, támege bós abi

álú mmu nnó, ‘Méjé Èsòwò ébè ne enyú.’¹³ Ne mbògé bọ́ abi álú mmu ásege enyú chánéné, nége mmye nnó méjé Èsòwò élá ne ébwó, mbògé alá se ntó enyú wó, nége mmye nnó Èsòwò áse méjé wuú.¹⁴ Mbògé muú alá se enyú yé ebe elé manwú mekomejọ́ nyú wó, déké detanege melo ewémbò yé ebe lé gepú eyigémbò kwége mpúpú eyi élú enyú uká ne délyáá déjye.¹⁵ Ne me ngarege enyú wáwálé nnó, bíí unọ́ mpa, Èsòwò agené nyé bọ́ Sodom ne Gomora meshwe apwò bọ́ melo ewé éshyaá manwú mekomejọ́ enyú.”

Jisòs agare ànḡbá bíí éfwyale ewé ébwó agéne nye
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ Aké, “Wuúge, mentóme enyú mbaá bọ́ mme nkane mágónme né mpú ukwaála, kaágé chánéné nkane dékene ne bége nyaáme dékélége mpa.¹⁷ Sége gébé, néndé bọ́ ápyéne nye enyú áfé ne enyú né eso ákpakpa melo ne ádóo nyé enyú baá unọ́ né macha mmyemenene bwó.¹⁸ Ne ájame nye enyú áfé né mbe ushu bọ́ góména ne afwa melo gétúgé délu ankwòle ba, ápyége mbò ébyennó degé mbò lé meti mangaré ébwó ne bọ́ abi alá pọ́ bọ́ Jus mekomejọ́ wa.¹⁹ Gébége ásege enyú ájyégé né macha eso, déchyégé menyammye nyú éfwyale, dégígé nnó dejoge nye nnó néndé gebe

eyigé mbò gékwónégé Èsòwò achyége nyé enyú genó eyigé débọ́ manjọ́.²⁰ Njogé mbò néndé, uchu mejọ́ ebí enyú déjoge nyé úbèé fọ́ ebí nyú, élé Mendoó Ukpea ewé Nte nyú Èsòwò atóme nyé ne égárege nye enyú genó eyigé débọ́ manjọ́.²¹ Ne gebé eyigé mbòntó, anmó áchyége nyé atéé anmó nnó áwá. Ante áchyégé nyé baá bwó nnó áwá. Baá áténege nyé ukóló ne ammaá bwó ne ante bwó mampye nnó áwá ébwó.²² Bọ́ ako ápaá nye enyú gétúgé délu bọ́ ba. Yémbò yéndémuú ayi akogé metọ́ te kwyakwya áférege nye ji né éfwyale gabo.²³ Yéndé melo ewé bọ́ áchyégé enyú éfwyale kwilége wyé wáwá déjyé ewé chá. Kaáge wáwálé nnó, gemégé nnó déké maló Isrèli mako mampye utọ́ ba, me Maá Nte Mekwaá nchwó nyé.²⁴ Kaáge nnó maá nwe akaágé fọ́ nwe ápwó menleré wuú, ye maá defwé aneáge fọ́ gеме apwó muú ayi abọ́ ji.²⁵ Maá nwe aferégé fọ́ nnó ápyéé nye galógáló ne ji apwò menleré wuú ne maá defwe ntó aferégé fọ́ nnó ápyéé nye galógáló ne ji apwò muú ayi abọ́ ji. Mbògé bọ́ ákage njea matọ́ akuú me ayi nlu nte ula gepú Èsòwò nnó nlu danchòmeló (Belsèbòb) ne enyú bọ́ ula gepú ba yé, ákúu nyé enyú ufọ́ mabò ufọ́ ufọ́ ámi mabọ́ mapwọ́ amu.*

Muú ayi débọ́ mamfò lé

* 10:25 Elú wáwálé nnó: Besebòb élé mabò danchòmeló ami fọ́ pé ntó né 12:27.

Ɛsɔwɔ ɛpɔfɔ mekwad
(Luk 12:2-7)

²⁶ “Dɛfɔgɛ yɛ muú fɔ, genó fɔ gɛpɔ ɛyigɛ ákwɛrɛgɛ gɛjí bɔɔ alá gɛné nyɛ, yɛ ɛyigɛ ábigɛ bɔɔ alá kágɛ nyɛ gɛpɔ. ²⁷ Unó bi ngárege mbɔ ɛnyú né metɔɔ utuú, gárege úbí gbɔŋɔ ne ɛbi dewuú mbɔ ɛnyú ɛnyú garege ubi mbaá bɔɔ ako áwú. ²⁸ Dɛfɔgɛ fɔ bɔɔ. Ɛbwɔ ákage wá lé muú wáne, ákágɛ wá fɔ méndóo wuú. Fɔge lé Ɛsɔwɔ muú awyaá utó manwá muú chóncho ne méndóo áfyɛ mmu ntoné mewɛ. ²⁹ Gɛge baá denwɔné abi aname ne ŋka ɛyi élá fuú yé genó wɔ. Yémbɔ yé ama ayi átánege né mfaá akwé ayi Nte nyú Ɛsɔwɔ alá kaá wɔ apó. ³⁰ Mbɔntó ne élú ne ɛnyú, Ɛsɔwɔ akaá mpa dénkaaré mejwɛ eti délu yéndémuú nyú mekpo. ³¹ Dɛfɔgɛ fɔ genó ɛyigɛ bɔɔ apyɛ nyɛ eta nyú, ɛnyú denɛá gemɛ né mbe ushuú Ɛsɔwɔ dépwɔ ɛkwɔ denwɔné.

Muú ayi áfyɛé metɔɔ ne Kras ne ayi ashya ji
(Luk 12:8, 9)

³² “Ne yéndémuú ayi ágárege gbɔŋɔné né mbe ushu bɔɔ nnó alu muú wa, mentó ngarege nyé gbɔŋɔné mbaá Nte wa muú álú né mfaánebuú nnó ji alu muú wa. ³³ Yémbɔ, yéndémuú ayi áshyágɛ né mbe ushu bɔɔ nnó ji apó fɔ muú wa, bií mpa Ɛsɔwɔ, mentó nshyaá nyé ji

né mbe ushu Nte wa muú alu né mfaánebuú nnó ji apó fɔ muú wa.

Mekomejɔ Jisɔs achwɔ ne mawámé ɛpɔfɔ nesɔ
(Luk 12:51-53; 14:26, 27)

³⁴ “Ɛnyú déferɛgɛ fɔ nnó menchwɔ fá mme mampyɛ bɔɔ ábé nesɔ ne atɛ, nchwɔ lé mampyɛ bɔɔ ámmýégɛ ne atɛ. ³⁵ Nchwɔ pyé nnó maá ayi mende ámmýɛ ne nte wuú, ayi mendée ámmýɛ ne mmá wuú. Mendée menɔ ammyɛ ne ŋmogétá wuú. ³⁶ Ne bɔɔ mawámé muú átanégɛ élé né ula gepú bií. ³⁷ Muú abɔgɛ gejeé ne mma wuú yélé ne nte wuú gɛpwɔgɛ gejeé ɛyi abɔɔ ne me, ɛbyennó akwane fɔ mambɛ menkwɔle wa wɔ. Ne muú abɔgɛ gejeé ne maá wuú ayi mende yélé ayi mendée gɛpwɔge gejeé ɛyi abɔɔ ne me ɔkwane mambɛ menkwɔle wa wɔ. ³⁸ Ne mbɔgɛ muú alá kame mamkpa gekwa jí akwɔlege me wɔ, ɛbyennó akwane fɔ mambɛ menkwɔle wa wɔ.” † ³⁹ Muú ayi akélege mampoó genwá jí, ji yimbɔ ne ágbóo nyɛ, ne ayi akélege maní genwá jii getú ya ɛbyennó ɔbɔɔ nyɛ genwá ɛyi gélagɛ byé.

Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ nsa mbaá muú yi asele muú utɔɔ wuú ne nechɔchɔ
(Mak 9:41)

⁴⁰ “Yéndémuú ayi asele ɛnyú ne metɔɔ megómégɔ ɛbyennó ase mbɔ le me, ne

† **10:38** Elú wáwálé nnó: Gekwa gelú mbaá ayi bɔɔ Rom áwane nya bɔɔ abi atóo makpo ne ɛbwɔ, mamkpa gekwa akwɔle Jisɔs, ula úlú nnó mangɛ ɛfwyale ɛwé ɛkáge chwɔ muú yé ɛbe élé ne negbo getu jí.

muú ayi ásele me ase mbo lé $\text{E}\text{s}\text{o}\text{w}\text{o}$ muú átome me. ⁴¹ Yéndemuú ntó ayi asele muú ekpávè $\text{E}\text{s}\text{o}\text{w}\text{o}$ ne metóó megómégó élé akaá nnó alu muú utóó $\text{E}\text{s}\text{o}\text{w}\text{o}$, $\text{E}\text{s}\text{o}\text{w}\text{o}$ achyège nyè ji nsa wyè ndere achyège muú ekpávè wuú. Muú ayi asele muú yi apyéé genó eyigé $\text{E}\text{s}\text{o}\text{w}\text{o}$ akèlege, asele nsa wyè nkane ayi $\text{E}\text{s}\text{o}\text{w}\text{o}$ achyège muú yimbo. ⁴² Ne muú ayi achyège ñkò manaá makwè mbaá muú ama né geluagé abi alu aṅkwòle ba, yé ayi alú byábyá né amè bóó, ngarege enyú wáwálé abóó nyè nsa.”

11

*Bóó dentóó Jón menwyaá bóó manaá $\text{E}\text{s}\text{o}\text{w}\text{o}$
(Luk 7:18-35)*

¹ Ne gébégé Jisós anéré mangaré baá utóó bií makpo áfyanéapeá genó eyigé ebwó ábóó mampyè, alyaa melú ewémbò afé né maló bóó Jus ayi fò né gebagé mewaá Gálilí nnó álérégé ne áamá ágáregé ntó ebwó abya melóméló. ² Né gébé eyigémbò ntó Jón menwyaá bóó manaá $\text{E}\text{s}\text{o}\text{w}\text{o}$ abó akpè denò. Awúgé unó bi Jisós, Muú yi $\text{E}\text{s}\text{o}\text{w}\text{o}$ akweré ji elá gefwa, apyéé, ató baá utóó bií abifò nnó ájyè ágií ákaá gefógé muú ayi ji álú. ³ Ajyégé ágií Jisós aké, “Wò ne ólú muú ayi abó alú manchwó wá esé dégilé ayichá?” ⁴ Ne Jisós ashuú ebwó meko aké, “Choge dégare Jón unó bi enyú déwuú bóó ájoge ne ebi

enyú ambóó dékpané amè dégene. ⁵ Bóó amè nónómé ágène, ubwéré, ukwilé úkéne, bóó abi ámeé ubá átoó, bóó matu gbégbé álò manwúgé, abi ágboó ápeé, ne ubyá bóó úwú abya melóméló. ⁶ Meje ébé ne muú yi alá pò ne dembyó né metóó gétú yá.”

Jisós agare bóó gefógé muú ayi Jón alu

⁷ Ndere baá utóó Jón ályaa ájyèé, Jisós alò manjóó depòre Jón ne gejamégé bóó abi álu eféé aké, “Tégé gébégé enyú déjyè nya né mashwòne, defe mangè ndé gefógé muú? Déjyè gé le muú ayi alú eké mancha ami afofo akpáne átène egbe ewe ne ewe? ⁸ Mbógé mbo fò wó, deféré nnó deyjé gé ndé gefóógé muú? Défé manjyè ge muú ayi afyè mandeé malómáló? Chyaá-o. Dekaa fò nnó bóó abi áfyèé ufóó mandeé yimbo ájwòlege lé né mmu dachi afwa bó wó? ⁹ Ne enyú défé yé éwú mánjyè gé waá? Elé muú ekpávè $\text{E}\text{s}\text{o}\text{w}\text{o}$? Eh, gé muú yi enyú dégené mbo. Ngare enyú wáwálé nnó, aṅeá gemè apwò yéndemuú ekpávè $\text{E}\text{s}\text{o}\text{w}\text{o}$. ¹⁰ Elé Jón yina ne ábó ásamé gétú jii nnó $\text{E}\text{s}\text{o}\text{w}\text{o}$ aké, ‘Wuúgé, ntòme nyé muú dentóó wa ayi abó nyé mbe ne wò manchwò kwyé meti wyè.’” *

¹¹ Jisós afé mbe ajoge aké, “Kaáge wáwálé nnó, né geluagé bóó ako abi ándée ábyèné, yè muú ayi aṅeá gemè

* **11:10** Elú wáwálé nnó: “Wò” né melò ñwe ewéna, atene mbaá muú ayi $\text{E}\text{s}\text{o}\text{w}\text{o}$ akweré ji elá gefwa.

eke Jon menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ́ apó. Yémbɔ́ muú ayi alá fuú ye genó wó né geluágé abi Ɛsɔwɔ́ abeé mfwa bwó aɲeá gеме apwó Jon. ¹² Gefwa eyigé Ɛsɔwɔ́ ágbárege gejyeé mbe ne eshye elo né gébé eyigé Jon menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ́ agarege mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ́, ekwɔne bií ebi fina. Ne bɔ́ abi amyе mankpe wye, amyе ne eshye. † ¹³ Gemégé nnó Jon áchwó álɔ́ utɔ́ bií, bɔ́ ηwe abi Mosis asame ne abi bɔ́ ekpávé Ɛsɔwɔ́ ako ábɔ́ mé mbe ágare unó bi upyeé nye né gébé eyina. ¹⁴ Ne mbɔ́gé dékelege mankame ne genó eyigé me njɔ́, gɔ́ge me ngare enyú nnó Jon ne alu Elija ayi bɔ́ ekpávé Ɛsɔwɔ́ abɔ́ ajɔ́ nnó achwɔ́.” ¹⁵ Muú yi áwyaá matu mawú, áwú.

¹⁶ “Mmege na kpé njye enina ne ndé? Nélú nkane baá melɔ́ abi ájwɔle né metɔ́ melɔ́, akuú ate aɲme bwó aké, ¹⁷ ‘Ɛsɔ́ dékwe enyú ubeé neba nnó débé, déshya mambé, dékwa makwaá negbo nnó deli déshya manlí.’ ” ¹⁸ Njɔ́ge mbɔ́ néndé, Jon menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ́ achwɔ́ nyá, ji ányuú fɔ́ mmɔ́, ne gebé eyigé fɔ́ alyage menyéé kpékpé gétúgé depɔ́ré Ɛsɔwɔ́ getu eyigémbɔ́, bɔ́ aké, “Awyaá meló nchye.” ¹⁹ “Me Maá Nte Mekwaá nchwó, nnye menyéé, nnyu mmɔ́ gbene, enyú deké pélé muú geɲɔ́ ne menyúú mmɔ́ yi, mejeé ánselé ηkamakpo ne mejeé bɔ́ ubeé. Yémbɔ́ ákaágé

nnó denгарé Ɛsɔwɔ́ etiré muú áwyaá delu cho né unó ulúúl ébi ji ápyeé.”

Malɔ́ ayi alá áfyéé matɔ́ ne Jisɔ́s wó

(Luk 10:13-15)

²⁰ Bɔ́ abi álú né malɔ́ ayi Jisɔ́s ápye nyá ukpékpé ufélekpá wye, ályaá fɔ́ mámpyége gabo wó. Ɛwena epye Jisɔ́s alɔ́ manshulege ebwó ndo. ²¹ Ake, “Utɔ́kwa ubé nye ne enyú bɔ́ meló Korasin, utɔ́kwa ubé ntó ne enyú bɔ́ Betsada néndé, ukpékpé ufélekpá ebi mpye eta nyú, mbɔ́ mpye nyá ubi mbaá bɔ́ Tiya ne Sidɔ́n mbɔ́ ályaá mé gabo bwó te gachií, áfyе uchálé mandeé, áwaá matwɔ́ né mekpo mánleré nnó ályaá gabo ebwó. ²² Ngárege enyú wáwálé nnó, bií unɔ́ mpa Ɛsɔwɔ́, Ɛsɔwɔ́ agene nye bɔ́ Tiya ne abi Sidɔ́n meshwe apwɔ́ enyú. ²³ Ne enyú bɔ́ Kapanɔ́m, déferé nnó dékwɔme nye ηgɔ́ dɔ́? Gebyɔ́, Ɛsɔwɔ́ awáne nye enyú gelu degbo dékwɔné melɔ́ áwuú bɔ́. Néndé, ukpékpé ufélekpá ebi mpye na eta nyú, mbɔ́ mpye ubi mbaá bɔ́ Sodom, mbɔ́ Ɛsɔwɔ́ áwaá nya fɔ́ ebwó wó, ábɔ́ álú ábe té fina. ²⁴ Ngarege enyú wáwálé nno, bií unɔ́ mpa Ɛsɔwɔ́, Ɛsɔwɔ́ agene nye bɔ́ Sodom meshwe apwɔ́ enyú.”

Jisɔ́s aké ‘Muú yi akelege ugbeé mpye achwó eta wáa’

(Luk 10:21, 22)

† **11:12** Elú wáwálé nnó: Melɔ́ ηwe Ɛwéna, né bɔ́ ηwe bifɔ́ ájɔ́ cha. Pɛ TEV, RSV ne abifɔ́ ntó.

25 Wyéé né gébé eyigémba, Jis̄s anemmye aké, “Nte wa, Ata ayi aboó mfaá ne mme, mfeé wə dɔ́, nkane ɔpyéé nnó depə etire detome ne me debe bibíi mbaá boó denjá ne abi ákaá ηwe dɔ́. ʒnené deti gbógónó mbaá boó abi alá kaáge ye genó nnó ákaá. 26 Elu wáwálé Nte wa, mbo ne wɔmbɔ́ ókélé nnó ébé.” 27 Ama jɔ́ ne boó aké, “Nte wa achye me unó uko ne ye muú ayi akaáge gefɔ́gé muú ayi Maá alú ápó, ekosé Nte wuú ne ye muú ayi akaáge gefɔ́gé muú eyigé Nte alu ápó ekose Maá ne boó abi ji ájyaá nnó ápye ebwó ákaá Nte wuú. 28 Enyú ako abi depwaá gétúgé dékpané matuú efwyale ayi ánɔ́ enyú, chwɔge eta wa, nsele áji nchye enyú ugbeé mmye. 29 Chyége gemεge nyú eta wa degí géno eyige nlérege, néndé me nlu nyame ne mbwégé fɔ́ mmye. Dépyégémba, debɔ́ nyε ugbeé mmye. 30 Genó eyigé ngarege enyú nnó dépye gejwεrege fɔ́ ne eyigé nchyége enyú nnó dékpá genɔ́ fɔ́.”

12

*Nkwé ayi bií uwyaá boó Jus
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)*

1 Ébéle ye wó, né bií uwyaá fɔ́ Jis̄s ne baá utɔ́ bií ákoóge né mekɔ́ gefɔ́gé nchi fɔ́ eyi ákuú nnó wid. Mesa abo ammye baá utɔ́ bií. Apye ebwó álo mánkógé nchi eyimbo ányéé. 2 Ekwo boó Farasi fɔ́ ágegé mbo, ájɔ́ ne Jis̄s aké, “Gé ebé se ékámé

fɔ́ nnó baá utɔ́ byé ákɔ́ nchi bií uwyaá wó.” 3 Ne Jis̄s ashuú ebwó meko aké, “Enyú délu danjú né mmu ηwe Esɔwɔ́ dékaá genó eyigé mfwa Deivid ápyé nyá gébége mesa ámmye ji ne boó bií wó? 4 Akpe nyá mmu echa upe Esɔwɔ́ abó bred ayi achyεge matame mbaá Esɔwɔ́, anyé ne boó abi álu ne ji. Elú ebé nnó muú yicha aboó fɔ́ manyé menyé yimbo wó ekosé ámpye upe Esɔwɔ́ ne ányé.” 5 Ama gíi aké, “Délu danjú ebé Mosis ewé eké, ámpye upe né echa upe Esɔwɔ́ ákwene ebé bií uwyaá, ebé ewé éké muú apyεgé fɔ́ utɔ́ bií uwyaá. Nkane ebwó ápye utɔ́ né bií uwyaá ákwe ebe ewémba. Yémba ebé Mosis ewémba egbaré fɔ́ ebwó nnó ápye utɔ́ bií uwyaá wó? 6 Gógé ngaré ye enyú nnó muú alu fa ayi ápwɔ́ ye béle echa upe Esɔwɔ́. 7 Nwe Esɔwɔ́ ajɔ́ aké, ‘Genó eyigé Esɔwɔ́ ákélege gélu nnó dégéné ate meshwe épófó lé mámpye upe eta wuú’. Mbógé debó dékaá mekomejɔ́ yina, mbó enyú déjɔ́ fɔ́ nnó boó abi ála pye gyéé wó ákwé mpa. 8 Kaáge ye nnó, me Maá Nte Mekwaá ne nlu Ata ayi aboó bií uwyaá.”

*Jis̄s apye mende yi ebwɔ́
egboó ji atoo
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)*

9 Jis̄s ályágé éféé, ajye kpe né echa mmyemenene bwó. 10 Mende fɔ́ ayi ebwɔ́ egboó ji abó alú wye. Éféé mbɔntó, boó fɔ́ abi ákélege meti mánjɔ́ nnó Jis̄s ápye genó gebo alú

wye. Agii Jisós aké, “Nnó ebé se ékamé nnó ápyéé muú atóó né bíi uwyaa?”¹¹ Jisós ashuú ebwó meko aké, “Mbógé muú nyú awyaa égweme, ne ekwegé mmu gepyéé bíi uwyaa, nnó áféregé ewu?”¹² Ne mekwaá áyi ajeá geme ápwó egónme ye! Ndere elúmbó, ebé egbáregé f3 muú nnó apóoge f3 nte menme bíi uwyaa.¹³ Eféé ne Jisós ájóó ne mende ayi ebwó egboó ji aké, “Nyaá ebwó wye.” Anyágé, ténéténé ebwó wuú etóó ekere mebe nkane ewe f3.¹⁴ Bóó Farasi abi álu eféé ágégé mbó, átané ájye ásó mala nnó ápye Jisós áwá.

Esowó ajya Jisós nnó abé muú utóó wuú

¹⁵ Ne Jisós akaagé nnó ájóó geju manwá ji, alyaa mbaá yimbó afé mbaá yicha. Gejamégé b3ó ákwólé ji, apye abi ámeé ako átoó.¹⁶ Ne aji ebwó etu aké, “Ekagé ájye ágáregé b3ó depó eti.”¹⁷ Jisós ájóó mbó nnó mechó ewé Esowó apyéé Asaya muú ekpávé wuú ájóó ébé wáwálé

¹⁸ nnó, “Gé muú utóó wa ayi njyaa na, mbó gejeé ne ji,

apyéé metóó egóó me d3ó, nchyege nye ji uto Mendoó wa,

ne agarége nye b3ó abi alá p3 b3ó Jus nnó me mpyéé nye ebwó átene cho né mbe ushu wa.

¹⁹ Abéé f3 muú mawáme, ne ménjóó mejóó, abéé muú ayi ala awuú f3 mejóó wuú né melo tametame.

²⁰ Ajógé f3 mejóó metometo ne b3ó abi áwyaá mat3ó dada,

ne ápyéé f3 mat3ó ásó ubya b3ó ne abi ágene efwyale.

Wye mbó ne abéé ne b3ó kpaá te apye nye wáwálé wuú apwó unó uko.

²¹ Ne b3ó maló mme meko ánerge nye mat3ó ne ji mambó genwá.”

Jisós ap3 f3 ula uma ne Belseb3b mfwa al3 nchye

(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Ewyágé, b3ó f3 áchw3 ne muú ayi meló nchye ápyé ji álaá mbú ne ame nónómé mbaá Jisós. Apye ji atóó aló mángéné mbaá, ajoge mejóó.²³ Genó eyigé Jisós apye, gépye gejamégé b3ó abi álu wye matye mawá ebwó meno aló mángigé ate aké, “Nnó mpyáne Devid áwu álu máchw3 nkane mempoó se na waá?”²⁴ Ne ekw3 b3ó Farasi áwúgé nnó Jisós apye muú ayi meló nchye áchyége ji efwyale atóó, aló mánj3ó aké, “Elé Belseb3b mfwa al3 nchye ne áchyége ji utó nnó ábúgé b3ó al3 nchye mmye.”

²⁵ Jisós ákaá genó eyigé ebwó áféregé, aj3ó ne ebwó aké, “Yéndé melo ewé b3ó alá p3 meko ama, éténégé. Ne yéndé ulaá gepú ebi ummye ne ate ulaá tyatya.²⁶ Ne mbógé nte meló nchye aké abúú ayif3, ebyennó gefwage danch3meló gekaré mmye ne épyéemb3 nnó ne geji géténé?

²⁷ Mbógé Belseb3b ne achyege me uto mamferé b3ó al3 nchye mmye, waá achyége

bɔɔ ɛnyú utó mámferege bɔɔ aló nchye mmye? Ne mbɔgé ɛnyú dekame fɔ nnó Belsɛbɔb ne achye ɛbwɔ utó aferege bɔɔ aló nchye ne mmye wɔ, ɛbwɔ ambɔɔ ne álerege nyɛ nnó ɛnyú délu gyɛé né genó ɛyigé dejógé mbo ne me.” * 28 Ne mbɔgé élé né Mendoó ɛsɔwɔ ne mbuú bɔɔ aló nchye mmye, kaáge nnó gefwage ɛsɔwɔ gélb mé fá ne ɛnyú. 29 Muú ákaáge kpe fɔ gepúgé meto muú ájó genó mbɔgé alá bɔmbe áwé ji wɔ. ɛkosé nnó abɔgé mbe awege ji ne ákaáge kpe ajó yéndégenó. 30 Yéndémuú ayi alá pɔ ula uma ne me, alu muú mawame wa, ne yéndémuú ntó ayi alá pɔóge me manyweré bɔɔ, atya ɛbwɔ tyaá nnó abɛ tɛtɛ ne ɛsɔwɔ. 31 Kaáge nnó ɛsɔwɔ ajígente yéndé gabo ne mejɔɔ mebomebo ɛwé bɔɔ ájóge ne ate. Yémbɔ ájigé fɔ nte mejɔɔ mebomebo ɛwé bɔɔ ájóge atome ne Mendoó Ukpea. 32 ɛsɔwɔ ájigé nyɛ nte yéndé mejɔɔ mebomebo ɛwé muú ájóge atome ne Maá Nte Mekwaá yémbɔ ájigé fɔ nte mejɔɔ mebomebo ɛwé muú ájóge atome ne Mendoó Ukpea. Yé ɛbelé fa mme yina ne ayi achwɔɔ.

Genɔɔ ne umpomé bií
(Luk 6:43-45)

33 Désége nnó umpome genɔɔ ulɔme, debɔ mansɛ ntó nnó genɔɔ geji ambɔɔ gelɔme. Ne désége nnó genɔɔ gélbme

fɔ ɛbyennó umpome bií ntó ulɔme fɔ, néndé akaáge genɔɔ né mbaá umpome bií géji géwɔme. 34 ɛnyú abi délu éke mmyɔ ɛpyɛémbɔ nnó ne déjóɔ galgál ne muú ayi ɛnyú délu bɔɔ abo? Néndé, genó ɛyi gélu muú metɔɔ géji ne gétánege ji meno. 35 Muú melómélɔ ájóge depɔ delódélɔ ɛti délu ji né metɔɔ, muú mebomebo ájóge depɔ debodebo ɛti délu ji metɔɔ. 36 Kaáge wáwálé nnó, bií unɔɔ mpa ɛsɔwɔ yéndémuú ágarege nyɛ ula bi ji ajɔɔ yéndé gechugé mejɔɔ gebogebo ɛyi gétané ji meno. 37 Néndé yɛ mpa akwilege wɔ, yɛ akwene wɔ, áɔɔ ji lé né uchu mejɔɔ byɛ.

Bɔɔ ákelege Jisɔs apyɛé ufélekpa
(Mak 8:11, 12; Luk 11:29-32)

38 Jisɔs ájóge mbo, ánlɛre mabɛ ɛsɔwɔ ne bɔɔ Farasi fɔ ájóɔ ne ji áké, “Ménlɛre, pyɛ ufélekpa ese dégé, manlɛre nnó utó byɛ utané mbaá ɛsɔwɔ.” 39 Jisɔs ashúú ɛbwɔ meko aké, “ɛnyú nnyɛ ɛniné na debɔ, delu bɔɔ abi átií meso ne ɛsɔwɔ. Dekɛlege me nléré ɛnyú ufélekpa, yémbɔ yé uma nlérégé fɔ, wyɛ lé ufélekpa Jona muú ɛkpávɛ ɛsɔwɔ ne me nlérege nyɛ ɛnyú. 40 Wyɛ nkane Jona ábelé ndɔ ɛlé né mmu unɛ mekwɔle, mbɔntó ne áníge nyɛ me Maá Nte Mekwaá mbélé ndɔ ɛlé utuú ne ɲwɔmese né mme. 41 Bií unɔɔ mpa ɛsɔwɔ, bɔɔ melɔ Ninɛvɛ ákwilege nyɛ áshulɛ

* 12:27 Elú wáwálé nnó: “Belsɛbɔb” élé mabɔ amifɔ, ami ákuú danchɔmeló pé ntó né 10:25.

enyú bɔ́ nɔ́ nɔ́ enina ndo nnó dɛ́pɛ gabo, néndé, ákwɔré nya matɔ́ bwɔ́ ákame né ɛsɔwɔ́ gébégé Jona ágaré ɛbwɔ́ mekomejɔ́ ɛsɔwɔ́. Góge mpye enyú dékaá nnó, muú alu né metɔ́ metɔ́ nyú ayi ágarége mekomejɔ́ apwɔ́ Jona yémbɔ́ dékélégé fɔ́ mánkwɔré. ⁴² Bii unɔ́ mpa ɛsɔwɔ́, mfwa mendée né melɔ́ Shɛba ákwilege nye ashule bɔ́ nɔ́ nɔ́ enina ndo nnó ápye gabo. Néndé, atané nya kpaá tete ewu áchwɔ́ wú unó bi mfwa Solomun áleré nya bɔ́ ne déngá. Kaáge ye nnó muú alu mbɔ́ né metɔ́ metɔ́ enyú ayi álérege mekomejɔ́ ne déngá apwɔ́ mfwa Solomun yémbɔ́ défyéé fɔ́ matu manwúge.”

*Meló nchye ayi akeré meso
(Luk 11:24-26)*

⁴³ Jisɔ́s afé mbe ajage aké, “Abúgé meló nchye atanege muú mmye, alá yia yiáge né mmu mashwɔ́ne ákelege melu ɛwe ajwolege. Ákelege alá ge wɔ́, ⁴⁴ ajógé ne geme jíí aké, ‘Nkerege meso mbaá ayi mbɔ́ nlu.’ Akerege meso agegé nnó melu ewémbɔ́ élú mewa, áshwa ɛla pópó ákwyéé ábelé, ⁴⁵ akerege, afé ase áló nchye abifɔ́ akénéama abi abɔ́ apwɔ́ ji, ákpé ájwólé mmu. Ne gefɔ́ ɛyígé muú yimbɔ́ ábɛé gebɔ́ gɛ́pwɔ́ ɛyígé mbembe. Wye na ne epye nye ne enyú nɔ́ nɔ́ enyú abo bina.”

*Jisɔ́s aleré ufɔ́ bɔ́ abi alú
aɔ́mɔ́ bií ne mmá wuu
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)*

⁴⁶ Ne nkane Jisɔ́s alú jyéé mbe manjɔ́ mejɔ́ ne bɔ́ bimbɔ́, mmá wuu ne aɔ́mɔ́ bií áchwɔ́ tene dafye ákelege manjɔ́ mejɔ́ ne ji. ⁴⁷ Muú fɔ́ akulé agare ji aké, “Ge mmá wye ne aɔ́mɔ́ byéé alú mbɔ́ dafye tene ákelege manjɔ́ mejɔ́ ne wɔ́.” † ⁴⁸ Jisɔ́s ashuu muú yimbɔ́ meko aké, “Ndé bɔ́ alú mmá wa ne aɔ́mɔ́ ba?” ⁴⁹ Abwéé ɛbwɔ́ asá mbaá baá utɔ́ bií aké, “Gégé mmá wa ne aɔ́mɔ́ ba ná.” ⁵⁰ Nendé, yéndémuú ayi apye genó ɛyígé Nte wa muú alu né mfaánebuú ákelege, ji yimbɔ́ ne alu mmá wa ne meɔ́mɔ́ wa.

13

*Nekanémejɔ́ mentya
mbwe
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Wye né bií bimbɔ́, Jisɔ́s atané né gepú ɛyígé ji abɔ́ alú wye, ashulé aɔ́mɔ́ né mbale géntoógé mewaá. ² Gejamégé bɔ́ ákwólé ji afé ewu. Ji ágégé nnó bɔ́ bimbɔ́ ájá dɔ́, aɔ́mɔ́ kpe ajwólé mmu ékpée ewé élú né mbale nnyi. Bɔ́ bimbɔ́ ako átené né mbale géntoógé mewaá. ³ Alɔ́ manleré ɛbwɔ́ gejamégé unó né makámejɔ́. Ató neka eníné mbe aké, “Bii uma mempye makɔ́ fɔ́ afé manjye tya mbwé né mekɔ́ wuu. ⁴ Ndere átyaá ájyéé, ámé mbwé áyifɔ́ ákwé né maá meti ayi ákoge wye, denywɔ́né dégégé déchwɔ́ chwé dényé. ⁵ Amé áyifɔ́ ákwé

† 12:47 Elú wáwálé nnó: Né bɔ́ nɔ́ ukwene bifɔ́ malɔ́ yina apɔ́ wye.

né mfaá mme etárávέ mbaá ayi mme alá jaá wye wó. Ebelé yéé wó áchií. Ne élé mme alá jaá wye wó, ⁶ ημεέ έtyégé, edo mbwé yimbó, ne élé maka alá kpe mme chánchá wó, adé agbó. ⁷ Amé áyifó ákwé né mme ayi genkpé ntó géchíge wye, áchígé, genkpé eyigémbó géwé gekweré mbwé yimbó meshíí εjo agbó. ⁸ Yémbó amé ayifó ákwé né mme melóméló, áchií áwé, chánchá, áfyε uló. Ayifó áfyε usaá uló uta, áyifó áfyεé usaá uló uleé, ne áyifó áfyεé uló esaá meso efya ápwó nkane ábó ápené.” ⁹ Jisós ánérégé manto nekanemejóó ενίne na aké, “Muú yi áwyaá matu mawú, áwú”.

Ula bi Jisós atóme makámejóó

(Mak 4:10-12; Luk 8:9, 10)

¹⁰ Jisós ánérégé mántó nekanémejóó ενίna, baá utóó bíí ájye gíí ji aké, “Ata ula nnó wó olérégé bós bina né makámejóó”? ¹¹ Jisós ashuú εbwó meko aké, “Elé enyú ne Εσωω apyé nnó dékaá wáwálé depó etiré délú nya bíbíí ndere ji ágbárege nye gefwa jíí. Yémbó ji anene fó deti gbógónó mbaá bós abifó nnó εbwó akaá wó. ¹² Néndé, yéndémuú ayi awya genó, ji ne ágbége nyé ji εbwó nnó abé ne gejamé. Ne muú ayi alá pó, yé ékéké ewé ji awya, áséle nye εta wuú. ¹³ Gégé ula bi menlérege εbwó né makámejóó na, áwyaá ame mangé, yémbó ágéné fó, áwyaá matu mánwú yémbó

áwuú fó, ye mankaá ákaágé fó cháchá. ¹⁴ Ne ndere εbwó ápyéé mbó, genó eyigé Εσωω apyé Asaya muú ekpávέ wuú ajóó nyá getane wáwálé, nnó, “Enyú dénénége nye matu manwú mekomejóó wa yémbó dekaágé ula, défyε nye ame mangé unó εbí mpye yémbó dégéné fó.

¹⁵ Néndé bós bina anea matóó, awyaá matu mmeé. Akwere ame bwó né depóre Εσωω, mbógé épó mbó fó wó, mbó ágéne mbaá ne ame bwó, áwuú ne matu bwó ákaá chánchá ákwóre matóó ákeré εta wa nnó mpye εbwó ápó.’

¹⁶ Enyú dewya éfwó, néndé, ame nyú ágéne ne matu nyú ntó áwú. ¹⁷ Kaáge wáwálé nnó gejamé gé bós ekpávέ Εσωω ne bós abi alu cho né mbe ushu Εσωω, ákelé nya meti mangé unó bi enyú dégéné mbó, yémbó áge wó, ne manwú unó bi enyú déwuú mbó yémbó áwuú wó.”

Jisós agare bad utóó bíí ula nekanémejóó mentya mbwe

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Jisós afé mbe mánjógé aké, “Wúge ye ula nekanémejóó mentya mbwe. ¹⁹ Mbwe ayi akwené né maá metí ayi ákoóge wye alu éke bós abi áwúgé mekomejóó Εσωω ayi ágárege nkane Εσωω ágbárege gefwa jíí alá ákaágé ula, danchómeló achwó aferé ji né mmu matóó bwó. ²⁰ Ne mbwe ayi ákwené né mfaá mme

etáráné, álu eké bɔ́ɔ́ abi áwúgέ mekomejɔ́ ɛsɔwɔ́ ténéténé yimbɔ́, áse ji ne nechóchó. ²¹ Yémbɔ́, mekomejɔ́ yimbɔ́ akpé fɔ́ ebwɔ́ mmu matɔ́ chánchá wɔ́, awyágé mano. Gébégé álogé mangé efwyale ndere bɔ́ɔ́ ápaá ebwɔ́ gétúgέ mekomejɔ́ ɛsɔwɔ́, ájá mmye meso. ²² Ne mbwé ayi ákwené né mme genkpé meshii ejomé, álú eké muú ayi áwugé mekomejɔ́ ɛsɔwɔ́, uféré unó mme ne mmwólé né unó bi uchwɔ́ ne gefwa, ujo mekomejɔ́ yimbɔ́ upyέé ji áwɔ́ umpome ulúúl wɔ́. ²³ Mbwé ayi ákwené né mme melóméló, alu eké bɔ́ɔ́ abi áwugé mekomejɔ́ ɛsɔwɔ́, ákaágé ula. Mekomejɔ́ yimbɔ́ akwɔ́régέ genwáge ebwɔ́ gebéé eké mbwé ayi áchií áwene chánchá afyéé gejamégé ulɔ́. Ayifɔ́ afyéé usaá ulɔ́ uta ayifɔ́ usaá uléé, ne ayifɔ́ esaá meso efya.”

Nekanémejɔ́ mancha ami muú mawámé apené mmu mekɔ́ mbwε

²⁴ Jisɔs ama tó nekanémejɔ́ enínefɔ́ aké, “Gefwa eyigé ɛsɔwɔ́ ágbárege gelu eké nekanémejɔ́ eníne na. Mende fɔ́ apε mbwé melóméló né mekɔ́ wuu. ²⁵ Ne bií fɔ́ ndere mbɔ́ mekɔ́ yimbɔ́, apene mbwé yimbɔ́, muú mawámé wuu akwilé ne utuú ayi yéndemuú abelé geja, ajye pε ntó mancha né mpu mbwé yimbɔ́, alya afé. ²⁶ Ne gébégέ mbwé yimbɔ́ áchií áwene afyéé ame, ne bɔ́ɔ́ ágéné nnó mancha ntó ne mawene mbɔ́ né mekɔ́.

²⁷ Efέé ne bɔ́ɔ́ utɔ́ mende yimbɔ́ ajye gií ji áké, ‘Ata pɔ́ ɔpena lé mbwé áyi álú melóméló né mekɔ́ wyε? Ne mancha matané efɔ́ wyé?’ ²⁸ Ashuú ebwɔ́ meko aké, ‘Ebe nye lé muú mawámé wa ne ajye pε mancha mimbɔ́.’ Bɔ́ɔ́ utɔ́ bimbɔ́ ágií ji áké, ‘Nnó ɔkelegé ese déjyé degoó mancha mimbɔ́?’ ²⁹ Mende yimbɔ́ ashuú ebwɔ́ meko aké, ‘Ngba, debogé mangoó mancha yimbɔ́ nana, dechome nye ne mbwε yimbɔ́ degoó. ³⁰ Góge áji awε chonchó ne mbwε, gébégέ mbwε ákwɔ́négέ mamferé ngarege nye bɔ́ɔ́ abi áferégé nnó ábɔ́ mbe ágoó mancha mimbɔ́ áwé uboubo áfyé né mewε, ne áferé mbwε áfyé mmu meke ákpá áchwɔ́ ábélé mfaá gélálé.’ ”

Nekanémejɔ́ mbwé ayi ákuú ji Mɔ́sta

(Mak 4:30-32; Luk 13:18, 19)

³¹ Jisɔs ama tó neka enínefɔ́ aké, “Gefwa eyigé ɛsɔwɔ́ ágbárege gélú eké nekanémejɔ́ eníne na. Mende fɔ́ apε nyiné gempome genɔ́ eyigé ákuú nnó mɔ́sta né mekɔ́ wuu. ³² Nnyiné gempome eyigémbɔ́ génené gépwo amé mbwé ayifɔ́. Yémbɔ́ gébégέ néchií néné, népwo baá unɔ́ abifɔ́ abi ápené nébwɔ́lé gekpékpégé genɔ́ eyigé denywɔ́né déshíge, déténege anyua bwɔ́ wyé.”

Nekanémejɔ́ Yis
(Luk 13:20, 21)

³³ Jisɔs ama tó nekanémejjó eniné fɔ aké, “Gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege fa mme gelú eké yis uka ebi upye brɛd amualé ebi mendée abɔ achwaré ne gejamégé flawa abelé kpaaá tɛ flawa meko amuále.”

Ula ébi Jisɔs alerege né makámejjó

(Mak 4:33, 34)

³⁴ Né gejamégé ndɔ eyi Jisɔs abó alerege nya unó bina ne gejamégé ebifɔ mbaá bɔɔ, alerege lé né makámejjó. Alérége nyá fɔ bɔɔ bimbo genóge fɔ ayi alá tómé nekanémejjó wɔ. ³⁵ Atome nyá makámejjó yina nnó genó eyigé muú ekpávɛ Ɛsɔwɔ fɔ abó ajɔɔ gébé wáwálé. Ajɔɔ nya aké, “Me njógé nye mejjó ne ebwɔ né makámejjó, nlerege ebwɔ unó bi Ɛsɔwɔ abelé bibí tɛ gébége ji akwye mme.”

Jisɔs agaré ula nekanémejjó mancha ami muú mawámé apené né mekɔɔ

³⁶ Jisɔs alya gejamégé bɔɔ bimbo aje kpe mmu gepú ne baá utɔɔ bíí. Ɛféé ne baá utɔɔ bíí ágíí ji aké, “Nte sé, gare ese ula nekanémejjó mancha mi muú mawámé apené né mekɔɔ.” ³⁷ Ashuú ebwɔ meko aké, “Muú yi apene mbwe melóméló yimbo élé Maá Nte Mekwaá.” ³⁸ Mekɔɔ ewémbo etené mbaá mme meko, ne mbwe melóméló yimbo atené mbaá bɔɔ gefwage Ɛsɔwɔ. Mancha matené mbaá bɔɔ danchɔmeló. ³⁹ Ne muú mawámé ayi apene mancha élé danchɔmeló. Mamferé mbwe atené mbaá gébé eyigé

mme yina abyéé. Ne abi áférege mbwe yimbo élé makiénné Ɛsɔwɔ. ⁴⁰ Wye nkane ánywérege mancha uboubó áfyé né mewe, mbɔntó ne ápyéé nye ne bɔɔ danchɔmelo gébége mme yina abyéé. ⁴¹ Gébé eyigémbo, me Maá Nte Mekwaá ntome nye makiénné ya, áfé ájya bɔɔ abi ápye ate ákpéne né gabo ne abi alá akpege mabe áfere né mpu bɔɔ gefwa ya. ⁴² Makiénné yimbo áferégé ebwɔ, áfomé mmu gekpékpégé ntoné mewe. Ɛféé mbo ne ebwɔ álilí nye, ányé manjéné. ⁴³ Gébé eyigémbo gepógé bɔɔ abi álú cho né mbe ushu Ɛsɔwɔ gégénege nye eké mɔmɛé né gefwage nte bwɔ Ɛsɔwɔ. Muú ayi awyaá matu awú chánjéné.

Nekanémejjó genógé nka eyi ábií

⁴⁴ Jisɔs ama tó nekanémejjó eniné fɔ aké, “Gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege fa mme gelú eke nekanémejjó eniné na. Muú fɔ age genógé nka eyigé ábií né melu mme, agege abí geji chánchá alya, áfé ne gejamégé nechóchó. Akpó yéndégenó eyigé ji awyaá aje na melu mme ewémbo.”

Nekanémejjó ntaa eniné né jamé nka

⁴⁵ Ama ato neka enínefɔ aké, “Gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege fa mme gelú ntó eké nekanémejjó eninéna. Menkene gese fɔ akene akélege mataá ayi ajamé nka dɔɔ mana. ⁴⁶ Agégé né máa

eniné né jamé nka, ajye kpo unó bi ji awya uko anna neni”

Nekanémejó dansa

47 Jisós ama ató neka eniné na aké, “Gefwa eyigé Esówa ágbárege fa mme gélú eké nekanémejó eninéna. Anwané meshuú fò, áso dansa né nnyi. 48 Ndere ásoó meshuú ese wye ufóufóó, ágégé nnó meshuú ese wye dóó, aja ákwó né mapéa mewaá. Ajya eyi melóméló áfyé mmu uba ne eyi mebomebo atuú ágbé. 49 Wye mbó ntó ne ebéé nye bií mpa Esówa gébége mme abyéé. Makiénné Esówa áchwó fére nye bós abi ápyéé gabo né mpu abi ápyéé genó eyigé Esówa akélege. 50 Aferégé ebwó, áfómege mmu gekpékpégé ntoné mewé. Alaá wye álilí, ányé manéné.”

Jisós ajóge depó etiré deké ne etiré gekwéne

51 Jisós agii baá utóó bií aké, “Pó enyú dékaá depó etiré na chánéné?” Akamé aké, “Eh dekaá.” 52 Ajóó ye ne ebwó aké, “Yéndé menleré mabe Esówa ayi ágií ndere Esówa ágbárege gefwa jii fa mme, alu eké mbóó gepú ayi akaáge unó Esówa bi úké ne ebi gekwéne ebi úlú né mmu maá gepú ayi ji ábélege unó bií wye.”

Bóó Nasaret abya Jisós

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Jisós anérége manleré makamejóó yi, alyaá melu ewémbó, 54 akeré meso

né meló wuú. Ndere alóó manlerégé bós mekomejóó Esówa né mmu escha mmyemenene bwó, ála mano mekpo fuú ágíge ate aké, “Ndé muú áchyéé ji gefóógé denjá eti? Ne utó mampye ukpékpé ufélekpa bina? 55 Pó maá menwoné upú na? Pó Meri ne alu mma wuú? Pó nnó aymo bií abi ande élé Jémsi, Josef, Simun, ne Judas? 56 Ne pó aymo bií abi andée álu na fa ne esé? Ne ji atané ye efó ne gejamégé denjá etirena?” 57 Né getú eyigémbó, ábya ji, yémbó Jisós ajóó ne ebwó aké, “Anoge muú ekpávé Esówa yéndé mbaá. Wyelé bós meló wuú ne abi ula gepú bií ne ála nógé ji.” 58 Ne téé mbaá ála áfyéé fò metóó ne ji wó, ji ntó ápye fò gejamégé ufélekpa né meló wuú wó.

14

Negbo né Jón Menwyaá bós manad Esówa
(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

1 Né gébé eyigémbó Heród muú alu muú kpaá né gebagé mewaá Galilí, ji awúgé ngo ukpékpé unó bi Jisós ápyéé, 2 ajóó ne bós abi apyéé utóó ne ji aké, “Elé Jón menwyaá bós manaá Esówa. Esówa apye ji akwilé né negbo. Ge ula bi ji awya utó mampye ufélekpa” 3 Heród aferé mbó néndé ji ne ápyéé nnó ágbaré Jón áwé áfyé né mmu gepúgé denó, gétúgé agaré gabo ayi Heród apyé nnó aferé Heródyas mendée menjmo wuú Filip

abá. * ⁴ Né gébége Herød aselé Herødyas né neba, Jøn agarege ji aké, “Ébé Èsowò ekame fò nnó wò òse mendée menjmo wye òbá wó.” ⁵ Herød akelé meti manwá Jøn, yémbò afò bòò Jus, néndé ebwó ákame nya nnó Jøn alu muú ekpávè Èsowò. ⁶ Ne né bií ebi Herød anené epaá mante bií ebi ábyené ji, maá Herødyas mesò mendée, abé mabeé malómáló né mbe ushu bòò abi áchwòò nyé epaá ewémbò kpaá te metòò megòmegò epye Herød, ⁷ ajòò ne maá yimbò aké, “Nkelé nnó, Nchyege wò yénde genó eyigé òkelege nnó menchye wò.” ⁸ Maá yimbò ase majye mma wuú ajye jòò ne mfwa Herød aké, “Fye mekpo Jøn menwyaá bòò manaá Èsowò fa né gebagé nkpagene nana.” ⁹ Mechó ewéna epye Herød álá jòò, yémbò élé ji akele mé né mbe ushu ankéé bií abi áchwó epaá, ákágé sé nkane amáge kwóre mejòò wuú. Aké bòò bee ápye genó eyigé maá yimbò ajòò. ¹⁰ Ajye ásò mekpo Jøn né mmu gepúgé denò áchwòò ne ewú. ¹¹ Anérégé afyé ewú né gebagé nkpagene áchwó chyé maá yimbò mendée, ase ajye chyé mbaá mma wuú. ¹² Ne baá utòò Jøn áchwòò kpá genkwò jíí ajye níí. Ajye ágare Jisòs nkane epye ne Jøn.

Jisòs achyéé delé bòò ata menyéé

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jøn 6:1-14)

¹³ Jisòs awúgé abya negboné Jøn, alyaa melu ewémbò ájye kpe mmu ekpée ne baá utòò bií, áfé né mbaá ayi álu bòmbò, nnó ebwó ábé ewú ebwó ebwó. Yémbò bòò áwúgé nnó akpe ekpée ale jye, átané né umé malò áke ne uka ákwòlege ji. ¹⁴ Jisòs átanégé mmu ekpée, mankwò mapea mewaá, agé gejamégé bòò, ne meshwe akwó ji metòò gétúgé ebwó, apye ebwó atoó mbaá mameé ayi ebwó ábò ámée.

¹⁵ Ndere nkwale akwónege baá utòò bií ájyé báne ji aké, “Ata bií úfé ne mbaá yina alu eke mashwòne, lyaá bòò bina ájye áná menyéé né baá malò ayi álu fa kwókwólé ányé.”

¹⁶ Jisòs ashuú ebwó meko aké, “Ngé fò ula bi ebwó ájye kéle menyéé wó. Ènyú ambòò chyége ebwó genó ányéé.”

¹⁷ Baá utòò bií aké, “Déwyaá lé ntó bréd étáa ne meshuú épea fa, ye genó eyigécha gepó.”

¹⁸ Jisòs aké ne ebwó, “Chwòge me ne éji.” ¹⁹ Agaré gejamégé bòò bimbo aké ájwólé né dambyanja, asé ntóò bréd eyimbò étáa ne meshuú épeá, ape ame mfaánebuú achyéé matame mbaá Èsowò agyá éjí ubauba achyéé baá utòò bií, nnó ákaré mbaá gejamégé bòò bimbo. ²⁰ Yéndémuú ányé ágbeé. Ne baá utòò bií áke ányweré ayi álaá, ágbeé usá úfyáneupeá. ²¹ Mpa bòò abi ányé menyéé yimbò mbògé álá gbéé fò ándée ne baá wó, ande ebwó ebwó álu delé bòò átaá.

* **14:3** Elú wáwálé nnó: Filip alú meso Herød. Ji abá Herødyas. Ebelege Herød afere Herødyas mendée Filip, abá.

*Jisᵛs akε mfaá meko manaá
(Mak 6:45-52; Jᵛn 6:15-21)*

22 Epyégé mbᵛ, Jisᵛs aké baá utᵛᵛ bií ákpε ekpée ábᵛ mbe áchyaágé gentoógé mewaá. Ji ala meso agare bᵛᵛ nnó ebwᵛ ákéré né upú bwᵛ. 23 Anérégé mangaré ebwᵛ nnó ákéré, akwᵛ afé mfaá mékwé jimbií manemmyε. Alu éwu jimbií kpaá te nkwalε akwᵛné. 24 Né gébé eyigémbᵛ ekpée ewé ekpané baá utᵛᵛ bií éfé mé tete metᵛᵛ nnyi. Mbyo ammyε ne εwu, apyεé ηgbannyi adoo εwu εgbé ewé ne ewé. 25 Eᵛ né gejejégébi kpaá te dondo, Jisᵛs ákéné mfaá meko manaá manjyε báne ebwᵛ. 26 Baá utᵛᵛ bií aké ágéne nkane ji akéne achwᵛ mfaá meko manaá, εfᵛ ekwᵛ ebwᵛ matᵛᵛ ákálege áwére aké “Meló ᵛ ᵛ, meló ᵛ ᵛ”. 27 Ténéténé yimbᵛ Jisᵛs ajᵛᵛ ne ebwᵛ aké, “Elé me, gbarege matᵛᵛ nyú, défoge.” 28 Pita ashúú ji meko aké, “Ata mbᵛgé nnó εle wᵛ wáwálé pyε me ntó nshulé nkε mfaá meko manaá nchwᵛ mbané wᵛ.” 29 Jisᵛs aké ne ji, “Shulé chwᵛ, ajᵛge mbᵛ.” Pita atané mmu ekpée ashule nnyi alᵛ mánkεné mfaá meko manaá manjyε báne ji. 30 Ne nkane ágεné mbyo nnyi ammyε ne εshyε, εfᵛ ekwᵛ ji metᵛᵛ ne alᵛ manke mmu nnyi. Akalé aké, “Ata, poó me.” 31 Jisᵛs asá ebwᵛ ténéténé yimbᵛ agbaré ji, ajᵛᵛ aké, “E é metᵛᵛ ewé ᵛfyεé ne me εlú dada, waá aké wᵛ ᵛbe ne dembyᵛ né metᵛᵛ.” 32 Ebwᵛ ákpégé né mmu ekpée, mbyo

yimbᵛ apwá. 33 Eféé ne bᵛᵛ abi álú mmu ekpée ánogé Jisᵛs, ajᵛᵛgé aké, “Wáwálé wᵛ ᵛlu Maá Eᵛwᵛ.”

*Jisᵛs apyε bᵛᵛ mameé dtoo
né Genésáret
(Mak 6:53-56)*

34 Bᵛ Jisᵛs anérégé manchyaá gentoógé mewaá eyigémbᵛ, ákwᵛné né melᵛ Genésaret. 35 Ne bᵛᵛ abi álú eféé ákaá nnó gé Jisᵛs na, álᵛ meko né malᵛ ayi álú né gebagé mewaá eyigémbᵛ geko. Bᵛᵛ bimbᵛ ákpá yé bᵛᵛ abi ámeé ako áchwᵛ ne ebwᵛ mbaá Jisᵛs. 36 Anε Jisᵛs mmyε nnó agᵛ ebwᵛ áta lé mano nkú jí. Ne yéndémuú nemeé ayi ataá mano nkú Jisᵛs atoo.

15

*Jisᵛs agarege unᵛ bi ukwene ante bᵛᵛ Jus áleré
(Mak 7:1-13)*

1 Bᵛᵛ Farasi ne anleré mabé Eᵛwᵛ fᵛ átané Jerosale áfé mbaá Jisᵛs ágií ji aké, 2 “Ulannó ne baá utᵛᵛ byε ályaá mankwólégé unᵛ bi ukwene ante sé áleré? Pε ebwᵛ áshwónégé fᵛ amu gefᵛᵛ eyigé ukwene ante sé ajᵛᵛ nnó εsé dépyégé ne dényégé menyéé.” 3 Jisᵛs awúgé mbᵛ ashúú ebwᵛ meko aké, “Enyú ntó delyaá mabe ayi Eᵛwᵛ aké débélégé, dela kwólé lé unᵛ bi ukwene ante nyú áleré? 4 Desε ndere Eᵛwᵛ ajᵛᵛ nnó, ‘Nógé mma wyε ne nte wyε.’ Ne ajᵛᵛ ntó nnó, ‘Mbᵛgé muú ajᵛgé mejᵛᵛ mebo ne mma wuú yé elé ne nte wuú ábᵛ manwá ji.’ 5 Yémbᵛ né εgbé

εwé nyú, dela gáre lé nnó, mbəgé muú abεgέ ne genó εyigέ ji akage poó mma wuú yεέ εbélé nte wuú ne geji, ‘Agaré lé nnó anyé mé meno manchye geji mbaá Εσωω.’
 6 Apyεgembə abəó sé manleré enógé, apoó mmá wuú ne nte wuú manchyeε εbwó geji wó. Wyεmbə ne enyú desele mabe Εσωω ne gembya gétúgέ gepə εyigέ ukwene ante nyú áleré. 7 Enyú bəó dembwólé, Asaya muú ekpávε Εσωω abó alu cho gebégé agaré nyá mekomejəó Εσωω atomé ne enyú nnó,

8 “Bəó bina ánógé me ne ubómeno, yémbə ánógé fó me né mmu matəó bwó cháchá.

9 Enógé ewé εbwó ánoge me elú detú, nénde ásele unó ukwene ante bwó álerege eké mabe ya.”

Unó bi upye mekwad álá bεé fə cho né mbe ushuú Εσωω (Mak 7:14-23)

10 Jisəs akuú njuné bəó eniné mbə nechwó eta wuú, aké,

“Wúge genó εyigέ menkelege mangaré enyú ne kaáge nnó.

11 Unó bi upye muú álá bεé cho né mbe ushuú Εσωω, upó fó εbi ukpéne ji né meno, élé eyi getanege ji né meno.”

12 Jisəs ajógé mbə baá utəó bíi ake mmye afí ji agíi aké, “Okaá nnó genó εyigέ wə ojoó mbə gepye bəó Farasi áso matəó wó?” 13 Jisəs ashuú

εbwó meko aké, “Nte wa muú alu né mfaánebuú agoóge nye yéndé genəó εyigέ ji alá pεé wó. 14 Dechyege gemεge nyú εfwyale gétúgέ bəó Farasi bimbə. Εbwó álú bəó ame nónómé abi ajame abifə meti. Ne mbəgé muú ayi ame anómé ji, ajame nte muú ame nónómé meti, εbwó ako ákwéne mmu gepyeé.” 15 Jisəs ajógé mbə, Pita agíi ji aké, “Garé εsé ula nekanémejəó eniné wə otome na nnó, epófó unó bi ukpéne muú né meno ne upyeé ji álá bεé fə cho né mbe ushuú Εσωω.”

16 Jisəs aké ne εbwó nnó, Enyú ntó delú defəó pə eké ate? 17 Enyú dekaá fə nnó, yéndégenó eyi gekpéne né meno gékoóge le né une ne getané wó? Geji gepyeé fə nnó muú ábέ debadeba né mbe ushu Εσωω. 18 Yémbə unó bi útánege muú né meno utanege ji né mmu metəó, ubi ne upye ji abεé debadeba né mbe ushuú Εσωω. 19 Elé né metəó ne uféré uboubo utanege, ubi ne upye bəó áwáne ate, ákwene malə, ánáne manáne tametame, ájo εjo, átenege ntésé gebyə, ne manchəge mabə ate. 20 Gé unó bi upyéε muú álá bεé fə cho né mbe ushuú Εσωω na. Mbəgé muú anyεgέ menyεé amu deba epyé fə nnó ji áβεgέ cho né mbe ushuú Εσωω.

Mendée ayi afyεé metəó ne Jisəs

(Mak 7:24-30)

21 Bə Jisəs ályaa éféé, áfé né gebagé mewaa Tiya ne Sidən. 22 Ne mendée fə né geluage bəó Kanaan ajwəlege

né gebagé mewaá eyimbo, achwó báne Jisós anene ji mmye aké, “Mpyáne David, Ata ge me meshwe. Melo nchye akpe maá wa mmye, achyeye ji efwyale dó.”²³ Jisós ashúú yéé ji meko wó, eféé ne baá utóó bíí ajóó ne ji aké, “Bú mendée yina ajye néndé achyeye esé efwyale ne mejóó.”²⁴ Ne Jisós aké, “Esòwò atò me nnó nchwó le mbaá bóó Isrèli abi álu éké magómheme ayi ánomé.”²⁵ Yémbò mendée yimbo achwó tó manó né mbé ushuú wuú anene ji mmye aké, “Ata poó me.”²⁶ Jisós ashúú ji meko aké, “Elómé fó nnó muú ase menyéé ayi baá melo ányé achyéé bò mammye.”²⁷ Mendée yimbo ntó ashúú ji meko aké, “Ata elú wáwálé, yémbò bò mammye ányéé uchòchògéré menyéé ebi utanegé mfaá ekpókpógélé ante bwó ukwene mme.”²⁸ Jisós awúge mbò, ashúú ji meko aké, “É, é, mma metóó ewé òfyéé ne me eja gé. Esòwò apye nyé genó eyigé wò òkélege.” Wye né gébé eyigémbò, Esòwò apye maá mendée yimbo atóó.

Jisós apye gejamé gé bóó mameé atóó

²⁹ Bò Jisós ályaágé yéé eféé, ákoo né mapea géntoógé mewaá Galilíí. Akwó mfaá mékwé ajwólé ka.³⁰ Gejamé gé bóó áchwó eta wuú ne ubwiré bó, bóó ame nónómé, bóó uchánchi, abi álá jógé mejóó álá wuú, ne gejamé gé bóó mameé abifó. Abelé ébwó mbé ushuú Jisós

ne apye ébwó ako átoó.³¹ Bóó bimbo álá mano mekpo fuú ndere ágené bóó abi ábó álá jógé mejóó, ájóóge abi ábóó álá wuú, áwuú, bóó uchánchi átoó, ubwiré úkéne ne abi ame nónómé ágene. Bóó bimbo áféé Esòwò ayi bóó Isrèli ánoóge.

Jisós achyéé delé bò ani menyéé

(Mak 8:1-10)

³² Jisós akuú baá utóó bíí ajóó ne ébwó aké, “Meshwe apyéé me ne bóó bina gé néndé ále mbò fa ndò eléé ne me ne nana ápó yéé ne genó eyigé ányéé. Nkélégé fó manlyáá ébwó ájyéé une mesa ekage muú bwó fò átóó né meti.”³³ Baá utóó bíí ágií ji aké, “Fa né mashwòne ese degene mbò menyéé fó ayi ákwanege njuné bóó bina manyé né mbaá yina ayi melo elá épó?”³⁴ Ne Jisós ágií ébwó aké, “Enyú dewyaá ntoó bred eníí eféé?” Ashúú ji meko aké, “Dewyaá ntoó bred ékénéama ne ukéké baá meshuú.”³⁵ Eféé mbò ne Jisós agaré bóó bimbo aké, “Jwólege mme.”³⁶ Aségé ye ntoó bred eyimbo ékénéama ne ukéké baá meshuú bimbo, achyéé matame eta Esòwò gétúgé menyéé yimbo. Agya ji ubauba achyéé baá utóó bíí nnó ákáré mbaá bóó bimbo.³⁷ Ébwó ako ányéé ágbeé ne gébé gé baá utóó bíí ánywéré uba bi ulaá ugbeé usá ukeneama.³⁸ Mpa ande abi anyéé menyéé yimbo álu bò delé anií. Apaá fó andée ne baá melo wó.³⁹ Epyégémbò,

Jisɔs ate bɔɔ bimɔ áwilé. Jimɔ ajoye kpe mmu ékpée afé né gebagé mewaá Magadon.

16

Ekwɔ bɔɔ Farasi ne Sadusi agii Jisɔs nnó aléré ebwɔ ufélekpa

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Gébé eyigémbɔ, bɔɔ ekwɔ Farasi ne bɔɔ Sadusi áchwɔ mua Jisɔs áké, “Pye ufélekpa ese dégé, manlere nnó Esɔwɔ ne atóme wɔ.” ² Yémbɔ Jisɔs ashúú ebwɔ meko áké, “Nkwale akwónégé nebuú né gelege deké bíi ulóme nyé geyá. ³ Ne dondo akwónégé nebuú nshulégé goge, dansama áké apyé deké, ‘Manaá achwɔ kwé’. Enyú degegé nkane nebuú nélú dekaáge gefógé genó eyigé gechwɔɔ pye, yémbɔ enyú dékaágé ula unó bi upye mbɔ né gébé eyigé na.

⁴ Enyú njoye eniné na debɔ, delu bɔɔ abi átii meso ne Esɔwɔ. Dekelege me nléré enyú ufélekpa, yémbɔ yé uma nlérégé fɔ, wye lé ufélekpa Jona muú ekpávé Esɔwɔ ne me nlérege nyé enyú.” Ajóógé mbɔ atané afé ji.

Jisɔs akwelé baá utɔɔ bíi mbeé nnó áse gébé ne yis bɔɔ Farasi ne bɔɔ Sadusi
(Mak 8:14-21)

⁵ Ne baá utɔɔ Jisɔs achyaá géntoógé mewaá afé egbé ewé né, ndere ájoye ájinte mamkpa bréd. ⁶ Ndere ebwɔ ájyee, Jisɔs ajó ne ebwɔ áké, “Sege gébé ne yis ekwɔ bɔɔ Farasi ne ekwɔ bɔɔ Sadusi.” ⁷ Ebwɔ

álɔ manjógé ebwɔ ebwɔ áké, “Ndɔfɔ ajóógé mbɔ lé delá kpaá bréd wɔ.” ⁸ Jisɔs akaá genó eyigé ebwɔ ajóógé ne agii áké, “E é metɔɔ ewé enyú defyee ne me elu dada. Ulannó enyú dejóoge mechó bréd ayi enyu dela pɔ ne ji? ⁹ Nnó enyú delu dekaá? Elúmbɔ eké dejinte nnó me nkaáge chyee enyú menyee. Tege nkane nselé ntoó bréd éta nchyye delé bɔ eta ányee ne usá ebi ulaá. ¹⁰ Ma tege ntó, ntoó bréd ékénéama eyi nselé nya nchyye delé bɔ enii ányee ne usá ebi ulaá. ¹¹ Enyú dekaá nnó me mbɔ njóógé fɔ lé gétúgé bréd wɔ? Goge me mmá nyware njó nnó ségé gébé ne yis ekwɔ bɔɔ Farasi ne ekwɔ bɔɔ Sadusi.” ¹² Efé mbɔ ne baá utɔɔ bíi ákaá yé nnó ji abɔ ajóógé atome fɔ lé ne yis ayi apye bréd amuale. Ajóógé atome lé ne unó bi ekwɔ bɔɔ Farasi ne ekwɔ bɔɔ Sadusi álérege.

Pita áké Jisɔs alu muú ayi Esɔwɔ akwere ji ela gefwa

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Ne Jisɔs alyaáge efeé, afé né gebagé mewaá Kaisaria Filipi. Akwónégé wye, agii baá utɔɔ bíi áké, “Ndé gefógé muú ayi bɔɔ ajóógé nnó me Maá Nte Mekwaá nlu?” ¹⁴ Baá utɔɔ bíi ashúú ji meko áké, “Bɔɔ abifɔ ájóoge nnó ɔlu mewené Jon menwyaá bɔɔ manaá Esɔwɔ, abifɔ áké ɔlu Elija ne abifɔ ntó áké ɔlu Jerimaya, elá pɔ mbɔ fɔ wɔ, ɔkage be muú ekpávé Esɔwɔ fɔ.” ¹⁵ Ne ama gií ebwɔ áké, “Yé enyú ambɔɔ deké me nlu

waá?” ¹⁶ Ajógé mbó, Simun Pita ashúú ji meko aké, “Wó òlu Muú yi Èsòwò akweré ji elá gefwa, Maá Èsòwò muú álu mebe yéndégébé”. ¹⁷ Ne Jisós ashúú ji meko aké, “Simun maá Jón, galógáló alu ne wó néndé, mechó ewé òjòó mbó, ákwaá fò wó, aleré wó éwú wó, elé Nte wa né mfaánebuú ne aleré wó. ¹⁸ Ne ngarege wó nnó òkamege etarave. Gébégé ntenegé nye echomele bód ba, etarave ewena ne ebéé nebóme. Ne negbo nópó ne uto mampwò ewu. * ¹⁹ Ne nchyege nye wó egbógóló né gefwa eyigé Èsòwò ágbárege. Ne yéndégenó eyigé wó òshyaá fa mme, ebyénnó Èsòwò ntó ashya mé né mfaánebuú ne eyigé wó òkamégé fa mme ebyénnó Èsòwò ntó akamé mé né mfaánebuú.” ²⁰ Ne aji yé baá utóó bíí etu nnó ékágé ágaré muú fò nnó ji ne alu Kras, Muú yi Èsòwò akweré ji elá gefwa.

Jisós agaré efwyale wuu ne negbo nií

(Mak 8:31—9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Èfèé ne Jisós alóó mangaré baá utóó bíí pópó aké, “Mbó manjye né Jerosale, efèé ákpakpa melò ne anóó baá abi ápye upe Èsòwò ne ánleré mabé Èsòwò, ápye nye me ngé gejamégé efwyale ne apyéé nye bód áwá me. Yémbó ndó eléé ekwónégé Èsòwò abwege nye me nkwilé né negbó.” ²² Ajógémbó, Pita ase

ji átené babá, aló manshule ji ndo aké, “Cha-o! Ata Èsòwò akamégé mechó ewéna epye eta wye.” ²³ Yémbó Jisós aké ne Pita, “Kwilé me mbe ushu, danchomeló. Ògbéé me meti mampye genó eyigé Èsòwò akélege néndé òferégé unó nkane mekwaá, òferégé fò eké Èsòwò.”

Meti efwyale ewé baá utóó Jisós abóó mankwólé

²⁴ Jisós agaré yé baá utóó bíí aké, “Yéndémuú ayi akelege mambé menkwólé wa, abó manjinte geme jíí akpá gekwa jíí nnó ákame negbo mankwólé me. ²⁵ Néndé yéndémuú ayi akelege mam-poó genwá jíí ebyénnó aníige nye geji, ne mbógé muú akamégé manchyéé genwá jíí getú ya, ebyénnó abó nye geji. ²⁶ Ndé nsá ayi muú ábóó, mbógé abege ne unó mme uko ne aníige genwá jíí? Ndé géfógé genó eyigé muú akágé chyéé mankwóré ne genwá jíí. ²⁷ Ngarege enyú unó bina uko néndé me Maá Nte Mekwaá nkerege nye ne utóó bi Nte wa Èsòwò achyéé me ne makiénné ya ne nchyege nye yéndémuú nsá wuu, ndere ji apyéé utóó. ²⁸ Ngarege enyú wáwálé nnó, gentógé bód álú mbó fáná, abi alá gbóó fò kpaá te ágene nye ndere Maá Nte Mekwaá achwóó nye mangbare gefwa jíí fa mme.”

17

Jisós akwóré gefóó agenege

* 16:18 Elú wáwálé nnó: Mabo ‘Pita’ mantene nnó etarave né mejóó Grek.

*mané mané**(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)*

¹ Ndó ékéné ékógé, Jisós ase Pita, Jemsi ne Jón menjmo Jemsi ákwó áfé né mfaá mékwé ájwólé ebwó ebwó. ² Ne áké ápéle Jisós akwóré gefós, ushu bíí ugénege eké nésáné ημε ne mandeé jíí abwólé áshwánege mané mané. ³ Ebwó áké ápéle, ágé nkane Mosis ebwó ne Elija ákwómé mbélépó ájósge mejós ne Jisós. ⁴ Pita ajós ne Jisós aké, “Ata eló ndere esé delú fa. Mbógé okélege ntenege nye enyú baá óto áléé fa, ama eta wye, ama eta Mosis ne ama eta Elija.” ⁵ Wye nkane Pita alu jósge mbó, áke ápéle gekó gefó pópó gégénege mané mané gékweré ebwó ako mme ne meko muú atané né mmu gekó eyigémbó aké, “Gége maá wa ayi mbwi metós na, metós egós me ne ji, wuúge ne ji.” ⁶ Gébégé baá utós bina áléé áwuú meko yimbó, efó ekwó ebwó metós ákwé pyó ne mashu mme. ⁷ Yémbó Jisós achwó ta ebwó ne ajós aké, “Kwilege mme defógé sé.” ⁸ Aké ápéle ágé sé muú yicha wó ekosé Jisós ji mbíí.

Elija achwó me

⁹ Ndere ebwó áshulege mékwé ájyéé Jisós áji ebwó etu aké, “Dégarégé muú fó genó eyigé enyú dégené mbó kpaá te me Maá Nte Mekwaá akwilége né negbo.” ¹⁰ Jisós ájósge mbó, baá utós bíí ágíí yé ji áké, “Ulannó ánleré mabé Esówa ajós aké Elija abó

mambó mbe akere meso fa mme gemége nnó Muú yi Esówa akwere ji ela gefwa achwó?” ¹¹ Jisós ajós aké, “Elú wáwálé nnó Elija abó mambó mbe achwó, akwyéé unó uko nnó ube cho. ¹² Yémbó ngárege enyú wáwálé nnó Elija achwó mé ne bós ákaá fó gefógé muú ayi ji alu wó, ápye gabo ne ji nkane ejíí ebwó. Wyémbó ntó ne ebwó áchyege nye Maá Nte Mekwaá efwyale.” ¹³ Eféé mbó ne baá utós bíí bimbó álé kaá yé nnó mechó ewé ji abó ajósge mbó, atome mbó lé ne Jón menwyaá bós manaá Esówa.

*Jisós apye maá ayi amee gesasa atoo**(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)*

¹⁴ Ebwó ákérégé meso ábané gejamégé bós. Mende fó achwó tó mano mbe ushu wuú, ane ji mmye aké, ¹⁵ “Ata, ge me meshwe, maá wa mende amee gesasa. Ne nemeé eníné mbó nechyege ji efwyale dós. Népyeé ji akwene yéndégébé né mewé né gébé eyigéfó akwene né nnyi. ¹⁶ Ne nchwó ne ji mbaá baá utós bye yémbó ápulé nnó ápye ji atóó meti epó.” ¹⁷ Jisós ashuú meko aké, “E é enyú njye enina delu untantamé bós abi dela fyéé metós ne Esówa cháchá wó. Nkoge mbó metós ne enyú nnó? Mmage bé ne enyú ndó eníí ne defyeé metós ne Esówa? Chwóge me ne maá yimbó.” ¹⁸ Achwógé ne maá yimbó Jisós anyá meló nchye yimbó atané ji mmye. Wye né gébé eyigémbó

maá yimbɔ atoo. ¹⁹ Ewyágé Jisɔs ne baá utɔɔ bií ála ebwɔ ebwɔ ne baá utɔɔ bií ágii ji áké, “Ulannó ne esé dépulé meló nchye yimbɔ mambuú apwɔ?” ²⁰ Jisɔs ashúú ebwɔ meko aké, “Melo nchye yimbɔ apwɔ enyú mambú gétúgέ metɔɔ ewé défyéé ne Eɔwɔ elu dada. Ngárege enyú wáwálé nnó, metɔɔ ewé défyéé ne Eɔwɔ yé ebé élé nénéjéné éke nyiné mbwé ngbon, dekage gáre mékwé ewéna nnó, ‘Kwilé fa cho né mbaá yicha,’ ne ekwilége. Ye genó gefɔ gepwɔɔ fɔ enyú mampye.” ²¹ [Yémbɔ Enyú dékage buú gefɔgέ meló nchye yina wylé mbɔgέ dénεge mmye ne délyage menyéé kpékpe gétúgέ depɔré Eɔwɔ ne mmyemenene.] *

Jisɔs ama gare baá utɔɔ bií ndere ji ágboó nye
(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²² Bií fɔ ndere Jisɔs ne baá utɔɔ bií alú melu ema né Galilii, ajɔɔ ne ebwɔ aké, “Ela gachyéé áchyége nye Maá Nte Mekwaá né amu bɔɔ nchye. ²³ Awáne nye ji ne ndɔ eléé ekwánégé Eɔwɔ apye nye ji akwilé né negbo. Jisɔs ajɔɔgέ mbɔ, baá utɔɔ bií ála mesómé mesómé ndere áwuú mbɔ.”

Jisɔs agáre mechɔ nka makpo echa upe Eɔwɔ

²⁴ Jisɔs ne baá utɔɔ bií áchwɔ né melo Kapanɔm, ndere ebwɔ álu ewu, ánselé

nka makpo echa upe Eɔwɔ áchwɔ bane Pita ágii ji áké, “Nnó menlere nyú achyεge fɔ nka makpo echa upe Eɔwɔ?” † ²⁵ Pita akame aké, “Achyεge.” Gébégé ji ákere meso né mmu gepú, gemεgέ nnó ánené meno, Jisɔs abó mé mbe ajɔɔ ne ji áké, “Simun nwyaaá nkwe mangii wɔ. Nde ufɔɔ bɔɔ abi afwa mme ásele nka makpo ne manka yifɔ eta bwɔ? Asele na le mbaá ambɔɔ melo wa mbaá ankéé bɔɔ?” ²⁶ Pita ashúú ji meko aké, “Asele mbaá ankéé bɔ.” Ajɔge mbɔ Jisɔs aké, “Mbɔ ebyennó baá ambɔɔ melo áchyεge fɔ nka makpo. ²⁷ Yémbɔ esé dekélégé fɔ nnó depye matɔɔ ásɔ bɔɔ abi. Shule né gentógé mewaá, ɔhme eno wye. Meshúú mbe ayi ɔbɔɔ, néné meno wuú ɔgene nye nka wye, ekwanεge machyéé nka makpo ya ne εjye. Bɔ eji ɔchyéé eta bwɔ.”

18

Ndé muú alú muú kpaá

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Ewyá yéé wɔ, baá utɔɔ Jisɔs ajyéé agii ji áké, “Ndé muú ábée muú kpaá né gefwa eyigé Eɔwɔ ágbárege?” ² Jisɔs akuú maá fɔ kɔɔ ayi alu efeé, achwógé apye ji aténé né metɔɔmetɔɔ baá utɔɔ bií. ³ Ne aké, “Ngarégé enyú wáwálé nnó muú ála kwɔré abe eké mamane kɔɔ wɔ, abe fɔ muú ayi anyé nye gefwage Eɔwɔ. ⁴ Ndere elúmbɔ, yéndémuú

* **17:21** Elú wáwálé nnó: Melo nwe ewéna epófɔ né mmú bɔ nwe gekwene abifo.

† **17:24** Elú wáwálé nnó: Nka makpo yina, élé nka eyi yéndémuú Jus áchyεge nnó ákwyεge echa upe Eɔwɔ.

ayi ashulege mmye ji mme nkane maá yina ne abeé muú kpaá ayi apwó amu né gefwa eyigé Esówa ágbárege. ⁵ Yéndemuú ayi akamege mampye galógál ne mamane kóó nkane ayina né mabó ma, ebyennó ase mbó lé me.

Mmuameno mampye gabo
(Mak 9:42-48; Luk 17:1, 2)

⁶ “Yémbó, yéndemuú ayi apyéé mamane kóó nkane ayina nnó apye gabo né geluagé bóó abi áfyéé metóó ne me elú galógál nnó áshíí ji gekpékpé gé ntaá né geme áhémé ji né gentoógé ebeé mega. ⁷ Meshwe apyéé me ne bóó mme yina gétúgé unó bi uténe ebwó ápyéé gabo. Unó bina ubó mampye, yémbó ebóó nye ne muú ayi aténe nte yifó nnó apyéé gabo. ⁸ Mbógé ebwó wye, yélé geká jye ne gétene wó nnó apyéé gabo, só geji ofómé. Elú galógál nnó okpe né geñwá gechúchúle ne nnó okpe né mewé ewé élá nómégé ne upó menyammye bye uko. ⁹ Ne mbógé dambóónnyi wye atene wó nnó apye gabo, pwólé ji ofómé, élú galógál nnó okpe né geñwá gechúchúle ne nnó okpe né ntoné mewé ewé élá nómégé ne amé ápeá.

Nekanémejóó egómñme ewé enomé

(Luk 15:1-7)

¹⁰ “Sege gébé, debyagé fó yéé muú ama né geluágé abi áfyéé matóó ne me

eké ambáné kóó. Néndé, makiénné bwó alu yéndégébé né mbe ushuú nte wa muú alu né mfaánebuú. ¹¹ Néndé Maá Nte Mekwaá achwó mampoó bóó abi alá ákwólege depóré Esówa.

¹² “Dese nnó muú awyaá usaá magóñme úta ne éma enogé apyéé nnó? Mferé nnó ályágé ayi usaá uni meso nekuúneeni né mbyó mékwé afe akele ewé enomé kpaá té ágéne. Pó mbó? ¹³ Akelé gé ewu agégé, ngarege enyú wáwálé nnó, abeé ne nechóchó dóó né gétúgé éma ewé ji agené apwó áyi usaá uni meso nekuúneeni áyi ála no wó. ¹⁴ Wyémbó ntó ne Nte enyú muú alu né mfaánebuú alá kélé gé nnó yéé muú ama ánó né geluágé abi áfyéé metóó ne me eké ambáné kóó.

Jisós alere ndere muú abeé ne nte meñme ayi apye ji gabo

¹⁵ Jisós afé mbe manlérégé aké, “Mbógé nte meñme wye né echomele bóó ba apyégé gabo eta wyeé, chó báné ji bíbí apye ji akaá gyéé ayi ji apyéé. Mbógé akamégé nnó alu gyéé ebyennó dema se ate ndere añme. ¹⁶ Ne mbógé alá kamé nnó genó eyigé ji apyéé gélú gyéé wó, ‘se muú ama yé apea okere eta wuú nnó unó bí ojoge ne ji bóó apea ye aléé ábé ndere bóó ntesé.’ ¹⁷ Ne mbógé ake ashya wye shyá nnó apó gyéé né genó eyigé ji apyéé, kpá mechó ewémbó cho ne ewu né echomele bóó ba. Ne mbógé echomele epagé

* **18:16** Elú wáwálé nnó: Né meló ñwe ewéna, ajóó wye ñkane asame né mmu ñwe Deterónomi 19:15.

nnó ɔlu chó ne ji alá kámé wɔ, sɛge ji nkane muú ayi alá afyɛé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ́ wó ye eké mensɛle ɲkamakpo.” †

Bad utɔ́ Jisɔs ɔwyaá ɛshye fa mme

¹⁸ Jisɔs ajɔ́gé mbɔ aké, “Ngárege ɛnyu wáwálé nnó yéndégenó ɛyigé ɛnyú deshaá fa mme, ɛbyɛnnó Ɛsɔwɔ́ ashyaá mé geji né mfaánebuú. Ne yéndégenó ɛyigé ɛnyú dekamégé fa mme ɛbyɛnnó Ɛsɔwɔ́ ntó akamé mé geji né mfaánebuú. ¹⁹ Ne genó ɛyigé ɛyigé mmage gáre ɛnyú gelu nnó, yéndégébé ɛnyú ápeá fa mme dekamégé meko ama mangíi Ɛsɔwɔ́ genó, dénege mmye Nte wa muú alú né mfaánebuú achyɛge ɛnyú geji. ²⁰ Néndé yéndé mbaá yi bɔ́ ba ápeá ye aléé áchomé gé mbaá ama me ntó mbe ɛféé ne ebwó.”

Jisɔs alere nnó déjinte gabo ayi ate aɲme ɔpyéé eta sé

²¹ Pita achwó gíi yé Jisɔs aké, “Atá nǵige mbɔ nte gabo ayi nte menme ɔpyéé eta wa ndɔ ɛníi? Nnó kpaá te ndɔ ekeneama?”

²² Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ngba, ɛpófɔ́ ndɔ ekénéama, ɔbɔ́ manjíi ji nte usaá ndɔ uléé meso ɛfya né malu ake-neama. ²³ Me ngarege ɛnyú mechó ɛwé gétúgé gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ́ ágbárege gélú eké abya yina. Mfwa fɔ́ abɔ́ mankwólé bɔ́ utɔ́ bíi abifɔ́ áchwó ne bɔ́ utɔ́ bíi ányéé ji. ²⁴ Ndere ala ula mankwólégé,

bɔ́ utɔ́ bíi abifɔ́ áchwó ne muú utɔ́ wuú ayifɔ́ ama ayi agbaré ji gejamégé ɲka ɛyi ɛpwɔ́ amu. ²⁵ Ne élé alá kaáge kwɔ́ ujwɔ́ bíi ji anyéé mfwa yimbɔ́, mfwa yimbɔ́ aké ákpó mende yimbɔ́, mendée wuú ne baá ne yéndégenó ɛyigé ji awyaá nnó agé ɲka akwɔ́ ujwɔ́ bíi. ²⁶ Ajɔ́ge mbɔ, muú utɔ́ wuú yimbɔ́ abogéné mmye mme ne mbe ushu mfwa yimbɔ́, anɛ ji mmye aké, ‘Ata, nkpa geka jyɛ, chyéé me gébé nkɔ́le nye ujwɔ́ byéé uko.’ ²⁷ Apyé gé mbɔ meshwe akwɔ́ mfwa yimbɔ́ metɔ́ dɔ́ alyaá ji nnó ajyéé akwɔ́ gé sé ujwɔ́ bimɔ́. ²⁸ Yémbɔ, ndere muú utɔ́ yimbɔ́ atané mbaá mfwa ajyéé dafye agé nte muú utɔ́ ayifɔ́ ayi agbaré ji ekéké ɲka ɛwé élá pɔ́ yéé genó mameé ne ɲka ɛyi ji agbaré mfwa yimbɔ́. Apye ji anyuá amu mmwólé aké, ‘Chyéé me ɲka ya ɛyi ɔnyéé.’ ²⁹ Nte menme yimbɔ́ abogéné mme anɛ ji mmye aké, ‘Nte, chyéé me gébé nkɔ́le nye ujwɔ́ bye!’ ³⁰ Yémbɔ mende yimbɔ́ akame wɔ. Tenétené yimbɔ́ afye mende yimbɔ́ né denɔ́ nnó akwɔ́ ujwɔ́ bíi uko. ³¹ Gébé gé bɔ́ utɔ́ mfwa abifɔ́ ágené mechó ɛwéna, metɔ́ ɛsɔ́ ebwó dɔ́ ájyɛ toó mfwa yéndégenó ɛyigé gepyéé. ³² Mfwa akuú muú utɔ́ ayi mbɔ, ayi ji abɔ́ ajɔ́ nnó akwɔ́ gé sé ujwɔ́ bi ágbarege ji nnó achwó. Achwó gé, ajɔ́ ne ji aké, ‘Wɔ́ muú mebo yina,

† 18:17 Elú wáwálé nnó: Anselé ɲkamakpo ányéé nya bɔ́ upwɔ́ gétúgé ɛyigémbɔ́ bɔ́ ásele nya nnó ebwó álu bɔ́ ubee.

ἄνε με μμυε νγέ wᵃ meshwε,
 nlyáá gekpéképégé ujwᵃᵃ ebi
 ὄnyé me; ³³ ὄbᵃ ὄlu mangé
 ntó nte menjme wyε meshwε
 ndere me ngené wᵃ meshwε,
 pᵃ mbᵃ?" ³⁴ Ne metᵃᵃ εsᵃ
 mfwa yimbᵃ dᵃᵃ ajᵃᵃ aké áfyé
 mende yimbᵃ né denᵃ átulé
 ji kpaá τε akwᵃle ujwᵃᵃ ebi
 anyéé ji uko." ³⁵ Jisᵃs ánérégέ
 manjᵃᵃ aké, "Wyεmbᵃ ntó ne
 εβε nye ne εsᵃwᵃ Nte wa muú
 alu né mfaánebuú. Mbᵃgέ ὄlá
 jinte gabo ayi nte menjme wyε
 ápyéé ne metᵃᵃ wyéé meko
 wᵃ, εsᵃwᵃ apyéé nye ne wᵃ
 ntó wyε ndere mfwa yimbᵃ
 abᵃᵃ apyéé ne muú utᵃᵃ wuú
 yimbᵃ."

19

*Jisᵃs alerege depᵃré manwá
 neba*
 (Mak 10:1-12)

¹ Jisᵃs anerege manjᵃᵃ
 depᵃ εtire na deko, alyáá
 gebagé mewaá Galilií afé né
 gebagé mewaá Judiya achyaá
 εβεé Jodan. ² Gejamege bᵃᵃ
 gekwᵃle ji. Apyéε abi ámeé
 átoó. ³ Ndere ji alú εwú,
 bᵃᵃ Farasi fᵃ afé εta wuú
 mammua ji áké, "Nnó εbé εsé
 ekamé nnó mende awá neba
 ne mendée wuú né yénde eké
 mechᵃᵃ?" ⁴ Agíge mbᵃ, Jisᵃs
 ashúú εbwᵃ meko aké, "Elu
 wáwálé nnó εnyú deku mé né
 mmu εsᵃwᵃ nnó, té ula ulᵃᵃ
 ebi εsᵃwᵃ muú ákwyéé nyá
 bᵃᵃ, akwyéé εbwᵃ, mende ne
 mendée." ⁵ "Getú εyigé na
 mende alyage nye mmá wuú
 ne nte wuú afé acho μμυε
 ne mendée wuú εbwᵃ ápea
 ákwé muú ama. ⁶ Εbwᵃ ápᵃ sé

bᵃᵃ ápeá nana, ála muú ama.
 Ndere εlúmbᵃ bᵃᵃ abi εsᵃwᵃ
 áchomé chónchó né neba
 ékágé muú akya nnó atyáá."
⁷ Bᵃᵃ Farasi abimbᵃ ágiú ji áké,
 "Ulannó ne εβε Mosis εjᵃᵃ eké
 mende akáge chyéé mendée
 wuú mekpo ηwe manlere
 nnó awá neba ne akage lyaá
 ji?" ⁸ Jisᵃs ajᵃᵃ ne εbwᵃ aké,
 "Mosis akame nnó εnyú déwá
 neba ne andée nyú gétúgέ
 mekpo meto nyú. Yémbᵃ,
 εbᵃ epᵃfᵃ mbᵃ gébégέ εsᵃwᵃ
 abᵃᵃ mβε akwyéé mende ne
 mendée.

*Jisᵃs alerege depᵃré ulᵃ ne
 neba manwá*
 (Mat 5:27-32; Mak 10:11,
 12; Luk 16:18)

⁹ "Ne ngárege εnyú nnó,
 ye ndé mende ayi awáne
 neba ne mendée wuú, mbᵃgέ
 mendée yimbᵃ alá kwe ulᵃ wᵃ
 ne ayyεge ba mendée ayichá
 akwé mbᵃ lé ulᵃ." ¹⁰ Baá
 utᵃᵃ Jisᵃs ajᵃᵃ ne ji áké, "Εβεge
 nnó wyε mechᵃ ulᵃᵃ εwuεwu
 ne muú akáge wa neba ne
 mendée wuú, εlu chanéné
 nnó mende ábagé ye mendée
 cháchá." ¹¹ Jisᵃs ashúú εbwᵃ
 meko aké, "Bᵃᵃ ako fᵃ wᵃ
 ákamégέ manjwᵃle ayi alá
 ábá neba wᵃ. Ekose bᵃᵃ abi
 εsᵃwᵃ achyéé εbwᵃ εshye ne
 akáge jwᵃle. ¹² Kágé nnó
 ábyé ande abifᵃ mpé, abifᵃ
 elé ákwaá ne ápyéé εbwᵃ
 álu mbᵃ. Bᵃᵃ abifᵃ ájwᵃle
 wyεmbᵃ eké mpé gétúgέ utᵃᵃ
 gefwa εyigé εsᵃwᵃ ágbárege.
 Bᵃᵃ abi ákamégέ manjwᵃle
 ayi ála abá neba wᵃ ájwᵃle."

Jisṓs ajé ambáné kṓṓ

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Bṓṓ fṓ áchwṓ ne baá bwṓ eta Jisṓs nnó anéré ébwṓ amu makpo anemmye mbaá Eṣṓwṓ ajé ébwṓ. Baá utṓṓ bií ányá bṓṓ bimbṓ. ¹⁴ Yémbṓ Jisṓs ajṓṓ ne ébwṓ aké, “Lyáge ambánékṓ áchwṓ eta wa, ekagé dégbé ébwṓ néndé gefwa eyigé Eṣṓwṓ ágbárege gelú eyigé bṓṓ abi álu ndere baá bina.” ¹⁵ Ajṓṓgé mbṓ, anere ammu né mekpo yéndé maá ajé ébwṓ, anerege alyaá yé melu ewémbṓ afé.

Abya muú ŋka

(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Bií uma mende fṓ afé mbaá Jisṓs. Agií ji aké, “Ménleré mbṓgé nkélege geŋwá eyi gélágé byéé, nde galṓgalṓ ayi mbṓṓ mampye?” ¹⁷ Agíge mbṓ, Jisṓs ashúú ji meko aké, “Ulannó wṓ ṓgíge me genó eyi gelóme, Eṣṓwṓ mbií ne alú muú ayi alóme. Mbṓgé ṓkélege mambṓ geŋwá, nógé yé mabe Eṣṓwṓ.” ¹⁸ Ne mende yimbṓ agií Jisṓs aké, “Mabe ayi nde?” Jisṓs ashúú ji meko aké, “Ṗwáge muú, ṓkwége ulṓ, ṓjogé ejo, ṓténegé ntésé gebyṓ. ¹⁹ Nógé nte wyéé ne mmá wyéé ne gbógé ne nte ménmṓ wyéé ndere ṓgboó ne geme jyéé.” ²⁰ Ne mende yimbṓ ashúú Jisṓs meko aké, “Nlṓ mambélé mabé yina mako, ndegecha gelaá?” ²¹ Jisṓs ajṓṓ ne ji aké, “Mbṓge ṓkelege mambṓ chṓ, gé genó eyi gélaá, chṓ kpoó yéndégenó eyigé ṓwyaá,

ṓchyeé ŋka yimbṓ mbá ubya bṓṓ, ne ṓbeé nyé ne gefwa né mfaánebuú. Ṗpyegé mbṓ, ṓchwṓ ṓkwólé me ndere maá utṓṓ wa.” ²² Mende yina awugé ndere Jisṓs ajṓṓ, alyaá afé meshwemeshwe ne mesómé néndé ji awyaá gefwa dṓṓ. ²³ Ne Jisṓs ajṓṓ ne baá utṓṓ bií aké, “Ngárege enyú wáwálé nnó ejwerége ne muú ŋka akpe né gefwagé Eṣṓwṓ.” ²⁴ Mmage gare enyú nnó elú wáwá nnó mpṓ mashwṓne áshwá né embú ábyamé ne nnó muú ŋka akpe né gefwagé Eṣṓwṓ ágbárege. ²⁵ Baá utṓṓ bií áwúgé mbṓ matye mawa ébwṓ meno ne agige ate aké, “Ne ndé muú yi abṓ nyé geŋwá eyi gélágé byéé?” ²⁶ Jisṓs ape ébwṓ domeé ajṓṓ ne ébwṓ aké, “Akwaá akágé pye fṓ ufṓṓ unó bina, yémbṓ Eṣṓwṓ akage pye unó uko.” ²⁷ Pita ashúú ye ji meko aké, “Gé esé delyaá unó sé uko dékwṓlege wṓ. Ndé nsá ayi esé débṓṓ nyé?” ²⁸ Jisṓs ajṓṓ ne ébwṓ aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, enyú abi dékwṓle me dejwṓlege nyé ntó ndere afwa mampáné depṓ né matoó áfyáneápeá ayi bṓṓ Israeli gébége Maá Nte Mekwaá ajwṓlégé né geluṓ mamgbare gefwa jii né mme meke. ²⁹ Ne yémbṓ muú ayi alyaá upú, áŋmṓ, nte ne mmá, yé baá yé lé makṓṓ gétúgé alu menkwólé wa, abéé nyé ne bṓṓ ne gejamégé unó bi upwṓ amu. Ne Eṣṓwṓ achyege nyé ji geŋwá eyi gélágé byéé. ³⁰ Yémbṓ gejamégé bṓṓ abi álú mbṓ mbe nana, meso gébé

álaá nye meso ne gejamé abi álu mbò meso nana ábée nye mbe.”

20

Jisòs atoò nekanémejó ampýéé utóó né mekóó umpome

¹ Jisòs ama ajóó aké, “Gefwa eyigé Esòwò ágbárege gelú eké nekanémejóó enina. Bii uma mende fò afé ntone gesé dondo ajye kelé bóó abi ájyéé pye utóó né mmu mekóó wuú.

² Ajyége, bóó abi ji abóó mbe ágene ákame nnó ji achyége yéndémuú ebwóó meno nka ewé yéndémuú anyéé mé né bii uma ne agare yé ebwóó nnó ajye alò utóó. ³ Kálánká eneéneama ekwónégé ama jyéé dafye age bóó abifò átene wye detú né ntóné gese. ⁴ Ajóó ne ebwóó aké, ‘Enyú ntó chogé depye utóó né mmu mekóó wa. Nchyege nye enyú genó eyi gepýéé matóó ágóó enyú.’

⁵ Abimbò áfé manjyéé lò utóó. Mbóó mekóó yimbò apýéé wyembò né metóó ñwómésé. Né kálánká eleé ama jyé pye wyembò. ⁶ Genógé kálánká eta né nkwale mende yimbò ama jyé né gese, ama gé bóó áténé wye eféé detu. Agii ebwóó aké, ‘Enyú dechóó bii bina detu, elò mbò?’ ⁷ Ashuú ji meko áké, ‘Muú fò ákuú esé nnó depye utóó wó.’ Aké ne ebwóó, ‘Enyú ntó choge depye utóó né mekóó wa.’

⁸ “Nkwale akwónégé mbóó mekóó yimbò ajóó ne mepelé bóó utóó bii aké, ‘Kuú ampýéé utóó bimbò ako áchwó ne òchyéé yéndémuú nka jii. Bòmbé chyé bóó utóó

abi álaá meso, ne abi abò mbe chyé ebwó kwyakwya.’

⁹ Ne bóó abi ábó áchwó né kálánká eta né nkwale anyé wye meno nka ema ne abi áchwóó te dondo. ¹⁰ Abi ábó mbe áchwóge áfere nnó ebwó anyéé nye nka dóó ápwó abifò, yémbò ebwóó ntó anyé wye nka janja. ¹¹ Nðere ebwóó ásele nka eyimbò álò manménégé áshuúlege mbóó mekóó ndo,

¹² ajóge aké, ‘bóó abi òsele ebwó kwyakwya apye utóó lé né nchwaneké ama yémbò òchyéé ebwóó meno nka wye ndere esé abi dégene efwyale depýéé utóó bii kpógele né mmu gebábálégé ñmeé!’

¹³ Yémbò mbóó mekóó ashuú muú bwóó ama meko aké, ‘Mejée wa me mfwale fò wò, wó. Òkame mansé nka ndere yéndémuú anyéé mé né bii uma, epò mbò?’ ¹⁴ Se nka jyéé wulege, membóó ne nke nchyege muú utóó ayi kwyakwya wye ndere nchyéé wó. ¹⁵ Nnó nlu gyéé mampye genó eyigé nkelege mampye ne nka ya?’ Wa metóó esóó wó ele nlu muú ayi nchyege echyéé?’ ¹⁶ Jisòs anerege ajóó ye aké, “Bóó abi anea mbò geme fina akwene nye mbya né meso gébé ne abi alu mbò mbya fina aneage nye geme né meso gébé.”

Jisòs ama gáré mánáne aléé nkane ji agboó nye

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Nðere bò Jisòs ákwòme ájyéé né Jerosale, ase baá utóó bii áfyaneápeá ebwóó áténé babá. ¹⁸ Ajóó ne ebwóó aké,

“Wuúge, esé dékwome mbo déjyεé né Jerosale, ewu, áfyεé nyε Maá Nte Mekwaá né amú anó baá ampyεé upε Esowó ne ánleré mabé Esowó. Ebwó ajógé nyε nnó, me nkwe mpa, áwá me. ¹⁹ Ne áfyεé nyε ji né amú bós abi alá pó bós Jus. Ebwó ájwyaáge nyε ji, átulege nyε ji ne utó ne áwome nyε ji né gekwa agboó. Yémbó, ndó éléé ékwonégé Esowó apyεé nyε ji akwilé né negbo.”

Dékpakpa né gefwagé Esowó
(Mak 10:35-45)

²⁰ Wye né gébé eyigémbó, mendée Sebεdee afé mbaá Jisós ne baá bií ande ápeá, ató mano né mbe ushu wuú, agií Jisós nnó apóó ji. ²¹ Jisós agií ji aké, “Okélege ndé?” Ashuú ji meko aké, “Nkélege nnó, né meso gébé ojwólégé okε ojgbarege gefwa jyεé opyε baá ba bina apea ájwóle ntó ne wó né malu enoge, ama né εgbe ebwonye wye ne ayifó né εgbe ebwóbe wye.” ²² Ne Jisós ajóó ne ebwó aké, “Enyú dekage genó eyigé degígé mbo. Nnó enyú dekage nyú nyε nkó efwyale ayi me nyuú nyε?” Aké, “E é, esé dekage.” ²³ Akamege mbo, Jisós ajóó ne ebwó aké, “Nkame wáwálé nnó enyú dékágé gé nyε efwyale nkane me ngene nyε, yémbó me fó njyaá bós bi ájwólege né ebwonye wa ne abi ajwólege né ebwóbe wó. Malu yimbó alú élé ayi bós abi Nte wa ajyaá me nnó ajwólé wye.” ²⁴ Ne baá utóó Jisós abi makpo áfya, áwúgé genó

eyigé abi ápeá ápyε, matóó ásó ebwó dós.

²⁵ Ne Jisós akuú baá utóó bií ako ajóó ne ebwó aké, “Enyú dekaá nnó afwa mme abi alá pó bós Jus áselé utó bwó ápyεé yéndégenó eyi géjií ebwó metóó ne bós bwó ne yé ákpakpa melo áwyaá utó bi ajóge mechó ne bós bwó ébyé. ²⁶ Ne ébégé fó mbo ne enyú. Yéndémuú nyú ayi akélege mambε muú kpaá abó mambε ménkpané defwé nyú; ²⁷ yéndémuú nyú ayi akélege mambε menombε abó mambé eké mefwé nyú. ²⁸ Wye nkane Maá Nte Mekwaá, ji achwóó fó nnó bós ákpá ji defwé wó, achwó lé mánkpá bós defwé nnó achyε gemε jií mawené gejámégé bós né gabo.”

Jisós apyε bós ame nónómé apea ágene

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Jisós ne baá utóó bií ályage Jeriko, gejámégé bós ákwólé ebwó. ³⁰ Wye né gébé eyigémbó, ande fó ame nónómé apea abó ájwólé né mapea meti. Nkane bós ajóógé nnó Jisós ale koó ande bimbó áβεge áke, “Ata, Mpyáne Devid gé esé meshwe!” ³¹ Bós bimbó ányá ebwó áke, “Kwenege nyáme”, yémbó ábéé lé beége ne eshyε áke, “Ata, Mpyáne Devid, gé ese meshwe.” ³² Jisós awúgé mbo atené, akuú ye bós ame nónómé bimbó apea agií ebwó aké, “Ndé genó dekelege me mpyε eta enyú?” ³³ Ashuú ji meko áke, “Ata, dékelege

nnó ɔpye esé dégene mbaá!”
 34 Meshwe akwó Jisós metóó
 getúge bwó ne ata ame bwó.
 Ténéténé yimbó álo mángéné
 mbaá ne ákwólege ji.

21

*Jisós akpe né Jerosale nkane
 mfwa*

*(Mak 11:1-11; Luk 19:28-
 40; Jón 12:12-19)*

1 Ndere Jisós ne baá utóó
 bíí álé kwókwlé ne Jerosale,
 ákwónégé Betfage melo ewé
 elu né mfaá Mékwé Olif. Jisós
 áfere baá utóó bíí makpo ápeá
 ató nnó ábó mbe. 2 Ndere
 atóme ebwó, ajóó aké, “Chogé
 né maá melo ayi alu mbó
 enyú né mbe, ténéténé dégene
 nye maá géjuná eyigé áshíí
 ne maá wuú ne egbe mmye.
 Kaáge dechwó me ne ubi. 3 Ne
 mbógé muú agigé enyú ula
 bi dekage geji, garege ji nnó,
 ‘Ata ne akélege ubi.’ Ténéténé
 yimbó, alyágé enyú dechwó
 ne ubi.” 4 Ewéna epyembó
 nnó ebe wáwálé ndere muú
 ekpávé Esówo abo ajóó nnó,

5 “Gare bós Sayón nnó,

Gege mfwa nyú,

apó ne nepa,

ajwólé mfaá géjuná achwóó
 ne maá mbyene
 géjuná.” *

6 Baá utóó bimbó ájyégé
 ápye wye ndere Jisós agare
 ebwó. 7 Achwógé ne géjuná
 yimbó ne maá etá Jisós, áfere
 mandeé bwó ágyaá ubi meso

ne Jisós akwó ajwólé mfaá.
 8 Ne gejamégé bós abi álu
 eféé ágyaáge mandée bwó
 né meti. Abifó ásórege uwó
 mámé ágyaáge ntó né meti
 nnó Jisós akoó mfaá. †

9 Gejamégé bós ájyéé mbe
 abifó ákwólege meso
 ne Jisós alu metóó
 metóó. Ebwó ako álo
 mankálégé áke,

“Matame mábé ne mpyáne
 Devid!

Mejé ebé ne muú ayi achwóó
 né mabó Ata.

Matame mábé ne Esówo muú
 alu

né mfaánebuú eniné mfaá
 mfaá!”

10 Wye ndere Jisós akpené
 né Jerosale, melo meko enyigé
 tegétege ne bós álo mangigé
 áké, “Acha muú ayi achwóó
 mbó waá ye?” 11 Ne ge-
 jamégé bós abi akene ne Jisós
 ashuú meko áké, “Elé Jisós
 muú ekpávé Esówo ayi atané
 né melo Naseret né gebagé
 mewaá Galilí.”

*Jisós abú bós bi ákpóó unó
 né mmu echa upe Esówo*

*(Mak 11:15-19; Luk 19:45-
 48; Jón 2:13-22)*

12 Ne Jisós akpégé né melo
 Jerosale akpe né mmu dachi
 echa upe Esówo, abú bós
 bi ákpóó ne abi áname
 unó. Atyá makpókópógélé
 bós abi ákene gesegé manka
 mankwóré ne malu ujwólé
 bós ako abi ákpóó upwine

* 21:5 Elú wáwálé nnó: 1. Sayón elé melo Jerosale. 2. Gébégé bó Jisós, afwa
 ájwólege lé né mfaá mpó mekagala ne ákene. Ubya bó ne ukene mfaá ujuna.

† 21:8 Elú wáwálé nnó: Ge na ne bós Jus apye manse muú kpaá ne enoge. ‡ 21:12
 Elú wáwálé nnó: Gepwine melo gélu getu eyigé bós Jus ápye upe mbaá Esówo.

melo ebi ápye upe Eṣṵwṵ ne ubi. †

¹³ Ndere Jisṵs apyembo, agare ebwṵ aké, “Asa né mmu ḡwe Eṣṵwṵ nnó, Eṣṵwṵ aké, ‘Gepú ya eyíge bṵṵ áchómege wye mamfée me ákuú nye geji nnó gepúgé mmyemenene.’ Yémbṵ enyú débwalé géjí gelá melu ewé ánjó ábigé wyeé!”

¹⁴ Ndere ji alú né mmu echa upe Eṣṵwṵ, bṵṵ ame nónómé ne abi ubwire áfé eta wuú. Apye ebwṵ ako átoó. ¹⁵ Anṵṵ baá ampyeé upe Eṣṵwṵ ne ekwṵ anlere mabe Eṣṵwṵ ágé ukpékpé unó bi Jisṵs apyéé ne áwú ntó ndere baá melo ákalege né mmu echa upe Eṣṵwṵ, nnó matame mábé ne mpyáne Devid. Awugé mbṵ matṵṵ ásó ebwṵ. ¹⁶ Agí Jisṵs áke, “Ṷwuú mbṵ genó eyigé baá melo ájṵge?” Jisṵs ashuú ebwṵ meko aké, “Eeh nwu, nnó enyú délu danjú genó eyigé asame né mmu ḡwe Eṣṵwṵ? Asá wye nnó; ‘Ṷleré baá melo ne abi álu maka amu ndere áfége w’.”

¹⁷ Jisṵs ajṵge mbṵ alyá ebwṵ afé né melo Betani aje bele ewu.

Jisṵs alweré genṵge fig gégbṵ

(Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Bii ujayágé, dondo gemua mme, ndere Jisṵs abṵṵ mankeré meso né Jerosale, akwónégé meti mesa alṵ mamye ji. ¹⁹ Agé genṵṵ eyigé akuú nnó fig né egbé meti. Afé wye nnó waá agene umpomé fṵ wyeé, yémbṵ yeé géma age wṵ ekosé bya ubiubi. Jisṵs ajṵṵ ne genṵṵ eyigémbṵ aké, “Te

mme abyee, wṵ ṵmagé wṵṵ sé umpomé.” Ténéténé yimbo genṵ eyigémbṵ gewanésé gégbṵ. ²⁰ Ne baá utṵṵ Jisṵs ágégé mbṵ ála mano mekpo fuú, ágige ate aké, “Genṵgé fig eyigé na gégbṵ mbṵ wáwá ndé?” ²¹ Ne Jisṵs ashuú ebwṵ meko aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, mbṵgé enyú defyegé matṵṵ ne Eṣṵwṵ ne déla pó ne dembyṵ né eshye ewe ji awyaá, dépye nye unó nkane me mpyeé mbṵ ne genṵge fig, yé ebé lé ebi upwṵṵ bina dépye nye ubi. Dékage jṵṵ yé ebé lé ne mékwé ewéna nnó, ‘Táné fa ṵjyé ṵkwé né mmu ebeé mega’, Eṣṵwṵ apye wye nkane enyú déjṵṵ. ²² Mbṵgé defyegé matṵṵ nyú ne Eṣṵwṵ ne dégige yéndégenó né mmyemenene achyege nye enyú geji.”

Agí Jisṵs mbaá ayi uto bi utané

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Jisṵs akeré né mmu echa upe Eṣṵwṵ, akpégé mmu alṵ manleré bṵṵ mecomejṵṵ Eṣṵwṵ. Ndere alérege anṵṵ baá abi ápyeé upe Eṣṵwṵ ne ákpakpa melo áchwṵṵ báne ji, agíi ji áke, “Ndé uto ebi ṵwyaá mampye unó bina? Waá achyee wṵ uto ubi?”

²⁴ Jisṵs ashuú ebwṵ meko aké, “Me ntó nwyaá awa nkwe mangii enyú, deshúgé me meko me ngarége enyú uto ebi me nwyaá ne mpyeé unó bina. ²⁵ Waá achyee Jṵn uto manwyaá bṵṵ manaá Eṣṵwṵ, Eṣṵwṵ waá akwaá?” Jisṵs agíigé mbṵ alṵ manyége mbee

ne ate áké, “Dejógé mbɔ nye nnó? Ɛbɛge dejógé nnó élé Ɛsɔwɔ ne achyɛé Jɔn uto bi, agige nye ɛsé aké, ‘Ulannó ne delá kamé mekomejó wuú wó?’²⁶ Yémbɔ mbɔgé déjoge nnó ‘Akwaá ne áchye’ ɛbyénnó dekelege bɔ́ bina mpa. Nendé, yéndémuú abó akaá nnó Jɔn alu muú ekpávɛ Ɛsɔwɔ wáwálé.”²⁷ Ɛpye ɛbwó áshú lé Jisɔs meko áké, “Ɛsé dékaá fɔ́ muú ayi achyɛé Jɔn uto wó.” Ne Jisɔs ashúú ntó ɛbwó meko aké, “Yé me ntó ngárégé fɔ́ ɛnyú muú yi achyɛ me uto ne mpyé unó bina.”

Jisɔs ató nekanémejɔ́ mende fɔ́ ne baá bií apeá

²⁸ Ne Jisɔs aké, “ɛnyú déferé mbɔ nnó ne mechó ɛwéna? Mende fɔ́ abó alu, awyaá baá ande makpó apea. Bií uma ákuú ayi mbe, ajó ne ji aké, ‘chó pye utó ne mekɔ́ fina.’²⁹ Ne maá yimbɔ ashúú ji meko aké, ‘Njyɛé fɔ́’ yémbɔ ɛwyáge akwɔré metó wuú afé.³⁰ Mende yimbɔ afɛ mbaá ayifɔ́ ajó wyɛmbɔ ne ji. Ajógé mbɔ maá yimbɔ akamé aké, ‘Ata njye.’ Yémbɔ ajyɛé ji wó.³¹ Jisɔs ajógé mbɔ, aké, gárege me, né baá bina makpo apea, ayi ndé áwuú meko nte wuú?” Ashúú ji meko aké, “Élé ayi mbe” Ɛfɛé mbɔ Jisɔs agaré ɛbwó áké, “Mengarege ɛnyú wáwálé nnó bɔ́ abí álú bɔ́ abo nkane anselé ŋka makpo ne andée eno, ábɔ́ nye mbe age meti wáwá mamkpe né gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege ápwɔ ɛnyú abifɔ́.³² Néndé

Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ achwó nya eta nyú bɔ́ Isrɛli ako aleré ɛnyú ndere muú abɔ́ mambelé gerwá jí ndere Ɛsɔwɔ akelege, ne ɛnyú dekamé meko wuú wó; yémbɔ anselé ŋka makpo ne andée eno ne ákamé meko wuú. Ne yeé gébége ɛnyú dégené mbɔ na, ɛnyú deti fɔ́ meso ne gabo nyú dekamé meko wuú wó.”

Nekanémejɔ́ bɔ́ uségé ne mbɔ́ mekɔ́

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ Jisɔs ama ajó aké, “Wuúge nekanémejɔ́ ɛniné fɔ́”, “Muú fɔ́ awyaá nya mekɔ́ wuú, ape unó ɛbi ákuú vine, ásele umpome bií mampye mmɔ́, ano gebame agyaá ɛwú mme, achó embu akwyɛé ɛwú chánéné nnó áké áŋámege umpome ɛbimbɔ manaá makpéné wye. Atene ntó maá ɛnyɔŋ nnó membamé mekɔ́ ajwólégé wye. Ase bɔ́ uségé afyɛ wye. Apyégé mbɔ, atané afé neke né melɔ́ fɔ́.³⁴ Gébé gekwónégé ɛyigé akyéé umpome vine ɛbimbɔ mbɔ́ mekɔ́ ató baá defwé bií nnó ájye áse ɛbií umpome vine mbaá bɔ́ uségé bimbɔ.³⁵ Baá defwé bimbɔ akwónégé né mekɔ́, bɔ́ uségé ágbaré ɛbwó, átulé ama, áwá ama, ne áto ayifɔ́ ne mataá.³⁶ Apyégé mbɔ, mbɔ́ mekɔ́ yimbɔ ama tó baá defwé abifɔ́, abi ajamé apwɔ́ abi mbe mbe. Ne bɔ́ uségé bimbɔ ápye ne baá defwé bimbɔ wye nkane ápye ne abi mbe.³⁷ Ne kwyakwya, achwó fére maá wuú ató,

ajó aké, 'Ágégé nyε maá wa membó yé ebé nnó áchyege nyε ji énogé.' ³⁸ Yémbó bób uségé bimbó, ágégé maá awuú nkane achwó, ajó ne ate aké, 'Gége menyéé geteé mbób mekób na, chwóge déwá ji, ji ne alú muú ayi anyéé nyε geteégé mekób ewéna, chwóge dewá denyé geteé jii!' ³⁹ Apyégé ji áfomé meso gébámé áwá.

⁴⁰ "Jisós anérégé mantó nekanemejó éniné na, agii ákpakpa bób Jus abi ji agarege ebwó makamejó ayina aké, déféré nnó mbób mekób yimbó akérégé meso né neke níi, apye nyε nnó ne bób uségé bimbó?" ⁴¹ Ashuú ji meko aké, "Akerégé meso, apye nyε bób nchye bimbó ágbo negbo nebo. Achyéé mekób ewémbó mbaá bób uségé abi cha, abi áchyege nyε ji ebí umpome vine yéndé gébége mbwε." ⁴² Ajógé mbó, Jisós agii ebwó aké, "Nnó enyú délú danjú genó eyige ásamé né mmu ηwe Εσωω? Asa wye nnó, 'Ntaá éniné antené upú ashyaá nnó nélómé, néni ne nélaá menó ntaá ayi ágbaré ekwó gepú. Ata ne apye nnó ewú εbe mbó, ne elu gekpekpe genó né ame se!'

⁴³ "Ndere elúmbó, me ngarege enyú wáwálé nnó, enyú débéé nyε sé bób bi Εσωω ágbárege gefwa ne enyú, ala gbaré nyε lé ne bób abi ákwore matób bwó ákwane mambe bób gefwage Εσωω." ⁴⁴ [Ne yéndemuú ayi akwene mfaá ntaá énine na, akorege nyε, yéndemuú

ntó ayi ntaá énína nekwene ji mmyε nechógéré ji yilé yilé.] ⁴⁵ Anób baá abi apye upε Εσωω ne bób Farasi áwuúgé ndere Jisós atomé maka mejó yimbó, ákaá nnó ajóge mbó lé ne εbwó. ⁴⁶ Akelé meti mampye ji, yémbó áfó nyá gejamégé bób abi álú εféé, néndé yéndemuú áse Jisós nnó alu muú ekpávε Εσωω.

22

Nekanemejó epá neba (Luk 14:15-24)

¹ Ne Jisós ama tó ebwó nekanemejó éniné fó aké, ² "Gefwa eyigé Εσωω ágbárege gélú eké nekanemejó éniné na. Mfwa fó akpomé mmyε mampye epá nebane maá wuú ayi mende. ³ Mfwa yimbó anérégé, ató baá defwe bíi nnó ájye ákú bób abi ji agaré mé nnó achwó epá εló, yémbó ye muú ama achwó wó. ⁴ Mfwa yimbó ama kéré ató baá defwé abi fó aké, 'chóge dégáre bób abi me mbó nbób nnó nwá mpó mabó, ntyéé ebwó menyéé melóméló, nkwyéé yéndégenó. Achwó wáwá, áwyagé epá εchwó εló!' ⁵ Yémbó bób bimbó áse yé ewémbó eké genó wó. Afé ápye lé depó debwó εtiré cháchá. Abifó áfé makób bwó, abifó áfé ne upú use bwó. ⁶ Ne abifó ágbaré baá defwe mfwa átulé ebwó eke menya, áwá. ⁷ Apyégémbó, metób εsó mfwa yimbó, ató bób bee bíi ájye wá bób abi áwané mbó baá defwe bíi, ne áso ntó meló bwó. ⁸ Ne agaré yé

baá defwé bií aké, ‘Epaá wa echwóó ló, ne bós abi me nene álere nnó ákwane fó mambé bós abi áchwóó epaá wa wó. ⁹ Chóge né mati mako, kuúge yéndemuú ayi dégéne nnó áchwó epaá.’ ¹⁰ Ne baá defwé bií mbó áfé ápyéé wye nkane ji ajós. Akuú yéndemuú ayi ebwó ágené, abi aboabo ne abi álólól achwó. Kpaá te gepúgé neba gegbeé ne bós. ¹¹ Ne gébége mfwa yimbo akpené mmu mangé bós abi anené ebwó epaá, agé mende fó ama ayi ala fyé ndée neba eyi ekwané mbaá epaá ewémbó wó. ¹² Agii ji aké, ‘Mejeé wa, wó opyéé nnó ne okpené fa ne ndée eyi ela ekwané mbaá epaá ewéna wó?’ Ne mende yimbo ala bómbo. ¹³ Epye mfwa agaré bós abi ánene ankéé né epaá aké, ‘pyége ji déwé uka ne amu, debwéé ji défómé dafye né melu ewé empinya gemua elu wye. Eféé mbó ne bós álilí nyé ányéé manéne.’ ¹⁴ Jisós anérége mantó nekanémejós eníné na, aké, “Esoóó akúu gejamége bós yémbó abi ji ajyaá jaá wó.”

Agii Jisós mechó nkamakpo
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Ewya yé wó, bós ekwó Farasi fó abi awuú genó eyigé Jisós ajógé, atane ájyéé gbáre geju akélege meti ewé ebwó ápye ne Jisós akwe nekwené meno. ¹⁶ Ebwó ako ákamé meko ama, átó baá utós bwó choncho ne bós ekwó Heród, nnó ájyéé agii Jisós nkwé. Ajyége aké,

“Ménleré, esé dékaá nnó wó olu muú ayi ojógé wáwálé, ne ólerege bós unó ndere Esoóó akélege wáwálé, ófós fó ame bós néndé, ósélé fó nnó muú ayifó, anea geme apwó ayifó. ¹⁷ Nnó esé delú chó manchyegé nkamakpo mbaá mfwa Rom waá déchyége fó? Garé esé genó eyigé wó ófere nnó gelú chó.” ¹⁸ Yémbó Jisós akaá uféré uboubo ebi ulú ebwó metós. Ne epye ji aké enyú bós dembwóle bina, “Ndé enyú dépénege me mataá? ¹⁹ Lerege me gefógé nka eyi dechyege nkamakpo.” Aleré ji, ase agbaré. ²⁰ Agii ebwó aké, “Mekpo wá na, ne mabó waá na ásamé né nka eyi?” ²¹ Ashuú ji meko aké, “Élé mekpo mfwa Rom ne mabó mií.” Eféé ne Jisós agaré ebwó aké, “Chyéége yé mfwa Rom genó eyi gelú ejii. Ne chyége ntó Esoóó genó eyi gelú eyi Esoóó.” ²² Awuúgé meko ayi Jisós ashuú ebwó byó uwó ebwó mmu ályaá ji áfé.

Agii Jisós nkwe mechó mankwile né negbo
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Wye né bií bimbo, bós ekwó Sadusi fó áchwó mangii Jisós mechó. Ebwó abi na álu bós abi ákame nya nnó muú agbogé, akwilége sé né negbo. Agii ji aké, ²⁴ “Ménleré, ebé Mosis eké mbógé muú abagé mendée ne agboge ayi ála pó ne maá, menmo áwuú abó mansé mendée yimbo ukwi nnó ábyége baá ábé lé né mabó

ami mewené menmo yimbɔ.
²⁵ Εβó εpye nyá nnó, áhnmó fɔ ákénéama abi ande álú. Ayi mbe abá mendée, agboó alya ji yé maá apó, ayi akwálege ase mendée yimbɔ ukwi,
²⁶ menmo yimbɔ ntó agbo yé maá abyéé ne mendée yimbɔ wó. Wyembɔ ne εpye ne ayi agbeé makpo aléé kpaá te ebwó ákénéama ágbó ako. ²⁷ Kw yakwya, mendée yimbɔ ntó agbó.” ²⁸ Ndere elúmbɔ, agií Jisɔs áké, “Élé mendée yina abané mbɔ ebwó ako, gébé eyigé Εσωω apye nye bɔ́ ákwilé gé né negbo, mendée yina abeé nye ayi waá?” ²⁹ Jisɔs ashúú ebwó meko aké, “Ényú délu gyéé dɔ́ né nkwe ayi dégií, nénde dékágé fɔ mekomejɔ́ Εσωω ne utó bií. ³⁰ Débó mankaá nnó, gébé gé Εσωω apyegé bɔ́ ákwilé gé né negbo, ábáné fɔ neba ne átuú fɔ andeé neba, ábéé eké makiénné Εσωω né mfaánebuú. ³¹ Ne gétúgé mechɔ bɔ́ abi ágbóó meso gébé Εσωω apye nye ebwó ákwilé né negbo, nnó délu dankú genó eyigé Εσωω ajɔ́ atome ne ukwene anté abi agboó me? Ajɔ́ aké, ³² ‘Me nlu Εσωω ayi Abraham, ne ayi Asek ne ayi Jakɔb ánógé.’ Éwéna éléré nnó Εσωω apye bɔ́ ákwilé gé né negbo nénde ji apó fɔ Εσωω awuú bɔ́ alu ayi bɔ́ abi álú abe.” ³³ Gejamégé bɔ́ abi álu efeé áwúge ndere ji ajɔ́ mbɔ, byɔ uwɔ ebwó mmu né gefɔ́ eyígé Jisɔs alárege unó.

Εβέ εwé εpwo mabe mako
 (Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Bɔ́ ekwɔ Farasi áwuúgé nnó genó eyigé Jisɔs ajɔ́ ne bɔ́ Sadusi gépye mano ágbε bɔ́ ekwɔ Sadusi, ágbaré geju mankelé meti ewéchá nnó agií Jisɔs nkwe. ³⁵ Ne muú bwó áma ayi ákaá mabe Mosis dɔ́, áfé mamua Jisɔs. ³⁶ Agií ji nkwe áké, “Ménleré, ndé ebé Mosis ewe eheá epwɔ́ mabe jíí mako?” ³⁷ Jisɔs ashúú ebwó meko aké, “Ébé ewé eheá epwɔ́ mabe Mosis ako elé ewé ejɔ́ nnó, ‘Gbógé ne Ata Εσωω wyéé ne metɔ́ wyéé meko, ne mendoó wyéé meko ne uféré byéé uko.’ ³⁸ Ge menɔ ebé ayi aneá apwɔ́ mabé mako. ³⁹ Ne ebé ewé ema kwóle elu wye eké ewé mbe ne ejɔ́ eké, ‘gbógé ne nte ménémé wyéé ndere ogboó ne geme jyéé.’ ⁴⁰ Mabé ayi na apeá ne ágbaré yéndégenó, eyigé Εσωω akélege nnó bɔ́ apye ndere Mosis ne bɔ́ ekpávε Εσωω ásamé.”

Muú ayi Εσωω akweré ji ela gefwa alu maá waá?

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Ndere bɔ́ ekwɔ Farasi álú melu ema ne Jisɔs, agií ebwó nkwe áké, ⁴² “Ényú deféré nnó ne Kras, Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa, ji alu maá waá?”

Ashúú ji meko áké, “Alu mpyáne mfwa Devid.” ⁴³ Ajɔ́ge mbɔ Jisɔs agií ebwó aké, “Mbógé ji alu mpyáne Devid, εpye nnó ne Mendoó Ukpea εpyéé nyá mfwa Devid

akuú ji nnó Ata? Néndé aké,
 44 ‘Ata Εσωω ajóó ne Ata wa
 aké, jwólé fa né εgbé εbwonye
 wa né geluóge énogé kpaá te
 mpyéé bóó mawámé byéé álaá
 eké mboó genóó ayi onérege
 uká byéé mfaá.’ 45 Ne mbógé
 Devid akuú Muú yi Εσωω
 akweré ji elá gefwa nnó Ata,
 epyéembó nnó ne ji amáge
 bé mpyáne wuú?” 46 Agíge
 mbó, yé muu ama ayi akáge
 shuú ji meko apó. Eló né gébé
 eyigémbó, ojyé mbe, yé muú
 ayi ama mua mangiú ji nkwé
 apó.

23

*Jisós akwelé bad utóó bií
 mbeé nnó ekage áse gepóge
 Anleré mabe Εσωω
 (Mak 12:38, 39; Luk 11:43,
 46; 20:45, 46)*

1 Ne Jisós ajóó ne gejamégé
 bóó bi álu efeé chóncho ne
 baá utóó bií aké, 2 “Anleré
 mabe Εσωω ne bóó ekwó
 Farasi ne abóó manleré mabé
 Εσωω. 3 Gétú eyigé na, débó
 mankwólégé ne mampyége
 yéndégenó eyigé εbwó álérege
 chánéné. Yémbó, enyú
 dékwólégé fó gepóge bwó,
 néndé álerege mabe Εσωω
 ayi εbwó ámbóó alá nógé
 áji. 4 Awéle matuú ayi ánóó
 ánérege bóó né makpo, yémbó
 átáregé fó yéé εbwó bwó nnó
 ápoó εbwó ákpá áji. 5 Apyéé
 lé depóré Εσωω deko nnó
 bóó ágé, áféégé εbwó. Pége
 yé ndere εbwó ápye unó bi
 ásamé mekomejóó Εσωω
 né mmu unéage ne áwelé

né mampwé ne ulóó amu
 bwó. Afyéé ntó bó nku abi
 áwyaá machagele matyéé
 matye né mano. 6 Εbwó
 ágbóó manjyágé uluó énogé
 né mapaá ne áma ájyaá ntó
 malu aló aló né mmu macha
 mmyemenene ájwólege wye.
 7 Εbwó ágbóó ntó nnó bóó
 átámégé εbwó ne énogé,
 ne ájyége né machomelé
 ákelege ntó nnó bóó ákúgé
 εbwó nnó, ‘Anleré.’ 8 Yémbó
 ekagé muú nyú fó akamé nnó
 ákuú ji nnó, ‘Ménleré,’ néndé
 enyú déwyaá elé menleré
 ama ne enyú ako delu anme.
 9 Ne dékúgé ntó muú fa
 mme nnó, ‘Nté,’ nyú néndé
 déwya lé Nte ama muú alu
 né mfaánebuú. * 10 Ne
 dékamégé ntó ákuú muú nyú
 nnó, ‘Ata,’ néndé déwya lé
 Ata ama. Ata yimbó elé Kras,
 Muú yi Εσωω akweré ji elá
 gefwa. 11 Muú ayi ábéé muú
 kpaá né geluágé nyú, abó
 mambé lé menkpané defwé
 nyú. 12 Yéndémuú ayi ábwége
 geme jii, Εσωω awáne nyé ji
 gelu. Ne yéndémuú ayi asele
 mmye ji nnó apó yéé muú fó,
 Εσωω apye nyé ji akwó ηgó.

*Jisós ashule ndo mbad
 anleré mabe Εσωω ne ekwó bóó
 Farasi
 (Mak 12:40; Luk 11:39-42,
 44, 52; 20:47)*

13 Ne Jisós afé mbe manjógé
 aké, “Efwyale ewé egile enyú
 anleré mabé Εσωω ne enyú
 ekwó bóó Farasi ejame nyé
 dóó. Enyú délú bóó démbwólé,

* 23:9 Elú wáwálé nnó: Jisós ajógé fó lé ne ante abi ábyené ese, ajógé lé ne bóó abi ákelege nnó ákuúgé εbwó mabó kpakpa, nnó ákwó ηgó.

nénde unó bi enyú dépyéé, dégbéé bɔ́ nnó ákpegé fɔ́ né gefwa eyigé ɛsɔwɔ ágbárege. Enyú ambɔ́ dékpené fɔ́ né geji ne délyágé fɔ́ meti nnó bɔ́ abi amuame makpe wye ákpe. ¹⁴ ɛfwyale ewé egile enyú anleré mabé ɛsɔwɔ ne enyú ekwɔ bɔ́ Farasi ejame nye dɔ́. Enyú délu bɔ́ dembwólé, néndé enyú denyéé akwi andée upwɔ́ né unó bwɔ́ enyú depyéé eké delú cho né mbe ushu ɛsɔwɔ, depyéé mmyemenene nyú éshyaá né mbe ushu bɔ́. Né meso gébé ɛfwyale ewé ɛsɔwɔ achyege nye enyú ejame nye dɔ́. ¹⁵ ɛfwyale ewé egile enyú anleré mabé ɛsɔwɔ ne enyú ekwɔ bɔ́ Farasi ejame nye dɔ́. Enyú délu bɔ́ dembwóle, néndé dékene déjye yéndé mbaá nnó dépye yé muú ama ayi alá kwɔlege ɛsɔwɔ, akwɔlege ji. Ne muú akamege nnó akwɔlege ɛsɔwɔ, depye ji ákwɔre alá élé muú ayi agéne nye ɛfwyale dɔ́ né ntoné mewé apwɔ́ enyú ambɔ́. ¹⁶ ɛfwyale ewé egile enyú ejame nye dɔ́. Enyú délu eké bɔ́ amé nónómé abi ájame ate meti. Enyú délerege bɔ́ nnó, ‘Mbɔ́gé muú ányégémeno akelége echa upé ɛsɔwɔ nnó apye genó ne ála apye wɔ́, ewémbɔ́ epó yéé genó. Yémbɔ́ mbɔ́gé muú akelége unó bi ákwyé ne gesege ŋka ebi úlú né mmu echa upé ɛsɔwɔ nnó apye genó, abɔ́ mampye genó eyigé ji anyémeno.’ ¹⁷ Enyú ukenkéne bɔ́ amé nónómé, enyú déferé nnó ndé genó

gejeá na dɔ́ gepwɔ́? Genó eyi gélú mmu echa upé ɛsɔwɔ, waá echa upé ɛsɔwɔ ewé epyéé nnó genó eyi gélú mmu gébé ne ukpea né mbe ushu ɛsɔwɔ? ¹⁸ ‘Enyú dema delerege nnó muú anyégémeno akelege geluó eyigé apyéé upé ɛsɔwɔ wye nnó apye genó ne ala apye geji wɔ́, genó gefɔ́ gepyéé ji. Yémbɔ́ mbɔ́gé genó eyigé ji achyéé nnó ápye gepé né mfaá geluó ne ji akelé, abɔ́ mampye genó eyigé ji anyémeno nnó apye.’ ¹⁹ Enyú bɔ́ amé nónómé, enyú deféré nnó ndé genó géjeá na gepwɔ́? Echyé ewé elú mfaá geluó eyigé ápyéé upé wye waá, geluó eyigé ápye gepéé eyigémbɔ́ ne gélú ne ukpea né mbe ushu ɛsɔwɔ? ²⁰ Yémbɔ́ muú akelége geluó eyigé apyéé upé ɛsɔwɔ wye, akelé fɔ́ lé geluó eyigémbɔ́ gejigeji wɔ́. Akelé ntó yéndégenó eyi gélú né mfaá geluó eyigémbɔ́. ²¹ Ne yéndémuú ayi akelége echa upé ɛsɔwɔ akelé ntó chóncho ne ɛsɔwɔ muú ajwólége mmu ewu. ²² Muú ayi akelége mfaánebuú akelé ntó geluó eyigé ɛsɔwɔ ajwólége wye chóncho ne ɛsɔwɔ muú ajwólége mfaá geji. ²³ ɛfwyale ewé egile enyú anleré mabé ɛsɔwɔ ne enyú ekwɔ bɔ́ Farasi ejame nye dɔ́. Enyú délu bɔ́ dembwólé, Enyú dekarege menyéé ayi dékpane né makɔ́ nyú dékaré malú afya, déchyé ɛsɔwɔ melú ema, yé ne utɔŋse ebi upyéé menyéé agɔ́ gebé. Yémbɔ́ delyage mampye ukpékpé unó bi

mabé Ἐσωῶ ἀlerege nnó dépyege. Depó fś pópó ne ate aἷme, dégéné fś ebwó meshwe ne défyéé fś matóó ne Ἐσωῶ wó. Pyege ukpékpé unó bina. Yémbó délyage fś manchye echye ewé enyú debó dechyege me. ²⁴ Ndere demmye mambele ukéke mabe debyaá ayi kpakpa, delu bós ame nónómé abi ájame abifó meti. Delu eké muú ayi áchérege manaá ami ji anyúu nnó ekagé ámé gejenchi, yémbó áméne mpó mashwóne.

²⁵ “Ἐfwyale ewé egile enyú anleré mabé Ἐσωῶ ne enyú ekwó bós Farasi ejame nye dós. Néndé gepóge nyú gélu eké muú ayi ashwónege meso amo ne uchweri menyé pópó, yémbó né mmu, abelege unó bi ji abós né mati mabomabo. Dépyé unó nnó bós áféregé nnó enyú délu cho né mbe ushu Ἐσωῶ, yémbó matóó nyú agbeé ne maἷwaá ne mmwólé unó unyee. ²⁶ Enyú ekwó Farasi délu bós ame nónómé, bóge mbe déshwóné mmu amo ne uchweri menyé, depyegé mbó meso ntó akpeage nye.

²⁷ “Ἐfwyale ewé egile enyú anleré mabé Ἐσωῶ ne enyú bós ekwó Farasi ejame nye dós. Enyú délu bós dembwólé, néndé enyú délu eké manomé ayi áwaá mbómé né mfaá. Jgegé áji, álu malómáló né dafye, yémbó né mmu ágbeé ne ugoó áwuú bós ne ufóúfóú umpwapwáne unó. ²⁸ Wyembó ntó ne enyú depye wéna né dafye nnó

bós áféregé nnó enyú delu cho né mbe ushu Ἐσωῶ, yémbó wáwálé alu nnó né mmu matóó nyú enyú delu bós dembwólé, ne degbóó mampyégé nchye.

²⁹ “Ἐfwyale ewé egile enyú anleré mabé Ἐσωῶ ne enyú ekwó bós Farasi ejame nye dós. Enyú bós dembwólé, dékwyege manómé bós ekpávé Ἐσωῶ ne ayi bós abi álu cho né mbe ushu Ἐσωῶ, ³⁰ dejóge deké, ‘Ἐsé débó débé nyá gébége ukwene ante sé mbó debó décho fś amu manwá bós ekpávé Ἐσωῶ bimbó wó.’ ³¹ Ndere enyú dejógé ne ukwene ante se mbó, eléré nnó enyú délu upyané bós abi áwané bós ekpávé Ἐσωῶ bimbó. ³² Chóge yé mbe, dénéré mampye gabo ayi nyá ukwene ante nyú áló ula mampye. ³³ Enyú mmyó, délu baá utóó, défére nnó dékáge bó efwyale ewé ekpane nye enyú dékpe né ntoné mewé ewé elá nómégé? ³⁴ Ne gétú eyigé na, ntóme nye enyú bós ekpávé Ἐσωῶ, bós dénga ne anleré mabé Ἐσωῶ. Déwane nye abifó, ne déwómé nye abifó né gekwa, ágbó, détulege nye abifó ne utó né mmu macha mmyemenene nyú ne déma déchyege nye abifó efwyale né malómáló. ³⁵ Ndere enyú dépyembó, gewu eyigé ukwene ante nyú áwané nyá bós abi álu cho né mbe ushu Ἐσωῶ fa né mme gékpéne nye enyú mmye geló ula ne manoó Ἐbel muú alú cho né mbe ushu

Ἐσῶω kpaá gekwóné né ami Sakariya maá Barakia ayi enyú déwané nya né metῶ metῶ εcha upε né gelú εyigé ápyéε upε Ἐσῶω wyε. ³⁶ Me ngarege enyú wáwálé nnó gewú εyigé ukwene ante nyú áwané nyá bῶῶ abi álu cho né mbe ushu Ἐσῶω gélú enyú bῶῶ nnyé eniné na mmyε.”

Jisῶs agaré ndere Jerosale
(Luk 13:34, 35)

³⁷ Jisῶs ajῶῶge mbῶ aké, “Ἐ ἔ, bῶῶ Jerosale! Bῶῶ Jerosale! Ἐnyú dewane bῶῶ ekpávε Ἐσῶω ne detome abifῶ ne mataá, bῶῶ dentῶῶ abi Ἐσῶω atῶmé eta nyú! Mmua mé ndῶndῶ ne ndῶ manyweré enyú nkwere nkane mekwῶ akwérege baá bií, yémbῶ enyú dékélégε fῶ. ³⁸ Gége yé nnó, melῶ nyú éla mé mábῶmé, éla mewa. ³⁹ Néndé ngarege enyú nnó, εlo fina εjyégε mbe, enyú démágε gésé me kpaá te bií ebi enyú dejῶge nyε nnó, ‘Mejé ébé ne muú ayi achwῶῶ né mabῶ Atá.’ ”

24

Jisῶs agaré ndere áchwῶ nyε εcha upε Ἐσῶω

(Mak 13:1, 2; Luk 21:5, 6)

¹ Jisῶs ajῶῶgé mbῶ, alyaa εcha upε Ἐσῶω. Ndere ji ajyεé baá utῶῶ bií áke áfí ji nnó álere ji upú εbí átené né mmu dachi εcha upε Ἐσῶω. ² Yémbῶ Jisῶs ashuú εbwῶ meko aké, “Pῶ enyú dége mbῶ uchánchá upú bina uko? Ngarege enyú wáwálé nnó ámuú nyε ubi uko kpa, té

ne mataá ne mataá yéé ntaá némaá eni nélaá nyε mfaá nte népῶ.”

Jisῶs agaré ndere ankwólé bií ágéne nyε εfwyale
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Ἐwyágε Jisῶs ajyε jwῶle né mfaá Mékwε Olif. *

Baá utῶῶ bií εbwῶ εbwῶ ájyε bane ji, ágií ji áké, “Garé εsé, nde gébé εyige depῶ tiré na depyé nyε? Ne ndé ufῶῶ unó upyε nyε ne εsé dékaá gébé εyigé wῶ ῶchwῶ ne gébé εyigé mme ábyeé?” ⁴ Agígε mbῶ, Jisῶs ashuú εbwῶ meko aké, “Sége gébé nnó ekagé muú fῶ ábwῶlé enyú déno mewaá. ⁵ Néndé, gejamégε bῶῶ áséle nyε mabῶ ma áchwῶ eta nyú. Adoó nyε εbwῶ εwῶmé ájῶῶge áké, ‘Me ne nlú Kras, Muú yi Ἐσῶω akweré ji elá gefwa.’ Apyε nyε mbῶ ábwῶlé gejamégε bῶῶ ánó mewaá. ⁶ Ne déwuú nyε ntó abya be kwῶkwῶlé ne enyú, ne ebi ámmyε tete. Yémbῶ gébége unó bina uké upyεé, débεge fῶ ne εfῶ. Néndé unó bina ubῶ mampyε ne epῶfῶ nnó mme yina achwῶ kwya wῶ. ⁷ Gébé εyigémbῶ ntó malῶ kpakpa ámmyε nyε ne ate ne ate afwa ne bῶῶ bwῶ ámmyε nyε ne ate, emímí mesa ekwene nyε malumalu. Mme yina anyíge nyé ne εshyε abwῶlé né gejamégε malu. ⁸ Ἐwéna εbé nyε eké lé ula ulῶ ubalé bi mendée awúu gébége nebye neké nemmyε ji.

* **24:3** Elú wáwálé nnó: Mékwε εwéna ekamege mbῶ gétúgé ejamé unῶῶ ebi ákuú nnó Olifet dῶῶ.

9 “Gébé eyigémbò ápyéne nye enyú áfyé né amu bɔ́ɔ́ abi áchyege enyú efwyale ne áwáne nye enyú. Malò mme meko ápaá nye enyú gétúgè délú àṅkwólé ba. 10 Ewéna epyéé nye gejamégé bɔ́ɔ́ ája mmye meso, áferé metɔ́ɔ́ ewé áfyéé ne Eṣòwò, áchyege nye ate mankwaá ne ápaá nye ntó ate.

11 “Ne gejamégé bɔ́ɔ́ ekpávè Eṣòwò abi gebyó áchwɔ́ɔ́ nye, ábwólé gejamégé bɔ́ɔ́ áno mewaá. 12 Ne gétúgè nchye ayi bɔ́ɔ́ ápye ájame nye dɔ́ɔ́, gejeé eyigé bɔ́ɔ́ abɔ́ɔ́ gebe nye sé dɔ́ɔ́. 13 Yémbò yéndémuú ayi akogé metɔ́ɔ́ te kwyakwyaá áférege nye ji né efwyale gabo.” 14 Abya melóméló yina, ayi Eṣòwò ágbárege nye gefwa ne bɔ́ɔ́ bíí, àṅkwòle ba agarege me ji mbaá bɔ́ɔ́ mme meko nnó malò mako né mme ákaá jí, gébé eyigémbò ne mme akwyage nye.

Jisòs agaré nkane áchɔ́ɔ́ nye Jerosale

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

15 “Danel muú ekpávè Eṣòwò abó ajɔ́ɔ́ nya atóó ne ‘geboboge genó eyi gechyege mekpo unɔ́ɔ́ mbaá Eṣòwò.’ Degene nye ndere genó eyigémbò gepyéé né mmu echa upè Eṣòwò.” (Yéndémuú ayi akuú malò ṅwe ayina akaá ula). 16 “Gébé eyigémbò, bɔ́ɔ́ abi álu né Judiya abó ájye ákwó mfaá makwe ábíí. 17 Yéé muú ayi alú mfaá gepú ekagé akyaá nnó ashulege mme, ájye bó genó né mmu gepú

jíí. 18 Muú ayi alú ntó né mekɔ́ɔ́ áchɔ́gè yé gébé nnó akere mmú achwɔ́ɔ́ bɔ́ nku gefwene wuú ne ábó. 19 E é ebéé nye mbò nnó ne andeé abi álu ne mane yé ne abi áchyége baá mámbè. 20 Neége mmye mbaá Eṣòwò nnó gébé gebo eyigémbò, gébége fɔ́ ne metɔ́ɔ́ nshwòne. Yé ebé lé bíí uwyaá. 21 Néndé gébé eyigémbò, gebéé nye lé gébége gekpékpégé efwyale ewé té Eṣòwò akwye mme yina bɔ́ɔ́ alá álu danḡé ewú. Ne yé ewé emage be sé eké ewémbò epó. 22 Ne wáwálé alu nnó mbɔ́gè Eṣòwò ala asɔ́ɔ́ ndò efwyale eyimbò ela mboó wó, ebyénnó yéé muú ayi apome nye apó. Yémbò gétúgè bɔ́ɔ́ abi Eṣòwò ájyaá nnó ábè abíí, asorege nye ndò eyimbò ela mboó.

23 “Ne mbɔ́gè muú agaré enyú nnó, ‘Gége Kras, Muú yi Eṣòwò akweré ji elá gefwa alu fana,’ yéé agaré lé enyú nnó, ‘Alu né’, dékamégé fɔ́ ne ji. 24 Néndé bɔ́ɔ́ gebyò abi áké álu Kras ne bɔ́ɔ́ gebyò abi ake alu bɔ́ɔ́ ekpávè Eṣòwò ntó áchwɔ́ɔ́ nye. Achwɔ́gè ápyéé nye ukpékpé ufélékpá ebi upwò amu. Apyembò nnó ábwólé bɔ́ɔ́ ako ne mbɔ́gè meti ebege yé ebéle bɔ́ɔ́ abi Eṣòwò ajyaá nnó ábè abíí, ábwólé ebwó áno mewaá. 25 Kaáge yé nnó mbó mé mbe ngaré enyú unó bina, gemégé nnó upyége.

26 “Yé muú achwɔ́ɔ́ agaré enyú nnó, ‘Gége ji alu mbò né mewaá’, déjyégé wye. Yé agaré lé nnó, ‘Gége abíí mbò né mmu baá upú’, dékamégé fɔ́ nnó elú wáwálé.

27 Néndé ndere dasama akéle mamma, ne nebuú négénége, álo ne εgbé εbwonye akwóné ne εbwabe bóó ako ágéne, wyembó ntó ne Maá Nte Mekwaá achwóó nye.

28 “Yéndé mbaá ayi genkwógé genó gebéé, εféé mbó ne denwyoone εtire denyéé unkwó unó dénwérege.”

Unó bi upye nye gemégé nnó Maá Nte Mekwaá ákérege fa mme
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

29 “Efwyale ewéna εchwógé, ténéténé ayi εbyeé, ηmeé εkwene nye gemuagemua. Mfaá ágénége sé, ambe ntó ánómege nye, ne unó bi uwyaá uto né mfaánebuú unyíge nye. 30 Gébé eyigémbó genó eyi gelére nnó Maá Nte Mekwaá achwóó, gegénege nye né mfaánebuú. Ne bóó maló mme meko áfyéε nye gepúgé negbo álíle. Ne ágéne nye nkane Maá Nte Mekwaá achwóó né mmu gekó ne uto bíí, ne gekpékpégé énogé. 31 Ndere ji achwóó áfómege nye gekpékpé mbá, ne atóme nye makiénné jíí nnó ájyé anyweré bóó abi ji ájyaá né mme meko ábé abíí mbaá ama.

32 “Pεge gepoge genóoge fig degí genó wye. Gébégé mata jíí álogé mántó bya uke enyú dekaá nnó nshwóné achwóó shúle. 33 Wyémbó ntó ne gébége enyú dégégé unó bina uko uke upyeé, débó mankaá nnó gébé eyigémbó géla kwókwólé. 34 Ngarege

enyú wáwálé nnó nje ενίνé na négboó fó kpaá τε unó bina ukó úpyéé. 35 Mfaá ne mme ábyeé nye, yémbó mekomejóó wa alaá τε kwyakwya.

Yé muú ayi akaáge gébé eyigémbó apó

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

36 “Yé muú ayi ákaá bíí ne gébé eyíge unó bina úpyéε nye apó. Makiénné εσωω ne mfaánebuú ákaágé fó, yé Maá εσωω jimboó ákaá wó. Ekosé wye Nte wuú ji mbíí ne ákaá. 37 Ndere εpyéé nyá né gébége Nowa, wyémbó ntó ne εpyé nyé gébége Maá Nte Mekwaá aké akerege meso fa mme. 38 Ne gébé eyigémbó, gemégé nnó genyagé nnyi geshwa nyá bóó, bóó abó ányé, ányuú, ápyéé maba ne átuú baá né maba. Anyé kpaá τε bíí bi Nowa ákpené mmu ékpe. 39 Ndere apyεmbó, abó ákaá nya genó eyi gepye wó, kpaá τε genyage nnyi geshwané εbwó ako. Wyémbó ntó ne εpyé nye gébége Maá Nte Mekwaá akérege meso fá mme. 40 Né gébé eyigémbó ntó, ande apea áβεge ne mekóó aké apye utóó, Maá Nte Mekwaá akpane nye ama alyaá ama. 41 Andée apea áβεge né mbaá ayi ákwóó unó, akpane nye ama alyaá ama.

42 “Gétú eyíge na, débó mambe peé dégilé néndé, dekaá fó bíí bi Ata nyú akérege meso wó. 43 Kaáge nnó mbógé mbóó gepú akaáge gébé eyíge menjó achwóó ne utuú manchwó gya gepú

jií, mbɔ abeé peé abame geji nnó ekáge menjó achwó agyá akpé mmu. ⁴⁴ Enyú ntó kpómege mmye gétúgé Maá Nte Mekwaá akerege nyéé meso né gébé eyíge délá dékágé.

Baá defwe abɔ mampye matɔ́ bwɔ́ chánchá
(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “Bege ndere maá defwé ayi awyaá denḡa, apye utɔ́ bií chánchá. Nte wuú alyaáge ji ne baá defwé abifɔ́ nnó apélé ebwɔ́, achyēge ebwɔ́ menyé chánchá né gébé gelógéló. ⁴⁶ Galógáló abeé nye ne maá defwé yimbɔ́, gébége nte wuú akeregé meso agéne nye nnó ji apye utɔ́ bií chánchá. ⁴⁷ Ngarege enyú wáwálé nnó nte wuú abelege nye ji ndere muú kpaá né unó bi ji awyaá uko nnó apélé. ⁴⁸ Ne mbɔge maá utɔ́ yimbɔ́ abegé ayi áwyaá gepɔ́ gebogebo, ajóge nye ne geme jíí aké, ‘Nte wa abelege nye dɔ́ ne achwɔ́.’ ⁴⁹ Alɔ́ mantúlégé ate aḡme abifɔ́, anyeé anyú mmɔ́ ne ate anyuú mmɔ́ ne abifɔ́ ákwene. ⁵⁰ Mbɔge apyége mbɔ́, nte maá utɔ́ yimbɔ́ achwɔ́ kwɔ́ nye ji neḡmé né gébé eyíge ji alá kaá nnó achwɔ́ wɔ́. ⁵¹ Abanégé ji mbɔ́, achyēge nye ji gekpékpé efwyale ewé ebɔ́ epwɔ́ amu, afye ji né melu ewé Eṣwɔ́ afyéé nye bɔ́ dembwólé. Ne bɔ́ alilé nye anyeé manéné ewú.

25

Nekanémejɔ́ asó andée makpo afya

¹ Jisɔ́s afé mbe ajóge aké, “Gefwa eyigé Eṣwɔ́ ágbárege gelu eké asó andée makpo afya abi álweé mátúléká manjyéé bane menɔ́ neba. * ² Né geluágé ebwɔ́, abi ata awyaá defɔ́ ne abi ata akénege. ³ Abi ata abi akénege álweé mátúléká, yémbɔ́ ama kpá sé maweé ami fɔ́ nnó ámi malu mmu mátúléká mábyége áma áfyé wɔ́. ⁴ Ne abi awyaá defɔ́ akpa maweé nnó ami malu mmu mátúléká bwɔ́ mábyegé ebwɔ́ ama afye. ⁵ Ne elé menɔ́ neba yimbɔ́ alá achwɔ́ wáwá wɔ́, géjá gékpá ebwɔ́ ábelé.

⁶ “Ne metɔ́ utuú eké ekwónēge ebwɔ́ awú nkane bɔ́ ákálege aké, ‘Menɔ́ neba achwɔ́ chwóge débáne ji.’ ⁷ Baá áṣandée bimbɔ́ áwúge mbɔ́ ákwilé ati mátúléká bwɔ́. ⁸ Ne abi akénege ajye kɔ́ maweé mbaá abi áwyaá défɔ́ aké, ‘Chyēge esé ekéke maweé defye né mátúléká sé áchwɔ́ nómé.’ ⁹ Abi áwyaá défɔ́ áshuú ebwɔ́ meko aké, ‘Nḡba maweé amina makwánégé fɔ́ esé ne enyú, chóge mbaá bɔ́ abi ákpoó né melo déna amí nyú.’ ¹⁰ Ne ndere ájye mana maweé, menɔ́ neba yimbɔ́ achwɔ́. Achwóge ase abi ata abi ákpomé mmye álú eféé ágilé ji, áfé ákpe né mmu gepú epaá neba ágbé menombi.

* **25:1** Elú wáwálé nnó: Né gepɔge bɔ́ Jus mutú abagé neba bɔ́ ájyēé lyaá ji né gepú jíí ne utuu.

11 “Ewyágé abifó ata abi ájye na maweé áchwóó. Ala dafye ádoó menombi ákuú áké, ‘Ata Ata! néné esé menombi.’
12 Ne menó neba ashúú ébwó meko aké, ‘Me ngarége enyú wáwálé nnó nkágé fó enyú.’ ”

13 Jisós anérégé mantó nekanémejóó eniné na aké, “Sege yé gébé néndé dekaágé fó bií ne gébé eyigé me nkerege meso.

Nekanémejóó bad defwe makpo alé

(Luk 19:11-27)

14 “Gefwa eyigé Esowó ágbárege ne bóó bií gelu eké nekanémejóó eniné na: Mende fó abó ajyée neke, gébégé ji achwóó jyée, akuú baá defwé bií ako, akaré ébwó nka nnó áke gese ne eji. 15 Achyée ama uba nka uta, achyε ayifó uba upea ne achyε ntó ayifó geba géma. Akare ébwó nka eyina ndere yéndemuú akáge gbáre atane afe neke. 16 Ayi aselé uba nka uta, achó sé gébé wó, ajye ló gese manke. Abó ntó nsa uba nka uta. 17 Wyembó ntó ne ayi aselé uba upea apyée. Ji ntó abó nsa uba nka upea. 18 Yémbó ayi aselé geba géma ajye cho mme aníí nka nte wuú.

19 “Ebelégé nte bwó akéré meso né neke eniné ji abó ájyée. Akuú ébwó ako nnó áchére áge ndere yéndemuú ápyée ne ejíí nka. 20 Ne ayi achyée ji uba nka uta achwó téné mbe ushu nte bwó, ajóó ne ji aké, ‘Ata ochyée nyá me uba nka uta, nke gese ne eji, mbó nsa uba ébifó uta gé eji

na.’ 21 Nte wuú ashúú ji meko aké, ‘Opye dóó ólu maá defwé melóméló, muú akage nere metóó ne wó. Te ndere óleré nnó okage gbáre ekéké nka chánchá, mbelege nyε wó né melu ewé ógbárege gejamégé nka. Chwó kpe mmu denyé epaá wa ne metóó megómegó!’

22 “Ne maá defwé ayi achyée ji uba nka upea achwó ntó mbaá nte bwó. Ajóó ne ji aké, ‘Ata ochyε nyá ntó me uba nka upea, nke gese ne eji. Mbó nsa uba ébifó upeá gé eji na.’ 23 Nte bwó ashúú ji meko aké, ‘Opye dóó ólu maá defwe melóméló, muú akage nere metóó ne wó. Te mbaá óleré nnó okage gbáre ekéké nka chánchá, mbelege nyε wó né melu ewé ógbárege gejamégé nka. Chwó kpe mmu denyé epaá wa ne metóó megómegó!’

24 “Ne kwyakwa ayi achyée ji gébagé nka géma achwó ntó eta nte bwó. Ajóó ne ji aké, ‘Ata menkaá nnó depó tyée demmyε amba. Ólu eké muú ayi agóme menyée né mekóó ayi nlá kágé meso yi ápéne. 25 Getú eyigémbó, mbó éfó nnó nka jyε enógé ochyεge nyε me efwyale. Njyε cho mme nnií ejí wyε nnó ekagé enó. Gé nka jyε na se.’

26 “Ne nte bwó ashúú ji meko aké, ‘Wó ólu maá defwé mebomebo, ne mémmbwá, ójóógé óke me nlu eké muú ayi agóme menyée né mekóó ayi nlá kágé meso ayi ápéne ne nkyée mbwé né mbaá ayi nlá ntyaá depomé wó. 27 Gétú eyigémbó, mbó óbó ófyé nka ya né gepúgé nka nnó

nkeregé meso nse eji ne nsa mfaá.’²⁸ Ajóógé mbó, agaré baá defwé abifó aké, ‘Te mbaá ji aléré nnó akaáge gbáre fó nka eyimbo, sége eji déchyéé muú ayi awyaá uba ufya.²⁹ Kaáge nnó muú ayi abógé nsá né genó, ji ne ámage gbéé ji ebwó nnó ji abó gejamégé unó. Yémbó muú ntó ayi álá abóó nsá né genó eyigé me nchyéé ji wó, yé ékéké genó ewé ji awya, ásélé nyé geji eta wuú, nnó álá amu mawa.³⁰ Ne áfomé ji ntó né epinyá gemua né dafye, mbaá ayi ji awuú nyé ubalé, alile anyéé máhéné.’

Gefóó eyigé Esowó apane nyé mpa bóó né bit bi kwyakwya

³¹ “Gébégé Maá Nte Mekwaá achwóge ne enóge, chóncho ne makiénné jíí ako, ajwólege nyé né mfaá geluóge gefwa jíí eyi gewyaá enóge,³² ne bóó átanége nyé né maló mme mako anyweré né mbe ushuú wuú. Eféé mbó, akarege nyé ebwó matoó apea nkane membamé magóhme aferege magóhme ayi álú choncho ne menmené hme.³³ Abelege nyé ntoó nema né egbé ebwónyé wuú, nema né egbé ebwóbe wuú.³⁴ Ne mfwa ajóoge nyé ne bóó abi alú né egbe ebwónyé wuú aké, ‘Chwóge enyú bóó abi Nte wa ajéle enyú. Denyé gefwa eyigé ji akwyéé mé abelé eta nyú téé gébégé mme aló.³⁵ Néndé mesa abó ámmye me, déchyéé me menyéé, mmwólé manaá epye me, déchyéé me manaá nyú, dége

me ndere menkéé, dése me.³⁶ Mpó ne mandeé mamfyé, déchyéé me mandeé, mbó mmeé dépele me, nkpe denó dekene degene me.’

³⁷ “Eféé mbó ne bóó abi alú cho né mbe ushu Esowó ashúge nyé ji meko aké, ‘Ata ndé gébé esé degene mesa ammye wó, dechyéé wó menyéé, mmwólé manaá epyéé wó déchyéé wó manaá onyúú,³⁸ ne ndé gébé ntó dégené wó ndere menkéé, dénené wó, olú gejógené dechyéé wó mandeé ofyéé?³⁹ Ndé mbaá dégené wó oméé, dépelé wó, okpené denó esé dékené dégené wó?’⁴⁰ Ne mfwa ashúge nyé ebwó meko aké, ‘Me ngarege enyú wáwálé nnó te mbaá enyú depye unó bina ne ayme ba, yé ebélé mbaá muú ama ayi álá ayea gеме wó né geluage ayme ba ebyénnó depye mbó lé ne me!’

⁴¹ “Ne abwólége nyé mmye ajóó ne abi alú ji né egbé ebwóbe aké, ‘Kwilege me ushu, enyú abi mfaánebuú ashule enyú mmye, débó manjye né ntoné mewé ewé elá nómegé, ewé me nkweé mé mbelé mbaá danchómeló ne makiénné jíí.⁴² Néndé mbó nlu mesa déchyéé me menyéé wó, mmwólé manaá epyéé me, déchyé me manaá nnó nyú wó,⁴³ dégé me ndere menkéé, déne me wó, nlu gejógené dechyéé me mandeé nnó mfyé wó, mmeé dechwó gé me wó, nkpe denó dekéé dégené me wó.’

⁴⁴ “Eféé mbó ne ebwó áshuge

nyε ji meko áké, ‘Ata ndé gébé esé dégené mesa ammyéé wó, mmwólé manaá epyéé wó, esé délá pood wó wó? Ne ndé gebe ntó degene wó nkane menkéé, omeé, ne okpene deno esé délá depood wó wó?’⁴⁵ Ne ashuge nyε ebwó meko áké, ‘Me ngarége enyú wáwálé nnó, te mbaá enyú délá pood yéé muú ama ayi álá ahea geme né geluágé aheba bina wó, ebyénnó depood fó me wó.’⁴⁶ Gétú eyigéna, bód bimbó ákpene nyε né efwyale ewé elá ebyéé yémbó abi alu cho né mbe ushu Esowó anyé nyε genwá eyi gélagé byé.”

26

Ajód geju manwá Jisós

(Mak 14:1, 2; Luk 22:1, 2; Jon 11:45-53)

¹ Jisós anérégé manlere unó bina uko, ajód ne baá utód bíí ² aké, “Enyú dékaá me nnó epaá koo upú elú ndó fi eléé, né bíí bimbó, achyegé nyε me Maá Nte Mekwaá mankwaá nnó áwó me né gekwa.”³ Wyε né gébé eyigémbó anód baá ámpyεé upε Esowó chóncho ne ákpakpa meló ágbare ujwale né gepúgé Kaifas ayi alu etukpe ámpyεé upε Esowó, ⁴ ajód geju ndere ebwó apyεé ne apyε Jisós né defya awá. ⁵ Yémbó áferé áké, “Dépyégé fó ji gébégé epaá ewéna, ékágé bód áhme ummyε né melo.”

Awad Jisós mawéé né meló Bétáni

(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

⁶ Né gébé eyigémbó, Jisós alu né meló Bétáni né mmu gepúgé Simun ayi abó améé uba, akuú ji nnó ebwó ájye anyé menyéé. ⁷ Ndere ebwó anyé menyéé, mendée fó akpe ne mawéé gebé ami majamé nka dód. Mawéé amibó malu né mmu ekpómé ewé akwyéé ne genó eyigé akuú nnó alabasta. Akpégé mbó amo Jisós mawéé ami mbó né mekpó. *

⁸ Ne baá utód Jisós ágégé mbó, matód ásó ebwó mmu te ágigé ate áké, “Ulannó ji áchód mawéé amina? ⁹ Mbó ákpodó mamí áse gejamégé nka, áchyéé mbaá ubyá bód.”¹⁰ Jisós akaá mé genó eyigé ebwó áférege né mmu matód bwó, ashuú ebwó meko áké, “Ulannó enyú déchyége mendée yina efwyale? Ji apyémbó lé genchánchágé genó eta wa. ¹¹ Ubyá bód ulú ne enyú yéndégébé yémbó gébé eyigé me mbéé ne enyú géjá sé wó. ¹² Mendée yina amo me mawéé mina mmyε nnó gébégé ngboge ánií me níige. ¹³ Ne me ngarége enyú wáwálé nnó yéndé mbaá ayi bód ágárege nyε Abya melóméló yina né mme meko, ágárege nyε ntó genó eyigé mendée yina apyε. Nkane ágárege, mbóntó ne áteé nyε ji yéndégébé.”

Judas akame mankpó Jisós

(Mak 14:10, 11; Luk 22:3-6)

* **26:7** Elú wáwálé nnó: Ntaá né alabasta nétánege nya né meló Ijip, mendée yimbó achwó né mawéé gebé mimbo, abó mamí, agbé né mekpó.

14 Ewyágé, maá utóó Jisós ama né geluágé abi áfyaneápeá ayi akuú ji nnó Judas Iscarot ajye báne anóó baá ámpyee úpe Esówo, ¹⁵ ajóó ne ebwó aké, “Mbógé me mfyegé Jisós né amu nyú déchyege me ndé?” Ajóógé mbó, ápa uba ngba bó sere esaá meso efya áchye ji. ¹⁶ Eféé ne Judas ábóó mankélégé meti ewé ji apyee ne Jisós akpe ebwó né ámu.

Jisós anyéé epaá koó upú ne baá utóó bií

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13, 21-23; Jón 13:21-30)

17 Né bií mbé, ébi epaá bréd yi alá muálé élóó, baá utóó Jisós ájye gií ji aké, “Ndé mbaá ayi akélege nnó esé déjyé détyee menyee epaá koó upú wyeé?” ¹⁸ Agigé mbó Jisós ashúú ebwó aké, “Chóge né meló kpaá, déjyegé dégéne nye mende fó, gárege ji nnó, ‘Ménleré aké, gébé ya gékwané; ne me nkélege manyé menyee epaá koó upú ne baá utóó ba né gepú jyé.’” [†] 19 Ne baá utóó Jisós apyee wye ndere ji agaré ebwó, átyé menyee epaá koó upú.

20 Nkwale ákwónégé Jisós ne baá utóó bií áfyaneápeá, ájwólé ka manyé menyee. ²¹ Ne ndere ányee, Jisós ajóó ne ebwó aké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó, muú nyú ama achyege nye me mankwaá.” ²² Mechó ewé epye ebwó ábó efwyale né matóó ne aló mangií ji ama,

ama aké, “Ata nnó élé me?” ²³ Agigé mbó Jisós ashúú ebwó meko aké, “Élé muú ayi ebwó wuú ne ewa etuúge né mmu akpánkpa ne akpóó nye me. ²⁴ Ne Maá Nte Mekwaá agbóó nye wye ndere nwe Esówo abó ajóó mé te gachií, utonkwa ube ne muú ayi akpóó nye Maá Nte Mekwaá. E é! Mbógé nnó ábé dambyé muú yimbó, mbó éló kpaá epwó.” ²⁵ Jisós ájógé mbó Judas ayi alú mankpóó ji achwó gií ji ntó aké, “Ménleré nnó élé me?” Jisós ashúú ji meko aké, “Mbó ne wó ajóó.”

Menyee Ata Jisós

(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Kór 11:23-25)

²⁶ Ne ndere ebwó alú nyee menyee yimbó, Jisós abó ntó bréd, anemmye, achyee matame mbaá Esówo. Agyá ntó bréd yimbó uba uba, akaré mbaá baá utóó bií ajóó aké, “Gége menyammye wa na. Sége dényé.” ²⁷ Ne abó ntó amo ne mmóó mmu, anemmye achyee matamé mbaá Esówo, achyee ebwó aké, “Sége dényú enyú ako. ²⁸ Gége manoó ma na, amí malu menomenyee ewé Esówo anyee nye ne bóó bií. Magbélege nyé né mme mampye nnó Esówo ájiinte gabo ayi gejamégé bóó ápyee.” ²⁹ Ama ajóó ne ebwó aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó ndere nnyú mbó mmóó mína kwyakwya, mmagé nyú sé amícha kpaá te nnyú nye ami make ne enyú né gefwa

† 26:18 Elú wáwálé nnó: Gébé eyigé Jisós aké gekwané, ele gébé eyigé ábóó manwó ji né mfaá gekwa.

eyigé Nte wa agbárege.”³⁰ Ne ebwó ànérégé, ákwá ekwó áféé Èsòwò átané ákwó mfaá Mekwe Olif.

Jisòs agaré ndere Pita ashyaá nyé jì

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jòn 13:36-38)

³¹ Èwýágé Jisòs ajóó ne ebwó aké, “Ènyú ako deboó nyé delyaá me ne utuú bina mbò ne ásáme né mmu ñwe Èsòwò nnó Èsòwò aké, ‘Nwane nyé membame mágòñme ne ekwó mágòñme eláa nyé tyátyá.’

³² Ne nkwlégé né negbo, mbò nyé mbe ne enyú né gebagé mewaa Galilii.”³³ Ajóógé mbò Pita ashuú jì meko aké, “Yé ebélé nnó bòó ako ábó alyaá wò, me nlyágé fò wò.”³⁴ Ne Jisòs ntó ashuú jì meko aké, “Pita, gó ngaré wò wáwálé nnó utuú bina gemégé nnó menò mekwò akú, wò òshyaá nyé ndò eléé nnó wò ókágé me.”³⁵ Ndere Jisòs ajóó mbò, Pita anyémenó aké, “Yé ebé lé negbo, ngbóo ne wò, nshyáá fò wò.” Wýémbò ntó ne baá utóó abifò anyémeno mampye.

Jisòs anemmye né Getsemane

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Anérégé eféé Jisòs asé ebwó áfé né melu ewé ákuú nnó Getsemane wyeé né mékwé ewémbò. Akwónégé éwu, agaré ebwó aké, “Jwólege fa, mente mmye mbe gachyé manénémmye.”

³⁷ Ndere jì atené mmye mbe manémmye asé Pita ne baá Sebèdee apeá (Jemsi ebwó ne Jòn) ndere ebwó ájye meshwe

ne masómé makwó Jisòs metóó.³⁸ Ne ajóó ne ebwó aké, “Masómé amí malú me metóó maténe me meti negbo. Yémbò jwólege fa, debè peé ne me.”³⁹ Atégé yéé mmye mbe gachyéé ató mano mme, amo ushuú mme anemmye aké, “Nte wa mbògé elú kàkòge féré amó efwyale yina átáné me mmye, yémbò pye genó eyigé wò òkelege épó fò eyigé me nkélege.”

⁴⁰ Ne ákerégé meso né mbaá ayi baá utóó bií abi aléé álú, abané ebwó ndere ábélege géjyá. Ajóó ne Pita aké, “Nnó enyú dékágé béfó peé ne me, yéé lé né nchwanekè ama?

⁴¹ Bèége peé, dénénémmye mbaá Èsòwò nnó ékágé enyú dékpé né mmuameno. Matóó nyú ákélege nnó enyú dénénémmye yémbò menyammye nyú áwyá gepwá.”⁴² Ajóógé mbò ama akéré meso manemmye aké, “Nte wa, mbògé òkélégé fò manke ñkò efwyale ayina akoó me, gó me nyú jì ndere wò òkele.”⁴³ Ne amá akérégé ndò eyi egbeé epeá né mbaá baá utóó bií álú, abané wye ndere ebwó ábélege géjyá néndé géjyá gejá ebwó amè dóó.

⁴⁴ Ne Jisòs amágé lyaágé ebwó, ajye nemmye ndò eyi egbeé eléé annyuaré wye mmyemenene eyimbo.

⁴⁵ Ne ama kérégé mbaá baá utóó bií ajóó ne ebwó aké, “Délú bélege géjyá, degbeé mmye? Gége gébé gekwané eyigé áchyege nyé Maá Nte Mekwaá mankwaá ne áfyé jì né amu bòó ubeé.”⁴⁶ Kwilege

mme déjyé, gége muú ayi achyεge nyε me manjwa mbó alé chwó.”

Apyε Jisós

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jón 18:3-12)

⁴⁷ Wyε ndere Jisós alú jósge mbó, maá utós wuú ama ayi akámege Judas né geluágé abi áfyaneápeá achwó ne njuné bós. Bós bimbó ágbaré bó aparanja ne mámbó unós. Bós bi átómé εbwó élé anós baá ámpyεé upε εσωω ne ákpakpa melo. ⁴⁸ Eké epyεmbó, Judas abó mé mbe agaré εbwó aké, “Muú ayi me ntyaáge gége ji mbó pyége.” ⁴⁹ Akwónégé, yé gébé acho sé wó, akoó cho afé mbaá Jisós aké, “Ménleré ntamé,” akpá ji atyaá. ⁵⁰ Atyágé ji mbó, Jisós ajós ne ji aké, “Mejeé wa, chó mbe ne utós byéé.” Ajósge mbó bós bimbó áchwó ápyε ji agbaré ji ne amu matomato. ⁵¹ Agbárégé Jisós mbó, muú ama né geluágé abi álú ne Jisós, ajuú aparanja asó etu memfwé etukpe ámpyεé upε εσωω. ⁵² Ne Jisós ajós ne ji aké, “Shwóré aparanja wyε né mmu mekó, néndé bós ako abi ámmye umye ne aparanja, agboó negbone aparanja. ⁵³ Jferé nnó nnege mmye mbaá Nte wa nnó apoo me, atómé fó gejamégé makiénné ji nnó áchwó apoo me? ⁵⁴ Yémbó, me mpyεgé mbó, epyε mbó nnó ne unó bi ηwe εσωω ajós upye wáwálé?” ⁵⁵ Wyε né gébé eyigémbó, Jisós ajós ne gejamége bós bimbó aké, “Enyú

dechwó na ne bó aparanja ne mámbó unós mampyε me nnó me nlu menjó? Me nlú fa ne enyú yéndé bíi, nlerégé mekomejó εσωω né εcha upε, nnó débó degεé me mampyε wó? ⁵⁶ Yémbó, depó etiré depyε mbó na, nnó unó bi bós ekpávε εσωω ásamé ubé wáwálé.” Eféé ne baá utós bíi ako áboó ályaa ji.

Jisós akpe unós mpa

(Mak 14:53-65; Luk 22:63-71; Jón 18:13, 14, 19-24)

⁵⁷ Ne baá utós bíi alyágé ji mbó, bós abi ápyεne ji, ase ji áfé né gepúgé Kaifas ayi alu etúkpe amppe upε εσωω. Eféé mbó nto ne anleré mabé εσωω chóncho ne ákpakpa melo anyweré. ⁵⁸ Ne ndere ájye, Pita akwolege εbwó meso gachyεé, gachyεé kpaá te akpené né mmu dachi etukpe amppe upε εσωω. Akpégé, ajye jwóle ne ámbamé dachi etukpe mangé genó eyigé apye mbaá Jisós. ⁵⁹ Anós baá amppe upε εσωω ne bós ako abi ájwólé mmu εcha eso, ákelé amma mpa gebyó mamma Jisós mmye nnó áwá ji. Yémbó ágé yeé ema wó. ⁶⁰ Ne gejamégé bó ntésé gebyó átané áma Jisós depó mmye, yémbó yeé mémá ema ewé eleré nnó Jisós akwé mpa epó. Ewyágé, bó ntésé gebyó apeá achwó, ⁶¹ ne ajós aké, “Maá mende yina ji aké, me nkagé mú εcha upε εσωω ne gemégé nnó ndó eleé ekwóné mmagé nténe ewú.” ⁶² Eféé mbó ne etúkpe amppe upε εσωω akwilé ajós ne Jisós aké, “Wó

ntó òpó ne meko manshuú né depò etire bɔ́ òjò́ge mbo nnó òpye?”⁶³ Yémbò, yé meko Jisàs ashúú ji wó, etukpe ema ñmére ejò́ eké, “Me ngígé wò né mabò Ata Èsòwò, muú alú mebe yéndégébé, mbógé wò ne òlú Maá Èsòwò, Muú yi Èsòwò akweré ji elá gefwa gáré.”⁶⁴ Agígé mbò, Jisàs akamé aké, “Mbò ne wò òjò́. Yémbò mengaregè enyú wáwálé nnó: meso gébé degéne nyè ndere Maá Nte Mekwaá ajwólé né egbé ebwònyè Èsòwò ayi apwò́ amu ne dégene nyè ntó ndere achwò́ né mmu gekógé mfaánebuú!”⁶⁵ Jisàs ajò́gé mbò, etúkpe ampye upè Èsòwò agyá mandéé jíí né mmye manleré nnó metò́ esó ji dò́, akalé aké, “Amége mmye ne Èsòwò! Ndé gécha démage kéle bò ntésé? Enyú ambò́ dewú mé ndere ji ámége mmye ne Èsòwò!”⁶⁶ Déferé nnó ápyéé nnó ne ji?” Agígé mbò, bò́ ako áwya aké, “Akwe mpa ne abó mangbó.”⁶⁷ Eféé ne álò́ mankpó Jisàs matye ushu ádoó ji ukpékpé ne bò́ abifò ádoó ji maka,⁶⁸ ájwyagé ji aké, “Wò òlu Kras, Muú yi Èsòwò akweré ji elá gefwa. Garé esé, Waá adoó wò?”

Pita ashya nnó akaágé fò Jisàs

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jòn 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Ndere epyembò, Pita alú wyè ka né dachi etúkpe ampye upè Èsòwò, aké apélé maá mesò mendée fò alú maá

defwé etúkpe ampyéé upè Èsòwò, achwò́ jò́ ne ji aké, “Wò ntó òbó òlú ne Jisàs muú Galilíi.”⁷⁰ Ajò́gé mbò, Pita ashya né mbe ushu ebwò ako aké, “Chaá-ò nkaá yé geno eyigé òjò́ge mbo wó.”⁷¹ Ashyágémbò akwilé afé né menombi gébámé. Eféé maá mesò mendée ayi fò agégé ji ajò́ ne bò́ abi átené eféé aké, “Mende yina abó alú ne Jisàs muú Nasaret.”⁷² Yémbò Pita ama shya wyè shya afyé amu mewè aké, “Wáwálé nkaágé fò mende yimbò.”⁷³ Eké ewyage bò́ bi átené eféé áchwò́ jò́ ne ji aké, “Wáwálé gebíi gepó mmu, wò ntó òlú muú bwò ama néndé nénóme mejò́ neé néleré mbaá ayi wò òtané.”⁷⁴ Ndere ájò́ mbò Pita aké. Me nkaá kpé mende yimbò tè mfaánebuú. Wyè ndere ji akélege mbò, aké awúu menò mekwò akú kòkògòlòkòó.⁷⁵ Ne ténéténé yimbò Pita ate mekomejò́ ayi Jisàs abó ájò́ ne ji nnó, “Gemégé nnó menò mekwò akú, òshya nyè ndò eleé nnó òkaágé fò me.” Ne atané dafye anyò meko ngbó ali segé segé.

27

Afé né Jisàs mbaá Palet

(Mak 15:1; Luk 23:1, 2; Jòn 18:28-32)

¹ Bíi uyjágé ne dondo, anò́ baá ampye upè Èsòwò ne ákpakpa melò áchomé, ásò mala ndere ápye ne áwá Jisàs.

² Ne ánerégé mansò mala, áwé Jisàs amu áse ji áfé mbaá Palet gòmena bò́ Rom.

Negboné Judas

(Aṅg 1:18, 19)

3 Judas muú akpoó Jisṓs ágégé nnó ásó mpa nnó áwáne Jisṓs, byṓ ukaré ji mmu, aferé nnó ji apye gabo, akpá uba ṅgba sére esaá meso efya eyi ji abó akpoó Jisṓs ajye shuú etukpe ampye upe Esṓwṓ ne ákpákpá melo. 4 Ajóṓ ne ebwó aké, “Mpye gabo manchyaá manoó nte mekwaá ayi álá apyéé gabo wṓ.”

Bṓṓ bimbo áshuú ji meko aké, “Ewémbṓ eta esé ndere ndé? Gabo ayi mbṓ akpa wṓ.”

5 Ajóṓgé mbṓ, Judas atyá ṅka eyimbo eféé né metṓṓ gepú echa upe Esṓwṓ atané ajye shii geme jíí.

6 Ne anṓṓ baá ampye upe Esṓwṓ ápwé ṅka eyimbo. Ajóṓ aké ṅka eyina elé ṅka manoó, ne ébé sé ekamé fṓ nnó décho ṅka eyina melu ema ne eyi elu ne mmu mekwa ṅka echa upe Esṓwṓ wṓ. 7 Afyége makpo bwó mbaá ama, áke ábṓṓ ṅka eyina ána melu mme mbaá menkwyé unje meséé anigé aṅke bṓṓ wye. 8 Elo né gébé eyigémbṓ kpaá te fina álú ákuú melu mme ewémbṓ nnó mewaá manoó.

9 Epyéémbṓ nnó mekomejṓṓ ayi Jerimaya muú ekpávé Esṓwṓ abó ajóṓ abe wáwálé. Ji ajóṓ nya aké áse uba ṅgba bṓ sére esaá meso efya eyi elú gese eyi bṓṓ Isreli ákamé mana ji, 10 ápye wye ndere Esṓwṓ agaré me ana melu mme mbaá menkwyéé ujemeséé.

Palet agii Jisṓs bṓ nkwé

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jṓn 18:33-38)

11 Ndere Jisṓs atené né mbe ushu Palet gṓmena bṓṓ Rom, Palet agii ji aké, “Wṓ ne olú mfwa bṓṓ Jus?”

Ne Jisṓs ashuú ji meko aké, “Elu nkane oṓṓ.” 12 Yémbṓ gebyṓ eyigé anṓṓ baá ampye upe Esṓwṓ ne ákpakpa melo ámalé ji mmye, yéé meko Jisṓs ashuú ji wṓ. Ajwólé wye ji nyámé. 13 Ne Palet agii yé ji aké, “Nnó wṓ ṓwuú mbṓ fṓ depṓ etiré bṓṓ bi aké wṓ ṓpye?”

14 Yémbṓ Jisṓs ajwólé wye ji nyámé. Ewéna epye mfwa bṓṓ Rom akwe tametame.

Palet asó mpa nnó áwá Jisṓs

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jṓn 18:39—19:16)

15 Ne gepóge gómená bṓṓ Rom, gélu nnó yéndé ṅme, gébége epaá koó upú, aferége muú denṓ ama né gepúge denṓ, ndere bṓṓ akélege. 16 Ne wye né gébége epaá koó upú ewémbṓ, mende fṓ ayi bṓṓ akaá ji dṓṓ gétúge depṓ etiré ji apyéé abó akpe denṓ. Akamege Barabas. 17 Ne ndere melo meko echomé né dachi Palet, Palet agii ebwó aké, “Enyú dekélege me mferé ndé muú né denṓ; Barabas waá Jisṓs muú ayi ákuú ji ntó nnó Kras?” 18 Palet agii mbṓ néndé akaá chánéné nnó elé wye né nchye detú ne ákpakpa bṓṓ Jus ápyené Jisṓs áchwó ne ji eta wuú. 19 Ne ndere Palet ajwólé né mmu echa eso apane mpa yina, mendée wuú ató áchwó gáre ji aké, “Féré amu né mpa

mende yimbɔ, néndé apye gabo fɔ wɔ. Genó eyigé Esɔwɔ alere me né géjya gétú jii fina gechye me efwyale dɔɔ.”

²⁰ Yémbɔ anɔɔ baá ampye ure Esɔwɔ ne ákpakpa melɔ áfyε eshyε nnó ájɔɔ nnó Palet aféré Barabas né denɔ, alyaa Jisɔs nnó áwá. ²¹ Ne Palet ama agii ebwɔ aké, “Ebwɔ bina apeá, ndé muú ayi enyú dékélege nnó mféré ji né denɔ?”

Ashuu ji meko aké, “Esé dékélege nnó wɔ ɔfére Barabas.”

²² Palet ama anmère agii ebwɔ aké, “Enyú dékélege me mpye yeé nnó ne Jisɔs ayi ákuú ji ntó nnó Kras?” Ama áshuu ji meko aké, “Gó áwɔ ji né gekwa.”

²³ Ajɔɔgé mbɔ, Palet ama gii ebwɔ aké, “Ulannó enyú dékélege nnó áwá ji? Ndé gabo ayi ji ápyé?”

Yémbɔ, ebwɔ áwya wyale ne eshyε aké, “Gó áwɔ ji né gekwa!”

²⁴ Ne Palet agégé nnó ji atulege mmyε detú efwyale ekagé tane mbɔgé ji alá akamé nnó áwá Jisɔs wɔ, Ató ájye chwé manaá, áchwɔɔ chyéε ji ashwɔné amu né mbe ushu bɔɔ bimbɔ aké, “Amu ya apó né negboné mende yina, gé efwyale nyú mbɔ.”

²⁵ Ajɔɔgé mbɔ, bɔɔ bimbɔ ákamé aké, “Gó gewu eyigémbɔ gewilé esé mmyε chóncho ne baá esé.”

²⁶ Palet aférégé Barabas né denɔ. Atulé Jisɔs ne geto ne álé lyaá nnó bɔɔ bee Rom ája ji ájyé áwɔ ji né gekwa.

Bɔɔ bee ájwyagé Jisɔs

(Mak 15:16-20; Jɔn 19:2, 3)

²⁷ Palet alyágé Jisɔs nnó áwɔ ji né gekwa, bɔɔ bee bíí áse Jisɔs áfé ne ji né echa gɔmena, ákuú bɔɔ bee ako áchwɔɔ nó ji mme, ²⁸ áferé ji mandeé mmyε, áfyé ji ewulé megélé ewé elú eké nkúu afwa. ²⁹ Ató elá meshii áfaá Jisɔs né mekpo ne áfyε ji ntó meto né ebwɔ eké meto gefwa. Apyégé mbɔ, átóme manó né mbe ushu wuu ne ájwaáge ji aké, “Wɔ Mfwa bɔɔ Jus neki nébé ne wɔ.”

³⁰ Ndere ájwyáge ji mbɔ, ákpóo ji matyé mmyε, ne áfɔɔ meto ewémbɔ né ebwɔ wuu ádo ji né mekpo. ³¹ Anérégé mánjwya ji, áferé nkúu megélé yimbɔ ákeré áfyε ji mandeé jii né menyammyε wuu. Aja ji ájye wɔ né gekwa.

Awɔ Jisɔs né gekwa

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jɔn 19:17-27)

³² Ndere ájyεé, átuú ne mende fɔ né meti ayi ákuú ji nnó Simun muú melɔ Sere, ápye ji ne utó nnó akpá gekwagé Jisɔs. ³³ Akwɔnégé né melú éwé ákúu nnó Golgota, mabɔ ami matene nnó “Melú Unkɔnkɔ Makpo” ³⁴ áchyéé Jisɔs mmɔɔ amí áchwaré ne genó eyi génywónene nnó anyú ne afwórége mami, ashya manyú.

³⁵ Ebwɔ áwógé ji, áhme gefógé megyaá fɔ nnó ákáré mandeé jii. ³⁶ Anérégé ájye jwóle mme ábáme Jisɔs efeé. ³⁷ Ndere ebɔ epyéε mbɔ ása genó eyigé aké Jisɔs apye né gebagé genɔɔ awɔ né mekpo

gekwa eyigé áwómé Jisᵛs wyéé. Asá wyé áké, “Gé Jisᵛs Mfwa bᵛᵛ Jus na.”³⁸ Wyé né bíí ebií mbᵛ, áwᵛ nyá ntó anjo apeá né ebi bwᵛ ukwa. Awᵛ ama né ejíí gekwa né egbé ebwᵛnye Jisᵛs ne ama né egbé ebwᵛbe wuú.

³⁹ Ne bᵛᵛ abi ákoge koógé ájúu Jisᵛs mashye mmye, ákamege ne makpo ájwyage ji áke,⁴⁰ “Wᵛ muú ᵛké ᵛmugé echa upe Eᵛᵛwᵛ, gemégé nnó ndᵛ eléé ekwᵛné wᵛ ᵛmage tᵛne ewéché, mbᵛgé nnó ᵛlu Maá Eᵛᵛwᵛ, poó geme jyé, ᵛtáné mfaá gekwa ᵛshulé mme.”

⁴¹ Wyémbᵛ ntó ne anᵛᵛ baá ampye upe Eᵛᵛwᵛ ne ánleré mabé Eᵛᵛwᵛ chóncho ne ákpakpa melᵛ ájwyaá ntó Jisᵛs áké,⁴² “Apoóge bᵛᵛ bí chachá, yémbᵛ akaágé poó gemé jíí? Pᵛ nnó ji áké na ji alu Mfwa bᵛᵛ Isrelí? Gᵛge ji átáné mfaá gekwa áshuulé mme ne esé défyéé matᵛᵛ se ne ji.⁴³ Ji áfyéé metᵛᵛ ne Eᵛᵛwᵛ, ne Eᵛᵛwᵛ áchwᵛ ápoó yé ji mbᵛgé ágboó ne ji, néndé ji ajógé áké ji alú Maá Eᵛᵛwᵛ.”

⁴⁴ Yé bᵛᵛ ubée abi áwómé ntó ebwᵛ né ukwa, wyémbᵛ ntó ne ájúu Jisᵛs mashye mmye.

Negboné Jisᵛs

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jᵛn 19:28-30)

⁴⁵ Kálánká efyáneépeá eké ékwᵛnege, ᵛmεé enomé, gemua gékwé né melᵛ meko kpaá te kálánká eléé.⁴⁶ Wyé né kálánká eyimbᵛ eléé, Jisᵛs alᵛ mánkalé kᵛnké áké, “Eli, Eli lama sabatani” ula etené nnó

Eᵛᵛwᵛ wa Eᵛᵛwᵛ wa, ndé ᵛlyaa me mbií né efwyale?

⁴⁷ Ne bᵛᵛ abifᵛ abi átené eféé, áwúgé ndere Jisᵛs ajóge mbᵛ, áferé áké, “Akuú mbᵛ lé Elija muú ekpávé Eᵛᵛwᵛ.”

⁴⁸ Ne muú ama né geluágé abi átené eféé, alomé gatelé ajye bᵛ ekochá anyua né mmu mmᵛᵛ amí mamyáme, ajo né genᵛᵛ abweé asa né ubᵛᵛ meno Jisᵛs nnó ányú.

⁴⁹ Yémbᵛ abifᵛ áké, “Gᵛ ji ábé ewú dégé kpé nnó Elija achwᵛ poó nyé ji!”

⁵⁰ Ne Jisᵛs ama akále kᵛnké afye geme jíí né amu Nte wuú Eᵛᵛwᵛ.

⁵¹ Wyé ndere metᵛᵛ ekwené Jisᵛs mbᵛ, ndeé eyi ekaré echa upe Eᵛᵛwᵛ egyalé uba upeá te mfaá gba-ra-ra-etya mme, mme anyigé, tegetege matárávé agyalé ubauba.

⁵² Manome ánené alá fuúfuú ne gejamégé bᵛᵛ Eᵛᵛwᵛ abi agboó mé te gachi, ákwilé né negbo.⁵³ Gébége Jisᵛs akwilé né negbo. Bᵛᵛ Eᵛᵛwᵛ bimᵛ, átané né manome áfé né Jerosale melᵛ ukpea. Aleré mmye mbaá gejamégé bᵛᵛ.

⁵⁴ Ne muú kpaá bᵛᵛ bee ne bᵛᵛ bee abifᵛ abi álú eféé ábáme Jisᵛs, ágégé ndere mme anyigé, ne unó bifᵛ ebi upyéé efᵛ ekwᵛ ebwᵛ matᵛᵛ. Ajóge áké, “Wáwálé mende yina abᵛ alu Maá Eᵛᵛwᵛ.”

⁵⁵ Gébé eyigémbᵛ ntó, gejamégé andée, átené tete ágéné yéndégenó eyi gepyé. Andée bina átané ne Jisᵛs kpaá te né Galilíí ákwᵛlé ji, ápoóge Jisᵛs, achyege ji unᵛᵛ bi akélege.⁵⁶ Né geluage andée

bina elé, Méri ayi atané melo Magdala, Méri mmá Jemsi ebwó ne Josef, ne Méri mma baá Sebēdee. *

Anii Jisós

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jón 19:38-42)

⁵⁷ Ne nkwale akwonege, muú ñka fɔ ayi atane melo Arimatya akuú ji nnó Josef achwó. Ji ntó alú nyá maá utó Jisós ama. ⁵⁸ Achwógé, ajye bane Palet agii ji nnó achye ji utó ji ajye afere genkwógé Jisós anii. Ne Palet achyéé utó nnó afere genkwógé Jisós áchye ji. ⁵⁹ Ne Josef aségé genkwógé Jisós, afyalé géji ne éshyé ndeé pópó ⁶⁰ abwéé ajye béle né mmu menome meke ewé ji apye bós akwyéé né eba ntaá. Abélégé, apelé gekpékpégé ntaá akweré meno menome ewémbó alyaá awilé ji. ⁶¹ Ndere ji apyéé unó bina, Méri muú melo Magdala ne Méri ayifó ájwólé toitoi ne menome ewémbó ápélé.

Palet ató bós nnó abamé menome Jisós

⁶² Ne bií ujjage, mmyeke bií ebi bós Jus ákpomege mmye manyé uwyaá bwó ukoge, anós baá ampye ure Esowó ne ekwó bós Farasi ájye bane Palet, ⁶³ ágaré ji áké, “Ata, délu téé mbó ndere muú dembwólé yimbo ajó nyá gébége ji alú mebe nnó, ‘Ndó eléé ekwónégé Esowó abwēge nyē me nkwílé né negbo.’” ⁶⁴ Ndere elúmbó esé dekelégé nnó wó ofye

bós ábámé menome ewémbó kpaá te ndó eyimbo eléé ekóge. Ewéna epye nyē nnó ekagé baá utó bií ájó genkwó ji, ne meso gébé agarege gebyó nnó Esowó apye ji akwilé né negbo. Mbógé olá opye mbó wó, ne ájogé genkwó jii, dembwólé etire nana depwós nyē etiré mbembe.”

⁶⁵ Ajógé mbó Palet aké, “Pye ndere wó okágé pye, kwyéé bós bee obele ábámé menome ewémbó chánéné.”

⁶⁶ Ne ájyégé afye gelo né menome ewémbó nnó ékágé muú anene ewu, afye bós bee ábámé ewu.

28

Jisós akwilé né negbo

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jón 20:1-10)

¹ Bií uwyaá bwó ukógé, ndere bií ujjáge, Méri muú melo Magdala ne Méri ayifó átané ájye chere ndere menome Jisós elú. ² Aké apele mme abó anyigé ne eshye. Ekiénné Esowó etané mfaánebuú, echwó bógene ntaá eniné mbó ebelé babá ejwólé mfaá. ³ Menyammye wuú agénege manémané eké gasama, ne mandeé jii ashwánege pópó eké eshyéé ndeé. ⁴ Epyégé mbó, bós bee abi ábáme menome ewémbó áwe jaja ne efo metó getu jii, ákwé eké unkwó bós.

⁵ Ne ekiénné Esowó ewémbó ejó ne andée bimbo eké, “Défógé. Nkaá nnó enyú dékelege mbó lé Jisós, ayi ábó áwómé ji né gekwa. ⁶ Ji apósé

* 27:56 Elú wáwálé nnó: Baá bina elé Jemsi ebwó ne Jón.

fana, akwilé né negbo wye nkane ji abó ajóó nnó epye nye. Chwóge dégé melú ewé ábóó ábelé ji. ⁷ Ne kérege meso wáwá, dégaré baá utóó bíí nnó, ‘Esoᵂwo apye ji akwilé né negbo. Abó mé mbe ne enyú afé né Galilií; dégené nye ji ewú!’ Gége genó eyigé me mbóó mangaré enyú mbó.”

⁸ Andée bimbó átané né menome ne gatélé, ne efó metóó, yémbó ájyee ne nechóchó. Ake wáwá manjye gáre baá utóó Jisᵂs meko ayi ekiénné egaré ebwó.

⁹ Ne ndere ebwó ájyee, Jisᵂs abané ebwó né meti, atamé ebwó aké mejé ebé ne enyú. Andée bimbó ákwé ji né uká ánoge ji. ¹⁰ Ne Jisᵂs afyée ye ebwó metóó aké, “Défógé, choge dégaré anmé ba nnó ájyee ne Galilií, ágéne nye me ewú.”

Ambamé menome Jisᵂs agaré mechó ewé epyee

¹¹ Ndere andée bina ájyee né meló manjye gáre baá utóó Jisᵂs genó eyigé Jisᵂs ne ekiénné Esoᵂwo ajóó, bóó bee fó abi ábó ábáme menome Jisᵂs, áfé ntó né meló manjye gáre ánoó baá ampye ure Esoᵂwo yéndégenó eyi gepyé. ¹² Apyegembó, anóó baá ampye ure Esoᵂwo choncho ne ákpakpa meló, áchomé mbaá ama, ásó mala akpa gejamége nka áchyéé unyéle mbaá bóó bee bimbó ¹³ Agaré ebwó aké, “Débó mangaré bóó nnó, baá utóó Jisᵂs achwó jo genkwó jíí ne utuú gébége enyú débélege gejyá. ¹⁴ Ne mbóó gé góména awúgé mechó

ewé, esé dékagé nye ndere dégárege ji, nnó ekagé enyú dékpe efwyale.”

¹⁵ Bóó bee ásége nka eyimbo, ájyee gáre wye ndere anóó baá ampye ure Esoᵂwo aké ebwó ágáre. Ne abya yina atyaá akpe né gebagé mewaá bóó Jus geko, yéé te fina abya yina álu asanege né gebage mewaá bóó Jus.

Jisᵂs aléré mmye mbaá baá utóó bíí

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jón 20:19-23; Anj 1:6-8)

¹⁶ Baá utóó Jisᵂs afyaneama áwugé meko ayi Jisᵂs alóó ebwó, áfé né mfaá mékwé né gebage mewaá Galilií ndere Jisᵂs agaré ebwó. ¹⁷ Ne ebwó ágégé ji, ánoge ji yémbó abifó áwyaá dembyó né metóó. ¹⁸ Jisᵂs ajóó ne bwó aké, “Esoᵂwo achyee me uto né unó uko bi ulú, né mfaánebuú ne fa mme.” ¹⁹ Ndere elúmbó chóge ye né maló mme meko dépye bóó ábé ankwólé ba. Abi akemege mambé ankwólé ba, wyagé ebwó manaá Esoᵂwo né mabó Esoᵂwo nte ne ami maá ne Mendoó Ukpea. ²⁰ Lérégé ebwó nnó akwólege majyee ami me nchyee enyú. Ne kaágé wáwálé nnó me mbée wye ne enyú yéndégébé kpaá te mme abyee.

Abya melóméló Jisós Kras ndere MAKOS ásamé

*Mekomejós ayi Jón men-
wyaá bós manaá Esowó
ágarége*

*(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18;
Jón 1:19-28)*

¹ Gé náne abya melóméló
ayi Jisós Kras, Maá Esowó
ákéné. ² Abya yina alo wye
nkane Asaya muú ekpávé
Esowó abo ásámé nnó,
“Esowó aké, ‘Wuúgé, ntóme
nyé muú dentós wa
ayi abós mbe ne wó
manchwó kwyé meti wye.’
Asaya ama asá ntó nnó,

³ muú fò abene mbó né
mashwone aké,
‘Kwyege meti Ata dakéné.
Nyaáge éwú ébé cho!’ ”

⁴ Bii fò Jón achwó
né mashwone agarege
yéndémuú nnó ákworé metós
wuú álya gabo ne áwyaá
ji manaá Esowó nnó, Esowó
ajinte gabo wuú. ⁵ Yéndégébé
gejamégé bós átanegé né
gebagé mewaá Judiya ne
bós Jerosale áko ájyé wu
mekomejós Jón, áshuú ekúu
né gabo ayi ébwó ápyeé, Jón
awyaáge ébwó manaá Esowó
né Ebeé Jodan.

⁶ Jón afyé mandeé ayi átós ne
bya mpó mashwone.
Awélé ekandá mekó
menya né gebwe jí,

ne menyéé wuú alu nyá lé
égomé ne nwyós.

⁷ Jón agarege bós aké, “Muú
fò achwó mbó me meso ayi
ájeá gemé apwó me, nkwané
yé muú ayi nkage mbyéle
mme nkaá manyíi unó uka
bii wó.” ⁸ Ama jós aké,
“Me nwyage enyú ne manaá
Esowó mamímamí ne ji ayi
áchwó awyage nye enyú ne
Mendoó Ukpea.”

*Awyaá Jisós manaá Esowó
(Mat 3:13-17; Luk 4:1-13)*

⁹ Né gébé eyimbo, Jisós
atané né meló Nasaret né
gebagé mewaá Galilií achwó
nnó Jón awyaá ji manaá
Esowó * né Ebeé Jodan.
¹⁰ Gébége awyaá ji manaá
Esowó átánegé né mmu
nnyi, agé mfaanebuú anené
Mendoó Ukpea etané mfaá
éshúlege ji mmye nkane
gepwine. ¹¹ Ne meko atané
mfaánebuú aké, “Wó òlu maá
metós wa, metós egós me ne
wó dós.”

*Danchameló ammua Jisós
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)*

¹² Ténéténé yimbo Men-
doó Ukpea épye ji afé né
mashwone. ¹³ Jisós abelé
ewu usaá ndó upea, ne
danchameló achwó kpelé
ji. Mbaá ayi ji alu, menya
mebomebo ntó elu wye ne
makiénné Esowó áchwó póó
Jisós.

*Jisós alo utós bii né Galilií
(Mat 4:12-17; Luk 4:14, 15)*

¹⁴ Ewyagé Heród apyeé
Jón afyé denó. Jisós atané

* **1:9** Elú wáwálé nnó: Manwyaá bós manaá Esowó ele manlere nnó bós áfyé matós
bwó ne Jisós ne ákwólége ji.

né gebagé mewaá Judiya afé né Galilií agarege abya melóméló ayi atané mbaá Εσωω. † ¹⁵ Ajóoge aké, “Lyage gabo nyú dékámé ne abya Εσωω melóméló élé gébé eyigé Εσωω ágbarege gefwa jíí gelá kwókwólé.”

Jisós akú baá utóó bií ani abi mbε

(Mat 4:12-17; Luk 5:1-11)

¹⁶ Bií fɔ Jisós abó akoóge né mbále ebeé mega ewé elu né Galilií, agé Simun ne menmó wuú Andru, áhnee utófó bwó, élé álu áwáné meshuú. ¹⁷ Jisós ajóó ne ebwó aké, “Kwólege me, nlerage nye enyú ndere ákpálege bóó eké meshuú.” ¹⁸ Ténéténé yimbó, ebwó álya utófó ebwó, ne ákwólé jí.

¹⁹ Ndere Jisós ályá eféé ajyεé mbe gachye, agé Jemsi ne Jɔn menmo wuú, ebwó álu baá Sebεdee. Abó álu mmu ékpée átome upaá utófó bwó. ²⁰ Akuú ebwó, ne yé gébé áchó wó álya nte ebwó Sebεdee né mmu ékpée ne bóó utóó abi ebwó áselé, ne ákwólé jí.

Jisós afere mende fɔ meló nchye mmyε

²¹ Jisós ne baá utóó bií afé né Kapanom, bií uwyaaá bóó Jus ukwónégé afé né εcha mmyεmenεne aló mánlérégé. ²² Bóó áwu nkane jí alérege ála mano mekpo fuú né gefóó eyigé jí álérege néndé álérege ne ncha ayi atane mbaá Εσωω épófó eke ánleré mabé Εσωω.

²³ Mende fɔ ayi awya meló nchye abó alu ntó mmu εcha mmyεmenεne, aké agéne Jisós aló mánkalégé aké, ²⁴ “Jisós ayi Nasaret, ókelege mampye esé ndé? Óchwó maníí esé mbwε? Nkage wó, ólu Muú Ukpea ayi atané mbaá Εσωω.” ²⁵ Jisós anyá meló nchye yimbó aké, “Kwéné mejóó, táné jí mmyε.”

²⁶ Meló nchye yimbó apye jí akalé akwé mme achu gbokgbok ne atané jí mmyε. ²⁷ Bóó ako ágégé gefóó yina ala mano mekpo fuú ne ágige ate aké, “Ewé etané efó? Ndófo élé gefóge geno eyi gekε ne utóó? Mende yina awya uto mányá áló nchye ne áwúu jí.”

²⁸ Ewya wó, ngó Jisós akwó akwóné gebagé mewaá Galilií geko.

Jisós apye gejamégé bóó mameé atoó

(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Jisós, Jemsi ne Jɔn ályágé εcha mmyεmenεne, ebwó ako áfé cho né gepúgé Simun ne Andru. ³⁰ Ne mmá mendée Simun ameeé njaja gefwine abelé mfaá ukwó, ágare Jisós nnó mendée yimbó ameeé. ³¹ Awuúge mbó atene jí nekune mmyε agbaré jí ebwó abwε jí akwilé ajwóle ka. Ténéténé yimbó gefwine gebyé jí mmyε ne mendée yimbó achyé ebwó menyéé.

³² Ne nkwale akwónege, gébége mhemεé epwyaá, bóó áchwó ne bóó mameé ako ne ye abi aló nchye áchyége ebwó efwyale mbaá Jisós. ³³ Ne

† 1:14 Elú wáwálé nnó: Ókuúge né uba nwe 6:14-29 okage ula bi áfyεé Jɔn dens.

gemεge melo geko gechwó chóme né menombi gepú eyige Jisós álu. ³⁴ Efée ne Jisós apyé gejamégé bós bi ámeé ufós mameé atóó ne ama féré abifó gejamégé aló nchye mmye. Akámé fó aló nchye abifó ájóó mejóó wó néndé ákaá gefógé muú yi ji álu.

Jisós agaré mekomejóó
Esowó né gebage mewad Galilií

³⁵ Dondo gemuá mme Jisós akwile afé né melu éwé bós alá pó wyéé, anenemmye. ³⁶ Simun ne abifó álo ji mánkélé. ³⁷ Agégé ji áké, “Yéndémuú akelage wó.”

³⁸ Jisós aké ne ebwó, “Esé debó manjye ntó mata malo ayifó nnó ngaré ntó ebwó mekomejóó Esowó nende gé genó eyi gepyé me nchwó mbó.”

³⁹ Ne Jisós ake né gebagé mewad Galilií geko agarege mekomejóó Esowó né mmu macha mmyemenene bwó ne aférégé bós aló nchye mmye.

Jisós apye muú ubá atóó
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Bií uma, muú ubá fó achwó tó mánó mbe ushu Jisós, ane ji mmye aké, “Mbógé okelege, pye me nkpea.”

⁴¹ Jisós áwuúgembó meshwe akwó ji metós, anyad ebwó wuú ata ji aké, “Nkelege, kpea.” ⁴² Ajógémbó ubá mende yimbó ubye, akpea.

⁴³ Jisós anerege, aké alyaáge mende yimbó nnó ajiye, aji ji etu, ⁴⁴ ajóó ne ji aké, “Ekagé ópye muú fó akaá genó eyi gépye ne wó. Chó lére lé mmye jyé mbaá mémpyé upe

Esowó áchére agé nnó atóó. Ne chyéé genó eyíge ebé Mosis éjóó, mampye bós ákaá nnó atóó.”

⁴⁵ Yémbó mende yina ajiyege ake agaré abya yina mbaá meko, ne gegare eyi gepye Jisós kpené sé melo gbógónó ajwale shushu, ne yémbó bós átánege yéndé mbaá áchwó wyé eta wuú.

2

Jisós apye muú úchánchi
atóó

(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Jisós ábélégé éwu mboó ndó, ama akéré meso né Kapanom ne bós áwú nnó alú mmu. ² Gejamégé bós áchwó chome né mmu gepú, ágbeé kpaá melu epó sé yé né menombi. Ne Jisós abó agaregé ebwó mekomejóó Esowó. ³ Ndere alerege ande fó aníi, ákpá muú úchánchi né uló áchwó ne ji mbaá Jisós. ⁴ Akwónégé ágé fó meti mánkpe ne ji mmu gepú wó, gétúgé bós ájamé dós, ákwó mfaá gepú átí embu né mfaá nchu mbaá yi Jisós alu. Anérégé ábwe mende yimbó ne gebó, apyé ji ashule mme. ⁵ Jisós agégé ndere bós bimbo áfyéé matós ne ji, aké ne mende úchánchi yimbó, “Maá wa, ájíinte gabo wyéé.”

⁶ Eke epyémbó ánleré mabé Esowó fó abó alú eféé, áwúgembó álo mangíge né matós ebwó nnó ndé muú na? ⁷ “Epye nnó ne mende yina ábyad Esowó. Ajóó eké ji alu Esowó. Esowó mbíi ne akage jinte gabo muú.”

⁸ Jisɔs akaá me genó eyige ebwó áférégέ né mmu matɔ́ b́wó, agii ebwó aké, “Ulannó enyú déwya gefogé uféré bimbɔ́ né matɔ́ nyú?” ⁹ Ndé gelu pere manjɔ́ ne muú uchánchi, ‘Nnó ájíínte gabo wyé,’ waá manjɔ́ nnó, ‘Kwile téné, pwi gebɔ́ jye ke ójye.’ ¹⁰ Nkelege mámpye enyú dékaá nnó Maá Nte Mekwaá awyaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá.” Jisɔs aké ne mende úchánchi yimbɔ́, ¹¹ “Kwile téné, pwi gebɔ́ jyé, ójye mmu.”

¹² Ajɔ́gembɔ́, mende yimbɔ́ akwilé téné mbe ushu b́wó ako, apwi gebɔ́ awulé né gepú jíí. Ne b́wó ako alá mano mekpo fuú, áfége Eɔ́wɔ́ ake, “Ese delú danjé gefó geno eyige na.”

Jisɔs akú Levi ndere maá utɔ́ wuú

(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Bií f́ Jisɔs ama jye né mbále géntoógé mewaa Galilíí. Ne gejamégé b́wó áchwɔ́ nó ji mme, alɔ́ manleré ebwó mekomejɔ́ Eɔ́wɔ́. ¹⁴ Ndere Jisɔs álya eféé akene ajye, agé Levi maá Alfɔ́s. Ajwɔ́lé né melú utɔ́ wuú ásele nkámakpo. Jisɔs akuú ji aké, “Kwólé me.” Ne akwilé ka alɔ́ mankwólé ji.

¹⁵ Ewyágé ndere Jisɔs ajwɔ́le ányéé menyéé ne baá utɔ́ bií né gepúgέ Levi, gejamégé ánselé nkámakpo ne b́wó ubeé ne gejamégé b́wó abifɔ́ abi ákwɔ́lege Jisɔs, abó ányéé ntó menyéé ne ji. ¹⁶ Ne ánléré mabé Eɔ́wɔ́ f́ abi alú b́wó Farasi, ágégé nkane

Jisɔs anyéé menyéé ne ánselé nkámakpo ne b́wó ubeé, agii baá utɔ́ bií aké, “Ulannó ne Jisɔs anyéé menyéé ne ánselé nkámakpo ne b́wó ubeé?”

¹⁷ Jisɔs awúgέ genó eyígé ebwó agii baá utɔ́ bií, ató ebwó neka aké, “B́wó abi alá meé, ákélégé f́ muú uka, élé abi ámeé ne ákélege. Ne me nchwó f́ fa mme mánkú b́wó abi alú cho né Eɔ́wɔ́ wó, nchwó lé mánkú b́wó abi ápyéé ubeé.”

Nkwé manlya menyéé kpékpé

(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Bií f́ baá utɔ́ Jɔ́n ménwyaá b́wó manaá Eɔ́wɔ́ ne abi b́wó Farasi, ályá menyéé kpékpé getúgέ depɔ́ré Eɔ́wɔ́. Ne b́wó f́ ágégé mbɔ́ áchwɔ́ gii Jisɔs aké, “Ulannó baá utɔ́ Jɔ́n ne abi b́wó Farasi ályage menyéé kpékpé, ne abyéé alá pye mbɔ́?”

¹⁹ Ne Jisɔs ashuú ebwó meko aké, “Nnó ájeé menɔ́ neba ályage menyéé kpékpé ayi menɔ́ neba alú ne ebwó? Akáge lyaá f́. ²⁰ Yémbɔ́ gébé gebéé nyé eyígé menɔ́ neba alá beé nyé sé ne ebwó, éféé ne ályage nyé menyéé kpékpé né mboó gébé getúgέ depɔ́ré Eɔ́wɔ́.”

Gepɔ́ geké géselé f́ gekwene gepɔ́

²¹ Jisɔs ama tó makámejɔ́ ayifó aké, “Ne muú akaágé sé f́ gebagé ndeé geké akwɔ́mé embu né ndeé eyi gekwéne. Apyégé mbɔ́ gebagé ndeé eyigembɔ́ génywerege nyé gépye ndeé yimbɔ́ egyptalé dɔ́. ²² Ne muú akpané f́ mmɔ́

make áfyε né ukwéne unó mmáó εbi akwyεé ne meká menya. Apyεgé mbá, mmáó mimbá mamuale nyε mapyε unó mmáó bímbá úgbó. Mmáó ne unó mmáó εbimbá ucháge nyε detú. Afyε le mmáó make né unó uke.”

Nkwé ayi bíi uwyáá bóó Jus (Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Né bíi uwyáá bóó Jus fá, Jisós ne baá utáó bíi ákoóge né mekáó gefóge nchi fá eyi ákuú nnó wid. Ndere εbwá ákoóge né mmu meká wembá, baá utáó bíi áló mánkóge gefóge nchi eyimbá álálege ányεé. ²⁴ Ne bóó Farasi fá ágege mbá, ájóó ne Jisós aké, “Gé εbé se ékámé fó nnó baá utáó byé ákáó nchi bíi uwyáá wá.”

²⁵ Jisós ashuí εbwá meko aké, “Enyú délú danjóó né mmu ηwe Esáwá dékaá genó eyigé mfwa Devid ápyé nyá gébége mesa ámmye ji ne bóó bíi wá? ²⁶ Akpe nyá mmu εcha upε Esáwá, abó bred ayi abó ájelé áchye mbaá Esáwá ányé. Ewe εbe se eké muú yicha anyε fó menyéé yi ajéle áchye mbaá Esáwá, ekose ámpyε upε Esáwá wá. Yé mbá Devid abó anyé achye ntó bóó bíi.” Mechó ewe εpyε gébége Abyata alu mfwa ámpyé upε Esáwá.

²⁷ Jisós anηere ajóó ne εbwá aké, “Akwyé fó mekwaá gétúge bíi uwyáá wá, akwyé lé bíi uwyáá gétúge mekwaá. ²⁸ Nkelege mangaré enyú nnó Maá Nte Mekwaá ne alú Ata ayi abáó utó mangaré

mekwaá genó yi abó mampyε bíi uwyáá bóó Jus.”

3

Jisós apyε mende yi εbwá εgboó ji atóó

(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jisós ama jyε né εcha mmyemenεne ne mende ayi εbwá εgboó ji abó alú wyε. ² Eféé mbántó, bóó fó abi ákélege meti mánjóó nnó Jisós ápyε genó gebo álú wyε ápéle ji dome mange nnó apyε nyε mende yimbá atóó né bíi uwyáá bwá ne ájóó nnó ákwé εbé. * ³ Jisós aké ne mende yimbá, “Kwilé, chwá téné mbe ushu bwá.” ⁴ Agiú εbwá aké, “Ebé esé eké depyε ndé né bíi uwyáá? Eke depyε galógáló wá gabogabo? Mampyε mekwaá apó wá mánlyaá ji agbó?”

Ne yé muú ayi anené meko apó. ⁵ Metáó esáó Jisós dáó ape εbwá agyaá yémbá meshwe akwó ji metáó gétúge áηeá matáó. Ajóó ne mende yimbá aké, “Nyaá εbwá wyε.” Anyáge εbwá wuú etóó. ⁶ Ténéténé yimbá bóó Farasi átáné dafyε ájyε báne ekwá Heród, ásó mala nnó ápyε Jisós áwá.

Gejamége bóó akwálege Jisós

⁷ Jisós ne baá utáó bíi ályaá áfé ne mbále gentoge mewaá Galilií, né gejamége bóó ákwálege ji abi átáné gebage mewaá Galilií, Judiya,

* **3:2** Elú wáwálé nnó: Mabe bóó Jus áleré nnó mampyε muú átoó élé utáó gétúge eyigémbá, ákamege fó muú apyε muú átoó né bíi uwyáá εkosé mbóge muú nemeé yimbá ala meti negbo.

⁸ Jerosale, Idumiya, abi átáné egbé ebéé Jodan, ne gebagé mewaa éyi gelu kwókwólé ne Tiya ne Sidon. Bóó bina áko ábó áchwó eféé gétúgέ áwú unó bi Jisós apyεé. ⁹ Jisós agaré baá utóó bií nnó ákwyε ekpeé ji akpe mmu, néndé bóó ája dóó ekagé áηméré ji mme. ¹⁰ Ne gétúgέ ji apyε gejamégé bóó atóó, bóó mameé ako ámmyε mánychwó ji mmyε nnó áta ji. ¹¹ Yéndégébé bóó bi áwya aló nchyε ágégé Jisós, aló nchyε bimbo ápyε ebwó akwéne mme mbe ushu wuú ákálege áké, “Wó ɔlu Maá Esowó.”

¹² Yémbó Jisós anyáne abi nnó ékágé ájyε ágáré bóó ákaá gefoge muú yi ji alu.

Jisós ajya áηgbá bií afyáneápea

(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Éwyagέ Jisós afé mfaá mekwé, akuú bóó bí ji akεlege nnó ákwóle ji, áchwógé, ¹⁴ ajya bóó áfyanéápeá nnó ábé ne ji, achyε ebwó mabo nnó áηgbá. Agare ebwó aké, “Ntóme nye enyú dafyε nnó déjyε degarége mekomejóó Esowó melóméló, ¹⁵ ne uto bií déférégέ aló nchyε bi áchyεge bóó éfwyale mmyε.”

¹⁶ Ge mabó bóó abi ji ajyá na, Simun ayi Jisós achyε ji mabó amifó nnó Pita, ¹⁷ Jemsi ne meηme wuú Jon baá Sebεdee, Jisós achyε bwó mabó nnó Banagis, ula útené nnó baá nénfée. ¹⁸ Andru, Filip, Batolomyo, Matyo, Tómasi,

Jemsi maá Alfós, Tadyós ne Simun ayi alu muú ekwó bóó Kanenia, † ¹⁹ ne Judas Iscarot ayi meso gébé achyé Jisós mankwáá.

Jisós apó ula uma ne Belsebób mfwa aló nchyε
(Mat 12:22-30; Luk 11:14-23)

²⁰ Nðere bó Jisós akérégέ mmu, gejamégé bóó ama chwó eféé ája kpaá apyε ji ne ákwólé bií gébé gepó éyi ebwó ákáge nyεé yé menyεé. ²¹ Bóó ula gepú Jisós áwuúge ndere bóó ájógε nnó Jisós alé meé gebwó áfé manjyε se ji.

²² Ne ánleré mabé Esowó fó abi átáné Jerosale ábó ájógε áké, “Jisós awya melo nchyε ayi ákuú nnó Belsebób mfwa aló nchyε. Ji ne achyégé Jisós utó nnó ábúgέ aló nchyε.” †

²³ Jisós awúgembó, akúu bóó bimbo nnó áchwó, áchwógε aló mántó ebwó makámejóó aké, “Danchómeló ákáge bú mbó gemε jií nnó? ²⁴ Mbógé melo ekarége eké emyé ne ate, melo ewémbó eténégé. ²⁵ Mbógé ula gepú ukarége, uké umyε ne ate utyage. ²⁶ Ne mbógé danchómeló aké amyε ne bóó bií, ebyennó ewú ebyε.

²⁷ “Muú ákaágé kpe fó gepúgέ meto muú ájó genó mbógé alá bómbe áwé ji wó. Ekosé nnó abógé mbe awege ji ne ákaáge kpe ajó yéndégenó.

²⁸ “Ne enyú kaáge wáwálé nnó Esowó ajigente gabo yi muú apyε ne mejóó

† 3:18 Elú wáwálé nnó: Ekwó bóó Kanenia ula utene nnó ekwó bóó ukoge. † 3:22 Elú wáwálé nnó: Belsebób ne danchómeló elé muú awu ama.

mebomebo εwé étánege ji meno. ²⁹ Yémba ájígé f́ nte muú ayi ájógé mej́ mebomebo ne Mendoó Ukpea, gabo yimba alaá ji mmye te kwyakwya.” ³⁰ (Jiś aj́mba gétúgé b́ ab́ aj́ge nnó, “Ji awyaá meló nchye.”)

Mmá Jiś ne aḡmo bií

(*Mat 12:46-50; Luk 8:19-21*)

³¹ Mmá Jiś ne aḡmó bií áchwó t́ne dafye, át́ muú nnó akúu ji. ³² Ne gejamégé b́ bí ájwólé áń Jiś mme, ágaré ji áke, “Mmá wye ne aḡmó byéé alú dafye ákélege ẃ.”

³³ Jiś ashuú ebwó meko aké, “Ǵge me ngaré enyú ntó muú ayi alú mmá wa ne aḡmó ba”. ³⁴ Abwólé ape b́ bí ájwólé áń ji mme aké, Ǵge mmá wa ne aḡmó ba na. ³⁵ Yéndemuú ayi awuú ne ápyé genó eyíge Eśẃ akélege, ji ne alú menḡmó wa ne mmá wa.

4

Nekanémej́ Mentyaá mbwé

(*Mat 13:1-9; Luk 8:4-8*)

¹ Ǵbé gef́ Jiś afe né mbale géntoógé mewaá Galilií, ala mánlere mekomej́ Eśẃ ewu. Gejamégé b́ akwólé ji áfé ewu. Ji ágége nnó b́ bimb́ aj́ d́, ajye kpe ajwólé mmu ékpée ewé élu mbále mewaá. B́ bimb́ alaá né mbale gentóo mewaá. ² Alerege ebwó gejamégé unó né makámej́. Ndere ab́ alerege aké, ³ “Wuúge! Bií uma memye maḱ f́ afé

manjye tya mbwé né meḱ wuu. ⁴ Ndere átyaá ajyeé, amé mbwé ayif́ akwé né maá meti ayi b́ akoge wye, denywóné dégége déchẃ chwé dényé. ⁵ Amé ayif́ akwé né mfaá mme etáravé mbaá ayi mme alá jaá wye wó. Ebelé yeé wó áchií. Ne élé mme alá jaá wye wó. ⁶ ḡmeé étyégé, edo mbwé yimba, ne élé maka alá kpe mme chánchá wó, adé agb́. ⁷ Amé ayif́ akwé né mme ayi genkpé ntó géchige wye, áchíge, genkpé eyigémb́ géwé gekweré mbwé yimba, meshií ejo agb́, mbwé yimba áfyé uló wó. ⁸ Yémba amé ayif́ akwé né mme melóméló, awégé áfyé uló, ayif́ áfyé uló esaá mesó efya, ayif́ áfyé usaá ulé ne ayif́ usaá uta apẃ nkane ab́ átyá.”

⁹ Jiś anérégé manto nekanemej́ eníne na aké, “Muú yi áwyaá matu mawú, áwú.”

Ula bi Jiś atóme makámej́

(*Mat 13:10-17; Luk 8:9, 10*)

¹⁰ Ewyágé Jiś alyaá gejamégé b́ bimb́ ala mmyemmye jií, aḡgba bií áfyáneápea ne b́ bif́ abi alu kwókwóle ne ji ágií ji ula bi ji atome makámej́. ¹¹ Aké ne ebwó, “Elé enyú ne Eśẃ apyé nnó dékaá gb́góń unó bi ulú nya bibí né gefwa jií, ne abi alá ṕ né gelua genyú, ntome lé ebwó makámej́, ¹² nnó, ‘Apele wyé pele yémba ágege f́; ne awuúge lé wúu,

yémbə ákágé fə ula;
Nnó ekágé ákére meso mbaa
Esowa ajige nte gabo
bwó.’”

*Jisəs agare baá utóó bií ula
nekanémejóó mentya mbwe
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

13 Ne Jisəs aké ne ebwó,
“Enyú delá ká mbə ula
nekanémejóó eni na wó,
depyembə nnó ne dekaa
ayifo?”

14 Mbwe ayi
mempyé mekóó atyá mbə,
élé mekomejóó Esowa.

15 Gejamégé bəó bifə álu eké
mbwé ayi ákwené meti, ebwó
áwúgé mekomejóó Esowa,
ténéténé danchəmeló achwó
aféré mekomejóó yimbə né
mmu matóó bwó. 16 Bəó abifo
álu eké mbwé ayi ákwené né
mfaá mme etáráné, áwúgé
mekomejóó Esowa ténéténé
yimbə, áse ji ne nechóchó.

17 Yémbə mekomejóó Esowa
ájwəle ebwó né mmu metóó
wó néndé álú eke genóó eyi
gelá gepó ne maka né mme.

Ne ábəgé efwyaale mangé
ndere bəó ápaá ebwó gétúgé
mekomejóó yimbə, ténéténé
ájá mmye meso. 18 “Bəó abifo
álu eké mbwé ayi ákwené né
mme genkpé meshíí ejomé.

Ebwó bina álú eké bəó abi
áwugé mekomejóó Esowa,

19 yémbə élé ebwó áwyá
mmwəlé né unó mme, ábəó
gejeé ne ŋka ne ufóó unó uko
bí ebwó ákélege, unó bina
ujo mekomejóó yimbə upyeé
ebwó áwə umpome ulóóló wó.

20 Yémbə bəó abifo álú eké
mme melóméló, ebwó áwúgé
mekomejóó Esowa áse ji áfyə
mmu genwáge bwó, áwəme

umpome ulóóló, abifo áfyə ulə
esaá meso áfyə, abifo usaá ulə
uléé, ne abifo ntó usaá ulə uta
epwó nkane abó ápené.”

*Muú abii fə mekomejóó
Esowa mbaá bəó*

21 Jisəs ama jóó ne ebwó aké,
“Muú akágé lwe fə étúlénká
abə gesá ákweré yé mambelé
éwú né nteé ukwó. Anma ewú
mfaá. 22 Yé genó eyi gebéé
biíbi bəó alá kágé nyə gépó. Ne
genó fə gépó eyigé ákwérégé
geji bəó alá kágé. 23 Mbəge
muú awya matu, awú.”

24 Ajóó ntó ne ebwó aké,
“Sége gébé nkane enyú
dewúu depə. Gefóó eyigé
déməge genó déchyége muú,
mbəntó ne áməge nyə áchyéé
enyú. Ne achyége nyə ntó
enyú eyi géjame gepwóó.
25 Muú ayi awya genó, ji ne
ágbége nyé ji ebwə, ne muú
ayi alá pó, yé ékéké ewé ji
awya, áséle nyə eta wuú.”

*Nekanémejóó mbwé yi
awéne*

26 Jisəs ama jóó aké,
“Gefwage Esowa gélu nkane
mbwé ayi mempyé makóó
ápenə. 27 Alyaá afé apye
unó bií ebicha agéne ndere
mbwé wuú áwéne, ne yé genó
eyi gepyə mbwé wuú áwéne
akágé. 28 Elé mme ne apye
nnó amé mbwé áchií, áwé
ákwóné áfyé ulə. 29 Ne gébé
eyigé mbwé yimbə ágélégé
mə mempyə makóó achwó alo
mansərə ne esaá nende gébé
gekwóné.”

Nekanémejó mbwé ayi ákuú ji Mṵsta
(*Mat 13:31-32; Luk 13:18, 19*)

³⁰ Ne Jisṵs ama agií ntó aké, “Ese dejṵge nnó gefwage Eṵwṵ gélú nkane nde? Mmége nyé geji ne ndé nekanémejṵ? ³¹ Gélú nkane mbeé mbwé ayi ákuú mṵsta, ápege alu nṵnénéné eke nyiné mbwé ngbon. ³² Ebélegé ndere ápéne néchií, nṵwé, nébwólé gekpékpégé genṵ eyi gepwṵ unṵ uko, gefye mata ayi denwyṵné débígé nmeé, déténege anyua bwṵ wyé.”

Ula bi Jisṵs alerege né makámejṵ
(*Mat 13:34-35*)

³³ Jisṵs agaré bṵ mekomejṵ Eṵwṵ né gejámégé makámejṵ aleré ebwṵ né gefṵ eyige ebwṵ ákage káa ula. ³⁴ Ajṵgé fṵ ne ebwṵ ayi alá tóme makámejṵ, yémbṵ gébége abegé ji mbi ne baá utṵ bií ágarege ebwṵ úla yéndé mechṵ.

Jisṵs anyá mbyonnyi atané
(*Mat 8:23-27; Luk 8:22-25*)

³⁵ Ne nkwale Jisṵs ajṵ ne baá utṵ bií aké, “Déchyaá gentógé mewaá dejyé egbé né.” ³⁶ Ne ebwṵ álya gejamégé bṵ efeé, ne Jisṵs ajye jwṵle mé mmu ékpe, ne baá utṵ bií achwṵ kpé. Ebwṵ álbó mánychya ne mákpée ayifṵ ákwṵlege. ³⁷ Ndere ájye, mbyonnyi metometo áchwṵ bule nnyi ne ngba nnyi apye nnyi nébúlege, apye ékpe enyige ne uto ne manaá

malṵ mankpéne né ékpe, ela mankemanke. ³⁸ Jisṵs abó alú né meso ékpe, aneré mekpo né genṵge mekpo, abelege. Ne baá utṵ bií ájye pe ji ájge aké, “Ménleré ṵbṵ gébé nnó ese dechwṵ gbṵ wṵ?”

³⁹ Ne Jisṵs akwilé ka, anyá mbyo nnyi yimbṵ ajṵ aké, “Mgbannyi tené nyámeé.” Mbyo nnyi yimbṵ átene, mbaá akwené tómeé. ⁴⁰ Ewyage Jisṵs agií ebwṵ aké, “Défṵ ndé? Défyéé fṵ matṵ ne Eṵwṵ wṵ?”

⁴¹ Ala mano mekpo fuú áwére ne efṵ metṵ ágige ate aké, “Ndé gefṵgé muú na? Yé mbyo nnyi ne mgbannyi áwuú ji?”

5

Jisṵs abú aló nchye átané mende fṵ mmye

(*Mat 8:28-34; Luk 8:26-39*)

¹ Jisṵs ne baá utṵ bií áchyaagé gentógé mewaá Galilií, ákwṵné mbale nnyi kwṵkwṵlé né gebagé mewaá Garṵsene. ² Ndere Jisṵs átané né ékpe ashule né mbale nnyi, mende fṵ yi awya meló nchye átané né manome ayi áchomé né etárávé abó gatélé áchwṵ báne ji, ³ ji ajwṵlege le né manome. Yé muú yi akáge wé se ji ne bṵ mkpokove apṵ, ⁴ Ndṵ ndṵ ne ndṵ ábṵ áwéle mé ji uka ne amu yémbṵ asorege bṵ nkpokove ne use bi úlú ji uka agbe. Mende yina atṵ kpaá apwṵ ayi muú alá kágé ba ji mme awe. ⁵ Utuú ne nwṵmésé mende yimbṵ akene tametame né manome ne mfaá makwe, akalege ne

asorege menyammye wuú ne mataá awuú ubale.

⁶ Aké agene Jisós tete, abó gatelé, ajye tó manó né mbe ushu Jisós. ⁷ Apyegé mbó, alile akalege kénké aké, “É é Jisós, Maá Esowó Anyata! Óbó ndé mechó ne me? Kélé mabó Esowó nnó achyegé fó me efwyale.” ⁸ Ajogembó elé Jisós abó anyane ji nnó, “Wó meló nchye táné mende yina mmye.”

⁹ Ewyagé Jisós agii ji aké, “Mabó mye makamege nnó?” Mende yimbó ashuú ji meko aké, “Nkamege ‘Gejamé’, néndé ese delú gejamé.” ¹⁰ Ne aló nchye ane Jisós mmye nnó ekágé ábú ebwó átané né gebagé mewaá eyigémbó.

¹¹ Wyé eféé, nfóné mekwende fó nébó nényéé kwókwólé né mbyó Mékwé. ¹² Aló nchye bimbó áne Jisós mmye nnó álya ebwó ájyé kpe mekwende eyimbó mmye. ¹³ Jisós akamé. Aló nchye bimbó átané ájye kpe nfóné mekwende eníné mbó né mmye. Akpegé mbó, nébó neshulé Mékwé, nékwé mmu gentoóge mewaá néke. Nfóné mekwende eniné mbó nelú genógé bó delé ápea.

¹⁴ Ambamé mekwende yimbó ágégé, ábó afé né meló mangaré genó eyi gepyéé, abifó afé né makóó ágarege abya yimbó. Ne bóó átané nnó áchwó áge mechó ewé epyéé. ¹⁵ Ne ebwó ákwónégé mbaá ayi Jisós alu, ágé ntó mende ayi abó awya gejamégé aló nchye ndere ajwólé eféé ne mandéé jí

mmye, akéré menyammye wuú. Ebwó ágégé mbó efó ekwó ebwó matóó. ¹⁶ Bóó bí abó ágené genó eyigé pyé áló mangaré mechó ewé epye ne mende yi abó awya aló nchye, ágarege ntó mechó ewé epye ne mekwende.

¹⁷ Ne ebwó áló máne Jisós mmye nnó ályaá gebagé bwó ájye.

¹⁸ Ndere Jisós ábó akpéne mmu ekpée, mende yi abó awya aló nchye ane Jisós mmye nnó ago ji akwólé ji.

¹⁹ Yémbó Jisós akamé wó. Agare le ji aké, “Kere meso mbaá bóó bye ne ogare ntó ebwó nkane Esowó ágené wó meshwe, apóó wó ne unó uko bí ápyéé eta wyé.”

²⁰ Mende yimbó afé né gebagé mewaá eyigé ákuú geji nnó Dekapolis, mme maló ufya, aló mankené ne agarege galógáló ayi Jisós ápyéé eta wuú. Mechó ewena épye yéndémuú ayi awuú ala meno mekpo fuú.

Maá Jarós ne mendée ayi ataá nku Jisós

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Bó Jisós ama kpe ékpe áchyá akéré egbé gentógé mewaá Galilí. Ne ndere atené mapeá nnyi, njuné bóó néchwó nó ji mme. ²² Ne Jarós muú kpaá né echa mmyemenene ewe elu eféé abó alu nto geluage bóó bimbó. Gébége ágené Jisós, ajye tó manó mbe ushu wuú. ²³ Aló manené Jisós mmye ne metóó wuú meko nnó apóó ji. Aké, “Maá wa ayi kóó mendée améé ne achwó gbó. Ata,

chwó nere ji εbwó mmye, apege nye.”

²⁴ Jisós alya, aló manjye ne Jarós. Ne njuné bós nekwólege ji, εgβε we ne εwe áηmerege ate mme.

²⁵ Né geluage bós bimbó mendée fó abó alu ayi manoó mátánege ji mβε, málé aημέ áfyáneápeá. ²⁶ Mendée yina agé με εfwyale dós, achó ηka mbaá bó maka kpaá yeé galógál apó. Yémbó ébós wye bós. ²⁷ Mendée yimbó abó áwuú ngó Jisós akε né mpu εkwó bós εwémbó, achwó ji né meso, anyaa εbwó, atá nku wuú. ²⁸ Ajóge ne gemε jíí aké, “Mbógé ntagé ye lé mandée jíí, ntoge nye.”

²⁹ Atágé mbó, ténéténé manoó mansó. Ne awuú menyammye wuú nnó atod. ³⁰ Wye né gébé eyigémbó Jisós awuú nnó uto útané ji mmye, ábwólé mmye ne njuné bós aké, “Waá ataa mandée ya?”

³¹ Baá utós bíí aké ne ji, “Ge nkane gejámégé bós ánós wó mme, εpyéémbó nnó ne ógige nnó waá ataa wó?”

³² Yé lé εbwó ájósmbó, Jisós ashíí wye mampεle agyage, agíge muú yi abó ataa ji. ³³ Mendée yimbó ákaáge genó eyigé gepyεé né menyammye wuú, atané metósmetós bós bimbó awere ne εfó metós achwó kwé mβε ushu Jisós. Apyεge mbó, agare ji abya wuú meko. ³⁴ Ne Jisós aké ne ji, “Maá wa, ótoó getúgé ófyéé metós wye ne me. Ómágé wú sé ubale. Kε pere.”

³⁵ Ndere Jisós abó alú jóge ne mendée yimbó, bós dentós

átané né gepúgé Jarós áchwó gáre Jarós aké, “Maá wye agbó mé, óchyégé sé ménleré εfwyale detú.”

³⁶ Ne Jisós afyεé mekpo né depó etiré ájógé wó, yémbó aké ne Jarós, “Ófógé, fyé lé metós ne me.” ³⁷ Akamé fó nnó muú yicha akwólé ji wó ékosé Pita ne Jεmsi ne menjmó wuú Jón. ³⁸ Akégé ákwónégé gepúge Jarós, Jisós age nkane bós ákwené tametame áyiáge, ádorege mmye mme álíle kenke. ³⁹ Jisós akpé mmu aké ne εbwó, “Ndé enyú déyiáge délíle? Maá mesó mendée yina agbo wó, abεlege lé géjyá.”

⁴⁰ Awúgé mbó áló manjwané ji jwané, εfεé ne alé bú εbwó ako átané dafye, asé le mma ne nte maá yimbó ne baá utós bíí alεé, ájyé kpe mbaá ayi ábelé maá yimbó. ⁴¹ Ne Jisós agbare ji εbwó ajós né meko aramaic aké, “Tabita kumi. Ula utené nnó, mesó mendée njóge ne wó nnó kwilé ka.”

⁴² Maá yimbó akwilé, ténéténé aló mankené. Mesó mendée yimbó alu aημέ áfyáneápeá. Bós bi ágene mechó εwé, mano áwule εbwó mmu ukokó. ⁴³ Jisós aji εbwó matu nnó ekagé ágaré muú yicha mechó εwe. Anérégé aké ne εbwó, “Chyεge maá yimbó menyεé anyεé.”

Bɔɔ Násarɛt ábya Jisɔs
(*Mat 13:53-58; Luk 4:16-30*)

¹ Jisɔs alyaá melu ewémbɔ, akéré né melo wuú ne baá utɔɔ bií. ² Ne bií uwyaaá bɔɔ Jus ukwɔnégé, afé mmu echa mmyemenene, aló manleré bɔɔ depɔré Eɔwɔ. Gejamégé bɔɔ bi áwuú unó bi alerégé ála mano mekpo fuú ne áké, “Ewéna elúmbɔ nno? Nde mbaá, atáné ne unó uko? Ndé muú áchyeé ji gefɔ́gé denjá ti ne utó nnó apyégé ufelekpa?” ³ Pó memwɔmé upú ayi alu maá Meri na? Pó aɲmó bií álú Jɛmsi, ne Jose, Judas ne Simun? Pó aɲmó bií abi andée álú fa ne esé.” Epye bwó áfyéé mataɔ ne Jisɔs wó ne ábya ji.

⁴ Ne Jisɔs ajɔɔ ne ebwó aké, “Anoge bɔɔ ekpávɛ Eɔwɔ yéndé mbaá. Yémbɔ wyélé bɔɔ melo bwó ne ula gepú bwó ne áɲme bwó ne alá nógé ebwó”

⁵ Ewena epye ji abɔ fɔ́ gébé mampye ufélekpa efeé wó, ekosé ukéke bɔɔ mamée abi ji anéré ebwó amu mmye atóó. ⁶ Ji ala meno mekpo fuú ndere age ne nnó bɔɔ bina áfyéé fɔ́ metɔɔ ne ji wó.

Jisɔs atɔ áɲgbá áfyáneapeá
nnó ápye utɔɔ bií

(*Mat 10:5-15; Luk 9:1-6*)

Ne Jisɔs atánégé melo wuú, afé né mata malo ayifɔ, alerege bɔɔ mekomejɔɔ Eɔwɔ. ⁷ Akuú áɲgbá bií áfyáneapeá ako, áchwágé atɔ ebwó dafye apea apea. Achyé ebwó uto mamférégé aló nchye né mmye bɔɔ. ⁸ Ndere ebwó achwó jyɛ, Jisɔs aké ne ebwó,

“Ekagé débó yéé genó, bɔ́gé le meto ewu ewu, dékprágé fɔ́ menyéé, yé gébagé neke, yé ŋka, ⁹ yé gekwɔrégé ndeé, yémbɔ fyége lé unó uka.”

¹⁰ Ama jɔɔ ne ebwó aké, “Dekwɔnégé yénde melo, gepú eyigé dékprégé, ásege enyú ne metɔɔ megɔmegɔ bége wyɛ efeé kpaá tɛ délyáge. ¹¹ Mbɔge melo elá sɛé enyú wó, yé manwu mekomejɔɔ nyú wó, lyáge déjyɛ detene né metɔɔ meló, dekwe uka mme nnó mpupu eyi ebalé enyú uka étáné, ne elerege nyɛ nnó ákwele ebwó mbeé.”

¹² Ne baá utɔɔ bií atáné afé, áló mangárégé bɔɔ mekomejɔɔ Eɔwɔ. ¹³ Ebwó áfere gejamégé aló nchye né mmye bɔ, áma ápye bɔɔ mameé átoó ndere ágbele ebwó mawéé mmye.

Negbo né Jɔn Menwyaá bɔɔ
manad Eɔwɔ

(*Mat 14:1-2; Luk 9:7-9*)

¹⁴ Mfwa Herɔd Antipas ayi awáne baá gebégé ábyené Jisɔs awú ŋgɔ ukpékpé depɔ tiré Jisɔs apyé deko. Nendé yénde mbaá bɔɔ ágaré abya wuú. Bɔɔ bifɔ ájɔge áke, “Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Eɔwɔ ne akwilé né negbo nkaáwu ne awya utó mampye ufélekpa.” ¹⁵ Yémbɔ abifɔ áké, “Jisɔs alu mewené Elija muú ekpávɛ Eɔwɔ.” Abifɔ áké, “Jisɔs alu gekwénége muú ekpávɛ Eɔwɔ.”

¹⁶ Ne Herɔd awúge ngɔ Jisɔs aké, “Ndɔfɔ élé Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Eɔwɔ ayi mbɔ nsɔɔ ji mekpo ne akwilé né negbo achwɔɔ.” ¹⁷ Epyembɔ

Herod ato bɔɔ nnó ágbaré Jɔn áwé áfyé né mmu gepúgέ denɔ, gétúgέ agaré gabo ayi Herod apyé nnó aferé Herodyas mendée menjmo wuú Filip abá. 18 Jɔn abɔ ajógé ne Herod nnó, “Elo me fɔ manfere mendée menjmo wye obá.”

19 Né gétú eyigémbɔ Herodyas abɔ apaá Jɔn ne akelé meti manwá ji yémbɔ ágé meti wó. 20 Herod abɔ ánógé Jɔn ne ákelégé fɔ nnó awá ji. Akaá nnó Jɔn alu muú melómélɔ ne alu cho né mbe ushu Esɔwɔ. Yélé unó bi Jɔn ajóge ulú tametame né metɔ wuú, yémbɔ metɔ égɔɔ ji manwúge Jɔn yéndégébé.

21 Bií uma Herodyas age meti mawá Jɔn. Gébégé Herod apye epaá bií ebi ábyéné ji, akú ákpakpa melɔ ne afwa bɔɔ bee né gebage mewaá Galilíí. 22 Ne maá Herodyas mesɔ mendée achwó bee gefógé mabeé eyigé gégɔɔ Herod ne anjéé bií matɔɔ, efeé ne Herod aké ne ji, “Gare me yénde genó eyige okeloge, nchye wɔ.” 23 Nkelé nnó, “Nchyege wɔ yénde genó eyigé okeloge, ye ebe le gebagé melɔ wá.”

24 Maá yimbɔ atané ajye gií mma wuú aké, “Mma, ngaré mfwa nnó nkelege nde?”

Mma aké, “Mekpo Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Esɔwɔ.”

25 Maá yimbɔ abó akéré, agaré Herod aké, “Nkelege nnó ɔchye me mekpɔ Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Esɔwɔ fa né gebagé nkpagene nana.”

26 Mechɔ ewé epye mfwa Herod byɔ ukaré ji mmu yémbɔ akágé shya manchye ji gétúgέ abó akele me né mbe ushu anjéé bií. 27 Ténéténé yimbɔ, Herod ato membame wuú ayi ama nnó, ájye ásó mekpɔ Jɔn né gepúgέ denɔ. Ne ájye sɔ áchwó ne ewu. 28 Mende yimbɔ anérégέ, abó mekpɔ ewu afyé né gebagé nkpagene ajyé chye maá yimbɔ mendée, ne maá yimbɔ ajye chye mbaá mma wuú. 29 Ne baá utɔɔ Jɔn áwúge nnó áwá nte bwó, ájye kpá genkwɔ jíí, aníí né menome ewe áchomé né etárávé.

Jisɔs achyéé delé bɔɔ ata menyéé

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jɔn 6:1-14)

30 Anjéé Jisɔs akéré meso né neke eniné ji abó atome ebwó. Agaré Jisɔs ufɔɔ unó bí ebwó apyé ne áleré. 31 Ewyágé bɔɔ áchwɔɔ mbaá Jisɔs, abi áchwɔɔ, ne abi ájye, ájá kpaá apye Jisɔs ne baá utɔɔ bií ápó yé ne gébé manyéé menyéé. Efeé ne Jisɔs aké ne baá utɔɔ bií, “Déjyé né melú ewé bɔɔ alá pɔ, nnó enyú degbee mmye gachyé.” 32 Efeé ájye kpe mmu ékpée ebwó ebwó, álo manjye né mbaá ayi álú bɔmbɔ.

33 Yémbɔ gejamégé bɔɔ ágé ebwó ndere atané ajye ákaá Jisɔs ne bɔɔ bí ne melu ewé ebwó ájye. Ne ebwó atané malmaló, ásó mewaá mewaá, abó mbe ne Jisɔs ne baá utɔɔ bií. 34 Jisɔs atanégé mmu ekpée, agé gejamégé

bɔɔ, ne meshwe akwɔ ji metɔɔ, gétúgɛ álu eké magɔɔhɛ ayi alá pɔ ne membámé. Eféé alɔ manleré ebwɔ gejamégé unó. ³⁵ Nɔere bií ulɔ mangile baá utɔɔ Jisɔs ájye jɔɔ ne ji áké, “Atá bií úfé ne mbaá yina alu eke mashwɔne. ³⁶ Gɔ bɔɔ bina ájye nnó ebwɔ ákágé jye ne makɔɔ né baá malo ayi álú kwɔkwólé, áná menyéé ányéé.” ³⁷ Ne Jisɔs ashuú ebwɔ meko aké, “Enyú ambɔɔ chyége ebwɔ genó ányéé.”

Ne ebwɔ aké, “Atá ɔkaá fɔ nnó ŋka yi ese dénáme bɔɔ bina menyéé ékágé be genóge uba ŋka upea wó?” *

³⁸ Jisɔs aké, “Enyú dewya ntó brɛd ení? Choge depé.” Ajye gé, ne aké, “Ese dewya ntó brɛd eta ne meshuú epea.”

³⁹ Ne Jisɔs agare ebwɔ nnó ákaré bɔɔ bimbɔ matoómatoó, ájwólé né dambyanja. ⁴⁰ Apye ebwɔ ájwólé, mbaá ayifɔ álu usaá bɔɔ uta ne ayifɔ alu usaá bɔɔ upea meso efya. ⁴¹ Ajwólégé Jisɔs abó ntóo brɛd étáa ne meshuú épeá, ape ame mfaánebuú, achyé matame mbaá Esɔwɔ. Agya brɛd achyé mbaá baá utɔɔ bií nnó ákaré mbaá bɔɔ bimbɔ. Ne ákaré ntó meshuú epea mbaá ebwɔ ako. ⁴² Yéndémuú ányé ágbeé. ⁴³ Ne baá utɔɔ Jisɔs ányweré brɛd ne meshuú ágbeé usá úfyáneupeá ebi ányéé uláa. ⁴⁴ Bɔɔ bi ányé menyéé álú delé bɔɔ átáa.

*Jisɔs aké mfaá meko manaá
(Mat 14:22-23; Jɔn 6:15-21)*

⁴⁵ Ewyágé Jisɔs apye baá utɔɔ bií ákpe ékpée nnó ábɔ mbe áchyá gentoógé mewaá ájyé né melɔ Betsada. Ji ala meso agare bɔɔ nnó ebwɔ ákéré né upú bwɔ. ⁴⁶ Ajógé mé né bɔɔ nnó áke chánéné, afe né mfaá Mekwe manemmye. ⁴⁷ Nkwále akwɔnégɛ, ékpée elú né metɔɔ gentógé mewaá Galilí, ele Jisɔs mbií ne álaa né mapeá nnyi. ⁴⁸ Jisɔs agé nnó baá utɔɔ bií ágéne efwyale ndere mbyo nnyi atané ebwɔ mbe ushú ápélege ékpée bwɔ. Elo né gejéjégébi kpaá te dondo, Jisɔs ákéné mfaá meko manaá achwɔ eta bwɔ, ela gachye ake apyáme ebwɔ akoó. ⁴⁹ Ebwɔ aké ágéne nkane Jisɔs akéne mfaá meko manaá achwɔ, áferé nnó ele muú nefeó ne alɔ mánkalégé. ⁵⁰ Ebwɔ ako ágegé ji efɔɔ ekwɔ ebwɔ matɔɔ.

Yémbɔ aké ne ebwɔ tenetene yimbɔ, “Elé me, gbarege matɔɔ nyú, défoge.”

⁵¹ Jisɔs akpege né mmu ékpée ne ebwɔ, mbyo yimbɔ apwá. Agege mbɔ ala mano mekpo fuú. ⁵² Yele Jisɔs abɔ achye dele bɔɔ atá brɛd ányéé, akaá fɔ gefoge muú eyige ji alu wó; néndé anjea matɔɔ.

*Jisɔs apye bɔɔ mameé atoo
né Genesáret
(Mat 14:34-36)*

⁵³ Jisɔs ne baá utɔɔ bií áchyágé gentoógé mewaá, áchwɔ kwóne né melɔ Genesáret, né gentó eyigémbɔ ne ebwɔ áshíi ékpée efé. ⁵⁴ Ténéténé yi ebwɔ atané

* **6:37** Elú wáwálé nnó: Denari alu ŋka yi apege muú né utɔɔ bií uma.

mmu ékpée, bɔɔ ákaá nnó gé Jisɔs na. ⁵⁵ Alomé gatélé, áfe melɔ meko ne baá mata malɔ, áfe ákpane bɔɔ mameé bwɔ áchwɔ ne ebwɔ, ne yénde mbaá ayi áwuúge nnó Jisɔs alú wye. ⁵⁶ Ne yénde mbaá ayi Jisɔs ákwɔné, yé né malɔ ayi kókó ye ayi kpákpá ne ye né makɔɔ ákpané bɔɔ mameé ánywérege malú malú yé né ntoné gese, ne ánené Jisɔs mmye nnó alya ebwɔ atá mano nkú jí. Ne yéndemuú nemeé ayi ataá mano nkú Jisɔs atoó.

7

Jisɔs agarege unó bi ukwene ante bɔɔ Jus áleré
(Mat 15:1-20)

¹ Bɔɔ Farasi ne anleré mabé Eɔwɔ fɔ átané Jerosalé áchwɔ nɔ Jisɔs mme. ² Ndere ebwɔ álu eféé, ágé nnó baá utɔɔ Jisɔs abifɔ anyéé menyéé amu debadeba ayi álá shwɔnége amu ndere gepɔ gebwɔ gelerége wɔ.

³ Bɔɔ Farasi ne bɔɔ Jus ako abi ákwɔlege unó bina dɔɔ, ushuú bɔɔ Farasi cháchá ányéé fɔ menyéé ayi álá bɔmbɛ áshwɔné amu bwɔ ndere gepɔge ukwene ante bwɔ gelu wɔ. ⁴ Yéé muú bwɔ ayi anyéé genó eyígé ánáme né gese ayi álá shwɔné chánéné apɔ. Ebwɔ ábelege ntó gejamége mabɛ bwɔ nkane manshwɔnége amó, meseé ne mámba.

⁵ Ne Bɔɔ Farasi ne anleré mabé Eɔwɔ ágíí Jisɔs áke, “Ulannó ne baá utɔɔ bye álá kwɔlége unó bi ukwene ante

sé áleré? Ulannó ebwɔ ányéé menyéé ayi álá shwɔnége amu?”

⁶ Jisɔs ashuí ebwɔ meko aké, “Enyú bɔɔ dembwólé. Asaya, muú ekpávɛ Eɔwɔ abó alu cho gébége agaré nyá mekomejɔɔ Eɔwɔ atomé ne enyú nnó,

‘Bɔɔ bina ánogé me ne ubómeno yémbɔ ánogé fɔ me né mmu matɔɔ bwɔ cháchá.

⁷ Enógé ewé ebwɔ ánoge me, elú detú nénde ásele unó ukwene ante bwɔ álerege eké mabɛ ya!’ ”

⁸ Jisɔs aké ne ebwɔ, “Enyú dése mabé Eɔwɔ, deke debélé egbɛ ema nnó dénogé unó bi ákwaá álerege.”

⁹ Jisɔs afe mbe manjɔɔ aké, “Dewyá mati malómaló mánlya mabé Eɔwɔ nnó dékwólégé le unó bi ukwene ante nyú álerége. ¹⁰ Gébégé Mosis alerege mabɛ Eɔwɔ, abó ajɔɔ aké, ‘Nógé mma wye ne nte wye’. Ama jɔɔ ntó nnó, ‘Mbɔgé muú ajógé mejɔɔ mebo ne mma wuú yé elé ne nte wuú, ábɔ manwá jí.’

¹¹ Yémbɔ né egbé ewé nyú, dela gáre lé nnó, mbɔgé muú abegé ne genó eyigé jí akage poó mma wuú yéé ebélé nte wuú ne geji, ajɔɔ le nnó, ‘Elé echye Eɔwɔ.’ ¹² Wyembɔ ne dégbéé bɔɔ nnó ápoóge fɔ amná bwɔ ne ante bwɔ.

¹³ Enyú dépye mabé Eɔwɔ áfu sé yé genó wɔ getúgé unó bi enyú délerege. Ge wye gepɔ gema na me njɔɔ mbɔ gejamége gabo alú ayi enyú dépye wye na.”

*Unó bi upye mekwad álá
bée fɔ cho né mbe ushuú Eɔwɔ
(Mat 15:10-20)*

14 Ne Jisɔs ama akuú njuné bɔɔ nnó áchwɔ eta wuú. Achwɔge aké, “Enyú ako wuúge, ne yéndemuú ákaá genó eyigé njógé. 15 Genó eyigé muú ányége gejye ji une gepye fɔ muú ábée debadeba né mbe ushuú Eɔwɔ, elé eyi getanege ji né meno.” 16 Ne mbɔge muú awyá matu manwú áwú.

17 Jisɔs anérégέ, ji ne baá utɔɔ bíí ályá bɔɔ bimɔ, áfé né mmu gepú, ne ebwɔ ágií ji ulá nekanemejɔɔ enina. 18 Jisɔs ashuú ebwɔ meko aké, “Enyú delú defɔɔ pɔ eké ate? Enyú dékaá wáwálé nnó dényege menyée ákágé pye fɔ enyú debé debadeba. 19 Menyée wu ákpéné fɔ né matsɔ nyú, ájye le né une, ne átane né menyamme.” Ndere Jisɔs ajɔɔ mbɔ ebyennó ufɔɔ menyée uko ukwané manyée.

20 Ne Jisɔs aké, “Uferé ebi utánege muú metɔɔ ne upye muú abée debadeba né mbe ushuú Eɔwɔ.” 21 Ama jɔɔ aké, “Uferé uboubo, ubelé tametame, ejo ne manwáné bɔɔ. Unó bina uko utánege né metɔɔ, 22 mankwéné ulɔ, use, ne nchye, mambwólége bɔɔ, eɲmenmené, mansɔge metɔɔ nnó bɔɔ ábɔ unó ápwɔ enyú, manchɔge bɔɔ mambɔ, nepa ne ukéɲkéné. 23 Unó bina uko utanege né metɔɔ ne ubi ne úpye muú ábée debadeba né mbe ushuú Eɔwɔ.”

* **7:27** Elú wáwálé nnó: Né melo ɲwe ewéna bɔɔ abi Jisɔs ájógé atome ne ebwɔ nnó baá melo elé bɔɔ Jus ne abi ji atome ne ebwɔ nnó bɔ mamye elé bɔɔ abi álá pɔ fɔ bɔɔ Jus.

*Mendée ayi áfyée metɔɔ ne
Jisɔs*

(Mat 15:21-28)

24 Ne Jisɔs atané afé né gebagé mewaaá bɔɔ Jus eyi gelú kwókwólé ne melo Tiya ne Sidɔn. Jisɔs ajye kpe mmu gepú gefɔ ne akélégέ fɔ nnó muú akaá nnó ji alu efeé, yémbɔ meti epɔ ewe ji ákágé bíí. 25 Mendée fɔ ayi maá wuú yi mendée awya meló nchye, áwuúgέ nnó Jisɔs alu efeé, atané ténéténé achwɔ tó manó né mbe ushuú wuú. 26 Mendée yina apɔ fɔ muú Jus alu muú Grek ne ábɔ ábyé ji títi né gebagé mewaaá Siriya né Sirofɔnishya. Ane Jisɔs mmye nnó aféré meló nchye yimbɔ né mmye maá wuú. 27 Yémbɔ Jisɔs aké, “Gɔ esé debɔ mbe dechye baá melo menyée, élómé fɔ nnó muú ase menyée ayi baá melo ányé achyée bɔ mammye.” *

28 Ne mendée yimbɔ ashuú ji meko aké, “Ata, yémbɔ bɔ mammye ányée uchɔchogéré ebi utánege né ekpókpógélé ukwéne mme gébégέ ambané áke ányée menyée.”

29 Jisɔs aké ne ji, “Elé wáwálé, chɔ, ɔgene nye ndere meló nchye yimbɔ atané mé maá wye mmye.”

30 Gébégέ mendée yimbɔ akéré né gepú jíí, agé maá wuú ndere ábelé né ukwɔ ne meló nchye atané mé ji mmye.

Jisɔs apye mbuú atoó

31 Ne Jisɔs utánege melo Tiya akoó né meti Sidɔn afé

né ebéé mega Galilií. Afé né mme Dekapolis, mme malo afya. ³² Bóó fò áchwó ne mende ayi alu matu gbégbé ne akágé jòó fò mejóó. Ebwó áne Jisós mmye nnó anéré ji ebwó mmye. ³³ Jisós ase ji né metóó metóó gejamégé bóó, afé né melu ewé elu bibií eféé ne afye denóré amu né matu mende yimbó, akpó matye ne ata nenóme nií. ³⁴ Ne Jisós ape amé mfaánebuú ne ashuúle gefere, ajóó né meko aramaic aké, “Eftata” ula úlú nnó, “Néné”.

³⁵ Ténéténé mende yimbó aló manwu ne aló ntó manjóó mejóó ayi alá pó se ne efwyale. ³⁶ Ne Jisós akwelé ebwó mbeé nnó ékagé ágaré muú. Yémbó ndere ákwelé ebwó mbeé dóó, mbó nto ne bóó ágarege abya wuú ájye. ³⁷ Ebwó ako abó, alá manó mekpo fuú ájoge aké, “Yéndé genó eyige ji apyéé gelú gelógeló.” Apye bóó matu gbégbé áwuú ne abi alá joge, ájoge.

8

Jisós achyéé delé bóó ani menyéé

(Mat 15:32-39)

¹ Ewyage gejamégé bóó gema chwó nó Jisós mme. Bóó bina abó akpá fò menyéé ayi ányéé wó. Ne Jisós akuú baá utóó bií ne aké, ² “Meshwe apyéé me ne bóó bina, néndé ebwó alá mbó ndó eleé ne me ayi alá ányéé ye genó fò wó. ³ Mbógé ngarege ebwó nnó ájyéé uné mesa, átóó né meti gétúgé abifó nekene bwó néshya.”

⁴ Baá utóó bií ágií ji aké, “Fa né mashwóne muú agene mbó menyéé efó ayi ákwanege bóó bina ako?”

⁵ Ne Jisós agií ebwó aké, “Enyú dewyaá ntóó bréd eníí eféé?” Aké, “Dewyaá ntóó bréd ékénéama.”

⁶ Ewyage Jisós agaré bóó bimbó aké, “Jwólege mme”. Ne asé ntóó bréd eyimbó ékénéama áchyege matame mbaá Esowó, agya, achyéé baá utóó bií nnó ákáré mbaá bóó bina, ne ápye wyembó. ⁷ Ne ebwó ábó awya ntó ukéke baá meshuú. Jisós ase achyéé matame mbaá Esowó né uno bi, agaré baá utóó bií nnó ákáré mbaá bóó. ⁸ Yéndémuú ányéé ágbeé ne baá utóó Jisós ánywéré uba bi ulaá ugbeé usá ukeneama. ⁹ Mpa bóó bi ányé alú delé bóó anií. Anérégé Jisós aké ákere meso né upú bwó. ¹⁰ Ténéténé yimbó Jisós ne baá utóó bií ákpe mmu ékpée áchyaá áfé né gebagé mewaá eyigé akuú nnó Dalmanuta.

Ekwó bóó Farasi ne Sadusi ágií Jisós nnó áléré ebwó ufélekpá

(Mat 16:1-4; Luk 12:54-56)

¹¹ Bóó Farasi fò ábó áfé mbaá Jisós áló manyé mbeé ne ji. Ebwó abó akele meti mamua ji. Agií ji aké, “Pye ufélekpá ese dégé, manlere nnó Esowó ne atóme wó.” ¹² Jisós awuúgémbo, ashulé gefere ne agií ebwó aké, “Ulannó njye enina fi nekelege ufélekpá? Ngarege enyú wáwálé nnó yé úma degené fò.”

13 Ajogé mbo alya ebwó, áma jyε kpe mmu ekpeé, achya afé egbe gentógé mewaa.

Jisós akwelé baá utóó bií mbeé nnó áse gébé ne yis bóó Farasi ne bóó Sadusi (Mat 16:5-12)

14 Baá utóó Jisós ábó ájinte mankpa gejamégé bréd ne ábó áwya le maá ntó bréd ama né ekpeé. 15 Jisós akwelé ebwó mbeé aké, “Sege gébé ne yis bóó Farasi ne mfwa Heród.”

16 Ne ebwó álo manjogé ebwó ebwó aké, “Ndófo ajógé mbo lé délá depó yé ne bréd?”

17 Jisós akaá genó eyigé ebwó ajogé ne agií aké, “Ulannó enyú dejoge mechó bréd ayi enyú dela pó ne ji? Nnó enyú delú dankaá ula mechó ewé? Matóó nyú álu wye séséleé? Délú dankaá gefoge muú ayi me nlu?”

18 Enyú déwyaá ame dégene fó mbaá? Enyú déwyaá matu déwuú fó? Dékágé fere fó depó tiré na? 19 Gébégé nkare ntoó bréd éta mbaá bóó dele bó átáa ányéé, ayi ábó álaá gbeé usa uníí?” Ne ebwó áshuú ji meko aké, “Usá úfyaneupeá.”

20 Jisós ama agií ebwó nnó, “Ne gébégé nkaré ntó, ntoó bréd yimbo ékénéama mbaá bo delé bóó ani ányéé, ayi alaá enyú dénywere nyá, álaá usá uníí?” Ebwó áshuú meko aké, “Usá ukeneama.”

21 Jisós agií ebwó ake, “Enyú degé nkane nsele baá nto bréd nchyeé gejame bóó menyéé wó, te fi, délu dankaá gefógé muú eyi me nlu?”

Jisós apye muú ame nónómé né Betsaida agéne

22 Gébégé Jisós ne baá utóó bií ákwone né Betsada, bóó fo áse muú ame nónómé afé ne ji mbaá Jisós áne ji mmye nnó atá ji. 23 Jisós agbaré ji ebwóebwó afé mekpo meti, eféé ne akpó ji matye ame. Anéré ji amu né ame, agií ji aké, “Nnó ogene mbo genó fó?”

24 Mende yimbo ape ame mfaá aké, “Ngene bóó yémbó álu lé eké unóó ebi ukene ugyage.”

25 Ama ata ji amu né ame nana mende yimbo aké apele ame ji ánené alo mángene mbaá, ne agene yénde genó chánéné. 26 Jisós agare nnó, “Cho mmu gepú jyε, ekagé okere né melo.”

Pita aké Jisós alu muú ayi Esowó akwere ji éla gefwa

(Mat 16:13-16; Luk 9:18-21)

27 Jisós ne baá utóó bií ájyé né baá maló fo kwókwólé ne melo Kaisaria Filipi. Ndere ebwó akene ájye, agií baá utóó bií aké, “Ndé gefogé muú ayi bóó ájogé nnó me nlu?”

28 Baá utóó bií áshuú ji meko aké, “Bóó bifó áke olu Jon menwyaá bóó manaá Esowó, abifó áke olu Elija ne abifó áke olu muú ekpávé Esowó ama.”

29 Ajógémbó, Jisós agií ebwó aké ne “Yé enyú ambóó deké me nlu waá”? Pita ashuú ji meko aké, “Wó olu Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa.”

³⁰ Jisós akwelé baá utóó bií mbeé nnó ékágé ágaré muú fò, muú ayi ji alu.

Jisós ágaré efwyale wuú ne negbo nií

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Jisós aló mangaré nnó, Maá Nte Mekwaá abó mangé gejamégé efwyale, ele ákpakpa meló, ne anó baá bi ápye upe ne anleré mabe Esòwò, áshya nye ji, áwáne nye ji. Yémbò ndò eléé ekwònegé akwilege nye né negbo. ³² Ne Jisós ágaré ebwó mechò ewe gbògò. Ajóge mbò, Pita ase ji átené egbe. Aló manshule ji ndo nnó ajóge se gefóge mechò ewémbò.

³³ Yémbò Jisós abwólé ushu ape baá utóó bií ne ashule Pita ndo aké ne ji, “Kwilé me mbe ushu danchòmeló. Óferege unó nkane mekwaá, óferégé fò eké Esòwò.” ³⁴ Ne Jisós akuú gejamégé bós bimbò ne baá utóó bií, ajóó ne ebwó aké, “Yé mbógé muú enyú akelege mambe menkwòle wa, abò manjinte gеме jíí akpa gekwa ji akame ye negbo ne akwólégé me. ³⁵ Mbógé muú akelege mampóó genwá jíí ebyénnó aníige nye geji, ne mbógé muú akamégé manchyéé genwá jíí getú ya ne abya melóméló, apomé nye. ³⁶ Ndé nsá ayi muú ábóó, mbógé abege ne unó mme uko ne aníige genwá jíí? ³⁷ Ndé genó muú ákage bò achye mankwòré ne genwá jíí? ³⁸ Kaáge nnó mbógé mmyé égbóó muú gétuú ya

ne mekomejóó wa né mbe ushu nje eniné na, eniné nétíí meso ne Esòwò, népyéé gabogabo, mbòntó ne Maá Nte Mekwaá mmye egbóó nyé ji mansé muú yimbò ndere muú wuú gébégé aké achwó ne makiénné ukpea jíí ne enoge ewé Nte wuú achyéé ji.”

9

¹ Jisós ama jóó ne bós bimbò aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, gentógé bós álú mbò fáná, abi alá gbóó fò kpaá te ágene nye gefwage Esòwò ndere gechwóó ne eshye wuú.”

Jisós akwòré gefóó agenege mané mané

(Mat 17:1-9; Luk 9:28-36)

² Ndò ékéné ékógé Jisós ase Pita, Jemsi ne Jòn ákwó áfé mfaá Mekwe fò kpaá. Ajyge ajwólé ebwó ebwó áke ápele menyammye Jisós aló manshwanegé né mbe ushu bwó. ³ Gefóó eyigé mandeé ji akpea ye muú ayi akage shwòne áji nnó ábé pópó mbò apó, ye ébéle ne uka. ⁴ Aké ápele ágé Elija ne Mosis ákwó fwéé ajóóge mejóó ne Jisós. ⁵ Pita ajóó ne Jisós aké, “Ata, eló ndere esé délú fa, gó ese déténe óto úléé, géma eta wye, géma eta Mosis, géma eta Elija.” ⁶ Pita akágé se genó eyigé ji ajóóge néndé efó ékwó ebwó matóó dóó.

⁷ Ndere ajóóge mbò, aké ápelé gekó gekweré ebwó mme ne meko atané né mmu gekó eyigembò aké, “Gége maá wa ayi mbwi metóó na, wuúge ne ji.” ⁸ Ténéténé

yimbo áké amagé pe áge sé ye muú fɔ wɔ ekosé Jisɔs jimbii ne ebwɔ ambɔɔ.

⁹ Nɔere ebwɔ áshulege mékwé ájyεé, Jisɔs áji ebwɔ etu aké ékagé ágáre muú fɔ genɔ eyige ebwɔ ágené kpaá te ji Maá Nte Mekwaá akwilége né negbo.

¹⁰ Awúgé depɔ tire Jisɔs ajɔɔ, ábele wyé déti né mmu matɔɔ bwɔ, ne ágiige ate nkane ulaá mankwilé né negbo útené.

¹¹ Ne baá utɔɔ Jisɔs bimbo ágii ji áké, “Ulannó ánléré mabé Esɔwɔ ájɔɔ áké Elija abó mambɔ mbe achwɔ ne Muú yi Esɔwɔ akwere ji ela gefwa?”

¹² Eféé Jisɔs akamé áké, “Elú wáwálé nnó, Elija abó mambɔ mbe achwɔ akwyéé unó uko abelé, yémbɔ ulannó ásáme ntó né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, ‘Maá Nte Mekwaá abɔ mange gejamé gé efwyale ne ápaá nyε ji, áma shyá jí?’ ¹³ Yémbɔ ngárege enyú wáwálé nnó, Elija achwɔ mé ne bɔɔ ápyε gabo ne ji nkane ejii ebwɔ wyε ndere abɔ asamé né mmu ηwe Esɔwɔ atomé ne ji.”

Jisɔs apyε maá ayi améé gesasa atoó

(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Ebwɔ ákéré gé meso, áge gejamé gé bɔɔ ndere ánɔɔ baá utɔɔ abifɔ né mme ánlere mabe Esɔwɔ anyéé mbeé ne ebwɔ. ¹⁵ Ne bɔɔ bimbo áké agéne Jisɔs ácháné ala áme makpo fan álomé ájyε táme ji. ¹⁶ Jisɔs agii ánléré mabe Esɔwɔ aké, “Nde enyú denyéé mbeé ne ebwɔ?”

¹⁷ Ne mende fɔ né gelu-agé njune bɔɔ bimbo áké, “Ménleré nchwɔ ne maá wa né eta wyε ayi meló nchye apyé ji alá jógé mejɔɔ.

¹⁸ Yéndégébé meló nchye yimbo akwilé gé ji mmyε, apyε ji akwe mme, génfwéné gétánege ji meno, anyé mánjéné ala nógéé. Nne baá utɔɔ byε mmyε nnó áféré meló nchye yimbo, ápulé épwɔ.”

¹⁹ Jisɔs ashúú ebwɔ meko aké, “E é ndé gefɔge njyε eni nelá fyéé metɔɔ ne Esɔwɔ? Nkoge mbɔ metɔɔ ne enyú nnó? Mmage bé ne enyú ndɔ enii ne défyéé metɔɔ ne Esɔwɔ? Chwóge me ne maá yimbo.”

²⁰ Achwɔ ne maá yimbo mbaá Jisɔs.

Nɔere meló nchye yimbo agéne Jisɔs, apyε maá yimbo akwé mme achúú gbok! gbok, génfwéné getanege meno. ²¹ Jisɔs agé gé mbɔ agii nte maá yimbo áké, “Nemeé niné na nébele mé ji mmyε nnó?”

Mende yimbo áké, “Nelo ji te dembáné.” ²² “Meló nchye yimbo áké lege manwá ji, apyé ji akwéne gébé eyigé fɔ né mewε gebé eyifɔ né nnyi, Ata gé esé meshwe opoó esé mbógé okage pyε.”

²³ Jisɔs agii ji áké, “Nde genɔ wɔ ójoge! Nnó mbógé okage pyε? Esɔwɔ apyε yéndégenó eyi gejjwéregé ne muú ayi áfyéé metɔɔ ne ji.”

²⁴ Nte maá yimbo ala ténéténé áké, “Me nkamé ne

Ἐσωθῶ, Ἀτα, ποὸ me nkame ne metῶ εμα.”

²⁵ Gébégé Jisῶs agéné nnó gejamégé bῶῶ áboó áchwῶῶ ji mmye, anyá meló nchye yimbῶ aké, “Wῶ mbú ne álú, nnyá wῶ tánege ji mmye. Jjyé mbῶ okerege sé.”

²⁶ Meló nchye yimbῶ apye maá yimbῶ akalé akwé mme ne alé táne ji mmye. Atánégé, maá yimbῶ ala mme nyamé eké mewu muú ne bῶῶ ágégé mbῶ áférege nnó ágbó. ²⁷ Jisῶs agbaré ji ebwῶ, abwéé ji akwilé téné.

²⁸ Ne Jisῶs ne baá utῶῶ bií ákerégé mmu, ágií ji bibií aké, “Ulannó ne esé dépulé meló nchye yimbῶ mambuú apwῶ?”

²⁹ Jisῶs agare ebwῶ aké, wye lé mmyemenene ne ekage féré gefógé meló nchye yina. *

Jisῶs ama gare baá utῶῶ bií ndere ji ágboó nye

(Mat 17:22, 23 ; Luk 9:43b-45)

³⁰ Jisῶs ne baá utῶῶ bií ályá mbaá yimbῶ ákoó koóge né gebagé mewaá Galilií. Ji ákélégé fῶ nnó muú akaá mbaá ayi ji álú. ³¹ Nénde ji abó alerege ebwῶ nnó, “Meso gébé áchyége nye Maá Nte Mekwaá né amu bῶῶ nchye, áwáne nye ji. Yémbῶ ndῶ eléé ekwῶnégé, ji akwilege nye né negbo.”

³² Yelé ji agaré neka eni, baá utῶῶ bií ákaá ula wῶ, ne áma áfῶῶ mangií ji ula neka eníné na.

Ndé muú alú muú kpaá
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Ebwῶ ákwῶnégé né melo Kapanῶm, ájye kpe né gepú eyige ebwῶ ájwῶle. Jisῶs agií baá utῶῶ bií aké, “Ndé enyú denyé nye mbeé né meti gébégé dechwῶῶ.”

³⁴ Awúgé mbῶ, ákwéné nyámé getúgé ebwῶ ábῶ ányéé mbeé mechó dékpakpa. ³⁵ Ajwólégé ka, akuú baá utῶῶ bií makpo áfyaneápeá, áchwῶge, ajῶῶ ne ebwῶ aké, “Mbῶge muú akélege mambé muú kpaá né geluage nyú, abῶ mambé ndere maá defwé akpáné defwe mbaá abifῶ.”

³⁶ Ajῶge mbῶ, akuú maá fῶ kῶῶ achwῶ téné né metῶῶ metῶῶ ebwῶῶ, akpa maá yimbῶ né amu jií ajῶῶ ne baá utῶῶ bií aké, ³⁷ “Yéndémuú ayi akamege mampye galógáló ne mamane kῶῶ nkane ayina né mabῶ ma, ebyennó apyembῶ lé ne me ne yéndémuú ayi apye galógáló ne me ntó, ebyennó apyembῶ lé ne nte waá yi átómé me.”

Muú ayi alá paá esé alu awesé

³⁸ Ne Jῶn akuú Jisῶs aké, “Ménleré, esé degé mende fῶ asele mabῶ myéé aferege bῶῶ aló nchye né mmye. Degégémbῶ, dégbé ji gétúgé alá pῶ fῶ né geluá gesé.”

³⁹ Jisῶs ajῶῶ ne ebwῶ aké, “Dégbégé fῶ gefógé muú yimbῶ. Néndé ye muú yi asele mabῶ ma apyéé ufélekpá ne éwyagé ajῶge gabo getú ya apῶ, ⁴⁰ nénde muú yi alá paá

* 9:29 Elú wáwálé nnó: Manlya menyéé kpekpe ápῶ né gejamégé gekwene bῶ njwe bi mbembe abi ábῶ ásame.

esé, alu awesé. ⁴¹ Ngarege enyú wáwálé nnó yε muú ayi achyεge enyú ηκω manaá né mabω ama gétúgé délu bωó ba ayi alá abωó nyε nsá apó.” †

Mmuameno mampyε gabo
(Mat 18:6-9; Luk 17:1, 2)

⁴² Jisωs ámá jωó aké, “Yéndémuú ayi apyεé ma-mane kωó nkane ayina ayi áfyεé metωó ne me nnó apyε gabo, élú galógáló nnó áshii ji gekpékpéggé ntaá né gemε, áηmé ji né gentoógé ebεé mega. ⁴³⁻⁴⁴ Ama jyε mbε aké, mbωgé ebwω wyε epyé wω nnó ωkwéné mabé Eσωω, sό εwu ωfómé, élú galógáló nnó ωkpe né geηwá gechúchúle ne nnó ωkpe né ntoné mewε εwé élá nómégé ne amu apea.

† ⁴⁵⁻⁴⁶ Ne mbωgé geká jyε ne gétene wω nnó ωkwéné mabé Eσωω, sό geji ωfómé, élú galógáló nnó ωkpe né geηwá geká géma epwω nnó ωkpe uka upea né ntoné mewε εwé élá nómégé ne bω dámmwólé bii ntó ala gboó. ⁴⁷ Ne mbωgé dambωónnnyi wyε atene wω nnó ωkwéné mabé Eσωω, pwólé ji ωfómé, élú galógáló nnó ωkpe né gefwa eyigé Eσωω ágbárege gechúchúle ne nnó ωkpe né ntoné mewε εwé élá nómégé ne amé ápeá. ⁴⁸ ‘Mbaá yi bω dámmwólé bí alá gboó, ne mewε εwu ntó ela nomege.’

⁴⁹ “Yéndémuú awuú nyε mewε né menyammyε wuú

wyε nkane muú áchwarege mega né menyεé nnó ékágé áchωó.

⁵⁰ “Mega élú genó gelógéló, ne mbωgé mega élá pó sé ne ugω bii, ápyεé mbω nnó ne εwu ema εgωó?

“Ewéna éleré nnó enyú débé eké mega, dényεgé nesω ne ate.”

10

Jisωs alerege deporé manwá neba

(Mat 19:1-8)

¹ Eféé Jisωs alyaá Kapenum, afé né gebagé mewaá Judiya, achyaá ebεé Jodan. Ndere akwωné éwu, gejámégé bωó áma chwó nω ji mme ne alo mánleré ebwó nkane ji apyε mé yéndégébé.

² Bωó Farasi fω áfé eta wuú mammua ji, ágii ji aké, “Nnó ebé esé ekamé nnó mende awá neba ne mendée wuú?”

³ Jisωs ashuuú ebwó meko aké, “Ebe εwé Mosis achyε enyú gétúgé neba ejωó nnó?”

⁴ Ebwó áshuuú meko aké, “Mosis abω agaré esé nnó mende akáge chyεé mendée wuú mekpo ηwe manlere nnó awá neba ne akage lyaá ji.”

⁵ Ne Jisωs ajωó ne ebwó aké, “Elé gétúgé mekpo meto nyú ne epyε Mosis achyεé enyú ebé ewéna. ⁶ Tε ula ulωó ebi Eσωω alωó mankwyε mme, akwyεé ebwó, mende ne mendée. * ⁷ Getú eyigé na mende alyage mmá wuú

† **9:41** Elú wáwálé nnó: Jisωs ajógé mbω atóme lé ne gemε jii ndere muú ayi Eσωω ákwere ji ela gefwa. † **9:43-44** Elú wáwálé nnó: Malo 44 ne 46 ápó fω né gejámégé

bω ηwe. Unó bi ájωó né malo ayina ulú wyε eké ebi ájωó né malo 48. * **10:6** Elú

wáwálé nnó: Né 10:6 Jisωs ajωó mbω lé genó eyigé ásame né ηwe ula ulωó 1:27, ne 2:24.

ne nte wuú, afé acho mmye ne mendée wuú, ⁸ ebwó ápea ákwé muú ama. Ebwó ápó sé bós ápeá nana, ála muú ama. ⁹ Ndere elumbó, bós abi Esowó áchomé chónchó né neba ékágé muú akya nnó atyáa.”

Jisós alérege depóre uló ne neba manwá

(Mat 5:27-32; Mat 5:27-32; Luk 16:18)

¹⁰ Jisós ne baá utós bií ákérégέ mmu, ewyage baá utós bií áma gií ji mechó neba éwé. ¹¹ Ajós ne ebwó aké, “Muú yi awáne neba ne mendée wuú, ajyé bá ayichá, akwé mbó lé uló, ¹² ne mendée ayi atanege menó wuú neba, ajyεge ba ayichá, akwé mbóntó lé uló.”

Jisós ajé ambáné kós

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Bií uma bós fó ákpa baá bwó áfe mbaá Jisós nnó anéré ebwó amu mmye, ajé ebwó. Baá utós bií ágégé mbó, ányá ebwó. ¹⁴ Yémbó Jisós agégé mbó, metós ésó ji ajós ne ebwó aké, “Lyáge ambánékó áchwó eta wa, ekagé dégbé ebwó néndé gefwa eyigé Esowó ágbárege gelú eyigé bós abi álu ndere baá bina. ¹⁵ Góge me ngare enyú wáwálé nnó muú yi álá kamé nnó Esowó ábé mfwa wuú nkane mamane kós wó, akpéné fó né gefwa jí.” ¹⁶ Efée Jisós akpa baá bimbó ama ama né uwyáá, anere ebwó amu mmye ajé ebwó.

Abya muú ŋka

(Mat 19:16-22; Luk 18:18-30)

¹⁷ Jisós aló mánjye neke, ndere ájyé mendefó alomé gatele achwó kwé ji uká aké, “Ménleré melóméló, mpyyé nnó ne mbó genwá eyi gélagé byé?”

¹⁸ Jisós ashuú ji meko aké, “Ulannó okuú me muú melóméló? Yé muú ayi alómé metós apó, ekosé Esowó mbií ne alu melóméló. ¹⁹ Pó okage mabé Esowó ayi áke, ‘Ekagé owá muú, ekagé okwé uló, okogé ejo, ekagé óténé ntésé gebyó. Onyεgé manwaá, nógé nte wyéé ne mmá wyéé.’”

²⁰ Mende yimbó aké, “Ménleré nló mambélé mabé yina mako te dembáné ta.”

²¹ Ajógémbó, Jisós ape ji domée ne gejeé aké, “Ela wó genó géma. Chó kpó unó byé uko, okhye ŋka yimbó mbaá bós gekpo, obéé nyε ne gefwa né mfaánebuú, okhwó okwalé me.” ²² Mende yina awugé mechó éwé Jisós ajós apwa, alyáá afé meshwεmeshwε ne mesómé néndé ji awyáá gefwa dós.

²³ Jisós abwólé mmye ape baá utós bií aké, “Ejweré ne muú ŋka akpe né gefwagé Esowó.”

²⁴ Baá utós bií áwúgέ mbó álá mano makpo fuú, yémbó Jisós ama jóó ne ebwó aké, baá ba ejweré mankpe né gefwagé Esowó! ²⁵ Elú wáwá nnó mpó mashwóne áshwá né embú ábyamé epwó nnó muú ŋka akpe né gefwagé Esowó ágbárege.

²⁶ Baá utós bií áwúgέmbó byó ukóre ebwó mmu ágígé

ate aké, “Ne ndé muú yi abo nyé geɲwá eyi gélágé byéé?”

²⁷ Jisɔs aɲe ebwó domeé ajóó ne ebwó aké, “Unó bi upwóó ákwaá mamɲye, upwóó fó Ɛsɔwɔ, néndé Ɛsɔwɔ akage pye unó uko.”

²⁸ Pita alɔ manjóó aké, “Gé, esé delyaá unó sé uko dékwɔlege wɔ.”

²⁹ Ne Jisɔs ashuuú meko aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, yéndémuú ayi alyaaá gepú jíí, yé lé áɲmé bíí abi andée ne abi ande, ammaá bíí ne ante bíí, baá bíí ne makóó jíí né gétú ya ne gétúgé abya melóméló, ³⁰ Ɛsɔwɔ achyege ne ye ji bóó ne gejame unó fa mme yina epwɔ nkane abɔ awyaaá, yé úpú, áɲmé abi andée ne abi ande, ammaá bíí ne baá bíí ne makóó jíí ne áchyege ne ye ji ntó gejamégé efwyale né gétú ya. Ne abóó ne ye ntó geɲwá eyi gélágé byéé né mme ayi áchwó. ³¹ Yémbɔ gejamégé bóó abi alú mbɔ mbe nana, meso gébé álaá ne ye meso ne gejamé abi álu mbɔ meso nana ábéé ne ye mbe.”

Jisɔs ama gáré máɲáne aléé nkane ji ágboó ne ye

(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Jisɔs ne baá utóó bíí alyá ákwɔme ájyeé né Jerosale, Jisɔs alu ebwó mbe ne baá utóó bíí akwe tametame, efɔ epye bóó bi akwɔlege ebwó. Ne Jisɔs ase baá utóó bíí makpo áfyaneápeá átené babá ne alɔ mangaré ebwó unó bi upye ne ye ji, ³³ alɔ mangaré ebwó aké, “Wuué, esé dékwɔme

mbɔ déjyeé né Jerosale, Ɛwu, áfyéé ne ye Maá Nte Mekwaá né amú anóó baá amɲyeé upe Ɛsɔwɔ ne ánléré mabé Ɛsɔwɔ. Ɛbwó ajóó ne ye nnó, me nkwe mpa, áwá me, ne áfyéé ne ye ji né amú bóó abi álá pó bóó Jus. ³⁴ Ajwyaáge ne ye ji, ákpóó ji matye mmye, átulé ji ne áwá ji. Yémbɔ ndó kpogele éléé ékwɔnégé, akwilége ne ye né ngbo.”

Dékpakpa né gefwagé Ɛsɔwɔ

(Mat 20:20-24)

³⁵ Jemsi ne Jɔn baá Sebɔdee áfe mbaá Jisɔs aké, “Ménleré dekelege nnó wɔ ɔpye ese genó gefo.”

³⁶ Jisɔs agii ebwó nnó, “Enyú dekélege mɲye nyú ndé?”

³⁷ Ashuuú ji meko aké, “Ese dekelege gébégé ɔjwólégé né geluɔge enóge, ɔpye esé dejwólé ne wɔ, muú ama né egbe ebwɔnye wye ne ama né egbe ebwɔbe.”

³⁸ Yémbɔ Jisɔs ajóó ne ebwó aké, “Nnó enyú dekage genó eyigé degígé mbɔ. Nnó enyú dekage nyú ne ye ɲkɔ efwyale ayi me nyuuú ne ye? Nnó enyú dekage wɔ ne ye manaá efwyale ami me nwóó ne ye?”

³⁹ Ashuuú ji meko aké, “Ese dekage pyembɔ.” Jisɔs ajóó ne ebwó aké, “Enyú denyuuú ne ye né ɲkɔ ayi nnyú ne ye ne dewóó ne ye manaá efwyale ami me nwóó. ⁴⁰ Yémbɔ, me fó wɔ njyaaá bóó bi ájwɔlege né ebwɔnye wa ne abi ajwɔlege né ebwɔbe wó. Malu yimbɔ alú mbaá bóó bi abɔ manjwólé wyeé.”

41 Baá utóó Jisós abi makpo áfya áwúgé genó eyigé Jemsi ne Jon ájóó mbó, álo mansó matóó ne ébwó. 42 Jisós akuú ébwó ako ajóó ne ébwó aké, Enyú dekaá nnó ákpakpa bóó abi alá pó bóó Jus áwyaá utó mampye ne bóó bwó nkane ejii ébwó. Yé ákpakpa melo áwyaá utó bi ajóge mechó ne bóó bwó ébyé. 43 Ne ébége fó mbó ne enyú. Yéndemuú nyú ayi akélege mambé muú kpaá abó mambé ménkpané defwé nyú, 44 yéndemuú nyú ayi akélege mambé menómbe abó mambé eké mefwé mbaá bóó ako. 45 Pege gekpekepege muú ndere Maá Nte Mekwaá, ji achwóó fó nnó bóó ákpá ji defwé wó, achwó lé mánkpá bóó defwé nnó achye geme jii mawené gejamége bóó né gabo.

Jisós apye Batimus agene

46 Jisós ne baá utóó bií akwóné né Jeriko. Ndere ályaá ajyéé, gejamége bóó ákwólege ébwó meso. Muú ame nónómé fó akamege Batimus maá Timós ajwólé né mapea meti akóó deko. 47 Awúgé nnó Jisós ayi Nasaret ne akoóge mbó alo mankalé aké, “Jisós mpyáne Devid, gé me meshwé.”

48 Gejamége bóó áweé ji aké jwóle nyame, yémbó akálege wye kálege ne eshye aké, “Mpyáne Devid ge me meshwé.”

49 Jisós awúgé mbó atené, ajóó aké, “kuúge ji achwó.” Ajye kuú ji aké, “Kwilé ka chwó ofage, ákuú wó.”

50 Muú ame nónómé yimbó afere nkú gefwine wuú anmé, anyo akwilé ka ája ji áfé mbaá Jisós.

51 Jisós agii ji aké, “Ndé genó wó okélege nnó me mpye eta wye?” Muú ame nónómé yimbó ashuú meko aké, “Ata, nkelege nnó opyé me ngéné mbaá.”

52 Jisós ajóó ne ji aké, “Chó mmu gepú jye, metóó ewé wó ofyee ne me epye wó otóó.”

Ténéténé yimbó alo mángéné mbaá ne akwólege ji.

11

Jisós akpe né Jerosale nkane mfwa

(Mat 21:1-9; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

1 Ndere Jisós ne baá utóó bií alá kwókwólé ne Jerosale, ákwónége Betfage ne Betani baá maló áyi álú mfaá Mékwé Olif, ató baá utóó bií makpo ápeá nnó abó mbe. 2 Ajóó ne ébwó aké, “Chogé né maá melo ayi alu mbó enyú né mbe. Ndere dékpene wye, dégene nye maá géjuná ayi áshii muú álú danke wye. Kaáge, déchwó ne geji. 3 Ne mbóge muú agigé enyú nnó waá aké dekaá, garege ji nnó, Ata ne akélege, ne anérége atómé nye gekéré wáwá.”

4 Ajyége, ágé maá géjuná yimbó ndere áshii né mbe menombi egbe menó meti. Alo mánkaá geji, 5 ndere ákaáge bóó abi álú efeé agii ébwó aké, “Dekaáge géjuná yimbó ndé?”

6 Baá utóó Jisós ágaré bós bimbó wyε nkane Jisós abó ajóó gébégé atóme ebwó, ne ályaá ebwó ájye ne geji. 7 Achwógé ne géjuná yimbó mbaá Jisós, áfere mandeé bwó ágyaá géjuná yimbó né meso, Jisós akwó ajwólé mfaá. 8 Gejaméagé bós ágyaáge mandeé bwó né meti nnó géjuná yimbó gekené mfaá, abifó ásórege uwó mámé ágyaáge meti ntó. 9 Ndere ajye bós abi álu mbe ne abi álu meso ákálege áké, “Matame mábé ne Eσωω! Mejé ebé ne muú ayi achwó né mabó Ata.” 10 Mejé ebe ne gefwage nte sé Devid eyi gechwóó mbó! Matame mábé ne Eσωω ayi alú né mfaánebuú eniné mfaá mfaá! 11 Ndere Jisós akpené né Jerosale, ajye kpe né mmú echa upε Eσωω ape yéndegenó. Agéagé nnó gébé gekoó, ase baá utóó bíí áfyanéapeá ákeré né melo Bétani manjye bele wyε.

Jisós alweré genóoge fig gégbó

(Mat 21:18-22)

12 Bíí ujjágé, ndere ebwó ályaá Bétani ákérégé meso, mesa aló mamye ji. 13 Atene tete agé genóó fig ne gejaméagé bya wyε, afé ape nnó agene nyε gempome fó wyε. Akwónéagé agé yé gefó wó ekosé bya ubíubi néndé gébé eyigé unóó fig uwóme umpomé gelu gawkáne. 14 Jisós ajóó ne genóó fig eyigembó aké, “Te mme abyéé muú amage nyéé sé gempome

jjyé.” Baá utóó bíí áwuú genó eyigé ji ajóó.

Jisós abú bós bi ákpóó unó né mmu echa upε Eσωω

(Mat 21:12-13; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

15 Ebwó ákwónéagé né Jerosale, Jisós akpe né mmu echa upε Eσωω, aló mambu bós abi ákpóó ne abi ánáme unó né mmu. Atyá makpókpógélé bós abi ákene gesegé manka mankwaré ne malu ujwólé bós ako abi ákpóó upwine melo ebi ápyε upε Eσωω ne ubi. 16 Ne ama kame sé nnó muú áma kpá genóó gese akoó ye ne geji né mmu echa upε Eσωω wó. 17 Ne aló manlere bós aké, “Asa mmu ηwe Eσωω nnó Eσωω aké, ‘Gepú ya ákuú nyε geji nnó gepúgé mmyεmenεne mbaá umε maló mako.’? Yémbó enyú débwlé géjí gelá melu ewé ánjó ábige wyéé.”

18 Anóó baá abi ápyéé upε Eσωω ne ánleré mábé Eσωω áwúge depó tiré Jisós apye, áló mánkele meti nnó áwá ji. Afóó ji gétúgé gejaméagé bós álaá meno mekpo fuú né unó bi Ji alerege.

19 Nkwale akwónéagé, Jisós ne baá utóó bíí álya melo kpaá áfe ábelé mbaá ayicha.

Genóógé fig gégbó

(Mat 21:18-22)

20 Ne dondo ayi Jisós ne baá utóó bíí ákerege meso, áge genóógé fig eyi Jisós abó jóó nnó gemage wó se umpome nkane gegbó mε. 21 Pita atege genóó eyigé Jisós abó ajóó ne

genóge fig yimbo, ajóó ne ji aké, “Ménleré, gé genóó eyigé óbó ójóó nnó gemage wó sé umpome gégbó.”

22 Ne Jisós ashuú ebwó meko aké, “Fyege matóó nyú ne Esowó. 23 Ngarege enyú wáwálé nnó, muú ajóóge ne mékwé ewéna nnó, ‘Kwilé fa ókwéné mmu ebeé mega,’ ayi ála pó ne dembyó né metóó ne akamege nnó genó eyigé ji ajóó gepyéé nye, Esowó apye wye nkane ji ajóó. 24 Ngarege enyú nnó dégíge yéndégenó né mmyemenene mbaá Esowó, kamege nnó dése mé geji, ne gebéé nye eyigé nyú. 25 Ne yendé gebé enyú deke denemmye, debó manjinte gabo yi bóó ápyéé eta nyú nnó Nte nyú yi alu né mfaánebuú ajinte gabo awu nyú ntó. 26 Yémbó dela jinté gabo yi bóó ápye etá nyú wó, nte nyú yi alu né mfaánebuú ajigé fó nte gabo awu nyú.” *

Agii Jisós mbaá ayi uto ebi utané

(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Jisós ne baá utóó bíí akéré meso né Jerosale. Ndere akwóne, akpe né echa upre Esowó abo mankéne né mmu, anóó baá abi ápyéé upre Esowó ne ánleré mabé Esowó chóncho ne ákpakpa melo ájye gií ji aké, 28 “Wó ópye unó bina ne ndé uto, ne waá achyéé wó uto ubi?”

29 Jisós ashuú ebwó meko aké, “Me ntó nwyaa awa nkwe mangii enyú, degarege

me, me ntó ngare enyú uto bi me nwyaa ne mpyeé unó bina. 30 Agii ebwó aké, Waá achyε Jón uto manwyaá bóó manaá Esowó, Esowó waá akwaá? Shuúge me meko.”

31 Abó manyége mbeé ne ate aké, “Dejóóge mbó nye nnó? Ebege dejóóge nnó, ‘Elé Esowó ne achyéé Jón uto bí,’ agige nye esé aké, ‘ulannó ne delá kamé mekomejóó wuú wó?’

32 Nnó dejóó nnó utó bíí utané mbaá akwaá?” Akage jóó fó mbó gétúgé áfóó bóó bi álu eféé nendé yéndemuú ajóóge nnó Jón abó alu muú ekpávε Esowó wáwálé. 33 Ewéna epye ebwó áshuú Jisós meko aké, “Esé dekaá wó”.

Jisós ashuú ntó ebwó meko aké, “Yé me ntó ngarége fó enyú muú yi achyéé me uto ne mpye unó bina.”

12

Nekanemejóó bóó usége ne mbóó mekóó
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

1 Eféé Jisós abo manto ebwó nekanemejóó aké, “Mende fó abó ató mekóó wuú, ape unóó ebi ákuú vine, ábóge umpome bíí ápyéé mmóó, anó gebame agyaá ewú mme, achó embu, akwyéé mbaá ayi áñámege umpome mampye mmóó. Atene enyóñ mbaá ayi muú ájwólege ábamé mekóó. Ase bóó usége afyé né mekóó ewémbó. Atane afé neke né melo fó. 2 Gébé gekwónégé eyigé ásórege umpome ebimbo, mbóó

* 11:26 Elú wáwálé nnó: Ukwene bó ñwe abifó agbéé v. 26 nkane KJV.

mekoó ató maá defwé wuu ama nnó áchyeé ebii unó mbwé ebi utane né mekoó ewémbó. ³ Yémbó bóó uségé bimbó áchyeé wó, ágbaré maá defwé yimbó átulé, ábú ji akéré amuamu. ⁴ Mbóó mekoó ama tó maá defwé ayifó, bóó bimbó ápye ji ntó átulé, ákere ji upa mekpo, áchyeé ji mekpo genóó. ⁵ Ama kere ató ayi agbeé makpo aleé, ji yimbó ágbare áwá. Ató gejamege abifó, átulé abifó, áwá abifó. ⁶ Elá le maá wuu ayi mende ama ayi abóó gejeé ne ji dóó, kwyakwya achwó fére maá yimbó ató, aferege nnó áchyege nye ji énogé. ⁷ Yémbó bóó uségé bimbó ágégé ji álo mánjóógé aké ne ate, 'Gége menyéé geteé mbóó mekoó na, chwóge déwá ji, geteé jii gelaá eyigé esé.' ⁸ Apyégé maá mbóó mekoó yimbó, áwá, ábwéé genkwó áfomé meso gébámé."

⁹ Jisós ánerege agii ebwó aké, "Enyú deféré nnó mbóó mekoó yimbó apye nye nnó ne bóó uségé bimbó? Abó manchwó awá bóó bimbó achyeé mekoó ewémbó mbaá bóó abicha. ¹⁰ Enyú dejóó me né mmu nwe Esowó nnó, 'Ntaá eniné antené upú ashyaá nnó nélómé, néni ne nélaá menó ntaá ayi ágbaré ekwó gepú.

¹¹ Ata ne apye nnó ewú ebe mbó, ne elu gekpekpe genó né ame se.' "

¹² Jisós ánerege mántó nekanemejóó eni, ákpakpa bóó Jus ákaá nnó ajóge mbó lé ne ebwó. Akelé meti mampye

ji, yémbó áfóó nyá gejamégé bóó abi álu eféé ályaa ji áfé.

Agii Jisós mecho nkamakpo
(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Ewyage áto bóó Farasi fó ne ekwó Herod nnó ájye agii Jisós gejamégé bó nkwe nnó akwegé nekwené meno, ágbaré ji. ¹⁴ Ajyégé mbaá Jisós ájóó ne ji aké, "Ménleré esé dékaá nnó ólu muú wawálé, Ósele yéndemuú janja, ófó fó ame bóó. Ólerege bóó unó ndere Esowó akélege wawálé. Garé esé, nnó ebé se ekame nnó déchyégé nkamakpo mbaá mfwa Rom waá déchyégé? ¹⁵ Nnó déchye waá déchyégé?"

Yémbó Jisós agé me defya debwó, agii ebwó aké, "Ndé enyú dépénege me mataá? Chwóge me ne sére me nchére."

¹⁶ Achwógé ne ji, agii ebwó aké, "Mekpo wá na ne mabó waá na ásamé né nká eyi?" Ashuú ji meko aké, "Elé mekpo mfwa Rom ne mabó mií."

¹⁷ Jisós agaré ebwó aké, "Chyéége mfwa Rom genó eyi gélú ejii ne chyéége ntó Esowó genó eyi gélú eyi Esowó."

Awuúgé meko ayi Jisós ashuú ebwó álaá mano mekpo fuú.

Agii Jisós nkwe mankwile né negbo
(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Ewyágé bóó Sadusi fó áchwóó mbaá Jisós. Ebwó akame nnó muú agbogé, akwilége sé né negbo. Ajóó ne

Jis̄as aké, ¹⁹ “Ménleré, Mosis abo asá né mmu ηwe εβέ se nnó, ‘Muú agbogé alyage mendée wuú ayi alá byε baá ne ji wó, men̄mó wuú abo mansε mekwi mendée yimbó nnó ábyégé baá ábé lé né mabó ami mewené men̄mo yimbó.’ ²⁰ Né gébégé f̄s áηmó f̄s akénéama abi ande álú, ayi mbe abá mendée agboó yé maá apó. ²¹ Ayi akwólege ji ase mendée yimbó né ukwi ji ntó agboó yé maá apó. Wyεmbó ne epye ne ayi agbeé makpo áléé. ²² Mbó ne epye ne aηmó bimbó akénéama. Ebwó ako ágbó ayi ye muú alá byε maá ne mendée yimbó wó. Ebélgé mendée yimbó ntó agbó. ²³ Ne ndere εbwó ako ábáné mbó mendée yina, gébégé ákwilégé né negbo, mendée yina abeé nyε ayi waá?”

²⁴ Jis̄as ashúú εbwó meko aké, “Enyú dékaá nnó delu gyéé wó? Delu gyéé nénde dékágé f̄s mekomej̄ó εσωω ne utó bií. ²⁵ Ama j̄ó ne εbwó aké, gébégé b̄ó ákwilégé né negbo, neba néβεé se. Alaá le nkane makiénné εσωω né mfaánebuú. ²⁶ Ne gétúgé mechó b̄ó ágbógé ákwilégé né negbo, enyú delu danj̄ó genó eyigé ásámé mmu ηwe Mosis? Né abya genó eyigé mewε εbo eluli wyε gélá s̄óge, εσωω aj̄ó ne Mosis aké, ‘Me nlu εσωω ayi Abraham, ne ayi Asek ne ayi Jakób’. ²⁷ εσωω apó f̄s ayi awuú b̄ó, alú εσωω ayi b̄ó abi álú abε. Enyú b̄ó Sadusi ako delu gyéé né mechó εwéna.”

Εβέ εwé ερωω mabe mako
(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Ménleré mabé εσωω f̄s ayi alú εφέε gébégé Jis̄as aj̄óge ne b̄ó Sadusi, ágégé nnó Jis̄as ashúú εbwó meko ne den̄ga ágií ji aké, “Ebé εσωω εwéndé εηεα ερωω mabé mako?”

²⁹ Jis̄as ashúú ji meko aké, “Ebé εwé ερωω mabe mako ele εwé εj̄ó nnó, b̄ó Isrēli wuúge εσωω nte se ayi abo εsé ako alu ama, ³⁰ gbógé ne Ata εσωω wyéé ne metó wyéé meko, ne mendoó wyéé meko ne uféré byéé uko. Tége wyéé lé ji yéndégébé, pyégé utó bií ne eshye wyéé meko, ³¹ ne εwé εgbeé apeá eke, gbógé ne nte mén̄mé wyéé ndere agboó ne geme jyéé. Yé εbé εwé εηεά ερωω ayina apeá épó.”

³² Ménleré mabé εσωω yimbó aj̄ó ne Jis̄as aké, “Ménleré, oj̄ó chánéné, elu wáwálé nkane oj̄ó nnó εσωω alu ama ayichá apó. ³³ Ne élú ntó wáwálé nnó obó mambógé gejee ne εσωω ne metó wyéé meko, obó mántégé wyε lé ji yéndégébé, obó mámpyégé utó bií ne eshye wyéé meko. Ne obó mambó gejeé ne ate b̄ó nkane obó gejeé ne geme jyéé. Obelege mabé ayina apeá εbo ερωω yéndé gefógé upe ne eshye εwé os̄ó né mewε ochyεge mbaá εσωω nkane eshye.”

³⁴ Jis̄as agegé nnó menleré mabe εσωω ayina ashúú meko melóméló, aj̄ó ne ji aké, “Ela wó gachyé ne okpé né gefwage εσωω. Ebo né gébé

eyigémbò yé muú ayi ama mua mangiú ji nkwé apó.”

Muú ayi Esòwò akweré ji ela gefwa alu maá waá?

(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Ndere Jisòs alárege bòó né echa upé Esòwò, ajóó aké, “Epye nnó ne ánléré mabé Esòwò aké Muú yi Esòwò akweré ji elá gefwa alu mpyáne mfwa Devid? ³⁶ Mendoó Ukpea ne epye mfwa Devid jimbo abo ajóó nnó,

‘Ata Esòwò aké ne Ata wa, jwólé fa né egbé ebwònye wa né gelúóge énogé

kpaá te mpyéé bòó mawámé byéé álaá eké mboó genóó ayi ónérege uká byéé mfaá.’ ³⁷ Ne mbógé mfwa Devid akú Muú yi Esòwò akweré ji elá gefwa nnó ‘Ata wuú’, epyéémbò nnó ne muú yimbo ámágé bé mpyáne wuú?”

Ndere Jisòs alárege mbo mmye muú ayi alu eféé matóó ágóó ebwó manwúgé unó bi ji alárege.

Jisòs akwelé baá utóó bií mbeé nnó ekage áse gepógé Anleré mabé Esòwò

(Mat 23:1-36; Luk 11:43, 46; 20:45, 46)

³⁸ Ndere Jisòs alu lérege aké, “Sége gébé ne gepógé ánléré mabé Esòwò. Ebwó ágboó mámfyégé bò nkúu átyé átyé, akéné ágyaáge ntoné gese nnó bòó átámégé ebwó ne énogé. ³⁹ Ebwó ágboó ntó mánjwólé né malu énogé né mmu macha

mmyemenene, ne ájyégé epaá, ájyaá lé malu afwa ne ájwólege. ⁴⁰ Ebwó ányé ákwi ándée upwóó, ánéne mmye áwyáge mámbwólé bòó nnó álú bòó alóáló. Ndere ápye mbo éfwyale ebwó ejame nye epwó.”

Echyé mbya mekwi mendée

⁴¹ Jisòs anérége manlere, ajye jwólé toitoi ne mekwa ewé áfyéé ñka apele ndere bòó áchwóó áfyé manka bwó mmu genó eyigé áfyé ñka Esòwò. Agé ndere gejámégé bòó manka áchwóó áfyéé gejamégé ñka. ⁴² Ewyage mbya mekwi mendée fò achwóó fyé ntó baá ubaá ñgba ápeá abi alá fuú ye genó wó. ⁴³ Mekwi mendée yimbo achyége mbo, Jisòs akú baá utóó bií aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó echye ewé mbya mekwi mendée yina achyéé epwó ewé yéndémuú áchyéé. ⁴⁴ Yéndémuú áferé ekeke ñka né gejamé eyi ji awyaá achyé, yémbò, ye lé mekwi mendée yina alu mbya, akwe ula géba jíí achyéé.”

13

Jisòs agaré ndere áchwóó nye echa upé Esòwò

(Mat 24:1, 2; Luk 21:5, 6)

¹ Jisòs ályáge echa upé Esòwò, maá utóó wuú ama ajóó ne ji aké, “Ménleré, pe uchánchá upú ebi átené ne uchánchá mataá.” ² Anérége, Jisòs ashúú ji meko aké, “Pó ógé mbo ukpékpé upú bina? Umúge nye kpá ne mataá ne mataá. Yéé ntaá némaá eni

nélaá nyε mfaá nte népó.”
 3 Ewyage ndere Jisws ajye jwóle
 né mfaá Mékwε Olif éwé
 élú toitoi ne εcha upε Eσωω.
 Pita, Jεmsi, Jwn ne Andru
 áfé mesomeso ájye gií ji áké,
 4 “Garé ese, nde gébé eyige
 depó tiré na depyé nyε? Ne
 ndé gepó ese dégéne nyε ne
 dékaá nnó unó bina uko upye
 nyε wáwálé?”

5 Jisws aló mangaré εbwó
 aké, “Sége gébé ekagé muú
 fó ábwólé enyú déno mewaá.
 6 Njoge mbó, néndé gejamégé
 bóó áséle nyε mabó ma áchwó
 εta nyú. Adoó nyε εbwó
 εwómé ájógε áké, ‘Me ne
 nlú’ Apyε nyε mbó ábwólé
 gejamégé bóó ánó mewaá.
 7 Ne déwuú nyε ntó abya be
 kwókwólé ne enyú, ne εbi
 ámmye tete, Yémbó gébége
 unó bina uké upyéé, débεgé
 fó ne εfo. Néndé unó bina ubó
 mampye ne epófó nnó mme
 yina achwó kwya wó. 8 Gébé
 eyigémbó ntó maló kpakpa
 ámmye nyε ne ate ne ate
 afwa ne bóó bwó ámmye nyε
 ne ate, emímí mesa ekwene
 nyε malumalu. Mme yina
 anyige nyé ne εshye abwólé
 né gejamégé malu. Ewéna εbé
 nyε eké lé ula uló ubalé εbi
 mendée awúu gébége nebye
 neké nemmye ji.

*Jisws agare áhgbá bii
 εfwyale ewé εbwó ágéne nyε
 (Mat 10:16-25; Luk 21:12-
 17)*

9 “Sége gébé, kaáge nnó
 ápyéne nyε enyú áfyé né
 amu ákpakpa meló ápa
 mpa enyú mmu macha εso.
 Atúlege nyε enyú né macha

mmyεmenεne. Né getú ya,
 ájáme nyε enyú détene né
 mbe ushu bó gómena ne
 afwa meló. Apyεgémbo
 kaáge nnó dege mbó lé meti
 mangaré εbwó mekomejó
 wa. 10 Ne gemégé nnó mme
 yina akwya, bóó ábó mangaré
 abya Eσωω melóméló né maló
 mako. 11 Gébége ápyεgé
 enyú ekagé dedorégé mmyε
 mankelé uchuú mejóó εbi
 déjóóge. Gébé gékwónégé
 jógé uchu mejóó εbi uchwó
 enyú meno, néndé uchu
 mejóó εbi déjógé upófó εbi
 enyú elé Mendoó Ukpea ne
 échyége nyε enyú. 12 Ne
 gebé eyigémbó ntó, aηmó
 áchyége nyé atεé aηmó nnó
 áwá. Ante áchyεgé nyé baá
 bwó nnó áwá. Baá áténege
 nyé ukóló ne amamá bwó ne
 ante bwó mampye nnó áwá
 εbwó. 13 Bóó ako ápaá nyε
 enyú gétúgé délú áhkwólé ba.
 Yémbó yéndémuú ayi akogé
 metóó te kwyakwyaá, áférege
 nyε ji né εfwyale gabo.

*Jisws agaré nkane áchwó nyε
 Jerosale*

*(Mat 24:15-21; Luk 21:20-
 24)*

14 Jisws afε mbe mánjoge
 aké, “Gebobogé genó eyi
 gechyεge mekpo unóó mbaá
 Eσωω, gepyéé nyé né malu
 ayi géláge pó mampye. (Muú
 ayi akúu ηwe yina ase gebé
 nnó εfwyale εchwóó.) Gébé
 eyigémbó, bóó abi álu né
 gebagé mewaá Judiya ábó
 ájye ákwó mfaá makwe ábií.
 15 Yéé muú ayi alú mfaá gepú
 ekagé akyaá nnó ashulege

mme ajye bó genó né mmu gepú jíí. * 16 Muú ayi alú ntó né mekwó áchwógé yé gébé nnó akere mmú achwóó bó nku gefwene wuú ne ábó. 17 É é ebéé nye mbó nnó ne andeé abi alú ne manε yé ne abi áchyége baá mámbε. 18 Nége mmyε mbaá Éσωω nnó ekagé unó bina upye gébégé néba, 19 néndé efwyale ewé echwó nye, ebéé gekpékpé gé efwyale ewé délá lú dan gé te Éσωω akwyε mme yina ne yé ewé emage be sé eké ewémbó epó. 20 Mbógé Éσωω alá sóre ndó yimbó ela mboó wó, ebyénnó yéé muú ayi apome nye apó. Yémbó gétúgé bóó abi Éσωω ájyaá nnó ábé abii, asorege nye ndó eyimbó ela mboó. 21 Gébégé yimbó, mbógé muú agaré enyú nnó, ‘Gége Kras, Muú yi Éσωω akweré ji elá gefwa alu fa,’ yéé agaré lé enyú nnó, ‘Alu né’, dékamé gé fó ne ji. 22 Njóge mbó mampye enyú dekaá nnó, bóó gebyó abi áké álú Kras ne bóó gebyó abi áké álú bóó ekpávε Éσωω ntó áchwóó nye. Achwógé ápyéé nye ukpékpé ufélekpá ebi upwó amu. Apyεmbó nnó ábwólé bóó ako ne mbógé meti ebege yé ebélé bóó abi Éσωω ajyaá nnó ábé abii, ábwólé ebwó ánó mewaá. 23 Sége ye gébé! Dekaaá nnó mbó mé mbe ngaré enyú depó etíré na gemεge nnó dépyεgé.

Unó bi upye nye gemé gé nnó Maá Nte Mekwaá ákérege

* 13:15 Elú wáwálé nnó: Bóó Jus áténege upú bwó, mfaá alu dedε ayi muú akáge kwó ajwóle wyéé.

meso fa mme

(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

24 “Gébégé efwyale ewéna echwógé, ténéténé ayi ebyéé, ημεέ ekwene nye gemuagemua. Mfaá ágénégé sé. 25 Ambe ntó ánómege nye, ne unó bi uwyaá uto né mfaánebuú unyíge nye. 26 Efεé ne ágéne nye nkane Maá Nte Mekwaá achwóó né mmu gekó ashúlege achwóó ne gekpékpé gé uto ne énogé. 27 Wyε né gébé eyígémbó, atome nye makiénné jíí nnó ájyé anyweré bóó abi jí ájyaá né mme meko nnó ábé abii mbaá ama.”

Jisós améé gepó gé genóóge fig ne unó bi upyéé nye

28 Jisós ajóó ne baá utóó bíí aké, “Pεge gepóge genóóge fig degiú genó wyε. Gébégé mata jíí áló gé mántó bya uke enyú dekaá nnó nshwóné achwó shúle. 29 Wyémbó ntó ne gébégé enyú dégé gé nkane unó bina upyéé, débó mankaá nnó gébé eyígémbó géla kwókwólé. 30 Ngarege enyú wáwálé nnó nje eníné na négboó fó kpaá te unó bina ukó úpyéé. 31 Mfaá ne mme ákoóge nye yémbó mekomejóó wa alaá te kwyakwya.

Yé muú ayi akaáge gébé eyigémbó apó

(Mat 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)

32 “Yé muú ayi ákaá bíí né gébé eyígé unó bina úpyéé nye apó. Makiénné Éσωω

ne mfaánebuú ákaágé fɔ, yé Maá Εσωω jimboó ákaá wó. Εkosé wyε Nτε wuú ji mbií ne ákaá. ³³ Ségé gébé dékpómé mmyε, debé peé dégilé néndé enyú dékaáge fɔ gébé eyíge unó bina upyεé nyε.” ³⁴ Aké, “Ελύ εκέ mende fɔ abó ajyεé neke, alyaá gepú jíí ne baá défwε bíí nnó áπελε. Achyεé yéndemuú ebi utóó, ajóó ne ayi ábáme gepú aké, ‘Bé peé, ógilé’.” ³⁵ Wyεmbo ntó ne enyú débɔ mambε peé dégilé néndé dekaá fɔ gébé eyíge mboó gepú akerege meso wó. Akage chwó ne nkwale, metóó utuú, gejyéjyégé bíí, yéé ebéle dondo. ³⁶ Εkáge akwɔ enyú nenmé ndere debélege dékwánege. ³⁷ Ndere ngarege mbo enyú, mbɔntó ne ngárege yéndemuú nnó, Bége peé”.

14

Ajóó geju manwá Jisɔs

(Mat 26:1-5; Luk 22:1, 2; Jɔn 11:45-53)

¹ Ndɔ elα epeα eyí bɔó Jus ányéε epαá koó upú ne epαá bred yi álα muálé. Anóó baá ámpyεé upε Εσωω ne ánleré mabé Εσωω ájwɔle geju ákélege meti nnó áwá Jisɔs bibí. ² Ajóó ne ate áké, “Dépyεgé fɔ ji gébége epαá εwéna, ékáge bɔó áηme ummyε né melɔ.”

Awαá Jisɔs mawéé né melɔ Bétáni

(Mat 26:6-13; Jɔn 12:1-8)

³ Ndere Jisɔs alu né melɔ Bétani mmu gepúgé Simun muú ubá anyéε menyεé,

mendée fɔ achwó kpé mmu ne ékpómé mawéé gebé ami majame ηka dɔó, ele laménda ayi εbwó ákuú nnó nard. Anené meno ékpómé εwémbo agbε mawéé mimbo né mekpo Jisɔs. ⁴ Mendée yina apyεge mbo, matóó ásó bɔó fɔ abi álú εfεé kpaá τε ájoge ne ate áké, “Mendée yina achóó mbo mawéé mína ndé? ⁵ Mawée amí ákáge kpó, áσε gejamégé ηka eyi εpwóó ηka eyi muu akage pyε né ηme, áchyεé mbaá ubyá bɔó ne wɔ mendée yina óchóó mbo?” ⁶ Jisɔs ajóó ne εbwó ake, “Gógé ji abε nyame, ndé enyú dechyége ji εfwyale? Apyε mbo lé me genchánchágé genó εta wa. ⁷ Ubyá bɔó úlú ne enyú, dékáge poó εbwó yéndégébé eyi dékélege. Ne me mbεé nyε fɔ ne enyú gébé geko. ⁸ Mendée yina apyε me genó eyigé ji akaáge pyε, abó mbe agbε me mawéé mmyε nnó gébége ngboge ánií me níige. ⁹ Ngarege enyú wáwálé nnó yéndé mbaá ayi bɔó ágárege nyε Abya melóméló ayina né mme meko, ágárege nyε ntó genó eyíge mendée yina apyε. Nkane ágárege, mbɔntó ne áteé nyε ji yéndégébé.”

Judas akame mankpó Jisɔs
(Mat 26:14-16; 11; Luk 22:3-6)

¹⁰ Judas Iscarot ayi alú maá utóó Jisɔs ama né géluágé abi áfyaneápeá, ajyε báne anóó baá ámpyεé upε Εσωω nnó ákpoó εbwó Jisɔs. ¹¹ Εbwó awuúgé gejuε Judas, matóó

ágo ebwó anyemeno nnó áchyége ji nka. Eféé ne Judas álóó mankélége meti ewé ji apyéé ne Jisós akpe ebwó né ámu.

Jisós anyéé epaá koó upú ne baá utóó bíí

(Mat 26:17-25; Luk 22:7-13, 21-23; Jón 13:21-30)

¹² Bíí mbe ebí anyéé epaá bred yi alá muálé, gébé eyígémbó ne áwáne mágónnime gepé nnó anyé epaá koó upú. Baá utóó Jisós ájye gií ji áké, “Átá ndé mbaá yi ókélege nnó esé déjyé détyéé menyéé epaá koó upú wyeé?”
¹³ Agigémbó Jisós áferé baá utóó bíí ápeá, ató aké, “Chóge né meló kpaá, detuge nye ne mende fó ayi ákpané nkwo manaá né mekpó, kwólege ji.
¹⁴ Dekwónégé né gepú eyígé ji akpené, jóge ne mbóó gepú nnó, ‘Ménleré aké dégií wó nnó, maá gepú ánhkéé alé nnó ji achwógé ajwólé anyé menyéé epaá koó upú ne baá utóó bíí?”
¹⁵ Ne mbóó gepú yimbó alerege nye enyú maá gepú ayi ákwyé mé ábélé né mfaá enyón, tyége menyéé sé eféé.”
¹⁶ Baá utóó bimbó ájyége, ágé wye yéndégenó nkane Jisós ajóó, átyé menyéé epaá koó upú bwó eféé ábele.
¹⁷ Nkwale akwónégé, Jisós ne baá utóó bíí makpo áfyaneápeá, áfé manyé menyéé yimbó.
¹⁸ Ndere ájwólé anyéé menyéé Jisós ajóó ne ebwó aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó muú nyú ama achyége nye me mankwaá.” Mbóó yimbó alu mbó fa anyé menyéé ne me.
¹⁹ Baá utóó

bíí áwúgé mbó, ála mmye meshwemeshwe, yéndémuú agige ji áké, “Áta nnó élé me?”
²⁰ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Élé muú ayi ese ne ji détyége nye amu manta mbya né mmu akpánkpa.
²¹ Ne Maá Nte Mekwaá agbóó nye wye ndere nwe Esowó abó ajóó mé te gachii. Utonkwa ube ne muú ayi akpóó nye Maá Nte Mekwaá. É é! Mbógé nnó ábé dambyé muú yimbó, mbó eló kpaá epwó.”

Menyéé Áta Jisós

(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Kor 11:23-25)

²² Ndere Jisós ne baá utóó bíí anyéé menyéé, abó ntó bred áchyége matame mbaá Esowó né mmyemenéne, agyá ntó bred yimbó ubauba, akaré mbaá baá utóó bíí ajóge aké, “Gége menyammye wa na. Sége dényé.”
²³ Jisós abweé ntó amó ne mmóó né mmu, achyége matame mbaá Esowó, achye baá utóó bíí anyú átu ate.
²⁴ Ajóó ne ebwó aké, “Gége manoó ma amí magbéle mbaá gejamégé bóó gétúgé menomenye ewé Esowó anyé ne ákwaá.
²⁵ Ngarege enyú wáwálé nnó ndere nnyú mbó mmóó mína kwyakwya, mmagé nyú sé amícha kpaá te nnyú nye ami make gébége Esowó aké agbarege gefwa jíí.”
²⁶ Ne ebwó ánerégé, ákwá ekwó áféé Esowó átané ákwó mfaá Mekwe Olif.

Jisós agaré ndere Pita áshyda nye ji

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jón 13:36-38)

27 Jis̄os aj̄os̄ ne baá ut̄os̄ bií aké, “Enyú ako deboó nye delyaá me ndere ásámé mmu ηwe Es̄ow̄o nnó, Es̄ow̄o aké, ‘Nwane nye membame mágōηme ne ekw̄o mágōηme eláa nye tyátyá.’” 28 Ne nkwílégé né negbo, mb̄o nye mbe ne enyú né gebagé mewaa Galilií.” 29 Aj̄ogémb̄o, Pita aké, “Yé b̄os̄ ako ne ábó alyaá w̄o, me nlyágé f̄o w̄o.” 30 Jis̄os ashúú ji meko aké, “Pita ḡo ngaré w̄o nnó utuú bina fi gemégé nnó men̄o mekw̄o akú ukúkúle upea, w̄o os̄hyaá nye ukúkúle uléé nnó okágé me.” 31 Yémb̄o Pita aké, “Yé ebé lé negbo, ngb̄oo ne w̄o, nshyáá f̄o w̄o.” Wyémb̄o ntó ne abif̄o ako aj̄os̄.

Jis̄os anemmye né Gets̄emane
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Jis̄os ne baá ut̄os̄ bií ako áfé né melu ewé ákuú nnó Gets̄emane. Akwónégé éwu, agaré ebw̄o aké, “Jw̄olege fa, kpaá te nnerege manénemmye.” 33 Aj̄ogémb̄o asé Pita, J̄emsi ne J̄on nnó akwólé ji. Nkane ájye al̄o mamb̄o gejamégé meshwe ne masómé né met̄os̄. 34 Aj̄os̄ ne ebw̄o aké, “Masómé amí malú me met̄os̄, maténe me meti negbo. Yémb̄o jw̄olege fa deb̄e peé.” 35 Atégé yéé mmye mbe gachyéé ató mano mme, amo ushuú mme, anemmye nnó mb̄ogé meti élú, Es̄ow̄o apye efwyale ewémb̄o ekoo ji kooge. 36 Anenemmye aké, “Nte, Nte yéé genó eyi gepw̄os̄ w̄o gep̄o. Nnene w̄o mmye féré amó efwyale yina átáné

me mmye. Yémb̄o pye genó eyigé w̄o akélege ép̄o f̄o eyigé me nkélege.” 37 Anérégé akeré meso mbaá ayi b̄o Pita álú, achw̄o báne ebw̄o ndere ábélege géjyá. Ape Pita, agií ji aké, “Simun, nnó enyú dékágé b̄éf̄o peé ne me, yéé lé né nchwanek̄e ama? 38 Beége peé, dénénemmye mbaá Es̄ow̄o nnó ékágé enyú dékpé né mmuameno. Mat̄os̄ nyú akélege nnó enyú dénénemmye yémb̄o menyammye nyú áwyá gepwá.” 39 Ama lya ebw̄o akéré meso manemmye wye gefoge mmyemenéne eyigé ji ab̄o anéne. 40 Ne amá akérégé nd̄o eyi egbeé epeá né mbaá baá ut̄os̄ bií álú, abané wye ndere ebw̄o ábélege géjyá néndé géjyá gejá ebw̄o ame d̄os̄, ne ákaá se meko ayi áshuúge ji w̄o.

41 Jis̄os ama akérégé nd̄o eyi egbeé eléé, abané wyé ebw̄o ndere ábélege, anyá ebw̄o aké, “Délú bélege géjyá, degbeége mmye? Gékwyá mb̄o, ge gébé gekwané eyigé áfȳe nye Maá Nte Mekwaá né amú b̄os̄ ubeé. 42 Kwilége ka, déjye, gé muú ayi akp̄oo me mb̄o, alé chw̄o mé.”

Apye Jis̄os
(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; J̄on 18:3-12)

43 Ndere Jis̄os álú j̄os̄gemb̄o, Judas maá ut̄os̄ wuú ayi ama né geluágé abi áfyaneápeá achw̄o ne njuné b̄os̄ enine negb̄are b̄o aparanja ne mámbó un̄os̄. B̄os̄ bina élé an̄os̄ baá ámpyéé upe Es̄ow̄o ne ánleré mabé Es̄ow̄o

chóncho ne ákpakpa melo ne átómé ebwó nnó áchwó apye Jisós. ⁴⁴ Eké epyembo, Judas abó mé mbe agaré ebwó aké, “Muú ayi me ntyaáge gége ji mbo pyége, défyéé metwó metwó nyú, déjye ne ji.” ⁴⁵ Judas ákwónégé yé gébé achó sé wó, akoó cho afé mbaá Jisós aké, “Ménleré ntamé,” akpá ji atyaá. ⁴⁶ Bwó bina ágégé, áchwó ápye ji agbaré ji ne amu matomato. ⁴⁷ Apyégé Jisós, metwó esó maá utwó wuú ama ajuú aparanja asó etu memfwé etukpe ámpyee úpe Esowó. ⁴⁸ Eféé ne Jisós agii ebwó aké, “Enyú dechwó na ne bó aparanja ne mámbó unwó mampye me nnó me nlu menjó? ⁴⁹ Me nlú fa ne enyú yéndé bií, nlerégé mekomejwó Esowó né echa úpe, nnó débó degéé me mampye wó? Yémbó genó eyigé ásame mmu nwe Esowó gebó mampye.” ⁵⁰ Baá utwó bií ágégé mbo, áboó, ályaá ji.

⁵¹ Nkane ájye ne Jisós, njye gesa fó afyale metyee ndeé né menyammye akwolege ebwó. Aké ágéne ji, ágbare ndeé yimbó nnó ápye ji, ⁵² apalé eji, alyaá abó afé gejóhéné.

Jisós akpe unwó mpa
(Mat 26:57-66; Luk 22:63-71; Jon 18:13, 14, 19-24)

⁵³ Ase Jisós áfe ne ji mbaá etúkpe amppe úpe Esowó, ánwó baá abi ápye úpe Esowó, ánleré mabé Esowó chóncho ne ákpakpa melo ájye chome wye. ⁵⁴ Pita ntó akwolege ebwó meso gachye, gachye kpaá te akpene né mmu dachi

etúkpe amppe úpe Esowó. Eféé ne ájye bane ámbamé dachi etukpe nnó awyagé mewé. ⁵⁵ Anwó baá amppe úpe Esowó ne bwó ako abi ájwolé mmu echa eso, ákelé amma mpa gebyó mamma Jisós mmye nnó áwá ji. Yémbó ágé yéé ema wó. ⁵⁶ Gejamégé bwó ákwye depó mámma Jisós mmye yémbó elé gebyó néndé ebwó ako ápó nya meko ama. ⁵⁷ Bwó abifo ákwilé ka, ábyoge ji gebyó mmye aké, ⁵⁸ “Ese déwú ndere ji ashuu mmye nnó ji ammu nye echa úpe Esowó ewéna ewé akwaá átené ne ámu, ne ndó eléé ekwónégé átenege ewéchá ewé alá tené fó ne ámu wó.” ⁵⁹ Yémbó ebwó ako ápó meko ama.

⁶⁰ Eféé ne etúkpe amppe úpe Esowó ákwile ka né mbe ushuú bwó ako agii Jisós aké, “Wó ntó wó ne meko manshuú né depó etire bwó ájóoge mbo nnó wpye?” ⁶¹ Yémbó Jisós akwene bómbo yé meko ashuu ji wó. Etukpe ema nmére egii ji eké, “Wó ne ólú Maá Esowó, Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa?”

⁶² Jisós akamé aké, “Me ne nlú, dégene nye ndere Maá Nte Mekwaá ajwolé né geluge enógé né egbé ebwonye Esowó ne ndere achwó nye né mfaánebuú mmu geko.” ⁶³ Etúkpe amppe úpe Esowó agyá mandeé jii né mmye manleré nnó metwó esó ji dwó, agii eso aké, “Nde gécha démage kéle bó ntésé? ⁶⁴ Pó déwú depó etiré ji ajjóoge? Amége mmye ne Esowó, nana deké deppe nnó ne ji?” Bwó

ako akame áké, ekwane nnó, “Awá ji wáne.” ⁶⁵ Eféé ne bɔ́ abifɔ́ álbó mánkpo ji matye mmye, áwé ji ndeé ame, átúlege ji, ájɔ́ge aké, “Garé esé muú ayi adoó wɔ́?” Ambamé echa eso áchwɔ́ se Jisɔ́s ádoó ji maka.

Pita ashya nnó akaáge Jisɔ́s

(*Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Jɔ́n 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶ Ndere Pita álu né dachi yimbɔ́, maá mesɔ́ mendée fɔ́ ama né geluage abi ákpáne defwé mbaá étúkpe ampye upe Esɔ́wɔ́ achwɔ́ eféé, ⁶⁷ agé ndere Pita ájwɔ́lé áwyáa mewε. Ape ji dómeé, ájɔ́ aké, “Wɔ́ ntó ɔ́lu gelua ne Jisɔ́s muú Nasaren yimbɔ́.” ⁶⁸ Pita ashya aké, “Chaá-ó nkaá yé geno eyigé ɔ́jɔ́ge mbɔ́ wɔ́.” Ndere Pita akwilé manjye né meno gébámé, menɔ́mekwɔ́ mbε akú. ⁶⁹ Mesɔ́ mendée yimbɔ́ áamá ágegé Pita wye alɔ́ mamma jɔ́ ne bɔ́ abí átené eféé aké, “Mende yina alu muú bwɔ́ ama.” ⁷⁰ Pita ama shya wye shya eké ewyage, bɔ́ abí átené eféé álbó mánjɔ́ ne Pita aké, “Wáwálé gebíi gepó mmu, ɔ́kágé shya fɔ́ néndé ɔ́lu muú Galilíi.” ⁷¹ Yémbɔ́ Pita álbó mánkalé aké, “Mbɔ́gé mbyɔ́gé le gebyó mfaánebuú áshulé me mmye, nkágé fɔ́ mende ayi enyú déjɔ́ge mbɔ́.” ⁷² Ténéténé yimbɔ́ menɔ́ mekwɔ́ akú ukúkúle upeá kɔ́kɔ́gɔ́lɔ́kɔ́. Pita ate mekomejɔ́ ayi Jisɔ́s abó ájɔ́ ne ji nnó, “Gemégé nnó menɔ́ mekwɔ́ akú ukúkúle upeá

ɔ́shya nyε mánjáne aléé nnó ɔ́kaágé me.” Ateége mbɔ́ anyɔ́ meko ngbó ali segé segé.

15

Afé né Jisɔ́s mbaá Palet

(*Mat 27:1, 2, 11-14; Luk 23:1, 2; Jɔ́n 18:28-32*)

¹ Wye ndere bíi ujyaa dondo, anɔ́ baá ampye upe Esɔ́wɔ́, ákpakpa melɔ́ ne ánléré mabé Esɔ́wɔ́ áchomé ne bɔ́ eso ako, ájwɔ́le ájɔ́ geju. Eféé ne ágbaré Jisɔ́s áwéle, áse ji, áfé mbaá gɔ́mena Palet. ² Akwónégé Palet agíi Jisɔ́s aké, “Wɔ́ ɔ́lu Mfwa bɔ́ Jus wáwálé?” Jisɔ́s aké, “Elu nkane ɔ́jɔ́.” ³ Ajɔ́gémbɔ́, anɔ́ baá ampye upe Esɔ́wɔ́ álbó mammálé Jisɔ́s depó mmye matimati. ⁴ Palet ama gíi Jisɔ́s aké, “Ɔ́pɔ́ ne meko manshuú? Ɔ́wuú fɔ́ depó étíré ámmálé wɔ́ mmye nnó ɔ́pye?” ⁵ Ne yeé meko Jisɔ́s ashúu ji wɔ́, ewena epye Palet alaá meno mekpo fuú.

Palet asómpa nnó áwá Jisɔ́s

(*Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jɔ́n 18:39—19:16*)

⁶ Gepɔ́ge Palet gelu nnó yéndé ηme gébége epaá koó upú bɔ́ Jus ábó mamferé muú ama né denɔ́ ndere bɔ́ akélege. ⁷ Né gébé eyígémbɔ́ muú denɔ́ fɔ́ alú eféé, ákuú ji Barabas. Ji ne abifɔ́ ákpe denɔ́ gétúgé bɔ́ abí ebwɔ́ áwané né efwyale ewé ebwɔ́ áchwɔ́ ne éwú né melɔ́. ⁸ Ndere elúmbɔ́, gejamégé bɔ́ ájye báne Palet nnó áferé muú denɔ́ ama ndere ápye mé yéndé epaá ewémbɔ́. ⁹ Palet agíi ebwɔ́ aké, “Enyú dékelege nnó mferé

Mfwa bɔɔ Jus?" ¹⁰ Palet agii mbɔ elé ji akaá chájéné nnó elé wye né nchye detú ne anɔɔ baá ampye ure Esɔwɔ ápyené Jisɔs áchwɔ ne ji eta wuú.

¹¹ Yémbɔ anɔɔ baá ampye ure Esɔwɔ ágaré ekwɔ bɔɔ ewémbɔ nnó ágaré Palet aferé lé Barabas. ¹² Palet ama agii ebwɔ aké, "Enyú dékelege me mpye yeé nnó ne mende yina ayi ákuú ji Mfwa bɔɔ Jus?" ¹³ Ne ebwɔ ako ákalé kénké aké, "Wɔ ji né gekwa." ¹⁴ Palet ama gii ebwɔ aké, "Ndé gabo ayi ji ápyeé?" Yémbɔ ákpe kále kénké né eshye aké, "Áwɔ ji né gekwa." ¹⁵ Nnó Palet apye matɔɔ ágɔɔ bɔɔ Jus, aferé Barabas né denɔ. Ágaré bɔɔ bee bií nnó átulé Jisɔs ne geto, ánerégé, áwɔ ji né gekwa.

Bɔɔ bee ájwyage Jisɔs
(Mat 27:27; Jɔn 19:2, 3)

¹⁶ Bɔɔ bee bimbɔ ánerégé mantulé Jisɔs, ája ji áfé mmu echa gɔmena. Ákuú bɔɔ bee ako né geluá gebwɔ. ¹⁷ Afyé ji nkúu megélé, áto ela meshii eke ela mfwa ákweré ji mekpo. ¹⁸ Apyegémbɔ, álɔ manjwyagé ji aké, "Mfwa bɔɔ Jus, neki nébé ne wɔ." ¹⁹ Ne álɔ mándógé ji unɔɔ né mekpo. Ákpó ji matyé mmye, áto manó mme mampye eké anóge ji. ²⁰ Anérégé mánjwya ji, aferé nkúu megélé yimbɔ ákeré áfyé ji mandeé jii né menyammye wuú. Ája ji

átane né melɔ manjye wɔ né gekwa.

Áwɔ Jisɔs né gekwa
(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jɔn 19:17-27)

²¹ Ndere ájyeé átuú ne mende fɔ ayi akamege Simun muú melɔ Seren nkane atané melɔ wuú ajyeé né Jerosale. Bɔɔ bee bimbɔ ágbaré ji kpékpé nnó akpá gekwagé Jisɔs. Simun alu nte bɔ Aleksanda ne Rufɔs. ²² Afé né Jisɔs né mbaá ayi ákuú nnó Golgota. Ula utané nnó melú Uɔkónkɔ makpo. ²³ Achyeé ji mmɔɔ amí áchwaré ne uka ebí ákuú nnó myrrh * Yémbɔ Jisɔs ashya manyú. ²⁴ Ala wye eféé mbɔ, áwɔ ji né gekwa, áhme gefógé megyaá fɔ nnó ákáré mandeé jii eyi yéndémuú aséle. ²⁵ Áwɔ Jisɔs né gekwa né kálánka eneneama né dondo. ²⁶ Abɔ gebagé genɔɔ áwɔ mfaá mekpo gekwa eyigé áwɔmé Jisɔs wyeé, ása genó eyigé aké ji apye ne áwɔme ji. Aké, "Mfwa bɔɔ Jus." ²⁷ Áwɔ ntó ánjo apea gébége gema ne Jisɔs, ama alu né egbé ebwɔnyé wuú ayifɔ né egbé ebwɔbe wuú. Yéndémuú bwɔ álu né mfaá gekwa jii. ²⁸ Mechɔ ewéna épye nnó ébé wáwálé nkane mekomejɔ Esɔwɔ ájɔɔ nnó áfyé ji mmu mpa bɔɔ ubeé. † ²⁹ Ne bɔɔ abi ákoge koógé ájúu Jisɔs mashye mmye, ákamege ne makpo, ákálege aké, "É é, Pɔ

* **15:23** Elú wáwálé nnó: Myrrh ele uka bi ulú nya mampye nnó muú awuúge fɔ ubale dɔɔ. † **15:28** Elú wáwálé nnó: Melɔ ηwe ewena né ukwene bɔ ηwe abifɔ áfyé ewu né ukelenge pe KJV ne TEV.

wɔ ne ɔké ɔmmu nye echa upe Ɛsɔwɔ gemégé nnó ndɔ eléé ekwóné wɔ ɔmage téne ewéché? ³⁰ Poo gemé jyé ɔtáné mfaá gekwa ɔshulé mme.” ³¹ Wyémbɔ ntó ne anɔ́ baá ampye upe Ɛsɔwɔ ne ánleré mabé Ɛsɔwɔ ntó ájwyáge ji áké, “Apoóge bɔ́ bí chachá, akaáge poo fɔ gemé jii. ³² Aké ji alu Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa, áma jɔ́ áké ji alu Mfwa bɔ́ Israeli, átáné mfaá gekwa áshuúlé mme. Apyégé mbɔ, ese défyéé matɔ́ ne ji.” Anjo bimɔ́ abi áwómé ntó ebwɔ́ né ukwa, ájúu Jisɔs mashye mmye.

Negboné Jisɔs

(*Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jɔn 19:28-30*)

³³ Metɔ́ ɲwɔmese, kálánká efyáneépeá eké ékwónene, ɲmées enomé, gemmua gékwé né melɔ meko kpaá te kálánká eléé. ³⁴ Kálánká eléé eyimɔ́, Jisɔs alɔ mánkalé kénké aké, “Eloi, eloi lama saba tani, ula utené nnó Ɛsɔwɔ wa, Ɛsɔwɔ wa, ndé ɔlyaa me mbií né efwyale?” ³⁵ Bɔ́ abifó abi átené eféé áwúgé ndere Jisɔs ajóge mbɔ áferé áké, “Akuú mbɔ lé Elija muú ekpávé Ɛsɔwɔ.” ³⁶ Muú ama né geluage bɔ́ bimɔ́ abó gatélé ajye bɔ́ ekochá, áwe ne genɔ́ anyua né mmú mmɔ́ amí mamýáme, abwées até Jisɔs né ubɔ́ meno nnó ányú. Ajɔ́ aké, “Degé kpé nnó Elija achwɔ́ feré nye ji mfaá gekwa yi.” ³⁷ Ne Jisɔs ama akále kénké, ashulé kwyakwya

geféré h-ε-m metɔ́ ekwé. ³⁸ Wyé ndere Jisɔs ágbó, ndee eyi ekaré echa upe Ɛsɔwɔ, egyalé uba upeá te mfaá gbara-ra-ra-etya mme. ³⁹ Muú kpaá bɔ́ bee † ayi atene eféé agégé gefɔ́ eyige Jisɔs akalé ne ale gbó aké, “Wáwálé mende yina alu Maá Ɛsɔwɔ.”

⁴⁰ Gébé eyigémbɔ ntó, andée fɔ átené nya tete ágéné yéndégenó eyi gepyé ne Jisɔs. Né geluage andée bina Méri ayi atané melɔ Magdala, Salɔme, ne Méri mma Jemsi ayi mamane kɔ ebwɔ́ ne Jose álu ntó wye. ⁴¹ Gébége Jisɔs alu né Galilí andée bina ábó ákwólege ji, ama ápóge ji ntó, andée abifó abi átane Jerosale ákwɔle Jisɔs álu ntó wye.

Anii Jisɔs

(*Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jɔn 19:38-42*)

⁴² Jisɔs agbó bií bí bɔ́ Jus ako ákpomége mmye nnó né nkwale áɔ mányé uyyaá bwɔ́. Ndere bií ule koó, ⁴³ mende fɔ ayi ákuú ji Josef achwɔ́. Alu muú melɔ Arimatya, alu muú ayi anoge ji dɔ́ né eso bɔ́ Jus, ji abɔ agile ntó gébé eyigé Ɛsɔwɔ achwɔ́ gbáre nye gefwa jii. Akpome mmye nkane mende, ajye báne Palet agii ji nnó achye ji utó nnó ajye áferé genkwógé Jisɔs né mfaá gekwa. ⁴⁴ Agigé mbɔ, Palet alaá meno fuú mánwu nnó Jisɔs agbó mɛ. Akú muú kpaá bɔ́ bee agii ji wá Jisɔs agbóo mé. ⁴⁵ Muú kpaá

† 15:39 Elú wáwálé nnó: Muú kpaá bɔ́ bee Rom alu muú yi apele usaá bɔ́ bee uta.

bɔɔ bee yimbɔ akamé nnó agbo, eféé ne Pálet akamé nnó Josef akáge jyε feré genkwógé Jisɔs né gekwa. ⁴⁶ Josef ajye na éshyé ndeé pópó, aféré genkwógé Jisɔs né gekwa, afyalé géjí ne eshyéé ndeé eyimbɔ, akpa ajye fyε mmu menome ewé áchomé mmu etárávé. Abogéné gekpékpégé ntaá agbé meno menome ewembɔ. ⁴⁷ Meri muú melɔ Magdala ne Meri ayi mmá Jose ágé mbaá ayi ábelé genkwógé Jisɔs.

16

Jisɔs akwilé né negbo

(*Mat 28:1-10; Luk 24:1-12; Jɔn 20:1-10*)

¹ Bii uwyaá bwó ukógé, Meri muú melɔ Magdala, Salɔme ne Meri mmá Jɔmsi ájye na maweé gebéé nnó ájye gbere né genkwógé Jisɔs. ² Ne dondo bii mbe né uwyaá, ndere mbe ηme atane, ebwó ájye né menome ewé anii Jisɔs. ³ Agige ate áké, “Waa ábogéné nye esé gekpékpé ntaá eníné ágbε mbɔ menome”? ⁴ Aké ákwonege wye, áge nnó ábogéné mé ntaá enínémbɔ néla babá nelu gekpékpégé ntaá. ⁵ Ndere ebwó ákpene mmu menome ewémbɔ, áge nyε gesa fɔ ajwólé né egbé ebwɔnyε bwó, afyε ewule pópó. Ebwó ágégé mbɔ alá mano mekpo fuú. ⁶ Nyε gesa yimbɔ ajɔɔ ne ebwó aké, “Défógé. Nkaá nnó dékelege mbɔ lé Jisɔs muú Nasaret ayi

ábɔ áwɔmé nya ji né gekwa, apó sé fa, Esɔwɔ apyε ji akwilé né negbo. Gége melú ewé ábɔɔ ábelé ji. ⁷ Kéregé meso dégaré Pita ne baá utɔɔ bii abifɔ nnó ji abó mé mbe ne enyú afé né Galilií; dégené nye ji ewú wye ndere ji abó agaré enyú.” ⁸ Andée bimbɔ átáné né menome ne gatelé, áwére ne efɔ metɔɔ, ne yeé muú fɔ agaré ebwó geno eyige pyε wó gétúgé efɔ ewe elú ebwó matɔɔ.*

Jisɔs aleré mmyε mbaá Meri yi Magdala

⁹ [Dondo bii mbe uwyaá ebi Jisɔs akwilé né negbó, abɔ mbe aleré mmyε mbaá Meri muú melɔ Magdala. Jisɔs abó aferé nya ji aló nchye akénéama mmyε. ¹⁰ Meri afe agáre ájeé bii abi ebwó ábɔ ákene nya ne Jisɔs ne ábane ebwó ndere álile, ásómege. ¹¹ Yé lé ebwó áwuú nnó Jisɔs álú mebe Meri muú melɔ Magdala agé ji, ákamé fɔ nnó elu wáwálé wó.

Jisɔs alere mmyε mbaá baá utɔɔ bii apea

¹² Ewyágé Jisɔs akwó mbe ushuú baá utɔɔ bii apea né gefɔɔ eyigé alá kaáge sé ji gébége ebwó akene ájye né meti. ¹³ Ebwó ákaáge nnó muú yi ágene mbɔ ele Jisɔs, ákeré meso ájye garé baá utɔɔ bifɔ yémbɔ ye muú bwó yi ákamé nnó élú wáwálé apó.

* **16:8** Elú wáwálé nnó: Malɔ ηwe yina 9-20 apó né ukwene bɔ ηwe bifɔ.

*Jisɔs alere mmye mbaá baá
utɔ́ bíí afyaneama*

(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jɔn 20:19-23; Anj 1:6-8)

¹⁴ Ema ewyagé ndere baá utɔ́ bíí ájwólé ányéé menyéé, akwɔ́ ebwɔ́ ushuú alɔ́ maweé ebwɔ́ gétúgέ álá pɔ́ né ukáme ne matɔ́ ayi ebwɔ́ áñea álá kamé mekomejɔ́ bɔ́ abí ágéné nnó jí akwilé né negbo wɔ́. ¹⁵ Ajɔ́ ne bwɔ́ aké, “Chóge né malɔ́ mme meko dégarége bɔ́ abya Eɔwɔ́ melóméló. ¹⁶ Muú ayi akamége mekomejɔ́ yina ne áwyaáge jí manaá Eɔwɔ́, áférege nye jí né efwyale gabo. Ne muú ayi álá kamé mekomejɔ́ yina wɔ́, ákwéne nye mpa Eɔwɔ́. ¹⁷ Gé unó bí upye nye ne bɔ́ abí ákamé ne Eɔwɔ́ na. Né mabɔ́ ma ábuú nye aló nchye, ájɔge nye ufɔ́ mejɔ́ ebi álá kaáge fɔ́. ¹⁸ Agbárége nye mmyɔ́ ne ámu ne ye ányú le uka ubo yeé geno eyi gepye ebwɔ́ gepɔ́. Anérége bɔ́ mameé amu mmye, átóge.”

Jisɔs akwɔ́ afɛ mfaánebuí

¹⁹ Ata Jisɔs anérége mánjɔ́ depɔ́ tire na, Eɔwɔ́ ase jí akwɔ́ afɛ né mfaánebuú. Ajwólé né geluɔge enógé né egbé ebwɔnye nte wuú Eɔwɔ́. ²⁰ Baá utɔ́ bíí ntó álá mbɔ́ ákeré, ákené ágarége bɔ́ mekomejɔ́ Eɔwɔ́ né malɔ́ mme mako. Atá Jisɔs ntó alu ne ebwɔ́ achyege ebwɔ́ utó ápyéé ufélekpá mánleré nnó mekomejɔ́ bwɔ́ alu wáwálé.]

Abya melóméló ayi Jisɔs Kras ndere LUKASE ásamé

Ulaulɔ

¹ Atá Tyófilos, gejamégé bɔɔ ámuá mé mansá abya unó bí úpyé né metɔɔ metɔɔ esé. ² Eɓwɔ ása wyé ndere eɓwɔ ábɔ áwuú mbaá bɔɔ bí ákpané ame eɓwɔ ágené ndere unó biná ulɔɔ mampye ne ukwya, ne eké éwyage álɔɔ mangare abya yi. ³ Ndere me ntó mbɔ nkwolege unó bina uko chánéné te gachií, mbɔ ngé nnó élú galógálɔ nnó nsá wɔ unó bi ndere nsámé nkwyé ubi nkane úpyé géma géma. ⁴ Mpyé na nnó wɔ ɔkaá nnó, unó bí ábɔ ágií wɔ úlú wáwálé.

Na ne nebyéné Jon Menwyaá bɔɔ manad Esɔwɔ nékené

⁵ Gébége Herɔd abɔ alú mfwa né gebagé mewaa Judiya, Mampyé upe Esɔwɔ fɔ abɔ alu wyé, ákuú ji Sakariya. Ji ne ampyé upe abifɔ ápye utɔɔ né geluágé Abija. Mendée wuú Elisabet alu ntó mpyáne *Eron. Abi álú ntó ámpye upe Esɔwɔ. ⁶ Eɓwɔ apeá álú cho né mbe ushu Esɔwɔ, áwuú mekomejɔɔ wuú áma ábélege mabe jíí, ákwéné ye ema ⁷ eɓwɔ ako ákwɔ ukoó ne ápɔ ne maá, gétúgé Elisabet alú ménkwɔɔ.

⁸ Bií uma, élé gebége utɔɔ Sakariya ne ekwɔ wuú, Mampye utɔɔ bií nkane

mempye upe Esɔwɔ. ⁹ Náná élú lé gepɔge bwɔ ámpyé upe Esɔwɔ manyú nkwo nnó, Esɔwɔ ajoyá genó eyíge yéndemuú abɔɔ mampye. Ápyégé mbɔ ajoya Sakariya, nnó ji ne akpé mmu echa upe Esɔwɔ mansó genó eyíge géwya gebé nkane elu. ¹⁰ Gébé gékwónégé eyíge Sakariya ajoyé sɔ geno gebé eyígémbo, gejamégé bɔɔ gélu dafye génénemmye. ¹¹ Wyé gébé eyigembɔ, aké aple ekiénné Esɔwɔ ekwɔ ji ushu, étené égbé eɓwɔnye wuú kwókwole ne geluú eyíge asó uno ubé bimbo. ¹² Agégé mbɔ efɔ ékwɔ ji metɔɔ, ala ame mekpo fanj.

¹³ Yémbɔ ekiénné Esɔwɔ éké ne ji, “Sakariya ɔfóge, néndé Esɔwɔ awú mmyemenene jyé ne mendée wyé Elisabet akpane nyé unɛ ne abyene nyé maá mende ne ɔbɔ mankuú ji nnó Jon. ¹⁴ Ɔbe nye ne metɔɔ megɔmego, ne gejamégé bɔɔ ábéé nyé ne nechóchó gétúge nebyé níí. ¹⁵ Ji maá yina abe nyé gekpékpégé muú né mbe ushu Ata Esɔwɔ, ne ji anyú fɔ mmɔɔ, ye amí bɔgebɔge, ye ami matomato, ne élo te bií ebi ábyéné ji Mendoó Ukpea egbége nye ji metɔɔ, ¹⁶ ne ji abwolége nyé matɔɔ bɔɔ Israeli nnó ákwólé Ata Esɔwɔ bwɔ. ¹⁷ Maá yimbɔ abɔ nyé mbe ne Ata Esɔwɔ ndere muú dentɔɔ. Esɔwɔ achyége nye ji uto mendoo wyé nkane abɔ achyé Elija, nnó apyé ánte ábɔ gejeé ne baá bwɔ ne apye nyé abi átoó makpo ásé gepɔ eyíge abi átené cho. Apye nyé unó bí

uko nnó bɔ́ ǎkpómé mmye mangilí Ata Ɛsɔwɔ́.”

18 Sakariya agí ɛkiénné Ɛsɔwɔ́ aké, “Mpye nnó ne nkaá nnó mechó ɛwéná ɛbé ɛnye wáwálé néndé ɛsé ne mendée wa dékwɔ́ mé ukoó?” 19 Ɛkiénné ɛwémbó ɛké, “Me Gabriya, ne nténé fáná gétúgɛ Ɛsɔwɔ́ atómé me nnó nchwó ngaré wɔ́ abya melóméló yina. 20 Gé ɔ́be nyé mbú, ɔ́jógése mejó kpaá te depɔ́ etí dépye nyé gétúgɛ ɔ́lá ɔ́kamé uchwú mejó bá ɛbi ube nyé wáwálé né meso gébé wó.”

21 Nɔ́ere Sakariya alú wyáge mmu, bɔ́ bí ábó álú dafye ánénemmye akwé tametame, álb memferé genó eyi gepye ji mmu ɛcha upe Ɛsɔwɔ́. 22 Gébégé ji atané dafye, amua manjó mejó meti ɛpó. Ala méɛ lé ne amu elé alaá mbú, ɛbwó ágégé mbó ákaá nnó agé lé amé géjyá né mmu ɛcha upe Ɛsɔwɔ́. 23 Gébégé néjáne utó bíí né byégé, akere melɔ́ wuú.

24 Ɛké ɛbelege, mendée wuú Elisabet akpa une, ala mmu bibíí né amfaá áta. 25 Ne aké, “Nána nkaá nnó Ɛsɔwɔ́ agé me meshwe, aferé me neshye mmye nnó bɔ́ ǎjwyágé sé me dɛ́nkwa.”

Gegaré nebyéné Jisɔ́

26 Gébégé Elisabet alú ne une amfaá akéné, Ɛsɔwɔ́ ató Gabriya ɛkiénné wuú né meló Nasaret ɛwé elú né gebagé mewaa Galilíí. 27 Ató ɛwú nnó ejyé etá gébwéne mesó mendée ayi ákúu ji Mɛri, ayi ɛbwó ne Josef ányéméno

mambá ate. Josef alu mpyáne mfwa *Ɖevid. 28 Ɛkiénné Ɛsɔwɔ́ ɛ́ɛ eta Mɛri ɛké, “Mmá ɔ́jwale, Ɛsɔwɔ́ alu ne wɔ́ amá agbo ne wɔ́ dɔ́.”

29 Mɛri awúgɛ mbó akwé tametame, aferege, agige né metó wuú nnó ndé gefógé matame na? 30 Ɛkiénné ɛwémbó ɛké ne ji, “Mɛri Ɖfógé, Ɛsɔwɔ́ agboó ne wɔ́ ne achyé wɔ́ nebo. 31 Gé, ɔ́kpane nyé une, ɔ́byé maá mende ne ɔ́kuú nyé ji nnó Jisɔ́. 32 Abe nyé gekpékpége muú ne ákuú nyé ji Maá Anyátá Ɛsɔwɔ́. Ata Ɛsɔwɔ́ apye nyé ji ajwolé né geluógé Mfwa Ɖevid, gekwénége nte wuú. 33 Agbarege nyé gefwa mbaá upyáne Jakɔ́b uko te kwyakwyá. Ne gefwa jíí gébyé fɔ́.”

34 Mɛri awúgɛ mbo, agí ɛwú aké, “Ɛkéne mbo nnó ne nkpa une nkane nlá nlú dankáa mende?” 35 Ɛkiénné Ɛsɔwɔ́ ɛshuú ji meko ɛké, “Mendoó Ukpea ɛchwɔ́ nyé wɔ́ mmye ne uto bí Anyátá Ɛsɔwɔ́ upye nyé wɔ́ ɔ́kpá une. Né gétú yina maá yi ɔ́byéne nyé abe ne ukpeá ákúu nyé ji Maá Ɛsɔwɔ́. 36 Gé, menmó wyé Elisabet ye elé akwɔ́ ukoó ne bɔ́ abɔ́ ákúu ji menkwó mendée, nana akwɔ́ré gefó alé amfaá akéné ne abyene nyé maá mende. 37 Ne kaá nnó genó gefó eyí gépwó Ɛsɔwɔ́ gepó.” 38 Ɛkiénné Ɛsɔwɔ́ ɛjógé mbo, Mɛri aké ne ɛwú, “Nlu lé maá utó Ɛsɔwɔ́, ɛbé wyé nkane ɔ́jó.” Mɛri ajógé mbo, ɛkiénné ɛwémbó ɛsee.

Mɛri ajye gé Elisabet unkéé

39 Depo eti dépyégé, Meri akpomé mmye akwilé wá akwó afé né melo fó ewé, elú né gebagé mewaa Judiya. 40 Akwónégé, akpe mmu gepúgέ Sakariya, atamé mendée wuú Elisabet. 41 Gébégé Elisabet awuú matame Meri, maá yi alú ji une akwilé melu ujwólé ne eshye, ne Mendoó Ukpea echwó gbée Elisabet metóó. 42 Ji ado elúlú ajóó ne meri aké, “Wó oyya éfwó opwó andée ako, ne mejé Esowó ébé ne maá yi wó obyéne nye. 43 Nlu kpé waá ayi Esowó anógé me ne mmá Ata wa achwó gé me unkéé? 44 Wyé oké otamege me mbo, nechóchó népye maá akwilé né melú ujwólé. 45 Méjé Esowó ébé ne ji yi akamé nnó mechó ewé Ata ajóó mbo, ebe nyé wáwálé.”

Meri aféé Esowó

46 Meri aké:
 “Metóó wa egóó me ne Ata.
 47 Ne metóó wa elú ne nechóchó gétúgέ Esowó Mempoó wa.
 48 Ji ate me ye elé nlú lé menkpané defwé wuú. Lo nána oyyégé mbe, bóó ako akúu nyé me nnó muú yi abóó nebo,
 49 nendé Esowó yi awya uto uko, apye me gekpékpégé mechó. Enógé ébé ne ji kpaá te kwyakwyá,
 50 agéne meshwe mbaá bóó bi anóge ji, eló né ante bwó ekwóné né upyáne.
 51 Aléré eshye ne ebwó wuú

mantyá bóó nepá ne ufóó unó bí ebwó áférege.
 52 Aferé afwa né malú ujwólé bwó,
 ne afyé ubyá bóó né malu bwó.
 53 Achyé menyéé mbaá bóó bí alú mesa,
 ne abú afwa áfé amu máwa.
 54-55 Ate menomenye ewé ji abó anyéé ne ukwéne ante sé,
 ne náná achwó mampoó baá Israeli, bóó utóó bíí.
 Apye wyé ndere ji abó anyémeno nnó agene Abraham meshwe,
 ne upyáne bíí te kwyakwya!”
 56 Meri ajógé mbo, abelé ne Elisabet genógé amfaá aléé, ne ákeré meso melo wuú.

Nebyéné Jon Menwya bóó Manad Esowó

57 Gébé gékwónégé eyígé Elisabet ábyéne, abyé maá mende. 58 Ate ánmé ne bóó ulagepú bíí, aké áwúu nnó Ata Esowó agé ji meshwe achyé ji nebo, matóó ágó bwó ako. 59 Ne ndó énee ékwónégé áchwó mansó ji nsó ne abó álú mamfyé ji mabo nte wuú Sakariya. 60 Mma wuú aké ngba, “Akúu ji Jon.” 61 Yémbó aké ne ji, “Yé muú ula gepú wyé fó ayi awya mabo mímbó apó.” 62 Ne áméé ne amu ágíí nte wuú aké, ndé mabo mí ji akélege nnó áfyé maá yimbo. 63 Améé ne amu nnó áchyé ji genó gefó ásá wyé. Achwó ne géjí asá, “Mabo maá yimbo nnó Jon.” Bóó ágégé mbo ála mano mekpo, fuú.
 64 Sakariya áságé mbo, ténéténé ama lo manjóó mejóó ne alo mamféé Esowó.

65 Gébégé bɔ́ melɔ́ wuú, áwuú nnó Sakariya ama ló manjɔ́ mejɔ́, mechɔ́ ewéna epwɔ́ bwɔ́ amu. Gegaré mechɔ́ ewé, gékwɔ́ gékwɔ́né maló mekwé mako né gebagé mewaá Judiya. 66 Bɔ́ ako abi áwuú mechɔ́ ewé, áfyé né matɔ́ bwɔ́ áferege nnó, “Maá yi abeé nyé ndé gefɔ́?” Aferege mbɔ́ elé ágené nnó Eɔwɔ́ alu ne ji.

Sakariya aféé Eɔwɔ́

67 Né gébé eyígémbo Mendoó Ukpea echwɔ́ gbée Sakariya mmu metɔ́ awú meko mejɔ́ Eɔwɔ́ ne ala mangaré aké:

68 “Gó ebwɔ́ áféé Ata Eɔwɔ́, nte bɔ́ Isréli!

Gétúgέ achwɔ́ mamferé bɔ́ bií né defwé.

69 Achyé esé gekpékpégé ménchyé geɲwá

ayi átané ula gepú Mfwa Devid maá utɔ́ wuú,

70 wyé ndere abó anyéméno mbaá bɔ́ ekpáve Eɔwɔ́ abi gekwéne nnó,

71 ji apoóge nyé esé, mbaá bɔ́ bi ákelege manwá esé, ne aferege nyé esé né amú bɔ́ mawámé esé.

72 Abó anyéméno mangé meshwé mbaá ukwéne ante sé,

ne ate menomenye ukpea ewé jimbɔ́ abó anyeé ne ebwɔ́.

73 Abó agaré gekwéne nte sé Abraham ne akelé nnó,

74 aferege nyé esé né amú bɔ́ mawámé esé, nnó dépyé utɔ́ bií débégé ne efɔ́,

75 mambé bɔ́ ukpea bií wáwálé ne manténe cho né mbe ushu wuú, ndɔ́ meko kpaá te dégboó.

76 Wɔ́, maá wa, ákúu nyé wɔ́ *Muú Ekpávé Anyátá Eɔwɔ́.

Ɔbɔ́ nyé mbe ne Ata Eɔwɔ́ nnó, ɔkwyé mati jíi.

77 Ɔpye nyé bɔ́ Eɔwɔ́ ákaá nnó,

Eɔwɔ́ akelege manjínte gabo bwɔ́ ne áféré ebwɔ́ né efwyale gabo.

78 Gétúgέ jí ágéne meshwé dɔ́ mbaá bɔ́ yéndégébé, jí atɔ́me nyé muú yi achyege esé geɲwá,

achwɔ́ ayi atánege né mfaánebuú ayi mfaá mfaá nkane mɲmécé ewé étye dondo,

79 ewú échyége nyé geɲgbɔ́ mbaá bɔ́ bí álú né gemua,

ne échyége nyé geɲwá mbaá bɔ́ abi álú né manó negbo,

ne manleré esé meti ewé échwɔ́ ne geɲwágé nesɔ́.”

80 Ne maá Sakariya yimbo alu ne ekwɔ́ wuú, awéne ne menyammye ne denjá, ne Mendoó Eɔwɔ́ elú ne jí. Awégé, ajye jwále né *mashwɔ́ne, ne gébé gekwónége, álere mmye jíi gbógónó mbaá bɔ́ *Isréli.

2

Nebyené Jisɔs Kras (Mat 1:18-25)

1 Né gébé eyígémbo, Ɔgɔstɔs abó alu *Mfwa kpaá né malo yi álú ntente *Rom. Afyé

ebé nnó ápa bós ako abi álú né maló ayi ábó álú nte gefwa jíí. Gé ndó mbe ayi aló mampáné bós na, ² né gébé eyigembó Kwirinós alu gomena né gebagé mewaá Siriya. ³ Ndere elúmbó, yéndemuú afé né gebagé meló wuú mansá mabó mífí mmu bó ñwe abi ápane bós. ⁴⁻⁵ Josef atané meló Nasaret né gebagé mewaá Galilií, ase Meri ayi ebwó ányéméno mambá ate, afé né Betelehem mmu Judiya mbaá ayi abó ábyené Devid mfwa nyá *Isrèli, mánsá mabó bwó. Josef afé éwu gétúgé alú mpyáné Devid. Gébé yimbó ntó Meri alu ne uné.

⁶ Ndere ebwó álú éwú, gébé gekwáné eyígé Meri abyéné maá yimbó. ⁷ Ne abyé maá mbe wuú mende. Afyalé jí ne ubaá mandeé, abelé jí mmu gekú mbaá utú unyéé menyéé, néndé melu epó nyá éwé ebwó achwógé ábélege mmu.

Ambamé magónhime ne Makiénné Esòwò

⁸ Eké epyembó, ande fí álú né mewaá kwókwólé ne Betelehem, ábáme magónhime bwó ne utuú. ⁹ Ne áké ápéle *Ekiénné Esòwò ekwó ebwó mbe ushu ne genjgbógé Ata gégené gegyá ebwó mme. Éfó ekwó ebwó metóó dós. ¹⁰ Yémbó Ekiénné Esòwò eke, “Défógé, nchwó enyú ne genchánhágé abya ayi álú ne gejamégé nechóchó mbaá bós ako. ¹¹ Fina né meló Mfwa Devid, ábyé Mempoó nyú, alu Ata, Muú yí Esòwò akweré jí elá gefwa. ¹² Ne gepó eyi

gelérege nyé enyú nnó gé maá yimbó na, gélú nnó degene nyé maá yí afyalé jí ne ubaá mandeé, abelé jí mmu gekú, melu éwé utú unyéé menyéé.”

¹³ Wyé mbélépó mbó, áké ápéle, ekwó makiénné Esòwò etané mfaánebuú echwó cho ne éwé ebós mbe, áló mánkwáné, áfége Esòwò ake: ¹⁴ “Ngó ábé ne Ata Esòwò ayí álú né mfaánebuú ayi mfaá mfaá, achyé nesó ne bós mme néndé agboó ne ebwó.”

¹⁵ Makiénné yimbó ályágé ebwó, ákére meso né mfaanebuú. Ne ámbamé magónhime áke ne ate, “Déjyé dégé geno eyi gépyé né Betelehem eyígé Ata Esòwò agaré esé.” ¹⁶ Mbóntó ne ebwó ákwilé wáwá ákwónégé, ágé Josef ne Meri chóncho ne maá yimbó ndere abelé jí mmu gekú. ¹⁷ Ndere ágené ebwó, áló mangaré unó uko ebí ekiénné Esòwò ejós, gétúgé maá yina. ¹⁸ Bós ako bí áwuú mechó éwé ámbamé magónhime ájós, ála mano mekpo fuú. ¹⁹ Yémbó Meri awuúgé depó eti deko, afyé mmu metóó wuú aféregé yéndégébé. ²⁰ Bós bi ábáme magónhime, ákéregé meso, áchyége ngó ne áfége Esòwò mbaá depó tiré bwó áwuú ne ágené. Unó bi upye janja ndere ekiénné Esòwò egaré bwó.

Afyé maá yimbó mabó nnó Jisós

²¹ Uwyá ukoó, ne gébé eyígé ebwó áso maá *nsó gékwané, ne ebwó afyé jí mabó nnó Jisós, mabó mí Ekiénné Esòwò

εβó εφύε ji ne mma wuú alé
kpa unε bií.

*Aleré maá ayi ákuú ji Jisós
mbaá Εσωω*

22 Ne gébégé gepúgé buú
getyaágé, gébé gékwané
εγίγέ Josef ne *Meri ájye
pyé *Gepe ndere ásámé né
mabe Mosis, ne ákpa maá
bwó manjye mfaá Jerosale
nnó áleré ji mbaá Εσωω.

23 Ndere ásámé né ηwe Εσωω
nnó, “Yende mambe maá
ayi alú mende, ábó manchyé
ji mbaá Εσωω.” 24 Ne áfé
ntó áchyéé *gepe eyigémbo
eyigé gelú, “upwene mewaá
upea, mbógé upó áchyεge baá
upwene meló ápeá nnó ápyé
gepe wyé ndere asamé né ηwe
Εσωω.”

25 Né gébé eyigémbo,
mende fó alu nyá né Jerosale
ákúu ji nnó Simyón; alu cho
né égbé Εσωω ne anoge ji,
ne ji ntó abó agile Εσωω
nnó áféré bós Isreli né mbaá
εfwyale. *Mendoó Ukpea
elú nyá ne ji. 26 Mendoó
Ukpea εβó epye Simyón akaá
nnó aságé gbó ayi alá gé
fó *Muú yi Εσωω akweré
ji elá gefwa, ayi Εσωω abó
anyéméno nnó atóme. 27 Bií
bi Meri ne Josef ábó áchwó né
Jerosale, manleré Jisós mbaá
Εσωω ndere εβέ Mosis εgaré,
Mendoó Ukpea epyé Simyón
afé né εcha upe Εσωω. Ndere
akpené agé maá yimbo, 28 ase
ji né amu jíí, aló manchyégé
matame ne mamfégé Εσωω
ake:

29 “Ata menomenyéé wyé elú
nana wáwálé,

mbógé ejíi wó akaáge lya maá
utó wyé agbó pere,

30 néndé nkpá ame ya ngé
Menchyε Genwá ayi óbó
onyéméno.

31 Ne wó óto ji nnó bós ako ágé
ji.

32 Abε nye mewé mbaá bós abi
alá pó bós Jus,

nnó εbwó ákaá wó ntó. Apye
nye meló Isreli ékwó
ηgo.”

33 Mma ne nte áwuúgé
mechó ewe Simyón ajóó
gétúgé maá bwó, ála meno
mekpo fuú. 34 Simyón

anérége manjóó depó εtire na,
achyéé εbwó mejé Εσωω. Eké
εwyágé ama kuú Meri mmá
Jisós aké, “Wuúgé! Εσωω ajyá
maá yiná nnó apyé gejamé
bós Isreli ákwé ne mambweé
abifó mfaá. Abε nye ntó ndere
gepo eyigé Εσωω jimboó,
ne gejamégé bós áshyá nye
ji. 35 Apyégé mbo, εlerege
gbógónó depó εtiré εbwó ábií
mmu matóó bwó. Ne mesómé
maá wyé yina εbée nye wó
metóó eké aparaja ne ájóme
wó.”

36 Gébé eyigémbo ntó,
mekoó mendée fó, alu né
Jerósále akamege Ana. Alu
muú ekpave Εσωω ayi
mendée. Εσωω agárege
ji depó mangáregé bós bií.
Alu maá Fanuel ayi alú
mpyáne Ekwó Ashyε. Abá
menó abelé aηmé akénéama
ne menó wuú ágbó. 37 Té
gébé eyigémbo ala mekwí
mendée. Yéndégébé alu
mmu εcha upe Εσωω, afεge
Εσωω ne anεnemmyε, utuú
ne ηwómésé, alyage menyéé

kpékpé. Né gébé eyigémbo, alu usaá aḡme uni meso enii. ³⁸ Ama chwó né echa upε Esowó, wyé gébé yimbó ntó ne Meri ne Josef achwó ne maá bwó. Ana agégé maá yina, aló mánfεégé Esowó, agarege depó εtírε maá yi mbaá bóó ako abi ágili nnó Esowó áféré bóó Jerosale né εfwyale.

³⁹ Josef ne Meri ánerégé yendé genó ndere εβε Esowó εgaré, ákpá maá bwó ákéré meso né Nasaret *gebagé mewaá Galilií. ⁴⁰ Maá yimbó alu εféé, awene wyé wéne ne gelu, ne εshye chóncho ne denzá. Ne mejé Esowó elú ne ji.

Maá yi ákúu ji Jisós alu né echa upε Esowó né Jerosale

⁴¹ Yéndé nḡme, mmá ne nte Jisós ájye né Jerosale manjye nyé epaá *koó upú ewé Esowó aferé nyá bóó Isreli né defwé. ⁴² Jisós akwónégé aḡmé áfyanéápeá, áfé ndere εbwó ájye mé, ndere εbwó ájye áse ntó Jisós. ⁴³ Epaá ébyege, áló mankeré meso melo bwó. Ne Jisós alá meso né Jerosale ayi mmá wúu ne nte wuú alá kaá wó. ⁴⁴ Abó áfere nnó ake geluá ne bóó abifó. Ake kpaá bíi kpogele. Ne gébége ákélé ji né geluágé aḡmé ne ajeé bwó, ⁴⁵ áge ji wó. Aló mankere meso né Jerosale mankélégé ji. ⁴⁶ Né ndó éléé εkwónégé áge ji mmu echa upε Esowó. Abó alu geluá ne *Anleré mabé Esowó. Awuú genó eyige álerege ne amá agige ntó bwó bó nkwe. ⁴⁷ Bóó ako abi áwuú genó eyige ji

ájóge alá mano mekpo fuú néndé awya uchánchá dáo ne ashuúge εbwó meko ne denzá. ⁴⁸ Ndere mmá wuú ne nte wuú ágené ji, matye mawá εbwó meno. Mmá aké, “Maá wa opye mbó εsé nnó? Ésé ne nte wyé dekelé wó kaá depwaá, deló manfo nnó ndó fo genó ne gepyé wó.”

⁴⁹ Ashuú bwó meko aké, “Ulannó enyú dékélege me, dekáge fó nnó mbó mambé fa mmu echa nte waá wó?” ⁵⁰ Yéle ashuú εbwó meko yimbó, ákaá fó ula mechó ewé ji ajó wó.

⁵¹ Jisós akéré meso ne εbwó né melo bwó Nasaret, alu ne bwó, awuú majyεé chánchá. Ndere depó ti depye mbó, Mmá wuú afyé deti deko né metáo wuú ne atée yendégébé. ⁵² Eféé, Jisós awene ne menyamyε ne denzá ne gelú, awya mejé né égbé Esowó ne bóó agbóo ne ji.

3

Mekomejóó ayi Jón menwyaá bóó manad Esowó dgarége

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jón 1:19-28)

¹⁻² Gébé eyige *Jón maá Sakariya alú né *mashwóné, Ata Esowó achyεε mekomejóó wuú. Wyé gébé eyigémbo ntó ne Tibarós alú aḡmé nekuú né gefwa jíí né *Rom. Póntyós *Palet alu nyá gómena né *gebagé mewaá Judiya, *Heród Antipa alu mémgbaré gebagé mewaá Galilií, menḡmé wuú Filip alu nyá mémgbaré gebagé

mewaá Itura ne Trakonitis. Lysanias alu mfwa melo Abilēn gēbé eyigēmbō ntó, Anas ebwó ne Kaifas álú nyá *Matúkpe ampye ure Eṣṣwṣ. ³ Wyé ndere Eṣṣwṣ abó atómé Jōn mbō, abo mankéné malo yi álú kwókwólé né ebeé Jodan, agarege yéndemuú nnó ákwṓré metṓ wuú álya gabo ne áwyaá ji manaá Eṣṣwṣ nnó Eṣṣwṣ ajinte gabo wuú. ⁴ Ndere abó agárege mbō, elú wyé nkane Asaya muú ekpávé Eṣṣwṣ asámé mmu ηwe wuú nnó, “Muú fṓ abene mbō né mashwṓne aké: Kwyēge meti Ata dakené, nyaáge éwú ébé cho!

⁵ Sórege yéndé mékwé ewé kpaá ne ewé kṓs, nnó degbeé yénde genkṓ. Nyaáge mati ufwé ábé cho, pyége malu yi álú gbérégbéré ábé dṓgdṓgé.

⁶ Ne bṓs ako ágéne nyē nkane Eṣṣwṣ áférege ebwó né efwyale gabo.”

⁷ Nkane Jōn agárege mbō, gejamégé bṓs áchwó eta wuú nnó ji áwyaá bwó manaá Eṣṣwṣ, aké ne bwó, “Enyú mmyṓ! Ndémuú agaré enyú nnó dekage bó efwyale ewé Eṣṣwṣ achwó tṓ? ⁸ Pyége unó bí úlerege nnó dekwóre matṓ nyú wáwálé. Déferégé fṓ nnó dekage déjwóle déli mmye nnó, esé délú upyáne *Abraham. Ewémbō efú yé genó né eta Eṣṣwṣ wó. Kaáge wáwálé nnó, Eṣṣwṣ akage pye mataá yina ábwólé upyáne Abraham. ⁹ Ye nana, enyú debó mankaá nnó, ábwéé mé

etṓ mfaá mango yéndé genṓ ne makaka eyi gélágé wṓmé umpomé ulúló ásóré áfṓme mmu mewe.”

¹⁰ Ne gejamégé bṓs áwúge mbō, ágií Jōn áké, “Nana esé dépyé nnó?” ¹¹ Jōn ashuú ebwó meko aké, “Muú abegé ne bṓ nkwú ápeá, akaré achyé nte menjémé ayi ala pó ne nkwu, ne ayi abegé ne menyéé, akaré achyé ayi ala pó ye ne genó.” ¹² Yé anselé ηkámakpo ntó áchwṓ nnó Jōn áwyaá ebwó manaá Eṣṣwṣ ágií ji áke, “Ménleré, ese ntó depyé nnó?” ¹³ Ashuú ebwó meko aké, “Désege fṓ ηka épwó ndere ebé éké.” ¹⁴ Bṓs bee áchwṓ gii ntó áke, “Ne esé dépyé nnó?” Agaré bwó aké, “Dényegé manwaá, ye maáma muú mechó detú, sége wyé ηka utṓ nyú ne metṓ megṓmegṓ.”

¹⁵ Jōn agárege mbō, bṓs ábṓ ágile me *Muú yi Eṣṣwṣ akweré ji elá gefwa, eféé ebwó álu ne dembyṓ né matṓs bwó, ábélege uméé nnó ndṓfṓ ji ne alú Muú ayi Eṣṣwṣ akweré ji elá gefwa. ¹⁶ Jōn ashuú ebwó ako meko aké, “Me nwyage enyú ne manaá Eṣṣwṣ mamímamí yémbō, muú ayi áñeá geme apwó me achwó mbō me meso. Ne nkwané yé muú ayi ntóme manó mme nkaá manyii unó uká bií wó. Achwṓgé, awyage enyú ne *Mendoó Ukpea ne mewe. ¹⁷ Achwṓó nyé ne ékóriyá né ebwṓ wuú mánchá esa. Anerégé ashwané nyē matoó alá pópó, afye esa né mmu uba abelé. Ne ukwṓó ebi

ulaá akpane agbe né mewe ewé élá nómegé.”

¹⁸ Na ne Jón agaré *abya Esowò melóméló mbaá bọ́, ne aji bwó matu né gejamé gé majyé amí ama chyéé bwó. ¹⁹ Jón ashulé ntó ndo mbaá Herod ayi alú góména, gétúgé abané Herodias, mendée menmè wuú jimbo, ne géjamé gé ubée bí ama pye. ²⁰ Herod aké awúu mbọ, ama jye mbé mampye gabo, apye Jón afyé deno.

*Awyaá Jisás manaá Esowò
(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)*

²¹ Nsá nnó Jón akpé deno, abó awyage mé bọ́ manaá Esowò. Bii fọ anérége Jisás achwó ntó nnó Jón awyaá ji manaá Esowò. Aké atanege mmu nnyi, anenemmye mfaánebuú anené. ²² Anéné gé mbọ, *Mendoó Ukpea éshulé echwó ji mmye élu wyé eké gepwine. Ne meko atané mfaánebuú aké, “Ọlu maá metó wa, metó egó me ne wọ dọ́.”

*Ukwéne ante Jisás Kras
(Mat 1:1-17)*

²³ Gébégé Jisás aléré mmye manlo utóó bii alu anjme esaá meso efyá. Bọ́ abó áfere nnó alu maá Josép ne Josef abó alu maá Heli. ²⁴ Heli abó alu maá Matat, Matat abó alu maá Levi, Levi maá Melki, Melki abó alu maá Jana, Jana ayi alu maá Josef. ²⁵ Josef alu maá Matatyas, Matatyas alú maá Emos, Emos maá Nahum, Nahum maá Eseli, Eseli ayi alú maá Nagay, ²⁶ Nagay alu

maá Mat, Mat maá Mattatya, Mattatya maá Semen, Semen, maá Josech, Josech maá Joda, ²⁷ Joda maá Joanan, Joanan maá Resa, Resa maá Serubabel, Serubabel maá Sheltyel, Sheltyel alu maá Neri. ²⁸ Neri maá Melki, Melki maá Adi, Adi maá Kósam, Kósam maá Elmada, Elmada alu maá Ere. ²⁹ Ere maá Joshua, Joshua maá Elyssa, Elyssa maá Jorim, Jorim ayi alú maá Matat, Matat maá Levi. ³⁰ Levi maá Simyon, Simyon maá Juda, Juda maá Josef, Josef maá Jonam, Jonam yi alú maá Eliakim, ³¹ Eliakim maá Meleya, Meleya maá Menna, Menna maá Matata, Matata maá Natan, Natan alu maá Devid. ³² Devid maá Jesse, Jesse maá Obéd, Obéd maá Boas, Boas maá Salmón, Salmón alu maá Nashyon. ³³ Nashyon maá Aminadab, Aminadab maá Admin, Admin maá Ani, Ani maá Hērōn, Hērōn maá Peres, Peres alu maá Juda. ³⁴ Juda maá Jakób, Jakób maá Asek, Asek maá Abraham, Abraham maá Tera, Tera maá Náhọ. ³⁵ Náhọ alu maá Serug, Serug maá Ru, Ru maá Peleg, Peleg maá Ebe, Ebe maá Shela. ³⁶ Shela maá Kenan, Kenan maá Afasad, Afasad maá Shem, Shem maá Nowa, Nowa alu maá Lamek, ³⁷ Lamek maá Metusela, Metusela maá Enok, Enok maá Jare, Jare maá Mahalale, Mahalale alu maá Kenan. ³⁸ Kenan alu maá Enos, Enos maá Set, Set maá Adam, Adam abó alu Maá Esowò.

4

Danchɔmelɔ ammuwa Jisɔs
(*Mat 4:1-11; Mak 1:12-13*)

1 Ndere Jɔn ábó áwyaá Jisɔs manaá Ɛsɔwɔ né ɛbɛé Jodan, Mendoó Ukpea egbɛé Jisɔs metɔ́ ne ɛpye ji afé né mashwɔne. ² Ɛbá ji né usaá ndɔ upeá, nnó danchɔmelɔ ammuwa ji. Jisɔs abelé né mashwɔne wýémbo ye menyéé anyéé wó. Gébégé ndɔ yimbo ɛkwyágé mesa aló mammye ji.

³ *Danchɔmelɔ áchwó eta wuú ajó aké, “Mbɔgé wɔ ɔlu *Maá Ɛsɔwɔ, garé mataá áyina ábwólé ntoó bred.”

⁴ Jisɔs ashúú ji meko aké, “Ásá mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó, ‘Menyéé jiji fó wó awyaá ɛshye mángbaré geɲwágé mekwaá wó.’”

⁵ Danchɔmelɔ akpá ji ákwó te mfaá melu fó ɛwé ɛnɔgé ne aléré ji malɔ mme mako ne gefwa. Jisɔs age ájí gébé dáma. ⁶ Ne ajó ne Jisɔs aké, “Achyε me mme yiná meko ne nkage chyé yé waá ayi ajigé me metɔ́. Menchyεge nyε wɔ uto ne gefwa yí gélú fá né mme yina. ⁷ Mbɔgé ɔtógé mánó mbe ushu wa ne ɔnogé me nkane Ɛsɔwɔ, mme yiná meko abeé nyé awyé.” ⁸ Jisɔs ashúú ji meko aké, “Asa né mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó, ‘Ɖbó manógé élé Nte wye Ɛsɔwɔ jimbiú ne ɔkpáné wye lé ji defwε’.”

⁹ Danchɔmelɔ ama ase Jisɔs afé né Jerosale abelé ji né melu ɛwé élú tete mfaá ɛcha upe Ɛsɔwɔ né Jerosale ne aké ne

ji, “Mbɔgé wɔ ɔlu Maá Ɛsɔwɔ nyó cho mme. ¹⁰ Néndé ásá né mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó:

‘Ɛsɔwɔ atome nyé makiénné jii nnó áchwó ábámé wɔ.’

¹¹ Ama sá nnó:

‘Agbárege nyé wɔ né amu bwó chánchá nnó ɔkagé ɔtó ɛnɔ́ geká né ntaá.’”

¹² Jisɔs ashúú ji meko aké, “Ajó nnó:

‘Mekwaá ákpelégé fó Nte wuú Ɛsɔwɔ mankpea ji nnó ápyé genó.’”

¹³ Danchɔmelɔ ánerégé mámuwa Jisɔs alyá ji, afé kpé.

Jisɔs alo utó bií né Galilii

(*Mat 4:12-17; Mak 1:14-15*)

¹⁴ Jisɔs ályágé melu ɛwémbo akeré meso né Gálilii, ne uto Mendoó Ukpea ulú ne ji. Ngó wuú akwó né maló Galilii yimbo mako, ¹⁵ gétúgé ábó álérege bɔ́ né mmu macha mmyemenene ne bɔ́ ako bi awuú, áféεge ji.

Bɔ́ Násaret abya Jisɔs

(*Mat 13:53-58; Mak 6:1-6*)

¹⁶ Né gébé gefó Jisɔs afé ntó né Nasaret mbaá yi áwεé ji. Bií uwyaá bwó úkwónégé afé mmu ɛcha mmyemenene ndere gepɔ jii gélú mé. Ɛké éwyágé akwilé ka mankwuú ηwe Ɛsɔwɔ. ¹⁷ Achyé ji ηwe yi Asaya *Muú Ɛkpávε Ɛsɔwɔ ásamé. Anené ji, ape melu fó né mmu, akú melu ɛwémbo ɛké:

¹⁸ “Mendoó Ata Ɛsɔwɔ elú ne me, gétúgé abó ajoyá me nnó ngaré abya Ɛsɔwɔ melóméló mbaá bɔ́ gekpo.

Ama tó me nnó ngare mekomejǎó Èsɔwɔ mbaá bǎó bí ákpené denǎré bee nnó ebwǎ átánege nyɛ

ne mangaré mbaá bǎó ame nónómé nnó ebwǎ ámage ló nyé mangé,

átó me ntó nnó mferé ntó abi álú né efwyale,

¹⁹ ne mangaré nnó gébé gékwǎné eyíge Atá ápóoge nyé bǎó bií.”

²⁰ Jisɔs ájǎgé ηwe yimbɔ, akweré, ashuú etá mémbelé, ajwǎlé ka. Bǎó ako né mmu echa mmyemenene átó ji ame mmyɛ. ²¹ Alǎ mangaré ebwǎ aké, “Mekomejǎó yi déwuú fina né mmu ηwe Èsɔwɔ alu wǎwǎlé.” ²² Bǎó áwúgé denɔgare mejǎó melómélǎ ewé ájǎó, matǎó ágo bwǎ dǎó. Akamé nnó alu cho ne ákwéne dembyǎ aké, “Pǎ maá Josef na?”

²³ Jisɔs aké ne ebwǎ, “Ela gachyé enyú déto me maka mmyɛ nnó, ‘Mémpyé mamée, pǎó gemɛ jyé, ufélékpá ebí ólerege né Kapanɔm, léré úbí ntó fá né melǎ wyé.’”

²⁴ Jisɔs ama jǎó ne ebwǎ aké, “Ngarege enyú wǎwǎlé nnó bǎó ekpǎvé Èsɔwɔ apǎ ne énogé né melǎ bwǎ”. ²⁵ Ama ηmère aké, “Wuúge gébége Elija álú Muú Ekpǎvé Èsɔwɔ, Èsɔwɔ apyɛ mekwyé abelé né áηmé áléé ne geba ne mesa akwé malǎ mako. Dekaá ntó nnó gejamégé akwí andée álú nyá né gébé eyigémbo fá melǎ Isrɛli, ²⁶ Èsɔwɔ átǎ fǎ *Elija nnó ájyé apǎó afǎ wǎ. Atǎ lé ji mbaá mekwí mendée yi

ajwǎlege né Sarifat né gebagé mewaa Sidǎn ne apǎó ji.

²⁷ Gébége *Elishya alú *Muú Ekpǎvé Èsɔwɔ gefǎó genó eyígembo gépyɛ ntó. Né mme Isrɛli, gejamégé bǎó ábǎ ámeé ubá ne Elishya apǎó yé muú bwǎ ama wǎ. Apǎó élé *Naman ayi alú lé muú Siriya.”

²⁸ Bǎó bí alú né mmu Echa Mmyemenene awuúgé depǎ eti, nchye anwǎné ebwǎ, ²⁹ ákwilé ka, ágbaré Jisɔs, ája ji áfé nnó ámmú ji akwé né nteé géηkǎ. Abǎ átene melǎ bwǎ né mfaa mekwe, egbe ema ebǎ élú nteé géηkǎ. ³⁰ Ndere ájyɛ ne ji abwǎlé mmyɛ akǎó kǎoge metǎó metǎó bwǎ afé egbé wuú.

Jisɔs apyɛ mende ayi awya melǎ nchye atoó
(Mak 1:21-28)

³¹ Jisɔs ashulé afé né Kapanɔm, melǎ kpaa ewú né gebagé mewaa Galilií, ne yéndé bií uwyaa bǎó Jus ukwǎnége, alerege ebwǎ mekomejǎó Èsɔwɔ. ³² Ebwǎ ála mano mekpo fuú, né gefǎó eyíge ji álerege gétúge ájǎge ne uto. ³³ Mende fǎ abǎ alu éféé né Echa Mmyemenene ayi melǎ achyége efwyale. Ewyá wǎ, alǎ mánkalé ne eshyɛ aké, ³⁴ “E é Jisɔs ayi Nasaret, ókelege mampyɛ esé ndé? Óchwǎ manii esé mbwe? Nkage wǎ, ólu Muú Ukpea ayi atané mbaá Èsɔwɔ.”

³⁵ Jisɔs anyá melǎ nchye yimbǎ aké, “Kwéné mejǎó, táné ji mmyɛ.” Melǎ nchye apyɛ mende yimbǎ akwé né mbɛ ushu bǎó, ne atané ji

mmye. Yémbò achwu ji wó.
³⁶ Bóó ako ágégé gefóó yina ala mano mekpo fuú ne ágige ate áké, “Mekomejóó Jisós alu mbò nnó? Awya uto mányá áló nchye átáné bóó mmye.”
³⁷ Ngó Jisós akwó malò mako né gebagé mewaá eyigémbò.

Jisós apye gejamé gé bóó mamée átoó

(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Jisós ályágé echa mmyemenene, afé gepúgé Símun. Eféé mmá mendée Simun amee njaja gefwine. Bóó bí álú mmu gepu áke né Jisós: Ata pye ji átoó. ³⁹ Ajógé mbò, Jisós akwilé ajye tene ji né nékuú né mmye né mbaá yi abelé. Anyá dámáa gefwine gebyé ji mmye ne mendée yimbò akwilé ka achyé ebwó menyéé.

⁴⁰ Nkwale aké akwonege bóó bí áwya bóó bi ámee ufóó mameé né upú bwó áchwó ne ebwó mbaá Jisós. Ji ata bwó amu mmye, ebwó ako átoó. ⁴¹ Yémbò gejamé gé bóó abó álú ábí áló nchye áchyége bwó efwyale. Gébége áló nchye bimbò átané gé ebwó né mmye, abó akálege áke, “Jisós, òlu Maá Ešòwò.” Jisós anyá ábí nnó ákwéné mejóó, akámé fó ábí ájóó mejóó wó néndé ákaá nnó alu *Muú yi Ešòwò akweré ji elá gefwa.

Jisós agarege meko mejóó Ešòwò né mmu macha mmyemenene

(Mak 1:35-39)

⁴² Bíí uyyágé alyá afé né melu éwé bóó álá pó wyeé. Aké ajye mbò, bóó ála meso

máké lé gé ji ne áge ji wó. Gébége ágené ji alu mé téné manjye. Eféé ne ánené ji mmye nnó ajwólé éféé ne ebwó
⁴³ Ashya aké ne ebwó, “Mbó ntó manjye né malò ayichá mangaré abya melóméló ayi agarege ndere gefwage Ešòwò gélu. Ešòwò átó me fá mme yina gétú eyigémbò.” ⁴⁴ Ajógé mbò ne ji alyá ájyé melò Nasaret meko, mángá ré ge abya yimbò né mmu macha mmyemenene Judiya.

5

Jisós akú baá utóó bíí ani abi mbé

(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ Bíí fó Jisós abó atené né mapeá géntóó gé mewaá Genesaret. Bóó áchwó nò ji mme, ánmé rege ji akélege manwú meko mejóó Ešòwò. ² Agé mákpée ápeá né mapea géntóó gé mewaá ne ambóó mákpée átané ájye shwóne utófu bwó. ³ Ajye kpe né ekpée éma éwé Simun, ne ajóó ne ji aké, “Até ekpée éjyé dachyé ne nnyi. Até Jisós ajwólé mmu ekpée, bóó ála mbale nnyi, Jisós alò yé manleregé bwó.”

⁴ Anéré gé mánleré, aké ne Simun, “Té ekpée éjyé mbaá yi nnyi négomé ne wò ne bóó byé ñmége utófu nyú manwá meshuú.” ⁵ Simun ashuú ji meko aké, “Ata dépye utóó ne utuú kpaá ye genó déwa wó. Yémbò, ndere wò ne ojóó mmage njyé mua.” ⁶ Ebwó áfé, áñme utófu bwó, meshuú ése gejamé te utófu úke úgyálé. ⁷ Epwógé ebwó, áfu amu nnó ate ajeé abi álú mmu ékpe éwé

fó áchwá pòó bwó. Achwógé áferé gejamégé meshuú, áfyé makpée bwó apea ágbeé tē ákélege mánke.

⁸ Simun ayi akúu ji ntó nnó Pita agégé genó eyi gepye mbó, ajye tó manó mme mbē ushu Jisás aké, “Atá kwilé lyá me, néndé nlu mémpyēé ubeé.” ⁹ Abó ajóge mbó gétúgé ji ne bós bíi ágené gejamégé meshuú eyí ebwó áwané, efó ékwó bwó matóó. ¹⁰ Ajeé bíi Jemsi ne Jón abi álú baá Sebēdee ála ntó mano makpo fuú. Ne Jisás ajóó ne Simun aké, “Ŋfógé, nana ób nyé manywérége lé bós.” ¹¹ Ebwó áwúgé mbó ája mákpée bwó ákwó mewaá, ályá yendégenó ne ákwólé ji.

Jisás apye muú ubá atóó
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Né gébé gefó Jisás abó álu né meló kpaa fó ne muú fó álu wyé ayi amée *ubá. Agégé Jisás ajye tó mánó mme, akpá ji geká aké, “Ata mbógé ókelege, pye me nkpea.” ¹³ Jisás anyaaá ebwó wuú ata ji aké, “Nkelege, kpea.” Wye ndere ájóó mbó ubá bimbó úbyé ¹⁴ Jisás aké né ji ekagé ógáre muú fó, “Chó léré lé mmye jyé mbaá mémpyé upē Esawó, chyé ntó genó eyige ápye gepē ndere Mosis abó ájóó nnó muú amegé ubá atóógé áchyége, mampye bós ákaá nnó ótoó.”

¹⁵ Yé élé Jisás afye ji ebé, mende yina agaré abya wuú mme meko kpaá gejamégé

bós gechwó chóme mbaá Jisás, manwú nkane alérege ne nnó apye ntó abi ámeé átoó. ¹⁶ Yémbó Jisás ályá ebwó né mboó gébé manjye némmye né melu ewé bós alá pó wyé.

Jisás apye muú uchánchi átoó

(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Né bíi fó Jisás abó alerege bós, Atá Esawó áchyegé ji uto ne ji apye bós mamée átoógé. Bós bí ákúu bwó Farasi ne Anleré mabe Esawó álú wyé, ne abó átané né maló Galilíi mako ne Judiya chóncho ne Jerosale. ¹⁸ Bós fó akpá muú úchánchi né uló. Abó áchwó nnó ákpe mmu gepú ne ábélé ji mbē ushu Jisás. ¹⁹ Yémbó áge meti mankpe ne ji wó, gétúgé bós ájamé dós, kpaá áhmerēge ate. Eféé ne ákwómé mfaá nchwu, * ábeá mekpo nkó, áshulé mende yimbó né uló né mbē ushu Jisás. ²⁰ Jisás agégé nnó bós bimbó áfyéé matóó ne ji áké ne mende úchánchi yimbó, “Mejeé wa ájiinte gabo wyéé.”

²¹ Anleré mabé Esawó fó, ne abi akuú bwó Farasi áhmerēge ne matóó usó áke, “Mende yina áferé nnó álu waá. Akélege mameé mmye ne Esawó? Elé Esawó mbií ne akage jinte gabo muú.”

²² Jisás akaá ula bí ebwó áhmerēge ne ágií ebwó áké, “Ulannó enyú déwya gefógé uféré bimbó né matóó nyú?”

²³ Ndé gelu pere manjóó,

* **5:19** Elú wáwálé nnó: Gepú eyigémbó gepófó gepúgé nchwu. Upú bi bós Isrelí aténégé mfaá alu dēde, muú akaáge jwóle wye nkane agbá. Mbaá yifó ákwérege ne mataá, ne ákage fíre ala fuú.

‘Nnó ájiinte gabo wyé’, waa manjóó nnó, ‘Kwile téné ke’? 24 Nkēlege mámpye enyú dékaá nnó *Maá Nte Mekwaá awyaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá.” Ajógé mbò, akuú mende úchánchi yimbo aké, “Kwile téné. Kpá uló byeé, chó mmu.” 25 Akwilé téné mbe ushu bòó, akpá uló bíí awulé né gepú jíí aféegē Eσωω. 26 Bòó ako ágēge ewe epye na, efó ékwó bwó matóó dóó. Ala mano mekpo fuú ne aféegē Eσωω áké, “Dégé ufóó unó fina.”

Jisós akú Lévi ndere maá utóó wuú

(Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)

27 Jisós ályá éféé manjye dafye, gébége ajye agé mende fò ayi ákúú ji Lévi; ménselé ñkámakpo, ajwolé melú utóó wuú. Jisós akuú ji aké, “Kwólé me.” 28 Ajógé mbò Lévi alyá yéndégenó, akwilé ka ala mankwólé ji.

29 Eké éwyage Lévi akuú gekpékpégé epaá né gepú jíí nnó ebwó ne Jisós ábé mmu nechóchó. Gejame ánselé ñkámakpo ne bòó bífó abi bòó Jus áselé ndere bò ápó mpa, ebwó ako abó ányeé menyéé ne Jisós. 30 Bòó Farasi ne Anleré mabé Eσωω abifó ágēge mbò, álo máñmené áké ne baá utóó Jisós, “Ulannó enyú dénye menyéé ne ánselé ñkámakpo ne bòó ubeé.”

31 Jisós ató ebwó neka áké, “Bòó abi alá meé, ákélégé fó muú uka, élé abi ámeé ne ákélēge. 32 Ne me nchwó fó

fa mme mánkú bòó abi álu cho ne Eσωω wó, nchwó lé mánkú bòó abi ápyeé ubeé nnó ákwore matóó bwó.”

Nkwé manlya menyéé kpékpé

(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

33 Ama gíi Jisós nkwé yina nnó, “Baá utóó Jón ályage *menyéé kpékpé né mboó gébé gétúgé deporé Eσωω. Baá utóó bòó Farasi ápye ntó wyémbò ne abyéé ápyé fó mbò. Ebwó ákéne ányé, ányúú.”

34 Jisós ashuú ebwó meko aké, “Nnó bòó ájyegé epaá neba muú akage pyeé ajee menò neba ályage menyéé kpékpé ayi menò neba alú ne ebwó? 35 Yémbò gébé gebéé nye eyígé menò neba alá beé nyé sé ne ebwó, éféé ne ályage nyé menyéé kpékpé né mboó gébé gétúgé deporé Eσωω.”

36 Ama tó neka eníne fó aké, “Elómé fó nnó muú ágyá ndeé meke ákwomé ndeé eyi gekwéne. Apyegé mbò achóó ndeé yi meke, ne nkwomé yimbo ábálé ne gekwénegé ndeé. 37 Elómé fó ntó nnó muú ákpa mmóó make, áfáné mmu ukwéne unó mmóó ebi akwyéé ne mekò menya. † Mbógé apyegé mbò gébége mmóó mí make maké mabéne unó mmóó bimbo úfúle nyé, mmóó magbélégé nyé mme ne unó mmóó uchógé nye ntó. 38 Muú abó mamfyé mmóó make yéndégébé mmu unó mmóó ebí uke. 39 Epó kòkoge nnó muú yi abeá mé mányú akí mmóó áamá

† 5:37 Elú wáwálé nnó: Epófó ushwo, élé uba mekòmenya.

ákwóré ányúgé mpwa mmáó.
Akélege wyé akí mmáó.”

6

*Nkwé ayi bíi uwyaaá bɔ́ɔ Jus
(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ Né bíi uwyaaá bɔ́ɔ Jus fɔ, Jisɔs ne baá utɔ́ɔ bíi ákoóge né mekɔ́ɔ gefɔ́ge nchi fɔ eyi ákuú nnó wid. Baá utɔ́ɔ bíi ábɔ́ mánkógé ulɔ́nchi fɔ álálege ányéé. ² Bɔ́ɔ Farasi ágégé mbɔ́ agíi aké, “Ulannó enyú dépyéé genó eyígé ebé ela ékamé nnó muú apye bíi uwyaaá wó?” ³ Jisɔs agíi ebwó awuú nkwé aké, “Enyú delú danjɔ́ɔ né mmu nwe Esɔ́wɔ́ ndere mfwa Devid ápyé nyá gébége mesa ámmye ji ne bɔ́ɔ bíi wó?” ⁴ Akpe mmu echa upɛ Esɔ́wɔ́ ábɔ́ menyéé yi ábɔ́ áchyé mbaá Esɔ́wɔ́, ányé ne áchyé ntó bɔ́ɔ bíi wó? “Ebé ejɔ́ɔ nyá nnó muú ányegé fɔ menyéé yimbɔ́, ékosé mémpyé upɛ Esɔ́wɔ́.” ⁵ Jisɔs ama jɔ́ɔ ne bwó aké, “Ele *Maá Nte Mekwaá ne akáge gáre genó yí muú ábɔ́ɔ mampye né bíi uwyaaá.”

*Jisɔs apye mende yi ebwɔ́
egboó ji atoo*

(Mat 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Bíi uwyaaá ebifɔ́ úkwónégé, Jisɔs ajye kpé mmu Echa mnyemenene, alɔ́ mánlérégé bɔ́ɔ. Mende fɔ́ abɔ́ alú eféé, ayi ebwɔ́nyɛ wuú egboó. ⁷ *Anléré mabé Esɔ́wɔ́ ne bɔ́ɔ Farasi ábɔ́ ábáme Jisɔs nnó ámá ji mechó mmye. Apéle ji dome mange nnó apye nyɛ mende yimbɔ́ atoo né bíi uwyaaá bwó ne ájɔ́ɔ nnó ákwé ebé. ⁸ Yémbɔ́ Jisɔs akaá genó eyígé ebwó áférége

aké ne mende yimbɔ́, “Kwilé chwó téné mbe ushu bwó.” Ne akwilé achwɔ́ téné eféé. ⁹ Mende yimbɔ́ áténégé eféé, Jisɔs agíi ebwó aké, “Ebé esé eké depye ndé né bíi uwyaaá? Eke depye galógálɔ́ wá gabogabo? Mampye mekwaá apó wá mánlyaaá ji agbó?” ¹⁰ Ape ebwó bɔ́ɔ ne álé jɔ́ɔ ne mende yimbɔ́ aké, “Nyaá ebwɔ́ wyɛ.” Ténéténe mende yimbɔ́ anyágé, ebwɔ́ wuú etoo. ¹¹ Ewéna epwɔ́ ebwó amu, matɔ́ɔ ásɔ́ ebwó ájye chó mánsó mala nnó áwá Jisɔs.

*Jisɔs ajya ángbá bíi
áfyanéapeá*

(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Né gébé eyígémbɔ́, Jisɔs alyá melɔ́ akwó mékwé fɔ́ mánemmye mbaá Esɔ́wɔ́ ne ala ewú anenemmye utuú uko. ¹³ Gébége bíi úkaá, akú baá utɔ́ɔ bíi; áchwógé ajya áfyanéapeá abi akúu ebwó nnó ángbá. ¹⁴ Abi ájya élé Simun ayi ákuú ntó nnó Pita ne Andru menjó Simun. Abifɔ́ alú Jɛmsi ne Jɔ́n, Filip ne Batolomyo. ¹⁵ Matyo ne Tɔ́masi, Jɛmsi maá Alfɔ́s, Simun ayi akúu ji muú ukógé. ¹⁶ Judas ayi maá Jɛmsi, ne Judas Iscarot ayi né meso gébé áchyé Jisɔs manjkwaá.

*Jisɔs alerege, agarege
mekomejɔ́ɔ Esɔ́wɔ́ ne apye bɔ́ɔ
mamée átóoge*

(Mat 4:23-25)

¹⁷ Anérége manjya ebwó alɔ́ mánshulé mekwe. Ashulé akwya né mbaá ayi alú dede, ne gejamégé bɔ́ɔ gébɔ́ géchomé eféé. Abɔ́ átané malɔ́

mako ayi Judiya ne Jerosale ne malo Tiya ne Sidon ayi álú mbále ebéé mega. ¹⁸ Abó áchwó mánwú nkane Jisás álérege ne nnó ápye mamée bwó ábyé. Bóó bí áló nchye áchyége ebwó efwyale áchwó ntó, ne Jisás apye ebwó átoó. ¹⁹ Wyémbó ne gejamégé bóó genméregé ate manjye tá Jisás gétúgé uto bí útánege ji menyamyé úpyé bóó mamée ako átóoge.

Jisás alerege mejé ewé wáwálé
(Mat 5:2-12)

²⁰ Né gébé gefó Jisás ape baá utóó bíi dómeé aké:

“Méjé élú ne enyú bí delú gekpo,

néndé *Gefwa eyigé Esowó ágbárege gelú eyigé nyú.

²¹ Méjé élú ne enyú bí mesa ányé nyú nana,

denyé nyé menyéé degbeé.

Méjé élú ne enyú bí delile mbó náná,

enyú dejwane nye.

²² “Méjé elu ne enyú mbógé dekwálege Maá Nte Mekwaá, ne bóó aké ápáa enyú, áfwéne enyú, áshye nyú ne ákúu nyú mabó mabomabo.

²³ Bége ne nechóchó gébége gefó genó eyigé ná gépyége, gétúgé Esowó akwyé mé gekpékpégé nsá nyú alu né mfaánebuú. Kaáge nnó wyémbó ne ukwéne ante bóó bína áfwyalé nyá ukwéne bóó ekpávé Esowó.

²⁴ “Yémbó utónkwa úlú ne enyú bí delú mbó né gefwa nana,

néndé débó mé nsá nyú.

²⁵ Utónkwa úlú ne enyú bí dényéé dégbéége náná, néndé debéé nyé mesa.

Utónkwa úlú ne enyú bí déjwáne náná, néndé delile nyé né masómé.

²⁶ “Utónkwa úlú ne enyú gébége bóó ako áké áféége enyú, wyémbó ntó ne ante bwó abi mbe ábó ápye ne bóó ekpávé Esowó abi gebyó.

Bó gejeé ne bóó mawámé

(Mat 5:38-48; 7:12a)

²⁷ “Yémbó enyú bí déwúu mekomejóó wa ngarege enyú nnó, bóge gejeé ne bóó mawámé nyú, pyége galógáló ne bóó bí ápáa enyú.

²⁸ Yendégébé bóó álwerégé enyú, négemmye nnó Esowó agé ebwó meshwe ájé bwó, máge dénénemmye mbaá Esowó gétúgé bóó bí áshyé enyú.

Jisás alerege nnó ékagé muú ashuí gabo mfaá gabo

(Mat 5:38-42)

²⁹ Mbógé muú adogé wó neka né etá éma, bwólé ewé fó ntó ádo. Mbógé ofyégé bó nkú apeá né mmye ne muú afóógé ayi mfaá, kpe chyé ji ayi nteé.

³⁰ Muú akógé wó genó, chyéé ji. Afóógé genó jye, osege sé géjí. ³¹ Pyégé etá bóó wyé genó eyigé dekélege nnó ápye eta nyú.

³² “Mbógé enyú degboó lé ne bóó abi ágboó ne enyú ndé nsá ayi enyú debóó? Ye bóó abi ápyéé gabo, ágboó ne bóó bí ágboó ne ebwó. ³³ Ne mbógé enyú depye élé galógáló ne bóó bí apyé galógáló ne

enyú nsá nyú alu éfó? Yé bɔ́ abi ápyéé gabo, mbɔ́ntó ne apyéé. ³⁴ Mbɔ́gé depwɔ́le unó mbaá bɔ́ bí dékaá nnó áshúge nyé eta enyú galógáló yi enyú dépye alé? Abi deké álú bɔ́ ubeé ápye ntó gefɔ́ gémá. Yéndémuú apwɔ́le genó etá mejí wuú, akaáge nnó ashuge nyé geko. ³⁵ Genó eyigé débɔ́ mampye gélú nnó gbógé ne bɔ́ mawámé enyú ne pyége galógáló ne ebwɔ́, depwɔ́ge ebwɔ́ epwɔ́, dégigé nnó áshuú. Debɔ́ nyé gekpékpégé nsá ne debeé nye baá Anyátá Esɔ́wɔ́. Néndé alɔ́me ne bɔ́ ubée ne abi alá támégé ji. ³⁶ Gége bɔ́ meshwe wyé ndere Nte nyú Esɔ́wɔ́ agéne nyú meshwe.

Dépagé mpa bɔ́ ne metɔ́ usɔ́

(Mat 7:1-5)

³⁷ “Dépagé mpa muú ne ufyá ékagé Esɔ́wɔ́ ápá ntó awu nyú mbɔ́. Déchɔ́ge muú mabɔ́ nnó apye ubée ékagé Esɔ́wɔ́ áchó ntó ami nyú. Jíige nte gabo ayi bɔ́ ápyé eta nyú nnó Esɔ́wɔ́ ajíí ntó nte gabo awu nyú. ³⁸ Chyége bɔ́ genó eyigé ebwɔ́ akélege, Esɔ́wɔ́ achyége nye ntó enyú. Yéndégébé aké achyégé, amége chánchá, akwyége aɲmerege nnó gégbéé gégbélégé mme. Gefɔ́ éyígé démége genó déchyége muú, mbɔ́ntó ne ámége nye áchyéé enyú.”

³⁹ Jisɔ́s ama tó ebwɔ́ neka nnó, “Eɔ́fɔ́ kɔ́kɔ́ge nnó muú amé nónómé ájáa nte ayifo meti. Mbɔ́gé apyégé mbɔ́, ebwɔ́ ako ákwéne mmu gepyéé. ⁴⁰ Kaáge nnó maá ɲwe

akaáge fɔ́ ɲwe ápwɔ́ menleré wuú. Yémbɔ́, gébége anerege mángíí ɲwe, abéé nyé ntó ndere ménleré wuú.

⁴¹ Ulannó óchérege ekéké gabo ayi alu eke maá gejwaá né dambɔ́nni nte menmé wyé ɔ́la ɔ́fyéé mekpo né gabo ayi alu eke mekwɔ́kwɔ́ né dambɔ́nni awye wɔ́ mbɔ́? ⁴² Epyembɔ́ nnó ne ɔ́ɔ́ ne menmé wyé nnó, “Té mmye we mfére wɔ́ gejwaá né dambɔ́nni ayi ɔ́la kaáge nnó mekwɔ́kwɔ́ elú né dambɔ́nni wyé.” Wɔ́ muú dembwólé bɔ́ mbe féré ntó mekwɔ́kwɔ́ ewé elú wɔ́ né dambɔ́nni, ne ɔ́kaá nkane ɔ́férége ekéké gejwaá eyigé lú menmé wyé né dambɔ́nni.”

Genɔ́ ne umpomé bíí

(Mat 7:15-20; 12:33-35)

⁴³ Jisɔ́s ama jɔ́ aké, “Genɔ́ yí gelógeló géwómé fɔ́ umpomé uboubɔ́ ne eyí gebo-gebo ntó géwómé fɔ́ umpomé ulúúl. ⁴⁴ Yéndémuú akaáge genɔ́ né umpóme bí géjí géwóme, muú ajye fɔ́ ákyé genchógélé eyigé mbɔ́ mfaá genchógélé denywɔ́né. Muú ajye fɔ́ né nepe ákyé éké. ⁴⁵ Muú melóméló ájɔ́gé depɔ́ delódeló eti délú ji né metɔ́, muú mebomebo ájɔ́gé depɔ́ debodebo eti délú ji metɔ́. Ná ne elú gétúgé genó eyi gélú muú né metɔ́ géjí ne gétánege ji meno.”

Ufɔ́ ántené upú ápedá

(Mat 7:24-27)

⁴⁶ Jisɔ́s ama gíí aké, “Ulannó enyú dekuú me Ata Ata! ne dela dépyé genó eyigé me

njǎǎge. ⁴⁷ Muú yi achwó awúu mekomejǎǎ wa ne ajyegé ápyéé ndere áǎǎ, ⁴⁸ muú yimbo alu eké mende yi áǎǎ mantené gepú jí, ne abo mbe achó mme, afyé mataá chánchá ne ale téné géjí. Meso gébé geneágé nnyi géchwǎgé mammu géjí yémbǎ genyígé fǎ gétúgé áténé géjí chánchá. ⁴⁹ Yémbǎ muú yi awúu mekomejǎǎ wa ne alá pyéé ndere ákélege alu eké muú ayi atené gepú jí né nébǎme eniné alá cho áfyé mataá wǎ. Meso gébé nnyi negbeégé né mmu gepú eyigémbǎ gékwé mme gbang.”

7

Jisǎs apye maǎ defwé muú kpaǎ bǎǎ bee Rom atóó
(Mat 8:5-13)

¹ Jisǎs aneré manlérégé bǎǎ unó bimbǎ ne atané afé né meló Kapanǎm. ² Muú kpaǎ bǎǎ bee *Rom fǎ abó alu né melo wémbǎ ne abó awya maǎ defwé ayi agbo ne jí dǎǎ. Maǎ defwé yimbǎ akwé nemé ala mangbǎmangbǎ ³ Mende yimbǎ awúgé abya Jisǎs, ató ákpakpa bǎǎ Jus nnó ájyé ákuú jí áchwǎ ápyéé maǎ defwé wúu átoó. ⁴ Ajyéégé, ágé Jisǎs ákwé jí uká áké, “Atá chó poó muú kpaǎ yimbǎ. Alu muú yi ókage *pó jí. ⁵ Agboó ne esé bǎǎ Jus dǎǎ te atené esé echa mmyemenene.”

⁶ Ebwǎ áǎǎgé mbǎ Jisǎs afé ne ebwǎ. Ndere álé kwǎkwǎlé ne dachi muú kpaǎ yimbǎ, ató ajeé bíí bichá ájyéégé átuú ne Jisǎs áké, “Muú kpaǎ áké

dégaré wǎ nnó, ‘Ata, ówagé mmye jyé detú mánkwǎné gepú ya, nfu yéé muú fǎ ayi ókpéne gepú eyá wǎ.’ ⁷ Gé ula úbí jimbǎǎ alá chwǎ bǎne wǎ wǎ. ‘Wǎ jǎǎ lé genó, ne maǎ defwé wúu átoó.’ ⁸ Elé mentó nwyá bǎǎ kpakpa né mbe, abi me nwúu ne ebwǎ. Ajǎǎgé ne me nnó, ‘Mpye genó eyí’, mpye. Ne nwyá ntó bǎǎ bee abi áwúu ne me. Yé ayi ndé ne njǎǎge ne jí nnó, ‘Chó fa ajye, njǎǎgé ne ayimbǎ nnó chwǎ we, achwǎ.’ Ne njǎǎgé ntó ne maǎ defwé wa nnó pye eyi, apyéé géjí.” ⁹ Jisǎs awúgé mbǎ, akwé dembyó, abwǎlé ushu mbaǎ ekwǎ bǎǎ bí ákwǎlege jí áké, “Ngarege nyú nnó me nlú dangé muú yi áfyéé metǎǎ ne me na, yéé ébélé né Isréli.” ¹⁰ Ajeé muú kpaǎ yimbǎ abi jí atómé, áké akérege meso mmú gepú ágé nnó maǎ defwé mende yimbǎ atóó.

Jisǎs ape maǎ mekwi mendée né negbo

¹¹ Mechó ewémbǎ ékógé, Jisǎs ne baǎ utǎǎ bíí áǎ mánjye né melo ewé ákúu Nen. Ne gejamége bǎ ntó abó akwǎlege jí. ¹² Afé, áké ákwǎnege mekpó meti, ágé ndere bǎǎ fǎ ákpané mewu muú ájyé níí. Mende yi agboó mbǎ, mmá wúu abó abyé lé jí mbií. Ne mmá yimbǎ alu mekwi mendée. Ndere ebwǎ ajye mbǎ, gejaméégé bǎǎ né melo ewémbǎ ákwǎlege mekwí mendée yimbǎ.

¹³ Atá Jisǎs ágéégé mendée yimbǎ meshwe akwǎ jí metǎǎ te ajǎǎ ne jí áké, mma “ǎligé

se.”¹⁴ Ajógé mbo, aṅme uká afé mbe, atágé uló, bɔ́ɔ́ abi ákpané genkwógé muú eyigémbɔ́ átene. Jisɔ́s aké, “Gesagé muú ngaré wó nnó kwilé ka.”¹⁵ Mende yi agboó mbo, akwilé ka alɔ́ manjɔ́ɔ́ mejɔ́ɔ́. Jisɔ́s agbaré ji achyé mbaá mma wuú.¹⁶ Bɔ́ɔ́ ako ágégé na, efó ékwó bwó matáɔ́. Alɔ́ manféé Eṣɔ́wɔ́ áké, “Gekpékpégé *Muú Ekpávé Eṣɔ́wɔ́ achwó mámbé ne esé. Eṣɔ́wɔ́ achwó pɔ́o bɔ́ɔ́ bií.”¹⁷ Abya mechó ewé Jisɔ́s apyé na afé né maló bɔ́ɔ́ Jus mako ne máta malɔ́ ayifó.

*Bɔ́ɔ́ dentáɔ́ Jɔ́n menwyaá bɔ́ɔ́ manaá Eṣɔ́wɔ́
(Mat 11:2-19)*

¹⁸ Baá utáɔ́ Jɔ́n ntó áwuú depɔ́ etiré na deko ne ále garé ji.¹⁹ Agáregé mbo, Jɔ́n aferé ebwó makpó apeá ató mbaá Atá Jisɔ́s nnó ájyé gíí ji nnó, “Olu *Ménkwólé Gewu ayi abó alú manchwó wá esé dégilé ayichá?”²⁰ Ajyé gé Jisɔ́s aké, “*Jɔ́n menwyaá bɔ́ɔ́ manaá Eṣɔ́wɔ́ ató esé né eta wyé nnó déchwó dégíí wɔ́ nnó, ‘Olu Ménkwólé Gewu ayi abó alú manchwó wá esé dégilé ayichá?’ ”

²¹ Wyé né gébé eyigémbɔ́, Jisɔ́s abó apóge bɔ́ɔ́ mamée mámpyé mamée bwó ábyé. Aferege ntó áló nchye abi áchyege bɔ́ɔ́ efwyale ne apye bɔ́ɔ́ ame nónómé ágéne.²² Eféé ne ashuú baá dentáɔ́ bimbo meko aké, “Choge dégere Jɔ́n unó bi enyú déwuú bɔ́ɔ́ ájoge ne ebi enyú ambɔ́ɔ́ dékpané ame dégene. Bɔ́ɔ́ ame nónómé ágéne,

ubwéré ukwilé úkéne, bɔ́ɔ́ abi ámeé ubá átoó, bɔ́ɔ́ matu gbé gbé álɔ́ manwúgé, abi ágboó ápeé, ne ubyá bɔ́ɔ́ úwú abya melóméló.²³ Metáɔ́ megomego ébé ne muú yi alá pó ne dembyó né metáɔ́ gétú yá.”

²⁴ Baá dentáɔ́ Jɔ́n ákérége meso, Jisɔ́s alɔ́ mángare bɔ́ɔ́ depɔ́ tiré Jɔ́n, ake, “Tégé gébége enyú déjye nya né mashwone, defe mange ndé gefógé muú? Déjye gé le muú ayi alú eké mancha ami afofo akpáne átene egbe ewe ne ewe?”²⁵ Mbóge mbo fó wó, defere nnó deyyé gé ndé gefóogé muú? Défé manjye ge muú ayi afye mandeé malómáló yendégébé ápyé gesa? Bɔ́ɔ́ bi áfyé mandeé malómáló ne ányéé genwá, ájwólege né dachi afwa.²⁶ Gárege me, enyú défé yé éwú mánjye gé waá? Elé muú ekpávé Eṣɔ́wɔ́? Eh, gé muú yi enyú dégene mbo. Ngare enyú wáwálé nnó aṅeá geme apwɔ́ yéndémuú ekpávé Eṣɔ́wɔ́.²⁷ Elé Jɔ́n yina ne abó ásamé gétú jíí nnó Eṣɔ́wɔ́ aké, ‘Wuúgé, ntome nyé muú dentáɔ́ wa ayi abó nyé mbe ne wɔ́ manchwɔ́ kwyé meti wye ne ochwógé.’²⁸ Jisɔ́s ama jɔ́ɔ́ aké, Jɔ́n aṅeá geme apwɔ́ yéndémuú yi mendée ábyené ji fá mme. Yémbɔ́ Jɔ́n agé lé *ugéne ámé, ne muú ayi mejé gefwage Eṣɔ́wɔ́ ébɔ́ ne ji, ye alu káɔ́ apwɔ́ ji Jɔ́n.”

²⁹ Bɔ́ɔ́ áwúgé mechó ewená ákamé nnó, depɔ́ tiré Eṣɔ́wɔ́ abó akwyé na delú cho,

gejamégé bó bina abifó alu anselé ñkámakpo. Akamé wyémbó, gétúgέ ábó ákamé depó tiré Jón ajóó, ne alé wyaá ébwó manaá Ésówó. ³⁰ Yémbó bóó Farasi ne Anleré mabé Ésówó né matóó bwó áma áshyá wyé shyá depó tiré Ésówó akwye. Ébwó áshya mbó, élé ábó áshyá ntó nnó Jón awyágé fó ébwó manaá Ésówó.

³¹ Jisós awyágé agií gemε jíí aké, “Mmεge na bóó nnye εnina ne ndé? Alú mbó nnó?”

³² Agigé mbó aké, álú eké ambáné bi álú né metóó meló ápyε metu, ákuú áte, aké:

‘Ésé dékwe enyú ubeé neba nnó débé, déshya mambé,

Ésé dékwa makwaá negbo nnó deli déshya manlí.’

³³ Wyémbó ne enyú depye ntó. Jón menwyaá bóó manaá Ésówó, abó achwó ajwólé mesa, anyuú mmóó wó, ne deshyε ji deké, ‘Awyaa meló nchye.’ ³⁴ Me *Maá Nte Mekwaá nchwó nnye menyéé, nnyu mmóó deshyε me ntó deké, ‘Nlú muú genjé ne menyúú mmóó, ne dékií me deké me nlu mejeé ánselé ñkámakpo ne “Bóó ubeé”.’ ³⁵ Yémbó ákaágé nnó denгарé Ésówó εtiré muú áwyaá delu cho né unó ulóúló ébi jí ápyéé.”

Jisós alu mmu gepúgέ Simun muú Farasi ne mendée yi achwó nnó apóó jí élé apyé gabo

³⁶ Né gébé gefó muú Farasi akuú Jisós nnó ajye ányé menyéé né gepú jíí. Jisós akamé ajye nyé menyéé ne jí. ³⁷ Mendée fó abó alu né meló wémbó, bóó akií jí gétúgέ ányéé εno. Awúgέ nnó Jisós anyéé menyéé né gepúgέ mende Farasi, abó maá εkpómé laménda afé ne jí εféé. ³⁸ Akpégé mmu gepú atené né nénkúné mmyε Jisós, mmyé égbó jí, aló manlí, mánsé áshúlege áchyéεge né uká Jisós. Éféé ne amóó mekpo mme atile uká Jisós ne méjwé wuú, anywalé ubí ne alé awaa laménda yimbó wyé.

³⁹ Mende Farasi ayi akuú Jisós né gepú jíí, agégé mbó, ajóó né metóó wuú aké, “Mbógé Jisós abó abé *Muú Ékpávέ Ésówó wáwálé mbó abó akaá gefógé mendée yi atáa mbó jí nnó alu mendée εno.” ⁴⁰ Ténéténé Jisós akuú mende Farasi yimbó aké, “Simun nwyá mechó mangaré wó.” Aké “É é” “Ménleré” “garé me.”

⁴¹ Éféé Jisós aló mangaré abya nnó, “Gébé gefó nyá mende fó apwó bóó ápeá ñka. Apwó ama uba ñka útá, ayifó mboó géba. ⁴² Aka mánsε ñka jíí meti épó, agεgέ nnó ujwóó bi na úpwó ébwó mankwó, ajinte ébwó ako. Jisós agárégé mbó agií, Simun ake, né umεé byé ébwó bina makpó apeá, ayindé agbóo nyé ne mbóó ujwóó dóó?” ⁴³ Ashuú jí meko aké, “Élé muú yi abó ájinte ujwóó bíí dóó.” Jisós aké, “Ójóó

cho.”

⁴⁴ Jis̄os abwólé ushu apɛ mendée yimbɔ ne ama kuú Simun aké, “Pɛ mendée yiná gɛ! Tɛ mekoó nkpené fá gepú jyɛ, ɔchyé me manaá nnó nshwónɛ uká bá wó. Yémbɔ, mendée yina ashwóné uká ba ne mánsé jíí, ne ati úbí ne méjwé wuú. ⁴⁵ Ɔtamé fɔ me ɔkpá ɔtya wó. Yémbɔ tɛ mekoó nkpené fá, mendée yi alú danlya mánywálé me uká. ⁴⁶ Ɔwaá me yɛ mawéé amma né mekpɔ wó. Yémbɔ mendée yina awaá me laménda né uká ba. ⁴⁷ Kaá nnó mendée yina aléré mbɔ gekpékpégé gejee eyigé na, ɛsɔwɔ ajiínte gejamége gabo ayi abó apyé. Yémbɔ, muú yi aferé nnó ɛsɔwɔ abó manjinte gabo ayi ji apyɛ dachyɛ, mbɔntó ne alérége gejeé ne ɛsɔwɔ dachyɛ.”

⁴⁸ Wyé éféé Jis̄os ajóó ne mendée yimbɔ aké, “Ajiínte *gabo wyé.” ⁴⁹ Bóó bi abó ányéɛ menyéé ne ji éféé álɔ mán̄mené nnó, “Mende yina aferé nnó alu ndé gefogé muú, ayi akáge jóó nnó ji ajiínte gabo muú?” ⁵⁰ Eféé Jis̄os ama ñméré aké ne mendée yimbɔ, “Chó chánchá, ɛsɔwɔ apóó wó gétúgé ɔfyéé metóó wyé ne me.”

8

Andée fɔ ákéne ne Jis̄os ne apóge ji

¹ Ebelé yɛ wó, Jis̄os ne baá utóó bíí makpó áfyanéápeá álɔ mánkéné né malɔ ayi kɔkɔó ne ayi kpakpa. Agárege

abya ɛsɔwɔ melóméló nkane gefwage ɛsɔwɔ gélú. ² Andée fɔ ntó áfé ne ɛbwó, ɛbwó abó álú andée bi Jis̄os apyɛ mamée bwó ábyé. Abifɔ abú aló nchye abi áchyege ɛbwó ɛfwyale. Ama akamege *Meri ayi atané meló Magdala ayi Jis̄os ábuú aló nchye ákénéneama. ³ Ayifɔ akámége Joana mendée Chusa ayi alú mammyɛ dentóó mfwa Herɔd. Ayifɔ Susana, ne gejamége andée bifɔ ntó. Andée bina ako apóoge Jis̄os ne baá utóó bíí ne mán̄ka bwó.

Nekanémejóó mentya mbwɛ

(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Nɔere Jis̄os ákéne mbɔ, bóó átánege malómáló áchwó gé ji. Gejamége bóó géchómégé, alɔ mangaré ɛbwó nekanémejóó eni. ⁵ Nébó nélú nnó, “Bíí uma mempyɛ makóó fɔ afé manjyɛ tya mbwé né mekóó wuú, nɔere átyaá, ámé ayifɔ ákwé né maá meti. ɛwyágé bóó ákógé ájyále, ne denywóné ntó déchwó dechwére denyéé. ⁶ Amé ayifɔ ákwé né mfaá mme etárávé áchií ne ewyá wó áwanjésé getúgé mbaá yimbɔ alú kpógóló. ⁷ Amé ayifɔ ákwé né mme ayi genkpé ntó géchíge wyɛ, áchígé, genkpé eyigémbɔ géwé gekweré mbwé yimbɔ meshíí ejo ji. ⁸ Amé ayifɔ ákwé né mme melóméló, áchiigé, áwé, áfyé úsaá amɛ uta ápwɔ nkane abó apéné.” Jis̄os ánerégé ake, “Fwɔregé! Muú yi áwyaá matu manwú, áwú.”

Ula bi Jis̄as atóme makámej̄ó

(*Mat 13:10-17; Mak 4:10-12*)

⁹ Ewyágé baá utóó Jis̄as ágií ji ula nekanémej̄ó eníné abó atómé mb̄o. ¹⁰ Ake ne ebwó, “Élé enyú ne Eṣ̄ow̄o apyé nnó dékaá unó bi. Yémb̄o b̄oó bif̄o áwuú gefwa j̄ií eyi géb̄o gélú nyá bibí né mákámej̄ó j̄ií. Eṣ̄ow̄o apyé wyemb̄o nnó ébé nkane abó ásámé nyá mmu b̄o ηwe nnó: ‘Apéle ágéné f̄o, áwuú ákaágé f̄o ula’.”

Jis̄as agare baá utóó bií ula nekanémej̄ó mentya mbwe

(*Mat 13:18-23; Mak 4:13-20*)

¹¹ Ake, “ula nekanémej̄ó eniné na nelú nnó, mbwé yimb̄o élé mekomej̄ó Eṣ̄ow̄o. ¹² Amé mbwé ayi ákwéne meti álú b̄oó bi áwuú mekomej̄ó Eṣ̄ow̄o, ewyágé danch̄omeló achwó féré mekomej̄ó yimb̄o né matóó bwó nnó ekáge ebwó akámé ne Eṣ̄ow̄o aferé ebwó né efwyale gabo. ¹³ Amé mbwé ayi ákwené né mfaá mme etárávé álú b̄oó bi áwúgé mekomej̄ó Eṣ̄ow̄o, ténéténé áse ji ne nechóchó. Yémb̄o álya f̄o nnó mekomej̄ó Eṣ̄ow̄o akpé mmu matóó bwó wó. Mekomej̄ó Eṣ̄ow̄o yimb̄o alu eta bwó eké genóó eyi gélá gepó ne maka. Gébége mmuameno achwágé gétúgé mekomej̄ó Eṣ̄ow̄o, ájá mmye meso. ¹⁴ Ne mbwé ayi ákwené né mme genkpé meshíí ejomé, álu nkane b̄oó abi áwuúgé mekomej̄ó Eṣ̄ow̄o, uféré unó mme ne

mmwólé né unó bi uchwóó ne gefwa ujo mekomej̄ó yimb̄o. Mb̄ontó ne mekomej̄ó Eṣ̄ow̄o anómé mmu matóó bwó detú. ¹⁵ Amé mbwé ayi ákwené mme melóméló álú ntó eké b̄oó bi áwuú mekomej̄ó Eṣ̄ow̄o, ágbaré ji metóó éma ne apyé genó eyigé mekomej̄ó ágaré, ne ájyé wyé mb̄emb̄e.

Muú abi f̄o mekomej̄ó Eṣ̄ow̄o mbaá b̄oó
(*Mak 4:21-25*)

¹⁶ “Muú álwégé f̄o étuléká ne abó genó akwéré éwú. Akágé b̄o ntó ewú afyé nteé ukwó. Yendegébé muú alwégé étuléká, aηma ewú mfaá, nnó, b̄oó ákpege mmu gepú ágéné mbaá. ¹⁷ Kaáge nnó dep̄o deko etiré déb̄o délú bibí, dégenege nyé ne etiré délú né gemmua déchwó nyé né gen̄gb̄o. ¹⁸ Yendé gébé ayi enyú dewuúgé mekomej̄ó Eṣ̄ow̄o, fwórege chánchá nnó dekaá dep̄o etiré delú mmu. Kaáge nnó muú yi awya genó, ámáge gbéé nyé ji eyigéf̄o. Muú yi alá pó ne geji, ásele nyé ye ékéké ewé ji awya nnó akpé alá amuamu.”

Mmá Jis̄as ne aηmo bií
(*Mat 12:46-50; Mak 3:31-35*)

¹⁹ Ndere Jis̄as abó álú alerege mb̄o, mmá wuú ne aηmó bií áchwó mangé ji. Yémb̄o áka mankp̄e meti ep̄o gétúgé b̄oó ájamé d̄oó né menómbí. ²⁰ Muú f̄o agare ji nnó, “Mmá wyé ne aηmó byéé álú dafye ákélege mangé wó.” ²¹ Jis̄as agaré ebwó aké, “Mmá wa ne aηmó ba élé b̄oó abi áwuú mekomej̄ó Eṣ̄ow̄o ne

ἀπε γενό εϋιγέ mekomejɔɔ yimbɔ ákége.”

*Jisɔs anyá mbyonnyi atané
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)*

²² Bií bifɔ Jisɔs ákpe mmu ékpe ne baá utɔɔ bií, ne ájɔɔ ne ebwɔ aké, “Déchyaá gentógé mewaá deϋyé egbé né.” Εφεé ebwɔ álɔ manjyege. ²³ Ndere ebwɔ áchyaáge, Jisɔs akwé geϋyá. Mbyonnyi átáné wye mbélépo né mfaá achwɔ ne eshye né gentógé mewaá, aϋye mbyo nnyi ado ékpe, manaá malɔ mánkpe mmu. Manε magyálege ebwɔ nnó áchwɔ kée. ²⁴ Ne ebwɔ áϋye peé ji aké, “Atá, Atá déchwɔ nó nnyi.” Jisɔs akwilé ka anyá mbyo nnyi yimbɔ akwené, mbaá akwené tɔmeé. ²⁵ Εϋyágé Jisɔs agii bwɔ aké, “Matɔɔ nyú ayi défyéé ne me álé?” Yémbɔ efɔ éwú éwú ne elaá ebwɔ matɔɔ ne ála mano mekpo fuú, ágige ate aké, “Ndé gefɔgé muú na ayi anyagé mbyo ne ngba nnyi áwuú ji?”

Jisɔs abú aló nchye átané mende fɔ mmye

(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Aké ánérege manchyá gentógé mewaá, ákwɔné gebagé mewaá Garesene eyí gélú toitoi né *gebagé mewaá Galilií. ²⁷ Jisɔs aké atané né ékpe, akwɔne kwókwólé né melɔ fɔ, mende fɔ yi átané melɔ ewémbɔ, ayi aló nchye áchyége ji efwyale áchwɔ báne ji. Te mekoó mende yina abó álú wyé geϋjgéné, alýá upú ne abelege lé mmu

manome ayi áchomé né etárávé.

²⁸ Aké agene Jisɔs aϋye kwé ji uká, alile akalege kénjké aké, “Jisɔs Maá Εsɔwɔ Anyata! Jɔbɔ ndé mechɔ ne me? Nkpá wɔ geká, óchyegé fɔ me efwyale.” ²⁹ Ajɔɔ mbɔ gétúgé Jisɔs abó anyane ji nnó, tané mende yina mmye. Mende yina yéndégébé meló nchye yimbɔ akwilégé ji mmyé, bɔɔ áfwénege ji ne áϋye. Yé lé áwéle ji uká ne amu ne bɔ ηkρɔkɔvέ, ábelé ji nkane muú denɔ, asɔrége abi, meló yimbɔ áϋyé ji abó akpe mewaá.

³⁰ Εφεé ne Jisɔs agii mende yimbɔ aké, “Mabɔ mye makamege nnó?” Ashuú ji meko aké, “Nkamege gejamé.” Ajɔɔ mbɔ gétúgé gejamé aló nchye abó álú ji mmye. ³¹ Aló nchye bímbɔ ákwɔ Jisɔs mata nnó ékagé abú abi akeré mmu gepyéé eyi geláge pɔ ne kwyakwya nnó ágéné efwyale. ³² Εφεé kwókwólé, nfɔné mekwende fɔ nébɔ nényéé né mbyɔ mékwε. Aló nchye bimbo ágégé nfɔné mekwende eniné mbɔ áne Jisɔs mmye nnó agó bwɔ ákpe mekwende yimbɔ mmye, Jisɔs akamé. ³³ Aló nchye bimbo átané áϋye kpé nfɔné mekwende eniné mbɔ né mmye. Nfɔné mekwende eniné mbɔ nésɔɔ ne gatelé, né shulé mékwε nékwé mmu géntógé mewaá né nyú manaá néke.

³⁴ Ambamé mekwende yimbɔ ágégé ndere eϋyεé, abó ákeré meso melɔ bwɔ, mangaré abya yimbɔ. Ndere

ájyé, ágaré ntó abya yina né baá maló ne bọ dachi né gebagé mewaá eyígémbọ. ³⁵ Bọ́ áwúgέ abya yi, áchwọ mangé genó eyigé gébó gépyé, ákwónégé mbaá ayi Jisọs alu, ágé mende yimbọ, ayi aló nchye átane ji mmye ne nana ajwólé né egbe mmye Jisọs, ne mandeé jí mmye, akéré menyammye wuú. Ebwó ágégé mbọ efo ekwó ebwó mató. ³⁶ Bọ́ bí abọ ágéné genó eyigé pyé áló mangaré abi áchwọ ndere épyégé ne mende yimbọ alé tóo.

³⁷ Bọ́ ako né geba eyígémbọ gétúgέ ábọ́ efo ané Jisọs mmye nnó ályaá meló bwó. Ajógé mbọ, Jisọs akpe mmu ekpé manjye. ³⁸ Jisọs ákwilégé manjye, mende ayi aló nchye abó achyége ji efwyale, ane Jisọs mmye nnó ago ji akwólé ji. Jisọs ashya aké, ³⁹ “Kéré meso. Ndere ójye mbọ, gáre bọ́ gekpékpégé genó eyigé Eṣwọ́ ápyéé eta wyé.” Jisọs ajógé mbọ mende yimbọ afé, aké meló kpaa ewémbọ meko agarege yéndémuú galógáló ayi Jisọs ápyéé eta wuú.

Maá Jarọs ne mendée ayi ataá nku Jisọs

(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Jisọs achyá akeré égbé géntoógé mewaá. Eféé ekwó bọ́ abó agile ji ne áchwógé áse ji ne metó megomego. ⁴¹ Mende fọ achwó, ayi ákúu ji Jarọs, alu muú kpaa né echa mmyemenene. Ajye kpá Jisọs geká nnó ajyé né gepú jí, ⁴² gétúgέ maá wuú áchwó gbó. Awya lé maá yiná

ama mendée, ne alu anmé afyáneapeá.

Ne Jisọs aló manjye, ndere ajyé bọ́ ákwolege ji égbé ewé ne ewé. ⁴³ Né geluage bọ́ bimbọ mendée fọ abó alu ayi manó mátánege ji mbe, málé anmé áfyáneapeá; bọ́ maka apye kpá meti epó mantoó. ⁴⁴ Né geluage bọ́ bimbọ mendée yimbọ aké né mpu bọ́ achwó ji né meso anyaa ebwọ ata manó nku wuú. Wyé ndere ataá mbọ manó mimbọ masó.

⁴⁵ Jisọs agii aké, “Waa taá me?” Yéndémuú ashya, Pita aké, “Ata ógéné fọ ndere bọ́ áno wó mme ánmérege wa?” ⁴⁶ Yémbọ Jisọs ató wyé eshye ajó aké, “Muú fọ ata me néndé nwú ndere uto útané me mmye.” ⁴⁷ Mendée yi agégé nnó ula úgyá ji achwó mbe ushu Jisọs awere, akwé ji uká. Eféé aló mangaré mbe ushu bọ́ ako genó eyigé pyé ne ji ataá Jisọs. Ne ama gáre ntó ndere ji atágé Jisọs nemée níú nébyé ténéténé. ⁴⁸ Jisọs aké ne ji, “Maá wa otóo gétúgέ ofyéé metó wyé ne me, ke pere.”

⁴⁹ Ndere Jisọs abó alú jóge ne mendée yimbọ, muú fọ átané né gepúgέ Jarọs áchwó gáre Jarọs aké, “Maá wyé agbó mé, ochyegé sé ménleré efwyale detú.” ⁵⁰ Ndere ajóge mbọ, Jisọs awú ne aké ne Jarọs, “Ofógé, fyé lé metó ne me, maá wyé apome nyé.” ⁵¹ Jisọs ne Jarọs átané áfé. Akwónégé né gepúge Jarọs, Jisọs akamé fọ nnó muú yicha akpe mmu wó, ékosé Pita ne

Jemsi ne Jɔn ne mma ne nte maá yimbɔ. ⁵² Bɔɔ ako bí ábó álú éféé, álili, ádórege mmyé mme. Jisɔs aké ne ebwó, “Deligé sé, mesó mendée yina agbo wó, abelege lé géjyá.” ⁵³ Ebwó áɔ manjwáné Jisɔs jwané gétúgέ ákaá nnó maá awú agbó mé. ⁵⁴ Jisɔs afé né melu ewé ábelé maá yimbɔ, agbaré ji ebwɔ, akú ji aké, “Mensɔ mendée kwilé ka.” ⁵⁵ Maá yimbɔ mendoó wuú ekeré, apeé akwilé ajwólé ka. Jisɔs aké ne bwó kélege menyéé chyége ji anyé. ⁵⁶ Mmá maá yimbɔ ne nte wuú áké ágéne mbɔ, matye mawá ebwó meno. Jisɔs afye ebwó ebé nnó ékagέ ápyé muú akaá genó eyí gépyé.

9

Jisɔs ató ángbá áfyáneapeá nnó ápye utóó bii

(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Né gébé géfó Jisɔs akuú ángbá bii áfyáneapeá. Achwógé, achyéé ebwó uto mámbú aló nchye ako abi áchyége bɔɔ efwyale ne mampye bɔɔ mamée átoóge. ² Ne ató ebwó nnó ájyé ágáre abya gefwage Esɔwɔ ne mámpye bɔɔ mamée átoó. ³ Ama jɔɔ ne ebwó nnó, “Deké deyye dékpagé ye genó. Dégbaré gé meto ye menyéé ye gebá ye ŋka. Ékagé muú abó ndeé eyichá. ⁴ Dekwónégé yendé melɔ yéndé gepú eyigé dékpegé, bége wye kpaá te délyáge géjí. ⁵ Mbógé meló éshagé mánsé enyú, lyáge éwú. Deke

delyage, nóge uká mme nnó mpúpú eyi ébalé enyú né uká étáné mambé nkane gepɔ eyi gelérege gabo yi bɔɔ biná ápyé.” ⁶ Wyémbɔ ne ályá, áɔ mankéné malómáló ágárege Abya Esɔwɔ melóméló ne ápyé bɔɔ mamée átoóge mbaá meko.

Mfwa Herɔd akwé tametame

(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

⁷ Né gébé eyigémbɔ, Herɔd muú alu muú kpaá né gebagé mewaa Galilií, ji awú ŋgɔ ukpékpé unó bí baá utóó Jisɔs ápye. Akwé tametame, gétúgέ bɔɔ fɔ ájoge áké Jisɔs yina alu lé mewené Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Esɔwɔ ne akwilé né negbo. ⁸ Abifɔ aké: Elija *Muú Ekpávé Esɔwɔ ne ámá chwó lére mmye mbaá bɔɔ, abifɔ aké: Elé gekwénége muú ekpávé Esɔwɔ ne ámá kwilé né negbo. ⁹ Herɔd awúgέ mbɔ aké, “Jɔn nsɔɔ ji mekpo ne waá chá me mmage wúmbɔ ufélekpa ebí apye.” Ne akelé meti mangé Jisɔs yimbɔ.

*Jisɔs achyé menyéé mbaá bɔ *délé bɔɔ atáa*

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jɔn 6:1-14)

¹⁰ *Ángbá Jisɔs bimɔ áfé neke akérége meso, ádo ji abya ufó unó bí ebwó ápyé. Aferé ebwó né gelúagé bɔɔ ase ebwó áfé ebwó ebwó né meló kpaá ewé ákúu Betsada. ¹¹ Yémbɔ gejamégé bɔɔ áwúgέ nnó áfé, áɔ mankwólé ji. Agégé ebwó, ase wyé ebwó ako ne alɔ mangáregé ebwó

ndere gefwage Εσωω γελú ne mampye βός mamée átóoge.

¹² Nkwale aké akwonege baá utós bií áfyáneápeá ágaré ji áké, “Ese delu fá né mashwone. Gáre βός bina ájye ákélé né malo nnó ágéne genó eyigé ányéε ne malú ubélé.” ¹³ Jisós ashuú ebwó meko aké, “Enyú ambós chyége ebwó menyéé ányé.” Ashuú ji meko áké, “Déwyaá lé ntó bred étáa ne meshuú épea, wá ókelege nnó esé déjyé déná menyéé yi ákwánege gejamégé βός bi?” ¹⁴ Abó ájóoge mbó gétúgé βός álú eké ushye. Ande ebwó ebwó álú *delé βός átáa. Jisós ake ne baá utós bií, “Gáre ebwó ájwólé matoó matoó, yendé ntoó usa βός úpéa mesó éfyá.” ¹⁵ Ajógé mbó, βός bimbó ájwólé mme. ¹⁶ Jisós abó ntóo bred eyimbó étáa ne meshuú épeá, ape ame mfaánebuú, achyé matame mbaá Εσωω, agyá éjí ubauba achyé baá utós bií nnó ákáré mbaá βός bimbó ányé. ¹⁷ Ebwó ako ányéé ágbeé. Ne ánerégé, ányweré ayi álaá ágbeé usá úfyáneupeá.

Pita aké Jisós alu muú ayi Εσωω akwere ji ela gefwa
(Mat 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ Bií úmá ebí Jisós anénemmye jimbí, baá utós bií ábó álú kwókwólé ne ji. Aké anerege agíí ebwó ake, “Ndé gefógé muú njune βός ájóógé nnó me nlu?” ¹⁹ Ebwó akeré meko áké, “Bós bi fó áké ólu mewené Jon menwyaá βós manaá Εσωω, abi fó áke

ólu Elija abifó ntó áke ólu muú ekpávé Εσωω ayi ábó agboó ne ama péε.” ²⁰ Jisós ama gii ebwó aké, “Yé enyú deké nlu waá?” Pita ashuú ji meko aké, “Wó ólu *Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa.”

Jisós ágaré éfwyale wuú ne negbo nií

(Mat 16:20-28; Mak 8:30; 9:1)

²¹ Jisós afye ebwó ebé nnó ékágé ágaré muú fó nnó ji alu Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa. ²² Ama jóó ne ebwó aké, “*Maá Nte Mekwaá abó mangé éfwyale dós. *Akpakpa meló chóncho ne ámpyé upe Εσωω ne *Anleré mabé Εσωω áshyá nyé ji ne áwáne ji. Yémbó ndó éléé ékwónégé akwilege nyé né negbo.”

²³ Ne ama jóó ne βós áko aké, “Yé mbógé muú nyú akelege mambε menkwóle wa, abó manjinte gemε jíí akpa gekwa ji akame ye negbo ne akwólégé me. ²⁴ Mbógé muú akelege mam-póó genwá jíí ebyénnó aníige nye geji, ne mbógé muú akamégé manchyéé genwá jíí getú ya, ebyénnó apomé nye. ²⁵ Ama gíí aké: Ndé nsá ayi muú ábós, mbógé abege ne unó mme uko ne aníige genwá jíí? ²⁶ Kaáge nnó mbógé mmyé égbóo muú gétuú ya ne mekomejóó wa, wyémbó ne *Maá Nte Mekwaá mmyé égbóo nyé ji mansε muú yimbó ndere muú wuú né gébégé aké achwó ne genwbó gefwa jíí ne eyi gélú

ntó eyigé Εσωω ne makiénné ukpea jíí. ²⁷ Kaáge wáwálé nnó gentóge bós álú mbó fáná, abi alá gbóo fə kpaá τε ágene nyε gefwage Εσωω.”

Jisós akwərə gefós agenege manémané

(Mat 17:1-9; Mak 9:2-8)

²⁸ Genógé ndó énee ékógé eyi *Jisós abó ajós unó bi, ase Pita, ne Jon ne Jemsi akwó ne ebwó mfaá mekwε fó nno ajye anémmye éwu. ²⁹ Afé, ne ndere abó anénemmye ushu bíí uló mánkwərə ne úla gefós géchá. Mandeé jíí ntó akwərə ála pópó ashwánege. ³⁰ Wyé mbélépó bós ápéa ákwó fwéé, eféé ájósge mejós ne Jisós. Bós bímbó élé Mosis ne *Elija, ³¹ ne gengbógé Εσωω gebó gegénege mbaá yi ebwó abó álú. Ebwó ájósge ndere Jisós ajye gbó nyé né Jerosale ndere Εσωω aké ébé.

³² Ndere ebwó abó jósge ne Jisós, Pita ne Jemsi ne Jon abó ákwé géjya. Aké ápéle ágé ndere Gengbógé Εσωω géshwánege né menyamyε Jisós ne ande bimbó ápéa abi átené ne jí. ³³ Wyé ndere ande bimbó ályá Jisós ájye, Pita aké ne Jisós, “Ata, éló ndere esé délú fa. Esé détenege nyé óto úléé, géma eta wyε, géma eta Mosis ne géma eta Elija.” Pita ajoge mbó, akaá wó.

³⁴ Wyé ndere Pita ajógé mbó, gekó géchwó kwéré bwó ne éfó ékwó bwó matós ³⁵ Meko muú fə atané mmu gekó aké, “Gége maá wa ayi me njyá na, wuúge ne jí.” ³⁶ Meko yimbó aké akwyage ágé nnó Jisós ala jimbíí. Ebwó

ákérége meso ála bōmbō né gébé eyígembō, ágaré ye muú fə unó bí úpyé né mfaá mékwé wó.

Jisós apye maá ayi améé gesasa atóó

(Mat 17:14-18; Mak 9:14-27)

³⁷ Bíí újyágé ndere Jisós ne ángbá bíí áshúlege mekwε ewémbó áchwó, gejamégé bós áchwó báne ebwó. ³⁸ Muú ama akalé né mmu gejamégé bós bimbó aké, “Ménleré, nkpa wə geká pe maá wa. Nwya éle maá yiná ama, alu mende. ³⁹ *Meló nchye achyége jí efwyale. Yéndégébé akwilégé jí akalé, akwé mme achuú, akpane upa, ne genfwéné getánege jí meno, meló nchye yimbó alyágé jí kəkoge. ⁴⁰ Nne baá utós bye mmye nnó áféré meló nchye yina ne ápulé épwó.”

⁴¹ Jisós awúgé mbó aké, “E é enyú njye enina delu untantamé bós abi dela fyéé matós ne Εσωω cháchá wó. Nkoge mbó metós ne enyú nnó? Mmage bé ne enyú ndó eníí ne défyéé matós ne Εσωω? Ajógembó, aké ne mende yimbó, chwó ne maá wyε fa.” ⁴² Ndere ákéne achwós ne maá yimbó meló nchye yimbó, apye jí akwé mme achwu gbokgbok. Jisós anyá meló nchye yimbó atané maá yimbó mmye atóó. Jisós ashuú jí mbaá nte wuú. ⁴³ Bós áko ágégé uto bí Εσωω awya matye mawá ebwó meno.

Jisṣas ama gare baá utṓó bií ndere ji ágbóó nyε
(*Mat 17:22, 23; Mak 9:30-32*)

Yéndémuú ala meno mekpo fuú né ukpékpé unó bí Jisṣas apyε, abwólé ajṓó ne baá utṓó bií ake, ⁴⁴ “Nénege matu déwú mechṓ ewé nchwṓṓ gare enyú. Achyége nyε Maá Nte Mekwaá né amu bṓṓ nchyε nnó ápyé ne ji ndere éjii bwṓ.” ⁴⁵ Yé ndere Jisṣas ajṓó mbṓ, baá utṓó bií ákaá ula mechṓ ewéna wṓ. Genó gefṓ géwá ebwṓ matṓṓ nnó yε áwú ákaagé ula. Ne ebwṓ ábṓ ntó efṓ má mangii ji.

Ndé muú alú muú kpaá

(*Mat 18:1-5; Mak 9:33-37*)

⁴⁶ Eké éwyage mbeé akwé baá utṓó Jisṣas ebwṓ ebwṓ nnó waá alú muú kpaá? ⁴⁷ Jisṣas akaá uféré bwṓ éféé ne aselé maá fṓ kṓṓ aténé ne ji né nénkwú né mmyε, ⁴⁸ ne aké ne ebwṓ, “Yéndémuú ayi akamege mampyε galógálṓ ne mamane kṓṓ nkane ayina né mabṓ ma ebyennó ase mbṓ lé me, ne muú yi asege me ebyennó ase mbṓ lé muú yi atomé me. Kaáge nnó muu yi aséle menyamyε wuú nnó ji apṓ yε muú fṓ né geluáge nyú elé ji ne alú muú kpaá.”

Muú yi alá pad wṓ alu lé awyé

(*Mak 9:38-40*)

⁴⁹ Jṓn akwilé ne ewú aké, “Ata debṓ degé mende fṓ aferge aló nchyε né mabṓ myéé ne dégbé ji gétúgé alá pṓ fṓ né geluá gesé.” ⁵⁰ Jisṣas ajṓṓ

ne ebwṓ aké, “Dégbegé gefṓge muú yimbṓ gétúgé muú yi alá paá enyú alu lé awu nyú.”

Bṓṓ Samarya áshya mánse Jisṣas

⁵¹ Gébé gélágé kwṓkwólé eyígé Esṓwṓ aséle nyé Jisṣas mánjyε mfaánebuú, Jisṣas awya metṓṓ nnó abṓ manjyε né Jerosale. ⁵² Ndere alṓṓ mánjyε, atṓ bṓṓ fṓ né mbe. Akwónégé melṓ fṓ né gebage Samariya, álṓ mánkelé melu ewé Jisṣas achwṓgé ábélege. ⁵³ Bṓṓ bimbṓ ágégé nnó Jisṣas akoge mánjyε Jerosale, áshya mánse ji. * ⁵⁴ Jεmsi ne Jṓn, áwúgé mbṓ ágií Jisṣas áke, “Ata, nnó déjṓ mewé étané mfaánebuú éshulé échwṓ ésṓ bṓṓ bi ágbṓ?” ⁵⁵ Jisṣas abwólé ushu ashulé ebwṓ ndo. ⁵⁶ Ne alyágé éféé afé melṓ ewéchá ne baá utṓó bií.

Genwáge áhkwólé Jisṣas

(*Mat 8:19-22*)

⁵⁷ Wyé ndere ákéne ájyε né meti, mende fṓ achwṓ jṓṓ ne Jisṣas aké, “Nkwólégé wṓ déjyégé yéndé mbaá ayi ojyé.” ⁵⁸ Jisṣas ashuu ji meko né nekanémejṓṓ aké, “Ushua úwya ambu ayi úbélege wyé, denwyoné dewyaá anywa ne me Maá Nte Mekwaá mpṓ yε ne melu ewé nshwórege mekpo ngbeé mmyε.”

⁵⁹ Eké éwyáge Jisṣas aké ne mende yicha, “Kwólé me.” Mende yimbṓ aké, “Ata gṓ njyé nnii kpé nte wa ne nchwṓ.” ⁶⁰ Jisṣas ashuu ji meko aké, “Lyá abi álú eké

* 9:53 Elú wáwálé nnó: Asé ji wṓ, getugé bṓṓ Jus ne bṓṓ Samarya ápáa ate.

áwuú bó ánií mewu bwó; ne wó chó ójyé ógáré ndere gefwage Εσωωο γελύ.”

⁶¹ Muú yifó ama jóo ne ji aké, “Ata nkwolege nyé wó, yémbó gó kpé njyé ngaré ulagepú ba nnó esé détámé ate ne nchwó.” ⁶² Jisós ashuú ji meko aké, “Muú yi agbarégé mé géká mankyá mekóó ne amagé ja mmye meso akwané fó mambé muú utóó gébégé Εσωωο agbarégé gefwa ji wó?”

10

Jisós ató áhkwólé usadá úléé mesó efyanepéa

¹ Depó etíré na dékógé, Ata Jisós ajya usaá bóó úléé mesó efyanepéa, ató ebwó ápéa ápéa nnó ábó mbe né maló ayi jimbóó akoge nyé wyéé. ² Ndere atómé ebwó aké, “Mbwé manferé ajá dóó ne bóó utóó abi áférege ája wó. Nége mmye mbaá Εσωωο mbóó mekóó nnó ató bóó utóó abifó nnó áchwó áferé mbwé wuú. ³ Chóge, ndere déjyé mbó kaáge nnó mentóme enyú mbaá bóó mme nkane mágóhme né mpú ukwaála. ⁴ Deké dejye debógé ηka, ye géba ye unó uká ebifó. Deké dejye né menó meti détenégé fó détámé muú ⁵ Yéndé meló ewé dekwónégé, gepú eyigé dékpréne, bóge mbe détámé bóó abi álú né mmu nnó, ‘Neso nébé né gepú yina’ ⁶ Mbógé muú alú né gepú eyigémbó ayi apyé fó neso, neso neláa nyé ne ji, mbóge ápyé neso, neso nékérege nyé eta nyú. ⁷ Dekperegé né

gepú eyigémbó bége wyé éféé, dékprégé fó upú upú. Yéndégenó eyigé áchyégé nyú nyége lé nyéé ne eyigé manyú nyúge, getúgé muú utóó abó mambé ne nsá. ⁸ Yéndé meló ewé dekwónégé ásege nyú ábelégé mmu gepú déshagé fó menyéé yi áchyége enyú. ⁹ Pyége bóó mamée átóo né meló ewémbó, ne gárege ntó ebwó mekomejóó Εσωωο nnó, ‘Gefwage Εσωωο gechwó kwókwólé ne nyú.’ ¹⁰ Yéndé meló ewé dekwónégé ne áshagé manse enyú, chóge né metóó meló déjóó nnó, ¹¹ ‘Yé mpúpú éyí dékpané né meló enyú, gége éjíná ndere dékwele uká nnó étáné. Yémbó kaáge nnó Gefwage Εσωωο gechwó kwókwólé.’ ¹² Ngarege enyú nnó bií únóó mpa, Εσωωο agene nyé meló Sodom meshwe apwó meló ewémbó.”

Maló ayi alá áfyéé matóó ne Jisós wó

(Mat 11:20-24)

¹³ Ake, “Utóhkwá ubé nye ne enyú bóó meló Korasin, utóhkwá ubé ntó ne enyú bóó Betsada néndé, ukpékpé ufélekpá ebi mpye eta nyú, mbó mpye nyá ubi mbaá bóó Tiya ne Sidón mbó ályaa mé gabo bwó te gachii, áfyé uchálé mandeé, áwaaá matwó né mekpo mánleré nnó ályaa gabo ebwó. ¹⁴ Kaáge nnó bií unóó mpa Εσωωο agene nye bóó Tiya ne Sidón meshwe apwó enyú. ¹⁵ Chyá enyú bóó Kapanóm, déferé nno ngó nyú akwóme nyé te mfaá mfaá? Ngba! Ashúlege nyé enyú

mme kpáte dékwónege melo áwuú bɔ́ɔ́.”

¹⁶ Jisɔs aké achwɔ nére, ajɔ́ɔ́ ne abi ji atɔ́mɛ aké, “Muú yi awugé enyú ebyennó awú mbɔ́ élé me, ne muú yi ashyagé enyú ebyennó ashya mbɔ́ élé me; ne muú yi ashyagé me éleré nnó ashya mbɔ́ lé Eɔwɔ́ muú átɔ́me me.”

Baá dentɔ́ɔ́ Jisɔs ákeré meso ne nechóchó

¹⁷ Baá dentɔ́ɔ́ Jisɔs bimbɔ́ usaá uléé mesó efyanepea ákeré meso ne nechóchó aké ne Jisɔs, “Atá ye aló nchye áwuú ésé gébégé dényané abi né mabɔ́ myé.” ¹⁸ Jisɔs ákeré bwɔ́ meko aké, “Elú wáwálé, ngé *danchɔ́meló ndere atáné mfaánebuú éké dasama akwe né mme. ¹⁹ Wuúge! Nchyé enyú uto ebí dékáge jyá mmyɔ́ ne ngát ne mma nchyeé enyú uto bí upwɔ́ ye uto ebi Danchɔ́meló ne genó gefɔ́ eyí gépyé enyú gépɔ́. ²⁰ Yémbɔ́ débégé fɔ́ ne nechóchó gétúgé aló nchye áwuú enyú. Bége lé ne nechóchó nnó Eɔwɔ́ asá mabɔ́ nyú né mmu ηwe ayi alú né mfaánebuú.”

Jisɔs alu ne nechóchó

(Mat 11:25-27; 13:16, 17)

²¹ Né gebé eyigé Jisɔs ájɔ́ɔ́ge depɔ́ ti, Mendoó Ukpea épye ji agbeé ne nechóchó ne ajɔ́ɔ́ aké, “Nte wa, Ata ayi abɔ́ɔ́ mfaá ne mme, mféé wɔ́ dɔ́ɔ́, nkane ɔ́pyéé nnó depɔ́ etire detome ne me debé bibí mbaá bɔ́ɔ́ denjá ne abi ákaá ηwe dɔ́ɔ́. ɔ́nené deti gbógónó mbaá bɔ́ɔ́ abi alá kaáge ye genó nnó ákaá. Elu wáwálé Nte wa, mbɔ́ ne wɔ́ mbɔ́

ókélé nnó ébé.” ²² Jisɔs ama jɔ́ɔ́ aké, “Nte wa achye me unó uko. Muú ayi akaáge gefɔ́gé muú ayi Maá alú ápɔ́, ekosé Nte wuú ne ye muú ayi akaáge gefɔ́gé muú ayi Nte alu ápɔ́ ekose Maá ne bɔ́ɔ́ abi ji ájyaá nnó ápye ebwɔ́ ákaá Nte wuú.”

²³ Eké éwyage abwɔ́lé ushu ajɔ́ɔ́ ne baá utɔ́ɔ́ bíí aké, “Enyú dewya éfwɔ́ mangé unó bí dégéne mbɔ́. ²⁴ Ngarege enyú nnó gejamégé bɔ́ɔ́ ekpávé Eɔwɔ́ ne afwa ntó abɔ́ ákelé mangé unó bi enyú dégéne mbɔ́ ne manwú unó bi enyú déwuú mbɔ́ yémbɔ́ áwuú wɔ́.”

Nekanémejɔ́ɔ́ mende Samarya ayi alɔ́mɛ metɔ́ɔ́

²⁵ Eké éwyáge *Ménleré mabé Eɔwɔ́ fɔ́ achwɔ́ ne defyá né metɔ́ɔ́ mámuwa Jisɔs aké, “Ménleré, mpye nnó ne mbɔ́ genwá eyi gélagé byé?” ²⁶ Jisɔs agíí ji aké, “Asá né mmu ηwe Eɔwɔ́ nnó? ɔ́jɔ́ wyé ɔ́wú nnó?” ²⁷ Ashuú Jisɔs meko ake, “Gbógé ne Ata Eɔwɔ́ wyeé ne metɔ́ɔ́ wyeé meko, ne mendoó wyeé meko ne uféré byéé uko, pyégé utɔ́ɔ́ bíí ne eshye wyeé meko, tégé wyeé lé ji yéndégébé, ne gbógé ne nte ménjmé wyeé ndere ɔ́gboó ne geme jyéé.” ²⁸ Jisɔs aké ne ji, “ɔ́lu cho Pyembɔ́ ne óbɔ́ genwá.”

²⁹ Mende yimbɔ́, manleré nnó nkwe wuú alu cho, agíí ji aké, “Mpye nnó ne nkaá nte menjmé wa?” ³⁰ Jisɔs agaré lé ji nekanémejɔ́ɔ́ aké, “Né bíí fɔ́ mende fɔ́ atané Jerosale ashulege ayye né Jeriko, aké

akwonege meti ánjó apye ji, átule ji, áfóó unó bíí uko, ályá ji ala mángbómangbó, ábó áfé. ³¹ Eké épyembó, *mémpye upé Esowó ashulege ajye né meti ewémbó aké agene mende yimbó apyamé akoó. ³² Wyémbó ntó ne muú Levi áchwóó, alu mempoó ámpyé upé Esowó, akwónégé éféé, agé mende yimbó ji ntó akoó égbé ewé chá. ³³ Eké ewyage mende *Samariya fó ayi ebwó alá túgé ne bóó Jus akwóne éféé aké agene mende yimbó meshwe akwó ji metóó. ³⁴ Ajye báne ji, ashwóné upa bímbó ne mmóó *, ata mawéé wyé awé úbí ne ubaá mándée. Abwéé ji anéré mfaá *géjuná jíí, afé ne ji né gepú eyíge ankéé ábélege áchyége manka, éféé ne apélé ji. ³⁵ Bíí ujayagé aferé nka achyé mbóó gepú aké ne ji, ‘Pélé me mende yiná. Mbógé ochógé nka épwógé eyí, nkerégé meso nshuge nyé wó éjí’.”

³⁶ Jisós agárégé ji mbó, agíí ji aké, “Né ebwó bímbó áléé ayi ndé álere nnó ji alu nte menmé mende yi ánjó átulé mbó ji? Garé me.” ³⁷ *Ménleré mabe Esowó ashúú ji meko ake, “Élé ayi agené mbó ji meshwe.” Jisós agaré ji aké chó, “Pye wyémbó.”

Jisós ajye gé Mata ne Meri

³⁸ Ewyágé Jisós ne baá utóó bíí átane ajye kwóne né meló fó. Mendée fó ajwólege éféé

ayi akamege Mata. Ane Jisós mmye nnó achwó né gepú jíí. ³⁹ Mata abó awya meso wuú yi alú mendée ayi akámege Meri. Ndere Jisós abó akpené mmu, Meri ajwóle ji né nenkúné mmye, afworege unó bí Jisós alérege, ⁴⁰ yémbó Mata né égbé ewuú amyé le mankele genó eyíge Jisós anyeé. Eke ewyage Mata ajye jóó ne Jisós aké, “Atá Jgéné ndere Meri alyá me nnó mpye utóó me mbií? Gáré ji áchwó apóo me.” ⁴¹ Ata Jisós akuú ji aké, “Wó Mata ówane mmye jye mampye gejamégé unó ne óma óchyége geme jye efwyale; ⁴² Yémbó genó gelu géma élé Meri ne ajyá genó eyígémbó. Amage sé sé gejí eta wuú.”

11

Jisós aleré ndere muú abóó manemmye mbaá Esowó
(Mat 6:5-13; 7:7-11)

¹ Né gébé gefó Jisós abó anenemmye né mbaá fó. Aké anerege maá utóó wuú ama achwó jóó ne ji áke, “Ata leré ese ndere debóó manemmye mbaá Esowó wye ndere Jon abó aleré baá utóó bíí.” ² Éféé Jisós aleré baá utóó bíí ako aké, “Yendégébé deké denenemmye jóóge nnó: Nte sé, pyé mabó mmyé mábé ne énogé

Pye gefwa jyéé géchwó.

³ Chyége esé menyéé yi dékélege bíí ne bíí.

⁴ Jinte gabo yi ese depye eta wyé,

* **10:34** Elú wáwálé nnó: Bóó Isrelí áselé mmóó bwó ne mawéé nkane uka.

ndere esé ntó déjigente gabo
yi bɔ́ ɔ́pyéé eta esé.
Ɔkamégé esé dékpré né mmua-
meno.”

⁵ Ne Jisɔs améé aké désé
nnó, “Mbɔ́gé ɔlu ne mejeé
ne ɔjyégé gáre ji ne metɔ́
utuú ɔ́ké, ‘Mejeé pwo me
ntó bred éléé. ⁶ Menkéé wa
achwo, mpɔ́ ne genó eyigé
nchyege ji, mejeé wyé ajɔ́ge
nyé nnó?’ ⁷ Ndɔ́fo ebéé nnó ji
ashuge ji meko né mmu gepu
aké, ‘Ɔchyege me efwyale.
Ngbé mé gepú ya mbelé
ne baá ba, nkwilé gé sé ka
mankélé genó nchyé wo.’
⁸ Jisɔs aké, mende yiná ashyá
mánkwilé ka achyé ji menyéé,
yé lé alú mejeé wuú yémbɔ
ngarege wo nnó ye épyé nnó,
gétúgé adoó menómbí dɔ́
dɔ́, mejeé wuú akwilege nyé
ka manchyé ji yendé genó
eyigé akélege ájyé.

*Jisɔs alerege nnó ɔ́ké
ɔ́kelege genó, gií Esɔwo né
mmymenene
(Mat 7:7)*

⁹ “Mbɔ́ ne ngarege enyú
nnó, ‘Gige wyé Esɔwo gige,
achyege nyé enyú unó bí
dekelege, kelege wyé kelege
ápye nyé enyú degé ubi.
Dóoge wyé menombi doó,
anénege nyé enyú ewú.’
¹⁰ Kaáge nnó muú yi agigé
genó, asele nyé, ne ayi
akélégé, agene nyé, ne muú
yi anogé menómbí, ánénege
nyé ji ewú. ¹¹ Ndé muú nyú
ayi abegé nte, ne maá wuú
agigé ji meshuú, áchyége le
ji mmyɔ́? ¹² Wá mbɔ́gé akɔ́gé
nekwanchíí, achyege lé ji

ngat? ¹³ Mbɔ́gé enyú ákwaá
abi delú bɔ́ nchye, dechyege
unó ulúúl mbaá baá nyú,
ndé gepye ne Nte nyú yi alú
né mfaánebuú alá chyégé
Mendoó Ukpea mbaá bɔ́ abi
ágige ji?”

*Jisɔs apó ula uma ne
Belsebɔ́b mfwa aló nchye
(Mat 12:22-30; Mak 3:20-
27)*

¹⁴ Né gébé gefó Jisɔs aféré
meló nchye ayi apyé mende
fɔ́ álaá mbú. Meló yimbɔ́
aké atanegé ji mmye mende
yimbɔ́ alɔ́ manjɔ́ mejɔ́.
Gejamégé bɔ́ bí awuú ndere
mende yimbɔ́ ajɔ́ge mejɔ́
matye mawá ebwó meno.
¹⁵ Yémbɔ́ abifɔ́ aké, “Abuú
aló nchye né menyamyé bɔ́,
élé Belsebɔ́b mfwa aló nchye
ne achyége ji uto nkawu ne
ábuú aló nchye.” ¹⁶ Abifɔ́
akéle meti mamua Jisɔs. Agíí
ji aké, “Pyé ufélekpa ese dégé,
manlere nnó Esɔwo ne atóme
wo.” ¹⁷ Jisɔs ákaá genó eyigé
ebwó áférége, ajɔ́ ne ebwó
aké, “Yéndé melo ewé bɔ́ alá
pó meko ama, éténégé. Mbɔ́gé
ula gepú ukarégé, uké umye
ne ate utyage. ¹⁸ Mbɔ́ntó ne
élú ne danchɔ́melo, mbɔ́gé
bɔ́ bíí ákarégé aké ámyé ne
ate gefwa jíí géténégé. Njɔ́
mbɔ́, gétúgé enyú deke uto ba
utanegé mbaá danchɔ́meló,
ne nkáge mfére aló nchye.
¹⁹ Deké mféregé aló nchye
né uto bí danchɔ́meló.
Ndere enyú deké mbɔ́, bɔ́
nyú áferege né uto bí wá?
Ebyennó ebwó ambɔ́ aléregé
enyú nnó delu gyé. ²⁰ Yémbɔ́,
mbɔ́gé élé utó bí Esɔwo ne

mbuú áló nchye, kaáge nnó Gefwage Εσωωó géλο μέ fá ne enyú.

21 “Enyú dekaá nnó, mbogé meto muú akpomégé mmye ne unó bee mámbá gepú jí, unó bíí uko ubéε chánéné.

22 Yémbó mbogé muú yi atóo apwóó ji, achwogé kpá ji ne umye, afogε nyé unó umye bíí ebí ji abó anéré metóó wuú wyé, akaré ne ajeé bíí.

23 “Muú yi ashyagé manténé né depó ta, ébyennó atya lé déti. Mbogé muú ashyagé mampóó me nnó apyé bóó ákaá Εσωωó, ébyennó achó mbó élé utóó ba.

Meló nchye ayi akéré meso (Mat 12:43-45)

24 “Gepogé meló nchye gélu nnó, gébége atanégé muú né mmye akéne akélege melu mangbeé mmye né mmu mewaá. ‘Mbogé alá ge melu wó, ajogε aké nkerege meso né mbaá yi ntané.’ 25 Mbogé akerege meso ne agegé nnó gepú yimbó gela gewa, ákwyé áshwa mé géjí, 26 akerege, afé ase áló nchye abifó akénéama abi abóó apwóó ji, ákpé ájwólé mmu. Ne gefóó eyíge muú yimbó ábéε gebóó gépwó eyíge mbembe.”

Metóó megomεgó εwé wáwálé

27 Jisós ajógé depó eti, mendée fó né mmu geluage bóó bimbó ado elúlú aké, “Metóó megomεgó elú ne mendée yi ábyené wó ne aweé wó ne mámbé jíí.” 28 Jisós akéré meko ake, “Géjamégé metóó megomεgó gélu lé

ne bóó bí awúu mekomejóó Εσωωó, ne apyé ndéré aké.”

Bóó akélege ufélékpa (Mat 12:38-42; Mak 8:11, 12)

29 Ndere Jisós ajogε depó tí gejamégé bóó áchwó chóme áwúu. Ne Jisós ajóó ne εbwó aké, “Enyú njye eniné na debó. Dekélege me nléré enyú ufélékpa, yémbó yé uma nlérége fó, wyε lé ufélékpa ebí *Jona. 30 Wyé ndere Εσωωó abó apyé ufélékpa né mmye Jona manleré utó bíí mbaá bóó Ninενε, mbontó ne álérege nyε né mmye Maá Nte Mekwaá, ne njye eniné na négéne nyε. 31 Bíí unóó mpa Εσωωó, mfwa mendée né meló Sheba ákwilege nyε ashule bóó njye enina ndo nnó ápyε gabo. Néndé, atané nya kpaá tete εwu áchwó wú unó bí mfwa *Solomun áleré nya bóó ne déngá. Kaáge ye nnó muú alu mbó né metóó metóó enyú ayi álérege mekomejóó ne déngá apwóó mfwa Solomun yémbó défyéé fó matu manwúge wó. 32 Bíí mpa, bóó Ninενε ntó áshulege nyé ndo mbaá nje eniné fí gétúgé εbwó abó awúu mekomejóó Εσωωó ayi Jona abó agare ne ákwóré matóó bwó. Muú yichá alu fá nána ayi mekomejóó wuú apwóó ayi Jona, ne enyú dewuú fó jí.

Jisós alerege bóó gengbógé menyammye

(Mat 5:15; 6:22, 23)

33 “Muú álwégé fó étuléká ábele bíbí. Yé gesá akpáné

fɔ akwéré ewú. Anma ewú mfaá nnó bɔ́ akpéḡé mmu gepú ágéné mbaá. ³⁴ Amé mekwaá álu eke etúlékánj né menyammye wuú meko. Mbɔ́ḡé amɛ jyé álú chánjéné, kaá nnó menyammye wyé meko abeé ne genjgbó, ne mbɔ́ḡé amɛ jíí apó chánchá agene gemua mbaá meko. ³⁵ Muú abɔ́ mancheré chánchá agé nnó genjgbó eyigé ji aferé nnó agene gépó fɔ́ lé gemua. ³⁶ Mbɔ́ḡé muú akwólégé genjgbó wáwálé, ayi depɔ́ tíí délá pó né gemua, genwá jíí geko gebéé nyé pópó ndere mewé egénege né gemua.”

Jisɔs ashule ndo mbaá anleré mabɛ Ɛsɔwɔ ne ekwɔ bɔ́ Farasi
(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷ Ndere Jisɔs alú ajóḡe mbɔ́, muú Farasi fɔ́ akú ji nnó ajyé anyé menyéé ne ji né gepú jíí. Ajye kpé ajwólé, ebwɔ́ álo manyé menyéé. ³⁸ Muú Farasi yimbɔ́ agéḡé nnó Jisɔs alɔ́ manyé menyéé ayi álá shwɔ́né amu wó ala meno mekpɔ́ fuú. ³⁹ Jisɔs aké ne ji, “Enyú bɔ́ Farasi dewya matɔ́ nchye ne usée. Néndé gepɔ́ge nyú gélu eké muú ayi ashwɔ́nege meso amo ne uchweri menyé, yémbɔ́ né mmu, abelege unó bi ji abɔ́ né mati mabomabo. ⁴⁰ Ama jó́ aké: Enyú delu ukenkené bɔ́. Enyú dekaá fɔ́ nnó Ɛsɔwɔ yi akwyé meso genó ji ne akwyé ntó mmu wó? ⁴¹ Genó eyigé enyú débɔ́ mampye gélu nnó, bóḡe genó

eyigé gelu mmu bɔ́ akpánkpa menyéé nyú déchyé mbaá bɔ́ gekpɔ́. Ɛféé matɔ́ nyú ntó ábɛ nyé pópó né depɔ́ deko.

⁴² “Utónkwa úlú ne enyú bɔ́ Farasi. Enyú dekarege menyéé yi dékpáne né makɔ́ nyú dékaré malú afya, déchye Ɛsɔwɔ melú ema. Yémbɔ́ depyé unó ebí úlú cho mbaá bɔ́ ne dejinte mangbóḡé ne Ɛsɔwɔ. Pyege ukpékpé unó bina. Yémbɔ́ délyage fɔ́ manchye echye ewé enyú debɔ́ dechyege me.

⁴³ “Utónkwa úlú ne enyú bɔ́ Farasi degboó mánjwólé malú ujwólé ayi énogé né mmu macha mmyemenene ne dekelege nnó bɔ́ átámégé enyú ne énogé ne matoó gese.

⁴⁴ “Utónkwa úlú ne enyú, délu eké manome ayi álu bibi. Bɔ́ akéne mfaá ákaá fɔ́ nnó ákpáne mbɔ́ lé getó wɔ́.”

⁴⁵ Jisɔs anéréḡé manjɔ́ depɔ́ etí, Ménleré mabé Ɛsɔwɔ ama aké, “Ménleré jó́ḡe mbɔ́ depɔ́ etírɛ na, ɔshye mbɔ́ntó esé.” ⁴⁶ Jisɔs ashúú ji meko ake, “Utónkwa úlú ntó ne enyú Anleré mabé Ɛsɔwɔ, enyú denerege bɔ́ matuú ayi ánó nnó ákpa, mánwó ebwɔ́ yé dachyé déwólé.

⁴⁷ “Utónkwa úlú ne enyú; enyú dékwyege manómé bɔ́ ekpávɛ Ɛsɔwɔ abi ante nyú abó áwané, yémbɔ́ deshya meko mejɔ́ ebwɔ́. ⁴⁸ Mámpye mbɔ́ enyú degame mbɔ́ lé ante nyú né unó bi ebwɔ́ ábɔ́ ápyé. Awá bɔ́ ekpávɛ Ɛsɔwɔ, nána dékwyege manome bwɔ́. ⁴⁹ Ɛsɔwɔ mfwa dénjá né

gétú eyíge mbò aké, ‘Ntòme nyé ebwó bòó ekpávè ne àngbá bá. Ebwó áchyége nyé gentòge bòó ba bimbo efwyale ne áwáne nyé abifó.’⁵⁰ Elé nje eníné na ne Èsòwò agíge nyé ebwó gewu eyíge bòó ekpávè bíí, abi bòó álóó manwáne te mme yina alóó úla, kpaá te nána.⁵¹ Alò nyé mángíi manóó mewené Èbel ákwóné ami Sakariya ayi ebwó áwáne ji né mmu echa upè Èsòwò, metóómetóó geluó eyíge ápye upè ne melu ewé bòó alá kpéné tametame. Ngarege enyú wáwálé nnó Èsòwò alò nyé mángíge nje eníné na gewugé bòó abi áwané.

⁵² “Utònkwa úlú ne enyú Anleré mabé Èsòwò. Debí egbógóló menómbe ewé muú akoógé ne akaá Èsòwò. Enyú ambóó dékélégé fò mankoó wýé dekaá uchánchá bíí, wyembò ntó ne dégbéé bòó abi akélégé mankoó wýe.”

⁵³ Jisòs anérége uno ebi manjóó, eké ewyage atané dafye, Anleré mabé Èsòwò ne bòó Farasi áshulé ji mmye, ágíí ji bò nkwe ne gejamégé depò nnó áwú ewé étánege nyé ji meno.⁵⁴ Agige ji mbò nnó akwegé nekwené menó ne ebwó amhá ji mechò mmye.

12

*Muú akaágé bwóle fò Èsòwò
(Mat 10:26, 27)*

¹ Ndere Jisòs alú jóóge depò eti, gejamégé bòó áchwò nò ji mme, ájá eké ushye te

ánmérege atè. Jisòs abwólé kpé ushu ne baá utóó bíí aké, “Sége gébé ne gepò eyigé bòó Farasi * áwýá, álú lé bòó dembwólé.² Kaáge nnó genó gefò gépó eyigé ákwérége gejí, bòó alá géné nyé ne eyíge ábigé ntó géjí bòó alá kágé nyé gépó.³ Èbyennó, depò deko etiré enyú dejóóge lé né metóó utuú, áwúu nyé déti bíí gbóó. Ne depò etiré enyú degbe gepú dejóóge geju, bòó ako áwúu nyé déti.

*Muú ayi débóó mamfò lé Èsòwò épófò mekwáá
(Mat 10:28-31)*

⁴ “Ajeé ba, ngarege enyú nnó défóge fò bòó. Akáge wá lé muú wáne ne akáge pyé esé genó eyigéché.⁵ Ngarege nyé enyú muú yi debóó mamfò. Fóge lé Èsòwò ayi awagé muú, alú wýá uto mamfúmé muú yimbò né mewè ewé élá nómegé. Ngarege enyú wáwálé nnó ji ne alú muú ayi debóó mamfò.

⁶ “Pò enyú dekaá nnó akpóó baá denywóné átá ne ñka eyi élá fuú yé genó wó. Yémbò Èsòwò abya ye maá enwyóné ama wó.⁷ Ne enyú, Èsòwò akaá mpa dénkaaré mejwe eti délu yéndémuú nyú mekpò. Dechyegé geme genyú efwyale néndé denjá geme né mbe ushuú Èsòwò dépwò ekwó denwyóné.

*Muú ayi áfyéé metóó ne Kras ne ayi ashya ji
(Mat 10:32-39; 12:32;
10:19-20)*

* 12:1 Elú wáwálé nnó: Gepò eyigé bòó Farasi ne bòó Sadusi getené mbaá *Yis.

8 “Ngarege enyú nnó yéndemuú ayi ágárege gbónónó né mbe ushu bɔɔ nnó alu muú wa, Maá Nte Mekwaá ntó akamege nyé né mbe ushu makiénné Eɔwɔ nnó muú yimbo alu awuú. 9 Yémbɔ, yéndemuú ayi áshyágé né mbe ushu bɔɔ nnó akágé me, nshyaá nyé ntó ji né mbe ushu makiénné Eɔwɔ.

10 “Géno géma eyigé débɔɔ mankaá gélú nnó, Eɔwɔ akage jinte gabo muú ayi ájɔge mejɔ mehomebo ne Maá Nte Mekwaá, yémbɔ muú ayi ájɔge mejɔ mehomebo ne Mendoó Ukpea, Eɔwɔ ájígé fɔ nte gabo wuú.

11 “Kaáge nnó gébé gékwónenege nye eyigé ápyéne enyú muú ama ama mánjye téne unɔ mpa né macha mmyemenene, ámage sé enyú nnó déténe mbe ushu afwa melɔ ne bɔ góména. Gébé eyigémbɔ gekwónégé, désomé gé fɔ nnó depye nyé nnó ne dépoó gémé genyú, ye nnó dejɔge nyé nnó. 12 Né gébé eyigémbɔ, Mendoó Ukpea égérege nyé enyú genó eyigé débɔɔ manjɔɔ.”

Nekanémejɔ gekenékénégé mfwá

13 Ndere Jisɔs abɔ achyége baá utɔɔ bií majyéé na, muú fɔ né mmu ekwɔ bɔɔ ajɔ ake, “Ménleré, gáre menmé wa akaré geteégé nte sé achyé éya.” 14 Jisɔs akuú ji aké, “Mejeé, waá ake me mpáné bɔ mpa nyú ne nkaré geteé genyú?” 15 Abwɔlé, ajɔ ne

bɔɔ ako aké, “Sége gébé, ekagé dénére matɔ né unɔ mme dɔɔ, néndé, genwágé muú gepɔ fɔ lé né unɔ bi ji awya. Yé abé lé ne gefwa nnó?”

16 Jisɔs ajɔge mbɔ, ató ebwɔ nekanemejɔ ake, “Mfwa fɔ abɔ alu ayi awyá mekɔ wuú ewé élmé menyéé dɔɔ. 17 Agii gémé jii ake, ‘Mpye nyé nnó? Mpɔ sé ne melú ewé mbélége menyéé wa. 18 Ewyage ake, ‘Genó eyigé mpye nyé gélú nnó.’ Mmu nye utó ba, ntené ebi unjea; mbélége nyé menyéé ne mbwé menyéé wa meko eféé. 19 Mpyegé mbɔ, njɔge nyé ne gémé yá nnó nana njyé gbée mmye. Nwya gejamé menyéé ayi nnyéé né gejamégé aɱme. Njye nyégé, nnyúge mmɔɔ ne nnyégé genwá.’ 20 Ndere áférége mbɔ, Eɔwɔ akuú mende yimbo ake, ‘Wɔ genkenegé muú áséle genwá jyé ne utuú bína ne unɔ byé ebi ɔbelé, ulá nyé ebi wa?’ ” 21 Jisɔs aké ne ebwɔ, “Wyé na ne epyé nyé ne muú yi akélége unɔ uko nnó ubé ebií ayi alá akélége unɔ ebi mampye depɔré Eɔwɔ.”

Jisɔs alerege nkane debɔɔ mambé ne Eɔwɔ ne unɔ mme (Mat 6:24-34)

22 Jisɔs anérége aké ne baá utɔɔ bií, “Ndere élumbɔ, ngarege enyú nnó dechyégé fɔ gémé enyú efwyalé mankelé genó eyigé dényé ne mandeé ayi défyéé nye. 23 Kaáge nnó genwá enyú genéa gepwɔ menyéé ayi dényéé ne menyammye enyú aɱeá apwɔ mandeé ayi défyéé.

24 Pége denywóné, detí depené menyéé, déferége ne débélégé mbwé. Dépó ye ne malu ayí débelege menyéé, élé Esòwò ne achyége detí menyéé. Ne enyú denjá dó né amé Esòwò depwó denywóné. 25 Déchyege geme nyú efwyale, ndé muú nyú ayi mesóme wuú ekáge gbée yéé bíi uma né aḡme ayi Esòwò achyé jí nnó débélé fá mme? 26 Epyé nnó ne ji amyé mambé ne unó uko ebi úchyége ji genwá, ayi alá kaágé pyé ye ekéké genó ewéna? 27 Pége dégé unó mewaá ebi úkome ukoó ulóúló ndere úwéné, úpyé fò utóó, ukwyége ye mandeé. Yémbò ngarege enyú wáwálé nnó ye Mfwa *Solomun ayi abó awyá unó uko, apó ye ne nkú ayi alómé akwóné ukoó ebi unó bina. 28 Mbógé Esòwò achyege bya mewaá bina ukoó ulóúló. Bya ebi fina ulú ube geyá úgbó atuú áfyé mewé, deféré nnó akáge chyéé fò enyú mandeé apwò ndere ji apéle bya mewaá? Metóó ewé enyú defyéé ne Esòwò énené kpaa épwò amu. 29 Ebege mbò, dechyége fò geme enyú efwyale mankélégé genó eyigé dényéé ne eyigé dényúú nyé. 30 Elé bòó bi alá kaágé Esòwò ne áchyége geme bwó efwyale yendegébé mankélégé unó bina. Kaágé nnó Nte nyú Esòwò akaá me nnó debò mambe ne ubi uko. 31 Ne myége mange meti ewé Esòwò abéé mfwa nyú, dépyégé mbò, achyege nyé enyú unó bina uko.

Ekáge muú abya Esòwò gétúgé unó mme (Mat 6:19-21)

32 “Baá ba, défógé, ye lé délá déja wó, Ata Esòwò ajya mé enyú nnó dényéé genwá né mmu gefwa jí. 33 Kpóge unó bi déwya uko, déchye ḡka yimbò mbaá ubyá bòó. Kelege úba ebi ulá chógé, ewéna eléré nnó débéle gefwa genyú né mfaánebuú mbaá yi genó gélá kaáge ta. Yé menjó alá kaágé jó, ye ukye úla kaágé nyé. 34 Kaáge nnó mbaá ayi muú abélege gefwa jí, eféé ntó ne metóó wuú ebéé.

Bòó Kras abó mangilé jí

35 “Kpómege mmyé lwege mawé álúli, 36 dégile nderé bòó ágile nte bwó nnó akéré meso né epaa neba ewé ji ajyé. Akérége meso adogé menómbí akáge néne ji éwu ténéténé. 37 Efwó élú né baá defwé abi nte bwó akérége meso, abánege ebwó peé! Ngarege enyú wáwálé nnó, akpomege nyé mmyé, agaré ebwó nno ájwólé ka ji akpá menyéé achyé ebwó ányé. 38 Efwó élú né baá defwé abi mbógé mbòó gepú achwógé, ye ne metóó utuú ye gejyéjyégé bí, abánege ebwó peé.

39 “Kaáge nnó mbógé mbòó gepú akaáge gébé eyigé menjó achwóó gyá nyé geji akpé mmu, mbò ajwólé abame géjí nnó menjó akáge achwó agyá akpé mmu. 40 Enyú ntó kpómege mmyé, gétúgé Maá Nte Mekwaá akerege nyé meso né gébé eyigé délá dékágé.”

Baá defwé abo mampye mató bwó chánchá
(Mat 24:45-51)

⁴¹ Pita akuú Jisós aké: Atá, “Ótó mbó nekanémejóó eni né eta esé waá mbaá bóó ako?”

⁴² Ata ama ló mangaré ebwó ake, “Bege ndere maá utóó ayi awyaá denḡa, apye utóó bíí chánchá. Nte wuú alyaáge ji ne baá defwé abifó nnó apélé ebwó, achyēge ebwó menyé chánchá né gébé gelógéló. Maá utóó yiná alu ndé gefógé muú? ⁴³ Galógáló abeé nye ne maá defwé yimbó, gébége nte wuú akerégé meso agéne nye nnó ji apye utóó bíí chánchá.

⁴⁴ Ngarege enyú wáwálé nnó nte wuú abelege nye ji ndere muú kpaá né unó bi ji awyaá uko nnó apélé. ⁴⁵ Ne mbógé maá utóó yimbó abegé ayi áwyaá gepó gebogebo, ajóge nye ne geme jíí aké, ‘Nte wa abelege nye dóó ne achwó,’ ne aló nyé mantúlégé baá defwé abifó, andée ne ande ne manyéégé menyéé ne manyúgé mmóó te mapyéne ji. ⁴⁶ Mbógé apyéégé mbó, nte maá utóó yimbó achwó kwó nye ji nejmé né gébé eyígé ji alá kaá nnó achwó wó. Abanégé ji mbó, achyēge nye ji gekpékpé efwyale ewé ebóó epwóó amu nnó ájyé ábáné bóó ubée

⁴⁷ “Maá defwé ayi akaágé genó eyígé nte wuú akélege nnó ji apye ne alá pye géjí wó, nte wuú agarege nnó ábwólé ji ula ádó chánéné. ⁴⁸ Mbógé maá utóó alu ayi apyéégé gyé né mechó ewé akpáne matúlé, yémbó élé alá kaá

genó eyígé nte wuú akélege wó, ajií matúlé ájámé. Enyú debó mankaá nnó muú yi áchyēgé ji gekpékpé gé genó, ji ne ame mako apéle. Muú yi áchyēge ji genó eyígé mbó, ji ne áchérege ji chánéné.”

Mekomejóó Jisós achwó ne mawámé epfó nesó
(Mat 10:34-36)

⁴⁹ Jisós ama jóó nnó, “Nchwó né mme yiná manlwéé mewe, ne mbógé ébó élo mé manlúlé, mbó metóó égóó me. ⁵⁰ Afyé nyé me né efwyale wyé ndere áfyé muú mmú nnyi nnó awó manaá Esowó. Wyé kpaá depó etí dékogé ne metóó wa ékwéné.

⁵¹ “Enyú deferé nnó nchwó fá mme mámpye nnó bóó ábé nesó ne ate? Kaáge nnó nchwó lé mampye bóó áfá mbwa ne ate. ⁵² Ló nána ojyéégé mbe, bóó ábeégé makpó áta né ulá gepú, ákárege nyé, álé ábeé nyé né égbé wá, ápea áshyá nyé me. Mbógé ápea álú égbé wá, áléé áshyá nyé me. ⁵³ Nte ashya nyé manwú mechó ne maá wuú ayi mende, maá ayi mende ntó ashya nyé manwú mechó ne nte wuú. Mmá ashya nyé ewé maá wuú ayi mendée, maá ntó ashya nyé ewé mmá. Nmogétá ashya nyé ewé mendée maá wuu, mendée maá wuú ntó ashya nyé ewé nmogétá wuú.”

Muú abó mancheré akad ndere ji atené ne Esowó
(Mat 16:2, 3)

⁵⁴ Jisós ama jóó ne ékwó bóó aké, “Enyú degégé gekó

yendégébé géké génywérege deǵǵé deké, ‘Manaá achwǵ kwé. Ne akwene ntó.’
 55 Yéndégébé degéǵé nnó, ‘Gefwene nebá géle chwǵ’ dekaaá nnó genǵme gechwǵ jyá. Ne mbǵntó ne ébée.
 56 Enyú bǵǵó dembwǵlé, ndere déǵéle mfaá ne mme délǵo ndere bií ubé nyé. Epye nnó ne enyú delá géné unó bí Esǵwǵ apyé mbǵ né gébé eyí?

Kwye depǵ ne muu mawámé wyé
 (Mat 5:25, 26)

57 “Enyú ambǵǵó dekǵgé fère fǵ, dékǵáa genǵ eyí gélu cho eyíǵé débǵǵó mampye?
 58 Mbǵgé muú nyú abǵgé efwyale ne muú mawámé wuú, ne muú yimbǵ ajyǵge kpó ji né eso, abǵ mankwǵó ji mata nnó ajá mechǵ éwémbo meso ndere ebwǵ alú jyé jyé. Ebeǵé alá pyémbo wǵ mbǵǵó ujwǵǵó ajye nyé ne ji mbaá mémpané mpa. Ne mempané mpa afye ji né amú bǵǵó bǵ nku, ne bǵǵó nkú áfyéé nyé ji denǵ. 59 Ngarege enyú nnó, átánégé nyé denǵ etirémbo kpaá te ákwǵle ujwǵǵó bimbǵ uko.”

13

Kwǵré metǵǵó wyé ne ǵpǵ mbǵgé mbǵǵó wǵ ǵgbǵ

1 Né gébé eyigémbo, bǵǵó áchwǵ gǵre Jisǵs mechǵ fǵ éwé ebǵ epyéé ne bǵǵó Galilíí fǵ. Ndere ebwǵ ápyé ǵpe, Palet Gǵmena né Rom, atǵ bǵǵó nnó áwǵ ebwǵ. Ajyǵge áwǵ bǵǵó

bimbǵ ne manǵó bwǵ ma-cho ne amí menya eyí ápyé ǵpe. 2 Jisǵs awúǵé mbǵ agíí aké, “Déferé nnó bǵǵó abi ágbǵ mbǵ, elé ápyéé ubeé ápwǵǵó bǵǵó Gálilíí abifǵ? 3 Eǵfǵǵó mbǵ. Ngarege enyú nnó: Mbǵgé delá *kwǵré matǵǵó nyú wǵ, deníǵge nyé gǵme nyu geko nka ama. 4 Tége genǵ eyí gépyé né melǵ Silǵm. Enyǵǵn ekwé éwǵ bǵǵó nekwuneálée. Déferé nnó bǵǵó bí ágbǵ mbǵ, elé ebwǵ ápyéé ubeé dǵǵó ápwǵǵó bǵǵó Jerosale abifǵ? 5 Eǵfǵǵó mbǵ. Ngarege enyú nnó, Mbǵgé delá kwǵré matǵǵó nyú wǵ, deníǵge nyé gǵme nyu geko nka ama.”

Nekanémeǵǵó genǵǵó eyí géla wǵmé

6 Ne Jisǵs agaré ebwǵ nekanémeǵǵó eni ake, “Mende fǵ abǵ ape genǵǵó * gefǵó né mekwǵ wuú, gébé gékwǵnéǵé ajye pe nnó genǵǵó eyigémbo gewǵ ne ji akýé umpomé ne ye géma agé wǵ. 7 Né gébé eyigéfǵ, ajǵǵó ne muú utǵǵó wuú aké, ‘Anmé álé mbǵ aleé ayi nchwǵǵó mankyé umpomé fá né genǵǵó eyi ne ye gefǵó ngéné. Ke géjí gékwé, gefǵǵó mbaá detú.’ 8 Muú utǵǵó aké, ‘Atá, nne wǵ mmye, ma lyaá géjí gébé né nme néma. Nchome nyé ula bií ngyá, ngbele ujwaá wyé. 9 Mbǵgé nme néchá gewǵgé élǵ, gélagé wǵ wǵ ǵkǵgé ké geji ǵnmé mme.’”

Jisǵs apye mbwéré mendée alo mankene né bií uwyaa

* 13:6 Elú wǵwǵlé nnó: Genǵǵó eyige mende yimbǵ apéne akuú geji *fig.

10 Bií uwyaá bɔɔ Jus fɔ úkwónégé Jisɔs abɔ alerege bɔɔ né mmu echa mmyemenene. 11 Mendée fɔ abɔ alu éféé, ayi meló nchye ájyálé ji gempyó, ála ke pyópyó. Ameé né aɲme nekúuneáléé ne akágé nyaá mmye aké cho. 12 Jisɔs age mendée yimbɔ, akuú ji ne aké ne ji, “Mmá lo nána ɔjyégé mbe nemée neé nébyé.”

13 Ajóge mbɔ anéré ji ebwɔ mmye, téné téné mendée yimbɔ atoo, anyaá mmye aténé cho, alo mamfége Éswɔ.

14 Muú kpaá né echa mmyemenene agégé nnó Jisɔs apye mendée yiná atoo bií uwyaá bwɔ, metɔ́ ésó ji. Alo manwégé bɔɔ aké, “Ndó élú ékéné eyí bɔɔ ápye utɔ́. Chwóge lé né ndo yimbɔ nnó ápye enyú detoo. Muú amagé chwó sé né bií uwyaá.” 15 Atá Jisɔs aké ne ji, “Enyú bɔɔ dembwólé! Yéndé bií uwyaá, yéndemuú nyú, akágé ná mpɔ wuu nnó ajyé ányú manaá?

16 Mechó ewé mendée yina élú nnó alu mpyáne Abraham, ne danchameló afye ji né efwyale né aɲme nekúuneáléé. Epó galógáló nno áféré ji né efwyale bií uwyaá?” 17 Jisɔs ajógé mbɔ, bɔɔ mawámé bií mmyé égbó ebwɔ yémbɔ gejamégé bó álú ne nechóchó né ufélekpá ebi Jisɔs apyéé.

Nekanémejɔ́ mbwé ayi ákuú ji Mɔsta

(Mat 13:31, 32; Mak 4:30-32)

18 Ne Jisɔs agii geme jii aké, “Gefwage Éswɔ gélú mbɔ nnó? Mmáge ná geji ne ndé? 19 Gélú nkane mbeé mbwé ayi ákuú mɔsta, eniné muú abɔɔ apené né mekɔ́ wuu. Néchígé, néwé, nébwólé gekpékpégé genɔ́ ne denywóné déténege anyua bwɔ wyé.”

Nekanémejɔ́ Yis

(Mat 13:33)

20 Jisɔs ama gii geme jii aké: “Mmage mée na gefwage Éswɔ ne ndé? 21 Gelú ntó nkane yis uka ebi upye bréd amualé ebi mendée abɔ achwaré ne gejamégé flawa abelé kpaá te flawa meko amuale.”

Menómbi mamkpe né genwá eyi gélá gebyéé élú mámálé

(Mat 7:13, 14, 21-23)

22 Jisɔs alú kéne ajye né Jerosale. Ndere ajyé, akoge malómáló, alerege bɔɔ mekomejɔ́ Éswɔ. 23 Muú fɔ agii ji aké, “Ata, bɔɔ bií ányéé nyé genwá eyi gélá gébyé ábéé nyé élé gachyé?”

Ne Jisɔs aké ne bɔɔ ako, 24 “Enyú myége lé mamkpe né menómbi ewé élú mámálé nnó depó. Néndé ngarege enyú nnó gejamégé bɔɔ ámuáme nye mamkpe, ne metí ébé nye. 25 Gébé gékwónenege nye, eyígé mbɔ́ gepú akwilege ka, agbé menómbi. Gébége agbége éwú, enyú bí délaá dafye denóme nye menómbi dekuú nnó, ‘Ata, néné esé menombi.’ Ne ajóge nye ne enyú aké, ‘Nkágé fɔ mbaá yi

enyú detané.’²⁶ Enyú delo nye manené mmye deké, ‘Pó esé debó dejwólé mbaá ama ne wá, denyé menyéé, denyú mmáó? Pó ábó óchwó né meló sé ógarege bóó mekomejóó Èsòwá?’²⁷ Yémbó ashúge nye enyú meko nnó, ‘Ngarege enyú, nkágé fó mbaá yi détané. Kwílege me ushuú. Enyú dekene depye nchye!’²⁸ Ne degene nye Abraham, Asek, ne Jakób chónchó ne bóó ekpávé Èsòwá ako ndere ájwólé mbaá ayi Èsòwá ágbárege gefwa jí, enyú delile nye, ne denyéé mánéné ne matóó usóó.²⁹ Né gébé eyígémbó bóó átánege nye né umé maló mme mako, manye gefwa eyigé Èsòwá ágbárege.³⁰ Kaáge nnó bóó fó abi anóge mbó ebwó, álaá nye bó apó mpa ne bóó abi álu bó apó mpa álaá nye afwa.”³¹ Wyé né gébé eyígémbó, bóó Farasi fó áchwá garé Jisós aké, “Kwélé fa chó geba eyigéchá néndé Mfwa *Heróð akélege manwá wá.”³² Jisós aké ne ebwó, “Chóge dégaré muú defyá yimbó nnó, ji akaá nnó mferege aló nchye fina mmage mpye bóó mamée átoó ne wyémbó ne mmáge pyé geyá. Fí ndó élé ne nnérege utóó ba.³³ Yémbó yelé mbó njóó, mbó manlyá fina nyye Jerosale, nkene neke geyá ne ndó epéa. Elómé fó nnó áwá muú ekpávé Èsòwá né mbaá yichá ékosé né Jerósále wó.”

*Jisós asomége Jerosale
(Mat 23:37-39)*

³⁴ Jisós aló mánsómégé ake, “È é Jerosale, È é Jerosale, de-wane bóó ekpávé Èsòwá ne detome abifó ne mataá, bóó dentóó abi Èsòwá atómé eta nyú! Mmua mé ndó ndó ne ndó, manyweré enyú nkwere nkane mekwá akwérege baá bií, yémbó enyú dékélégé fó.³⁵ Gége yé nnó, meló nyú éla mé mábómé. Ne ngarege enyú nnó, elo fina eyjégé mbe, enyú démágé gésé me kpaá te bií ebi enyú dejóge nye nnó, ‘Mejé ébé ne muú ayi achwóó né mabó Atá!’ ”

14

Jisós ama pye mende fò atóó né bií uwyáá bóó Jus

¹ Né bií uwyáá ebifó, Jisós ajye nyé menyéé né gepúgé mende fò. Mende yimbó abó alu muú kpaá bóó Farasi. Ndere Jisós alú éféé, bóó ápéle ji chwéchwé, nnó ágé genó eyíge ji apye nye bií bimbó.² Éféé mende fò ayi uká ne amu úmualé, abó atené mbe ushu Jisós,³ Jisós agíí bóó Farasi ne Anleré mabé Èsòwá abi álu ntó éféé aké, “Ébé esé egaré nnó muú akage pye muú nemée atóó né bií uwyáá?”⁴ Yémbó ebwó akeré ye ji meko wó. Ne Jisós agbaré mende yimbó apye ji atóó, agaré ji nnó ajyé.⁵ Eké éwyage Jisós agíí ebwó aké, “Mbógé muú nyú fò ne maá wuú akwegé né gepyégé manaá bií uwyáá, ye élé mpó wuú ne akwené, muú yimbó anyógé wáwá akpé mmu aféré ji?”⁶ Nkwé yiná

apwɔ ebwɔ amu, apye ebwɔ ɔ́la bɔmbɔ.

Esɔwɔ akɛlege lé muú yi alá bwéǵé mmye ne ayi anéne mane

⁷ Jisɔs agéǵé nnó bɔɔ abi álɔɔ bwɔ epaá, áchwɔǵe ájyá lé malu ujwɔlé malómaló, agaré ebwɔ nekanémejɔɔ eni aké: ⁸“Yéndégébé ákugé muu né epaá neba ajwɔlé lé né melu ewé bɔɔ ako ájwɔlege. Akéǵé fɔ melú énoǵé. Mbɔǵé ɔjwɔléǵé wyé, ékáǵe bé nnó ákuú mbɔntó muú yi apwɔɔ wɔ. ⁹ Gébéǵé muú yimbɔ achwɔǵé, mbɔɔ epaá agarege nyé wɔ nnó, ‘kwílé melu ujwɔlé ewe, muú kpaá ajwɔlé.’ Mbɔǵé épyéǵé mbɔ ɔjwɔlege nyé né melú ewé élá pɔ ne énoǵé, éfée mmyé égbóo nyé wɔ. ¹⁰ Yéndégébé ɔjyéǵé epaá, jwɔlé né melu ewé élá pɔ ne énoǵé. Gébéǵé muú yi alɔ wɔ epaá achwɔǵé gé wɔ éfée, aǵge nyé ne wɔ nnó, ‘Mejeé wa, kwílé fá chó jwɔlé né melú énoǵé.’ Gébéǵé épyeǵémbɔ ɔbe nyé ne énoǵé né mbe ushu bɔɔ. ¹¹ Wyémbɔ ne Esɔwɔ áwane nyé muú ayi ábwéǵe mmye gelu ne ábwéǵe nyé lé ayi alá léréǵé mmye.”

¹² Jisɔs ama jɔɔ ne mbɔɔ epaá yi akuú ji aké, “Yéndégébé ɔké ɔpye epaá, ɔkugé fɔ wyé lé ajeé byé, aǵmé byé ne bɔɔ ula gepú byé. ɔkugé fɔ wyé lé afwa melo gétúǵé ebwɔ ákáǵe kuú nyé wɔ ntó né ewu bwɔ epaá. Apyeǵémbɔ áshúǵe wɔ galóǵaló ayi ɔpyé eta bwɔ. ¹³ ɔké ɔpye epaá, kuú lé bɔɔ

gekpo, ubwéré, ukákóré bɔɔ ne abi ame nónómé. ¹⁴ Mbɔǵé ɔpyeǵé mbɔ, ɔbe nyé ne metɔɔ megɔmegɔ gétúǵé bɔɔ bimbo ákáǵé shúu fɔ galóǵaló ayi ɔpyé eta bwɔ. Galóǵaló wyé atanegé nyé mbaá Esɔwɔ né gébé eyíǵé bɔɔ abi álu cho ákwilege nyé né negbo.”

Nekanémejɔɔ epaá neba (Mat 22:1-10)

¹⁵ Ndere Jisɔs aǵge mbɔ, muú fɔ ama ayi abó anyeé menyéé ne ji akame ake, “Wáwálé galóǵaló alu ne muú yi anyeé nyé menyéé né mbaá ayi Esɔwɔ ágbárege gefwa jíi.” ¹⁶ Jisɔs awúǵé mbɔ, alɔ mangare ji abya aké, “Né gébé gefɔ mende fɔ abɔ apye gekpékpéǵé epaá, akuú gejaméǵé bɔɔ. ¹⁷ Gébé gékwónéǵé, ató maá defwé wuú nnó ajeé agaré bɔɔ bi ji akuú bwɔ epaá nnó, ‘Achwɔ epaá échwɔ lɔ.’ ¹⁸ Ajeéǵé, agé muú ama ama ne yéndémuú alɔ mandoré úbómeno agare wyé ewú. Muú ayi mbe aké, ‘Wyé náná ne nnamé mekɔɔ wa nkɛlege manjye gé ewú. Chó gáré nte wyé nnó ekagé asó metɔɔ nnó nchwɔ epaá wuú wɔ.’ ¹⁹ Ama jyé gé ayifɔ, mende yimbɔ ntó aké, ‘Wyé náná ne nnamé mpɔ eyí ekýá makɔɔ efya, nlu mé téné manjye muá éjí wá epyé utɔɔ. Nkpa enyú geká, ekage désó metɔɔ nnó nchwɔ wɔ.’ ²⁰ Ama jyé gé ayifɔ, mende yimbɔ ake, ‘Wyé náná ne mbané mendée wa gétú eyige na nchwɔ fɔ.’

²¹ “Maá defwé yimbɔ akéréǵé meso, agaré depɔ

etírè na deko mbaá nte wuú; ayi akuú epaá, ne aké awuú mbò metòò esò ji dòò. Ama tó maá defwé wuú aké, 'Chó né metòò melò ne anòò mati ayí kókó ne ayí kpakpa, òkuú ubwéré, abi amè nónómé, ukókórè bòò ne abi gekpo nnó achwò gepú ya.'²² Maá defwé ajyégé, akeré meso aké, 'Ata mpye mé ndere òjòò ne gepú gélú danbée.'²³ Nte wuú, ama gáre ji aké, 'Chó náná né baá malò ne bò dachi ako ne mati ayi kókó, ògaré bòò áchwò ápyé gepú yá gégbee.²⁴ Kaá nnó bòò bi mbò nkuú mé ebwò, áshyá manchwò ye muú ayi áfwòrege menyéé wa ayi ntyéé apó.'

Gefòò eyigé muú abòò mamkpomé mmye mambé ménkwólé Jisòs

(Mat 10:37, 38)

²⁵ Ndere Jisòs ama lò manjyé gé neke níí, gejamé ge bòò ákwólege ji. Eké éwyage atené, abwólé ushu, ajòò ne ebwò aké,²⁶ "Muú akágé bé fò ménkwólé wa mbògé alá agboó ne me apwò mmá wuú ne nte wuú ne amá agbógé ne me apwò mendée wuú, baá bíí ne anmé bíí. Ne amá agbógé ne me apwò geme jíí.²⁷ Muú akágé béfò ntó ménkwólé wa mbògé alá kamé negbo akpá ejíí gekwa akwólé me ne gejí wó.

²⁸ "Mbògé muú nyú ama ashuú mantené enyòñ, abó kpé mbe ajwólé, aféré chánchá meno ñka eyi gepú eyigémbò genyéé nyé ne akaá wa abe nyé ne ñka eyi ekwanége manéré gejí?

²⁹ Mbògé alá feré mbò wó, ébé nyé nnó anérégé fò gepú eyigémbò, atenege nyé lé nébómé, bòò bi ákóoge eféé ágegé nebómé eniné mbò, álo manjwáné áke:³⁰ 'Gé muú yi aké atenege enyòñ, épwo ji.'

³¹ "Ekáge bé nnó mfwa ajye myé bee ne mfwa ayifo. Mbògé akwilege manjye, gé nnó Mfwa ayifo achwò ne bòò gejamé abi apwòò abíí né malú ápéa, apye nnó? Nnó abó kpé mbe ajwólé ne bòò bíí aferé wa ákáge myé nyé bee ne bòò bimbò?³² Mbògé agegé nnó úpwòò nyé ebwò, aferege nyé bòò ató nnó ajyé ábáné mfwa yimbò ndere alú tete, akwó ji mata nnó ágáre élé genó eyigé ji akélege nnó ebwò áchyé ne álya ebwò ábé né nesò.³³ Wyé na ntó ne enyú debòò mankpomé mmye." "Muú akágé bé fò ménkwólé wa mbògé alá kámé mánlyá unó uko wó.

Mechó menkwólé Jisòs ayi atòò getòò

(Mat 5:13; Mak 9:50)

³⁴ "Mega élu genó gelógélò ne mbògé mega élá pó sé ne ugo bíí, ápyéé mbò nnó ne ugo bíí ukéré?³⁵ Efúlé sé genó. Muú akágé gbéé fò éwú né mekòò, yé ama áchwáre ne ujwaá ne ágbé né mekòò élmé fò. Agbéle lé éwú gbéle. Muú yi awyá matu áwú."

15

Nekanémejóò egòmmhme ewé enomé

(Mat 18:10-14)

1 Bií uma ánselé ñka makpo ne abifó abi ápyéé ubeé, áchwó mánwú mekomejós Jisós. 2 Ne bós bi akúu ébwó Farasi abi áferé nnó álú cho né ébé Éṣṳwṳ ne *Ánleré mabé Éṣṳwṳ ágégé na matós ásó ébwó áke, “Mende yina alu geluá ne bós ubeé ne amá anyéé menyéé ne ébwó.”

3 Éféé Jisós ató ébwó nekanémejós eni aké, 4 “Mbógé muú nyú awyaá usaá magónṅme úta ne éma enogé apyéé nnó? Nnó ályágé fṳ ayi usaá uni meso nekuúneeni ne ajyé ákélégé ewé enomé kpaa té ágéne? 5 Gébégé akélégé, agegé, akpane anéré mankós abene. 6 Achwógé mmu akú ajeé ne ate áṅmṳ aké, ‘chwóge débé mabeé. Égónṅme wa ewé ébó enómé, ngé.’” 7 Ne Jisós aké: “Ngarége wṳ nnó wyémbṳ ntó ne matós agós bós dós né mfaánebuú gétúgé muú ubeé ama ayi ákwóre metós wuú ne genwá jii epwṳ gejame bós abi álú cho alá bṳ mankwóre matós bwó wó.

Nekanemejós ñka eyi énomé

8 “Mbógé ntó mendée fṳ awya bṳ sére áfya ne ama anogé apyéé nnó? Alwégé mewṳ áshwá gepú jii, ápéa akélé kpaa te agéne? 9 Ne akélégé agegé akú ajeé bií aké chwóge debé mabeé, sére wa ayi abó ánomé, ngé ji.” 10 Ne Jisós aké: “Ngarégé wṳ nnó. Wyémbṳ ntó ne makiénné Éṣṳwṳ ábéé ne nechóchó gétúgé muú ubeé ama ayi ákwóre metós wuú ne genwá jii.”

Nekanémejós maá ayi ánomé

11 Jisós ama jós aké, “Mende fṳ abó awya baá ande ápéa. 12 Bií uma ayi meso aké ne nte wuú, ‘Atá káré geteé chyé eya.’ Éféé ne nte wuú akaré achyé ejii. 13 Aségé gebagé geteé jii ébelé ye mboó ndṳ wó, akpó ase ñka, alyá melṳ wuú, afé neke tete né meló kpaa ewéché, éféé ne akwené menya anyéé ñka meko. 14 Anyégé ñka jii ébyegé eké getú ne mesa ayi ákwené né melṳ ewémbṳ alá ámu amu. 15 Éféé ajye gé mende fṳ né melṳ wembo, ákwe ji uká ne mende yimbṳ ase wyé ji séle né utós mámbámé mekwende jii né mekós wuú. 16 Afé mámbámé ne muú ayi achyége ji menyéé ápó, mesa amyṳ ji dós ne akélege ye manyéé ntó uchachuú gasala ébi ukwéndé unyéé 17 Gébégé ji aferé defós tií dékeré aké, ‘Bós utós nte wa ányé ágbége, ayifó alaá, nlu fá ndere mesa. 18 Nkerege meso mbaá nte wa nné ji mmyṳ nnó, Ata, mpyṳ gabo né égbé Éṣṳwṳ, ne gyé eta wyé. 19 Mfu sé ayi mbéé maá wyé wó. Se le me nkane muú utós wyé ama.’ 20 Ajógé mbṳ, akwilé afé mbaá nte wuú.

“Ndere álú tete nte wuú agé ji nkane achwós, gejeé ne meshwe gekwó ji metós, alomé ajye kpá ji atyá ábogéné mme. 21 Maá aké, ‘Ata mpyṳ gabo né égbé Éṣṳwṳ ne eta wyé. Mfu sé mambé maá wyé wó.’ 22 Ajógé mbṳ, nte wuú aké ne baá defwé bií, chógé wáwá dépe

nkwú melóméló dechwá défyé ji mmye, ‘Ma fyége ji ηkpáganéré ne unó uká. ²³Ma chwóge ne mpó mabó déwá depyé epaá. ²⁴Mbó mferé nnó maá wa yiná agbó, ne alu mebe, abó anó ne mmangé ji, eféé ne epaá ébó.’

²⁵ “Gébégé ányé epaá ewémbó, mámbé mende yimbó alu né mekóó aké akerege meso alé kwókwólé ne gepú, awú ubeé né dachi bwó ²⁶ Ne atené agií maá defwé aké ndé mechó élú dachi sé? ²⁷ Agiígé mbó, maá defwé agaré ji ake, ‘Menjómó wyé ne ákeré meso mebe ne nte wyé metóó egóó ji awané ji mpó mabó.’ ²⁸ Awúge mbó metóó esó ji kpaa ashya mánkpe mmu dachi, eféé ne nte wuú achwó né ji mmye nnó akpé mmu. ²⁹ Yémbó atené éshyéné ne nte wuú aké, ‘Gejame aηme ayi me nkwené na nkane memfwé eta wyé, nlú dantó mekpo ye dámaa, óchyé me ndé? Ye maá mbyéné mηme yi óchyé me nnó nnye ne ajeé ba ne metóó megómegó apó. ³⁰ Ne gébégé maá wyé yi akwené menya anyéé ηka ne andée deno ake achwó ówá ji mpó mabó?’ ³¹ Nte wuú akú ji aké, ‘Maá wa ólu ne me fá yendégebé ne unó uko ebí nwyá élé ebyé ³² Yémbó esé abi mmu debó mampye epaá ne metóó megómegó gétúgé menjómó wyé ayi débó déferé nnó agbó ne alu mebe, abó anó ne dégé ji nána.’ ”

Jisós agare nkane muú abóó mangbaré ηka jii

¹ Jisós ama garé baá utóó bií nekanémejóó eniné fó aké, “Muú ηka fó abó alu, ayi awyá muú utóó wuú ayi apéle unó ηka bií uko. Gébé gefó, bóó fó áchwó garé ji nnó muú utóó wuú achwó ηka jii. ² Ne akú muú utóó yimbó, achwóge, agií aké, ‘Ndé gefó genó eyi nwuú mbó nnó ópyéé? Chó, chwó ne bó ηwe ako abi ósamé unó ba, óshuú me nende ópó sé muú utóó wa.’

³ “Muú utóó yimbó agige gemé jii ake, ‘Mpye mbó nye nnó, nana ayi nte wa áchwó féré me né utóó? Mpó ne eshye mangbaré esaá, ye deko degbóo me mmye.’ ⁴ Eké ewyáge ake: ‘Nana nkaá genó eyigé mpye nye, nnó gébégé nte wa aférége me né utóó, mbe ne ajeé abi ápoóge me né upú bwó.’

⁵ “Eféé, ne muú utóó yimbó aló mankuúge bóó abi ágbárege nte wuú ujwóó ama ama. Agií muú ayi mbe aké, ‘Ógbaré nte wa nnó?’ ⁶ Muú yimbó aké, ‘Ngbarege ji usaá ndá mawéé uta.’ Muú utóó yimbó aké, ‘Gé ηwe ayi óbó samé wyé, se wáwá jwólé mme, ókwóré, ósá usaá ndá mawéé upéa meso éfyá.’ ⁷ Ama agií ayifó ake, ‘Wó gbare nte wa ujwóó nnó?’ Aké, ‘Ngbarege ji usaá úba Erise uta.’ Muú utóó yimbó ake, ‘Gé ηwe ayi óbó samé wyé na, kwóré, sá usaá úba uni.’

⁸ “Nte muú utóó yimbó agégé nnó muú utóó wuú anyé ji upwó, akame ake,

nte mende yina akpaá. Jisṓs anerege nekanémejóó eni ake, bṓó mme bina ápye uno bwó ne defṓó ápwṓ nkane bṓó Ἐσωῶ ápyé ebi bwó. ⁹ Nka elúmbṓ, ndṓ yifṓ epye gabo. Ne nchyege enyú majyé nnó debṓ nka eyi déwyaá dépyé dejeé ne Ἐσωῶ nnó gébége nka yina ébyege ásele nyé enyú, ábelé né melu ewé geṇwá eyi gélá gébyeé.

¹⁰ “Muú yi anerege metṓó ne ji né ekéké genó mbṓntó ne anerege metṓó ne ji né eyigé kpaá. Ne muú yi áfwalege muú né ekéké genó mbṓntó ne áfwalége muú né eyigé kpaá. ¹¹ Mbṓgé enyú dekágé béle fṓ nka chánéné eyi ndṓfṓ épyé gabo, epyeémbṓ nnó ne áchye enyú genó gembṓ? ¹² Mbṓgé dekágé chéré genó eyigé muú ayichá chánéné, ndé muú ábṓó genó áchyége nnó gébé eyigé enyú?”

¹³ “Maá defwé ama ákágé kpá fṓ defwé mbaá bṓó apea gébé gemaá. Ápyeémbṓ, apaá nyé ama agboó ne ayifṓ. Ne ánogé nyé ama abyaá ayifṓ. Enyú dekágé nógé fṓ Ἐσωῶ ne nka gébé gemaá.”

¹⁴ Bṓó Farasi fṓ abi abó álú eféé áwuúge mechṓ ewé Jisṓs ajṓó, álṓ manshwá meshwá gétúge ebwṓ ágbṓó ne nka dṓó. ¹⁵ Eféé Jisṓs ake ne ebwṓ, “Enyú delu bṓó abi débwólege bṓó nnó enyú delu cho, yémbṓ Ata Ἐσωῶ akage matṓó enyú. Kaáge nnó unó bi bṓó afége nnó úlṓ, úlú ukwenkwe né mbe ushu Ἐσωῶ.”

**Gefwagé Ἐσωῶ gepwṓ mabé áyi nyá*

¹⁶ Jisṓs amá aké, “Gébé genyá, bṓó áwúu le *Mabé Mosis ne unó bi bṓó ekpávṓ Ἐσωῶ ábṓ ásamé. Lṓ né gébé eyigé Jon achwṓó, bṓó ágárege abya melómélṓ gefwa eyigé Ἐσωῶ ágbárege ne bṓó ako ámyé ne eshye mankpe mmu gefwa yimbṓ. ¹⁷ Yémbṓ, epṓfṓ nnó ebé Mosis elá detú. Elú wáwá nnó mfaá ne mme ákwyá epwṓ nnó eké mansá nṓwe né ebé ewémbṓ elá detú.”

Jisṓs alérege depṓré ulṓ ne neba manwá
(Mat 5:27-32; Mat 5:27-32; Mak 10:11-12)

¹⁸ “Wyémbṓ ne élú nnó yendé mende ayi awáne neba ne mendée wuú, ne abagé ayichá, akwé mbṓ lé ulṓ. Mende ayi abagé ntó mendée ayi menṓ wuú ábuú ji, akwé mbṓ lé ulṓ.”

Abya Lasarṓs ne mende ayi awyá gefwa

¹⁹ Jisṓs ama garé abya yiná aké, “Mende fṓ abṓ alu ayi awyá gefwa. Afye uchánchá mandée, anyeé geṇwá yendé bií. ²⁰ Ne mbyá muú fṓ, abṓ alu ntó ayi akúu ji Lasarṓs. Ayi abṓ amée mansa. Yéndégébé abelege wyé né menómbi muú gefwa yimbṓ, ²¹ anyagé geme, apele wa muú nka yimbṓ, alṓ mé manyége menyeé nnó eke ekwéne ye mme, ji abṓ anyé. Ne mbaá ayi ji abelé, bṓ mamye áchwṓ álárege upa bií.

²² “Ne bií uma Lasarṓs agbṓ, makiénné Ἐσωῶ áchwṓ

kpa ji, áfè né mfaánebuú. Ajwólé né nénkúné mmye Abraham, eféé Lasarós aló manyé menyéé ne ji. Ebelégé muú ñka yimbó ntó agbó, ánií ji. ²³ Afé né meló áwuú bós, eféé aló mangéné efwyalé ewé mebo. Né gébé gefó aṅme amé agé Lasarós tete, ndere ajwólé né nénkúné mmye Abraham. ²⁴ Agége mbó, akuú ake, ‘Ata *Abraham, gé me meshwe, tó Lasarós ajyé fyé enó bwó wuú mmu manaá achwó pye metós wa ekwené, ngene gebégé efwyale né mewé ewéna.’

²⁵ “Abraham ashúú ji meko aké, ‘Maá wa, te ndéré òlu nyá né mme, óbó òlu gbene, ònyéé óbwólege ayi Lasarós alá pó ye ne genó, agene lé efwyale. Nana Lasarós anyéé genwá fa ayi wó gené gebégé efwyale ewu. ²⁶ Epófó yémbó, newú nékaré esé nnó muú ayi akelege manchya áchwó wena agége fó meti ne ayi akelege manchya ntó áchwó ewu agége fó meti.’ ²⁷ Muú ñka yimbó, ama kwó ji mata ake, ‘Nte ese Abraham, tó Lasarós né dachi nte wa, ²⁸ nnó ajyé ajií aṅmé ba áta matu nnó ekagé ebwó ákwólé gepó ya, áchwó né melú ubalé ewé.’

²⁹ “Abraham ashúú le ji meko aké, ‘Ebwó áwya ṅwe Mosis ne abi bós ekpávé Esòwó ásamé. Gó ebwó áwuú geno eyigé bós ekpávé Esòwó ajóge.’ ³⁰ Muú gefwa yimbó ashya ake, ‘Ṅgba, Atá Abraham, mbógé muú ayi agboó mé ne abó ajyégé gáre

ebwó, ákwórege nyé matós.’ ³¹ Yémbó Abraham aké ne ji, ‘Mbóge ebwó áshyagé manwú mekomejó Mosis ne ayi bós ekpávé Esòwó ye lé mewu muú ne ajye gáre ebwó, awuú nyé fó.’ ”

17

Mmuameno mampye gabo
(Mat 18:6, 7, 21, 22; Mak 9:42)

¹ Jisós ajóó ne baá utós bií ake, “Unó úlú ebi úbwólege bós nnó ápyé *gabo. Yémbó utóṅkwa úlú ne muú ayi ábwólege nyé ayifó nnó apyé gabo. ² Ebo elo nnó áshii muú yimbó gekpékpégé ntaá né geme, aṅmé ji né gentoógé ebeé mega, ne nnó ábé mebe, ábwólégé ye muú ama né bós bi alú eké ambáné nnó apyé gabo.

³ “Sege gébé nnó ekagé depye gyéé mbaá depó tiré na. Mbógé menmé wyé apyége gabo, óbó mankuú ji ójóó ne ji ne akamégé nnó alu gyéé, óbó manjií ji nte. ⁴ Ye apyége gyéé eta wyé mánáne akénéama né bií, ne achwógé akamégé yéndégébé nnó, ‘Alu gyéé,’ óbó manjinte né ndó yimbó meko.”

Gefós eyigé bós Jisós abó mamfyé matós bwó ne Esòwó

⁵ *Aṅgbá Jisós áwyágé áké ne ji, “Ata poó esé nnó défyéé matós ne Esòwó depwó ndere debó défyéé mé.” ⁶ Ne Ata Jisós ashúú ebwó meko ake, “Metós ewé défyéé ne Esòwó yé ebe élé * ṅénéṅéné éke nyiné mbwé

* 17:6 Elú wáwálé nnó: Gefógé mbwé ngbon ayina ákuú nnó Musta.

ngbon, dekage jɔɔ ne genɔɔ eyina nnó, 'Kwilé fa ɔjye téné né ebéé mega.' Genɔɔ eyimbo gébó mampyé nkane dejɔɔ.

Bɔɔ Jisɔs awya utɔɔ ebi bwɔ

⁷ "Désé nnó muú nyú ama awya muú utɔɔ wuú. Ne apyegé utɔɔ bii uko né mekɔɔ yelé membame magɔnnmé. Nnó achwage mmu agarege ji ténéténé nnó, 'Chó, kpá menyéé wyé, ɔnyé?' ⁸ Ngba agarege nyé le ji nnó, 'Chó, kwóré mandeé jyé, ɔtyé menyéé, ɔchyé me nyé.' Nnerégé mé, ɔchwó, ɔféré unó ne ɔfé ɔnyé awyé. ⁹ Mbogé apyegé ndere ágaré ji, nnó nte wuú ala nyé wyé mantámégé ji? ¹⁰ Elú wyé genó gémá ne enyú, depyegé utɔɔ ebi áchyége enyú denérégé, debó manjɔɔ nnó, 'Ese delu lé baá defwé. Depye lé utɔɔ ebi debɔɔ mampye.'"

Jisɔs apye bɔɔ ubá afya átoó, ama ne akéré áchwɔ táme ji

¹¹ Ndere Jisɔs abó alu akéne ajye né Jerosale, akoo melere ayi bɔɔ Samariya ne bɔɔ Galilií. ¹² Gébégé Jisɔs áchwɔ kwóné né maá melo fɔ, agé ande fɔ afya abi amée ubá, ágégé ji átené tete, ¹³ ne álo mankuú ji áke, "Ata Jisɔs, ge esé meshwe." ¹⁴ Jisɔs ake agene ebwó, áké, "Choge déléré lé mmye nyú mbaá ámpyé upe Eɔwɔ nnó áchére enyú." Ndere bɔɔ bina akene ájyé né meti, ágé nnó ebwó ako átoó. ¹⁵ Ne muú ama né geluágé bɔɔ bimbo

agégé nnó átoó, abó mankeré meso, akwane kénké, aféége Eɔwɔ, manchwɔ táme Jisɔs. ¹⁶ Akwónégé, áto manó mme né mbe ushu Jisɔs, atamege ji. Mende yina abó alu lé muú Samariya. ¹⁷ Jisɔs agégé ji, abó mangíi geme jíi aké, "Pó mbo mpye ná bɔɔ áfya átoó ne abi aneneéama álé? ¹⁸ Wyé lé menkéé yiná ne akéré meso manchwó táme Eɔwɔ?" ¹⁹ Ne Jisɔs ake ne mende yimbo, "Kwilé, chó ejyé geba, átoó mbo gétúgé ɔfyéé metɔɔ ne me."

Jisɔs agaré nkane

**Gefwage Eɔwɔ géchwɔɔ
(Mat 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Né gébé gefɔ bɔɔ Farasi, ágíi Jisɔs ake, "Ndé gébé eyige Eɔwɔ áchwɔɔ gbáre nyé gefwa jíi fá mme? Ashuú ebwó meko ake, 'Unó fɔ upó se ebi ulérege nyé nnó Eɔwɔ achwó gbáre gefwa jíi.' ²¹ Muú fɔ apó ayi akaáge gáre nyé wáwálé nnó, 'Gé Eɔwɔ na élé agbaré mé gefwa jíi fa!' 'Ge Eɔwɔ mbo élé agbare mé Gefwa jíi ewu!' Kaáge nnó *Gefwage Eɔwɔ gelú mé ne enyú." †

²² Ne ajɔɔ ne baá utɔɔ bíi ake, "Gébé gekwónége nyé eyigé enyú dékélege mangé Maá Nte Mekwaá ye né bii uma, yémbo degené nyé fɔ ji. ²³ Né gébé eyigembo, bɔɔ bifɔ ajɔɔge nyé ne enyú nnó, 'Gége ji alu fa,' 'Gége ji alu ewu.' Ye ájɔɔge mbo déjyegé fɔ mankéle ji.

† 17:21 Elú wáwálé nnó: Kaáge nnó Gefwage Eɔwɔ gelú mé metɔɔ metɔɔ nyú.

24 Gébége Maá Nte Mekwaá ake achwó, bós ágéne nyé ji wye nkane dasama akéle mamma, egbe ewe ne ewe, ne nebuú négénége. 25 Yémbó nsá nnó ji ájyé achwó, abó mangé gejamégé efwyale ne njye eniné na néshyá nyé ji. 26 Ndere epyéé nyá né gébégé Nowa, wyémbó ntó ne epyé nyé gébégé Maá Nte Mekwaá aké akerege fa mme. 27 Bós ábó ányé, anyúu, abifó ábáne andée, ne átuú baá né maba. Anyé kpaá te bíí ebi Nowa ákpené mmu ékpe. Eféé ne manaá akwené dós, manyi ákpe ne genyágé nnyi, gechwó shwa bós bimbó ako, ágbó. 28 Epye nyé ntó wyé nkane ebó epyé né gébé eyigé *Lót alu mebe, bós ábó ányé, ányúu, abifó akpóo unó, abifó ánáme, bós bifó ápyé makós, abifó áténege upú, 29 ne bíí ebi Lót alyá meló Sodom, Esowó apyé ndoó mewé atané mfaánebuú achwó sós meló Sodom meko eke *mewé dáwá 30 Wyémbó ntó ne epyé nyé mbaá bós né gébé eyigé Maá Nte Mekwaá akérege meso fá mme.

31 “Né bíí bimbó, mbógé muú abegé mfaá gepú, ekagé ashulé mme nnó abós genó né gepú jíí, ábó ájyé. Wyémbó ntó muú yi ajyegé mekós ekagé ama kéré mmu gepú jíí. 32 Tége genó eyigé gébó gepyé ne mendée Lót. 33 Muú ayi akélege mampóó genwá jíí ebyénnó aníige nye geji, ne mbógé muú akamégé manchyéé genwá jíí getú ya, apóme nye.” 34 Jisós ama

jóó ake, “Ngarege enyú nnó né utuú bimbó, bós ábelégé né ukwó apea, ákpáne nyé ama, ályaa ayifó. 35 Yé andée apeá ake ákwó nchi mbaá ama, ákpáne nyé ama, ályaa ayifó.” 36 [Yé mbógé bós apeá abegé né mekós, áke ápyé utós, ákpáne nyé ama, ályaa ayifó.] 37 Baá utós bíí áwúgé depó etirena ágíí ji áke, “Ata unó bína úpyé nyé éfó.” Ne Jisós ashúú ebwó meko ne neka enína ake, “Yéndé mbaá ayi genkwógé genó gebéé, eféé mbó ne denwýone etire denyéé unkwó unó dénwérege.”

18

*Nekanémejóó mekwi
mendée ne mémpané mpa*

1 Jisós agaré baá utós bíí nekanémejóó eníne fós manleré ebwó nnó, muú ábós fós mampwa manénemmye mbaá nte wuú Esowó. 2 Aké, “Mémpané mpa fós abó alú né meló fós ayi alá afós Esowó ne ye gébé ne bós abó wó. 3 Mekwi mendée fós abó alu ntó né meló ewémbó. Mendée yimbó ajyé yéndégébé, agige mémpané mpa yimbó nnó, ‘Akwyé mechó bwó ne muú mawámé wuú!’ 4 Ndó mbe yi mendée yina alo manjóó ne ji, abó ashya manwú ne éwyágé, agíí geme jíí aké, ‘Yé elé nlá fós Esowó ne nlá bó gébé ne muú wó, 5 yémbó gétúgé mendée yina achwó yéndégébé, achyége me efwyale, nkwyége nye mechó wuú, mbóge nlá pyembó wó, agós nyé me mbélé géjyá’.”

6 Ne Ata Jis̄s ajógémbò aké ne εbwó, “Pò enyú dewú nkane muú defyá mémpané mpa yiná ajóó? 7 Ndere mémpané mpa ápoó mendée yina, nnó Ata Εσωω achóó nyε gébé mampoó bóó bi ájyá abi álile εta wuú utuú ne nwómésé? Alyágé nyé εbwó né εfwyale? 8 Kaáge, nnó Εσωω achóó nyε gébé mampa mpa achyε εbwó. Yémbò gébége Maá Nte Mekwaá akerege meso, nnó agene nyé bóó bi áfyéé matóó ne Εσωω?”

Nekanémejó Muú Farasi ne Menselé ηkámakpo

9 Jis̄s ama gáre nekanémejóó eníne fó, mbaá bóó abi álérege mmyε nnó εbwó álú cho ne ápéle abifó nnó ápó bóó. 10 “Bíí fó, ande fó apeá, áfé né εcha upε Εσωω ewé élu né Jerósále manεmmyε. Mende ayi ama, alu muú Farasi ne ayifó alu ménselé ηkamakpo. 11 Gébége εbwó akpéné mmu εcha, muú Farasi yimbò ajyε téne né melu ewé bóó akó ákáge gé ji, aló manénεmmyε aké, ‘Ata Εσωω ntamé wó nnó mpó fó nkane bóó abifó, yε éké ménselé ηkámakpo yimbò. Me mfógé fó genógé muú detú, nnyé fó manwaá ne nkwéné fó uló ne mendée muú. 12 Nlyage menyéé kpékpé né depó tyé, ndó epéa yéndé uwyaá, mma nkarege unó ba né malú afya, nchyεge wó melú εma.’ 13 Menselé ηkámakpo yimbò, atené meso, akparé amu mekpo, amo mekpo mme, ajóge ake, ‘Ata Εσωω, gé me meshwe,

nlu muú yi mpyé gabo’.” 14 Jis̄s anérége, ake ne εbwó, “Bóó bina ákerege meso, muú ayi alú cho mbε ushu Εσωω élé Ménselé ηkámakpo épó fó muú Farasi. Nende muú ayi awya nepá, Εσωω awane nyé ji gelu ne apyé nyé ayi álá pó ne nepá, akwó ngó.”

Jis̄s ajé ambáné kóó

(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

15 Né gébé géfó, bóó fó ákpá ambáné kó áchwó ετά Jis̄s nnó anéré εbwó amu makpo ama ama ne ajé εbwó. Baá utóó bíí ágégé ndere εbwó áchwóó, ányá εbwó. 16 Jis̄s awúgé mbò, akú bóó himbò nnó áchwó ne baá bwó. Ne ajóó ne baá utóó bíí aké, “Lyáge ambánékó áchwó εta wa, ekagé dégbé εbwó néndé gefwa eyigé Εσωω ágbárege gelu eyigé bóó abi álú ndere baá bina. 17 Ngarégé enyú wáwálé nnó: muú yi álá kamé nnó Εσωω ábé mfwa wuú, nkane mamane kóó wó akpéné fó né gefwa jíí.”

Abya muú ηka

(Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)

18 Muú kpaá fó achwó gií Jis̄s ake: “Ménleré melóméló, mpyéé mbò nnó ne mbó genwá eyi gélagé byéé?”

19 Jis̄s agíí ji ake, “Ulannó okuú me muú melóméló? Yé muú yi alómé metóó apó, ekosé Εσωω mbií ne alu melóméló. 20 Pó okage mabé Εσωω ayi áke, ‘ekagé ówá muú, ekagé okwé uló, ojogé εjo, ekagé óténé ntésé gebyó.

Ɔnyegé manwaá, nógé nte wyeé ne mmá wyeé’.”

²¹ Mende yimbó aké, “Nlò mambélé mabé yina mako te dembáné.”

²² Jisós áwuúgémbo, ake ne ji, “Ela genó gema eyi ɔbɔ́ mampye, cho, kpó unó byé uko ɔkáré ñka yimbó mbaá bɔ́ gekpo, ne ɔ́lɔ́ mankwálé me. Mbogé ɔpyégémbo, ɔbée nyé ne gefwa né mfaánebuú.”

²³ Mende yina awugé mechó ewé, byó úkóré ji, aló mansomé gefwa jíí.

²⁴ Jisós agégé nnó metɔ́ ɛgɔ́ ji wó, aké, “Ejweré ne muú ñka akpe né gefwagé Ɛsɔwɔ. ²⁵ Elú wáwá nnó *mpɔ́ mashwone áshwá né embú ábyamé, ne nnó muú ñka akpe né gefwagé Ɛsɔwɔ ágbárege.”

²⁶ Bɔ́ ɔ́bi awuú mechó ewé ágií aké, “Ne ndé muú yi abo nyé genwá eyi gélágé byéé.”

²⁷ Jisós ashúú ɛbwó meko aké, “Genó eyi gepwógé ákwaá, gepwó fɔ́ Ɛsɔwɔ.”

²⁸ Ne Pita ajɔ́ aké, “Gé ɛsé delyaá unó sé uko, dékwolege wɔ.”

²⁹ Ajógé mbó, Jisós ake ne baá utɔ́ bíí, “Ngarege ɛnyú wáwálé nnó muú ayi alyagé gepú jíí, ye mendée wuú, ye baá bíí, ye aɱmé bíí, ye mma wuú ne nte wuú gétúgé gefwage Ɛsɔwɔ, ³⁰ abe nyé ne bɔ́ ne gejamégé unó né mme yina, upwɔ ɛbi ji abo alyaa ne abe nyé ne genwá eyi gélágé byéé né mme ayi áchwó nyé.”

Jisós ama gáré mánjáne aléé nkane ji agboó nyé

(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Né gébé gefó, Jisós ase baá utɔ́ bíí áfyaneápeá, ájye tène melu ɛwéhá, ɛféé aló mangaré ɛbwó aké, “Wuúge ɛsé dékwome mbó déjyéé né Jerosale, dekwónégé éwú, unó uko ɛbí bɔ́ ɛkprávé Ɛsɔwɔ ábó ásamé útaá Maá Nte Mekwaá, ubée nyé wáwálé. ³² Asá nnó áfyé nyé ji né amú bɔ́ ɔ́bi alá pɔ́ bɔ́ Jus, ɔ́bi ájwyaáge nyé ji, áshyé ji, ákpóo ji matye mmye. ³³ Atúlege nyé ji, ne áwá ji, yémbo ndó éléé ékwónégé, akwilége nyé né negbo.”

³⁴ Yé ndere Jisós ajɔ́ mbó, áñgbá bíí ákaá fɔ́ ula mechó ɛwíná wó, ɛbwó alá tametame ye genó gema ágbaré né metɔ́ wó.

Jisós apye muú ame nónómé agene

(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Jisós aké akwonege né mekpó meti Jeriko, muú ame nónómé fɔ́, ajwólé né mapea meti akɔ́ ñka. ³⁶ Awúgé nkane gejamégé bɔ́ áwyále, ákóge, mende yimbó agií aké, Ndé mechó ɛchwɔ́?

³⁷ Agaré ji aké, “Jisós ayi Nasaret ne akóge.”

³⁸ Mende yimbó awúgé mbó, aló mankálégé aké, “Jisós, mpyáne Devid, gé me meshwe.”

³⁹ Bɔ́ ɔ́bi abo ájyé mbe, aló manyáne ji nnó akwéné mejɔ́. Ndere ányáne mbó ji, élú eké áchyé lé ji eshye

nnó akálé kénké. Ne aké, “Mpyáne mfwa Dεvid, nkπά wα geká, gé me meshwε.”

⁴⁰ Jisωs awúgέ mbα atené, ató bωó nnó ajyé achwó ne muú amε nónómé yimbα. Ebwó áchwógé ne ji, Jisωs agií ji ake, ⁴¹ “Ndé genó wα okélege mpyé εta wyé?”

Mende yina aké, “Ata, nkelege nnó apyé me ngéné mbaá.”

⁴² Ne Jisωs aké ne ji, “Lα yé mangéné. Otóó mbα gétúgέ afyéé metóó wyé ne me.”

⁴³ Ténéténé yimbα alα mángéné mbaá ne akwálege ji, ne afεge Eσωwα. Bωó ako ágégé mbα, álα ntó mamféé Eσωwα.

19

Jisωs ne Sakiyωs

¹ Jisωs akwónégé melo Jeriko, alα mankogé. ² Muú kpaá *ánselé ηkamakpo fα, abó alu eféé ayi akamege Sakiyωs. Alu muú ηka. ³ Awúgέ nnó Jisωs akoge né melo bwó, afé mangé gefógé muú ayi Jisωs alú, yémbα age ji wó gétúgέ bωó ájamé ne alu mboó. ⁴ Eféé ne áboó gatelé ajyé kwó mfaá genóó né mbaá yi Jisωs akóge nyé nnó age ji. ⁵ Jisωs akwónégé né genóó yimbα, ape amε mfaá, agé ji. Atené akú ji aké, “Sakiyωs shúlé mme wáwá. Fina mbó mankpε wα unkéé.”

⁶ Sakiyωs awúgέ mbα ashúlé mme ténéténé, ase Jisωs ne metóó megomegα.

⁷ Bωó ágégé nkane Jisωs ajyé ne Sakiyωs, álα manmené aké,

“Mende yiná ajyé kpé unkéé mbaá muú ubeé.”

⁸ Ebwó ne ji ájwólégé mmu, εwyage Sakiyωs akwilé téné aké, “Ata nkarege nyé unó ba nchyé geba mbaá bωó gekpo, ye nnyé lé muú manwaá, nshúge nyé mbωó genó eyimbα né malu ani.”

⁹ Jisωs awuúge mbα ake, “Ngarege enyú nnó, fina bωó bi álu né gepú yina átane né εfwyale gabo, gétúgέ mende yina alú ntó mpyáne Abraham. ¹⁰ Maá Nte Mekwaá, achwó le mankele bωó bi ánómé né egbe ewe Eσωwα nnó apyé ebwó átáné né εfwyale gabo.”

Nekanémejóó baá defwe makpo alé
(Mat 25:14-30)

¹¹ Ndere bωó ábó áwuú mechó ewé, Jisωs ama gáre εbwó nekanémejóó eníné fó, getúgέ ji alé mé kwókwólé ne Jerosale ne bωó aférege nnó *Gefwage Eσωwα géchwó ló ténéténé fa mme. ¹² Ajóó aké, “Né gébé gefó maá mfwa fα alyá melo wuú, afé neke né melo fó ewé élu tete nnó ákwéré ji elá gefwa ne achwógé abé mfwa né melo wuú. ¹³ Gébé eyige achwó jyé, akú baá defwé bií afya, akaré εbwó ηka. Achyé yéndémuú gébagé ηka, ne aké ne εbwó, ‘Delagé fa, kége gese ne ηka yimbα kpaá te nkérege.’

¹⁴ “Ne ályaá ajyé, yémbα bωó melo wuú ápá ji dωó te átó bωó nnó ajyé garé nnó, ‘Ebwó akélege fó mende yimbα abé mfwa bwó.’

15 “Yémbò ndere mende yimbò ajoyé, ákwéré ji éla ewémbò nnó achwó ábé mfwa. Akérégé meso, akú baá defwé bíi abi ji abò achyé ebwó ñka nnó áchwó léré ji nsá ayi ebwó abòó né ñka yimbò. 16 Maá utòó ayi mbe achwógé aké, ‘Ata gébagé ñka eyi óbó chyé me, gépye mbó nsá úba ñka úfya.’ 17 Mende yina awúgé mbò, metòó ego ji ne aké, ‘Ópye dóó, ólu maá utòó melóméló, muú akage nere metòó ne wò. Ndere ópélé eké genó ewé chánéné, nchyege nyé wò uto né maló áfya nnó ópélé ájí.’ 18 Ayifó achwógé aké, ‘Ata gébagé ñka eyi óchyé me, gépye mbò nsá uba ñka úta.’ 19 Ne ajóó ne ayimbò aké, ‘Nchyege nyé wò maló áta nnó ópélé ájí.’

20 “Ne ayifó achwógé aké, ‘Ata gé gébagé ñka jyé. Mbò mpwé né gebágé ndeé mbelé. 21 Mbélé eji gétúgé nkaá nnó gepó jyé getóó ne mfwó wò. Ne gébé eyigé fò ósele unó detú. Ókpane menyéé né mekóó ayi ólá kágé meso yi ápéne.’” 22 Mende yimbò ake né maá defwé yimbò, ‘Óbó gepó, uchuú mejóó ebi ójóó ne nséle mpa, mpa wyé. Ókaá nnó gepó yá getóó ne mma nséle unó detú ne mkpane menyéé né mekóó ayi nlá kágé meso yi ápéne. 23 Ndere ókaá mbò, ndé óbó ólá fyé ñka yá né gepúgé ñka nnó nkeregé meso nse eji ne nsa wó?’

24 “Éké ewyage ajóó ne bóó abi áténé éféé aké, ‘Sége gébagé ñka yimbò, déchyéé muú ayi awyaá uba ufya.’

25 Bóó bimbò áshya áké, ‘Ata, ji awya mé úba ñka úfya.’

26 Ajóó ne ebwó aké, ‘Kaáge nnó muú ayi abóge nsá né genó, ji ne ámáge gbéé ji ebwó, ne ayi alá abóó nsá yé ékéké genó ewé ji awya, ásélé nyé geji eta wuú, nnó alá amu mawa. 27 Nána bóó mawámé ba, abi áshya nnó mbegeé fò mfwa bwó, chwóge ne ebwó, dewá né mbe ushu wa.’”

Jisós akpe né Jerosale nkane mfwa

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jón 12:12-19)

28 Jisós anérége manjóó nekanémejóó eni, abò mankwó ajoyé né Jerosale. 29 Akwónégé kwókwólé né meló Betfage ne Betani baá maló ayi alú mfaá mékwé ewé ákuú nnó Olif, ató baá utòó makpo ápeá nnó ábó mbe, 30 aké ne ebwó, “Chogé né maá meló ayi alu mbò enyú né mbe, dekwónégé dégene nyé maá géjuná ayi áshíi ji ne muú alú danké wye, kaágé déchwó ne geji fa. 31 Ne mbóge muú agigé enyú nnó, ‘Waá aké dekaá *géjuná yimbò?’, gárege ji nnó, ‘Ata ne akélege.’”

32 Ne baá utòó bimbò áfé, ájyége ágé yéndégenó ndere Jisós abó ajóó. 33 Gébége ákaáge maá géjuná yimbò, mbóó géjuná achwó gíi ebwó aké, “Waá aké enyú dekaá géjuná yimbò?”

34 Ashuú ji meko áké, “Ata ne akélege.” 35 Achwóge ne géjuná yimbò mbaá Jisós, áfere mandeé bwó ágyaá mfaá, ábweé ji ajwólé mfaá. 36 Ndere Jisós ajoyé, bóó ájye ji

mbε ágyaáge mandeé bwó né meti nnó ji akógé wyé.

37 Akwónégé mekpó Mekwε Olif, aló manshúle, ndere alé kwókwólé ne Jerosale, ne gejamégé áhkwólé bií, áchwóó ji meso ákwáne kénké, áféεge Εσωωó né ufélékpá ebi εbwó ágené. 38 “Mejé εbé ne Mfwa ayi áchwóó né mabó Ata ayi alú né mfaánebuú, ενiné mfaá mfaá, ji ne achyége nesó.”

39 Ne bóó Farasi bifó áké, “Ménleré weé baá utóó byé ákwéné mejóó.”

40 Jisós ashuué εbwó meko aké, “Kaáge nnó ye mbógé bóó bina ákwenégé mejóó, ye mataá ákálege nyé áféεge Εσωωó.”

Jisós ali magbo getúgé Jerosale

41 Ndere Jisós akwóné kwókwólé ne Jerosale, ape εwu dómee, meshwε akwó ji metóó, aló manlilé ajóge 42 aké, “Ε é bóó Jerosale, fina enyú debó dekaá genó eyi géchyége enyú nesó, ne nana dekáge sé gejí. 43 Gébé gekwónene nyε eyigé bóó mawámé nyú, áchwógé áténé ekwó gepú ágyaá melo nyú mme, ákelé enyú mmu. 44 Apyégémbó, ákpéne nyε mmu áwá enyú ako, áma amú upú enyú uko ne mbaá ala nyε dede nnó ye ntaá nema nélagé mfaá ενíne fó. Mbó ne εbéε nyé néndé enyú deshá mankaá bií bi Εσωωó áchwóó mampóó enyú.”

Jisós abú bóó bi ákpóó unó né mmu εcha upε Εσωωó

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jón 2:13-22)

45 Jisós alyágé melu εwémbo, akpe né mmu εcha upε Εσωωó, aló mamfwéné bóó abi ákpóó unó né mmu. 46 Ndere ábuú εbwó aké, “Asá né mmu ηwε Εσωωó nnó, Εσωωó aké, ‘Gepú ya gebéε nyé lé gepúgé mmyεmenεne.’ Ne nana enyú débwólé géjí gelá melu εwé ánjó ábige wyéé.”

47 Ne Jisós alerege wyé bóó mmu εcha upε Εσωωó yéndé bií. Né gébé yimbó anóó baá abi ápyéé upε Εσωωó chóncho ne ánleré mabé Εσωωó ne ákpakpa melo ákélege meti nnó áwá ji. 48 Yémbó εbwó áge meti wó néndé bóó ájwólége yéndégébé áwú mekomejóó Jisós ne ákélege fó nnó gechu jíí gema gekoó mme detú.

20

Agii Jisós mbaá ayi uto ebi utané

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

1 Bií fó Jisós abó alerege bóó né εcha upε Εσωωó, ágarege εbwó abya melóméló ayi atané mbaá Εσωωó. Ndere ájógembó, anóó baá abi ápyéé upε Εσωωó chóncho ne Anleré mabé Εσωωó, ne ákpakpa melo, áchwóó chóo ne bóó bimbo, 2 ágií Jisós aké, “Ndé uto ebi ówyaá mampye unó bina? Waá achyéé wó uto ubi?” 3 Jisós ashuué εbwó meko aké “Me ntó nwyaaá awa nkwé mangii enyú ayi debóó manshuú me”. 4 Ne agii

εβωά aké, “Waá achye Jɔn uto manwyaá bɔ́ɔ manaá Εσωω, Εσωω waá akwaá?”

⁵ Alo manjɔ́ɔ ne ate áké, “Ebege dejɔ́ɔgé nnó elé Εσωω ne achyé Jɔn uto bi, agige nye εsé aké, ‘Ulanó ne delá kamé mekomejɔ́ɔ wuú wó.’” ⁶ Ne mbɔ́ɔgé dejɔ́ɔgé nnó, ‘Utané mbaá akwaá,’ bɔ́ɔ ako áwáne nyé εsé ne mataá gétúgé εβωά ákaá wáwálé nnó Jɔn abó alu *Muú Ekpávε Εσωω.” ⁷ Ne áké ne ji, “Ese dekaá fɔ mbaá yi uto bií utane wó.”

⁸ Ne Jisɔs ashúú ntó εβωά meko aké, “Yé me ntó ngárégé fɔ enyú muú yi achyé me uto ne mpyé unó bina.”

Nekanémejɔ́ɔ bɔ́ɔ uségé ne mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ

(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Jisɔs alo mangaré bɔ́ɔ bina nekanémejɔ́ɔ ake, “Mende fɔ abɔ ató mekɔ́ɔ, ape unɔ́ɔ ebi ákuú vine, ábɔ́ɔgé umpome bií ápye mmɔ́ɔ. * Ase bɔ́ɔ uségé afyé wye. Atane afé neke né melɔ fɔ, ewú ne ábélé dɔ́ɔ. ¹⁰ Gébé gekwónégé eyigé ákyé umpómé bimbɔ́ɔ, mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ ató maá defwé wuú ama mbaá bɔ́ɔ uségé bimbɔ́ɔ nnó áchye ebií unó mbwé ebi utane né mekɔ́ɔ ewémbo. Yémbo εβωά átulé maá defwé yimbɔ́ɔ, ábú ji akéré amu amu.

¹¹ Ama tó ayifɔ, εβωά ágégé ji, áse ji ne matúlé, áchyé ji mekpo unɔ́ɔ, ábú ntó ji akéré amuamu. ¹² Mende yimbɔ́ɔ ama tó maá defwé ayifɔ, bɔ́ɔ bimbɔ́ɔ átulé ji, afyé ji upa

mmye, ne ája ji mmemme átó ji dafye. ¹³ Ne mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ yimbɔ́ɔ aké, ‘Mpye nyé nnó? Elú galógáló nnó ntó nana maá wa ayi ngboó ne ji dɔ́ɔ, ndɔ́ɔ ágégé nye ji, áchyege ji énogé.’ ¹⁴ Maá yimbɔ́ɔ afé, ne ndere álé kwókwólé, bɔ́ɔ bimbɔ́ɔ ágé ji ne áké ne ate, ‘Gége menyéé geteé mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ na, chwóge déwá ji, geteé jií geláa eyigé εsé.’ ¹⁵ Akpégé mmu mekɔ́ɔ, ája ji átó dafye, áwá ji.”

Jisɔs anerege nekanémejɔ́ɔ eni, agii bɔ́ɔ abi alú eféé ake, “Enyú deféré nnó mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ yimbɔ́ɔ apye nye nnó ne bɔ́ɔ uségé bimbɔ́ɔ? ¹⁶ Elú wáwálé nnó, abó manchwó awá bɔ́ɔ bimbɔ́ɔ achyéé mekɔ́ɔ ewémbo mbaá bɔ́ɔ abi cha.”

Bɔ́ɔ bina áwúge mbɔ́ɔ aferé ubée aké, “Εσωω akamégé.”

¹⁷ Jisɔs ape εβωά dómeé ne agii aké, “Ne nana genó eyigé ásáme mmu ηwe Εσωω geke nnó? Asá nnó:

‘Ntaá eniné antené upú ashyaá nnó nélómé, néni ne nélaá menɔ ntaá ayi ágbaré ekwɔ gepú.’

¹⁸ Muú akwegé mfaá ntaá enine mbɔ́ɔ, atyáge nye ubauba ne mbɔ́ɔgé nekwége muú mmye, muú yimbɔ́ɔ alá nye yiliyili.”

¹⁹ Jisɔs agárégé nekanémejɔ́ɔ eni, *Anleré mabé Εσωω ne anɔ́ɔ baá bi apye upε Εσωω áwúgé, ákaá nnó ajoge mbɔ́ɔ lé ne εβωά, ábó álú mampye Jisɔs wyé né gébé eyigémbo,

* **20:9** Elú wáwálé nnó: Genɔ́ɔ eyigé bɔ́ɔ Isreli ásélé umpomé bií ápyé mmɔ́ɔ ákuú geji né meko mekala nnó, *Grape.

yémbò ágò gétúgè áfòò amé bòò.

Agii Jisòs mechò ñkamakpo (Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Bòò bina ámalò mankéle meti ewéchéá, ne átó bòò nnó ájyé pyé eké ábòò mechó ne Jisòs wó, nnó mbògè Jisòs akwegé nekwené meno, ebwó agbàré ji ájyé mbaá ámpané mpa abi átómé nye ji mbaá gómèna ayi Rom. ²¹ Bòò bimbo ájyé gè ákú Jisòs áké, “Ménleré, esé dékaá nnó depò etiré ògàrege ne òlérege délú wáwálé. Òpó fò meso ama. Òlérege bòò unò ndere Èsòwò akélege wáwálé.” ²² Esé dekaá wó, “Nnó ebé sé eké nnó déchyégè ñkamakpo mbaá mfwa Rom waá déchyégè?”

²³ Jisòs akágè nnó ápené mbò ji lé metáa, aké ne ebwó, ²⁴ “Chwóge me ne sére † ama. Achwóge ne ji, agii ebwó aké, Mekpo wá na ne mabò waá na ásamé né ñka eyi?” Aké ne Jisòs, “Elé mekpo mfwa Rom ne mabò míi.”

²⁵ Ne Jisòs aké ne ebwó, “Chyège Mfwa Rom genó eyi gélú ejii ne chyège ntó Èsòwò genó eyi gélú eyi Èsòwò.”

²⁶ Gefòò eyigé Jisòs akwyé meko ashúú ebwó gepyè byò úkòré ebwó mmu, alá nyámé néndé ágé fò genó eyigé ji apyéé wó.

Agii Jisòs nkwé ayi muú akwilege né negbo (Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ *Bòò Jus fò abi ákú bwó *Sadusi. Ebwó alú bòò bi áké muú agbògè akwilége sé né negbo. Achwó gií Jisòs áké, ²⁸ “Ménleré, Mosis abò asá ebé ewéna mmú ñwe mabé sé nnó ‘Mbògè muú abagé mendée wuú ne agbògè alyagé mendée yimbò ayi ebwó alá byé maá wó, menmó wuú abó mansè mendée yimbò né ukwi, nnó ábyégè baá ábélé né mabò ami mewené menmo yimbò.’

²⁹ Agare ji neka eni áké, áñmó fò ákénéama abi ande alú abi átané nte ama. Menmó yi muú kpaá abó abá mendée wuú ne agbò ayi ebwó alá bye maá wó. ³⁰ Ayi akwólege ji ase mendée yimbò né ukwi. Ayi mbò agbò ntó ayi ebwó alá byé maá wó. ³¹ Epye wyémbò kpaá ebwó ákénéama agbò ako. Yé muú yi ábyené maá ne mendée yimbò apó. ³² Ebélégè mendée yimbò ntó agbó.” ³³ Ajògèmbò, ágií Jisòs áké, “Ndere anmó bina ákénéama ábò ábané mendée yina, gébégè ebwó ako ákwilé gè né negbo, mendée yina abéé nye ayi waá?”

³⁴ Ne Jisòs ashúú ebwó meko ake, “Né mme yina ande ábáné andée ne andée átó anó. ³⁵ Yémbò gébégè bòò abi Èsòwò asélé nnó ákwáné, bòò ákwilé gè né negbo, ákpegè né mme yi achwó nye, gébè eyigèmbò, ye neba nébéé se. ³⁶ Ndere Èsòwò apye ebwó ákwilé gè né negbo, ámagè gbó sé, néndé alú nkane makiénné

† 20:24 Elú wáwálé nnó: Epófó sére élé *denarius, ayi ébò élú ñká bòò Rom.

Ἐσωῶ, ne álú baá Ἐσωῶ te kwyakwyá. ³⁷ Mosis ntó aleré wáwálé nkane muú ágbógé ákwilégé né negbo. Asá abya genóó eyigé mewε εβῶ eluli wyε gélá sósoge ne akuú Ata Ἐσωῶ né melu εwémbo mmu ηwe wuú nnó, Ἐσωῶ ayi Abraham ne ayi Asek ne ayi Jakób. ³⁸ Mosis akúgé ji mbῶ, éleré nnó Ἐσωῶ alu ayi bῶó abi álú abε. Ἐσωῶ apó fῶ Ἐσωῶ ayi awuú bῶó, alu ayi bῶó abi álú abε, néndé bῶó ako álú abε né mbε ushu wuú.”

³⁹ Jisῶs ajógé mbῶ, Anleré mabé Ἐσωῶ abifo áké ne ji, “Ménleré olu cho.” ⁴⁰ Εβῶó áwúgé mbῶ, mano bwó ákpe né mekó, yé muú ayi ama mua mangií ji nkwé apó.

Muú ayi Ἐσωῶ akweré ji εla gefwa alu maá waa

(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Εwyage Jisῶs ntó agií εbwó awuú nkwé aké, “Bῶó ájoge nnó Muú yi Ἐσωῶ akweré ji εlá gefwa alu mpyáne mfwa Devid, εwena ébέε mbῶ nnó? ⁴² Enyú dekaá nnó mfwa Devid asá né ηwe makwa wuú nnó:

‘Ata Ἐσωῶ ajóó ne Ata wa nnó, jwólé fa né εgbé εbwῶnyε wa, ⁴³ kpaá te gébé gékwónεge nyé eyigé mpyε bῶó mawámé byéé, álaá éké mboó genóó nnó ónéré uká byéé mfaá.’

⁴⁴ Εwéna éleré nnó Mfwa Devid akuú Muú yi Ἐσωῶ akweré ji εlá gefwa nnó Ata wuú. Εpyεmbῶ nnó ne *Muú yi Ἐσωῶ akweré ji

εlá gefwa ama álú mpyáne Devid?”

Jisῶs akwelé baá utóó bií mbeé nnó ekage áσε gepogé Anleré mabε Ἐσωῶ

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

⁴⁵ Nana Jisῶs ajoge lé ne baá utóó bií ne bῶó ako áwúu ntó, aké, ⁴⁶ “Sége gébé ne gepogé ánleré mabé Ἐσωῶ. Εbwó ágbóó mamfyégé bῶ nkúu átyé átyé, ákéné, ágyaáge ntoné gese nnó bῶó átámégé εbwó ne énogé. Agboó ntó mánjwólé né malu énogé né mmu macha mmyεmenεne. Ajyége epaá, ájyaá lé malu afwa ne ájwólege. ⁴⁷ Yémbῶ, mmyé εgbóó εbwó, áfwyálege akwi andée, áfósoge upú bwó, ne ama ákéne malumalu, ánénemmyε áwyáge dῶó nnó ágilé gé bῶó amε. Ndere ápyé mbῶ, áfyé lé getoó né mmyε bwó. Akpéne nyé né εfwyale εwé mebo.”

21

Echyé mekwi mendée ayi alú mbyá

(Mak 12:41-44)

¹ Ndere Jisῶs álú mmu εcha upε Ἐσωῶ, apele dómee nkane bῶó ηka áchwó áfyε manka bwó mmu genó eyigé áfyε ηka Ἐσωῶ. ² Agé ntó mbya mekwi mendée fῶ ndere áfyé baá ubaá ηgba ápeá. ³ Agégémbῶ aké, “Kaáge wáwálé nnó ηka yi mbyá mekwi mendée yina afyε, ejá epwῶ eyi bῶó ako áfyé. ⁴ Yéndémuú áferé ekeke ηka né gejamé eyi ji awyaá achyé, yémbῶ, yε lé mekwi mendée

yina alu mbya, akwe ula géba jii achyéé.”

Jis̄as agaré nkane gekpékpé gé efwyale géchwá nyé meso gébé

(Mat 24:1, 2; Mak 13:1, 2)

⁵ Baá utóó bifó álo mamfége écha upé Esówa nkane átené ewú ne uchánchá mataá, ne ama afége uchánchá unó bi achyé nnó ánóge Esówa. Eféé Jis̄as aké ne ébwá, ⁶ “Enyú degene unó bi, dema deféége yémbó gébé gékwónégé nyé eyigé amúu ewú ne yéé ntaá némaá eni nélaá mfaá nte nópó.”

⁷ Agii ji áké, “Menlére, nde gébé eyige depó tiré na depyé nyé? Nde genó eyi gélérege nyé nnó unó bi uchwáó pyé?”

⁸ Jis̄as ashuí ébwó meko aké, “Sége gébé nnó ékagé muú fó ábwólé enyú dénó mewaa. Nénde, gejamégé bóó áséle nyé mabó ma áchwó eta nyú, áké, ‘Me ne nlú’ ne ájóoge nyé nnó, ‘Gébé gékwóné.’ Ájóoge depó tí, déwugé fó ébwó. ⁹ Ne déwuú nyé ntó abya be kwókwólé ne enyú, ne ébi ámmye tete, défóge fó. Unó bina uko ubóó mbe upye ne epófó nnó mme yina achwá kwyá ténéténé wó.”

¹⁰ Jis̄as amajóó ne ébwó ake, “Maló kpakpa ámmye nyé ne ate ne ate afwa ne bóó bwó ámmye nyé ne ate, ¹¹ Ukpékpé unó upyéé nyé mme yina anyige ne eshye abwólé né gejamégé malu. Emímí mesa ékwéne nyé né malumalu, ne mamée áwáne nyé bóó. Unó bi úgyálege mane upyé nyé né

nebuú manleré ubée unó bi uchwá pye.”

Jis̄as agare ángbá bil efwyale ewé ébwó agéne nyé

(Mat 10:16-25; Mak 13:9-13)

¹² “Gemégé nnó unó bi upye; kaáge nnó bóó ápyéne nyé enyú, áma átulé enyú. Dekpene nyé unóó mpa né macha mmyemenene ne áfyé nyé enyú denó. Ajyé nyé ne enyú né mbe ushu afwa ne bó góména gétúgé dékamé nnó delu bóó ba. ¹³ Gébége detenégé mbe ushu bóó bimbo, kaáge nnó debó mbó élé meti mangaré ébwó mekomejóó Esówa. ¹⁴ Yémbó ekagé dechyé geme nyú efwyale, mamférege unó bi dejóge nyé. ¹⁵ Gébé gekwónégé, nchyege nyé enyú denгарé mejóó eti déjóge yé muú mawame nyú ayi anénege geyó yé manyé mbeé ábéé. ¹⁶ Kaáge nnó bóó enyú ne ákpóo nyé enyú, yé ébélé ánte nyú, yé ánmé nyú yé bóó ula gepú nyú, yé ajeé nyú. Achyége nyé enyú mbaá ákpakpa meló, nnó détené unóó mpa ne áwáne nyé enyú bifó. ¹⁷ Bóó ako ápaá nyé enyú gétúgé delú ánkwalé ba. ¹⁸ Ye enkaá mejwe ewé éjúge nyé né mekpo nyú ekwé, enó epó. ¹⁹ Dekamégé metóó ema, dekpéne nyé mmu genwá eyi gelá gebyé.”

Jis̄as agaré nkane áchóó nyé Jerosale

(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

20 “Gébégé degégé nnó bɔ́ bee áno melo Jerosale mme, kaáge nnó gébé gekwóné eyigé áchwɔ́ chɔ́ ewu. 21 Gébégé mechó ewé epyegé, bɔ́ ako abi né gebagé mewaá Judiya ábó ajyé bíí mfaá makwe. Bɔ́ abi álú né melo ewémbɔ́ áboó ntó. Yéndemuú ayi atanégé mekɔ́, ekage akyaá nnó ajyé mmu. 22 Kaáge nnó gébé eyigémbɔ́, élé bíí bi Esɔwɔ́ atóme nyé efwyale né melo Jerosale mampye nnó unó bi ásáme mmu ηwe wuú ubé wáwálé. 23 E é ebéε nyε mbɔ́ nnó ne andéé abi álú ne mane yé ne abi áchyége baá mámbε. Esɔwɔ́ asɔ́ nyé metɔ́ ne melo ewé, ne bɔ́ ako ágéne nyé gebégé efwyale. 24 Awáne nyé abifɔ́ ne desaá, áséle nyé abifɔ́ nkane bɔ́ denɔré bee, ákaré átó né malɔ́ mako. Ne bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus ápwɔ́ nyé melo Jerosale, ne áchyége nyé ebwɔ́ efwyale, kpaá gébé bwɔ́ gébyé.

Unó bi upye nyε gemége nnó Maá Nte Mekwaá ákérege meso fa mme

(Mat 24:29-31; Mak 13:24-27)

25 “Né gébé eyigémbɔ́, ágéné nyε ufɔ́ unó bi upye né ηmeé ne mfaá ne ambe. Né mme, gewyágé mgbannyi eyi gétánege né ebéé mega, gepyé nyé gejamégé malɔ́ áfɔ́ nnó ebéé échwɔ́ kpá ebwɔ́. 26 Bɔ́ áwére nyé ne efɔ́ né metɔ́ getúge ákaá nnó unó bi ugyálege mane uchwɔ́ pyé né

malɔ́ mako. Ne unó bi uwyaá uto né mfaánebuú unyige nyε, 27 ne ágéne nyε nkane Maá Nte Mekwaá achwɔ́ né mmu gekó ne uto bíí, ne gekpékpégé énogé. 28 Degégé nnó unó bi úlɔ́ mampye, ténége, dégilé gétúge dekaá nnó gébé gekwóné eyigé Esɔwɔ́ achwɔ́ fére enyú né efwyale.”

Jisɔs agaré nkane unɔ́ bi ulálege bya

(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)

29 Ne Jisɔs agaré ebwɔ́ nekanémejɔ́ ake, “Pεge gepɔge genɔ́oge fig ne unɔ́ uko εbi ulálege bya. *

30 Gébégé degégé nnó unɔ́ bimbɔ́ úlɔ́ mantó bya uke, dekaá nnó nshwóné alé chwɔ́ lɔ́. 31 Wyémbɔ́ ntó, gébége enyú dégége nnó unó bina upyéé, débɔ́ mankaá nnó Esɔwɔ́ achwɔ́ gbaré Gefwa jíí.

32 “Ngarege enyú wáwálé nnó njye enínε na négbɔ́ fɔ́ kpaá te unó bina ukó úpyéé.

33 Mfaá ne mme ákwyáge nyε, yémbɔ́ mekomejɔ́ wa alaá te kwyakwya.

Sége gébé

34 “Sége gébé nnó dékagé dényégé genwá, ne dényúgé mmɔ́ dékwéné, ékagé matɔ́ nyú átánε ne Esɔwɔ́. Ékagé dénérégé matɔ́ né genwágé mme yina nnó ékagé bíí bimbɔ́ úbánε enyú nkane menya akwéne metaá.

35 Ne depɔ́ etiré bíí bimbɔ́ dégbárege nyé bɔ́ ako abi álú

* 21:29 Elú wáwálé nnó: Genɔ́ eyige ásámé né mmu ηwe ákú nnó *fig.

fá mme. ³⁶ Kpómege mmye, dénémmye mbaá Ɛsɔwɔ yéndégébé, nnó ji achyé enyú ɛshye dékoó né ɛfwyale ɛwé ɛchwó nye. Depyégé mbɔ, detenege nyé mbe ushu Maá Nte Mekwaá ayi déla pó ne deba.”

³⁷ Yéndé bií Jisɔs alerege wyé bɔɔ né ɛcha upe Ɛsɔwɔ. Anerégé, yéndé nkwale ajye né Mekwé Olif. ³⁸ Ne yéndé dondo bɔɔ ako áchwɔ, ajwólege mmu ɛcha upe Ɛsɔwɔ manwú mekomejɔ wuú.

22

Ajɔ́ geju manwá Jisɔs

(Mat 26:1-5; Mak 14:1, 2; Jɔn 11:45-53)

¹ Ne gébé gébó géfí ɛyigé anyéé epaá koó upú ne epaá bred yi alá muálé. ² Né gébé ɛyigémbɔ, anɔ́ baá ámpyéé upe Ɛsɔwɔ ne ánleré mabé Ɛsɔwɔ, ábɔ ákélege meti nnó áwá Jisɔs bibí, nendé, áfɔ́ nya bɔɔ melɔ.

³ Ne danchɔmeló akpe mmu metɔ́ Judas ayi ákuú ji ntó Iscarot, maá utɔ́ ama né geluágé abi áfyaneápeá.

⁴ Ajye sɔ́ ula ne Anɔ́ baá ámpyéé upe Ɛsɔwɔ ne bɔɔ kpakpa abi ábáme ɛcha upe Ɛsɔwɔ, nnó ákpoó ɛbwɔ́ Jisɔs.

⁵ Ɛbwɔ́ áwúgémɔ, matɔ́ ágɔ ɛbwɔ́ ne ákamé nnó áchyége Judas nka. ⁶ Judas akamé mechɔ́ ɛwé ájɔ́ ne álɔ́ mankélégé meti ɛwé ji apyéé ne Jisɔs akpe ɛbwɔ́ né ámu nkane gejamégé bɔɔ alá kágé.

Jisɔs anyéé epaá koó upú ne baá utɔ́ bií

(Mat 26:17-25; Mak 14:12-21; Jɔn 13:21-30)

⁷ Bií ɛbi áwáne maá egónme gepɛ mbaá epaá bred yi alá muálé, úkwónégé, ⁸ Jisɔs ató Pita ne Jɔn aké, “Chógé depyé menyéé epaá *koó upú nnó ɛsé deyyé dényé ɛwú.”

⁹ Agii ji aké, “Ɔkelege nnó ɛsé deyyé deyyéé menyéé ɛfɔ́?”

¹⁰ Ashuú ɛbwɔ́ meko ake: “Wuúge, mbɔgé deyyégé, dekpégé né melɔ́ kpaá, degene nye mende fɔ́ ne nkɔ́ manaá né mekpɔ, kwólege ji né gepú ɛyigé ji akpéne. ¹¹ Gébégé enyú dekpégé, gárege mbɔɔ gepú nnó: ‘Ménleré aké, léré ɛsé maá gepú ánkéé, ayi ji anyéé nyé menyéé epaá koó upú ne baá utɔ́ bií.’ ¹² Ne mbɔɔ gepú yimbɔ alerege nye enyú maá gepú ayi alú te mfaá enyón ayi ákwýé mé ábélé. Pyégé menyéé yimbɔ ɛwu.”

¹³ Afé, ágé wye yéndégenó nkane Jisɔs abɔ́ agaré ɛbwɔ́. Ne átyé ntó menyéé epaá koó upú yimbɔ.

Menyéé Ata Jisɔs

(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Kɔr 11:23-25)

¹⁴ Gébé gékwónégé, Jisɔs ne ángbá bií áchwɔ́ álɔ́ manyé menyéé yimbɔ. ¹⁵ Ne Jisɔs aké ne ɛbwɔ́: “Mbɔ́ gejigé metɔ́ manjwálé chóncho ne enyú nnó dényé epaá koó upú ne ngé ɛfwyale. ¹⁶ Kaáge nnó me mmáge nyé sé epaá ɛwéná kpaá te depɔ́ ɛtiré epaá ɛwé débéé wáwálé, gébége Ɛsɔwɔ agbárege nyé gefwa jíi.”

17 Ne abwéé amó ne mmóó né mmu, achyéégé matame mbaá Ɛsɔwɔ, achyéé mmóó mimbo mbaá ángbá bií aké: “Sége dényú, déchuú áte. 18 Ngarege enyú wáwálé nnó, élo nana ejyéégé mbe, nnyú sé mmóó mina te gébé eyíge Ɛsɔwɔ aké agbarege gefwa jíí.”

19 Abó ntó bred, áchyéégé matame mbaá Ɛsɔwɔ, agyá nto bred yimbo ubauba achyéé bwó aké, “Gége menyammye wa [ayi nchyéége né gétúgé enyú. Pyéégé wyé na mantéégé negbo na.” 20 Ake ánérege manyéé menyéé, ama bó amó ne mmóó né mmu, aké, “Amo yina, élé *menomenyéé meke ewé Ɛsɔwɔ anyéé nyé ndere manóó ma magbélege nyé né mme né gétúgé enyú.]

21 Yélé njógembó, muú ayi akpóo nyé me alu fá né ujwólé bina. 22 Kaáge nnó Maá Nte Mekwaá agbóo nyé wye nkane Ɛsɔwɔ améé abelé, yémbó utoŋkwa ube ne muú ayi akpóo nyé jíí.”

23 Ángbá bií áwúgé mbó, álo mangii ate aké, “Wáá álú né geluáge sé ayi apyé nyé gefóó genó eyíge na?”

Ángbá Jisɔs ányéé mbeé mechó dékpakpa

24 Né gébé gefó, ángbá Jisɔs álo mbeé manyéégé ne ate, nnó wáá alú muú kpaá né geluáge bwó. 25 Jisɔs awúgé mbeé bwó, ajóó ne ebwó aké, “Gé na ne afwa mme abi alá pó bóó Jus ápyéé. Agárege nnó uto meló meko

úlú ebwó né ámu, ájyárege bóó ne uká, ne ama ákélege nnó bóó ákwáné galógáló ayi ebwó ápye. 26 Yémbó, ébéégé fó mbó ne enyú. Muú kpaá nyú abe nkane mamáné ne menombé abéé nkane ménkpané defwé. 27 Wáá alú muú kpaá? Muú ayi áchóge jí menyéé nnó anyé wáá muú ayi áchwó ne menyéé? Elé jí ayi áchóge jí menyéé nnó anyé pó mbó? Yémbó me nlu né geluáge enyú ndere menkpané menyéé.”

28 Jisɔs aké, “Yé ndere ngéne efwyale, enyú ne délú wyé ne me. 29 Gétú eyigémbó, mpye nyé enyú nnó débé afwa wyé nkane nte wa apye me ntó nlu Mfwa. 30 Denye nyé, denyú ne me né gefwa ya. Dejjwálege nyé ntó ndere afwa mampáné depó né matóó áfyáneápeá ayi bóó Isreli.”

Jisɔs agaré ndere Pita áshyáa nyé jí

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jón 13:36-38)

31 Jisɔs akú Pita aké, “Simun, Simun! Gé ngarege wó nnó danchómeló ase uto nnó amuá enyú, mamféré matóó nyú ne me nkane ácháge esa, áférege ukwóó. 32 Ne me nnemmye mbaá Ɛsɔwɔ nnó ékagé wó óféré metóó wyé ne me kánká. Metóó wye emagé béne, fyé aŋmé byé eshye.”

33 Pita ajóó ake, “Ata, me mkpomé mmye manjye denó ne wó ne ye mangbó ne wó.”

34 Jisɔs ake, “Pita gé, gó ngaré wó nnó, geméégé nnó

menɔ mekwɔ akú fina wɔ ɔshyaá nyɛ nnó ɔkágé me kpaáte ukúkúle uléé.”

Jisɔs agaré baá utɔ́ bií nnó ákpómé mmyé

³⁵ Ne Jisɔs ama jɔ́ ne ángbá bií aké, “Tége nkane ntómé nyá enyú neke nka pɔ́, geba pɔ́ ne unó uká ebichá pɔ́, genó geli nya enyú?”

Ne ebwɔ́ áke, “Ngba, ye genó eyi geli esé gepɔ́.”

³⁶ Agaré ebwɔ́ áke, “Nana muú yi awya nká menyéé jí abó, ne geba ntó. Ne muú yi alá pɔ́ ne esaá akpó nkú wuú asé nka yimbɔ́ ana esaá.

³⁷ Wuúge, Asá genó gefɔ́ mmu nwe ɛsɔwɔ́ nnó, ‘Afyɛ nyé ji né geluágé bɔ́ nchye.’ Genó yina gépyɛ nyé me wáwálé. Enyú debó mankaá nnó yendé genó eyigé ajɔ́ atome ne me gébɔ́ mambé wáwálé.”

³⁸ Ne ángbá bi aké, “Ata dewyá desaá depeá fa.” Jisɔs ake, “Lyáge mechó ewémbɔ́.”

Jisɔs anemmye né Mekwe Olif

(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Jisɔs ályágé gepú eyigémbɔ́, afé né Mekwe Olif nkane ji apyɛ mé, ne baá utɔ́ bií, ákwólé ji ntó. ⁴⁰ Aké ákwonege né melu ewémbɔ́, agaré ebwɔ́ aké, “Négemmye mbaá ɛsɔwɔ́ nnó ékágé enyú dékpé né mmuameno.”

⁴¹ Ne alyá ebwɔ́ afé mbe gachyé, ató manó mme alɔ manemmye mbaá ɛsɔwɔ́ aké, ⁴² “Nte, mbɔ́gé ejigé wɔ́, féré amó efwyale yina né eta wa ábé tete, yémbɔ́

pye genó eyigé wɔ́ ɔkelege, epɔ́fɔ́ eyigé me nkélege.”

⁴³ [Gébégé anémmye mbaá ɛsɔwɔ́, ekiénné ɛsɔwɔ́ étané mfaánebuú echwɔ́ fyé ji metɔ́. ⁴⁴ Ne gekpékpégé mesómé né metɔ́, Jisɔs anemmye ne eshye kpaá njúnjú atáné ji mmye achyege mme nkane denkáré manoó.]

⁴⁵ Ji ánerégé mánemmye, akwilé akeré mbaá yi ángbá bií álú. Abané ebwɔ́ ndere ábélege géjyá gétúgé ápwá né masómé. ⁴⁶ Ape ebwɔ́ agíí aké, “Debelege nde? Kwélégé ka, négemmye mbaá ɛsɔwɔ́ nnó ékágé dékpé né mmuameno.”

Apye Jisɔs

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-11)

⁴⁷ Ndere Jisɔs alu jɔ́ge, njuné bɔ́ néchwɔ́ ne Judas, nɔ́ba ama né geluágé abi áfyaneápeá. Judas aja ebwɔ́ meti, achwógé, afé mbe atyá Jisɔs. ⁴⁸ Atyágé ji mbɔ́, Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Judas ɔkpó lé Maá Nte Mekwaá né mantýá ji nnó bɔ́ ákaá ne ápye ji?”

⁴⁹ Gébégé ángbá Jisɔs ágené nnó mechó kpaa élé chwɔ́, agíí aké, “Ata debó desaá delɔ úmye?” ⁵⁰ Ne nɔ́ba Jisɔs ama né geluágé bwɔ́, ajuú aparanja, alɔ manké memfwé *Étúkpe ámpyεé ure ɛsɔwɔ́, asó etu ewé egbé ebwɔ́nyε.

⁵¹ Ne Jisɔs agaré bɔ́ bií aké, “Dépyégé sé mbɔ́, lyáge ebwɔ́.” Aferé ebwɔ́ wuú ata etu memfwe yimbɔ́, eferé.

⁵² Ne Jisɔs abwólé eta *Anɔ́ baá ampyεé ure ɛsɔwɔ́ ne ámbamé echa ure ɛsɔwɔ́ ne

ákpakpa melo abi áchwá mampye ji. Agií ebwó aké, “Enyú dechwó na ne bo aparanja ne mámbó unó mampye me nnó me nlu menjó? ⁵³ Ndó ndó ne ndó njwálege ne enyú né echa upe, enyú deta me ebwó mmye wó. Yémbó gébé eyige nyú gékwané nana, dechwó né uto dánchomeló ayi mfwa utuú.”

Pita ashya nnó ji akágé fɔ Jisɔs

(*Mat 26:69-70; Mak 14:66-72; Jɔn 18:15-18, 25-27*)

⁵⁴ Ne bɔ́ bina ápye Jisɔs áfé ne ji né dachi etúkpe ampye upe Esɔwɔ. Ne Pita ala te meso, akwálege ebwó gachyéé, gachyé. ⁵⁵ Akwónégé, abané bɔ́ bí ásené mewé né dachi áwyá. Pita achwá jwále ntó né geluáge ebwó. ⁵⁶ Ménkpané defwé ama né dachi yimbó ayi alú mendée, agégé Pita né geɲgbógé mewé nkane ajwále, ape ji domeé, aké, “Mende yina ntó abó alu ne Jisɔs.”

⁵⁷ Pita ake, “Chaá-ó! Meso mendée nkágé ji.”

⁵⁸ Ewya ye wó, mende fɔ agé Pita ake, “Wó ntó ɔlu muú bwó ama.”

Pita ake, “Me detuú-o!”

⁵⁹ Ewya genógé nchwáneke, mende ayifɔ aké, “Wáwálé gebií gepó mmu mende yiná ntó abó alu ne Jisɔs, ji ntó atané gebagé Galilií.”

⁶⁰ Ne Pita ake, “Ge da, me kágé ewe wɔ jóge mbó.”

Wye nkane ji alú jóge mbó, menɔ mekwá akú

kɔkɔgólókɔ́. ⁶¹ Ata Jisɔs akó gemé apé Pita. Amé bwó átuú, ne Pita ate mekomejɔ́ ayi Ata Jisɔs abó agaré ji nnó, “Gemégé nnó menɔ mekwá akú, ɔshya nyé ukúkúle uléé nnó ɔkágé me.” ⁶² Gébégé Pita áteé mekomejɔ́ yimbó, afe dafye, anyɔ meko ngbó ali segé segé.

⁶³ Bɔ́ bi ábáme Jisɔs, álo manjwyá Jisɔs, ne átúlege ji. ⁶⁴ Awé ji ndeé né amé, ne ágiíge ji aké, “Waá adoó wɔ? Garé esé mbógé ɔkage.” ⁶⁵ Ne ebwó áma jú ji mashye mmye né gejamégé mati.

Jisɔs akpe unó mpa

(*Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jɔn 18:19-24*)

⁶⁶ Bií újyágé, *ákpakpa melo, ne Anó baá ampye upe Esɔwɔ ne *Anleré mabé Esɔwɔ áchomé né eso. Áchwó ne Jisɔs né mbe ushu bwó. ⁶⁷ Agií ji aké, “Wɔ ne ɔlú Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa?”

Jisɔs ashúú ebwó meko aké, “Mboge ngarégé enyú, dekámégé nyé fɔ ne me. ⁶⁸ Ne mbógé ngiígé enyú nkwe dekámégé nyé fɔ manshuú me meko. ⁶⁹ Yémbó lo nana chó mbe, Esɔwɔ ayi áwya uto uko abelege Maá Nte Mekwaá né mfaá geluógé énogé né egbé ebwonye wuú.” ⁷⁰ Ajógé mbó, ebwó ako ágií aké, “Wɔ ne ɔlú Maá Esɔwɔ?”

Jisɔs aké, “Elú wyé nkane enyú dejɔ́ mbó.” ⁷¹ Ne ebwó áke ne ate, “Ndé gécha démage kéle bo ntésé? Esé ambɔ́ dewú mé genó eyi getané jimbó meno.”

23

Afɛ né Jisɔs mbaá Palet

(*Mat 27:1, 2, 11-14; Mak 15:1-5; Jɔn 18:28-38*)

¹ Ebwó ájógé mbɔ, echomele meko ekwelé ká efé ne Jisɔs mbaá Palet. ² Akwónégé éwu, álo maáma ji depɔ mmye áké, “Dépyé ményákwó yi ndere achó melɔ esé, achoge bɔ́ uká mme nnó áchyegé fɔ nkamakpo mbaá Mfwa Rom, ne ama garege bɔ́ nnó ji ne alú Muú yi Eɔwɔ akweré ji elá gefwa.”

³ Palet agí Jisɔs áké, “Wɔ ɔlu Mfwa bɔ́ Jus wáwálé?”

Jisɔs áké, “Elu nkane ɔjó.”

⁴ Ne Palet ajó ne anó baá abi ápye ure Eɔwɔ ne gejamégé bɔ́, áké, “Ngéfɔ gabo ayi mende yina apyé wó.”

⁵ Yémbɔ áshii wyé ne ewú áké mende yina achoge bɔ́ uká mme, aleré né mme Judiya meko, alɔ né melɔ Galilí kpaá akwóné fá melɔ ewe.

Palet ató Jisɔs mbaá mfwa Herɔd

⁶ Palet awúgé mbɔ, agí áké, “Mende yina ele muú Galilí?”

⁷ Akámégé, Palet ató Jisɔs mbaá Herɔd néndé Herɔd ne agbaré mboó melɔ yimbɔ. Né gébé eyigembɔ Herɔd abó alu né Jerosale. ⁸ Gébége Herɔd agené Jisɔs, metó ego ji dɔ́, elé ji abɔ ákelege mé mangé ji te gachií, néndé, ji abó awuú mé ngɔ Jisɔs. Ne abó awya uméé nnó ji agé ufélékpá ebi Jisɔs apye. ⁹ Ewyágé Herɔd agí Jisɔs bɔ́ nkwe dɔ́, ne yeé meko Jisɔs ashúú ji wó. ¹⁰ Agígé

mbɔ, *Anó baá ampye ure Eɔwɔ ne *Anleré mabé Eɔwɔ áwɔ áchwó mbɛ, álo manjó depɔ eti Jisɔs apyé ne eshye. ¹¹ Mfwa Herɔd ne bɔ́ bee bií álo manjwyagé Jisɔs, áchyege ji mekpo unó. Abó nkúu mfwa áfyé ji mmye, amá átó ji akéré meso mbaá Palet. ¹² Né bií ebi mbɔ dejee Palet ne Herɔd delɔ. Te gachi ebwó abó alú máwámé ne ate.

Palet asó mpa nnó áwá Jisɔs

(*Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jɔn 18:39—19:16*)

¹³ Gébége ákeré meso ne Jisɔs, Palet akú anó baá abi ápyé ure Eɔwɔ, ne ákpakpa melɔ, ¹⁴ áchwógé, áké ne bwó, “Mbɛ mbɛ, enyú dese mé mende yina dechwɔ ne ji eta wa deké achó melɔ. Ngí ji bɔ́ nkwe né mbɛ ushu nyú, yémbɔ ngéfɔ gabo yi mende yina apyé né depɔ etiré enyú déké ji akwé ebe wó. ¹⁵ Yé Mfwa Herɔd ntó age nnó mende yina akwé ebé wó, nkawú ne ji akéré meso eta esé. Góge ngaré enyú nnó mende yina apyé ye gabo fɔ ayi abɔ mangbó wó. ¹⁶ Yémbɔ nchyege nyé enyú ebwonye nnó átulé ji ályá ji, ajyé.”

¹⁷ [Nkane gepógé gébé yimbɔ gélú, yendégébege epaá kwyakwya defwé, Palet aferege muú denɔ ama nkane bɔ́ bií ákelege.]

¹⁸ Ne ákalé ebwó ako áké, “Wá mende yina, esé dekelege élé Barabas.” ¹⁹ (Barabas abó akpe denɔ gétúgé achwó ne efwyale né melɔ ne muú ayi ji ama wá.)

20 Palet akelege meti manlyá Jis̄s ajoyé, ne ama ajóo ne ebwó. 21 Ne ebwó ako ákalé áke, “Wó ji né gekwa, wó ji né gekwa.”

22 Né manjane aléé Palet ama gií ake, áwó ji nnó apye nnó? “Ndé gabo ayi ji ápyeé?” Nge ye genó eyigé ji apyé ne njóo nnó áwó ji né gekwa wó. Ngarege ádó ji ályá ji ajoyé.

23 Né ebwó ádo delúlú áké, “Áwó ji né gekwa.” Makálé bwó áwerí uto Palet. 24 Akamé ne asó mpa áké, “Apye ne Jis̄s ndere ebwó ákelege.” 25 Aferé muú yi ebwó ákélege ayi abó akpené deno gétúgé, efwyale ewe ji achyé ne muú ayi ji awáné. Gébégé áféré ji, Palet agbaré Jis̄s achyé ebwó, nnó ápye ndere ejí ebwó.

Áwó Jis̄s né gekwa

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

26 Bóo bee áse Jis̄s né dachi Palet ále jyéé, ne nkane ebwó ákéne ájyéé, átuú ne mende fó ayi akú ji Simun, muú melo Seren, atané dondo yimbo né mewaá ajyéé Jerosale. Agbaré ji áneré ji gekwagé Jis̄s né manjáo nnó ji akpá akwólege Jis̄s meso. 27 Ne gejamé gé bóo ákwólege ji meso. Abifo élé andée, abi ákparé amú mekpo, álile, áyiage ne masómé ndere áteé efwyale wuú. 28 Ne Jis̄s abwólé áké ne ebwó, “Andée Jerosale, déligé sé gétú ya, líge lé geme enyú ne baá enyú. 29 Kaáge nnó né meso gébé bóo ájóge nyé nnó, ‘Éfwó ébé ne andée abi

ákwené dénkwo ne abi ála alú danchyéé baá mámbé!’

30 Né gébé eyigémbó, bóo áshyáge nyé mmye nnó, ‘Échye mfaánebuú ashulé esé mmye, ye mme anií ese.’ 31 Apyegémbó na ne genó eyi gélú gebé, ne ebeé nyé nnó ne gegbógbógé genó?”

32 Gébégé ájye wó Jis̄s, áse ntó bóo ubée apéa manjye wá choncho ne ji. 33 Akwónégé melú ewé ákuú nnó, “Unkónkó makpo,” áwó Jis̄s né gekwa. Ne ama wó bóo ubée bimbo mfaá ukwa upea, ama né egbé ebwonye wuú, ne ayifo né egbé ebwabe wuú. 34 Jis̄s áké, “Nté, gé ebwó meshwe, jinte gabo áyi ebwó ápyémbó, néndé ákágé.”

Bóo bee bina, ákpyá megyaá ákáré mandeé Jis̄s áfyé ate amú. 35 Bóo átené éféé ápéle nkane áwóme Jis̄s né gekwa. Ne ákpakpa bóo Jus, álo manjwyagé ji áké, “Apoóge bóo bí chachá, akaágé poó fó ntó geme jí mbógé alú Muú yi Esowo akweré ji elá gefwa.”

36 Bóo bee ntó ájwyá Jis̄s, áchyéé ji mmóo amí mamýáme, 37 ne áké, “Mbógé nnó olu Mfwa bóo Jus wáwálé, poó geme jyé.”

38 Asá ntó nwé ába né gekwa né mfaá mekpo Jis̄s. Asá wyeé áké, “Gé Mfwa bóo Jus na.”

39 Muú ubée ama ayi áwómé ji ntó né gekwa ejí, alo manjwya ntó Jis̄s áké, “Pó olu Muú yi Esowo akweré ji elá

gefwa? Poó yé géme jyé, ὁποῦ ἐσέ ntó.”

⁴⁰ Ne ayifó ashulé ji yimbo ndo aké, “Wó ὄῶῶ fῶ Ἐῶῶ? Ὀlu ntó mmú efwyale nkane mende yina. ⁴¹ Ἐῶῶ ne wó debó nsá né gabo ayi ἐῶῶ depyé, nkawú ne dégène efwyale ewé. Ne mende yina apyé gabo wó.” ⁴² Ne ajóῶ ne Jisῶs aké, “Ata te me gébége ὠchwóge gbáre gefwa jyé.”

⁴³ Jisῶs áshuú ji meko aké, “Ngarege wó wáwálé nnó fina ὠbe nyé ne me né meló Ἐῶῶῶ.”

Negboné Jisῶs

(*Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jῶn 19:28-30*)

⁴⁴ Kálánká efyáneépeá eké ékwónene, ἠμεῖ ἐνομé, gemmua gékwé né meló meko kpaá te kálánká elé. ⁴⁵ ἠμεῖ ἐνομégé, ekat ewé ekaré metῶ echa upε Ἐῶῶῶ egyptalé ubaá úpeá. ⁴⁶ Eké éwyáge, Jisῶs aló mankalé kénké aké, “Nte mfyε geme ya né amú jyé.” Ajóge mbó, ashulé kwyakwya geféré h-ε-m metῶ ekwé.

⁴⁷ Muú kpaá bῶῶ bee ayi abó atené eféé, agégé genó eyi gepyé, afeé Ἐῶῶῶ aké, “Wáwálé, mende yina abó apyé gabo wó.” ⁴⁸ Gejámégé bῶῶ abi abó áchomé eféé ápéle, ákeré upú bwó amu meso kpákpáré, mashu mme tóntó né genó eyigé ebwó ágené. ⁴⁹ Ajeé Jisῶs ako áténé tete ágéne depῶ etiré na. Abifó alú andée abi abó átané Galilii ákwólé ji.

Anii Jisῶs

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jῶn 19:38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Mendefó abó alu, akamege Josef, atané né meló Arimatya né gebagé mewaa Judiya. Alu nyá muú ayi alu cho, ne abelege mabé Ἐῶῶῶ. Abó agile gébé eyigé Ἐῶῶῶ achwó gbáre gefwa jí. Yé élé alú ntó muú ama né geluágé ákpakpa bῶῶ Jus, apó nyá meko ama ne ebwó nnó áwá Jisῶs. ⁵² Nkane Jisῶs agboó, afé mbaá Palet, ajye gii nnó achyé ji genkwógé Jisῶs. ⁵³ Palet achyége ji ebwonye, ajye féré genkwógé Jisῶs né mfaá gekwa, afyalé géjí ne éshyé ndeé, ajye níí mmu menome ewé abó áchomé te gachií mmu etaravé, ewé ála álu ganii muú wyε. ⁵⁴ Afyé ji mmu menome, nénde ákpomege mmye nnó bíí uwyaá ebwó ebi uló nkwale yimbo.

⁵⁵ Andée abi átane ne Jisῶs né Galilii, ákwólé Josef ne ágé ntó menome ne áma ágé ntó nkane áfyé ji né mmu. ⁵⁶ Akérégé meso né upú bwó ákwyé maweé gébé ami malómáló ami awáage mewu muú.

Bíí uwyaá bwó úkwónégé, ebwó ágbeé mmye nkane ebé bwó élú.

24

Jisῶs akwilé né negbo

(*Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jῶn 20:1-10*)

¹ Bíí mbe né uwyaá, andée bimbo ákpá maweé gebé ami ebwó ákwyé, dondo gemmuá

mme áfè né menome ewé aní Jis̄s. ² Akwónégé wyé, áge nnó, ábogéné mé ntaá égbé éma eniné abó ákweré embú menome. ³ Ne gébégé ákp̄né mmu menome, ákéle genkwógé Atá Jis̄s áge wó, ⁴ ákwé tametame, áké áp̄lé ágé b̄ó makpó apéa ne mandeé áyi áshwánege át̄né ebwó nen̄kuné mmye. ⁵ Efó ekwó bwó metá, ámmo makpo mme. B̄ó bimbó agíi bwó áké, “Nde enyú dékelege muú yi alú mebe né geluágé abi ágboó? ⁶ Apó fa, akwilé né negbó, atane. Tége genó eyigé ji agaré enyú gébégé enyú delú né Galilíi.

⁷ “Abó áké, ‘Achyége nyé Maá Nte Mekwaá mbaá b̄ó ubeé, áwóme nyé ji né gekwa, ne ekwónégé ndó élé, akwilége nyé né negbo’.”

⁸ Andée bina áte unó bí Jis̄s abó ajó, ⁹ átané né menome áfè mangaré unó bi úpyé mbaá ángbá bíi abi álaá áfyaneama, ne áma garé ntó áhkwólé Jis̄s ako. ¹⁰ Andée bimbó élé, M̄eri muú meló Magdala, ne Joana ne M̄eri ayi Mmá J̄emsi chóncho ne andée abifó ntó, ágaré ángbá Jis̄s genó eyigé ebwó ágené. ¹¹ Ne ángbá ákamé wó, áse nnó élú gebyó. ¹² Yémbó, Pita akwilé ka abó afé né menome, abyélé mme ape, agé lé mandeé áyi abó afyalé genkwógé Jis̄s. Ala meno mekpo fuú, ne akere meso mmu gepú jíi.

*Agé Jis̄s né meti meló Emaeus
(Mak 16:12-13)*

¹³ Wyé bíi bimbó, b̄ó abi ákamé ne Jis̄s apéa, álya meló J̄erosale ájye né maá meló ayi ákú Emeus. Neke nelu genógé *h̄kpá neke ekénéama. ¹⁴ Ndere ájyé, ádóo abya né depó deko etiré depyé. ¹⁵ Nkane ádóo abya ákéne ajye, Jis̄s atané ebwó né meso ne aló manké ne ebwó. ¹⁶ Yémbó áge ji, ne ákaá fó nnó élé Jis̄s wó. ¹⁷ Jis̄s agíi bwó áké, “Nde abya ayi enyú dékéne dédóo ne dembyó né mataó enyú?”

Atané nyámeé, mmye meshwé meshwé. ¹⁸ Muú bwó ama, ayi ákú ji Klyopas agíi ji áké,

“Wó mbi ne olu menkéé fá meló J̄erosale ayi olá kágé depó etiré depyé mboó ndó eyína?” ¹⁹ Jis̄s agíi áké, “Nde depó depyé?”

Ashuú ji meko áké, “Depó eti depye mbaá mende yi akámege Jis̄s ayi muú Nasaret. Alu nyá gekpékpégé *Muú Ekpávé Ēs̄w̄o. Ne apye ukpékpé ufélékpá ne agarege nyá meko mejó Ēs̄w̄o. Ēs̄w̄o afeé utó bíi, ye b̄ó ntó afeé utó bíi. ²⁰ Yémbó anó baá abi ápye upe Ēs̄w̄o ne ákpakpa meló ágbare ji áchyéé nnó áwá ne áwó ji né gekwa. ²¹ Ne esé debó débelé uméé nnó ji ne Ēs̄w̄o atome nnó achwó áféré b̄ó Israeli né efwyale. Élé mbó ndó élé fi, eyi depó etiré na depyé. ²² Ekwyá mbó wó, andée fó abi alú né geluágé sé ápye esé dela meno mekpo fuú. Afé né menomé gejyéjyégé bí. ²³ Yémbó áge fó genkwógé Jis̄s wó, ne akere

meso, ágare esé nnó ebwó ábó áge makiénné Esowó eké élé *ame gejyá, ágaré ebwó nnó Jisós alu mebe. ²⁴ Bóó bifó abi álu né geluágé esé áfé né menome ne ágé yéndégenó wyé nkane andée bimbó abó ájóó, yémbó ebwó áge Jisós wó.”

²⁵ Jisós aké ne ebwó, “Enyú dekenegé, matóó nyú álu dembyó mankamé unó bi bóó ekpávé Esowó ásámé. ²⁶ Enyú dekaá fó nnó Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa abó mangé efwyale ne akpé mmu gefwa jíí wó?” ²⁷ Jisós alo mampye nnó ebwó ákaá unó uko ebi ásámé átome ne ji né mmu ηwe Esowó, manlò né ηwe ayi Mosis asamé, okwóné né abi bóó ekpávé Esowó ntó ásámé.

²⁸ Wyé nkane ála kwókwólé ne melò ewé ebwó abó ájyée, Jisós apye eké achwó koó, ²⁹ ebwó ágbé ji aké, “Bélé fá ne esé néndé bíí ukoó, gemmua gélé chwó.” Akame, ne afé mámbelé ne ebwó. ³⁰ Gébége ajwólé ka mányé menyéé ne ebwó, abó nto bred achyé matame mbaá Esowó agyá achyé ebwó. ³¹ Ténéténe yimbó ame ákaá ebwó mekpo, ebwó ákaá nnó gé Jisós na. Ne eke ewyage aseé ebwó né ame. ³² Alágé meso, aké ne ate, “Pó mane magyalé esé gébége ábáné esé né meti agárege ese depó etiré délú mmu ηwe Esowó?”

³³ Ténéténe yimbó, ákwilé, ákere meso né Jerosale, áge baá utóó afyaneama choncho ne áhkwólé Jisós abifó. ³⁴ Abi

afyaneama áke, “Elú wáwálé, Ata akwilé né negbo, Simun agé ji mebe.”

³⁵ Abimbó ápeá ágaré ntó ebwó ewé ebó épyé né meti, ne gébége Jisós agyalé bred ne ebwó álé ká ji.

Jisós aleré mmye mbaá áhgbá bíí

(*Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jón 20:19-23; Áhḡ 1:6-8*)

³⁶ Gébége ebwó álu garégé depó tí, Jisós jimbó akpe atené metóó metóó bwó aké, “Neso nébé ne enyú.”

³⁷ Yémbó ebwó ábó efó, áferege nnó ebwó ágéne mbó le muú nefoó. ³⁸ Jisós agíí ebwó aké, “Nde mane magyálege enyú? Enyú debyóme mbó ndé? ³⁹ Pége amu ya, ne uká bá ne dekaá nnó élé me mbóó. Tage menyammye wa dewú ndere alú, muú nefoó ábeé fó ne menyammye ne ugoó nkane enyú degene mbó me.”

⁴⁰ Jisós ajóge mbó, aleré ebwó amu jíí ne majya jíí. ⁴¹ Yémbó ákwé tametame mmu nechóchó ne ákélégé fó mankamé. Eféé mbó Jisós agíí bwó aké, “Dewyáá menyéé fó fá manyé?” ⁴² Abó mboó meshuú ayi ábó átyé, áchyéé ji. ⁴³ Ase anyé né mbe ushu bwó.

⁴⁴ Ake yé ne ebwó, “Genó eyigé enyú dégéne fina élé eyigémbó ngaré enyú gébége debó délú choncho. Nké unó uko ebi ábó ásámé átome ne me né mmu ηwe Mosis ne abi bóó ekpávé Esowó ne ebi ásámé ntó né mmu ηwe

makwa Εσωω, úbó mambé wáwálé.”

⁴⁵ Nðere Jis̄s ajó mbó, anené εbwó defóó nnó ákaá mekomejóó ayi alú né mmu ηwe Εσωω. ⁴⁶ Ne ajó ne bwó aké, “Abó ása nnó, Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa abó mangé εfwyale ne ágbó, ne ndó εκwónégé ελεέ, akwilege nyé né negbo. ⁴⁷ Aló nye né Jerosale ne ájye né malo mako mangaré gé mekomejóó Εσωω né mabó mií nnó bóó ákwóré matóó bwó ne Εσωω ajinte gabo bwó. ⁴⁸ Enyú delu bóó bí degéné unó bina, ne debó mangaré bóó ubi. ⁴⁹ Ntóme nyé enyú εchye ewé nte wa abó anyémeno manchye enyú. Yémbó jwólege fa né meló kpa ewé, kpaá té gébé gékwónege nyé eyigé uto bimbó utánege mfaánebuú uchwo enyú mmye.”

Jis̄s akwó afé mfaánebuú

(Mak 16:19-20; Aηg 1:9-11)

⁵⁰ Jis̄s ase εbwó áfé kwókwólé né meló Betani, εféé mbó abweé amu mfaá ajé εbwó. ⁵¹ Nðere ajéle εbwó, alya bwó aló mankwó ajye né mfaánebuú. ⁵² Εfembó, baá utóó bi áló mamféé ji ne ákeré meso né Jerosale ne gejamégé nechóchó. ⁵³ Ne yendégébé ájwólege mmu εcha upe Εσωω, áféεge Εσωω.

Abya melóméló Jis̄s Kras ndere J̄ON ásamé

*Mekomej̄ó ayi achw̄ó ne
geḡwá*

¹ Gemegé nnó mme yina abo, mekomej̄ó abo alú m̄. Mekomej̄ó yimb̄o abo alu ne Es̄w̄o ne mekomej̄ó yimb̄o abo alu Es̄w̄o. ² Abó alú mé ne Es̄w̄o té ula uló.

³ Unó uko ebi Es̄w̄o akwyeé uké ne ji. Ji ábé damp̄o, mmb̄o yé geno gema gep̄o.

⁴ Mekomej̄ó yimb̄o ne awyaa geḡwá. Ne geḡwá eyigémb̄o gelú lé geḡgb̄o mbaá akwaá.

⁵ Geḡgb̄o eyigémb̄o geḡenégé né mmu gemmua, yémb̄o gemua gékágé kweré gejí.

⁶ Es̄w̄o abó ato mende f̄o ayi ákuú ji nnó J̄on, ⁷ J̄on achw̄ó ndere ntes̄e, mangaré akwaá genó eyigé geḡgb̄o eyigémb̄o gelú, nnó ebw̄ó awú áfyéé metó ne gejí. ⁸ Jimb̄ó apóf̄o geḡgb̄o eyigémb̄o, achw̄ó lé nkane ntes̄e mampye akwaá ákaá geḡgb̄o eyigémb̄o.

⁹ Geḡgb̄o eyigé wáwálé, eyi geḡenégé mbaá yéndemuú, geb̄o gechw̄ó fa né mme.

¹⁰ Ji abó alú fa mme, ne yé élé mme ayi Es̄w̄o akwye akéné ne jí, b̄ó mme akaá f̄o jí wó. ¹¹ Ji achw̄ó né melo wuú, b̄ó melo wuú ásé f̄o jí wó.

¹² Yémb̄o b̄ó ako abi ásélé ji, áfyéé mató ne ji, áchyeé ebw̄ó ebw̄onye mamb̄e baá Es̄w̄o.

¹³ Gef̄ó eyigé ábyéné ebw̄ó,

gepóf̄o ndere akwaá ábyene baá. Ne epóf̄o ntó ndere akwaá ákelegé, epóf̄o ntó ndere nte aklege. Nebyene bw̄ó nte nte mbaá Es̄w̄o.

¹⁴ Mekomej̄ó yimb̄o, abw̄olé mekwaá, ajwale fa mme ne ese, alere galógál ayi apw̄o amu ne ajógé dep̄o etire delú wáwálé. Degé enoge ewé ji awyaa, ewé ji aséle mbaá Nte wuú ndere danchi Maá.

¹⁵ J̄on agarege b̄ó geno eyigé ji agene getóme ne Jis̄s, ajógé kenke aké, “Gegé muú ayi njóógé nya nnó, ‘Ji ayi achw̄ó mb̄o me meso apw̄o me, néndé gemegé nnó ábyé me, ji abo alu mé.’”

¹⁶ Ne gétúgé galógál wuú apye ese ako debó neb̄o matimati. ¹⁷ Mabé Es̄w̄o aké ne Mosis yémb̄o galógál ne wáwálé áke ne Jis̄s Kras. ¹⁸ Yé muú ama ayi agene me Es̄w̄o apó ekose danchi maá wuú. Ji alu ntó eke Es̄w̄o. Ji ayi alu fíí ne nte wuú ne apye b̄ó akaá gef̄ó eyigé nte alu.

*Mekomej̄ó ayi J̄on men-
wyaá b̄ó manad̄ Es̄w̄o
dgarége*

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18)

¹⁹ Akpakpa b̄ó Jus né Jerosale áto ámpyéé upe Es̄w̄o ne ámpoó ámpyéé upe Es̄w̄o nnó áchw̄ó ágií J̄on nnó ji alú waá? Agigé mb̄o,

²⁰ J̄on ashya f̄o mangaré ebw̄ó wáwálé wó. Ge na ne ji agare, aké “Me mpóf̄o Muú yi Es̄w̄o akweré ji elá gefwa.”

²¹ Agi ji aké, “Ne w̄o olu waá? Nnó w̄o olu élé Elija.” Ne J̄on ashuu ebw̄ó meko aké, “Ngba me mpó.” Ama ágií ji

áké, “Nnó wò òlu muú ekpávé Èsòwò?” Ama ashuú èbwò meko aké, “Ngba.”

²² Aké, “Wò òlu waá yéé, shuú esé meko ayi dejye garé bọ́ abi atómé esé. Wò mbọ́ òké òlu waá?”

²³ Ne Jon ashuú èbwò meko aké, “Me nlu meko muú fò ayi ábéne né mashwòne nnó, nyage meti Ata èbe cho; mbò ne Asaya muú ekpávé Èsòwò abò ajọ́.”

²⁴ Bọ́ dentọ́ bina álu ntó ekwò bọ́ Farasi, ²⁵ Ne ágií Jon aké, “Ulannó wò ọ́wyagé bọ́ manaá Èsòwò mbọ́gé ọ́fọ́ Muú yi Èsòwò akweré ji elá gefwa, yé elé Elija yé èbé elé muú ekpávé Èsòwò ayi abò agare nnó achwọ́?”

²⁶ Jon ashuú èbwò meko aké, “Me, nwyage enyú ne manaá Èsòwò mamímamí, yémbò muú fò alú fa metọ́ metọ́ enyú ayi délá kágé ji. ²⁷ Achwọ́ mbò me meso, me nkwané yé muú ayi akágé manyí unó uka èbií wó.”

²⁸ Unó bi na uko upye né melò Betani né egbé èbéé Jordan mbaá Jon awyagé bọ́ manaá Èsòwò.

Jisòs alu maá egòhme Èsòwò

²⁹ Bií uyyagé Jon agé ndere Jisòs achwọ́ eta wuú, aké, “Gégé maá egòhme Èsòwò ayi akpáné gabo akwaá fa mme.

³⁰ Ji ne me mbò njọ́ge ntome ne ji nnó, ‘Muú fò achwọ́ mbò me meso ayi apwọ́ me néndé gemége nnó ábyé me ji abó alu mé.’ ³¹ Me mbọ́, mbò nkaá fò ji wó. Yémbò ula bi me nwyagé bọ́ manaá Èsòwò úlú elé mampye bọ́ Isrèli akaá ji.”

³² Ne Jon agaré bọ́ geno eyigé ji agene, aké, “Ngé Mendoó Ukpea ndere etané mfaánebuú eké gepwine echwó tène ji mmye. ³³ Me mbọ́, nkaá fò ji wó, yémbò muú ayi atómé me nnó nwyaaá bọ́ manaá agaré me aké, ‘Muú ayi ọ́gené Mendoó Ukpea éshúlege etené ji mmye, ji yi mbò ne alú muú ayi awyagé bọ́ ne Mendoó Ukpea.’ ³⁴ Me ngé ndere epyembò ne Jisòs, ne ngarege enyú nnó ji alú Maá Èsòwò.”

Baá utọ́ abi Jisòs abọ́ mbe akuí

³⁵ Bií èbifó uyyagé, Jon ama atené eféé ne baá utọ́ bií apea. ³⁶ Ndere agéne Jisòs akene ajye, ajọ́ ne baá utọ́ bií aké, “Gégé maá egòhme gepégé Èsòwò mbò.”

³⁷ Ne baá utọ́ bií bimbo apeá áwúgé ndere Jon ajọ́ mbò, ákwólé Jisòs. ³⁸ Jisòs ábwólégé ushu meso agé èbwò ndere akwólégé ji, ágií èbwò aké, “Enyú dekelégé ndé?” Èbwò aké ne ji “Rabi wò ọ́jwòlege efó” (Ula Rabi utene nnó menleré).

³⁹ Aké ne èbwò, “Chwóge dégé mbaá ayi me njwòlege.” Èbwò ákwólé yé ji ájye gé mbaá awu, alá ewú ábelé ne ji bií bimbo. Gébé eyigémbò gébò gélú kálánká eni né nkware.

⁴⁰ Ne baá utọ́ bina apeá abi áwuú ndere Jon ajọ́ ákwólé Jisòs, ama ele Andru menmo Simun Pita. ⁴¹ Andru abó mbe akelé menmo wuú Simun. Agégé ji, agaré ji aké, “Esé degé Muú yi Èsòwò akweré ji elá gefwa.” Mabò ami

na, malu wye mabɔ mami mamaá ne Kras. ⁴² Asé yé Simun afé mbaá Jisɔs ne Jisɔs apé ji domeé, aké, “Wɔ ɔkamege Simun maá Jon, akuú nye ntó wɔ nnó Sefas.” Sefas alu wye mabɔ mami mamaá ne Pita. (Ula Pita utene nnó etárávé.)

Jisɔs akú Filip ne Nataniel

⁴³ Bii ebifɔ uyyagé, Jisɔs akpome mmye manjye Galilií, ndere ayyé agé Filip, ajɔɔ ne ji aké, “Kwólé me.”

⁴⁴ Filip ntó atané Betsada maá melɔ ayi Andru ebwɔ ne Pita atane wye. ⁴⁵ Filip akéle Nataniel. Agégé ji, agaré ji aké, “Esé dégé muú ayi Mosis asamé né mabé atome ne ji ne bɔɔ ekpávé Esɔwɔ ntó ása ato ne ji. Alu Jisɔs muú Nasaret maá Josef.”

⁴⁶ Nataniel akale aké, “E é! Genó gelógélɔ ntó gétánege né Nasaret.”

Filip aké, “Chwɔ kpa ame jye ɔgé.”

⁴⁷ Jisɔs agégé ndere Nataniel achwɔɔ eta wuu, aké, “Gé maá Isréli ayi wáwálé na. abwólége fɔ dembwóle.”

⁴⁸ Nataniel agii ji aké, “Ɔpye nnó ne ɔkaá me?” Jisɔs ashuu ji meko aké, “Gemegé nnó Filip akú wɔ, me ngé me wɔ né ulaá genɔɔ eyigé akuú nnó fig.”

⁴⁹ Nataniel awúgé mbɔ, aké, “Ménleré wɔ ɔlu Maá Esɔwɔ, ɔlu nto mfwa bɔɔ Isréli.”

⁵⁰ Jisɔs aké ne ji, gétúgé ngaré wɔ nnó ngé wɔ né ulaá genɔɔ eyigémbɔ, “Ne ɔfyéé metɔɔ ne me? Ɔgéne nye ukpékpé unó bi upwɔɔ ebi.”

⁵¹ Ama ajɔɔ aké, “Ngarége enyu wáwálé nnó, dégéne nye nkane mfaánebuú anenege ne makiénné Esɔwɔ akwome áshulege ne mfaa Maá Nte Mekwaá.”

2

Neba né melɔ Kana

¹ Bii ebifɔ uyyagé, né ndɔ eyi egbeé eleé, neba nefɔ nebɔ nélú né melɔ Kana né gebagé mewaá Galilií, mma Jisɔs abɔ alú wye. ² Alɔ ntó Jisɔs ne baá utɔɔ bii né neba eníné mbɔ. ³ Ne mmɔɔ epaá ewémbo mabyegé mma Jisɔs ajɔɔ ne ji aké, “Mmɔɔ bwɔ mabye.”

⁴ Ne Jisɔs ajɔɔ ne ji aké, “Mma ɔgarégé fɔ me genó eyigé mbɔɔ mampye, gébé ya gélú gakwáne.”

⁵ Yémbɔ mma Jisɔs ajɔɔ ne baá defwe abi ánene aŋkéé aké, “Pyegé yéndégenó eyigé ji agarege enyú nnó dépye.”

⁶ Eké epyéémbɔ, bɔ nkwɔ manaá fɔ akené álú efé kwɔkwólé abi bɔɔ Jus áchwéle manaá wye ne áshwónége byɔ bwɔ manemmye mbaá Esɔwɔ ndere gepɔgé bwɔ gélú. Nkwɔ ama akpene baá bɔ nda manaá esaá yé esaá meso efya.

⁷ Jisɔs ajɔɔ ne baá defwe abi ánene aŋkéé aké, “Fyegé manaá magbeé né bɔ ŋkwɔ bimbo.” Afyegé manaá magbége lábé lábé, ⁸ aké ne ebwɔ, “Chwegé amifɔ déchye memgbare epaá.” Ne ápye wye ndere ji ajɔɔ. ⁹ Ne memgbare epaá afwóregé manaá amimbɔ, ami mabwólé mmɔɔ, akaá fɔ mbaá ayi

mami matané wó. Yémbò bɔ́ɔ abi áchwélé manaá amimbò ákaá. Ne megbare epaá akuú menò neba atené baba,¹⁰ ajó ne ji aké, “Yéndemuú anegé epaá, abɔ́ɔ kpe mbɛ achwó ne mmɔ́ malómáló. Bɔ́ɔ ányúgé me kpaá ápwagé ne achwó ne ami mabomabo. Ne wɔ́ ɔ́belé mmɔ́ ami malómáló mala kpaá té nana?”

¹¹ Ge gepɔ́ge ufélekpa mbɛ eyigé Jisɔ́s apyee na. Apye geji né Kana né gebagé mewaá Galilí. Apye mbò manlere gepɔ́gé uto bií. Ne baá utɔ́ bií ágégé mbò áfyéé matɔ́ ne ji.

¹² Epaá ewémbò ebyégé, Jisɔ́s ashulé afé né Kapanɔ́m ne mma wuú, anɔ́m bií ne baá utɔ́ bií, eféé ne ebwó ábelé mboó ndò.

Jisɔ́s abú bɔ́ɔ bi ákpoó unò né mmu echa upɛ Eɔ́wɔ́

(*Mat 21:12-13; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22*)

¹³ Epaá koó upú bɔ́ɔ Jus elágé kwókwólé Jisɔ́s akwó afé né Jerosale. ¹⁴ Akwónégé, akpe né mmu dachi echa upɛ Eɔ́wɔ́. Agé ndere bɔ́ɔ abi ákpoó mpɔ́, magɔ́ɔme, upwene mampye upɛ mbaa Eɔ́wɔ́, ne abi ájwólé ákwórege manka. ¹⁵ Agégé mbò, abó manyíí akwyé getó, abú bɔ́ɔ bimbò ako átané wye chónchó ne magɔ́ɔme, ne mpɔ́. Atyá manka ayi bɔ́ɔ abi ákene gesegé manka mankworé, amu makpókpógélé bwó agbé.

¹⁶ Ne anyá bɔ́ɔ abi akpoó upwene aké, “Kpagé ubi détáné fa, débófó mambwólé gepúgé Nte wa gélá ntoné gese wó.”

¹⁷ Jisɔ́s apyegé mbò, baá utɔ́ bií áte meko mejó ayi asamé né mmu ηwe Eɔ́wɔ́ nnó, “Géchyéé eyigé me nwyaa né gepú jyɛ gesó me mmu eké mewɛ.”

¹⁸ Akpákpa bɔ́ɔ Jus áchwó jɔ́ ne Jisɔ́s aké, “Ndé gefɔ́gé gepɔ́ eyigé wɔ́ ɔ́kagé leré mampye esé dékaá nnó elé Eɔ́wɔ́ ne achyɛ wɔ́ eshyɛ mampye depɔ́ eti.”

¹⁹ Jisɔ́s ashuú ebwó meko aké, “Muúgé echa upɛ ewéna, nselé ndò eléé mpye ewú ekere meso ndere ebò elu”.

²⁰ Bɔ́ɔ bimbò aké, “Ɔ́ké ndeé? Echa upɛ ewé, eselé esé usaá ηme upeá meso ekené mantené, ne wɔ́ ɔ́ké ɔ́selé ndò eléé mantené ewú?” ²¹ Yémbò echa upɛ ewé Jisɔ́s ajó mbò, ató elé ne menyammye wuú jimbɔ́ɔ. ²² Jisɔ́s akwilégé né negbo, baá utɔ́ bií áte nnó ji abó ajó mé mechó ewé. Akamé ne genó eyigé ηwe Eɔ́wɔ́ ajó ne eyigé Jisɔ́s ajó.

Jisɔ́s akaá genó eyi gélú né metɔ́ akwaá

²³ Ne gébége Jisɔ́s alú né Jerosale anyéé epaá koó upú, apye gejamégé bɔ́ɔ áfyéé matɔ́ ne ji gétúgé ufɔ́ unò ne ufélekpa ebi ji apyee. ²⁴ Yémbò Jisɔ́s afyéé fɔ́ matɔ́ ne ebwó wó, néndé akaá ndere mekwaá alú. ²⁵ Epóse ewé muú agarégé ji néndé jimbɔ́ɔ akaá mé genó eyi gélú mekwaá metɔ́.

3

Jisɔ́s ne Nikodemus

¹ Muú kpaá bɔ́ɔ Jus fɔ́ abó alú, ayi ákuú ji Nikodemus.

Alú muú ekwó bɔɔ Farasi.
 2 Mende yimbɔ achwó bané Jisɔs ne utuú, ajɔɔ ne ji aké, “Ménleré esé dékaá nnó Eɔwɔ ne atómé wɔ, néndé muú fɔ akágé pye unó bi wɔ ɔpyéé, mbɔgé Eɔwɔ alá pɔ ne ji.”

3 Ne Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ngarégé wɔ wáwálé nnó, mbɔgé alá ábyé muú mambye ayi meke wó, agene fɔ gefwa eyigé Eɔwɔ ágbárege.”

4 Ajɔɔgé mbɔ, Nikodemus agii ji aké, “Muú akwógé mbɔ mé ukoó, ápyéé mbɔ nnó ne ámá ábyé ji?” nno amage kpe né mmu une mma wuú ábyé ji?

5 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ngarégé wɔ wáwálé nnó mbɔgé alá ábyéé muú nebyeé né manaá ne Mendoó wó, anyéé fɔ gefwage Eɔwɔ.

6 Mekwaá abyene ele nte mekwaá, Mendoó ntó ebyeene elé Mendoó.

7 Ekágé alá meno mekpo fuú, elé njɔɔ ne wɔ nnó, abó mambye muú mambye ayi meke.

8 Mbyo amyé yéndé mbaá ayi akelé, muú awuú gewya jii, yémbɔ akágé fɔ mbaá ayi atané ne mbaá ayi ajye. Wyémbɔ ntó ne elu ne muú ayi ábyéne ji né Mendoó. Muu ákaáge gare fɔ ndere Mendoó ebyeene Mendoó.”

9 Nikodemus awúgé mbɔ, agii Jisɔs aké, “Ewéna ebee mbɔ nnó?”

10 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Wɔ olú gekpékpégé menleré bɔɔ Israeli nnó ɔkágé unó bi?”

11 Ngaregé wɔ wáwálé nnó, esé dejɔɔge depɔ etiré dékágé,

ne dégarege unó bi esé dégéne, yémbɔ enyú dékelege fɔ manwú. 12 Ngarege enyú unó bi upye fa mme enyú dékámégé, nnó ngare enyú ebi upyéé né mfaánebuú ne dékámégé? 13 Yé muú ayi akwómé mé ájyéé né mfaánebuú apó, ekosé wye Maá Nte Mekwaá ne atané mfaánebuú achwó fa mme. 14 Ndere Mosis abweé nyá mmyɔ né mashwɔne wyémbɔ ntó ne abɔɔ mambwe Maá Nte Mekwaá né mfaá 15 Ne yéndémuú ayi áfyéé metɔɔ ne ji, abó genwá eyi gélagé byé.

16 Eɔwɔ abó gejeé ne bɔɔ mme, nkáwú ne atómé danchi maá wuú nnó yéndémuú ayi áfyéé metɔɔ ne ji, anomé fɔ mme detu, abó genwá eyi gélagé byé.

17 Eɔwɔ átɔɔ fɔ Maá wuú fa mme nnó áchwó ágare nnó bɔɔ mme ákwe mpa wó. Ató lé ji nnó áchwó áfere ebwó né efwyale gabo.

18 Yéndémuú ayi áfyéé metɔɔ ne ji akwene fɔ mpa, yémbɔ muú ayi alá áfyéé metɔɔ ne ji wó akwe mé mpa néndé áfyéé fɔ metɔɔ ne danchi Maá Eɔwɔ wó.

19 Gé na ne mpa ayi mbɔ abeé nye. Gengbó gechwó fa mme, yémbɔ bɔɔ ágbóo ne gemua ápwɔ gengbó néndé unó bi ebwó abɔ ápye ulómé fɔ.

20 Ne yéndémuú ayi apyéé gabo akií fɔ gengbó, ne akélé, gé fɔ manchwó né gengbó nnó ekágé gabo wuú agéné.

21 Yémbɔ muú ayi apyéé galógáló, achwó né gengbó, nnó galógáló wuú agéné ágé nnó ji apyéé ndere

Ɛsɔwɔ akélege.

Jón menwyaá bɔɔ manaa Ɛsɔwɔ agaré ndere Jisɔs alu

²² Ɛwɔyágé Jisɔs ne baá utɔɔ bií alyaa Jerosale, áfɛ né gebagé mewaa Judiya ábelé ɛwú mboó ndɔ awyagé bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ. ²³ Né gébé ɛyigémbɔ, Jón menwyaá bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ abɔ awyagé ntó bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ né melɔ Ɛnɔn ɛwé elú kwókwólé ne melɔ Salim, élé manaá malú ɛwú dɔɔ. Bɔɔ ájye eta wuú awyagé ɛbwɔ manaá Ɛsɔwɔ. ²⁴ (Né gébé ɛyigémbɔ, abɔ álú danfyɛ Jón né denɔ.) ²⁵ Ɛwɔyágé muú Jus fɔ alɔ manyɛ mbeé ne baá utɔɔ Jón, gétúgé gefɔɔ ɛyigé muú abɔɔ manshwɔné mmyɛ ne ábé pópó né mbe ushu Ɛsɔwɔ. ²⁶ Ne baá utɔɔ Jón achwɔ eta wuú agaré ji aké, “Ménleré, mende ayi nyá ɔbɔ ɔlu ne ji né ɛgbé ɛbeé Jodan ɛwé né, ayi ɔbɔ ɔgarege bɔɔ gétú jíí, alú mbɔ fa ne bɔɔ ako ájyɛé eta wuú awyagé ɛbwɔ manaá Ɛsɔwɔ.”

²⁷ Ajɔɔgé mbɔ, Jón ashuú ɛbwɔ meko aké, “Muú fɔ akágé bɔ genó ekose nno Ɛsɔwɔ achyɛge ji geji. ²⁸ Ɛnyú ambɔɔ délú bɔ ntésé ba gébégé ngaré nnó, ‘Me mpɔ fɔ Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa. Ɛsɔwɔ atɔ me nnó mbɔ mbe ne ji.’ ²⁹ Menɔ neba ne awyaá mendée neba, yémbɔ mejeé menɔ neba, muú ajwɔlege awuú meko menɔ neba, abeé ne nechóchó gétúgé meko menɔ neba ayi ji awuú. Nechónchó ɛnina nelú ɛna, ne nana metɔɔ ɛgɔɔ me gétúgé mende yina. ³⁰ Ji abɔ

mankwɔ ngó, me mbɔ magbɔ gelú.”

³¹ “Muú yi atané mfaánebuú anɛa gemɛ apwɔ bɔɔ ako. Muú mme, abyɛ wyɛ muú mme ne ajɔɔgé lé depɔ ndere bɔɔ mme ájɔɔge. Ji ayi atané mfaánbeuú apwɔ bɔɔ ako. ³² Ji agarege unó bi ji awuú ne ɛbi agéne, yémbɔ yé muú yi akamege meko wuú apó. ³³ Yéndémuú ayi akámege meko mejɔɔ wuú alerege nnó genó ɛyigé Ɛsɔwɔ ajɔɔ gelú wáwálé. ³⁴ Ne muú yi Ɛsɔwɔ atɔmé, ajɔɔgé élé depɔré Ɛsɔwɔ néndé Ɛsɔwɔ achyɛge ji uto Mendoó wuú byágébyágé. ³⁵ Nte agboó ne Maá, ne afyɛ ji unó uko né amu. ³⁶ Ne yéndémuú ayi áfyɛé metɔɔ ne Maá yimbɔ, awyaá genwá ɛyi gélágé byé. Yémbɔ, yéndémuú ayi atɔɔ mekpɔ mamfyɛ metɔɔ ne ji agéné fɔ genwá ɛyigémbɔ, metɔɔ usɔɔ Ɛsɔwɔ elu ne muú yimbɔ te kwyákwyá.”

4

¹ Ɛkwɔ bɔɔ Farasi áwú nnó bɔɔ abi ajyɛɛ mbaa Jisɔs, ji awyage ɛbwɔ manaá Ɛsɔwɔ aja apwɔ abi ajyɛɛ mbaá Jón. ² Yembɔ wáwálé alú nnó Jisɔs jimbo awyáge fɔ bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ, élé baá utɔɔ bií ne áwyáge. ³ Ne Jisɔs awúgé nnó bɔɔ Farasi áwu nnó bɔɔ abi áchwɔɔ eta wuú aja apwɔ abi Jón, alyaa Judiya akeré meso né Galilíí, ⁴ abɔ mankoó wyɛ né gebage mewaa Samariya ne afé né gebagé mewaa Galilíí.

5 Akwónégé né gebagé mewaa Samariya akwóné melo ewé ákuú nnó Sikar. Sikar alú kwókwólé ne melú mme ewé Jakob abó achyéé maá wuú Josef. 6 Embu manaá ewé Jakob abó áchomé elú ntó eféé. Jisós ákegé ápwagé, ajye jwólé wye. Gébé gélú kalanjá efyánépeá ne ηwomese eyigé Jisós akwóné né mbaá yimbo.

7 Eké ewyáge, mendée Samariya fɔ achwó eféé manchwé manaá. Jisós ajó ne ji aké, “Chyéé me manaá nyú.” 8 Gébé eyigémbɔ, baá utóó bíí áfé né melo manjye na menyéé.

9 Mendée Samariya yimbo aké, ne ji “Wɔ olú muú Jus, me nlú muú Samariya, epyéémbɔ nnó ne ogíí me manaá manyú?” Ajóó mbɔ néndé bóó Jus ne bóó Samariya átuúgé fɔ.*

10 Jisós ashúú ji meko aké, “Wɔ óbó ókaá mbɔ echye ewé Esɔwɔ achyége ne gefóge muú ayi agíí mbɔ wɔ manaá, mbɔ ogíí ji, ne ji abó achyége wɔ manaá ami machyége geɲwá.”

11 Mendée yimbo ajó ne ji aké, “Ata ópó ne genó manchwé manaá, ne embu manaá ewéna egomé. Ɔpyéé mbɔ nnó ne ógé manaá ami machyége geɲwá? 12 Nnó wɔ ɔɲeá gеме ɔpwɔ gekwenege nte sé Jakob muú áchomé esé embu manaá ewéna? Ewé

jimbo, baá bíí ne utú bíí anyuú manaá wye.”

13 Jisós aké ne ji, “Yéndémuú ayi anyú manaá amina, mmwólé manaá emáge pye ji, 14 yémbɔ, yéndémuú ayi anyú manaá ami me nchyege nye, mmwólé manaá emáge pye sé ji te kwyakwya. Ne manaá ami me nchyege ji, mabwólége nye mala eta wuú eké embu nnyi ewé etanega manaá ami machyége geɲwá eyi géláge byé.”

15 Mendée yimbo aké, “Ata chyéé me manaá amimbo nnó mmwólé manaá epyége sé me, ne nnó nchwóge sé fa manchwé manaá.”

16 Jisós ajó ne ji, aké, “Chó kuú menɔ wye enyú déchwó.”

17 Ne mendée yimbo ashúú ji meko aké, “Me mmpɔ ne menɔ”,

Jisós aké, “Wɔ olú cho ndere óké ópó ne menɔ, 18 néndé óbó óbá mé anɔ ata, ne ayi olú mbɔ ne ji nana, apó fɔ menɔ wye. Genó eyigé wɔ ójó mbɔ gélú wáwálé.”

19 Mendée yimbo ajó ne ji aké, “Ata elúmbɔ eké wɔ olú muú ekpávé Esɔwɔ. 20 Ukwene ante sé ábó ánógé Esɔwɔ né mekwé ewéna, yémbɔ enyú bóó Jus deké ánógé elé Esɔwɔ né melo Jerosale.”

21 Jisós ajó ne ji aké, “Kámé genó eyigé me njoóge, gébé gechwó nye eyigé enyú délá

* 4:9 Elú wáwálé nnó: Bóó Jus átuúgé fɔ ne bóó Samariya néndé gébé eyigé bóó Asariya amyéé be ápwáó bóó Isreli, ákpa ebwɔ áfé ndere afwe. Ne abi alá né gebagé mewaa Samariya ába bóó abi alá pɔ fɔ bóó Jus. Ndere elúmbɔ, bóó Jus bífɔ abi alá né gebagé mewaa Judiya, áse nnó ebwɔ ápo pópó né mbe ushu Esɔwɔ.

nógé sé Εσωω fa né mekwe ewéna, yeé ebélé né Jerosale.
 22 Enyú bós Samariya dénógé genó eyigé délá kaágé, esé bós Jus dénógé genó eyigé dékaágé néndé muú ayi áférege akwaá né efwyale gabo atanegé nye élé né mbaá bós Jus. 23 Yémbó gébé gechwó, ne géchwó mé, eyigé bós abi anógé Nte se wáwálé anogé nye ji né gefós eyi gelu wáwálé ndere Mendoó Εσωω elerege. Gé ufós bós abi Εσωω akélege nnó ánoógé ji mbó. 24 Εσωω alú Mendoó ne bós abi anógé ji abó manógé ji né gefós eyi gelu wáwálé ndere Mendoó Εσωω elerege.”

25 Ne mendée yimbó aké, “Nkaá nnó Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa, ayi akuú ji Kras achwó, gébége achwógé agarege nye esé yéndégenó chánéné.”

26 Jisós agaré yé ji aké, “Me yi njóge mbó nlu ji awu.”

27 Eké ewyágé baá utós Jisós áchwó; ne alá meno mekpo fuú nkane ágéné ji ajóge mejós ne mendée yémbó yé muú ayi agií ji nnó ákelege ndé, yé ebé élé nnó ulannó ójóge mejós ne mendée yina apó.

28 Mendée yimbó alyaá yé ηkwó manaá wuú eféé afé né melo ajye gáre bós aké, 29 “Chwóge dégé mende ayi agaré me yéndégenó eyige me mbó mpyé. Nnó ji ne alu Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa?” 30 Ne bós átané né melo ájyé gé Jisós.

31 Né gébé eyigé mendée yimbó ajyee né melo, baá utós

Jisós ákpeáge ji aké, “Ménleré nyé menyéé.”

32 Yémbó Jisós ajós ne ebwó aké, “Me nwyá menyéé manyé ayi enyú délá kaá wó.”

33 Ajóogé mbó, baá utós bií ajós ne ate aké, “Nnó muú fó achwó ji ne menyéé?”

34 Ndere ajóogé mbó, Jisós aké, “Menyéé wa alú élé mampye genó eyigé muú ayi atomé me akélege ne mampye utós bií nnéré chánchá. 35 Pó enyú déjóoge na nnó, ‘Éla amfaá ani ne mbwé ákwóné mamferé?’ Yémbó me ngarege enyú nnó bwége ame dépe makós, mbwe akwóné mé mamferé. 36 Ye nana muú ayi aférége mbwé abós nsa wuú ne anywerege mbwé yimbó ne mbwé yimbó ele geñwá eyi gélagé byé. Ebege mbó, mepené ne memferé ábé ne nechóchó chónchó, 37 Epyegémbó, nekanemejó eniné ajós nnó, ‘Mepené apegé, memferé aféré’ nelú wáwálé. 38 Me ntó enyú nnó déjyee défére mbwé né mekós ewé enyú déla dépee mbwé wye wó. Bós abi chá ápye utós, enyú débó nsá né utós bwó.”

Gejamégé bós Samariya áfyé metós ne Jisós

39 Né gébé eyigémbó gejamégé bós Samariya, áfyé metós ne Jisós gétúgé genó eyigé mendée yimbó agaré ebwó nnó, “Agaré me yéndégenó eyigé mbó mpyé.” 40 Bós Samariya bimbó, ágégé Jisós, áné ji mmye nnó ajwólé ne ebwó, ne Jisós abelé ne ebwó ndó epeá.

41 Né mboó ndo eyimbo, gejamé gé bós ama áfyé metós ne Jisós gétúgé mekomejóó ayi ji ágaré. 42 Ne ájóó ne mendée yimbo aké, “Esé défyéé metós ne Jisós nana epósé gétúgé mekomejóó ayi ágaré esé néndé esé ambós déwú ne dékaá nnó ji alu Mempoó bós mme wáwálé.”

Jisós apyéé maá muú kpaá góména atóó

43 Ndo yimbo epea ekó gé, Jisós alyaá melo Samariya afé né Galilií. 44 Jisós jimbós abó ajós mé aké, “Muú ekpávé Esowó apó ne énogé né melo wuú.” 45 Akwónégé né Galilií bós melo Galilií ásé ji amu apeá néndé ebwó ágé yéndégenó eyigé Ji apyéé né Jerosale gébé gé epaá koó upú. Elé ebwó ntó abó álú wye.

46 Ne Jisós ama ajyéé né melo Kana ewé ji abó apyéé manaá mábwólé mmós né gebagé mewaa Galilií. Ne muú kpaá góména fó abó álú né melo Kapanóm ayi maá wuú abó amée. 47 Mende yimbo awúgé nnó Jisós atané melo Judiya achwó né Galilií, ajyé ne ji mmye nnó áchwó ápyéé maá wuú ayi amée álá magbómagbó átoó.

48 Ne Jisós ajós yé ne ji aké, “Me nlá mpyé gepógé ufélékpá ebi ulérege utó Esowó wó, enyú défyéé fó matós ne me.”

49 Ajós gé mbo, muú kpaá yimbo aké, “Ata chwó déjyé ekágé maá wa agbó.”

50 Ne Jisós ajós ne ji aké, “Chó maá wye atoge nye.”

Ne mende yimbo akamé ne mekomejóó ayi Jisós ajós mbo, afé. 51 Ndere mende yimbo ajyéé, baá défwé bíí átuú ne ji né meti, ágaré ji aké, “Maá wye alu mebe.” 52 Ne mende yimbo agii ebwó gébé eyigé maá yimbo atóó. Aké, “Gefwene yimbo gébyé ji mmye njuna né kalanjá ama.”

53 Agárégé ji mbo, ate nnó élé wye né gébé eyigémbo ne Jisós abó ajós ne ji nnó, “Maá wye atógé nye.” Ndere epyéémbo mende yimbo ne ula gepú bíí uko áfyé metós ne Jisós.

54 Gé ndo ayi agbeé manáne apea ayi Jisós aleré gepógé ufélékpá né Galilií gébé gé atané né Judiya.

5

Jisós apye mbwére atóó

1 Ndófó ekó gé, Jisós alyaá Galilií akwó afé né Jerosale manjye nyé epaá bós Jus fó.

2 Né melo Jerosale, géntoógé manaá fó gélu wye eyigé anó geji nebo agbá ata, Kwókwólé ne menombi ewé magóhme ákó gé wye. Akuú geji né mejós Hibru nnó Betsata.

3 Gejamé gé bós abi amée, ájwólége wye. Abi amé nónómé, ubwéré, ne abi amée unchanchi. Agile nnó Nnyi nebulé. 4 Ekiénné Esowó fó echwóó, gébé gébé ebúlege géntoógé manaá eyimbo. Ne muú ayi ábós mbe ashulége

* 5:4 Elú wáwálé nnó: Malo ani yina, apó né ukwéne bo hwe.

né mmu manaá mimbó, yéndé nemée eniné ji amée nebyeé. * ⁵ Mende fɔ ntó ayi abó amée né aɲme esaá meso nekuúneléé abó alu efeé. ⁶ Jisɔs agégé ji ndere alú efeé bélé, akaá nnó amée mé né gejamégé aɲme. Agií ji aké, “Okellege nemée nyé nebye?”

⁷ Mende yimbó ashuú ji meko aké, “Ata, mpó ne muú ayi akpané me afyeeé né mmu gentoó eyigémbó gébége nnyi nébulégé. Yéndégébé nkulégé manjye, muú yicha abó mbe.”

⁸ Ajógé mbó, Jisɔs aké ne ji, “Kwilé ka, pwi gebó jyé, ojye mmu.” ⁹ Ne ténéténé ayi Jisɔs ajó mbó mende yimbó ató, akwilé ka, apwi gébó jí akene.

Mechó ewéna epyé né bíi uwyaá bó Jus. ¹⁰ Epyégémbó, ákpakpa bó Jus ájó ne mende yi ató mbó aké, “Fina elé bíi uwyaá, ne ebé sé ekamé fɔ nnó muú akpá gébó né bíi uwyaá wó.”

¹¹ Ne mende yimbó ashuú ebwó meko aké, “Muú ayi apye me ntoó ne agaré me nnó nkpá gébó ya nke njye.”

¹² Akpakpa bimbó, ágií ji aké, “Ndé muú awú agaré wó nnó okpá gébó jye okené?”

¹³ Mende yimbó akagé sé muú ayi apye ji ató, néndé gejamégé bó abó alú efeé, ne Jisɔs akpe né mpú bwó.

¹⁴ Ewyagé Jisɔs ama agé ji né mmu echa upe Esɔwó, ajó ne ji aké, “Gé, nana otó, opyegé sé gabo, ékagé mechó kpáa eshúli wó mmye.” ¹⁵ Ne mende yimbó ajye garé yé

ákpakpa bó Jus bimbó nnó elé Jisɔs ne abó apyeeé ji ató.

¹⁶ Efeé mbó ne ákpakpa bó Jus áló manchyegé Jisɔs efwyale gétúgé ji apyeeé muú ató né bíi uwyaá. ¹⁷ Jisɔs ajó ne ebwó aké, “Nte wa apye utó yéndégébé, mentó mbó mampyeye utó.”

¹⁸ Ajógé mbó, mató ásó ákpakpa bó Jus kpaá, ányémeno nnó abó manwá ji. Néndé ji akwé fɔ ebé bíi uwyaá ewú ewú wó, amée ntó mmye ne Esɔwó gétúgé ajó nnó Esɔwó alú nte wú.

Jisɔs awya utó manchyeeé genwá ne mansó mpa

¹⁹ Jisɔs ajó ne ebwó aké, “Me ngaré enyú wáwálé nnó me Maá nténége fɔ ushu ushu ba mampyeye genó, ekosé unó bi me ngéne Nte wa apyeeé ne me ntó mpye néndé yéndegenó eyigé Nte apye, geji ntó ne Maá apyeeé. ²⁰ Elé Nte agboó ne me Maá alérege me unó uko ebi jimbó apyeeé. Ne amágé lére nye me ukpékpé unó bi upwó bina. Ne enyú délaá nye mano mekpo fuú. ²¹ Ne wye ndere Nte apye bó abi ágboó ákwilege ne negbo, achye ebwó genwá, mbóntó ne Maá achyegé genwá mbaá yéndémmuú ayi ji Nte akélege. ²² Ne yé muú ayi Nte wa asó mpa wú apó. Yémbó achye me Maá wú utó nnó nsógé mpa bó akó. ²³ Nnó bó ako ánogé Maá wye ndere ánogé Nte. Muú ayi alá ánogé Maá wó, ebyennó ánogé fɔ ntó Nte muú atómé ji.

24 “Ne me ngarége enyú wáwálé nnó yéndemuú yi awuú mekomejós wa ayina, ne áfyéé metós ne muú ayi atómé me, awya genwá eyi gélagé byé. Muú yimbó ntó akpéné fó unós mpa, atané me né meti negbo akpe né meti genwá. 25 Ngarége enyú wáwálé nnó gébé géchwós, ne géchwós mé eyigé bós abi álú ne meti negboó awuú nye meko Maá Esowó. Ne bós abi awuú ne áfyéé metós ne ji, ákerege nyé né meti genwá. 26 Ndere Nte wa jimbó alú menchyéé genwá mbóntó ne ji apye me Maá wuú nnó mbé menchyéé genwá. 27 Ne achyéé me Maá wuú uto mansó mpa akwaá, néndé melú Maá Nte Mekwaá.

28 “Ékágé délá mano mekpo fuú gétúgé mechó ewé. Gébé géchwós eyigé áwuú bós abi álú né mmu manome áwuú nye mekomejós Maá Nte Mekwaá 29 Áwúgé átánege nye mmu manome. Abi ápyéé unó bi Esowó ákélege, ákwilége nye ákpe né genwá eyi gélagé byé. Ne abi ápyéé gabo ákwilége nye ákpe né unós mpa. 30 Nkágé téne fó ushu ushu ba mpye genó. Nkane Nte wa agárege me mbóntó ne nsós mpa. Ne gefós eyigé me nsós mpa gelú cho, néndé nkelege lé mampye genó eyigé muú ayi atómé me akélege nnó mpye, epófó ndere me nkélege mampye.

Bó ntese Jisós

31 “Mbógé me mbós nke ngarege bós depó etiré détime ne uto ba ebyénnó

unó bi me ngarege mbó ulú detú. 32 Muú fó ntó alú ayi alú ntésé wa, ne nkaá nnó unó bi ji agarege átóme ne me, ulú wáwálé. 33 Enyú detó nyá bós dentós mbaá Jon menwyaá bós manaá Esowó, ne ji agaré enyú wáwálé gefógé muú ayi me nlú. 34 Me nkelege fó nnó bós ákaá gefógé muú ayi me nlu. Me njógé mbó ntome ne Jon, nkelege elé nnó enyú dewu nnó ékágé dekwe mpa Esowó. 35 Ji Jon abó alú éké etulekanj ewé élúli égénege. Ne mboó gébé fó enyú debó désé genjóbó jí ne nechóchó. 36 Me nwyá unó bi úlerege gefógé muú ayi me nlú, ebi uheá upwó ebi Jon ágaré. Elé wye utós ubi, ebi Nte wa afyéé me né amu nnó nnéré, ubi ne mpyéé. Ne ubi ne úlerege nnó Nte wa ne atómé me. 37 Ne Nte wa muú atómé me, agaré ntó gefógé muú ayi me nlú. Enyú délu danwú meko wuú, ne ye gefógé muú ayi ji alú délu danjé. 38 Ne enyú debelé fó mekomejós wuú né matós nyú wó, néndé genó eyi gelerege mbó elé metós ewé enyú dela défyéé fó ne muú ayi ji atómé wó. 39 Enyú decherege uno ebi ásame né muu nwe Esowó ayi déferé nnó ji ne apyéé enyú débó genwá eyi gélagé byé ne mekomejós yimbó ajósge atome elé ne me. 40 Yémbó enyú dékélége fó manchwó eta wa nnó débó genwá eyi gélagé byé.

41 “Me nkélége fó nnó akwaá áféé me. 42 Yémbó ndere me nkaá enyú, enyú

débbó fó gejeé ne Ɛsɔwɔ wó. ⁴³ Me nchwó né mabɔ Nte wa, enyú déshya mansɛ me. Yémbɔ muú yi chá achwóge né mabɔ amií jimbɔ́, enyú déselé nyɛ ji. ⁴⁴ Enyú dékélege nnó ate bɔ́ ne áfɛge enyú dékélege fó nnó muú yi ji mbií ne alú Ɛsɔwɔ, aféé enyú. Epyembɔ nnó ne enyú défyéé matɔ́ ne me.

⁴⁵ “Yémbɔ déferégé fó nnó me ne nkúu nyɛ enyú mpa né mbe ushu Nte wa, elé Mosis ayi enyú déneré matɔ́ ne ji ne akuú nyɛ enyú mpa. ⁴⁶ Mbɔ́gé enyú débó défyéé matɔ́ ne Mosis wáwálé, mbó défyéé ntó matɔ́ ne me, néndé unó bi ji asamé, útoó ne me. ⁴⁷ Tɛé ndere enyú délá kamé nnó unó bi Mosis asamé úlú wáwálé wó, epyembɔ nnó ne dekame nnó ebi me njógé úlú wáwálé?”

6

Jisɔs achyɛé délé bɔ́ ɔta menyéé

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Ɛbélegé, Jisɔs achyaa géntoógé mewaa Galilií eyigé ákuú ntó nnó géntoógé Tiberas. ² Ne gejamégé bɔ́ ákwólege ji gétúgé ágené gepɔ́gé ufélékpá ebi ji apyɛé bɔ́ mameé átoó. ³ Jisɔs ne baá utɔ́ bií ákwó ájye jwóle né mfaá mekwɛ. ⁴ Gébé eyigémbɔ, epaa bɔ́ Jus ewé ákuú nnó epaa koó upú, éla kwókwólé.

⁵ Ne Jisɔs ábwégé ame agé ndere gejamégé bɔ́ áchwɔ́ ɛta wuú, ajó ne Filip aké, “Dename mbɔ bred efó ayi

akwánege bɔ́ bina manyé?” ⁶ Agií mbɔ manwú meko yi Filip ashúge nyɛ, néndé jimbɔ́ akaá mé genó eyigé ji abɔ́ mampye.

⁷ Filip ashuú ji meko aké, “Yé dékpá elé nká eyi muú utɔ́ anyɛé né ámfaa aneé ne déna bred dékáré ukéké ukéké mbaá bɔ́ bina, akwánégé fó ebwó ako.”

⁸ Ne maá utɔ́ Jisɔs ayifo ayi akúu ji nnó Andru menjmo Simun Pita, aké, ⁹ “Njye gesa fɔ, alú fana ayi awyaa ntó bred ɛta eyi ápyɛ ne bele ne meshuú epɛa, yémbɔ ekwánege mbɔ bɔ́ bina nnó?”

¹⁰ Ajógé mbɔ, Jisɔs aké, “Garé yéndémuú ájwólé ka.” Melú ewémbɔ ejá dambyanja dɔ́, bɔ́ abi ájwólé wye ande ebwó ebwó álú genógé délé bɔ́ átaa. ¹¹ Ne Jisɔs asé ntóo bred eyímbɔ, achyɛ matamé mbaá Ɛsɔwɔ, akaré mbaá bɔ́ abi ajwólé eféé. Wyembɔ ntó ne apyɛ ne meshuú eyímbɔ épeá ne yéndémuú ase ndere ji akelege. ¹² Anyégé agbégé, Jisɔs agaré baá utɔ́ bií aké, “Nywerege ayi álaá ekágé délyaa yéé genógefó” ¹³ Ne ányweré ayi álaá ágbeé usá úfyáneupeá yé elé ntó bred ebo elú elé ɛta.

¹⁴ Ne bɔ́ bina ágégé gepɔ́ge ufélékpá bina, ebi Jisɔs apyémbɔ, aké, “Gé muú ekpávɛ Ɛsɔwɔ wáwálé na, ayi alú manchwó fa mme.” ¹⁵ Jisɔs akágé nnó bɔ́ bimbo akélege mangbaré ji ne utó ápyɛ ji ábé mfwa, alyaa ebwó

ama akwó afé te mfaá mekwe jimbii.

Jisós akε mfaá mekó manaá (Mat 14:22-23; Mak 6:45-52)

¹⁶ Nkwálé akwónégé baá utó Jisós áshulé áfé né mbale géntoógé mewaá eyigémbó, ¹⁷ ákpe ékpe manchyaá ájyé né melo Kapanóm. Gébé eyigémbó utuú ugi, ne Jisós abó alú danchwó báne ebwó. ¹⁸ Ndere ajyéε mbyo metometo ammyε apye mgbannyi akwóme. ¹⁹ Ebwó ájyé géntoógé ηkpa neke eni, áké ágéne nkane Jisós akéne mfaá mekó manaá achwó kwókwólé ne ekpée, ábó εfó. ²⁰ Ne Jisós ajóó ne ebwó aké, “Défógé, elé me.” ²¹ Ajóógé mbó matóó ágó ebwó mansε ji akpe né mmu ekpée, áké ápéle ékpe etaré mé mbale mewaá né mbaá ayi ebwó ájyéε.

Jisós alú eké bred ayi achyεge genwá

²² Bii ujjage, gejamégé bóó abó alu né egbé géntoógé mewaá ewefó, ágé nnó elé ékpe ema ne ebó elú né mbale nnyi. Ape áge sé Jisós wó, ne ate nnó ji abó akpée fó ékpe ewémbó ne baá utó bii wó, baá utóó bii ábó áfé ebwó ambií. ²³ Wyε né bii bimbo, makpe fó átané né melo Tiberas achwó táre né mapea gentoge mewaa kwókwólé ne mbaá ayi Ata Jisós abó ajelé bred bóó anyée. ²⁴ Apé Jisós ne baá utóó bii né makpe yimbo ágé wó. Akpe makpe yimbo áchyaá

géntoógé mewaá eyigémbó áfé né melo Kapanóm ákélege Jisós.

²⁵ Agégé ji, ágií ji aké, “Ménleré ndé gébé wó ochyaá géntoógé mewaá ochwóó wé?”

²⁶ Jisós ashuu ebwó meko aké, “Me ngarége enyú wáwálé nnó dékélégé fó me gétúge gepoge ufélékpá ebi enyú dégené. Dékélege elé me gétúgé dényéε bred dégbeé. ²⁷ Détulégé fó mmyε dékélégé menyéε ayi áchóge, mmyége mmyε dékélégé elé menyéε ayi achyégé genwá eyi gélagé byé. Ji yimbo ne me Maá Nte Mekwaá nchyégé nye enyú. Nte wa Esówo apye ukpekke uno fó ne alérege nnó ji achyéε me utó bii, nnó nchyεge bóó genwá eyigémbó.”

²⁸ Ne bóó bimbo ágií ji aké, “Esé dépyéεmbó nnó ne dépyéε utóó Esówo?”

²⁹ Jisós ashuu ebwó meko aké, “Utóó Esówo bimbo ulú nnó enyú défyéε metóó ne muú ayi ji atómé.” ³⁰ Bóó bimbo ama ágií ji aké, “Ndé ufélékpá ebi wó ómage pyε nnó esé dégé ne dékámé ne genó eyigé wó ójógge? ³¹ Ukwéne ante sé anyé nyá mana né mashwóne, wyε ndere asamé né mmu bó ηwe Esówo nnó, ‘Achyéε ebwó bred ayi átané né mfaánebuú ányé’.”

³² Ne Jisós aké ne ebwó, “Me ngarége enyú wáwálé nnó epófó Mosis ne achyéε enyú bred ayi átané mfaánebuú, elé Nte wa ne achyége ushuú

bréd ayi mbóó ayi atané né mfaánebuú. ³³ Bréd ayi Esowó achyége elé muú ayi atané mfaánebuú ne achyégé bóó geṅwá eyi gélá gébyeé.”

³⁴ Jisós ajóóge mbó, bóó bimbó aké, “Ata chyégé esé bréd yimbó yéndégébé.”

³⁵ Ne Jisós agaré yé ebwó aké, “Me ne nlú bréd ayi achyége geṅwá. Yéndémuú ayi achwóó eta wa mesa ammye sé ji, ne muu ayi áfyéé metóó ne me mmwólé manaá nto epye sé ji. ³⁶ Ne ngare mé enyú nnó enyú dégé me yémbó défyéé matóó ne me wó. ³⁷ Yéndémuú ayi Nte wa achyége me, achwóó nye eta wa, ne yéndémuú ayi achwóó eta wa, me mbuú fó ji. ³⁸ Néndé me ntané fó mfaánebuú manchwó pye ndere nkélege wó, nchwólé mampye ndere muú ayi atómé me akélege. ³⁹ Ne genó eyigé muú ayi atómé me akélege nnó, mpye gélú nnó ekágé mpye yéé muú ama anó né geluágé bóó ako abi ji achyéé me. Mpye elé ebwó akwilé né negbo né bíí bi kwyakwya. ⁴⁰ Néndé genó eyigé Nte wa akélege gélú nnó, yéndémuú ayi agéné me Maá wuú ne áfyéé metóó ne me, abó geṅwá eyi gélagé byé. Ne me mpye nye ji akwilé né negbo né bíí ebi kwyakwya.”

⁴¹ Jisós ajóóge mbó, bóó bimbó áló manménégé gétúgé ji ajóó aké, “Me nlú bréd ayi atané mfaánebuú ashulé mme”. ⁴² Aké pó nnó Jisós maá Josef na? Esé dékage mma wuú ne nte wuú.

Ερυεμβó nnó ne ji aké atané mfaánebuú ashulé mme?

⁴³ Ne Jisós ashuú yé ebwó meko aké, “Gógé manménégé ne ate, ⁴⁴ yéé muú ayi akágé chwó eta wa ayi nte wa muú atómé me álá aja ji áchwó wó apó. Ne ayi achwóó eta wa, mpye nye ji akwilé né negbo né bíí bi kwyakwya.

⁴⁵ Muú ekpávé Esowó fó abó asá nnó, ‘Esowó alérege nye bóó ako meti.’ Ewena etene nno yéndémuú ayi awuú ne agíí genó eyigé Nte wa akélege, achwóó eta wa.

⁴⁶ Menjóó mbó, epófó nnó muú fó agé mé Nte wa wó, ekosé me muú ntané eta wuú ne ngéne ji. ⁴⁷ Ngaré enyú wáwálé nnó yéndémuú

ayi áfyéé metóó ne me abóó geṅwá eyi gélá gébyeé. ⁴⁸ Me nlú bréd ayi achyége geṅwá.

⁴⁹ Ukwéne ante nyú anyé nya mana né mashwóne, yémbó ágbó. ⁵⁰ Ne gé bréd ayi atané mfaánebuú ashulé mme, ji ne alu gefóó eyigé yéndémuú ayi anyé ji agboó fó. ⁵¹ Me nlú bréd ayi achyégé geṅwá, ayi atané mfaánebuú ashulé mme. Yéndémuú ayi ányeé bréd yina abeé ne geṅwá eyi gélagé byé. Ne bréd yina elé menyammye wa ayi nchyége nye mbaá bóó mme meko manwene geṅwáge bwó.”

⁵² Jisós ajóóge mbó, bóó Jus áló manyé mbeé metometo ne ate aké, “Mende yina achyége mbó esé menyammye wuú nnó dénye nnó?”

⁵³ Jisós ajóó yé ne ebwó aké, “Ngarége enyú wáwálé nnó, mbóge enyú délá

dényéé menyammye Maá Nte Mekwaá ne dényúu manoó mií wó, débó fó genwá. ⁵⁴ Ne yéndemuú ayi anyéé menyammye wa ne anyúu manoó ma, abóó genwá eyi gélágé byé, ne mpye nye ji akwilé né negbo né bíí bi kwyakwya. ⁵⁵ Néndé menyammye wa alú menyéé wáwálé ne manoó ma ntó málu genó eyigé ányú wáwálé. ⁵⁶ Yéndemuú ayi anyéé menyammye wa ne anyú manoó ma, abéé muú ama ne me, ne me ntó mbee muu ama ne ji. ⁵⁷ Nte wa menchye genwá ató me, Me ntó nwyaaá genwá gétú jíí. Mbóntó ne yéndemuú ayi anyéé menyammye wa abóó genwá gétú ya. ⁵⁸ Gé bred ayi atané mfaánebuú ashulé mme na. Apófó eké mana ayi ukwéne ante nyú anyé nyá ne ábelé gé ágboó. Yéndemuú ayi anyéé bred yina abéé mebe te kwyakwya.” ⁵⁹ Jisós ajóó depó etiré na né Kapanóm, gébé gé alérege bóó unó né mmu echa mmyemenene.

Gejamé gé ankwólé Jisós ályaaá jíí

⁶⁰ Gejamé gé ankwólé Jisós áwú gé genó eyigé ji aléré gé aké, “Genó eyigé mende yi alérege getoó. Yéé muú ayi akámege gefó gé genó eyigé na apó.”

⁶¹ Yémbó Jisós akagé né mmu metóó wuú nnó ankwóle bíí ánmé nége gétú gé mechó ewé ji ajóó. Aké, ne bwó, “nnó mechó ewéna epye nnó enyú deja mmye meso? ⁶² Ebégé

mbó, enyú deferege nye nnó mbó gé dé gé gé Me Maá Nte Mekwaá ndere nkéré ge meso mbaá ayi ntané yé?

⁶³ Elé Mendoó ne échyé ge genwá. Menyammye mekwaá apye ye genó cháchá! Unó bi Me njóó mbó ne enyú, utané mbaá Mendoó ne ubi ne uchyege genwá eyi gélágé byé. ⁶⁴ Yémbó, enyú abifó défyéé matóó ne me wó.” (Jisós akaá mé te ula uló bóó abi alá fyé matóó ne ji wó, ne muú ayi achyege nye ji mankwaá) ⁶⁵ Ne ajóó ne ebwó aké, “Gé ula bí ngaré enyú nnó, muú akagé chwó fó eta wa, mbó gé Nte wa alá leré ji meti wó.”

⁶⁶ Eló né gébé eyigé na, gejamé gé ankwólé bíí ája mmye meso, ámá gé kwóle sé ji.

⁶⁷ Ne epyégé mbó, Jisós aké ne ánbá bíí áfyáneapeá, “Nnó enyú ntó dékélégé manlyaaá me?”

⁶⁸ Simun Pita ashúú ji meko aké, “Ata, esé demá gé lya wó dé fé efo? ele wó ne uwyaá mekomejóó ayi achyé ge genwá eyi gélágé byéé. ⁶⁹ Esé défyéé matóó ne wó ne dékaá nnó wó ne ólu Muú Ukpea ayi Esó wó átómé.”

⁷⁰ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Me ne njyá enyú áfyáneapeá, yémbó muú nyú ama alú danchó meló.” ⁷¹ Jisós ajóó mbó ato lé ne Judas maá Simun Iscarot, yélé alú né geluá gé abi áfyáneapeá, ji ne achyege nye Jisós mankwaá.

7

Jisós ne anho bíí

¹ Jisós ánérégé manléré unó bi, aló mankéné né gebagé mewaa Galilí, ákélége fó manjye né gebagé mewaa Judiya gétúgé ákpakpa bós Jus ákélege manwá ji. ² Gébé eyigémbó epaá bós Jus ewé ákuú nnó epaá baá otó elá kwókwólé. * ³ Ne anmo Jisós abi ande áké, “Lyaá fa ojye né gebagé mewaa Judiya ojye ufélekpá ankwólé bye ágé. ⁴ Néndé muú aké akélege nnó bós ákaá gefógé muú ayi ji alú, apyeyé fó utós bii bíbí. Té ndere akágé pye ufélekpá ebi, élóme nnó ojye ubi mbaá ayi bós ako ágéne.” ⁵ Anmo bii ájóoge mbó ye ebwó ntó áfyeyé fó matós ne Jisós wó.

⁶ Jisós ashuú ebwó meko aké, “Eya gébé gélu dankwóne, né egbé ewé nyú dékágé jye yéndégébé. ⁷ Bós mme akage paá fó enyú, ápaá elé me, néndé me ngarege gabo ayi ebwó ápyéé gbógónó. ⁸ Enyú chóge epaá ewéná me njyeyé fó nana néndé gébé ya gélu dankwóne.” ⁹ Ajóoge mbó ama abéle mboó ndó né Galilí.

Jisós afé epaá baá otó

¹⁰ Anmo Jisós ájyégé ji alá meso akwólé ebwó afé bíbí, epófó gbógónó. ¹¹ Ndere bós ányéé epaá ewémbó, ákpakpa bós Jus álo mankelé Jisós, ágigé ate bós áké, “Mende yimbó alé?”

¹² Bós abi áchwós epaá ewémbó, áhmenege ákuú Jisós meno. Abifó áké,

“Alú muú melóméló,” abifó ntó áké, “Ngba” “achós bós makpo.” ¹³ Yémbó yeé muú ayi akuú Jisós meno gbógónó apó néndé áfós ákpakpa bós Jus.

¹⁴ Anyégé epaá ekárégé mmye, Jisós afé né mmu echa upe Esowó alérege meko mejós Esowó. ¹⁵ Ne ákpakpa bós Jus áwúgé ndere Jisós alérege, mano alá ebwó mekpo fuú ágigé ate áké, “Dénjá etire na détané mende yina efó, ayi yeé njwe ji alá agi dós wó?”

¹⁶ Ajóoge mbó, Jisós ashuú ebwó meko aké, “Unó bi me nlérege mbó utané fó me né metós wó utané lé mbaá muú ayi atómé me. ¹⁷ Muú ayi awyaá metós mampye genó eyigé Esowó akélege, ji ne akágé nyé mbaá yi unó bi me nlérege mbó utánege. Yeé utánege lé mbaá Esowó yeé lé né metós wa, akáge nyé. ¹⁸ Muú ayi ajóoge unó bi utánege ji né metós, akélege lé nnó ngó wuú akwó. Yémbó muú ayi akélege nnó muú ayi atóme ji akwó ngó, ajóge genó eyi gelu wáwálé, ábyógé fó gebyó cháchá. ¹⁹ Mosis abó achyé enyú mabé, wá mbó fó wó? Yémbó, yeé muú nyú ama ayi abelé aji apó. Ulannó enyú demuame manwá me?”

²⁰ Jisós ajóoge mbó, bós bimbó áshuú ji meko áké, “Melo nchye achyegé wó efwyale, ndé bós amuame manwá wó?”

* **7:2** Elú wáwálé nnó: Epaá baá otó elé epaá ewé bós Jus aténege baá otó né mbaá ayi alú bómbo, manjwólé wye átámége Esowó né galógáló ayi álére ebwó né mashwone.

21 Ji ntó ashuú ebwó meko aké, “Me mpye muú atóó bíí uwyaá, enyú délá mano mekpo fuú. 22 Ele Mosis ne achyée enyú ebé nnó desógé nsó. Ye lé ela elo fó ne ji wó, elo ne ukwéne ante nyu, enyu desó baá nyu nsó né bíí uwyaá. 23 Ne mbógé bíí ebi asóó maá nsó ukwegé bíí uwyaá, enyú desóó ji nsó nnó ekágé dékwé ebé Mosis, ulánnó enyú desóó matóó ne me gétúgé me mpye menyammye muú meko atóó né bíí uwyaá? 24 Muú apyegé genó ekágé débó mbe déjóó nnó ji apye gabo ndere bóó ako ágene, ayi délá débóó mbe dékaá ulá wó. Cherége dékaá né meti ewé elú cho ne deso mpa wuu.”

Nde mmú alú Muú yi Esowá akweré ji elá gefwa

25 Ndere Jisós alérege bóó Jerosale, abifó álo mangigé ate aké, “Pó mende yi akélege na ji manwá na? 26 Pe ndere ji ajógé mejóó né mbe ushu bóó ako ne yeé muú ayi apégé meko apó, nnó ákpakpa sé ágé nnó ji ne alú Muú yi Esowá akweré ji elá gefwa waá? 27 Ndófo ji fó wó néndé Muú yi Esowá akweré ji elá gefwa aké achwóó muú akágé fó mbaá ayi ji atánégé yémbó esé dékaá mbaá yi mende yina atané.”

28 Ndere Jisós alú lérege né mmu echa upe Esowá, abwée meko mfaá aké “Elú wáwálé nnó enyú dékaá me ne dékaá ntó mbaá yi me ntané yémbó me nchwó fó fa né utó ba

wó, nchwólé gétúgé muú ayi atómé me. Elu wawale nno ji ne atómé me ne enyú dékágé fó ji. 29 Me nkágé ji néndé me ntané lé eta wuu. Ji ne atómé me nnó nchwó.”

30 Ajógé mbó, bóó bimbo ákwilé nnó ápyé ji yémbó yeé muú ayi atáá ji ebwó mmye apó, elé gébé ejíí gélá gelú dankwóne. 31 Yémbó né geluáge bóó bimbo gejame abi áfyée metóó ne ji ajógé aké, “Muú yi Esowá akweré ji elá gefwa achwógé nnó amáge ppe gepoge ufelekpa upwóó ebi mende yina apyée?”

32 Bóó ekwó Farasi abi alú efeé áwúgé ndere bóó anménege gétúgé Jisós, ácho ula ne anóó baá ampyée upe Esowá, átó ámbamé echa upe Esowá nnó ajye apyé Jisós. 33 Ne Jisós ajóó aké, “Me mbelege sé ne enyú dóó, ela gachyée me nkerege meso mbaá muú ayi atómé me. 34 Enyú dékélege nye me, yémbó degéne fó me. Mbaá ayi me mbée enyú dékágé chwó fó wye.”

35 Ajógé mbó, ákpakpa bóó Jus álo mangigé ate aké, “Ndé mbaá yi mende yina aferé nnó ji ajye, ayi yeé dékélé ji délá dégéné? Nnó ajye jwóle nye elé né gebagé mewaaá Greek ne maló ayi bóó sé ájwólege, alerege bóó Grek mekomejóó Esowá?” 36 Ajóó mbó, aké, “Enyú dékélege nye me dégéné, ne mbaá yi me mbée, enyú dékágé chwó fó wye. Ula utene mbó nnó?”

*Manaá ami machyεge
geḡwá*

³⁷ Kwyakwya bií bi ányéé epaá ewémbò, úlú gekpekpege bií. Né bií bimbò Jisòs akwilé ka ajòò kenke aké, “Yéndemuú ayi mmwólé manaá epyéé ji achwó anyú eta wa. † ³⁸ Muú afyεgé metòò ne me, genó eyi gepye ne ji gebéé wye ndere ásamé né mmu ηwe Esòwò nnó, ‘Genó eyi gétánege ji te metòò gebéé eké nnyi eniné néwya manaá ami machyεgé geḡwá.’” ³⁹ Manaá ami machyεgé geḡwá ami Jisòs ajòò mbò matené mbaá Mendoó Ukpea ewé bòò abi áfyéé matòò ne Jisòs ábòò nye. Né gébé eyigémbò, Esòwò abó alú danchyéé ebwó Mendoó Ukpea, néndé Jisòs abó alú dangbó akéré meso mfaánebuú mbaá ayi Esòwò achyεgé ji enógé.

*Bòò ájòógé unò ucháuchá
gétúgé Jisòs*

⁴⁰ Bòò bimbò áwuúgé genó eyigé Jisòs ajòò, abifò aké, “Elú wáwálé nnó mende yina alú muú ekpavé Esòwò ayi débó dégilé.”

⁴¹ Abifò aké, “Alú Muú yi Esòwò akweré ji elá gefwa.” Yémbò abifò aké, “Epyεmbò nnó ne Muú yi Esòwò akweré ji elá gefwa átanégé né Galilií. ⁴² Pó ηwe Esòwò aké na, Muú yi Esòwò akweré ji elá gefwa abéé mpyáne mfwa Devid

ne ábyéne ji né Betelehem, melò ewé mfwa Devid atané wye?” ⁴³ Ndere elúmbò, bòò abifò ájòógé ágáme Jisòs, abifò ágáme fò. ⁴⁴ Bòò abifò abó alú mampyé ji, yémbò yé muú ayi ataa ji ebwò mmyε apó.

*Akpakpa bòò Jus áshya
mamfyé metòò ne Jisòs*

⁴⁵ Ambamé echa upe Esòwò abi abó átómé ebwó nnó ájye apyé Jisòs, ákeré meso amuamu mbaá anòò baá ampye upe Esòwò ne ekwó bòò Farasi. Achwógé ákpakpa bimbò ágií ebwó aké, “Ulannó enyú délá chwó ne ji wó?”

⁴⁶ Ambamé bimbò áshuú ebwó meko aké, “Esé délú danwú muú fò ajòò gefógé depò etiré mende yimbo ajòógé.” ⁴⁷ Ekwó bòò Farasi áshuú ebwó meko aké, “Nnó abwólé enyú ntó?” ⁴⁸ Ebwó ama gií aké, “Nnó enyú dékaá yéé muú sé ama né geluágé ákpakpa, yé ebélé muú ekwó Farasi ayi áfyéé metòò ne ji? ⁴⁹ Ngba! Ekosé bòò abi alá kaágé mabe sé ne áfyéé metòò ne ji. Ne ebwò bimbò alu bòò abo né mbe ushu Esòwò.”

⁵⁰ Muú Farasi fò ayi ebwó ákuú ji Nikodemus muú yi abó ájye mbaá Jisòs, abòò alu ntó né geluage bwó. Agií ebwó aké, ⁵¹ “Nnó ebé sé egbarege muú nnó alú gyeé ayi bòò alá lu danwú mpa wuu akaá mechò ewe ji apye?”

⁵² Akpakpa bimbò áshuú ji meko aké, “Elú eké wò ntó òlu

† 7:37 Elú wáwálé nnó: Gébége epaá ewéna ampyéé upe Esòwò ájyεé yéndé bií átuú manaá áchwòò ne mami né echa upe. Ndere ápyéé mbò átee nkane Esòwò áchyé nya bòò bií manaá gébége ebwó ákene né mashwòne. Jisòs ájòógé nnó ji alu eké manaá mimbò mbaá bòò.

muú Galilií. Chó gií né mmu ηwe Εσωω ne okaa nnó muú ekpavé Εσωω atanégé fɔ né Galilií.” † 53 Ajóógé mbɔ, yéndemuú atyaá akeré meso né gepú jii.

8

Apye mendée ayi akwené ulɔ

¹ Jisɔs akwɔ afɛ ji né Mekwe Olif. ² Ne bií ujjágé ji ama kéré meso né dachi echa upe Εσωω. Gejamégé bɔɔ áchwɔ anɔ ji mme ne ajwɔlé ka alɔ manlérégé ebwɔ. ³ Ndere ji ajóógé, anléré mabé Εσωω ne ekwɔ bɔɔ Farasi áchwɔ ne mendée ayi akwené ulɔ. Achoó ji né mbe ushuú bɔɔ ako abi alú eféé. ⁴ Aké ne Jisɔs, “Ménleré, esé dépye mendée yina nkane akwéne ulɔ. ⁵ Asá né mmu ηwe mabé Mosis nnó ábɔ manwá gefógé mendée yina ne mataá. Ne wɔ ojɔ nnó?” ⁶ Nkwé yi ebwɔ agií mbɔ élé metaá né ebwɔ ápené nnó Jisɔs akwegé, ebwɔ ágé meti manjɔɔ nnó apye gyéé.

Yémbɔ Jisɔs abyélé mme asamé genó gefɔ ne enɔɔ ebwɔ wuú. ⁷ Ndere ebwɔ alú ágigé wye ji gigé, Jisɔs anyaaá mmye mfaá aké ne ebwɔ, “Mbógé muú nyú fɔ alú dampye gabo, abɔ mbe abɔ ntaá ató ji.” ⁸ Ajóógé mbɔ, ama byéle mme asamé genó ne enɔɔ ebwɔ wuú.

⁹ Bɔɔ abi achwɔɔ ne mendée yimbɔ, áwuúgé nkane Jisɔs

ajóɔ, alɔ manjye ama ama. Bɔɔ kpakpa ne ábɔɔ mbe alɔɔ manjye. Afé kpá ályá mendée yimbɔ téné né mbe ushuú Jisɔs. ¹⁰ Jisɔs anyaaá mmye mfaá aké ne mendée yimbɔ, “Bɔɔ bimbɔ alé? Nnó yéé muú fɔ ajóɔ nnó wɔ nkwe mpa wɔ?”

¹¹ Mendée yimbɔ ashuú ji meko aké, “Ata yéé muú ajóɔ wɔ.” Ajóógé mbɔ, Jisɔs ajóɔ yé aké, “Yé me ntó mpyeé wɔ genó, chó, opyegé sé gabo.”

Jisɔs alú genbɔ mbaá bɔɔ mme

¹² Ewyágé Jisɔs ama jɔɔ ne ekwɔ bɔɔ bimbɔ aké, “Me nlú genbɔ mbaá bɔɔ mme, muú yi akwólege me, akéné fɔ né gemua, agéne nyɛ lé genbɔ eyi gechyege genwá.” *

¹³ Ne ekwɔ bɔɔ Farasi aké ne ji, “Gé yé nkane otené ntésé né geme jye, ebyennó depɔ etiré wɔ ogarege mbɔ delu detu.”

¹⁴ Jisɔs ashuú ebwɔ meko aké, “Yé me nténé lé ntésé né geme ya, depɔ etiré me ngarege mbɔ dépɔ fɔ detu, néndé me nkaáge mbaá ayi ntané ne mbaá ayi nyyé. Yémbɔ enyú dékaágé fɔ mbaá ayi ntané, yé mbaá ayi nyyé dékaágé. ¹⁵ Enyú decherege depɔ ndere akwaá áchérege, me nchérégé yéé mechó muú fɔ. ¹⁶ Ne yéé ebélé nnó ncherégé, uchéchére ba ulú cho néndé nchérégé fɔ me mbií, Nte wa muú atómé me alú ne me. ¹⁷ Asá né mmu mabé nyú nnó bɔ ntésé apeá

† 7:52 Elú wáwálé nnó: Ukwene bɔ ηwe abi mbembe ápɔ ne malɔ ηwe yina. Oɔ né 7:53 okwóné né 8:11. * 8:12 Elú wáwálé nnó: Jisɔs abeé ne ánkwole bií yéndégébé wye nkane gekwage mewɛ gebɔ gelú ne bɔɔ Israeli gébége átané né Ijpt. (Ge Eso. 13:21)

ájóógé genó gema, ebyénnó mechó ewémbó epó fó detú. 18 Me ntené ntésé né gema ya, ne Nte wa muú atómé me alú ntó ntésé wa.”

19 Ajóógé mbó, ebwó ágií yé ji aké, “Nte wye alú efó?” Jisós ashúú ebwó meko aké, “Esé ne nte wa yéé muú ayi enyú dékágé ápó. Mbóógé enyú debo dékaá me, mbó dékaá ntó Nte wa.”

20 Jisós abó ajóógé depó etiré na gébége ji alárege bós né dachi echa upé Esówa kwókwólé ne mbaá ayi ábélege makwa ayi áfyéé nka Esówa wye. Yémbó yéé muú ayi apyéné ji apó néndé gébé ji gélú dankwóné.

Jisós akwelé mbeé mbaá bós abi alá kame fó nnó ji alu muú ayi Esówa atóme ji wó

21 Ewyágé Jisós ama jóó ne ekwó bós bimbo aké, “Me nnye nyé mbaá fó, enyú dékelégé nyé me dégéné, ne dégbóo nyé né mmu gabo enyú. Ne mbaá ayi me nnyéé enyú dékaágé chwó fó wye.”

22 Akpakpa bós Jus áwuúgé mbó ágií ate aké, “Nnó ájye wá nyé gema jíí waá? Mbóógé mbó fó wó, ula bi ji ajóógé nnó ‘mbaá ayi ji ajye nyé esé dékaágé jyéé wye utené nnó?’ ”

23 Jisós ashúú ebwó meko aké, “Enyú détané fa mme yina, me ntané mfaánebuú, enyú délú bós mme, me mpó fó muú mme. 24 Gé ula bi mbó njóó ne enyú nnó, dégbóo nyé né mmu gabo nyú. Ne

mbóógé enyú délá kamé nnó, ‘Me Nlú Muu ayi Me Nké Nlú wó, dégbóo nyé né mmu gabo nyú wáwálé.’ ”

25 Ebwó ágií yéé ji aké, “Wó olú waá?” Jisós ashúú ebwó meko aké, “Me nlú muú yi mbó ngárege mé enyú te gachií nnó nlú. 26 Nwya gejamégé unó bi njóógé ulérege nnó enyú dékwé mpa. Yémbó muú ayi atómé me ajóógé wáwálé ne genó eyigé nwúgé eta wuú géji ne ngárege bós mme.”

27 Ndere Jisós abó ajóoge mbó ebwó abó akaá fó nnó ajóógé mbó atome lé ne Nte wuú wó. 28 Ne Jisós ajóó yé ne ebwó aké, “Gébége abwége nyé me Maá Nte Mekwaá né mfaa, gébé eyigémbó ne dékaáge nyé nnó, ‘Me Nlú Muu ayi Me Nké Nlú’ ne dékaáge nyé ntó nnó me njóoge fó genó gefó né ushu ushu ba, mpye lé eyigé Nte wa aléré me nnó mpye. † 29 Ne ji muú atómé me alú ne me, alyaa fó me mbií wó néndé mpye unó bi ujigé ji metóó.”

30 Ne gejamé bós abi áwuú ndere Jisós ajóógé unó bina ákamé nnó ulú wáwálé.

Bós abi alu baá Abraham wáwálé

31 Jisós ajóó ne bós Jus abi ákamé ne ji aké, “Dégbarége amu né unó bi nle rege enyú, débe ankwólé ba wáwálé.

32 Ne dékaáge nyé wáwálé ne wáwálé, yimbó apye nyé enyú dela mmyemmye nyu.”

† 8:28 Elú wáwálé nnó: Jisós ajóogembo, átome mbó ele ne gebe eyige áwame nyé ji né gekwa.

³³ Εβώ ashuú ji meko áké, “Εσέ délú upyáne Abraham ne délú dambé afwé eta muú fə, ulannó wə óké esé détanegε nyε né εfwyale.”

³⁴ Jisəs ashuú εβώ meko áké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndemuú ayi apyéε gabo, abwólé mefwé gabo. ³⁵ Ne mefwé alaá fə né ula gepú eyigé ji akpane défwé wyε τε kwyakwya elé maá mbóó gepú ne ala. ³⁶ Nkane elúmbə, mbəgé Maá apyεge wə əlage mmyεmmyε jyε, εbyénnó əla mmyεmmyε jyε wawale. ³⁷ Me nkaá nnó enyú délú upyáne Abraham. Yémbə dékélégé manwá me néndé enyú debóó fə gébé ne mekomejóó wa chacha wó. ³⁸ Me ngarege enyú genó eyigé me ngené mbaá Nte wa, enyú dépyéε lé genó eyigé nte nyú agaré enyú.”

³⁹ Bóó Jus bimbə ashuú ji meko áké, “Abraham alú gekwéne nte sé.” Ajóógé mbə Jisəs aké ne εβώ, “Mbəgé enyú débó débé upyáne Abraham wáwálé, mbó dépyéε unó bi ji abó apyéé. ⁴⁰ Yémbə enyú dékelege manwá me ayi ngarege enyú mekomejóó ayi wáwálé, ayi nwuú ne Εσωω. Abraham abó apyéé fə mbə wó. ⁴¹ Enyú depyéε genó eyigé nte nyú apyéε.”

Εβώ áké ne ji, “Εσέ depó fə baá ulə, Εσωω ne alú Nte sé wáwálé.”

⁴² Ajóógé mbə, Jisəs aké ne εβώ, “Mbəgé Εσωω abó ábé Nte nyú wáwálé, mbó dégbóo ne me néndé ntané eta wuú ne nchwó fa. Nchwóó fə fa né

ushu ushu ba wó, ji ne atómé me. ⁴³ Εpyεnnó ne enyú delá kaágé genó eyigé me njóógé? Nďəfə elé delá kélégé manwú genó eyigé me njóóge. ⁴⁴ Nte nyú elé danchomeló, enyú dékelege lé mampyéé unó bi ujigé ji metóó. Te ula ulóó geηwá jií, ji alú lé muú ayi awáne bəó, ne akií fə genó eyi gélu wáwálé, néndé jimboó ajóógé fə wáwálé. Ake abyəge gebyə akwəlege lé gepə jií, néndé gebyə geko gelə ne ji. ⁴⁵ Elé me ngarege genó eyi gélu wáwálé, enyú dekámégé fə ne genó eyigé me njóógé. ⁴⁶ Nnó muu nyu fə akage gare yε gabo ayi me mpyεε? Ne mbəgé me ngarege enyú genó eyi gélu wáwálé, ulannó enyu déla dékámégé ne me? ⁴⁷ Yéndemuú ayi alu muu Εσωω, awúu genó eyigé Εσωω ajóógé. Elú wáwálé nnó enyú depó fə baá Εσωω, gé ula bi enyú délá wuú fə me mbə.”

Jisəs agarege gefəgé muu ayi ji alú

⁴⁸ Ajóógé mbə, ákpakpa bəó Jus áshuú ji meko áké, “Εσέ depó fə gyε manjóó nnó wə əlu muú Samariya ne melo nchye achyεge wə εfwyale.”

⁴⁹ Ne Jisəs ashuú εβώ meko áké, “Meló nchye achyεge fə me εfwyale. Me nnogé Nte wa yémbə enyú dénógé fə me. ⁵⁰ Me mpyéé fə unó nnó bəó áfééé me, yémbə muú alú wyε ayi afége me. Ji ne alú muú ayi asóo mpa bəó. ⁵¹ Ne me ngarege enyú wáwálé nnó muú ayi ábélege

mekomejós ayi me nlerage agboó f́ chacha.”

⁵² Ajóógé mbó bós Jus áké, “Nana esé dékaá nnó omée gebwó wáwálé. Abraham agbó wyé ndere bós ekpávé Esowó abifó agbóo, wó oké mbógé muú abelégé unó bi wó olérege agboó f́ó? ⁵³ Nnó wó ojeá gеме opwó ntesé Abraham ayi agbóo wa nnó? Bós ekpávé Esowó ntó agbóo, wó oféré nnó olú waá?”

⁵⁴ Ne Jisós ashuú ntó ebwó meko aké, “Mbógé me nféegé gеме eyá, ufeféé ebimbo unó mme detú. Muú ayi aféegé me elé Nte wa muú enyú déselé nnó alú Esowó nyú. ⁵⁵ Yé elé enyú délá dékaá yéé ji kan̄ka wó. Me nkáge ji. Mbógé me njógé nnó nkaágé f́ó ji, ebyennó me nlú muú gebyó nkane enyú. Me nkaá ji wáwálé, ne nwúu ne ji. ⁵⁶ Nte nyú Abraham abós mé mbe akaá nnó, me nchwóó nyé ne metóó ego ji. Agege mbó metóó ego ji dós.”

⁵⁷ Ne bós Jus áshuú meko aké, “Olú dankwóne yé usaá aḡme upeá meso efya, opyembo nnó ne okáá Abraham.” ⁵⁸ Ne Jisós aké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó, gemégé nnó ábyé Abraham, me nlú.”

⁵⁹ Ajóógé mbó, ebwó abó mataá nnó ató ji, yémbó Jisós abii atané né mmu echa upe Esowó.

9

Jisós apye muú ayi ábyené ji ame nónomé agéne

¹ Ndere Jisós akéne ajyéé, agé mende f́ó ayi ábyené ji ame nónomé. ² Ne baá utóó bií agii ji aké, “Ménleré, gabo ayi ndé muú apyéé ábyené mende yina ame nónomé? Awuú jimbós? Waá ayi mma wuú ne nte wuú.”

³ Jisós ashuú ebwó meko aké, “Ame anómé f́ó mende yina gétúgé gabo ayi ji apyéé wó. Ne épófó ntó gétúgé gabo ayi mma wuú ne nte wuú ápyéé. Abyé mende yina ame nónomé nnó Esowó aléré ndere utó bi upyéé utóó né menyammye wuú. ⁴ Debo mampye utóó Atá muú atómé me ndere bií ulú gbós, néndé utuú ugigé ye muu akage pye se ubi. ⁵ Te ndere me nlú fa mme yina, me nlú gen̄gbó mbaá bós mme.”

⁶ Ajóógé mbó akpó matye mme, apye gentwótwa awaá mende yimbo né ame ⁷ ajóó ne ji aké, “Chó shwóné ushu bye né gentoógé manaá eyigé ákuú nnó Silóm” (Ula Silóm utené nnó átó). Ne mende yimbo afé, ashwóné ushu bií, aké achwóó, aló mangéné mbaá.

⁸ Epyégémbó, bós abi ájwólege dachi ama ne ji, ne abi abó ágéne mé ji ndere akóó deko, ágégé ji, aké, “Pó mende ayi ajwólege na akóó deko yéndégébé na?” ⁹ Abifó aké, “Elé ji,” abifó ntó aké, “Ngba muú yimbo afú elé fulé.”

Ne mende yimbo ajóógé wyé aké, “Elé me mbós.”

¹⁰ Ajóógé mbó, bós bimbo agii ji aké, “Eke nnó ne wó oló mangé?”

11 Ashuú ebwó meko aké, “Mende fɔ ayi akámege Jisɔs, ne apye gentwɔtwɔ awaá me né ame, ajɔ́ ne me aké, chɔ shwóné ushu bye né géntoóge manaá eyigé ákuú nnó Silɔm. Njyégé, nshwóné ne nlɔ́ mbaá mangéné.”

12 Ne bɔ́ bimbɔ́ agii ji aké, “Mende awú alú fɔ? Aké ne ebwó me nkaá wɔ́.”

Ekwɔ́ bɔ́ Farasi ácheré mankaá ndere epyé ne mende yimbɔ́ alɔ́ mbaá mangéné

13 Mende yimbɔ́ ajɔ́ge mbɔ́, ákpá ji áfé mbaá ekwɔ́ bɔ́ Farasi. 14 Bií bi Jisɔs apye getwɔtwɔ́ mende yimbɔ́ alɔ́ mbaá mangéné, élé bií uwyaá. 15 Ne ekwɔ́ bɔ́ Farasi ntó ama ágii mende yimbɔ́ ndere epyégé ne ji alɔ́ mbaá mangéné. Ne mende yimbɔ́ agaré ebwó aké, “Awaá me gentwɔtwɔ́ né ame, nshwóné ushu ba ne nana ngéne mbaá”.

16 Ajɔ́ge mbɔ́, ekwɔ́ bɔ́ Farasi abifɔ́ aké, “Mende yina ayi ákuú ji Jisɔs atané fɔ́ mbaá Eɔwɔ́ wɔ́, néndé ábélége fɔ́ ebé ewé aké muú apyégé fɔ́ utɔ́ bií uwyaá”.

Yémbɔ́ abifɔ́ aké, “Epyembɔ́ nnó ne muú ayi apyéé gabo, apyéé ufɔ́ ufélékpá bina?” Ewéna epye ebwó ábɔ́ uféré ucháchá.

17 Ne áma ágii mende yimbɔ́ aké, “Ne wɔ́ mbɔ́ ɔ́ɔ́ nnó, gétúge mende yina ayi apye ame jyé ánené?”

Ashuú meko aké, “Ji alu muú ekpávé Eɔwɔ́.”

18 Yémbɔ́ ákpakpa bɔ́ Jus ákélége fɔ́ mankamé

nnó ábɔ́ ábyé mende yina ame nónómé ne alɔ́ mbaá mangéné. Akuú mma wuú ne nte wuú. 19 Achwógé ágií ebwó aké, “Maá nyú na? Enyú déké débyé ji ame nónómé? Epyégé nnó ne ji agéne nana?”

20 Mma wuú ne nte wuú ágaré ebwó aké, “Ese dékaá nnó gé maá sé na, débɔ́ débyé ji ame nónómé. 21 Ne genó eyi gépyégé ne ji alɔ́ mangéné mbaá, ese dékaá wɔ́. Yéé muú ayi anené ji ame, ese dékaágé fɔ́. Gíge jimbɔ́ agaré enyú, apó sé mamane kɔ́.”

22 Ebwó ajɔ́ mbɔ́ gétúge áfɔ́ ákpakpa bɔ́ Jus, abi ábɔ́ ajɔ́ mé nnó muú ayi ajɔ́ge nnó Jisɔs alu Muú yi Eɔwɔ́ akweré ji elá gefwa, áfyéé ji ebé nnó akpegé sé né mmu echa mmyemenene. 23 Gé genó eyi gepyéé mma wuú ne nte wuú ajɔ́ aké, “Ji apó sé mamáné kɔ́, gíge jimbɔ́ agaré enyú.”

24 Ne ákpakpa bɔ́ Jus áma kuú mende yi amé ábɔ́ ánomé ji, ajɔ́ ne ji aké, “Garé wáwálé wye né mbe ushu Eɔwɔ́, néndé ese dékaá nnó mende yina alú muú ayi apyéé gabo.”

25 Ne mende yimbɔ́ ashuú ebwó meko aké, “Waá ji alú muú ayi apyéé gabo ah, waá apɔ́ ah, genó gema eyigé me nkaá gélú nnó me mbɔ́ nlú ame nónómé ne nana ngéne mbaá.”

26 Ne ágii ji aké, “Apyé nnó, ne wɔ́? Apye nno ne wɔ́ ɔ́ɔ́ mangéné mbaá?”

27 Ashuú ebwó meko aké, “Pó me mbɔ́ ngaré mé enyú? Yémbɔ́ dékélége

fó manwú, ulannó enyú dékélégé mámanwú? Ndófo enyú ntó dékélégé mambé ankwólé bíí?”

28 Ajoógé mbó, bóó bimbó álo manju ji mashye mmye, áké, “Wó ne olú menkwólé wuú. Esé délú ankwólé Mosis. 29 Esé dékaá nnó Esowó ajoó nyá mejóó ne Mosis, ne ushuú mbaá menya muú yina atané esé dekaá wó.”

30 Mende yimbó aké, “Mechó ewé egboó me mmye. Enyú déké dékaá fó mbaá ayi ji atané wó yémbó apye me ngéné mbaá. 31 Dékaá nnó Esowó awuú fó mmyemenené bóó abi ápyeé gabo, yémbó yéndemuú ayi ánogé Esowó ne ápyéé unó bi Esowó ákélege, Esowó awuú mmyemenene jíí. 32 Te mme áló délú danwú nnó muú fó ánené ámé muú ayi ábyené ji amé nónómé. 33 Mende yina ábé dantáne mbaá Esowó mbó ye genó ji apyeé wó.”

34 Ajoógé mbó, áshuú ji meko áké, “Ábyé wó owé né mmu gabo. Ndé genó wó ókélege manleré esé?” Ajoógé mbó, áfyé ji ébé nnó ákpégé sé mmu écha mmyemenene.

Bóó abi ágéne ne abi alá ágéné

35 Ne Jisós awuúgé nnó afyé mende yimbó ébé, akelé ji agé, agíí ji aké, “Nnó wó ofye metóó ne Maá Nte Mekwaá?”

36 Ne mende yimbó ashuú ji meko aké, “Ata, Maá Nte Mekwaá elé waá? Garé me mmfyé metóó ne ji.”

37 Jisós ajoó ne ji aké, “Wó ogé mé ji nana. Ji ne ajoógé mbó mejóó ne wó.”

38 Mende yimbó ajoó yé ne Jisós aké, “Ata me mmfyé metóó ne wó”, ne anógé ji.

39 Ne Jisós ajoó ne ji aké, “Me nchwó fa mme mampye gabo bóó agene gbogónó, nnó bóó, abi álú ame nónómé ágéné mbaá ne nnó abi aferé nnó ébwó ágéne, abe ame nónómé.”

40 Ajoógé mbó, bóó ekwó Farasi abi álú eféé, áwuú, agíí ji aké, “Esé déferé nnó wó ojoógé fó lé ne esé nnó délú ntó amé nónómé?”

41 Ne Jisós ashuú ébwó meko aké, “Enyú débó dékámé nnó délú ame nónómé mbó abó ajoó fó nno enyu depye gabo wó. Te mbaá enyú déké dégéne, gabo nyú alá enyú mmye.”

10

Mebame magoyme melméls ne magoyme jíí

1 Ngarege enyú wáwálé nnó, “Muú ayi akwóme mfaá gebame akpene né mmu gebamege magoyme, alá koge né meno gebame alú menjo. Elá pó mbó fó wó, alú muú yi afogé unó bóó. 2 Ne muú yi akogé né meno gebame akpe né mmu gebamege magoyme alú mbóó magoyme yimbó. 3 Mebame meno gebame ánenégé ji meno gebame, ji akpe né mmu, ne magoyme awuú meko wuú. Ne ji akuú magoyme jíí né mabó ne ase áji afé dafye. 4 Ne aségé magoyme jíí ako atanegé

dafye, ji ajoye mbe aji akwalege ji meso, néndé ákage meko wuu. ⁵ Yémbó áji akwalege fɔ menkée, áboó lé ji boó néndé ákage fɔ meko wuu.”

⁶ Jisɔs ató ebwó nekané mejóó eníné na, yémbó, ebwó ákage fɔ geno eyige ji agarege ebwó.

⁷ Ne Jisɔs ama ajóó aké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó me ne nlú meno gebamege magɔɔme. ⁸ Ne bóó ako abi abóó mbe achwóó ne me, álú lé anjo, ne bóó abi afógé unó bóó fɔge, magɔɔme awuú fɔ ebwó. ⁹ Me ne nlú meno gebame, yéndémuú ayi akoógé eta wa ne akpe né mmu, Esɔwɔ aferege nye ji né efwyale gabo. Ne akpene nye mmu atanege dafye agene yéndégenó eyi gelií ji. ¹⁰ Menjo achwóó lé nnó ajo unó, awá bóó ne áchɔ unó, yémbó me nchwɔ lé nnó mmpye bóó abɔ geɔwá abe gbene né mati mako.

¹¹ “Me nlú membame magɔɔme melóméló. Membame magɔɔme melóméló achyege geme jíí gétúgé magɔɔme jíí. ¹² Muú usege apó fɔ membamé magɔɔme, muú áwyaá magɔɔme, ndere elúmbó, gébégé agege mekwala aké achwóó, aboó alyaa magɔɔme, mekwala afwené áji alá tyátyá. ¹³ Muú yimbó, aboó alyaa magɔɔme yimbó néndé ji alú lé muú usege, abóó fɔ gébé ne áji wó. ¹⁴ Me nlú membame magɔɔme melóméló, me nkágé magɔɔme ya ne magɔɔme ya ntó ákage me.

¹⁵ Wye ndere Nte wa akaa me, me ntó nkaa ji. Me nchyege geme ya gétúgé magɔɔme ya. ¹⁶ Ne nwyá magɔɔme ayifɔ, ayi alá pó né geluage ayina, mbó mansé áji ncho ne ayina. Aji ntó áwuú nye meko wa, ne mpye nye áji ábe ekwɔ magɔɔme ema ne ábeé nye ne membame ama.

¹⁷ “Ula bi nte wa agboó ne me ulú nnó nchyege geme ya nnó áwá gétúgé bóó ba ne nnó kwyakwya me mma mbó geji. ¹⁸ Yé muú ayi akágé wa me apó, yémbó me mbóó ne nchyege geme ya nnó awá. Ne me nwyaa uto manchye geme ya nnó áwá ne nwyá ntó uto mamma mbɔ geɔwá ya. Ge geno eyige Nte wa agare me mbɔ”

¹⁹ Jisɔs ajógé mbɔ, bóó Jus ábó ufere ucháucha.

²⁰ Abifɔ ajógé aké, “Melo nchye achyege Jisɔs efwyale ne amee gebwóó, déwúgé ji.”

²¹ Ne abifɔ ntó ajógé aké, “Muú ayi melo nchye achyege ji efwyale ajógé fɔ ufóó unó bina. Nnó muú ayi meló nchye achyege ji efwyale, akaáge apyéé ntó muú ame nónómé agene mbaá?”

Bóó Jus áshya Jisɔs

²² Ne gébégé bóó Jus ányee epaa ewe ebwó átee ndere áfyee echa upe né amu Esɔwɔ, Jisɔs abɔ alu né Jerosale. Gébé eyigémbó neba nelu. ²³ Ndere Ji alú né dachi echa upe Esɔwɔ, akene né agbá ayi akuú nnó agba Solomun. ²⁴ Bóó Jus áchwó nɔ ji né mme, ágií ji aké, “Wɔ ɔlyagé mbɔ esé né

mmu dembyo nnó? Mbogé wó olú Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa gare ese gbogho.”

²⁵ Ne Jisós ashuú ebwó meko aké, “Me mbo ngare me enyú, yémbó enyú dékame ne me wó. Utóó ebi mepyéé né mabo Nte wa, ubi ne ulerege gefoge muú ayi me nlú. ²⁶ Yémbó enyú dékamege néndé depó fó né geluage magoime ya. ²⁷ Magoime ya, ákágé meko wa. Me nkágé áji ne áji ntó ákwólege me. ²⁸ Me nchyege áji genwá eyi gélágé byéé. Áji ánome fó mme detu ne yé muú ayi ákágé fóó áji né amu ya ápó. ²⁹ Néndé Nte wa muú áfyéé me áji né amu, ajea geme apwó bóó ako, ne yé muú ayi ákágé fóó áji né amu Nte wa ápó. ³⁰ Me ne nte wa Esowó delu muú ama.”

³¹ Jisós ajógé mbo, bóó Jus ama ábó mataá nnó áto ji áwá. ³² Ne Jisós ajóó ne ebwó aké, “Me mpye gejamégé utóó ulóúl ébi Nte wa achyéé me utó nnó mpye, enyú dege. Né ebi ndé ne enyú dékelege manto me ne mataá?”

³³ Bóó Jus bimbo áshuú ji meko aké, “Epofo gétúgé utóó ulóúl ébi wó opyéé ne ese detome wó ne mataá. Elé gétúgé wó obyaá Esowó. wó olú lé mekwaá, yémbó ose geme jyéé nnó wó olú Esowó.”

³⁴ Ne Jisós ajóó ne ebwó aké, “Pó nnó asa né mmu nwe Esowó nnó, ‘Me nke enyú delu bó esowó?’ ³⁵ Ese dékaá nnó mekomejóó Esowó akwórége fó. Ne mbogé Esowó akú bóó abi ji achyéé ebwó mekomejóó nnó álú bó esowó. ³⁶ Epyembo

nnó ne me muú Esowó ayyaá atome fa mme, njógé nnó nlú Maá Esowó, enyú déké me mbyaá Esowó? ³⁷ Mbogé me mpyéé fó utóó ebi Nte wa achyéé me nnó mpyege, dékamegé fó ne me. ³⁸ Ne mbogé me mpye lé ubi, yé lé enyú déla dékame nnó genó eyigé me njógé gelú wawálé wó, kamegé ne utóó ebi me mpyéé. Dépyege mbo, dégene nyé nnó me nlu muú ama ne Nte wa, ne Nte alu muú ama ne me.”

³⁹ Ajógé mbo, bóó Jus bimbo ama amua mampye ji, yémbó aloó ebwó né amu.

⁴⁰ Achyaá afe né egbe ebeé Jodan ewefo mbaá ayi Jon abo awyage nya bóó manaá Esowó, ajwólege ewú. ⁴¹ Ne gejamégé bóó ákwóle ji, ajógé ne ate aké, “Jon apye yé ufélékpa fó wó, yémbó yéndégenó eyigé ji ajóó atome ne mende yina gelú wawálé.” ⁴² Eféé ne gejamégé bóó áfyéé metóó ne Jisós.

11

Negboné Lasarós

¹ Gébégé fó, mende fó abo ameeé, akuú ji nnó Lasarós. Ji alu muú Betani. Betani ele melo Meri ebwó ne mejmo wuú Mata. ² Elé Meri yina ne abo ágbelé nya lamenda né uka Ata, atile ne mejwe wuú. Ji ne mejmo wuú Lasarós abó ameeé. ³ Gétúgé Lasarós ameeé, ajea bií átó meko mbaá Jisós aké, “Ata mejeé wyeé ayi ogboó ne ji dóó ameeé.”

⁴ Jisós awúgé meko ayi alóó ji, aké, “Nemeé eniné Lasarós

ameé mbò, nepó fò eni netene ji aló nelú ele nnó, bòó áfège Maá Èsòwò nnó ìgò Èsòwò akwò. Getu eyigembò bòó áfège nyè Maá Èsòwò.”

⁵ Jisòs agboó ne Mata, ne menmo wuu Meri ne Lasaròs. ⁶ awuge nnó Lasaròs amee ama bele né melò ewé ji abò alú wyeé ndò epea. ⁷ Ne ndò yimbò epea ekógé, ajóó ne baá utóó bií aké, “Déma déjye né gebage mewaá Judiya.”

⁸ Baá utóó bií ajóó ne ji aké, “Ménleré elú dambete ayi bòó bimbò aké áto wò ne mataá áwá, ne wò òkèlege nnó déma dékeré ewú?”

⁹ Ajóó mbò, Jisòs ashuú ebwó meko né nekanémejóó aké. “Yéndé bií uwyáá nchwaneké efyánépeá ne utuú ugi, wa mbò fò wó? Bòó aké ákène ne bií gbóó, ákparege fò nekwe néndé ágène mbaá. ¹⁰ Yémbò bòó abi akène ne utuú ákparege nekwe néndé genjgbò gepó.” ¹¹ Ajóó mbò, aké ne ebwó, “Menme se Lasaròs akwe gejya, yémbò me njye ewú nnó pye ji apeé gejya.”

¹² Ajóó mbò, baá utóó bií aké ne ji, “Ata mbògé abelé gejya ebyennó alé atóó.”

¹³ Jisòs abò agarege mbò lé ebwó negbone Lasaròs, yémbò ebwó áfere nnó ajóó mbò lé mechò gejya eyigémbò.

¹⁴ Jisòs agare yé ebwó gbògò aké, “Lasaròs agbo. ¹⁵ Ne metóó egóó me gétúgé nyú nnó me mbó mpó fò ewú ne ji. Genó eyigé mempye nyè, gepye nyè enyú défyéé metóó

ne me chánéné. Kwilege mme déjye dége ji.”

¹⁶ Ajóó mbò, Tòmasi maá gefa, ajóó ne ate baá utóó aké, “Kwilege déjye, yé ebe lé negbo, degbo ne ji”.

Jisòs afyéé ayme Lasaròs metóó

¹⁷ Jisòs akwònege né melò Betani, age nnó aní Lasaròs né mmu eba ntaá ale me ndò eni. ¹⁸ Nekene Betani ne Jerosale nelú genóge ìkpa neke epea. ¹⁹ Ne gejamégé bòó Jus áfé manjwye Mata ebwó ne Meri mmye gétúgé negbone menmo bwó.

²⁰ Mata awúgé nnó Jisòs achwóó, atane ajye bane ji, Meri alá ji né mmu gepú. ²¹ Mata ábánégé Jisòs ajóó ne Ji aké, “Ata mbògé wò òbò òbe fa, mbò menmó wa agboó wó.” ²² Yémbò, yé ebe elé nana, nkaá nnó, yéndégenó eyigé wò ògigé Èsòwò, achyège wò geji.

²³ Ne Jisòs ajóó ne ji aké, “Menmó wye akwilege nyè ne negbo.”

²⁴ Ne Mata aké, “Nkaá nnó akerege nyè meso né genwá gébégé bòó aké ákwilege nyè né negbo né bií bi kwyakwya.”

²⁵ Ajóó mbò, Jisòs aké, “Me ne mbwyège bòó ákwilege né negbo, ne me ne nchyège bòó genwá. Yéndémuú ayi áfyéé metóó ne me, yé agbo akerege né genwá. ²⁶ Ne yéndémuú ayi alú mebe, áfyéé metóó ne me agboó fò, Mata òkamé nnó elé wáwálé?”

²⁷ Mata aké, “Èh Ata nkamé, nnó wò ne òlú Muú yi Èsòwò

akweré ji elá gefwa, Maá Esowó ayi ábóó manchwó fa mme.”

Jisós aso manse

²⁸ Mata ajógé mbó, ajye kú meḡmo wuú Méri ajóó ne ji bibi aké, “Ménleré achwó, akélege mangε wó.” ²⁹ Méri awúgé mbó, akwilé mme wáwá, ajye bane Jisós. ³⁰ Jisós abó alú dankwone yé né meló, alú wyε né mbaá ayi Mata abané ji. ³¹ Ne bóó Jus abi alú né mmu gepúge negbo áfyéé Méri metóó né negbone meḡmo wuú, ágege ndere Méri akwilé ka wáwá átane dafye, ebwó ntó ákwilé ákwóle ji, néndé áfere nnó ji ajyéé mbó lé né menome meḡmo wuú Lasarós manli negbo.

³² Méri akwonege, age Jisós, akwe ji né uka aké, “Ata wó óbó óbe fa, mbó meḡmo wa abó agboó wó.”

³³ Jisós ágégé ndere Méri álili chonchó ne bóó Jus abi ákwólege ji, eta ji mmu ne meshwe akwó ji metóó.

³⁴ Agií ebwó aké, “Enyú dénií ji efó?”

Ashuú ji meko aké, “Ata, chwó ge mbaá wuú.”

³⁵ Jisós aso manse. ³⁶ Bóó Jus bimbo, ágege mbó, aké, “É é, gege ndere ji abóó gejeé ne Lasarós.”

³⁷ Yémbó abifó ájógé aké, “Nnó ji muú apyéé muú ame nónómé agene, abó akágé pye fó nnó Lasarós agboge?”

Jisós ape Lasarós né negbo

³⁸ Ne nchye ama anywone Jisós né mmu, afé né

menome. Menome ewémbó, elú lé embu ebá ntaá, agbe ewú ne ntaá. ³⁹ Jisós aké, “Ferege ntaá eniné mbó né meno menome.”

Mata meḡme Lasarós ashuú ji meko aké, “Ata, agbo mbó ale fina ndó eni, gébé eyi, gebe gebogebo geja gepwó amu.”

⁴⁰ Ne Jisós ajóó ne ji aké, “Mata, pó me ngaré na wó nnó ofyεge metóó ne Esowó, ógene nyε genó eyigé utó ba upyéé?” ⁴¹ Aférége ntaá eniné mbó, Jisós abweé ame ape mfaá anemmye aké, “Nte wa, ntame wó néndé ówú mmyemenene ya. ⁴² Nkaá nnó wó ówuú mmyemenene ya yéndégébé. Yémbó, njóó mbó gétúgé bóó abi álú fa, nnó ebwó ákamé nnó wó ne otome me.” ⁴³ Anerege manjóó mbó, anyá ne meko metometo aké, “Lasarós táné chwó fa.” ⁴⁴ Tenéténé yimbo, Lasarós atane dafye, uka bií ne amu, ulú wyε wéwé né mmu uba mandée ebií áni ji né mmye chonchó ne ushu. Ne Jisós aké, “Kaáge ji ajye.”

Ajóó geju manwá Jisós

(Mat 26:1-5; Mak 14:1, 2; Luk 22:1, 2)

⁴⁵ Ne gejamégé bóó Jus abi ábó álú eféé áchwóó áchwéé Méri mmyé, ágege ndere Jisós apyéé Lasarós apeé né negbo, áfyéé matóó ne Jisós. ⁴⁶ Yémbó, abifó ájye gare bóó Farasi fó genó eyigé Jisós apyéé. ⁴⁷ Ne ano ba ampyéé upe Esowó ne ekwó bóó Farasi fó, ákú ujwólé, áchomé né eso ájóó aké, “Nana esé dépyembo

nnó? Mende yina apyεέ mbɔ ufélekpa ufɔ́ ufɔ́ ajyεέ. ⁴⁸ Mbɔgé délyage ji nnó ajyεέ mbe mampye ubi, melo meko εfyεέ nye metɔ́ ne ji, ne bɔ́ Rom áchwɔ́ chɔ́ nye εcha ure se chonchó ne melo.” *

⁴⁹ Ne muú bwó ama, ayi akamege Kaifas, ji ne alú etukpe ampye ure εσωω né ημε ενινé mbɔ. Ajɔ́ aké, “Enyú dékage yé genó kanja, ⁵⁰ dekaa f́ nnó elú galógálɔ́ eta nyú nnó muú ama agbo gétúgɛ́ bɔ́ ako epwɔ́ nnó melo meko énomé wó?” ⁵¹ Mejɔ́ εwé Kaifas ajɔ́ mbɔ, etane f́ jimbɔ́ né metɔ́ wó. Ndere ji alú etukpe ampyεέ ure εσωω né ημε ενινé mbɔ, εσωω apye nnó ji agare nnó Jisɔs abɔ magbo gétúgɛ́ melo meko. ⁵² Ne epófɔ́ gétúgɛ́ melo ewú ewú wó, agbo ntó nnó apye bɔ́ εσωω abi álaá tyátyá né mme meko anywere akwe muú ama. ⁵³ Elo né gébé eyigémbɔ, ákpakpa bɔ́ Jus asɔ mala ndere ápyεé ne áwa Jisɔs. ⁵⁴ Né getú eyigémbɔ, Jisɔs amáge ke sé gbɔηηη né géluage bɔ́ Jus. Alyaá Jerosale afé né maá melo f́ ayi akuú nnó εφrem kwókwólé ne mashwone. Ewúmbɔ ne ji ne baá utɔ́ bíí ájwɔ́lege.

⁵⁵ Ne gébége epaá bɔ́ Jus ewé ákuú nnó epaá koó upú elá kwókwólé, gejamégɛ́ bɔ́ áfé né Jerosale nnó akpome mmye ndere ebwɔ́ apye me gemεge nnó epaá ewémbɔ ekwone. ⁵⁶ Ne ndere ebwɔ́

anywere né mmu εcha ure εσωω, ápele mbɔgé agene nye Jisɔs. Ajóge ne ate aké, “Enyú défere mbɔ nnó? Nnó ji achwɔ́ nye né epaá ewéna waá achwɔ́?” ⁵⁷ Gemεge nnó epyεmbɔ etukpe ampye ure εσωω ne ekwɔ́ bɔ́ Farasi fɔ́, ábɔ áchyεέ me meko nnó muú ayi akaáge mbaá ayi Jisɔs alú ágare, ájye apye ji.

12

Awaá Jisɔs mawéé né melɔ́ Bétáni

(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Epaá koó upú elágɛ́ ndɔ́ ekene, Jisɔs afe né melo Bétani melo ewé Lasarɔs muú Jisɔs apye ji apeé né negbo ajwɔ́lege. ² Efeé ne anene Jisɔs ne menyεé. Mata ne afaá menyεé yimbɔ ne Lasarɔs alú muú ama né geluage bɔ́ abi ájwɔ́le agíí mmye né ekpókópógélé ne Jisɔs. ³ Ndere ájwɔ́le mbɔ, Meri akpa ekpómé mawéé Lamenda ami majame ηka dɔ́, amo Jisɔs né uka. Gepú geko geka ne gebεge lamenda, ne ase mejwe wuú ati uka Jisɔs. Mawéé amina malu mmye po. Akwyεé mami ne genó eyigé akuú nnó, “Nard.” ⁴ Ne Judas Iscarot, maá utɔ́ Jisɔs ama ayi abɔ́ manchyεé Jisɔs mankwaá, agege geno eyi meri apyεmbɔ, aké, ⁵ “Mbɔ ákpoó mawéé lamenda amina, áse gejamégɛ́ ηka, eyi epwɔ́ ηka eyi muu akage pye né ημε áchyεé mbaá ubyá bɔ́.” ⁶ Mejɔ́ ewé Judas ajɔ́ mbɔ na,

* **11:48** Elú wáwálé nnó: Mbɔgé nnó bɔ́ Jus áfyεgɛ́ metɔ́ ne Jisɔs, Ji ámmye nye apwɔ́ bɔ́ Rom nnó bɔ́ Jus álaá mmyεmmye bwɔ́.

επόψῳ nnó ji agboó ne ubya bᵃ, élé gétúgḗ ji alú menjo ne ajᵃᵃ mbᵃ. Ji ne ábélege mekwa ḡka baá utᵃᵃ Jisᵃs. Ne gébé eyigḗ fᵃ, ajoó ḡka wye.

⁷ Judas ajᵃgḗ mbᵃ, Jisᵃs aké, “Gᵃgḗ ji abe nyame, ji apyḗmbᵃ nnó me ngboge ánií me niíge. ⁸ Ubyá bᵃᵃ úlú fa ne enyú yéndégébé, yḗmbᵃ me mbéé nye fᵃ ne enyú gébé geko.”

⁹ Ne gejamégḗ bᵃᵃ Jus áwúgḗ nnó Jisᵃs alú eféé né melᵃ Betani, ákwᵃle áfe ewú. Ajye nya fᵃ mangḗ lé Jisᵃs jimbií wᵃ, áfe ntó nnó áge Lasarᵃs muú Jisᵃs apye ji apeé né negbo. ¹⁰ Ndere elúmbᵃ, anᵃᵃ baá ampyéé ure Esᵃwᵃ asᵃ mala nnó áwa Lasarᵃs. ¹¹ néndé élé getú jíí ne gejame bᵃᵃ Jus ályaa ébwᵃ áfyéé metᵃᵃ ne Jisᵃs.

Jisᵃs akpe né Jerosale nkane mfwa

(Mat 21:1-9; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Bií uyjage, gejamégḗ bᵃᵃ abi áchwᵃᵃ manyé epaá koó upú, áwú nnó Jisᵃs achwᵃᵃ né Jerosale. ¹³ Asᵃ mamméé, átane ájye bane ji meti. Awyále aké, “Matame mábé ne Esᵃwᵃ. Mejé ebé ne muú ayi achwᵃᵃ né mabᵃ Ata. Efwᵃ ebe ne Mfwa bᵃᵃ Isrḗli!”

¹⁴ Jisᵃs agége maá géjuná, akwᵃ ajwᵃle né mfaá. Ne genó eyigḗ ábᵃ ásamé né mmu ḡwe Esᵃwᵃ getane wáwálé nnó, ¹⁵ “Enyú bᵃᵃ Sayᵃn défᵃge, gége mfwa nyú

achwᵃᵃ, ajwᵃle mbᵃ né mfaá maá géjuná” *

¹⁶ Ndere Jisᵃs akpene né Jerosale, baá utᵃᵃ bií ákaá fᵃ nnó uno bi ábᵃ ásame me né mmu ḡwe Esᵃwᵃ úlú wawale wᵃ. Yḗmbᵃ gébége Jisᵃs akwᵃme ajyeé né mfaánebuú, ne ébwᵃ ateé nnó abᵃ asa né mmu ḡwe Esᵃwᵃ nnó unᵃᵃ bina upyeé nye ne ji. Ne ápye ntó ubi ne ji.

¹⁷ Ne bᵃᵃ abi abᵃ alú ne Jisᵃs gébége ji apye Lasarᵃs apeé né negbo, akpa gegare eyigḗmbᵃ, ájyeé ne geji. ¹⁸ Genó eyigḗ na ne gepye gejamégḗ bᵃᵃ ájyeé bane Jisᵃs né meti gétúgḗ áwuú gepᵃge ufélekpa ebi ji apyḗé. ¹⁹ Ne ekwᵃ bᵃᵃ Farasi, ájᵃgḗ ne ate aké, “Ye mekpo ne ula esé dégene fᵃ né mechᵃ ewe desᵃᵃ mbᵃ mala manwa Jisᵃs. Gegé, gemḗge melᵃ geko gela kwᵃle élé ji.”

Jisᵃs abᵃ mbe agare negbo nií

²⁰ Né geluage bᵃᵃ abi ájye né Jerosale manogḗ Esᵃwᵃ gébége epaá koó upú, ne abi ákú ébwᵃ nnó bᵃᵃ Grek álú wye. ²¹ Bᵃᵃ Grek bina áchwᵃ mbaá Filip muú melᵃ Betsada né gebage mewaá Galilií, ájᵃᵃ ne ji aké, “Ata esé dékelege mangḗ Jisᵃs.”

²² Filip awúgḗ mbᵃ, ajye gare Andru, ne ébwᵃ ne Andru ájye gare Jisᵃs. ²³ Ne Jisᵃs ashúú ébwᵃ meko aké, “Gébé gekwane eyigḗ bᵃᵃ ágene nye nnó Maá Nte Mekwaá apwᵃ amu. ²⁴ Me ngarege

* 12:15 Elú wáwálé nnó: ᵃpege né Mat. 21:5 né nteé gebagé ḡwe ᵃgené ula Sayᵃn.

enyú wáwálé nnó nyine nchi nelaá wyε nyine nchi nemaá, mbógé muú alá apéé níní né mme degbo wó. Negboge ne nechíí nefyε gejame amε nchi. ²⁵ Muú ayi asele geñwá jíí nnó geñeá gemε dǎǎ, geñwá jíí genóme nyε mme detu. Ne muú ayi asele nnó geñwá jíí geñeá fǎ gemε né mme yina wó, abéé nyε ne geñwá eyi gélágé byé. ²⁶ Mbógé muú akεlege mampyεge utǎǎ ba, abó mankwǎle me. Ne yéndé mbaá ayi me mbeε, muú utǎǎ wa ntó abéé wyéé ne me. Ne yéndémuú ayi apógé me mampyε utǎǎ ba, Nte wa anoge nyε ji.

²⁷ “Nana ufere ba úlú uyaá uyaá. Ewena njoge mbǎ nnó? Nnεne mbǎ élé mmyε nnó, ‘Nte wa aféré me né εfwyale εwé εchwǎǎ mbǎ me né mbe waá?’ Ngba, nnεne fǎ mbǎ, néndé ula bi me nchwǎǎ fa mme úlú nnó ngε εfwyale εwéna. ²⁸ Nte wa, pyε bǎǎ ákaá nnó wǎ ǎpwǎ amu.”

Ajógé mbǎ, meko fǎ atane né mfaánebuú aké, “Me mpyε mé bǎǎ akaá nnó me mpwǎ amu, ne mmage pyε wyεmbǎ.”

²⁹ Ne gejamégé bǎǎ abi átεne εfεé, áwúgέ meko yimbǎ, abifǎ aké, élé nemfe, abifǎ aké, élé ekiénné εsǎwǎ ne εjǎǎ mejǎǎ ne Jisǎs.

³⁰ Ne Jisǎs ajǎǎ ne εbwǎ aké, “Meko ayi déwuú mbǎ alú lé né galógálǎ nyú, εpǎfǎ awa. ³¹ Nana, gébé eyigé εsǎwǎ apyεé bǎǎ mme ákpe né unǎǎ mpa gekwǎne, gébé gekwǎne eyigé ábuú danchǎmeló

mfwa bǎǎ mme, ³² né geluǎge gefwa jíí. Ne abwεge me né mbaá gekwa, njame nyε bǎǎ ako achwǎ εta wa.” ³³ Jisǎs ajǎǎ mbǎ, manlεre gefǎge negbo εniné ji agboó nyε.

³⁴ Ne bǎǎ bimbo, ájǎǎ aké, “ηwε mabe εsǎwǎ agare ese nnó Muú yi εsǎwǎ akweré ji élá gefwa, abε mebe te kwyak-wyaá, εpyémbǎ nnó ne wǎ ǎke ábǎ mambwyε Maá Nte Mekwaá né mfaá gekwa, waá álú Maá Nte Mekwaá yimbǎ?”

³⁵ Jisǎs ashúú εbwǎ meko aké, “Geñgbǎ gelú gegεnege εta nyú né mboó gébé, kége nana ndere geñgbǎ gelú gegεnege nnó ékágé gemua gewere enyú. Muú ayi akεne né gemua ákágé fǎ mbaá ayi ji ajyεé. ³⁶ Fyége metǎǎ ne muú ayi achyεgé geñgbǎ nana ayi ji alú ne enyú, nnó debe bǎǎ abi achyεge geñgbǎ. Jisǎs ajógé mbǎ, alyaa εbwǎ ajyε bií.”

Bǎǎ Jus áshyá wyε shyá mamfyε matǎǎ ne Jisǎs

³⁷ Ne yé lé Jisǎs apyε gejamégé ufǎǎ ufélekpa εbwǎ ágεné, áfyéé fǎ matǎǎ ne ji wó. ³⁸ Epyεmbǎ nnó genó eyigé Asaya muú εkpave εsǎwǎ abǎ ajǎǎ getane wáwálé. Asaya abǎ ajǎǎ nya aké, “Ata, ndé muú ákamé ne mekomejǎǎ ayi εsé dégare. Ne ndé muú ayi Ata alere ji gefǎge utó bi ji awyaa?”

³⁹ Ula bi εbwǎ alá ákame nya ne mekomejǎǎ yimbǎ wó, úlú wyε ndere, Asaya muú εkpave εsǎwǎ abǎ ajǎǎ nya nnó εsǎwǎ aké, ⁴⁰ “Ngilége εbwǎ amε nnó ékágé ágεne

unó ne amε, ne mpyε bwó áηea matóó nnó ékágé ebwó ákaá genó eyigé mekomejóó yimbó ágaré. Εσωω aké, 'Me mpyε mbó nnó ékágé ebwó áti meso ne gabo bwó, áchwó eta wá nnó me mfere ebwó né efwyale'."

⁴¹ Asaya ajóó mejóó ewéna ato ne Jisós, néndé ji abó age me nnó Jisós abεé nyε muú ayi apwóó amu.

⁴² Ne yé elé gejamégé bóó álú abi ála áfyεé fó matóó ne Jisós wó, abifó áfyε, yé ákpakpa bóó Jus abifó áfyé ntó metóó ne Jisós, yémbó álerege fó gbogónó nnó áfyεé metóó ne ji gétugé áfóó nnó álerege, bóó Farasi ábuú nyε ebwó né εcha mmyεmenεne. ⁴³ Néndé ebwó ágbóó lé nnó akwaá áfεge ebwó ápwó nnó Εσωω ne afεge ebwó.

Mekomejóó ayi Jisós agare ne asóó nyε mpa bóó

⁴⁴ Ne Jisós ajóó kenke, aké, "Yéndémuú ayi áfyεé metóó ne me, áfyé fó metóó ne me mbií wó, áfyé ntó ne muú yi atóme me. ⁴⁵ Muú agegé me, εbyennó age ntó muú ayi atóme me. ⁴⁶ Me nchwó ndere muú yi alerege genjgbó mbaá bóó mme, nnó ékágé bóó abi áfyεé metóó ne me ála kenékéné eké muú ayi alú mmu gemua. ⁴⁷ Mbógé muú awúgé mekomejóó ayi me ngare ne ála apyεé fó genó eyigé me nké ji apyε wó, me njógé fó nnó ji akwe mpa, néndé me nchwóó fó fa mensó mpá bóó mme wó nchwó lé mamfere ebwó né

efwyale gabo. ⁴⁸ Muú yi ashyaá nnó ji ákágé me, ne ála apyε genó eyigé me njóó, genó eyi gesó mpa wuú gelú wyεé. Ne genó eyi gesóó mpá wuú né bií bi kwyakwya, elé mekomejóó wa ayi ngare. ⁴⁹ Nende Me njógé fó né uto ba. Nte wa muú atóme me agare me genó eyi me njógé ne ndere me mbóó manjóó. ⁵⁰ Ne nkaá nnó genó eyigé ji aké me ngare gechwóó ne genwá eyi gélágé byé. Né getú eyigémbó, me njógé lé genó eyigé Nte wa agare me nnó njóó."

13

Jisós ashwóne uka baá utóó bií

¹ Wyε ndere epaá koó upú elaa kwókwólé Jisós akaá nnó gébé eyigé ji alyagé mme yina nnó akere meso mbaá Nte wuú gekwóne. Ne elé ji abóó gejeé ne bóó bií abi alú fa mme, alere ebwó gefóó eyigé ji abóó gejeé ne ebwó.

² Ne ndere Jisós ajwóle anyéé menyéé ne baá utóó bií ne nkwale, danchomeló anyú me metóó maá utóó Jisós ayi ama nnó achyεé Jisós mankwaa. Akuú maá utóó yimbó nnó Judas Iscarot, maá Simun. ³ Jisós akaá nnó Nte wuú Εσωω afyε ji yéndégenó né amu. Akaá ntó nnó ji abó atane mbaá Εσωω ne ji akerege meso mbaá Εσωω. ⁴ Ndere álú ányé menyé, Jisós akwile téné, afeé nku yi mfaa abelé. Ani agbogbo né gebwε. ⁵ Afane manaá né mmu geku, aló manshwóne

uka baá utóó bíí, ne atile ubi ne agbogbo ayi ji aníí né gebwε. ⁶ Akwónégé mbaá Simun Pita, Simun agíí ji aké, “Ata ákelege manshwone me uka?”

⁷ Ne Jisós ashuú ji meko aké, “Genó eyigé me mpyε mbó, enyú dékáge fó ula nana, meso gébé dékage nyε.”

⁸ Ajógémbó, Pita aké, “Ngba, wó ábó fó manshwone uka eba wó.”

Ne Jisós aké ne Pita, “Mbógé me nlá nshwone wó wó, áchome fó mbwa ne me.”

⁹ Ajógé mbó Simun Pita aké, “Ata áshwonege fó lé uka ba ubiubi, shwone ntó amu ya chonchó ne mekpo wa.”

¹⁰ Jisós aké, “Muú yi awóó me manaá ábó mashwone lé uka bíí ubiubi néndé menyammyε wuú alu me pópó. Ne enyú délu me pópó, yémbó enyú ako fó wó.” ¹¹ Jisós ajóó mbó, ji akaá me muú ayi achyegé nyε ji mankwáá, nkaawu ne ji aké, “Enyú ako depó fó pópó.”

¹² Ne ji anerege manshwone uka baá utóó bíí, abó nku wuú afyε, akere ajwóle ká. Agíí εbwó aké, “Enyú dékaá ulaá genó eyigé mepyε mbó né enyú?” ¹³ “Enyú dékuú me menlere ne Ata. Enyú délu cho mankú me mbó, néndé ge muú ayi me nlú mbó. ¹⁴ Ne mbógé me, Ata ne menlere enyú, nshwone enyú uka, enyú ntó debó manshwonege uka ate. ¹⁵ Me nlere enyú genó eyigé debóó mampyεge nnó dépyεge geji ne ate ndere me mpyεé ne enyú. ¹⁶ Me ngaregé

enyú wáwálé nnó, maá utóó aneáge fó gemε apwó nte wuú. Yé maá déntóó ntó aneáge fó gemε apwó muú ayi atóme ji. ¹⁷ Nana ayi enyú dékaá unó bina, déké dépyεé ubi, débεé ne metóó megómegó. ¹⁸ Me njógé mbó, ntome fó ne enyú ako. Me nkaá ufóó bóó abi me njyaá. Yémbó mpyε mbó nnó genó eyigé ásame né mmu nwe εsówó gétané wawale. Asa wyε nno, ‘Muú yi esé ne ji déchome εbwó menyεé, abwólé atene ummyε ne me’ ¹⁹ Me ngarege enyú genó eyigé na nana gemεge nnó gepyε. Ne gébégé gepyεge, enyú dekamege nyε nnó, ‘Me Nlú gefóge Muú ayi Me Nké Me Nlú.’ ²⁰ Me ngarege enyú wáwálé nnó yéndémuú ayi asele muú dentóó wa ne metóó megómégó, εbyennó ase mbó lé me mbóó. Ne muú ayi asele me, ase mbó lé εsówó muú átóme me.”

Jisós abó mbe agare nnó achyεge nyε ji mankwáá

(Mat 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Jisós ajógé unó bina, metóó εsó ji, agare gbógónó aké, “Me ngarege enyú wáwálé, muú nyú ama achyεge nyε me mankwáá.”

²² Ajógé mbó baá utóó bíí álá meno mekpo fuú ápe ate ne ame ne ame. Akágé yé muú ayi ji ajóó atome ne ji. ²³ Ne maá utóó ama, ayi Jisós agboó ne ji, agíí mmyε né εkpokpogele kwókwólé ne uwyaá Jisós. ²⁴ Ne Simun Pita anyú meno aké, ne ji “Gíí Jisós

muú ayi ji ajóó mbó atome ne ji.”

²⁵ Ndere maá utóó yimbo, ajwóle agii kwókwólé ne uwyaá Jisós, akó geme agii Jisós aké, “Ata waá achyége nyε wó mankwáá?”

²⁶ Jisós ashúú ji meko aké, “ele muú ayi me nyuale bréd yina né mmu akpánkpa nchyege ji. Jisós ajóge mbó abó gekpóge bréd, anyuá né mmu akpánkpa achyε Judas Iscarot, maá Simun.”

²⁷ Tenétené ayi Judas asele gekpóge bréd eyigémbo, danchómeló anyú ji metóó. Ne Jisós ajóó ne Judas aké, “Genó eyigé wó ókelege mampye, pye geji wáwá.”

²⁸ Né geluage bóó abi ajwóle agii né ekpokpogele, ye muú ama ayi akaá ulaá mejóó ewé Jisós ajóó mbó ne Judas apó.

²⁹ Ne élé Judas ne ábélege mekwa nká bwó. Baá utóó abifó áfere nnó Jisós ajóó mbó lé nnó Judas ajye ána unó ebifó ebi ebwó ákelege. Ela epó mbó wó, ndófó Jisós ajóó mbó lé nnó Judas ajye achyε genó gefó mbaá ubya bóó.

³⁰ Ne Judas asege gekpóge bréd eyigé Jisós achyε ji, atane afé. Gébé eyigémbo utuú ugi mε.

Ebe meke

³¹ Judas atanenge ajyεge, Jisós aké, “Nana bóó agene nyε ndere Maá Nte Mekwaá apwóó amu. Ne ji apye nyε bóó age ndere Ešówó apwóó amu. ³² Ne mbógé Maá Nte Mekwaá apyéé bóó age ndere Ešówó apwóó amu, Ešówó ntó

apyéé nyε bóó ágé ndere Maá Nte Mekwaá apwóó amu, ne achóó sé gébé. ³³ Baá ba, me mbelege sé ne enyú dóó, enyú dékelege nyε me, ne wye ndere me mbó ngare ákpakpa bóó Jus, mbóntó ne ngarege enyú nana nnó, ‘Mbaá ayi me njyε enyú dékage chwó fó wyeé.’ ³⁴ Ajógé mbó, aké, nana nchyege enyú ebe ewé meké, “Bóógé gejeé ne ate. Ndere me ngboó ne enyú mbóntó ne enyú debóó mangboge ne ate. ³⁵ Ne mbógé deké débóó gejeé ne ate, yéndémuú ákage nyε nnó enyú délu baá utóó ba.”

Jisós agaré ndere Pita ashyaá nyε ji

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Ne Simun Pita agii ji aké, “Ata, wó oyye efó?”

Jisós aké, “Mbaá ayi me njyε ókágé kwóle me nana, yémbo ókwólege nyε me meso gébé.”

³⁷ Pita agii ji aké, “Ata ulannó ne me nla nkágé kwóle fó wó nana? Me nkpome mmye mangbó gétú jyéé.”

³⁸ Ne Jisós ashúú Pita meko aké, “Pita nnó ókpome mmye magbo gétú ya? Gó me ngare wó wáwálé nnó geme nnó menó mekwó akú, wó oshyaá nyε máháne aléé nnó wó ókágé me.”

14

Jisós ne alerege meti ewé ejyéé mbaá nte wuú

¹ “Dekamege fó mesome ebe enyú né metóó. Fyεgé metóó ne Ešówó, fyεgé ntó

metṓṓ ne me. ² Baá upú alú gejame né gepúge Nte wa; mbṓgé abe dampṓ mbṓ, mbṓ me ngare fṓ enyú mbṓ wṓ. Me njye kwyéé melú mbele enyú. ³ Nnerege mankwyéé melú ewémbṓ, nkerege, nchwṓ nse enyú nnó mbaá ayi me mbeé enyú ntó débε wyéé. ⁴ Enyú dékaá meti ewé ejyεé né mbaá yi me njyεé.”

⁵ Ne Tṓmasi ajṓṓ ne Jisṓs aké, “Ata ese dékaá yé mbaá yi wṓ ojyεé wṓ, epyεmbṓ nnó ne dékaá meti ewé ejyε wyéé?”

⁶ Jisṓs ashúú ji meko aké, “Me ne nlú meti ewú. Me ne ngarege bṓṓ wáwálé. Ne me ne nchyεgé geṇwá. Yé muú fṓ ákágé chwṓ fṓ mbaá Nte wa mbṓgé alá akoó eta wa wṓ. ⁷ Mbṓgé enyú débṓ dékaá me chánéné, mbṓ debṓ dékaá ntó nte wa. Manlṓ nana déjyεgé mbe, dékaá me ji ne degε me ji.”

⁸ Ne Filip aké, “Ata lere esé Nte wyε awu, nnó matṓṓ akwene ese mmu.”

⁹ Jisṓs ashúú ji meko aké, “Mbṓ te me nlú mbṓ fana ne enyú, delú dankaá me Filip? Yéndémuú yi agene me, ebyennó age ntó Nte wa. Waá ulannó wṓ aké me nlere enyú Nte wa? ¹⁰ Enyú dékame fṓ nnó me ncho mmyε ne Nte, ne Nte wa ntó acho mmyε ne me wṓ? Depṓ εtire me njṓgé mbṓ, detanege fṓ me mbṓṓ né metṓṓ, élé Nte wa mmu áchomé mmyε ne me ne apyεé utṓṓ bíí. ¹¹ Kamege ne me nnó genó eyigé me ngarege enyú gelú wáwálé nnó me ncho mmyε ne Nte

wa ne Nte wa ntó acho mmyε ne me. Ne mbṓgé ewéna ela ekwane enyú metṓṓ wṓ, kamege nnó elú wáwálé gétúgé ufélekpa ebi me mpyεé. ¹² Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndémuú ayi áfyéé metṓṓ ne me, apyεé ntó unó bi me mpyεé mbṓ. Yé ebe lé ebi uṇea upwṓ ebi, apyε nyε néndé me njyε mbaá Nte wa. ¹³ Ne yéndégenó eyigé enyú dégigé né mabṓ ma, mpyε geji nnó metṓṓ egṓ Nte wa gétú ya. ¹⁴ Ndere elúmbṓ, mbṓgé dégige yéndégenó né mabṓ ma, mpyεé geji.

Jisṓs anyémeno mantṓ Mendoó Ukpea

¹⁵ “Mbṓgé enyú dégbṓṓ ne me, belege mabe ya. ¹⁶ Dépyεge mbṓ, me nnene nyε mmyε mbaá Nte wa, ne ji atome nyε enyú muú majyεé ayifṓ, ayi abe nyε ne enyú te kwyakwya. ¹⁷ Muú majyε yimbṓ élé Mendoó Ukpea muú alerege enyú wáwálé ayi Esṓwṓ. Bṓṓ mme akamege fṓ ne ji néndé agene fṓ ji ne akage ji. Yémbṓ enyú dékage ji, néndé ji ajwṓlege ne enyú ne alú enyú né mmyε. ¹⁸ Njyεge, nlyage fṓ enyú gelame, nmáge kere nchwṓ eta nyú. ¹⁹ Ela gachyεé bṓṓ mme amage ge sé me. Enyú ne dégεne nyε me. Ne te ndere me nwyáá geṇwá, enyú ntó debéé nyε ne geṇwá. ²⁰ Bíí bimbṓ ukwṓnege, enyú dékage nyε nnó mencho mmyε ne Nte, Nte wa acho mmyε ne me, ne me ntó ncho mmyε ne enyú. ²¹ Yéndémuú

ayi awúgέ mabe ya abelégé áji, ji yimbó ne abóó gejeé ne me, Nte wa ntó abóó gejeé ne ji. Me ntó mbóó nye gejeé ne ji, ne me mbóó nlerenge nye geme ya etaá wuú.”

22 Ne Judas (ayi alá pó fó Judas Iscarot) ajóó ne Jisós aké, “Ata nde gepyee wó òlerege geme jye lé eta sé, ayi óla òlerege fó ntó mbaá bóó mme meko?”

23 Jisós ashuú ji meko aké, “Muú ayi abóó gejeé ne me, apye geno eyigé me ngarege, Nte wa gboó nye ne ji. Ne esé ne Nte wa déchwó bane nye ji déjwólé ne ji mbaá ama. 24 Muú yi alá agboó ne me, apye fó geno eyigé me ngarege. Ne unó bi enyú déwuú mbó utane fó membóó né metóó wó, utane lé mbaá nte wa muú atóme me.

25 “Me ngare mbó enyú unó bina nana yi me nlú ne enyú. 26 Yémbó Nte wa atóme nye Menchyéé majyéé né mabó ma. Menchyéé majyéé yimbó elé Mendoó Ukpea achwógé alerege nye enyú unó uko ne atéé nye enyú yéndégenó eyigé me ngare enyú.

27 “Ndere me njye nchyege enyú nesó, ne nesó na ne me nchyege enyú. Me nchyege fó enyú nesó na nkane bóó mme achyege genó. Dekamégé fó matóó achyege enyú efwyale, ne debége fó ntó ne efó. 28 Enyú dewú nkane me nké, ‘Me nlyage enyú. Yémbó nmage kere nye nchwó eta nyú.’ Ébenge nnó enyú débóó gejeé

ne me, mbó débéé ne metóó megómégó elé me njyéé mbaá Nte wa muú anea geme apwóó me. 29 Me mbó me mbe ngare enyú unó bina gemege nnó ubi upyege, nnó meso gébé, upyege enyú dekame nnó unó bi me njóó úlú wáwálé. 30 Me mpó sé ne gejamégé gébé manjóó mejóó ne enyú néndé mfwa bóó mme alé chwó. Ji apó fó ne eshye apwó me. 31 Yémbó me mpyeé lé genó eyigé Nte wa agare me nnó mpye, nnó bóó mme akaá nnó me mbóó gejeé ne Nte wa. “Kwilege mme déjyegé.”

15

Genóge umpome ne mata jii

1 “Me ne nlú genóge vin geji ambóó, ne Nte wa ne alú muú ayi áchérege geji. *

2 Yéndé eta ewé etome ne me, mbógé alá ewóme fó umpome, ji asóó ewuú afóme mme, ne yéndé eta ewé ewóme umpome, ji akwyege ewú nnó ewóme gejamégé umpome.

3 Mekomejóó ayi me ngare enyú apye enyú dela me pópó eké eta genóó eyigé akwyéé.

4 Chogé wye mmye ne me, me nchome mmye ne enyú. Eta genóó ékágé wó fó umpome mbógé alá cho mmye ne mbyó genóó geji mbóó wó. Wyembó ntó ne enyú déla dekágé pye genó gefó mbógé dela decho mmye ne me wó.

5 “Me ne nlú genóó eyigémbó, enyú ntó ne delú

* 15:1 Elú wáwálé nnó: Né ukwene njwe menomenyéé, Esówó abó amenge bóó Isréli nkane mekóó vin ewé ji áchérege. Jisós jimboó ntó ájóó nnó ji ne alu genóóge vin yimbó nana.

mata jíí. Muú achogé mmye ne me, ne me ntó nchoge mmye ne jí, jí ne apye nye gejamé gé unó néndé me nla mpɔ enyú dékage pye fɔ yé genó. ⁶ Ne muú alá cho mmye ne me wɔ, alú eké eta genɔ́ éwé áso gé afomege éwáñese egbo. Ufɔ́ mata unɔ́ yina anywerege ájí áfyé né mewé, áso. ⁷ Mbɔ́ gé enyú déchogé wye mmye ne me, ne deké débelege mekomejɔ́ wa né matɔ́ nyú, yéndégenó eyi enyú degige nno Nte wa apye, geji ne jí apyé eta nyu. ⁸ Enyú deké dépye gejamé gé unó ulɔ́ ulú Nte wa abéé ne ñgɔ. Ne éwéna elerege nnó enyú delu baá utɔ́ ba. ⁹ Ndere Nte wa abɔ́ gejeé ne me, mbɔ́ ntó ne me mbɔ́ gejeé ne enyú. Bɔ́ gé wye gejeé ne ate wye ndere me mbɔ́ ne enyú. ¹⁰ Mbɔ́ gé enyú deké depye genó eyige me njɔ́, me mbɔ́ nye gejeé ne enyú wye ndere Nte wa abɔ́ gejeé ne me gétú gé mpyeé genó eyigé jí akélege. ¹¹ Me ngaré enyú unó bina nnó enyú débé ne metɔ́ megɔ́ megɔ́ wye ndere me nwyáá. Ne nnó metɔ́ megɔ́ megɔ́ nyú eja epwɔ́ amu. ¹² Ge gé genó eyigé me nkelege nnó enyú dépyege na: Bɔ́ gé gejeé ne ate wye ndere me mbɔ́ ne enyú. ¹³ Gejeé eyigé cha gepɔ́, eyigé muú alerege, eyi gepwɔ́ gejeé eyigé muú ágbóo gétú gé ajeé bíí. ¹⁴ Enyú débéé ajeé ba mbɔ́ gé dépye unó bi me ngaré enyú. ¹⁵ Me mmagé kú se enyú nnó baá défwé néndé maá défwé ákagé fɔ́ genó eyigé nte wuú

apyeé. Me nkuú enyú ajeé ba néndé yéndégenó eyigé Nte wa agare me, geji ne me nto ngare enyú. ¹⁶ Enyú fɔ́ wɔ́ déjyaá me wɔ́, élé me ne njyaá enyú ne ntɔ́ me enyú nnó dépye gé unó ulɔ́ ulú ne nnó unó bimbɔ́ ubéé te kwyakwya. Ne yéndégenó eyi enyú dégige Nte wa né mabɔ́ ma achyege enyú geji. ¹⁷ Gege ye mma ngare enyú nnó bɔ́ gejeé ne ate.

Bɔ́ mme apaá baá utɔ́ Jisɔ́

¹⁸ “Mbɔ́ gé bɔ́ mme apaá enyú, kaáge nnó abɔ́ me mbe apa me me ne alé pa enyú. ¹⁹ Enyú debɔ́ débé bɔ́ mme, mbɔ́ bɔ́ mme agboó ne enyú eké ate bɔ́ mme. Ne enyú depɔ́ néndé me njya enyú né geluage bɔ́ mme, getu eyigé mbɔ́ ne bɔ́ mme apaá enyú. ²⁰ Tege genó eyigé me ngare enyú nnó, ‘Maá défwé ajeage fɔ́ gemé apwɔ́ nte wuú.’ Te ndere ebwɔ́ achye me efwyale, áchyege nye ntó enyú efwyale. Ne ebwɔ́ abɔ́ awú mekomejɔ́ wa mbɔ́ áwuú ntó awe nyú. ²¹ Ebwɔ́ apye nye unó bina uko eta nyú gétú gé enyú délu bɔ́ ba. Néndé ebwɔ́ ákagé fɔ́ muú yi atɔ́ me me. ²² Me mbe danchwɔ́ gare ebwɔ́ mekomejɔ́, mbɔ́ akwe fɔ́ mpa wɔ́, yé mbɔ́ nana yi ngare ebwɔ́ mekomejɔ́ Éso wɔ́, ye meti éwe áboó gabo bwɔ́ epósé ²³ Ne yéndé muú yi apaá me, ebyennó apaá ntó Nte wa. ²⁴ Me mbe dampye ukpekpe unó né metɔ́ metɔ́ bwɔ́, ebwɔ́ age wɔ́, ebi yé muú

fó alá alú dampye, mbò Ɛsòwò agarege nye fó ɛbwò nnó ápye gabo ákwe mpa. Yé ndere ɛbwò ágene unó bi me mpye, ápaá me chonchó ne Nte wa. ²⁵ Unó bina ubò mampye nnó, genó eyigé asame né mmu ñwe Ɛsòwò gebe wáwálé. Asa wye nnó, ‘Ɛbwò ápaá me ula p.’

²⁶ “Menchyeé majyeé achwáó, ji alú Mendoó Ukpea muú alerege wáwálé yi Ɛsòwò. Me ntòme nye ji atane mbaá Nte wa, achwáó gé agarege nye enyú muú yi me nlú. ²⁷ Enyú ntó dégarege nye bóó muú yi me nlú néndé delu ne me te ula ulóó.

16

¹ “Me ngare me enyú unó bina nnó ékágé deja mmye meso. ² Abuú nye enyú né macha mmyemenene. Ne gébé gechwáó eyigé yéndemuú yi awáne enyú aferege nnó ji apyembò élé utóó Ɛsòwò. ³ Apye nye unó bina ne enyú néndé ákágé Nte wa, yé me ntó ákágé. ⁴ Me mbò mbe ngare enyú nnó gébé eyigémbò gekwónége enyú détege nnó me mbò ngare me enyú nnó unó bina upyeé nye.

Utóó bi Mendoó Ukpea epyeé

“Me mbó ngare enyú unó bina mbe mbe wó, néndé me mbò nlú ne enyú. ⁵ Ne nana me nkerege meso mbaá muú yi atòme me, yémbò yé muú nyú yi agige mme nnó, “Ojye efó?” Apó.

⁶ Ne gétúgé me ngare enyú unó bina, matóó nyú alá meshwemeshwe. ⁷ Yémbò ngarege enyú wáwálé. Elú élé né galógáló awe nyú nnó me njye, néndé me nla njye wó menchyeé majyeé achwáó fó eta nyú. Yémbò me njyege ntòme nye ji achwò eta nyú. ⁸ Achwáó gé apyeé nye bóó mme akaá nnó ufere bwó né gabo ayi ɛbwò apyeé úlú gye. Apye nye ɛbwò akaá nnó ufere bwó né ndere muú abeé cho né mbe ushu Ɛsòwò úlú gyeé, ne apye nye ntó ɛbwò akaá nnó uféré bwó né ndere Ɛsòwò ásoó nye mpa úlú gyeé. ⁹ Né egbe ewé gabo, ɛbwò alú gyeé néndé áfyéé fó metóó ne me wó. ¹⁰ Né egbe ewé mambe cho né mbe ushu Ɛsòwò, apye nye ɛbwò akaá nnó me nlú cho néndé me nkerege meso mbaá Nte wa ne enyú damage ge nye se me. ¹¹ Né egbe ewé mpa ayi Ɛsòwò ásoó, apye nye bóó mme akaá nnó alu gyeé né gefóó eyigé ásoó mpa wa, néndé danchòmeló mfwa bóó mme akwe me mpa.

¹² “Me nlú wyaá gejamégé unó mangare enyú, yémbò enyú dékage gbare nye fó matóó gétúgé ubi. ¹³ Yémbò gébégé Mendoó Ukpea muú alerege wáwálé achwáóge, apye nye enyú dékaá wáwálé meko. Agarege nye fó unó bi utanege ji metóó, genó eyigé ji awúgé geji ne ji ágarege. Ne apyeé nye enyú dékaá unó bi upyeé nye meso gébé. ¹⁴ Ji apyé nye me mbò ñgò néndé genó eyi getanege me metóó geji ne ji asele agarege enyú.

15 Yéndé genó eyigé Nte wa awyaa élé eya, getú eyigémbó ne me nké genó eyi gelú me metóó geji ne ji agarege nye enyú.

Mesome nyu ela nye lé nechóchó

16 “Elá gachyéé enyú demage ge sé me, ne emage wyaá sé ntó ndóó enyú degene nye me.”

17 Ajógé mbó, baá utóó bií abifó aló mangigé ate aké, “Ajóó aké, ‘Ela gachye enyú degene sé me,’ ne ama aké, ‘Emage wyaá se ntó dóó enyú dégene nye me’, ula utene mbó nno? ne ulaa me njye mbaá nte wa. 18 Ulaá ela gachyéé utene mbó nnó? Esé dekágé fó genó eyigé ji ajógé mbó.”

19 Ndere ebwó áferege mbó, Jisós akaá me nnó ebwó akélege mangií ji ulaá mejóó ewé ji ajóó mbó. Ajóó ne ebwó aké, “Enyú degige mbó élé ate ulaá mejóó ewé me njóó nnó, ‘ela gachyéé enyú demage ge sé me ne nnó emage wyaá sé ntó dóó enyú dégene nye me?’ 20 Me ngarege enyú wáwálé nnó enyú delilí nye desóó manse gétúgé unó bi upye nye. Ne bóó mme ábéé ne nechóchó, Enyú debeé ne masome né matóó, yémbó masome nyú abwólege nye nechóchó. 21 Nebyeé neke nemmye mendée, une ugyalege ji néndé gébé eyigé ji awuú ubale gekwóne. Ne abyegé me maá, amage te se ubale, abéé élé ne nechóchó nnó ji agbéé muú ama fa mme. 22 Wýembó ntó ne elú

ne enyú. Nana enyú delú ne masome né matóó, yémbó me mmage ge nye enyú, ne enyú debeé nye ne nechóchó né matóó. Ne yé muú ayi akágé fere gefó nechóchó eniné na né matóó nyú ápó. 23 Bií bi mbó ukwónege, demage gii se me ye mechó fó. Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndégenó eyi degige nte wa né mabó ma, achyege enyú geji. 24 Kpaá te gébé eyigé na, enyú delu dangií yé genó gefó né mabó ma. Gige achyege nye enyú, ne nechóchó nyú nejame nye kpaá nepwó.

25 “Me ngare enyú unó bina né makamejóó, yémbó gébé gechwóó nye eyigé me nla ngarege sé enyú depó né makamejóó. Me ngarege nye enyú uno bi utome ne Nte wa gbógáno. 26 Gébé eyigémbó gekwónege enyú degige nye Nte wa unó né mabó ma. Me njóó mbó fó nnó ngige nye Nte wa genó gefó gétúgé nyú wó. 27 Néndé Nte wa jimboó abó gejeé ne enyú gétúgé enyú deboó gejeé ne me, ne dékame nnó me ntane mbaá Esówó. 28 Wáwálé me ntane mbaá Nte wa nchwóó fa mme. Nana me lé nlyaa mme nkerege meso mbaá Nte wa.”

29 Ajógé mbó, baá utóó bií aké, “Nana wó ólé jóó yé mejóó gbógáno, ójógé sé né makamejóó. 30 Esé dékaá nana nnó wó ókaá unó uko, wó ókage ye ebe lé unó bi bóó awyaa né metóó mangií wó. Ewéna epye esé dékamé nnó wó otane mbaá Esówó.”

31 Ne Jisós ashuú ebwó

meko aké, “Pó enyú dékamé ne me, naná? ³² Gébé gechwó nyé, ne géfí mé eyigé enyú ako délaá nyé tyátyá, yéndémuú nyú abó nyé meti gepú jíí, délyaá membií. Yémbó me mpó fó me mbií, Nte wa alú ne me. ³³ Me ngare enyú unó bina nnó enyu delií mmye ne me debe ne nesó. Bóó mme apye nyé enyú degé efwyale yémbó gbarege matóó nyú néndé mmye mé mpwó bóó mme.”

17

Jisós anemmye mbaá Nte wuú nno apye ji abó ngó

¹ Jisós anerege manjóó unó bina, abwéé amé apé né mfaánebuú, anemmye aké, “Nte wa gébé gekwone pye me maá wyeé mbó ngó nnó me ntó mpye wó abe ne enoge. ² Wó óchyeé me uto bi upwó bóó ako nnó me nchyeé genwá eyi gélagé byé mbaá bóó ako abi wó óchyeé me. ³ Genwá eyi gélagé byé gelu nnó ébwó akaá élé wó mbií muú ólu Ésówó ayi wáwálé, ne me Jisós Kras muú wó ótome fa mme. ⁴ Mpye wó abó enógé fa né mme, gétúge me nere mampye utóó bi wó óchyeé me nnó mpye. ⁵ Nte wa, pye me mbe ne enóge né mbe ushu wye nana, gefógé enógé ewé me mbó nwyá nya gébégé nlú ne wó, gemége nnó mme áló.

Jisós anemmye mbaá nte wuú gétúgé baá utóó bíí

⁶ “Me mpye bóó abi wóó ज्याá fa mme óchyeé me akaá wó. Abó álú bóó byéé, wó

óchyeé me ébwó ne ébwó ábele mekomejóó wyeé. ⁷ Ne nana ébwó ákaá nnó ufóó unó uko bi wó óchyeé me utane eta wye. ⁸ Ngare ébwó mekomejóó ayi wó óchyeé me, áse ji amu apea ne ákaá wáwálé nnó me ntane eta wyeé ne ákame nnó wó ne ótome me.

⁹ “Nnēnemmye gétúgé ébwó. Nnēne fó mmye gétúgé bóó mme, nnēne lé gétúgé bóó abi wó óchyeé me, néndé álú bóó byéé. ¹⁰ Yéndé genó eyi nwyáá élé ejyeé ne yéndégenó eyi wó ówyaá, ele eya. Ne ele bóó bina ne apyeé me mbóó enógé. ¹¹ Mbéé sé fa mme, yémbó ébwó alú fa mme. Nchwóó eta wyeé Nte wa, Muú Ukpea, nnēnemmye nnó wó óbame ébwó né uto mabó mmyeé, ami wó óchyeé me, nnó ópye ébwó ábé muú ama ndere esé ne wó delu muú ama. ¹² Gébégé nlú ne ébwó, mbáme ébwó né utó mabó ami wó óchyeé me. Mbá ébwó chánéné, ne yé muú bwó ama anó mme detu wó ekose muú ayi abó alú mé nnó anome mme detu nnó genó eyigé ásame né mekomejóó wyeé gebe wáwálé.

¹³ “Ne nana me nlé chwóó eta wyeé. Ne njógé unó bina ndere me nlú fa mme, nnó mpye ébwó abe ne nechóchó gbene wye ndere me nwyáá nechóchó gbene. ¹⁴ Me ngare ébwó mekomejóó wyeé ne bóó mme apaá ébwó néndé ébwó ápófó mbwa ama ne bóó mme wye ndere me nlá pó fó mbwa ama ne bóó mme. ¹⁵ Me nnēne fó mmye nnó wó ófere ébwó

fa mme. Nnene lé nnó wò òbame ebwó ékágé ebwó akpe né amu muú nchye. ¹⁶ Ebwó apó f́ mbwa ama ne b́́ mme wye ndere me nlá ṕ́ f́́ mbwa ama ne b́́ mme. ¹⁷ Pye ebwó áchyeé gemége bwó wáwálé eta wye. Ne wáwálé yimbó élé mekomej́́ wye. ¹⁸ Ndere wò òtome me fa né mme, mb́́ntó ne me ntóme ebwó. ¹⁹ Me nchye geme ya mampye utó byé. Me mpye mbó gétúgé bwó, nnó ebwó ntó áchyeé gemége bwó wáwálé mampye utó byé.

Jisós anemmye mbaá Nte wuú gétúgé b́́ abi ámage fyé nyé metó ne ji

²⁰ “Me nnene f́́ mmye gétúgé baá utó baá bina ebwó bwó, nnene ntó gétúgé b́́ abi áfyé nyé metó ne me élé áwuú mekomej́́ wye ayi baá utó ba ágarege nyé. ²¹ Me nnenemmye nnó wò òpyé ebwó ako abe muú ama, wye ndere wò Nte wa òlu muú ama ne me, me ntó nlu muú ama ne wò. Pye ebwó abe muú ama ne esé nnó, b́́ mme ákamé nnó wò ne òtome me. ²² Enógé ewé wò òchyeé me, ewú ntó ne me nchyeé ebwó. Mpye mbó nnó ebwó abe muú ama wye ndere esé ne wò delú muú ama. ²³ Me nlu muú ama ne ebwó, wò ntó òlu muú ama ne me. Dépye mbó nnó ebwó ntó abe muú ama ch́́j́né. Ndere elúmbó b́́ mme ákágé nyé nnó wò ne òtome me, ne ákágé nyé ntó nnó wò òb́́ gejeé ne ebwó wye ndere wò òb́́ gejeé ne me.

²⁴ “Nte wa, nkelege ntó nnó b́́ abi wò òchyeé me, ábe ne me né mbaá yi me mbéé nyé, nnó ágé ntó enógé wa. Wò òchyeé me enógé ewéna gétúgé gejeé eyigé wò òb́́ ne me gemége nnó mme aló.

²⁵ “Eh, Nte wa muú òlú cho, wáwálé, b́́ mme ákágé f́́ wò, yémbó me nkágé wò. Ne b́́ bina, abi wò òchyeé me ákaá ntó nnó wò ne òtome me. ²⁶ Me mpye ebwó ákaá wò, ne mpye nyé wye ebwó ákágé wò yéndégébé nnó gejeé eyigé wò òb́́ ne me òbó ntó ne ebwó ne nnó me mbe muú ama ne ebwó.”

18

Apye Jisós

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Jisós anerege mmyemenene, ji ne baá utó bíí ályáá melu ewémbó, achyaá genkó eyigé akuú nnó Kidron ajye kpe mmu maá mekó f́́. ² Ne Judas muú achyege nyé Jisós mankwaá abó akaá ntó melu ewémbó néndé ebwó abó áchómege me wye. ³ Ndere elúmbó, ji ase ekwó b́́ bee ne ambame echa upe Esowó abi anó baá ámpyéé upe Esowó ne Farasi átome áchwó né maá mekó yimbó. Gébégé ájyéé ákpomé mmye ne unó ummye, alwéé desá ne b́́ akpogéfo. ⁴ Ne élé Jisós akaá me yéndégenó eyigé ápye nyé ne ji, ake mmye afí ebwó, agíí ebwó aké, “Enyú dékelege ndé muú?”

⁵ Ashuú ji meko aké, “Dékelege Jisós muú Nasaret.”

Ji aké, “Me ne nlu ji.” Judas muú achyεé Jisṓs maṅkwaá alú ntó eféé tené ne εbwó. ⁶Jisṓs ajógé ne εbwó nnó, “Me ne nlu ji,” ája mmyε meso ákwe mme gbaram. ⁷Ne ama agiú εbwó aké, “Enyú déke dékelege wa?” Aké, “Dékelege Jisṓs muú Nasaret.”

⁸Aké, “Pó me ngare enyú nnó me ne nlu ji? Ne mbógé nnó élé me ne enyú dékelege, lyage bṓṓ bina ájye. ⁹Ajṓṓ mbṓ nnó meko ayi ji abṓ ajṓṓ ábé wáwálé. Ji abṓ ajṓṓ aké, Nte yé muú ama ayi anome mme detú né geluage bṓṓ abi ṓchyεé me ápṓ.”

¹⁰Ne Simun Pita ajú yé aparanja ayi ji awyaá, asó etu ewé egbé εbwṓnyε ewé memfwé etukpe ámpyεé upe Εσωṓ. Mabṓ memfwé yimbṓ makamege Malkṓs. ¹¹Pita apyεgέ mbṓ, Jisṓs ajṓṓ ne ji aké, “Shwóré aparanja wye yimbṓ né mmu mekṓ, wṓ ṓkelege fṓ nnó me nge εfwyale ndere nte wa ake nge?”

Afε ne Jisṓs mbaá Anas

¹²Ndere elúmbṓ, muú kpaá bṓṓ bee ne bṓṓ bee bí chonchó ne ambame εcha upe Εσωṓ apyε Jisṓs awe ji amu. ¹³Ase ji ábṓ mbe afε né mbaá Anas nte Mendée Kaifas. Kaifas yina ne alú etúkpe amppe upe Εσωṓ né ηme eniné mbṓ. ¹⁴Elé Kaifas yina ntó ne abṓ achyεé nya bṓṓ Jus majyεé nnó, “Elú galógálṓ nnó muú ama agbo gétúgέ bṓṓ ako.”

Pita ashya nnó akaágé fṓ Jisṓs

(*Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵Simun Pita εbwó ne maá utṓṓ Jisṓs yifṓ ama akwṓle Jisṓs meso. Etukpe amppe upe Εσωṓ akaá maá utṓṓ yimbṓ chánéné, getu eyigémbṓ ályaá maá utṓṓ yimbṓ akpe ne Jisṓs né mmu dachi etukpe amppeé upεé Εσωṓ, ¹⁶Pita álá né dafye. Ndere Pita atene né dafye, maá utṓṓ ayi etukpe amppe upe Εσωṓ akaá ji, ajye bane mesṓ mendée ayi alú menombi gébame, ajṓṓ mejṓṓ ne ji ne mesṓ mendée yimbṓ alyaá Pita akpe muu.

¹⁷Mesṓ mendée yimbṓ né meno gebame agiú Pita aké, “Nnó wṓ ṓpṓfṓ maá utṓṓ ama né geluage baá utṓṓ Jisṓs?”

Pita ashúú ji meko aké, “Eh, me mpṓ.”

¹⁸Gébé eyigémbṓ ntó gefwene gemmyεé, baá défwε ne ambame dachi etukpe ásené mewε né dafye átene áwyaá. Pita ntó abṓ alú ne εbwó áwyaá mewε.

Jisṓs akpe unṓṓ mpa

(*Mat 26:57-66; Mak 14:53-65; Luk 22:54, 55, 63-71*)

¹⁹Etukpe egíú Jisṓs depṓ etiré détóme ne baá utṓṓ bíí ne unṓṓ bi ji álεrege. ²⁰Jisṓs ashúú ji meko aké, “Me njógé me mejṓṓ gbṓgṓṓ mbaá bṓṓ ako. Me nεrege unṓṓ yéndégébé né mmu macha mmyεmenene ne εcha upe Εσωṓ mbaá ayi bṓṓ Jus ako áchómege. Yé genó gefṓ eyigé me njṓṓ bibí gepṓ. ²¹Ulannó wṓ ṓgigé me bṓ ṓkwe bina? Gií élé bṓṓ abi

awuú genó eyigé me ngare ebwó, neńdédé ákaá uno bi me njóó.”

²² Jisós ajógé mbó, membame dachi etukpe ayi alu fí ado ji né ushu. Agíí ji aké, “Mbó ne wó ɔbóó manshuú etukpe meko?”

²³ Jisós ashúú ji meko aké, “Mbógé mechó ewé me njóó elú gyéé, gare gabo ayi me njóó. Ne mbógé elú cho, ulannó wó ɔdoó me.” ²⁴ Eféé ne Anas atóme yé Jisós wye amuú wewe mbaá Kaifas etukpe ampye upe Esowó.

Pita ama ashya Jisós manjáne epea ne eléé

²⁵ Ndere epyembo, Pita abó alú né dafye tené awyaá mewé. Agíí ji aké, “Nnó wó ntó ɔpó fó maá utóó ama né geluage baá utóó Jisós?” Pita ashya aké, “Eeh me mpó”.

²⁶ Maá defwe etukpe ampye upeé Esowó ama ayi alú menjme muú ayi Pita asóó ji etu, agíí Pita aké, “Nnó me nge fó wó né mmu maá mekóó ne mende yimbó wó?” ²⁷ Pita ama ashya wye shyá. Wye né gébé eyigémbó menó mekwó akú kókóólókóó.

Afe ne Jisós mbaá Palet

(Mat 27:1, 2, 11-14; Mak 15:1; Luk 23:1, 2)

²⁸ Bii ujjagé ne dondo gemua mme ákpakpa bóó Jus ase yé Jisós né gepúge Kaifas afé ne ji né echa gomena bóó Rom. Ebwó ambóó akpe wye wó. Apye mbó nnó ékágé ebwó ábé ne deba né mbé ushu Esowó néndé akélege manyé epaá koó upú.

²⁹ Ndere elúmbó Palet muú alú ngomena atané, aké ne ebwó, “enyú deké mende yina apye nnó?”

³⁰ Ebwó ashúú ji meko aké, “Mbógé mende yina apó muú mebo fó wó, mbó esé defye fó ji né amu jye wó.”

³¹ Palet aké ne ebwó, “Sege ji enyú ambóó depa mpa wuú ndere ebe nyú ejóó.” Akpakpa bóó Jus ashúú ji meko aké, “Ebé nyu bóó Rom ekamege fó nnó esé desó mpa nnó áwá muú.” ³² Genó eyigé ebwó ajóó gepye nnó genó eyigé Jisós abó ajóó atome ne gefógé negbo eniné ji agboó nyé getane wáwálé.

³³ Ne Palet akere meso né mmu echa, mfwa akú Jisós agíí ji aké, “Wó ne ɔlú mfwa bóó Jus?”

³⁴ Jisós aké, “Wó mbóó ne ɔfere mbó, waá nnó bóó fó ne agare wó mmu ayi me nlú?”

³⁵ Palet ashúú ji meko aké, “Me, ɔfere nnó me nlú muú Jus? Elé bóó bye ne anóó baá ampye upe Esowó ne afye wó ne amu ya. Ndé mechó wó ɔpyeé?”

³⁶ Ne Jisós ashúú ji meko aké, “Gefwa ya gepó fó eyigé bóó mme. Mbóge gebó gebe eyigé bóó mme, mbó baá defwe ba ampye nnó ékágé me nkpe né ámu bóó Jus, yémbó gefwa ya getane mbaá yicha.”

³⁷ Ndere ji ajóó mbó Palet aké ne ji, “Mmyeké wó ɔlú mfwa?” Ne Jisós ashúú ji meko aké, “Wó ɔlú cho manjóó nnó menlú mfwa. Ge ula bi ábyené me mbó, ne

getu eyigémbò ne nchwò fa mme nno ngáre bòò wáwálé. Ne yéndémuú ayi agboó ne wáwálé, awuú mekomejóò wa.”

³⁸ Ne Palet agií ji aké, “Wáwálé elé ndé?” Agige mbò ama akere meso né dafye, mbaá bòò Jus aké, “Me nge fò gabo ayi mende yina apyee wó. ³⁹ Yémbò gepoge nyú gelú nno, yéndé ñme gébége epaá koó upu me mbò mamferé muú denò ama ndere enyú dékelege. Ndere elúmbò nnó enyú dékelege nnó mferé Mfwa bòò Jus?” ⁴⁰ Palet ajógé mbò, ebwò ákalé ne meko metometo, áké, “Oferege fò mende yina fere elé Barabas.” Barabas abò alú mmu ayi achyege efwyale né melo.

19

Bòò bee ajwyagé Jisòs

(Mat 27:27-31; Mak 15:16-20)

¹ Palet achyee Jisòs nnó, átule ji ne getó. ² Ne bòò bee áto ela ewé elú meshií áfaá Jisòs né mekpo, áfyé ji nkúu megélé né mmye eke mfwa. ³ Ajwyage ji aké, “Geñwá gétyéé getyéé gebe ne wò Mfwa bòò Jus” ne ádo ji ukpe kpe né ushu.

⁴ Palet ama akere achwò ajóò ne bòò bimbò aké, “Nana me nchwò ne ji né mbe ushu nyu yémbò kaáge nnó me nge fò gabo ayi ji apyee wó.” ⁵ Jisòs atane né dafye ne ela ewé elú meshií meshií né mekpo ne nkúu megélé né mmye. Ne Palet ajóò ne bòò bimbò aké, “Gegé mende yimbò na.”

⁶ Anòò baá ampye ure Esòwò ne ambame echa ure agege Jisòs, abò makale ne meko metometo aké, “Áwò ji né gekwa, áwò ji né gekwa.” Ajógé mbò,

Palet ajóò ne ebwò aké, “Enyú ambòò sege ji dewò né gekwa, néndé me nge fò gabo ayi ji apyee wó.”

⁷ Yémbò bòò Jus atome wye eshye ajógé aké, “Esé déwya ebe ewé ejóò nnó ji abò magbo. Néndé ji aké alú Maá Esòwò.”

⁸ Palet awúgé mecho ewéna, efò ekwò ji metòò dòò. ⁹ Akere meso né mmu echa wuú, ama agií Jisòs aké, “Wò òtane efò?”

Yémbò Jisòs ashúú ji meko wó. ¹⁰ Ne Palet ajóò ne Jisòs aké, “Wò ukelege fò manjóò mejóò ne me? Wò òkaá fò nnó me nwyaa utó manlyaa wò ojye ne nwyaa utó manwò wò né gekwa wó?”

¹¹ Jisòs ashúú ji meko aké, “Wò ópófò ne utó mampye me genó mbógé uto bimbò ulá utane fò né mfaánebuú wó. Ne getu eyigémbò muú ayi afyee me né amu nyú, gabo awuú aña apwòò.”

¹² Palet awúgé mbò, abò akele meti nnó ályaa Jisòs ajyee yémbò bòò Jus akalege aké, “Mbógé wò òlyage mende yina, ebyennó wò ópó fò mejeé Sesa. Yéndémuú ayi asele geme jíí nnó alú mfwa ebyennó akalege mankare gefwa ne mfwa Sesa mfwa Rom.” ¹³ Ne Palet awúgé mejóò ewéna, ase Jisòs afe ne ji né dafye. Jimbòò ajwólé né geluoge mpa né mbaá ayi

ákuú nnó, “Melu Mataá.” (Né Hibru ákuú mbaá yimbó nnó “Gabata”.) ¹⁴ Bií bimbó úlú élé bií bi bós Jus akpomege mmye manyé epaá koó upu. Ne metós ñwómese, Palet ajós ne ebwó aké, “Gége Mfwa nyú na.” ¹⁵ Yémbó ebwó ákálé aké cho ne ji ewú, cho ne ji ewú, awó ji né gekwa. Ne Palet ama gií ebwó aké, “Dékelege me nwó mfwa nyú né gekwa?” Anós baá ampye ure Esowó, aké, “Esé depó sé ne mfwa yicha ekosé Sesa wó”. ¹⁶ Ne kwyakwyaá, Palet achyee yé Jisós né amu bwó nnó áwó ji né gekwa. Bó bee ásé Jisós áfé ne ji.

Awó Jisós né gekwa

(*Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43*)

¹⁷ Jisós jimbós ne akpane gekwa jíí afé né melú ewé ákuú nnó, “Melú Unkókó makpo.” (Bós Hibru akuú ntó melu ewémbó nnó “Golgota.”) ¹⁸ Elé né melu ewéna ne awóme Jisós né gekwa. Awó ntó anjo makpo apea né ebi bwó ukwa. Awó ama né egbé ebwóebé, ama egbé ebwónye ne Jisós né metós metós. ¹⁹ Palet asá ntó genó gefó aba né mekpo gekwa eyigé áwómé Jisós. Asá wyeé nnó, “Jisós muú Nasaret Mfwa bós Jus.” ²⁰ Ne gejamé gé bós Jus ajó gé genó eyigé ásamé ábalé né mfaá mekpo gekwa néndé mbaá ayi awóme Jisós né gekwa alú kwókwólé ne Jerosale. Asa mansa ñwe amimbó né mekómejós Hibru, Latin ne Grek. ²¹ Anós bá ampyeé

ure Esowó, ajós ne Palet aké, “Osage fó nnó Jisós alú mfwa bós Jus, sa élé nnó ji ajós aké, ‘Me nlu mfwa bós Jus’.”

²² Ne Palet aké ne ebwó, “Genó eyigé me nsame, nsa me.”

²³ Bós bee ánerenge manwó Jisós né gekwa abó mandée jíí akare malu ani yéndémuú bee ase melu ema. Ase nto nku wuú ayi ji áfyéé ne áfyéé ewule. Nku yimbó apó ne nkwómé. ²⁴ Bós bee bimbó ajós ne ate aké, “Dekarege fó nku yina, dénmeé lé megyaá wyeé mankaá muú ayi aselé ji.” Apyé mbó nnó genó eyigé ásame né mekomejós Esowó gebe wáwálé. Asa wye aké, “Akare mandeé ya áfyé ate amu, áse nku wa áñme megyaá wyeé.” Gé genó eyigé bós bee ápyembó.

²⁵ Ne bós fó abi atene kwókwólé ne gekwa eyi awóme Jisós wye, élé mma Jisós, menme mma Jisós ayi mendée, Meri mendée Klopas, ne Meri Magdala. ²⁶ Jisós áge gé ndere mma wuú átene efeé kwókwólé ne maá utós ayi jimbós Jisós agboó ne ji dós, ajós ne mma wuú aké, “Mma, ge maá wye na.”

²⁷ Ne ajós ntó ne maá utós yimbó aké, “Ge mma wye na.” Eló né gébé eyigémbó maá utós yimbó ase mma Jisós afe ne ji né gepú jíí, nnó ajwólege ne ji.

Negboné Jisós

(*Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49*)

²⁸ Ewyagé, Jisós akaá nnó ji anere me yéndégenó eyigé

ji abɔɔ mampye, ne nnɔ genɔ eyigé mekomejɔɔ Ɛsɔwɔ ajɔɔ gebe wáwáale, ajɔɔ aké, “Mmwólé manaá epyéé me.”

²⁹ Eké epyéémbɔ, nkwa fɔ alú eféé, ayi áfyé mmɔɔ amí mamýáme magbeé wyee. Ase ekochá, ányua né mmu mmɔɔ amibɔ, áfaá né eta maá genɔɔ eyigé akuú hisɔp, ábwéé até Jisɔs né ubɔɔ meno. *

³⁰ Ne gébégé Jisɔs anyú mmɔɔ amimbɔ aké, “Nnere utɔɔ ba.” Ajógé mbɔ, amo mekpo mme, afyé gemé jíí né amu Nte wuú Ɛsɔwɔ.

³¹ Bíí bimbɔ, ele bíí ebi bɔɔ Jus ákpomege mmye manyé uwyaá bwá. † Ebwɔ akélege fɔ nnɔ bíí bimbɔ ubane unkwɔ bɔɔ abi awɔme né ukwa. Ajye jɔɔ ne Palet nnɔ achyéé ebwɔ uto ájye ákɔre uka bɔɔ bimbɔ né mfaá ukwa, áfere unkwɔ ebwɔ. ³² Ne bɔɔ bee achwɔ akɔre uka bɔɔ apea abi awɔme ebwɔ ne Jisɔs.

³³ Achwɔgé mbaá Jisɔs, ákɔre sé uka bíí wɔ néndé age nnɔ ji agbo me. ³⁴ Yémbɔ muú bee ama ajo egbe amba wuú ne nekɔ. Tenétené yimbɔ manoó ne manaá matanege.

³⁵ Muú yi agene unɔ bina ne agaré. Ne unɔ bi ji agare ulú wáwálé. Ne jimbɔɔ akaá nnɔ ji agarege wáwálé nnɔ apye enyú ntó défyé metɔɔ ne Jisɔs.

³⁶ Unɔ bina upye nnɔ genɔ eyigé ásame né mmu nwe Ɛsɔwɔ ube wáwálé. Asa wye aké, “Yé gegoó jíí gemma akɔɔ fɔ.” ³⁷ Ne ama ása ntó né melu

nwe Ɛsɔwɔ ewé fɔ aké, “Apele nyé muú ayi ebwɔ ájomé.”

Aníí Jisɔs

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Unɔ bina upyege, Josef muú melɔ Arimatya ajye gíí ne Palet nnɔ agɔ ji afere genkwógé Jisɔs né gekwa. Josef abɔ alú maá utɔɔ Jisɔs ama, yémbɔ akwɔlege ji bibíí néndé afɔɔ ákpakpa bɔɔ Jus. Palet akamege, Josef ajye fere genkwógé Jisɔs né gekwa afé ne geji. ³⁹ Josef afé ebwɔ ne Nikodemus muú abɔ achwɔ gé Jisɔs ne utuú. Nekodemus achwɔ ntó ne gejamégé maka gebe. Akwyéé mamí ne unɔ bi akuú nnɔ merrh ne alose. Manɔɔ genógé bɔ kilo usaá upea meso efya. ⁴⁰ Ebwɔ ákpa genkwógé Jisɔs, afyege ji unɔ ebimbɔ ne mmye aní ne éshyé ndeé. Gé mbɔ ne bɔɔ Jus ákwyége genkwógé muú ne aníí. ⁴¹ Né mbaá yi awɔme Jisɔs né gekwa, maá mekɔɔ alú wye. Né mmu maá mekɔɔ yimbɔ ntó, menome meke ewé alá alú daníí muú fɔ ebɔ elú wye. ⁴² Aníí Jisɔs né mmu menome ewémbɔ néndé mbaá yimbɔ, alu kwókwólé. Ne bíí bimbɔ ntó bɔɔ Jus ákpomege mmye nnɔ bíí uyjage ebwɔ ányé uwyaá bwá.

20

Menome éla mewa

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-10; Luk 24:1-12)

* **19:29** Elú wáwálé nnɔ: Jon afyé genóge hisɔp né nwe wuú gétúgé genɔ eyigé apyeé ne ji gébégé epaá koo upú. † **19:31** Elú wáwálé nnɔ: Uwyaá bina, ulú lé uwyaá kpaá nénde ukwe gébégé epaá koo upu.

1 Bii mbe né uwyaá, ne dondo gemua mme Meri muú melo Magdala áfé né menome ewé abó aníí Jisós. Ajyge, age nnó áferé ntaá eniné ábó ákweré embú menome. 2 Ndere ágene mbó Meri muú melo Magdala abó gatélé akere ajye garé Simun Pita ebwó ne maá utó ayifo ayi Jisós ágboó ne ji dó aké, “Afere Ata né mmu menome, ne esé dékaá fó mbaá ayi ájye belé ji wó.”

3 Ajógé mbó, Pita ebwó ne maá utó yimbó átane áfe né menome. 4 Ndere ájye, álómege gatele. Yémbó maá utó yimbó alome apwó Pita, ne abó mbe akwone né menome. 5 Akwonege wye, asé mmye mme ape né mmu menome, age ubaá éshyé ndeé ebi ábó aníí Jisós ne ubi yémbó, akpe fó né mmu menome wó. 6 Ne Simun Pita muú abó alú meso akwonege, akpe né mmu menome, age ubaá éshyé ndeé ebimbó efeé. 7 Agé ntó gebagé ndeé eyigé abó aníí Jisós né mekpo ndere gelú pwipwi né mbaá awuú cha. Eófó mbaá ama ne uba éshyé ndeé ebimbó. 8 Ne maá utó ayi abó abó mbe akwone né menome, akpe ntó né mmu menome Jisós, age unó bi upye, akame nnó elú wawale. 9 (Yé elé ebwó ágene unó bina, álu wye dankaa genó eyi mekomejóó Esowó abó ajóó nnó Jisós abó mankwilé né negbo.) 10 Ne baá utóó bii agege mbó áma akere meso né upú bwó.

Jisós alere mmye mbaá Meri

Magdala

11 Yémbó Meri alá dafye téné né alilé. Ndere alilé abyelé mmye mme apé né mmu menome, 12 age makiénné Esowó apea ne mandeé pópó mmye, ájwale né mbaá yi abó ábelé genkwógé Jisós. Ema né mekpo, ema né uka. 13 Makiénné yimbó, ágií Meri aké, “Mma wó olilé ndé?”

Ashuú ebwó meko aké, “Akpa Ata wa ne me nkaa fó mbaá yi ájye bele ji wó!” 14 Ajógé mbó, abwolé mmye ake apele age ndere Jisós atene, yémbó akaá fó nnó elé Jisós ne atene mbó wó. 15 Jisós agii ji aké, “Mma wó olilé ndé? Ndé muú wó ákele?”

Meri afere nnó elé mbóó maá mekóó yimbó ne ji agene mbó, ajóó ne ji aké, “Ata mbógé wó ne ákpane genkwó jii lere me mbaá ayi wó ábele geji, me njye mkpa.”

16 Ajógé mbó, Jisós akú ji aké, “Meri” abwolé mmye ape Jisós, ajóó né mekómejóó Híbru aké, “Rabóni” (ula Rabóni utené nnó “Ménleré.”)

17 Jisós ajóó ne ji aké, “Ótage me, néndé me nlú dankwó njye mbaá Nte wa. Cho gare elé aḡmé ba nnó me nlé nkwo njyé mbaá Nte wa muú alú Nte nyú ntó. Esowó wa ne Esowó nyú ntó.”

18 Meri muú melo Magdala ajye gare baá utóó Jisós aké, “Me nge Ata.” Ne agare ntó ebwó unó bi ji ajóó ne ji.

Jisɔs alere mmye mbaá baá utɔ́ bíí

(*Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Aṅg 1:6-8*)

¹⁹ Né nkwalé bíí mbe né uwyáá, baá utɔ́ Jisɔs ányweré mbaá ama, ágbɛ mano mbíí néndé áfɔ́ bɔ́ Jús. Ne Jisɔs akpɛ aténé né metɔ́ metɔ́ bwɔ́ aké, “Nesɔ́ nebe ne enyú.” ²⁰ Ajógé mbɔ́, alere ebwɔ́ mabɔ́me upa né amu jíí ne egbɛ mmye wuú. Baá utɔ́ bíí ágege jí mbɔ́ álu ne nechɔ́chɔ́ ndere ágené Atá. ²¹ Jisɔs ama ajɔ́ ne ebwɔ́ aké, “Nesɔ́ nebe ne enyú, ndere Nte wa atɔ́me me, mbɔ́ntó ne me ntɔ́me enyú.”

²² Ajógé mbɔ́ afɔ́ ebwɔ́ gejulé né mmye aké “Sege Mendoó Ukpea. ²³ Yɛndemuu ayi enyu dejigente gabo wuu, Esɔ́wɔ́ ajigente gabo muu yimbo, ne yende muu ayi enyu dela dejinte gabo wuu wɔ́, Esɔ́wɔ́ nto ajige fɔ́ nte gabo wuu.”

Jisɔs alere mmye mbaá Tɔ́masi

²⁴ Gébégé Jisɔs achwɔ́ lere mmye mbaá baá utɔ́ bíí, ṅgba wuú ama né geluage abi áfyanéápeá ayi akuú jí nnó, Tɔ́masi maá gefa abɔ́ apó. ²⁵ Tɔ́masi achwɔ́gé baá utɔ́ abifɔ́ ágare jí aké, “Ese degɛ Atá.”

Tɔ́masi aké, “Me nla ngé fɔ́ mabɔ́me upaá mpi né maka amu jíí me nta enɔ́ ebwɔ́ wa wye, mma nta nto ebwɔ́ wa né nebɔ́mé gepa eníí nélú jí né égbé amba wɔ́ me nkamege fɔ́.”

²⁶ Ndɔ́ enéé ekógé, baá utɔ́ Jisɔs ama anywere, né mmu

gepú. Ne Tɔ́masi alu ne ebwɔ́. Ágbé manombi, ne aké apele Jisɔs achwɔ́ tene né metɔ́ metɔ́ bwɔ́ aké, “Nesɔ́ nebe ne enyú.” ²⁷ Ajɔ́ ntó ne Tɔ́masi aké, “Fye enɔ́bwɔ́ wyeé fa. Pe amu ya. Nyaá ebwɔ́ wyeé ɔ́ta egbɛ amba wá. Ɔ́begé sé ne dembyɔ́ kamé wye kamege ne me.”

²⁸ Ne Tɔ́masi ashúú jí meko aké, “Ata wa ne Esɔ́wɔ́ wa.”

²⁹ Jisɔs ajɔ́ ne jí aké, “Elé wɔ́ ɔ́gene me, ne ɔ́kame nnó elé me? Metɔ́ megɔ́megɔ́ ebeé ne bɔ́ abi alá age me wɔ́, yémbɔ́ áfyéé matɔ́ bwɔ́ ne me!”

Ula bi asame ṅwe yina

³⁰ Ne Jisɔs apye gejamégé upɔ́ ufélékpa né mbe ushu baá utɔ́ bíí ebi alá ása fɔ́ ubi né mmu ṅwe yina wɔ́.

³¹ Yémbɔ́ ása lé bina nnó upye enyú dékamé nnó Jisɔs ne alú Muú yi Esɔ́wɔ́ akweré jí elá gefwa, nnó jí alú Maá Esɔ́wɔ́. Ne nnó dekamege mbɔ́ debɔ́ geṅwá eyi gélágé byé gétúgé mabɔ́ míí.

21

Jisɔs alere mmye mbaá baá utɔ́ bíí akeneama

¹ Mboó ndɔ́ fɔ́ ekoge, Jisɔs ama alere mmye mbaá baá utɔ́ bíí né ebeé mega ewé ákuú nnó Tiberas. Gé na ne Jisɔs alere mmye mbaá baá utɔ́ bíí. ² Simun Pita, Tɔ́masi maá gefa, Nataniel muú melɔ́ Kana né gebage mewaá Galilíí, baá Sebɛdee ne baá utɔ́ abifɔ́ makpo apea ábɔ́ álú mbaá ama. ³ Ne Simun Pita ajɔ́ ne ebwɔ́ aké “Me nkelege manjye ntófó.”

Εβώ ntó aké, “Εσε ntó déjye ne wó.” Εβώ ako ajye kpe mmu ekpeé. Né utuú bimbó yé genó εβώ άwa wó. ⁴ Nðere bií ujjage, Jisós achwó atene né mapea εβεε mega, baá utóó bií agege ji akaá fó jí wó ⁵ Jisós akú εβώ aké, “Baá ba, déwaá meshuu fó wó?” Εβώ áshuu jí meko, “Déwa wó.”

⁶ Ajóó ne εβώ aké, “Nðéggé ntofo nyú né egbe εβwónyε ékpe, déwane nye meshuu.” Añméggé, meshuu éyi esele, epwó εβwó manja afye mmu ékpe néndé εja dóó.

⁷ Εpyege mbó, maá utóó ayi Jisós abóó gejeé ne ji dóó, ajóó ne Pita aké, “Muú ayi ajóó gé mbó ne esé elé Ata.” Simun Pita awúge ndere maa utóó yimbó ajóó ake “Muú ayi ajóó mbó mejóó ne ese ele Ata” Akwye afye mandeé mmye (néndé abó afere áji) Anyo achó né nnyi. ⁸ Baá utóó abifo álá né mmu ekpeé ajame dansa ne gejaméggé meshuu éyi elú wye nnó achwó né mapea nnyi. Mantane né mapea nnyi ókwone mbaá ayi εβwó ajame dansa alú genóggé matyεé amu usaá upea meso εfyá. ⁹ Ajágé dansa yimbó akwónege né mapea nnyi, age ujenjeé mewε ne bred wye nere. ¹⁰ Jisós ajóó ne εβwó aké, “Chwóge me ne meshuu fó éyi enyú déwane mbó.”

¹¹ Simun Pita akwó akpe mmu ekpeé aja dansa yémbó achwó ne ji né mewaá. Dansa yimbó agbeé ne gejaméggé meshuu kpakpa. Meshuu elú usaá ukenéama meso εfyane eléé (153). Ne yé elé meshuu

ejame, dansa yimbó agyalé wó. ¹² Ne Jisós ajóó ne εβwó aké, “Chwóge dégbaré une dondo”. Ne yé maá utóó ama ayi ajea metóó mangii ji nnó, “Ólu wa?” apó; néndé εβwó ákaá nnó elé Ata. ¹³ Jisós ajye bó bred yimbó ne meshuu ntó achyεé εβwó.

¹⁴ Gé manáne aléé na ayi Jisós alere mmye mbaá baá utóó bií gébéggé ji akwilé né negbo.

Jisós ajóó ne Pita nnó mbóggé abó gejeé ne ji apye utóó bií

¹⁵ Εβwó anerege mangbaré une, Jisós agii Simun Pita aké, “Simun, maá Jón nnó wó óbó gejeé ne me dóó, ópwó abifo na?” Ne Pita ashuu Jisós meko aké, “Εh Ata, wó ókaá nnó me mbó gejeé ne wó.”

Jisós ajóó ne ji aké, “Pele baá magóηme ya.” ¹⁶ Jisós ama agii ji manáne apea aké, “Simun Pita maá Jón nnó óbóó gejeé ne me?”

Pita akame aké, “Εh Ata wó mbó ókaá nnó mbóó gejeé ne wó”. Jisós aké, “Pele magóηme ya”. ¹⁷ Ama agii Pita ne manáne ayi ágbeé aléé aké, “Simun maá Jón nnó wó óbó gejeé ne me.”

Agigé mbó, metóó εsó Pita gétúggé agii ji té manáne alεε nnó, “Pita nnó wó óbó gejeé ne me?” Getu eyigémbó Pita ashuu ji meko aké, “Ata wó ókágé unó uko, ókaá chánéné nnó me mbó gejeé ne wó.” Jisós ajóó ne ji aké, “Pele magóηme ya.” ¹⁸ Ngarege wó wáwálé nnó, “Gébéggé wó ólu gesage muú, wó mbóó ófyε

mandeé ojyεé yénde mbaá ayi wɔ ɔkelege, yémbɔ gébégé ɔkwɔge ukoó, ula bwyε elé amu mfaá ne elé muu yicha ne afyεé wɔ mandeé ágbárege wɔ ebwɔ aja wɔ meti ojyεε mbaá ayi wɔ ɔlá ɔkelege fɔ manjyε.”¹⁹ Jisɔs ajɔ́ mejɔ́ éwéna ne Pita mampyε ji ákaá gefɔge negbo eniné Pita agboó nyε ne achyεé Esɔwɔ ηgɔ. Jisɔs ajógé mbɔ aké ne Pita, “Kwɔle me.”

²⁰ Pita abwɔlége mmyε, age ndere maá utɔ́ ayi Jisɔs abɔ́ gejeé ne ji dɔ́ akwɔlege ebwɔ́. Elé maá utɔ́ yina ne abɔ́ ajwɔlé nya agíí Jisɔs né egbe mmyε, gébégé ebwɔ́ anyεé menyεé, agíí Jisɔs nnó, “Ata ndé muú wɔ ɔke achyεge nyε wɔ mankwaá?”²¹ Pita agége ji agíí Jisɔs aké, “Ata ji ntó yé?”

²² Ne Jisɔs ashuú Pita meko aké, “Mbɔgé me nkelege nnó ji abε mebe kpaá tε me nchwɔ́, wɔ ɔbɔ ndé mechɔ wyεé? Wɔ kwɔle elé me.”

²³ Ajógé mbɔ, mechɔ éwéna εke ekwɔne mbaá baá utɔ́ abifɔ nnó Jisɔs aké maá utɔ́ yina agboó fɔ. Yémbɔ Jisɔs ajɔ́ fɔ nnó maá utɔ́ yimbɔ agboó fɔ wɔ. Ajɔ́ elé nnó, “Mbɔgé me nkelege nnó ji abε mebe kpaá tε me nchwɔ́, ɔbɔ ndé mechɔ wyεé?”

²⁴ Ge elé maá utɔ́ awú ne agarege unó bina. Asá ubi né mme ne esé dékaá nnó unó bi ji agarege úlú wáwálé.

²⁵ Gejamege unó ebifɔ úlú ntó εbi Jisɔs apyεé. Mbɔgé abɔ́ ása ubi uko né mme, mbɔ melú ebεé fɔ fa mme εwé ábélege bɔ ηwe abi ásame ubi.

NWE UTÓO ANḠBÁ JISÓS ndere Lukase asamé

Ulaulo

1 Ata Tyófilos, né nwe mbe yimbo ntome wo, nsá uno uko ebí Jisós abo apyé ne aléré bós, lo né gébé eyige ji aló utóó bíí, ² kpaá te gébé eyige ji ajyé mfaánebuú. Gemege nnó ji ajyé né mfaánebuú, achye bós bíí ji ajyá nnó ábé anḡbá bíí majye né uto Mendoó Ukpea. ³ Gébégé Jisós akwilé né negbo, abelé fa mme usaá ndo upéa. Né ndo yimbo, alerege anḡbá bíí mmye né gejamé gé mati ayi ebwó alá kagé be sé ne dembyo nnó ji alu mebe. Ne agare ebwó mechó ewé Esowo ágbárege nye gefwa jíí. ⁴ Ne nkane ji alu chóncho ne ebwó, afyé ebwó ebe ake, “Jwálege fa né Jerosale, degilé echye ewé Nte wa abo anyémeno nnó atome nye nkane me mbo ngare enyú. ⁵ Geno eyige njogémbó gelu nnó, ndo eja sé dós wó eyi Esowo afyé nye enyú né amu Mendoó Ukpea wye nkane Jon abo afye nya bós né mmu nyi.”

*Esowo ase Jisós afé
Mfaánebuú*

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)

⁶ Gébégé baá utóó Jisós áma jwále chóncho ne Jisós ágií ji áke, “Atá gébé gekwané eyigé omage pye nnó esé bós Isreli dégbaré gefwage sé?”

⁷ Ne Jisós ashuú ebwó meko aké, “Nte wa akwye me abelé né uto bíí gébé eyigé unó bina upye nye, ne epófo ewé enyú dekaáge gébé eyigémbó. ⁸ Ne genó eyigé debó mankaá gelu nnó, Mendoó Ukpea echwogé enyú mmye, echyege nye enyú uto ne enyú degarege bós né Jerosale gefoge muú yi me nluú, ne demage garege nye né maló bós Jus ako, ne degarege wye deyye né meló Samariya kpaá te dekwónenege mbaá yi mme akwya.” ⁹ Ndere Jisós ajógé depó tire na, Esowo aló mansé ji ajye né mfaánebuú, ne baá utóó bíí ála ápelé ame mfaa. Akwó afé kpaá gekó gekweré ji.

¹⁰ Ndere ebwó álu áfyé ame mange ji, eké ewyage áge ande fo apéa ne mandeé pópó mmye, átené kwókwólé ne ebwó. ¹¹ Ewyagé ande bimbo áké ne ebwó, “Bós Galilíí, enyú detené fa depéle ame mfaá nde? Jisós yina ayi alya enyú akwóme mbo mfaánebuú fi, amage kéré nye meso wye nkane degéné mbo ji ajyé.”

Matyas ase melú Judas

¹² Ne anḡbá Jisós ályágé mekwe Olif, ákéré né Jerosale, neke nélu genógé ebwo ne meno. ¹³ Akwónégé né meló Jerosale, ákwó mfaá enyón ákpe mmu maá gepú ayi ebwó ábélege. Ebwó alu Pita ne Jon, Jemsi ne Andru, Filip ne Tomásí, Batolomyo ne Matyo, Jemsi maa Alfós, Simun ayi ákuú ji muú ukógé ne Judas ayi maá Jemsi. ¹⁴ Ebwó

ako áchómege yendégébe ánenemmye metóó ema chóncho ne andeé fɔ abi ábó ákwɔlege Jisós, ne anḡmé Jisós ne mma wuú Meri.

¹⁵ Né bífó bɔ́ abí akame ne Jisós áchomé ebwó ako, alu genógé usaá ukene. Ne Pita akwile ka aké ne ebwó, ¹⁶ “Anḡme ba, geno eyige ḡwe Esɔwɔ ajó nya gebɔ nyε mambe wáwálé, Mendoó Ukpea ebó epyéε Mfwa Devid nnó abɔ mbε agare geno gefɔ getuge Judas ayi abó ajamé bɔ́ meti nnó apyé Jisós. ¹⁷ Judas abó alu muú ama né geluagé esé, Jisós abó ajya ji nnó apyεge gefɔge utóó uma ne esé.”

¹⁸ Ndere Pita abɔ ajɔge mbɔ, elu nnó Judas apyεge geboboge mechɔ ewé, áse ḡka ji, ájye na melu mme, efeé ne akwené ushú mme, unε ugbɔgé, mbwé unε ewɔ. ¹⁹ Bɔ́ abɔ bi alú né Jerosale, áwúge mechó ewé, ákuú melu mme ewémbɔ né mejó bɔ́ nnó Akeldama. Ula utené nnó, “Mewaá gewu.”

²⁰ Pita ama jɔ́ aké, “Mfwa Devid abó asá né ḡwe makwa jíí nnó, ‘Achye gepú jíí gelá gewa,’ Achye muú amage ajwɔle sé mmu. Ne ama sá nnó, ‘echye muú ayicha ase melu utóó wuú.’

²¹⁻²² “Ndere elúmbɔ, muú ayicha abó mambané esé nnó décho, dégarégé nkane Atá Jisós akwilé né negbo. Yémbó muú yimbɔ abɔ mambe ayi abɔ akéné ne esé ne Jisós, lɔ né gébé eyige Jɔn abó awyáge bɔ́ manaá Esɔwɔ kpaá ekwɔne né

gébé eyigé Esɔwɔ aselé Jisós né eta sé ajye mfaánebuú.”

²³ Efeé ne ebwó ajya bɔ́ apéa, muú yi ama akamege Josef ayi ákuú ntó ji Basabas ne ama ákuú ji ntó Justós. Ne ayifɔ akamege Matyas. ²⁴ Ne ebwó anemmye áké, “Atá wɔ ne ɔkaáge mató bɔ́ abɔ. Leré esé muú yi ɔjya, ²⁵ nnó ábé ḡgbá Jisós ne ase melu utóó Judas maá utóó wye ayi ji alya ajye mbaá yi akwane ne jí.” ²⁶ Anégemmye mbɔ, anḡme megya nnó ájya muú ama. Ne aleré nnó Matyas ne ábéé. Ne áse ji ágbéé ne anḡbá Jisós abi afyaneama.

2

Mendoó Ukpea Echwɔ

¹ Bíí epaá ewé ákuú Pentikos ukwónégé, bɔ́ bi áfyé mató ne Jisós ako abɔ áchomé melu ema ne meko ebwó ama. ² Ake áwuú gewyage genó gefɔ getané mfaá eké mbyo gechwɔ gekpe mmu gegbeé gepú eyige ebwó abó alu. ³ Aké ápéle ágé genó eyi gelu nkane manómé mewε. Atya, ájyé tene, yéndémuú mmye. ⁴ Ne Esɔwɔ apyéε Mendoó Ukpea echwɔ kpe egbeé bɔ́ mató ne epye bɔ́ alɔ manjɔ́ ufɔ́ mejó ufɔ́ ufɔ́.

⁵ Né gébé eyigémbɔ, bɔ́ Jus ne bɔ́ bi ánoḡe Esɔwɔ ábɔ átané né malɔ mako áchwɔ né Jerosale. ⁶ Awúige gewya eyigémbɔ, gejamégé bɔ́ áchwɔ nɔ bɔ́ bi áfyé metó ne Jisós mme. Awúige nkane bɔ́ Jisós ájɔge unó ne yéndémuú awúge né mejó

wuú, epwó ji uto. ⁷ Ala amé mekpo fuú ájoge ne ate áke, “Bóó bi ájoge na ako, átané gebagé Galilíi. ⁸ Ne epye nnó ne ebwó ájoge mejóó esé? ⁹ Esé bifó detane Patiyans, Mēdis ne Elam, abifó átané Mesopotemya Judiya ne Kapadosia ne abifó átané nto Póntos ne Esya. ¹⁰ Abifó átané Frigiya ne Pamfilya, abifó átané Ijip ne gebage mewaá Libya kwókwólé ne Seren. Abifó átané Rom, abi álu bóó Jus, ne abifó álaá bóó Jus. ¹¹ Abifó átané Kret ne Arabyan. Yémbó esé ako dewuú bóó bimbó nkane ájoge ufóó mejóó esé, ágarege ukpekpe unó bi Esowó apyéé.” ¹² Alá mano mekpo fuú ne elú wye ebwó matóó tametame, ágige wye ate áké, “Éwéna etené mbó nnó”? ¹³ Yémbó abifó áló manjwya le jwyage áké, “Bóó Galilíi bina, mmóó mapye ebwó.”

Mekomejóó Pita

¹⁴ Ne Pita akwile ka ne anḡbá abifó afyaneama, ajógé ne njune bóó bimbó áké, “Enyú bóó Jus ne bóó ako abi alu né Jerosale, wuúge, nkelege mangaré enyú ula mechó ewé. ¹⁵ Gébé gelú mbó le kálánká eneneama dondo, bóó bina alu danyú mmóó fó nkane enyú deferege. ¹⁶ Geno eyi gepyéé mbó nana, elé eyigé Joel muú ekpave Esowó abó ajóó te gachi nnó, ¹⁷ Esowó áké, ‘Meso gébé nchyege nye Mendoó wa mbaá bóó ako. Ne baá nyú abi andeé ne ande áwuú nye depó ne me, ágarege.

Nje usa nyú agéne nye depó ta ne ágarege, ne akoó ande nyú agene nye ujya. ¹⁸ Né gébé eyigémbó nchyege nye nto Mendoó wa mbaá baá utóó ba ako, ye mendée ye mende ne ebwó áwuú nye depó ne me, ágarege. ¹⁹ Mpye nye bóó áge ufelekpa né mfaánebuú, ne ukpekpe uno né mme. Ágéne nye manoó, mewé ne gelógé amuawe ne mfaá alá nye chuchu eke manoó, ²⁰ ημεέ ένόμεγε nye gemua gekwé ne mfaá alá nye chuchu eke manoó, gemege nnó bií Atá Esowó ebi upwó amu ukwóne. ²¹ Ne elé bóó bi ánege Atá mmye, ne áférege ebwó né efwyale gabo.’ ”

²² Pita amajóó áké, “Bóó Isreli wuúge, Jisós ayi Nasaret alu muú yi Esowó alere enyú chánéné nnó, ji ne atóme ji getuge enyú degé ndere abó apyéé ukpekpe uno bi ulere nnó Esowó ne achyege ji uto. Enyú dekaá nénde uno bina ubó upye metóó metóó enyú. ²³ Jisós yina, ele ayi enyú dechye eta bóó nchye nnó áwó né gekwa. Yémbó ele Esowó ne abó áméé me ábelé ne akaá nnó mbó ne epye nye. ²⁴ Ne apye Jisós akwilé né negbo, atane ne manome nénde negbo nebó nepó ne eshye mangbaré ji, alá nkane muú

denó. ²⁵ Ne Mfwa Devid abó ajóó depó ti getúgέ Jisós aké, ‘Nḡene Atá Eṣówó né mbe ushu wa né gébé geko.

Alu me égbé ebwónyε nnó mbeḡé ne εfóó.

²⁶ Né getú εyigémbó nlu ne nechóchó né metóó nkwane, mbene.

Me nlu mekwaá ne ngboó nyε, yémbó nwyá uméé,

²⁷ gétúgέ nkaá nnó wó yi ólu Eṣówó, ólyage nyε fó mendoó wa εlá né melo áwuú bóó,

ólyágé nyε fó Maá utóó wyε yi apyéé utóó chánéné apwané mmu menome.

²⁸ Wó óleré me meti ewé mbóó mankoó ne mbó ḡenwá.

Mbe nyé né mbe ushu wyε, ne metóó megómego.’”

²⁹ Ne Pita ama jóó aké, “Anḡmé ba, mbó mangaré enyú ḡbóḡónó nnó gekwenege nte εsé, Mfwa Devid yelé abó ajóó mbó agbó, ánií ji, ne menome wuú elu fa te fina.

³⁰ Abó alu muú ekpávέ Eṣówó ne abó akaá menomenyεé ewé Eṣówó abó anyεé ne ji. Ne Eṣówó jimbóó ashu meko aké, ‘Ji apyε nyε mpyáne Devid ama nnó ábé Mfwa nkane Devid jimbóó abó alu.’

³¹ Ebyennó Devid abó abó mbe age ḡenó εyige Eṣówó apyéé nyε meso gébé; ne alere nnó Eṣówó apyε nyε Muú yi Eṣówó akweré ji εlá ḡefwa nnó akwile né negbo. Gé wyε ḡenó ḡeji ne ji abó jóó nnó ji alá fó né melo áwuú bóó, ne ḡenkwó ji ḡepwánege fó mmu menome. ³² Muú ayi Devid abó ajóó bó élé Jisós. Eṣówó apyε ji akwile né negbo ne

εsé ako abi delu anḡkwóle bií dékpá ame déḡé ji wáwále.

³³ Nte wuú Eṣówó apyεḡé ji akwile né negbo, apyε ji ajwóle ne ḡeluḡge enogé eyi ḡelu né εḡbe ebwónyε wuú, ne achyε ji Mendoó Ukpea nkane ji abó anyémeno nnó apyε. ḡenó εyigé enyú dewuú né degene mbó, ele Eṣówó Mendoó Ukpea ewu ne Jisós atómé mbaá bóó bií. ³⁴ Devid ajyε mfaánebuú wó; yémbó aké,

‘Ata Eṣówó ajóó ne nte wa nnó, jwóle fa né ḡeluó eyi ḡelu me εḡbe ebwónyε,

³⁵ kpaá te gébé ḡekwonege nyε eyige mpwó bóó mawame byε,

mpyε bwó ála eké mboó ewéé nnó óneré uka mfaá.’

³⁶ “Bóó Isreli ako ábó mankaá chánéné nnó Jisós ayi enyú dewómé mbó né ḡekwa, ele ji ne alú Muú yi Eṣówó akweré ji εlá ḡefwa ne alu ntó Atá ayi abó bóó ako.”

Bóó mbe abi akamé mekomejóó Pita

³⁷ Bóó bina áwuúḡé mekomejóó yimbó, anyií ebwó matóó ne áḡií Pita ne anḡbá abifó aké, “Anḡme εsé, nana ese depyε nnó”?

³⁸ Pita ashúú bwó meko ake, “Yéndémuú nyú abó mankwóre metóó wuú ne áwyaá ji manaá Eṣówó né mabó Jisós Kras. Depyégémbó, Eṣówó ajige nyε nte ḡabo nyú ne achyεge nyε enyú echyε wuú ewé elu Mendoó Ukpea. ³⁹ Eṣówó abó anyémeno ewéna né eta nyú ne baá nyú ne mbaá

bóó ako abi alu maló ayicha. Menomenyεέ εwé elu mbaá bóó ako bi Ata se Εσωωó akuú nnó abε abii.”

40 Ne Pita ama gare εbwó gejame depó, ne achyε εbwó majyé aké, “Poóge geme nyú né εfwyalé εwe Εσωωó atóme nyε mbaá bóó njyene ubeé εnine na.” 41 Bóó awuúge mekomejóó Pita, gejame ákamé ne áwyaá εbwó manaá Εσωωó. Bii bimbó, delé bóó aléé (3.000) ácho né geluage bóó abi akame ne Jisós. 42 Ne εbwó áfyé makpo bwó né uno bi áḡbá Jisós álerege, ájwólege melu εma, ányεέ menyεέ ne ánenemmyε chóncho.

Geḡwágé Bóó Jisós

43 Ne áḡbá Jisós ápyéε ufélekpa ne ukpekpe unó bi ulere utó Εσωωó, ne bóó ágegé ubi áfó, ne áchyεge bwó enoge. 44 Bóó ako abi ákamé né Jisós alú chóncho metóó εma, ne ákárege unó bwó ne ate. 45 Gébé εyige fó, ákpóó uno bwó, akarege ḡka yimbó ne ate nkane yéndemuú akεlege. 46 Εbwó áchónεge yéndé bii né εcha upε Εσωωó, anénemmyε chóncho ne anyεé ntó menyεέ né úpú ate, áchyεge ate unó metóó εma, 47 ne ákwáne makwa, áféεge Εσωωó yéndégébe. Bóó ako ágéne nkane gepó gelógéló bwó gelu ne gejeége εbwó mataóó. Ne yéndé bii Εσωωó aférege bóó né εfwyale gabo, ne agβεge εbwó né εchomele bóó Jisós.

3

Pita ne Jón ápyε mbwéré aló manke

1 Bii bifó Pita ne Jón ákwóme ájyé né εcha upε Εσωωó, ne gébé gebó gelu kálánká ελεέ ne nwómésé, ele gébé εyige mmyεmenεne. 2 Ne ndere εbwó áchwó kpe né menombi εwé ákuú menombi melóméló, ágé mende fó ayi abó alu mbwéré te ábyené ji ndere ajwólé εφεέ. Bóó ákpáne ji yéndé bii, ábélege né menombi εwémbo nnó akagé dekwó mbaá bóó abi ákóoge akpene mmu εcha upε Εσωωó. 3 Mende yimbó agéagé Pita ne Jón ndere ájyε kpe wyε, ako εbwó nnó áchyé ji genó gefó. 4 Ape ji domeé, ne Pita aké ne ji, “Pε εsé.” 5 Ne ape εbwó, aférege nnó áchyεge nyε ji genó gefó. 6 Pita aké ne ji, “Mpó ye ne ḡka, yémbo nchyεge nyε wó genó εyige nwya. Ngarege wó né mabó Jisós Kras ayi Nasaret, kwile ka, ló manke.” 7 Ne Pita agbare ji εbwónyε abwε. Tenetene yimbó, uka mende yimbó utóó, 8 anyó atene, aló mankene agyage. Akwólé εbwó, ákpe mmu εcha upε Εσωωó, akene, anyóge achóge, aféεge Εσωωó. 9 Bóó ako bi ábó álu εφεέ, ágége nkane mende yimbó akéne aféεge Εσωωó, 10 ákaá nnó élé mende yi ajwólege yéndégébé né menombi εwé akuú Menombi Melóméló εcha upε, ako dekwó, ála ame mekpo fuú ne ákwé tametame nkane ágéné mende yimbó akéné.

Pita agare depore Jisós né Echa upε Εσωω

11 Mende yimbó atome wye eshye, akwólege Pita ne Jón. Bóó ako abi ágené ji, ála mano mekpo fuú, ábó, ájye bane ebwó né echa ewé ákuú echa Solomun. 12 Pita agégé nkane bóó áchwó nóó ebwó mme, agii ebwó aké, “Bóó Isrēli, ndé enyú détóme esé amε mmye, ne ndé déla mano mekpo fuú né mechwó ewé? Enyú deférége nnó ele uto sé ne upyé mende yina aló mankéné? Wa gétúgé ese depyéé unó bi ugóó Εσωω metóó? 13 Elé Εσωω ne apyé nnó ngó Jisós maá utóó wuú akwó. Ji Εσωω, alu Εσωω ayi ukwene ante sé. Alu Εσωω ayi Abraham alu nto ayi Asek, ne ayi Jakób. Ne Jisós yimbó ele ayi enyú debó dekpane, dechoó né mbe ushu ampané mpa. Gébége Palet akelege manlya ji ajye, enyú deshya wye shya. 14 Jisós abó alu Muú Ukpea ne Muú ayi Cho. Yémbó enyú bina deshya ji ne denε Palet mmye nnó alya muú gewu ajye. 15 Dépyege mbó, dewá muú yi achyege bóó genwá. Yémbó Εσωω apye ji akwile né negbo ne esé delu bóó bi dekpané amε degéné, ne nana degarege bóó mechwó ewé. 16 Elé uto Jisós yimbó ne upye mbwéré mende yina atóó. Genó eyigé enyú degéne ne dekaá nnó gepyε, élé gétúgé esé défyéé matóó ne Jisós yimbó. Elé matóó esé ayi défyéé ne ji, ne ápye mbwéré mende yina akéne mbó enyú degéne.

17 “Nana anjmé ba, nkaá

nnó genó eyigé enyú debó dechomé ne ákprakpa melo depyéε mbaá Jisós debó dekaá wó. 18 Εσωω abó agare bóó ekpávε bií τε gachí nkane Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa abó mange efwyale, ne apye nnó mechwó ewé ebé wáwálé nkane Εσωω abó ajóó mé. 19 Ne kwórege matóó nyú, dekéré meso mbaá nte nyú Εσωω nnó ji ajinte gabo enyú. 20 Depyεge mbó, Atá Εσωω apye nyε matóó nyú akwené, ne atome nyε Jisós Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa, ayi ji abó ajya nnó áchwó pye enyú depó. 21 Ji abó manjwóle né mfaánebuú kpaá τε gébé gekwónege nyε eyigé Εσωω apye nyε unó uko, ukéré uke nkane ji abó apye ukwéné bóó ekpave bií ágaré. 22 Ne Mosis abó ajóó nya aké, ‘Atá Εσωω atome nyε muú ekpávε wuu, wye nkane abó atome me. Atanege nyε né melo nyú, ne debó manwu yéndé genó eyige ji agarege enyú. 23 Mbóge muú ashyage manwu mekomejóó wuú, ábó mamféré ji né geluage bóó Εσωω, áwá ji.’ 24 Wye meti ewu ema ne bóó ekpave Εσωω ako abó ágaré mechwó ewé epyéε mbó fi. Ló né gébé eyi Samuele ókwóne né abi akwóle ji meso. 25 Unó uko ebi Εσωω abó apye bóó ekpave bií ágaré, úlú ebi nyú. Enyú ntó delu né menomenyε ewé Εσωω abó anyéé ne ukwene ante nyú. Gétúgé Εσωω abó ajóó nya ne Abraham aké, ‘Mpye nyε upyáne byε uchwó

ne galógáló mbaá bọ́o ako fa mme.’ ²⁶ Ne Ɛsọwọ ajyagé maá utóó wuú, abó mbe ató ji eta nyú nnó apye enyú delya gabo ayi enyú depyéé nnó galógáló akwólé enyú.”

4

Achwó ne Pita ne Jón né Ɛchomele melo

¹ Ndere Pita ne Jón alu jóge, ampye upre Ɛsọwọ fọ chóncho ne muú kpaá bọ́o bi ábáme Ɛcha upre Ɛsọwọ ne bọ́o Sadusi fọ áchwọ sọ Ɛbwọ mejọ́o meno. ² Ne matọ́o asọ bọ́o bina dọ́o gétúge Pita ne Jón abó agarege nnó, te mbaá Jisós akwíle né negbo, bọ́o ako bi akame ne Jisós ákwíle nyé ntó. ³ Ne ágbaré Pita ne Jón áfẹ́. Ndere nkwale akwone, Ɛbwọ ájye fẹ́ bwọ́o né deno, nnó mechọ ewémbọ́o Ɛla wye geya. ⁴ Yémbọ́o bọ́o bi áwuú mekomejọ́o Pita ne Jón, gejamé ákáme, ne ácho né geluage bọ́o bi áfyéé matọ́o ne Jisós, Ɛbwọ́o álú nana genógé bọ́o dele ata.

⁵ Bií ujjagé, afwa melo ne ákpakpa melo ne anleré mabe Ɛsọwọ́o ábọ́o áchwọ́o cho melu Ɛma né Jerosale. ⁶ Anas ayi abọ́o alu Ɛtukpe ampye upre Ɛsọwọ́o abó alu wye, ne Kaifas, ne Jón ne Aleksanda ne bọ́o abifọ́o abi átané ntó ula gepu Ɛtukpe ampye upre Ɛsọwọ́o. ⁷ Ne Ɛbwọ́o ája Pita ne Jón, áchwọ́o téné mbe ushu bwọ́o, ne agií bwọ́o aké, “Ɛke nnó ne enyú depyéé mechọ́o ewena njuú? Utó nyú utané Ɛfọ́? Enyú depyéé geno eyige na né mabọ́o wá?”

⁸ Wye né gébé eyigémbọ́o, Mendoó Ukpea Ɛgbeé Pita metọ́o ne aké ne Ɛbwọ́o, “Enyú afwa ne ákpakpa melo, ⁹ nnó geno eyige Ɛse depyéé mbaá mbweré mende yina gelo wọ́o? Enyú degige Ɛse fina nnó dekaá fọ́o genó eyi gepye ne ji akene mbọ́o wọ́o? ¹⁰ Goge degaré enyú ne bọ́o Isrẹli ako nnó, Ɛle uto Jisós Kras ayi atane Nasaret ne upyé mende yi aténé mbọ́o mbe ushu enyu, atóo cháncha. Ɛlé Jisós yina ne enyú debọ́o dewómé né gekwa, ne Ɛsọwọ́o apye ji akwíle né negbo. ¹¹ Ji ne alu ntaá Ɛni nwe Ɛsọwọ́o aké, ‘Ntaá Ɛni enyú antené upú debó déshya neni nela Ɛnine negbaré nékúné gepú.’ ¹² Jisós yina jimbí ne akage féré bọ́o né Ɛfwyale gabo. Nendé muú yicha ápọ́o sé fa mme yina ayi Ɛsọwọ́o atómé nnó áchwọ́o áféré Ɛsé né Ɛfwyale gabo.”

¹³ Akpakpa bimbọ́o áwuúge nkane Pita ne Jón ajóge ayi alá pọ́o ne Ɛfọ́o metọ́o, ála mano mekpo fuú, gétúgé ákaá nnó Ɛbwọ́o ápọ́o bọ́o ne ájye nwe wọ́o. Ne Ɛbwọ́o áte nnó Pita ne Jón ajóge mbọ́o gétúgé ábọ́o akené mé ne Jisós. ¹⁴ Ne Ɛbwọ́o abọ́o ákagé shya fọ́o geno eyige Pita ne Jón abó ápyé getúgé Ɛbwọ́o ágené mende yi atóo mbọ́o nkane atené nekúné anjgbá Jisós bimbọ́o. ¹⁵ Ɛfẹ́é ne afwa ne ákpakpa melo bimbọ́o ágaré Pita ne Jón nnó átané kpé dafye, ne Ɛbwọ́o álagé meso, alọ mangií ate

áké, ¹⁶ “Èsé depye nyε nnó ne ande bina? Yéndemuú fa né Jerosalε ákaá nnó gekpekpege ufélékpá bi, ele εbwó ne apyéé ne ese dékágé shya sé. ¹⁷ Yεmbó mampye nnó mecho εwé εmage εjye se mbe, debó mamfyé bwó mema ne εbwó nnó εkage ákyaá manjós ne muú fó né mbaá mabó Jisós.”

¹⁸ Ajósge mbó, ákuú Pita ne Jón ákéré mmu ne ákwelé εbwó mbeé nnó, “Èkagé ama atyaá mabó Jisós ye manlére mekomejós wuú mbaá muú.”

¹⁹ Ne Pita ne Jón áshuú bwó meko aké, “Ènyú ambós fεrege mecho εwé, εlu cho né mbe ushu Èsawó, manwu ne Èsawó wa manwu ne enyú? ²⁰ Èse debó mangáregé genó eyi esé dewuú ne dégené.” ²¹ Ne afwa eso ama áfélé εbwó amε ne ályá εbwó nnó ájye. Èbwó ágé fó meti manchyε bós Jisós εfwyale wó, nendé bós áko áféεge Èsawó né mecho εwé εbó εpyé. ²² Elé ufélékpá wáwálé, mende yi ápyémbó ji atóò apwó usaá anjme upéa.

Bós Jisós ánemmyε nnó Èsawó apye εbwó áβεgé fó ne εfó

²³ Ndere bós bimbó álya Pita ne Jón ákérége meso, ágaré εkwó bwó genó eyige anós baá bií apye upε Èsawó ne ákpakpa meló abó ajós. ²⁴ Bós Jisós awúge mbó, ácho melu εma anenemmyε mbaá Èsawó aké, “Atá yi apwó amu, wó yi ókwyé mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi úlú wye. ²⁵ Ópyε gekwenege nte esé Dεvid, maa utóò wye, ajós né uto Mendoó Ukpea nnó,

‘Ulannó bós abi alá pó bós Jus matós ásó bwó dós?

Ulannó bós meló átenege ukóló ne Èsawó detuú?

²⁶ Afwa abi mme ákpómege mmyε mámyε bee, ne ákpakpa meló átenege ukóló mamye ne Èsawó ne muú yi ji ajyá nnó abε Muú yi Èsawó akweré ji elá gefwa.’

²⁷ Genó eyigé Dεvid abó ajós mbó, gepyε wáwálé fa meló εwé. Mfwa Hεród ne Pontyós Palet, chóncho ne abifó abi alá pó bós Jus ne bós Isrēli ásó mala manwá Jisós, Jisós muú utóò melóméló wye ayi óbó ójyaá nnó abε Muú yi wó ókwere ji elá gefwa. ²⁸ Èbwó áchomé mbó, ápyε le geno eyige wó Èsawó né uto bye, óbó ókwyε mé óbelé nnó ubó mampyé. ²⁹ Atá nana gé nkane εbwó áfelege ese amε. Pyε esé, baá utóò bye dégarége mekomejós wye débεgé fó ne εfó metós. ³⁰ Pyε ese, depyεge bós mamée atóoge ne dema depyεgé ufélékpá né utó bi Jisós, muú utóò melóméló wye, nnó bós ákpá amε ágé utó bye.”

³¹ Gébégé ánére manemmyε, mme meko anyií né mbaá yi εbwó alú. Mendoó Ukpea εchwó gbeé εbwó metós ne εpyε εbwó aló mangare mekomejós Èsawó ayi alá pó ne εfó.

Bós bi ákamé ne Jisós ákarege unó bwó ne ate

³² Né εchomele bós abi áfyéé metós ne Jisós, álú meko ama ne metós εma. Muú εbwó fó ayi ájoge nnó

genó eyigé na elé eya apó. Ne genó eyigé muú ama awya, gelu eyigé bós akó. ³³ Anḡbá Jisós ágarege ájye ne eshye mampye bós ákaá nnó, Ata Jisós akwilé né negbo. Ne Esówa apoóge ebwó ako dós. ³⁴ Ye muú ayi genó gelíi ji apó. Ewyage bós ákpóo makós ye upú bwó, ³⁵ ne áchwó ne manka yimbo mbaá anḡbá Jisós. Ebwó ákaré manka mbaá bós bi ákamé ne Jisós ako nkane yéndemuú áklege.

³⁶ Mende fó ntó abó alu eféé ayi ákuú ji Josef, atane ula gepú ámpyée upé Esówa. Abyé ji né melo Syaprós ne anḡbá Jisós ntó akuú ji Banabas. (Ula utene nnó Memfyé bós eshye.) ³⁷ Ne akpó ntó mekós wuú ewé ema achwó ne nka yimbo mbaá anḡbá Jisós.

5

Gebyóge Ananiya ne Safira

¹ Ne mende fó ayi ákuú ji, Ananiya ne mendée wuú Safira abó ákame mankpó melu mme bwó ema. ² Yémbó ebwó ne mendée wuú ákame mambi nka eyifó, ne ákpá eyi elaa áchwó chyée anḡbá Jisós. ³ Ne Pita agíi Ananiya aké, “Ulannó olyaá danchomeló akpene mmu metós wye? Nde gepyée obíi gebagé nka eyigé osele ne ochwó byo gebyo mbaá Mendoó Ukpea? ⁴ Mekós ewé okpóó ebó elu ewye, ne nka yi osele ele ejye. Nde gepyée apye gefoge mechó ewéna? Oféré nnó obwólege mbo le bós ayi obyoge mbo le gebyo mbaá

Esówa.” ⁵⁻⁶ Ananiya awúge mbo, akwé mme, agbó. Njye usa akele ndeé, afyale genkwó jíi, ákpá ájye níi. Bós ako bi áwuú mechó ewé, efóo ekwó ebwó matós.

⁷ Nchwaneke eléé eke ekwonege mendée wuú achwó kpe mmu, ayi alá kaá mechó ewé epye menó wuú wó. ⁸ Ne Pita agíi ji aké, “Gare me wáwálé wye, nnó nka eyi enyú ne menó wye deselé né mekós ewé dekpó ná”? Ne Safira akame aké ebyembo.

⁹ Ne Pita ama gíi ji aké, “Nde gepyee enyú ne menó wye dekame manchwó mua Mendoó Ata Esówa? Gé majyá bós né menombi, elé bós bi ajye níi menó wye, ákpáne nye wó ntó áfé aníi.” ¹⁰ Pita ajoge mbo, ténetene Safira akwé mbe ushu wuú, agbó. Nje usa bimbo ákpege mmu, ágé nnó ágbo ne ákpá, ji ajye níi kwókwólé ne menomé menó wuú. ¹¹ Bós Jisós ne bós bifó ako abi abó áwuú mechó ewé, abó efóo.

Anḡbá Jisós apyé ufélekpá ne ukpékpé uno

¹² Anḡbá Jisós abó apyéé gejamégé ufélekpá ne ukpékpé uno ebi uléré utó Esówa né metós metós bós. Ebwó ne bós bi akame ne Jisós ako achwó yendégébé né echa upé Esówa, ajwólege né melu ewé ákuú egbe ewé Solomun. ¹³ Ye muú yi akya manchó ne ebwó apó. Yémbó bós ako áfége bwó dós. ¹⁴ Ye nkane elúmbó gejamégé bós áfyéé matós ne Jisós ne gejamégé andée ne ande akpéne né echomele bós bíi. ¹⁵ Gétúgé ufélekpá ebi

anḡbá Jisós apyée, bós ákpáne bós mameé bwó né uló ne ábélege né anós mati nnó Pita ake akóge eféé, mendoó wuú ekage kóo ebwó mmye. ¹⁶ Ne gejamégé bós ntó ábó átané né maló ayi álu kwókwólé ne Jerosale, áchwó ne bós mameé ne abi aló nchye achyege bwó efwyale mbaá anḡba Jisós, apye ebwó ako átóoge.

Achyé anḡbá Jisós efwyale

¹⁷ Etukpe ampye ure Esowó ne ekwó wuú, abi alu né geluage bós Sadusi awya gembya né matós bwó ne anḡbá Jisós, ¹⁸ ne átó bós ájye pye anḡbá Jisós, áfyé denó. ¹⁹ Yémbó, né utuú bimbó, ekiénné Esowó echwó néné manombi gepúge denó ebwó átané ne eké ne ebwó, ²⁰ “Chóge mmu echa ure Esowó, detene, degare bós bi alu eféé mekomejóó yi áchwó ne geḡwá geké.”

²¹ Ne ebwó áwúge mbó uyyage ájye kpe mmu echa ure Esowó, aló manlerege bós.

Eke ewyage etukpe ampyée ure Esowó ne ekwó wuú ne ákpakpa bós Isreli áchomé né eso. Átó bós bee né gepúge denó nnó ajye gbaré anḡbá Jisós bimbó áchwó ne ebwó.

²² Ebwó ájyégé ewu ágé bwó wó, ne ákeré meso áké, ²³ “Ese defé né gepúge denó, degé nnó ágbé manombi chancha, ne bós bi ábáme átené wyé. Ne gébége ebwó ánené manombi, dege ye muú né mmu wó.” ²⁴ Muu kpa bós bi ábáme echa ure Esowó ne anó baá bi apye ure Esowó áwuge mbó makpo

átya bwó mmu. Ne ábó mangií geme bwó áké, “Mechó ewé ebe nye nnó?” ²⁵ Wyé gébé eyigembó muú fó atané né dafye, áchwó ajó aké, “Gege bós abi enyú degbé mmu gepúge denó, álu nana mmu echa ure Esowó, álerege bós.” ²⁶ Ajóge mbó muu kpa bós abi ábáme echa ure ne ekwó wuu áfé ásé ebwó aló manchwó. Yémbó ája bwó jame wó, getúgé áfóó nnó bós bi álu mmu, átóme nye ebwó né mataá.

²⁷ Achwógé ne ebwó, apye anḡbá Jisós átené mbe ushu ákpakpa meló. Ne etukpe ampyée ure Esowó agií bwó ake, ²⁸ “Pó esé debó dekwelé enyú mbeé nnó degarege sé bós depóré Jisós. Ne nana depye mekomejóó ayi ake agyaá Jerosale meko, enyú dekelege nnó bós áshúle esé ndo nnó esé dékaá ula negboné Jisós.”

²⁹ Pita ne anḡbá Jisós abifó áshuú meko áke, “Ese debó mampye le genó eyige Esowó akélege, epfó eyigé akwaá akélege. ³⁰ Esowó yi ukwené ante sé, ne apye Jisós akwíle né negbo, Jisós ayi enyú dewáné né gekwa. ³¹ Ne Esowó abwe mabó mií, apye ji ajwóle né geluó eyi gelu né égbé ebwónyé wuú nnó ji abe Menómbé ne Menchyé geḡwá. Apye mbó nnó bós Isreli ákwóre matós bwó, ne ji ajinte gabo bwó. ³² Ese delu bós abi áfyé nnó degarege uno bi, ne ese degarege chóncho ne Mendoó Ukpea ewé Esowó abó achye mbaá bós abi awuú

ne ji.”

33 Bóó eso áwuge mb̄o, nchye anwyóné ebwó te ábó ákelege manwá anḡbá Jis̄s.

34 Gamalya, muú ama né geluage bw̄o akwile ka aké, ásé kpé b̄oó bimb̄o átáné dafye. Gamalya alu muú Farasi ne ménleré mabé Es̄w̄o, b̄oó ako ntó anogé ji, ajóó aké, áse b̄oó bimb̄o átáné kpe dafye. 35 Ewyagé ajóó ne b̄oó eso aké, “Bóó Is̄reli ferege mech̄o ewé dekelege mampye ne b̄oó bina chánéné. 36 Tege, gébé gefó, mende f̄o ayi ákuú ji Teudas, alomé ne ewu nnó ji alu men̄o muú. Bóó bi akw̄ole ji, álu genóge meléé. Gébégé áwáné ji, b̄oó bi átyaá uhome bií ukwé. 37 Ne mende f̄o nto abó ama lome ne ewu né gébé eyige ápáné b̄oó, ákuú ji Judas ab̄o atane mel̄o Galilí. Apye gejamégé b̄oó ákw̄olé ji. Yémb̄o gébégé áwané ji, b̄oó bi átyaá ne mab̄o mií mánó. 38 Ndere mech̄o ewé elúmb̄o, nchyege enyú majyé nnó delya b̄oó bi ajye, ékágé dépye ebwó genó. Mb̄ogé unó bi ebwó ágarege ne ápye utané né amu ákwaá, unómé nyé. 39 Ne mb̄ogé utané né amu Es̄w̄o, dekágé tene f̄o ukóló ne ebwó. Enyú dekage gé nnó demye mb̄o le ne Es̄w̄o. Ne b̄oó eso ako awúge mb̄o, ákamé ne ji.”

40 Ne ebwó áku anḡbá Jis̄s nnó ákére mmu, áchw̄oge ásé bwó ne matúle, ne ákwelé bwó mbeé nnó ámage gare se b̄oó mech̄o Jis̄s. Eféé ne álya bwó nno ájyé. 41 Ndere ebwó átáné né eso, ájyé, álu

ne metóó meḡomeḡo, nnó Es̄w̄o agé nnó ebwó ákwane mankpa mekpo genóó né getuge Jis̄s. 42 Yendé bií álerege b̄oó né echa ure Es̄w̄o ne ákene ntó upú upú ágarege b̄oó abya melóméló nnó Jis̄s alu Muú yi Es̄w̄o akweré ji elá gefwa.

6

Ajya ande makpo ake-neama nnó ápoóge Anḡbá Jis̄s

1 Né gébé eyigembo, echomele b̄oó Jis̄s ewéne ejyé mbembe nkane gejamégé b̄oó ábánegé bwó. Abi ajoge mejóó Grek ab̄o ásoó matóó ne abi Hibru nnó áfwalege akwi andeé bwó né uno bi ákarege yendé bií. 2 Ne anḡbá Jis̄s afyaneapéa ákuú b̄oó Jis̄s ako ne ake ne ebwó, “Erofó chó nnó esé delyaá mangaré mekomejóó Es̄w̄o, depáne le dep̄ore menyéé mankaré. 3 Ne anḡmé sé, ndere elúmb̄o, eló nnó enyú déjyá b̄oó akeneama nnó ápyegé utóó ebi. Bóó bina abó mambe abi b̄oó ako ákamé nnó awya gep̄o gelógeló ne ákaáge geno chánéné ne Mendoó Ukpea egbeé bwó matóó. 4 Ne esé anḡbá Jis̄s dechyege nyé geme se geko né mmye manene ne mangarege mekomejóó Es̄w̄o.”

5 Ne b̄oó ako áwúge mb̄o, matóó agó bwó. Ne ajya Stefan ayi áfyéé metóó ne Jis̄s d̄oó ne Mendoó Ukpea egbeé ji metóó. Abif̄o alú Filip ne Prok̄or̄os, Nikan̄o ne Tim̄on, Pamenas ne Nikolyos ayi atané mel̄o Antiak ayi alaá

muú Jus. ⁶ Ebwó áchwó ne bḡó bimbḡ né mbe ushu anḡbá Jisós, ne anḡbá Jisós ánere bwó amu mmye anemmye eta bwó.

⁷ Ne mekomejḡó Eṣḡwḡ akene agyage, ne echomele bḡó Jisós ewé elu né Jerosale ewene ejye mbe, ne gejamégé ampye upe Eṣḡwḡ ákwólege ntó deporé Jisós.

Apye Stefan

⁸ Stefan yina ayi ebwó abó ajya, alu muú yi mejé Eṣḡwḡ ebó elu ne ji ne Eṣḡwḡ achyege ji uto apye ufélékpá ne ukpekpe uno né metḡḡ metḡḡ bḡó. ⁹ Bḡó Jus fḡ áchwó, álo manyéé mbeé ne Stefan. Ebwó ne áwya echa mmyemenene ewé akuú echa bḡó bi átané defwé. Ebwó abḡ átané melḡ Seren ne Aleksanda ne abifo nto atané gebagé mewaá Silisya ne Eṣya. ¹⁰ Ebwó ápulé mankwore depḡ tire Stefan agare meti epḡ, getuge Mendoó Ukpea ebḡ echyege ji denḡare mejḡó.

¹¹ Ne ebwó achyé bḡó fḡ unyielé nnó áchwó byḡ gebyḡ nnó ebwó abó áwuú nkane Stefan ájḡge mejḡó mebomebo ne Eṣḡwḡ ne Mosis. ¹² Mechḡ ewé eṣḡ bḡó mataḡ chóncho ne ákpakpa melḡ ne anlere mabé Eṣḡwḡ. Ne ájye pyé Stefan áchwó né mbe ushu echomele ákpakpa bḡó Jus. ¹³ Bḡó bina áchwó ne bḡó bifḡ abi ágaré gebyḡ ake, “Mende yina ajḡge mejḡó mebomebo mbaá echa upe Eṣḡwḡ se yendé bií ne mabé Mosis. ¹⁴ Eṣé debḡ dewú ji ajḡ ake, Jisós, mende Nasaret ammuú nye echa upe Eṣḡwḡ

ne akworege nye ntó gepḡge melḡ geko eyi Mosis abó aleré eṣé.” ¹⁵ Bḡó ako abi abó alu né echa eṣḡ ewémbḡ, áto Stefan ame mmye ne ágé nnó ushu bi ukwóré úlú eke ebi ekiénné Eṣḡwḡ.

7

Mekomejḡó Stefan

¹ Ne etukpe ampyé upe Eṣḡwḡ egii Stefan eke, “Unó bi bḡó bina ájḡge nnó úlú wáwálé?” ² Stefan ashuú ebwó meko ake, “Ante ba ne anḡme ba wuúge, gemégé nnó gekwenege nte eṣé Abraham awile gebu né melḡ Haran, Eṣḡwḡ, Mfwa geḡbḡ aleré nya mmye gébége Abraham abó alú né melḡ Mesopotemya. ³ Ne abó ajḡ nya ne ji ake, ‘Lyaá ula gepú bye ne melḡ wye, cho né melḡ ewé nlerege nye wḡ.’ ⁴ Ténéténé yimḡ, Abraham alyaá melḡ Chalda ajye jwḡle né melḡ Haran. Ne nte Abraham ágbógé nya, Eṣḡwḡ apye Abraham nnó alyaá melḡ ewémbḡ achwó né melḡ ewé eṣé delu mbḡ wye nana. ⁵ Ndere abḡ alu feé, Eṣḡwḡ achye fḡ ji ye ekeke melu mme nnó ebe ewu wḡ. Yémbḡ Eṣḡwḡ anyémeno nnó achyege ji melḡ ewena nnó ebé ewú ne upyáne bií. Eṣḡwḡ abó ajḡ depḡ ti gébége Abraham alá pḡ ye ne maá. ⁶ Ne Eṣḡwḡ ama jḡḡ ne ji ake, ‘Upyáne bye ubeé nye anḡkéé né melḡ ewéchá, ubeé nye nkane afwe ne bḡó áfwalege nye bwó né usaá anḡme eṣaá. ⁷ Yémbḡ nchyege nye bḡó melḡ ewémbḡ gekpékpégé efwyale

ne upyáne byε ulyagé melo εwémbo uchwó unóge me fa.’

⁸ Ne Εσωω abo achyε Abraham gepóge menomenyεé εwémbo eyi gelu manso nsó. Ne Abraham ábyégé nya Asek, ndo enée ékwónégé, aso ji nsó. Isek ntó asó nya maá wuú Jakób nsó ne Jakób ntó asó nya baá bi afyaneapéa nsó abi álú nto ukwene ante se abi nana.

⁹ “Ewyágé, ukwéne ante sé bina, ákélégé sé mangé menḡmé bwó Josef ne ákpó Jōsep nkane mefwε né melo Ijip. Yémbó Εσωω abo abame wye ji, ¹⁰ ne aféré ji né εfwyale meko εwé ji abó agéne. Achyé ntó denḡa eti depyε Fero mfwa bós Ijip agboó ne ji. Fero apyé ji ala muú kpaá melo Ijip ne apelé ntó ula gepú bíí. ¹¹ Ewyágé emímí mesa akwé né melo Ijip chóncho ne melo Kanaan, bós ágé εfwyale dós ne ukwéne ante se upó nya ne menyεé. ¹² Ne Jakób awuúgé nnó menyεé alu né melo Ijip, ató baá bíí abi alu ukwéne ante se εwu. Ge ndo mbe ayi εbwó ájye εwu na. ¹³ Ne ndo ayifó yi εbwó ajye, Josef apyε aḡmé bíí akaá ji, ne Fero Mfwa bós Ijip ntó achwó kaá ula gepú Josef. ¹⁴ Ne Josef ató bós nnó ájyé se nte wuú Jakób ne ula gepú bíí uko áchwó jwólé né Ijip. Bós ula gepú bíí ako abó álú usaá uléé meso nekuú né gébé eyigembo. ¹⁵ Jakób awuúge mbo, akpá ulagepú bíí uko, ashulé afe né Ijip. Ji ne baá bi abi alu ukwéne ante εsé ála nya εwu ágbó εbwó ako. ¹⁶ Ewyágé bós

ákpá unkwó bwó, áfé né melo Shechem, ánií né manome ayi alu muú mataravé ne melu εwé Abraham abo anamé ne ḡka mbaá matoó Hamó nte Shekem.

¹⁷ “Gemεge nnó gébé gekwóné eyigé Εσωω áchwó pyε genó eyigé ji abo anyémene ne Abraham, bós εsé abi abó alu né melo Ijip, ája kpaá apwó amu. ¹⁸ Ne áfyé mfwa ayicha né Ijip ayi alá kaágé Josef. ¹⁹ Mfwa yina achwó ne defya mbaá bós sé. Afwalege εbwó ne apyéε bwó nnó abelégé baá bwó abi kókó né dafye nnó agbó. ²⁰ Wyε né gébé eyigembo ne ábyené ntó Mosis. Mosis abo alú maá yi alome uló dós né ame Εσωω. Aweé ji né ámfaá áléé né gepú bwó. ²¹ Ne gébége alyá ji dafye, maá mfwa Fero ayi mendée achwó akware ji, aweé ji ne asé nkane maá wuú. ²² Ne εbwó álere Mosis denḡare bós Ijip deko ne aweé abo alu gekpékpégé muú ne awya mekomejós meno melóméló, ne mempyε unó.

²³ “Mosis akwónege nya usaá aḡme upéa, ekwó ji metós nnó ajye gé aḡmé bíí; bós Isreli. ²⁴ Ndere ajyé, agé nkane muú Ijip fó atulege muú Isreli, achwó genḡá ne awá muú Ijip yimbo. ²⁵ Mosis abo aferé nnó aḡmé bíí abo ákaáge nye nnó Εσωω atóme nye ji nnó achwó féré εbwó né εfwyale. Yémbó akaá wó. ²⁶ Bíí uyyagé ama ajye gé bós Isreli apéa nkane amyε ne ate. Amua mangbaré εbwó ne ajós ne

ebwó aké, ‘Enyú delu aḡmé, demye ndé?’²⁷ Yémbó muú ayi abó akelé meḡmé wuú mpa, ammu Mosis ne agií ji ake, ‘Nde muú afyé wó nnó óbé Mfwa esé ne ópane depóré esé?’²⁸ ‘Ókelege ntó manwá me nkane óbó ówané muú Ijip yimbó njuú?’²⁹ Mosis awuúge mbó, efó ekwó ji metó ne alyaá Ijip, abó afé né meló Midiyan. Alá ewu, abá mendée, abyé baá ande apéa.

³⁰ ‘Usáá aḡmé upéa ukoóge, Mosis agé ekiénné Esówó né mewé ewé ebó elúle né genó. Ewena epye né mashwóne, kwókwólé ne mekwé Sinay.’³¹ Mosis agegé mewé ewémbó, ala meno mekpo fuú. Ne ndere ajye kwókwólé mänge ewu cháḡéné, Atá Esówó jóó efé ake,³² ‘Elé me Esówó ayi ukwene ante bye, Esówó ayi Abraham, ne ayi Asek ne Jakób.’ Mosis awuúge mbó, aló maḡweré ne efó ne akelege sé mampé melu ewémbó.³³ Ne Esówó ama jóó ne ji ake, ‘Féré uno uka bye nende melu ewé ótené mbó elé melu ukpea.’³⁴ Me ngé gekpékpégé efwyale ewé áchyege bóó ba né Ijip, ne nwú magbo ayi ebwó alile ne mesómé. Nkawu ne nshulé mme nnó nchwó mféré ebwó né efwyale ewémbó. Nana cho, ntóme wó né Ijip.’

³⁵ ‘Ne Esówó ató Mosis yina nnó ájyé ábé memféré bóó Isréli né efwyale ne amá be mfwa bwó. Ji ne bóó Isréli abó ashya agií ji aké, ‘Nde muú afyé wó mfwa ne

mepane depóré esé?’ Ne nana Esówó abó ató ekiénné wuú ewé Mosis agéné nkane mewé né genó eyigémbó nnó echye Mosis eshye mampye utóó bií.³⁶ Ne Mosis ajyé apye gejamége ufélekpá ne ukpékpé unó né Ijip ne alé féré bóó Isréli. Ama pye gejamége ufélekpá né ebeé megelé, ne mashwóné ayi ebwó abó ábelé wye usaá aḡme upéa.³⁷ Wye Mosis yina ne abó ajóó ne bóó Isréli nno, ‘Esówó atóme nyé enyú Muú ekpávé wuú ayifó wye nkane atóme me ne atanegé nyé né ntone enyú.’³⁸ Ema elu wye Mosis yina ne ekiénné Esówó ebó ejóó mejóó ne ji né mfaá mekwé Sinay, gébége ji ne ukwene ante esé abó áchomé né mashwóne. Ne ekiénné Esówó ewémbó echyé ji mabe Esówó ayi alu te kwyakwya nnó achye ese.

³⁹ ‘Né gébé géfó ukwene ante sé bina akelege sé manwu Mosis ne áke ji ábelé babá, ne abó ákelege mankére né Ijip.’⁴⁰ Ne ebwó ájóó ne Erón aké, ‘Kwyé esé áló uka nnó ájámé esé meti, Mosis ayi aféré esé né Ijip, dekaá fó genó eyi gepyé ji né mfaá mekwé wó.’⁴¹ Ala mbó ákwyé meló uka ayi áfulé mpó, áwané menya, ápyéé upé ájele meló uka yimbó nkane uka bwó, ne matóó agóó bwó yendégébé né genó eyigé ákwyé ne amu.⁴² Ne Esówó agege mbó, ati meso ne ebwó ne alyaá ebwó nnó ápye nkané eji ebwó. Ne ebwó anoge mḡmeé, mfaá, ne ambe

wye nkane ábó ásámé né ηwe
bóó ekpávé bií nnó,

‘Bóó Isreli, enyú dekene né
mashwone né usaá
anme upea,

dewane menya depyé upe,
yémbó depyé fó upe bimbó
né eta wa. ⁴³ Depye
le eta áló uka abi enyu
dekwyε ne amu.

Dekpane gétoḡé melo uka ayi
ákuu Molák,
ne dekpáne ntó membe melo
uka ayi ákuu Refan.
Né getú eyige na mbúu
nye enyú défé tete
dekoó Babilón.’

⁴⁴ “Ne nkane ukwene ante
ese bina ábó ála né mashwone
mbó ábó áwya gétoḡé upe
eyi geleré nnó Eσωω abó
álú ne ebwó. Mosis ne abó
akwyé geto eyina wye nkane
eyige Eσωω abó aleré ji nnó
apyε. ⁴⁵ Ebélegé baá bwó áse
gétóḡé upe eyigembó mbaá
ukwene ante esé bimbó, ákpa
geji gébéḡé ábó ákéné ájye
ne Joshua áfóḡe mme bóó
abi alu efeé. Ndere ájye,
Eσωω alu bwó mbe abúú bóó
bimbó né maló. Ne geto yina
gela fa kpaá te gébé eyige
Mfwa Devid agbaré melo ewé.

⁴⁶ Devid abó alu muú yi Eσωω
abó ájelé ji dáo. Né gébé géfó
ji anemnye nnó Eσωω ago ji
aténé ji gepu, ji ayi alu Eσωω
Jakób. ⁴⁷ Yémbó ele Solomun,
maá mfwa Devid, ne abó
atené gepúḡé Eσωω.

⁴⁸ “Yémbó epófo nnó Anyátá
Eσωω ajwolege né upú ebi bóó
atené, wye nkane Muu Ekpávé
Eσωω abó asamé nnó Eσωω
ake,

⁴⁹ “Mfaánebuú alu gelú ya ne
mme alu genó eyige
nnérege uka ba. Nde
gefóó gepú eyigé muú
akage atene nnó mbé
wye? Melu fó elu ewé
nkage jwole wye? ⁵⁰ Pó
me mbóó ne nkwyε unó
bina ukó?”

⁵¹ “Stefen ájḡḡé mbó, aké
ne ebwó, “Enyu antoó makpo,
ne bóó bi áneáḡe matóó,
enyú degbé matu eke bóó
bi ála kage Eσωω. Enyú
deshya yendé gebé genó eyigé
Mendoó Ukpea ejḡḡe wye
nkane ukwéne ante enyu ábó
ápyé. ⁵² Muú ekpávé Eσωω fó
alu ayi ukwene ante nyú abó
álá kelé manchó ji genwá wó?
Abó áwá bóó bi Eσωω atomé
nnó ábó mbe áḡaré nnó Maá
utóó Eσωω ayi wáwálé achwó.
Ne achwóḡé enyú dechyé ji
mankwá ne dewá ji. ⁵³ Wye
enyú abi depye mbó ne debó
deselé mabe ayi makiénné
Eσωω áchye enyú ne nána
deshya mambélé aji.”

Awá Stefen ne mataá

⁵⁴ Bóó kpakapa melo áwuge
depó etiré Stefen ajóó, nchye
anwyóné ebwó, ame áḡelé
ebwó mekpo. ⁵⁵ Yémbó
Stefen ape nfaánebuú domeé,
Mendoó Ukpea egbeé ji metóó
ne agé genḡbḡge Eσωω ne
ama ḡe Jisós nkane atené né
egbe ebwónyε Eσωω. ⁵⁶ Ne
Stefen aké, “Pεge degé, ḡḡé
mbó memombi mfaanebuú
enené, ne Maá Nte Mek-
waá aténé né egbe ebwónyε
Eσωω.”

⁵⁷ Awuúḡé mbó, áḡbé amu
matu, ádo elúlu, awó achwó

ji mmye ágbaré ji, ⁵⁸ ája ji, áfé mekpó meti, álo mantome ji mataá nnó áwá ji. Ne bós abi ábó ámalé Stẹfen mechó mmye, áferé mandeé bwó áchye gesagé muú ayi ákuú ji Sól ne álo Stẹfen mántó. ⁵⁹ Ne nkane átome ji, Stẹfen anemmye áké, “Atá Jisós se mendoó wa.” ⁶⁰ Ewyágé ató mánó mme, akalé kenké ake, “Atá Ọfyegé f́ bós bina mmu metós né gabo ayi ebwó ápyé mbó.”

Ajógé mbó metós ekwé, ne Sól atené eféé akamege ne mekpó nnó áwá ji.

8

Sól akẹlege manchó genwágé bós Jisós

¹ Wye né bii bimbó, bós álo mankelé mati manchó genwágé bós Jisós né Jerosale. Ne ebwó ábó átyaá áfé né gebagé mewaá Judiya ne Samariya. Wye anḡbá Jisós ne áláa né Jerosale. ² Nkane Stẹfen abó agbó, bós f́ abi ánoge Eṣṣwó abi áláa né Jerosale ákpá genkwó ji anii ne ali ji ne gekpékpégé mesóme. ³ Yémbó Sól amyé ele nnó áni mbwe bós Jisós ako. Akpene upú upú apyene andeé ne ande áfyé né denó.

Filip Agaré Mekomejós Eṣṣwó né Samariya

⁴ Ne bós anḡkwólé Jisós abi ábó átyaá, ákene malumalu ágarege mekomejós Eṣṣwó. ⁵ Filip abó ashulé áfé né meló Samariya ewé kpaá, ágarege depóré Muú yi Eṣṣwó akweré ji elá gefwa. ⁶ Bós áwuú depó

etire ji ajoge, ne ágé gejamégé ufélekpá ebi ji abó apye, ne áta matu ákẹlege nno ágarege wye ebwó garege. ⁷ Ne aló nchye átanege gejamégé bós mmye ákẹlege, ne bós átoógé. Bós uchanchi ne ubwéré bós átoó ntó ⁸ Ne bós meló ewémbó álú ne gejamégé nechóchó.

⁹ Mende f́ abó alu eféé ayi ákuú ji Simun. Abó akpea megya te gachi ne bós Samariya ako ála mano mekpó fuú. Ne asele geme ji nnó alu menó muú. ¹⁰ Bós ako, ambané ne bós kpakpa átá matu awuú genó eyigé Simun ajoge, ebwó áké: “Mende yina awya uto Eṣṣwó ebi upwó amu.” ¹¹ Ne ebwó afworege wyembó néndé abwólége me ebwó te gachi né megya ayi ji akpea. ¹² Ne Filip achwógé, ágarege bós abya melóméló nkane gefwage Eṣṣwó gelu, ne depóré Jisós Kras, bós ákamé ne ji andée ne ande ne áwyaá bwó manaá Eṣṣwó. ¹³ Simun jimbós ntó áfyéé metós ne Jisós ne áwyaá ji manaá Eṣṣwó. Ne ji ajwólé fíi ne Filip, agene ufélekpá ne ukpékpé unó bi ji apyé ne áláa menó mekpó fuú.

¹⁴ Ne anḡbá Jisós abi abó áláa né Jerosale, áwuúge nnó bós Samariya nto ákamé mekomejós Eṣṣwó, átó Pita ne Jon ewu. ¹⁵ Ajyegé, ágé bós bi ákame ne Jisós ewu ne álo manemmye nnó Eṣṣwó átó bwó Mendoó Ukpea, ¹⁶ néndé Mendoó Ukpea élú dankpé ebwó mmye. Abó áwyaá ebwó

manaá Ἐσωῶ mamímamí nkane bῶḡ bi ákwálege Atá Jisós. ¹⁷ Pita ne Jῶn ánerege manemmye, ánéré ebwῶ amu mmye ne Mendoó Ukpea echwῶ ebwῶ mmye.

¹⁸ Simun agégé nkane anḡbá Jisós ánéré bῶḡ amu mmye ne Mendoó Ukpea ekpené ebwῶ mmye, achyé ebwῶ nka, ¹⁹ ake, “Kpoge me uto bina nnó nnerégé muú ebwῶ mmye Mendoó Ukpea ekpe ji mmye.”

²⁰ Ne Pita ajῶḡ ne ji aké, “Echye wῶ onó ne nka jye. Oféré nnó muú akage na echye Ἐσωῶ ne nká? ²¹ Obῶ mechῶ né utῶḡ ebi wῶ, nende metῶḡ wye epῶ pῶpῶ né mbe ushu Ἐσωῶ. ²² Ne nana kwῶre metῶḡ wye né ubobo unó bi oferege, ne onemmye nnó Ἐσωῶ ajinte gabo yina ayi oméé mampye. ²³ Nge nnó okíí fῶ galógálῶ, ne gabo awé wῶ nkane muú denῶ.”

²⁴ Ne Simun akwῶ Pita ne Jῶn mata nnó, “Ebwῶ ánemmye mbaá Atá Ἐσωῶ nnó ekage geno gemá eyige ebwῶ ajῶḡ gepyé ji.”

²⁵ Pita ne Jῶn ánérégé mangaré mekomejῶḡ Ἐσωῶ, álῶ mankééré né Jerosale. Ne ndere ájyé, ágarege abya Ἐσωῶ melómélῶ né gejamgé malῶ bῶḡ Samariya.

Mende ayi atané Etopya akamé ne Jisós

²⁶ Filip alagé meso, ekiénné Ἐσωῶ echwῶ ejῶḡ ne ji eké, “Kwili, shule ojyé né nte melῶ. Okwῶnégé ewu, kwólé meti ewé etane Jerosale ejye

Gasa. Meti ewé ji ajḡgembo bῶḡ ákéné sé wye dῶḡ dῶḡ.” ²⁷⁻²⁸ Filip awugé mbῶ ashule afé ewu. Agé mende fῶ abῶ ajye nóge Ἐσωῶ né Jerosale, akerege né mekwῶ wuú, ajwῶle né mboó gese uka upea ayi géjuná ne gejame. Abῶ alu muu kpaá né melῶ Etopya ji agbarége eḡbḡgḡḡ mekwa nka ewe Kandise Mfwa mendée ayi abῶḡ melῶ ewémbo. Abῶ ajwῶle ajḡge nwe ayi Asaya muu ekpavé Ἐσωῶ asámé. ²⁹ Ne Mendoó Ukpea ejῶḡ ne Filip eké, “Ke chῶ bané mboó gese yimbo.” ³⁰ Eféé ne Filip abῶ ajye bané ji ne awuú ndere mende yimbo ajḡge nwe Asaya. Filip agíí ji aké, “Okagembo genῶ eyige ojḡge?”

³¹ Mende yimbo aké, “Mpye mbῶ nnó ne nkaá ayi muú álá pῶ mangaré me ula wῶ.” Ne akuú Filip nnó akwῶ mfaá mboó gese, ajwῶle ne ji. ³² Melu nwe ewé ji ajḡge mbῶ eké, “Abῶ alu nkane eḡnme ewé ágbaré ájye wá, ye mankale ekále wῶ wye nkane maá eḡnme ayi ákpálege ji bya mmye álá kálégé. ³³ Achyé ji mekpo genῶḡ ne ye muú yi apané mpa wú cho apῶ. Wáa akuú nyé mabῶ baá bii nkane áchῶḡ mbῶ ji genwá?”

³⁴ Muú kpaá yimbo agíí Filip aké, “Garé me, Muú ekpavé Ἐσωῶ yina ajḡge mbῶ depῶ ti getuge wáa? Ajḡgémbῶ le ne gemé jii waá ne muú yichá?” ³⁵ Ne Filip alῶ mangaré ji né nwe yina, abya melómélῶ ayi akéné atúu ne Jisós.

36 Ndere ákene ájyé, ákwóné mbaá yi nnyi nélú, muú kpaá yimbó ake, “Gé nnyi na, ndé gemage gbé nnó òwyaágé me manaá Èsòwò?”
37 [Filip ashúú ji meko aké, “Mbòge òfyégé metòó meko ne Jisós nkage wyaá wò manaá Èsòwò”. Ne ake: “Nkame nnó Jisós alu Maá Èsòwò”.]

38 Ne Muú kpaá yimbó aké ápye mboó gese atené èbwó ne Filip áshulé áfé né nnyi, ne Filip awyaá ji manaá Èsòwò. 39 Èbwó átánégé mmu nnyi, Mendoó Ata ekpa Filip ayi mende yimbó alá ge sé ji wó. Yémbó akené wye ajye ne nechóchó. 40 Filip ake apele agé nnó ji alu né Asotus, ne akene ajye, agarege abya melóméló né malò ayi álú né gebagé mewaa éyigembó kpaá te akwóné melò Kaisaria.

9

Sòl akwóré akame ne Jisós

1 Yémbó Sòl alú tóme èshye, afelege bóó Jisós amè nnó awane èbwó, nká wu ne ajye agé etukpe ampyé upe Èsòwò, 2 nnó asá bò òwe ató né macha mmyemenene bóó Jus áyi álú né melò Damaskós nnó mbògé ajyégé agégé bóó bi akwòlege meti Jisós, apye bwó, awé, achwó ne èbwó né Jerosale.

3 Ndere alya ajyé, gébége ale kwókwólé ne Damaskós wye mbélépó genjgbó gétané mfaánebuú, geshwané gegyá ji mme. 4 Genjgbó eyimbó gékpégé ji amè, akwé mme ne awú nkane muú fò akuú

ji aké, “Sòl, Sòl, ndé òkelege manchó me genwá?”

5 Sòl agií aké, “Wò waá Atá?” Meko yimbó aké, “Èlé me Jisós ayi òkelege manchó ji genwá. 6 Yémbó kwili ka, kwóné né melò èwémbó, eféé ágárege nyé wò geno eyige òbóó mampye.”

7 Bóó bi ábó ákéné ne Sòl áwúgé meko yimbó, agé muú fò wó, matye mawá bwó meno. 8 Sòl akwilege tené, agéné sé mbaá. Agbaré ji èbwó áfé ne ji né Damaskós. 9 Abelé ndò eléé né melò èwémbó, ye mbaá agené, menyéé anyéé, manaá anyú.

10 Muú Jisós fò abó alú né Damaskós yimbó ákuú ji Ananya. Ne bií fò agé Jisós né amè gejyá, ne Jisós akuú ji aké, “Ananya” ne Ananya ashúú ji meko aké, “Atá gé me na.”

11 Ne Jisós aké ne ji, “Kwile ka, òjyé né menò meti ayi ákuú nnó Cho. Òkwónégé né gepú Judas, gií mende fò ayi atané melò Tasós, ákuú ji Sòl. Alu eféé anenemmye, 12 ne abó agé amè gejyá ndere mende yi ákuú ji Ananya achwó nere ji amu mmye nnó ama ló mangéné.”

13 Yémbó Ananya aké, “Atá, gejamégé bóó ágaré mé me nkane mende yina akelege manii mbwe bóó bye né Jerosale. 14 Ne anóó baá áchyé ji uto nnó áchwò pye bóó ako bi anenemmye ákuú mabó mye.”

15 Ne Atá Jisós aké ne ji, “Chó wye èwu néndé njya mende yimbó nkane

muú utóó wa nnó agaré mekomejóó wa mbaá bóó abi alá pó bóó Jus ne afwa bwó ne bóó Isrèli ntó. ¹⁶ Me nIerege nye ji nkane ábóó mangé gejamégé efwyale getú ya.”

¹⁷ Ne Ananya ajye kpé mmu gepú eyigé Sól alu wye, anéré ji amu mmye ne ajóó ne ji aké, “Menmé wa Sól, ele Ata Jisós ayi óóó ógené né meti gébége óchwó fa, ne atómé me nnó nchwó mpye wó óma ógené ne nnó Mendoó Ukpea echwó kpe egbeé wó metóó.” ¹⁸ Wye tenétené yimbó, Sól awuú unó fó éké ufá meshuú utané ji amé ne aló mangéné. Ne akwili ka, áwyá ji manaá Esówó. ¹⁹ Ne ama lo menyéé manyéé, anyege abó eshye.

Sól agaré mekomejóó Esówó né Damaskós

Sól abélé mboó ndó né Damaskós ne bóó Jisós, ²⁰ afé tenétené né macha mmyemenene bóó Jus, agarege bóó nnó Jisós alu Maá Esówó.

²¹ Bóó áwúgé mbó, epwó ebwó uto ne ágigé ate áké, “Pó mende yi akéne, awáne bóó bi akwólege Jisós né Jerosale na? Pó achwó fa manwé bóó ájye ne ebwó né Jerúsale?”

²² Yémbó Sól ajye wye mbe, agarege mekomejóó Jisós ne eshye ne apye bóó ákaá né gejamégé mati nnó Jisós alu Muú yi Esówó akweré ji elá gefwa. Éwémbó epye bóó Jus abi álu eféé né Damaskós ápó sé ne meko manshuú ji.

²³ Ebélégé gejamégé ndó, bóó Jus áchomé ásó mala manwá Sól. ²⁴ Yémbó Sól

áwuú geju nnó bóó Jus ájwólé né mano genkagé meló, ábáme nnó ágégé ji awá. ²⁵ Yémbó bóó bi akamé mekomejóó Sól, áse ji utuú uma, afye né gésá, ápye ji achyá mfaá genka, áshulé ji mme nnó abó ajye.

Sól afé né Jerosale

²⁶ Sól akérége né Jerosale, afé mancho ne bóó Jisós, ebwó abó néndé ebwó ákamé fó nnó Sól áfyéé metóó ne Jisós wó. ²⁷ Yémbó Banabas achwó se ji, afé mbaá anjgbá Jisós. Ne agaré ebwó nkane Sól agené Atá Jisós né meti Damaskós, ne nkane Atá Jisós ajóó mejóó ne ji. Ama garé nkane Sól abó agaré depó étire Jisós gbógónó né meló ewémbó. ²⁸ Eféé aló mankené ne bóó Jisós ako né Jerosale, agarege depóré Jisós ayi alá pó ne efó. ²⁹ Gébé eyi gefó, Sól agarege bóó Jus abi ajóge Grek ne anye mbeé ne ebwó né depóré Jisós. Ne ebwó ákélege meti manwá ji. ³⁰ Bóó Jisós áwúgé geju eyigembó, áse ji áshulé afé né meló Kaisaria ne até ji nnó ajye meló Tasós.

³¹ Né gébé eyigembó machomele bóó Jisós ayi álu né gebagé mewaá Judiya, né Galilíi ne Samariya ápó sé ne efó metóó. Ebwó ánóge Esówó ne áwuú le mekomejóó wú. Mendoó Ukpea efyéé bwó eshye ne machomele bwó áwene ájye mbe.

Pita afé né meló Lyda ne meló Jopa

³² Pita abó akene malómalo agene bóó Esówó. Ne bíi uma

afé né melo Lyda mangé bós Jisós abi alu ewu. ³³ Eféé agé mende fò ayi amee uchanchi, ákuú ji Enias. Nemeé eni néba ji mme né anmé anee. ³⁴ Ne Pita ajós ne ji aké, “Enias, Jisós Kras aló mampye wó nnó otóó, kwili ka, pwi gébo jyé.” Tenétené yimbo Enias akwili ka. ³⁵ Ne bós ako abi alú né Lyda ágégé nnó mende yimbo atóó, ébwó áfyé matós ne Jisós wyembó ntó ne bós bi álú né gebage mewaá Sharón áwuúge mbó áfyé ntó matós ne Jisós.

³⁶ Mendée fò abó alu né melo Jopa, ákuú ji Tabita, alu maá utóó Jisós. (Ne ákuú ji né meko Grek nnó Dokas, ula utené nnó mekwóbu.) Abó apye galógáló yendegébé, apoóge ubyá bós. ³⁷ Né gébé eyigémbó, akwé nemée, ala mbó agbó. Ne áshwóné genkwó ji ábelé mmu maá gepú né mfaá eyóh. ³⁸ Jopa yina alu kwókwólé ne Lyda. Bós Jisós áwuúge nnó Pita alu né Lyda átó ande apea ewu, ájyégé aké ne ji, “Nte esé, chwó wáwá.” ³⁹ Ne Pita akpomé mmye, akwili, afé ne ébwó. Akwónégé áse ji akwó mfaá eyóh. Ne akwi andée ako abi alu eféé, áchomé áno ji mme, álili álerege Pita ufós mandee ayi Dokas ájomé ébwó gébége ji alu mebe. ⁴⁰ Pita abú ébwó ako atané dafye, ató manó mme anenemye mbaá Esówo. Eké ewyage ape genkwógé mendée yimbo ama ákuú ji ake, “Tabita, kwili ka”. Tabita anene ame, agégé Pita, akwili, ajwólé ka. ⁴¹ Pita agbaré ji

ébwó, apoó ji akwili téné. Ákuú bós Jisós ne akwi andé bimbó, áchwógé achye ji eta bwó ⁴² Bós ako né gebagé Jopa áwu abya yina ne gejamé áfyéé matós ne Ata. ⁴³ Ne Pita ábelé gejamégé ndó né Jopa né gepúge Simun, mende yi apame mekómenya.

10

*Ekiénné Esówo égaré
Kónelyos nnó áló Pita achwó*

¹ Mende fò abó alu né melo Kaisaria. Ákuú ji Kónelyos. Abó alu muú kpáá bós bee né melo Rom. Ji ne anyáne uchome bós bee ebi ákuú nnó abi átané Itali. ² Ji ne bós dachi wú ako, ánoóge Esówo. Anenemmye yendégébé ne apye galógáló dós mampoó bós Jus abi álú mbya. ³ Bii fò genógé kálánká eleé ne nwómésé, agé ame gejya nkane ekiénné Esówo echwó kuú ji nnó, “Kónelyos.”

⁴ Efo ekwó ji metós ne ató ewu ame mmye agii aké, “Atá ndé?”

Ekiénné Esówo eshuú ji meko eké, “Esówo awú mmyemenéné jyé ne agé ntó utóó ulsuló ebi opye ne atée wó. ⁵ Nána tó bós ájyé né meló Jopa, ákuú mende fò ayi akamege Simun Pita. ⁶ Ji ajwólege ne Simun, mende yi apame mekómenya. Gepú jí gelú né mbale ebeé mega.” ⁷ Ekiénné Esówo éjógé mbó ekwili efé, ne Kónelyos ákuú bós utóó bii abifo apeá ne ákuú ntó muú bee ama né geluage abi ábamé ji ayi anoge ntó Esówo. ⁸ Ébwó

achwógé agaré ebwó yendé genó eyi gebó gepyé ji ne átó ebwó né Jopa.

⁹ Bii uyyágé, bós bimbó átané áfé, ne kálánká efyanepéa eké ekwonege, ebwó ale kwókwólé ne Jopa. Gébé eyigémbó ntó Pita abó akwó mfaá eyóḡ manemmye.

¹⁰ Ne mesa aló mamye ji, akélege menyéé manyéé, yémbó menyéé alú gambé. Gébé eyigémbó ne abó agené ame gejyá. ¹¹ Agé nkane menombi mfaánebuú enené, geno gefó eké gekpekpege gebagé ndé getané mfaá, geshúlege eké ágbaré geji né manjú ani. ¹² Né gebagé ndé yimbó ufós menya ufós ufós, mmyó ne denywóné delú wye. ¹³ Ne awuú meko muú fó aké, “Pita, kwilé ka, wá nyéé.”

¹⁴ Pita ake, “Nḡba Atá, te ntané aló nlú ganye genó eyigé ebeé esé éshyaá.”

¹⁵ Meko yimbó ama jóó ne ji aké, “Pita, oshyagé fó geno eyige Esowó ake gelóme nnó gelómé fó.” ¹⁶ Meko yimbó ajóó ne ji né manáne aléé, ne geno yimbó gekwó gekéré mfaánebuú.

¹⁷ Ndere Pita alu férege ula ame géjya ayi ji agené, bós bi Kónelyos ábó átomé, ákage gepúgé Simun, áchwó téné né menó gébámé. ¹⁸ Ebwó ágií aké, “Menké fó alú fa ayi akuú ji Sinun Pita?”

¹⁹ Ndere Pita alu férege ula ame gejya ayi ji agené, Mendóó Ukpea eké ne ji, “Ge, ande fó aléé alu dafye, ápéle wó. ²⁰ Kpóme mmye, oshúlé

ojye ne ebwó, ochoge gébé néndé me ne ntómé ebwó eta wyé.” ²¹ Ne Pita ashúlé, ajye báne ande bimbó aké, “Me ne nlú muú ayi enyú dekelege. Nde mechó enyu dechwó?” ²² Ebwó áshuú ji meko aké, “Elé Kónelyos, muú kpaá bós bee ne atomé esé nnó dechwó kuú wó. Ji alu muú metós melóméló ne anóge Esowó ne bós Jus ako aféége ji. Ekiénné ukpea echwó gare ji nnó akuú wó ochwó né gepú ji nnó ji awuú mekomejóó wyé.”

²³ Ne Pita ase ebwó, ájye béle ne ji.

Pita gare mekomejóó Esowó né gepúge Kónelyos

Uyyágé, Pita ne ande bimbó áló manjye ne bós bifó bi ákamé ne Jisós abi álú meló Jopa áfé ntó ne ebwó. ²⁴ Akéne wye ájye, uyyágé áke ákwóné meló Kaisaria. Ne Kónelyos abó akuú bós ula gepú bii ne ajeé bíí ne ebwó ako ábó ájwólé ágili Pita. ²⁵ Ndere Pita achwó kpé mmú, Kónelyos ajye bane ji, ató manó mbe ushu wuú, aló manogé ji. ²⁶ Yémbó Pita agaré ji aké, “Kwilé téné, me nlu wye mekwaá nkane wó.” ²⁷ Kónelyos akwili ka, Pita aló manjóó ne ji ajye mmu. Ndere akpené mmu, Pita agé gejamégé bós áchomé. ²⁸ Ne ajóó ne ebwó aké, “Enyú dekaá chánéné ebé esé bós Jus eké muú Jus achónégé fó menyammye wuú ne muú ayi alá pó muú Jus ye manjye né gepú jí. Yémbó Esowó aléré me nnó mbyágé fó muú ye manshye

ji nnó alóme. ²⁹ Ne nchwó nkane okuú me ye gébé nchwó wó. Nnó okage garé me ula bi okuú me?”

³⁰ Ne Kónelyos ashuú ji meko aké, “Ndo ele ení né gefó gébé yina kálánká eléé ne nwómésé, mbó nlú mmu nnenemmye. Eké ewyage ngé mende fó ayi afye mandeé yi áshwánege, achwó tene me mbé ushu. ³¹ Akuú me aké, ‘Kónelyos, Esowó awuú mmyemenene jyé ne atée nkane oṗóoge ubyá bókó yendégébé. ³² Tó muú fó né meló Jopa ajye kú mende fó ayi akamege Simun ákuú ji ntó Pita. Alu né gepúgé Simun ayi apame mekómenya, gepú jíí gelu né mbale ebéé mega’. ³³ Ne nwuúgé mbó ntó bókó téneténe nnó áchwó ákuú wó, eló ndere ochwó. Nana gé, ese delu né mbé ushu Esowó degili nnó dewuú unó uko ébi Atá agaré wó nnó oḡaré esé.”

³⁴ Ne Pita ajókó aké, “Nána nkaá wáwálé nnó Esowó apó fó ne anḡyá ne bókó bifó. ³⁵ Mbókó muú anóge Esowó ne ake apye unó bi úlú cho ye atané le ndé geba, Esowó asele ji nnó alu muú wuú. ³⁶ Enyú debó dewuú ntó mekomejókó ayi Esowó atómé mbaá bókó Isréli nnó Jisós Kras ne alu muú yi abó achwó pye bókó ábé nesó ne Esowó. Kras yina ne alu Atá yi abókó bókó ako. ³⁷ Mekomejókó ayi abó akwólé ayi Jón abó agaré ne awyaáge bókó manaá Esowó. Mekomejókó yina áló né Galilií ake akwóné maló bókó Jus ako.

³⁸ Enyú dekaá nkane Esowó abó ajyá Jisós ayi Nasaret, apye Mendoó Ukpea echwó ji mmye ne ama chyé ji uto. Ake mbaá meko apye galógáló, aféré bókó bi alu né amu danchomeló apye ebwó atóo. Ne Esowó abó alu ne ji. ³⁹ Esé delú bókó bi dekpané amé degené unó uko ébi ji apye né Jerosale ne maló bókó Jus ako. Ne bókó Jus áwó ji mfaá gekwa, ne áwá ji. ⁴⁰ Yémbó ndó eléé ekwónégé, Esowó apye ji akwile né negbo ne apye Jisós aleré mmye mbaá bókó. ⁴¹ Ne bókó ako fó ágené ji wó, elé esé bi Esowó abó ajyá nnó meso gébé degarége mekomejókó wuú ne degené ji. Esé debó denyé ne denyú ne ji gébége Esowó apye ji akwile né negbo. ⁴² Agaré esé nnó degarege mekomejókó mbaá bókó, nnó Esowó ajya ji nkane muú yi apane nye mpa ayi bókó bi alu abe ne abi agbó. ⁴³ Wye Jisós yina ne bókó ekpávé Esowó ako abó agaré nkane ji alu, nnó muú afyegé metókó ne ji, Esowó ajige nye nte gabo yi muú yimbó apye getúgé Jisós.”

Mendoó Ukpea echwó mbaá bókó bi álá pò bókó Jus

⁴⁴ Ndere Pita alu ájoge ne bókó ako bi alu eféé áwuú, Mendoó Ukpea ekpe ebwó mmye. ⁴⁵⁻⁴⁶ Bókó bi ákamé ne Jisós abi abó áchwó ne Pita, álu bókó Jus. Awuúgé nkane bókó bimbo ájoge ufókó mejókó, áfégege Esowó nnó aneá dókó. Ala mano mekpo fuú nnó Esowó achyé

εχγε wuú ewé Mendoó Ukpea mbaá bós abi alá pō bós Jus. Ne Pita ajós aké, ⁴⁷ “Té ndere Mendoó Ukpea echwó bós bina mmye wyε nkane ebó echwó eta esé, nnó muú fō akage gbé nnó áwyáge ebwó manaá Esōwō?” ⁴⁸ Ne Pita ake ájye áwyaá ebwó manaá Esōwō né mabō Jisós Kras. Ewyagé bós bina ákwō Pita mata nnó abelé ne ebwó né mboó ndō.

11

Pita Agare geno eyi gepyé né gepúge Kōnelyos

¹ Ebélegé anḡbá Jisós ne bós Jisós ako, abi álú né gebagé mewaá Judiya áwuú nnó bós abi alá pō bós Jus ákamé ntó mekomejós Esōwō. ² Ne gepogé bós Jus gelu nnó ábó mansó muú nsó ne ákwáné mambé muú Esōwō. Ebélegé Pita akérége né Jerosale, bós Jisós abi ágbaré gepō eyigémbo álō manwamé ne ji, ³ aké, “Ulannó ojye mbaá bós bi alá sō ebwó nsō wó te onyé menyé ne ebwó?”

⁴ Ne Pita alō mangaré ebwó unó uko bi ubó upyéε, gema, gema aké,

⁵ “Ndere mbō nlu né melō Jopa, nnénemmye, eké ewyage ngé ame gejya nkane genó fō getané mfaánebuú geshulege mme. Gelu eké gekpékpégé gebagé ndé eyi ágbaré manóo ani, gechwó téne kwókwólé ne me. ⁶ Né gebagé ndé yimbō, ngé ufós menya ufós ufós, ebi bós asée, eyi mewaá, eyi melō, ne eyi nnyi ne denywóné. ⁷ Ne

nwuú meko muú fō akuú me aké: ‘Pita, kwile ka, wá nyε.’ ⁸ Nké, ‘Nḡba Atá, te ntané aló nlu danyε genó eyigé ebé esé eshyá’. ⁹ Ne meko yimbō ama jós ne me aké, ‘Pita oshyagé fō geno eyige Esōwō ake gelme nnó gelómé fō’. ¹⁰ Meko yimbō ajós né manáne aleé ne geno eyigémbo gekwó gekéré mfaánebuú.

¹¹ “Wyε né gébé eyigémbo, ande fō áléé áchwó ne gepú eyigé mbó njwōlege. Muú fō né Kaisaria ne abō atómé ebwó nnó áchwó ákuú me. ¹² Ne Mendoó Ukpea eké njye ne ebwó, mbege fō né anḡyá. Ne anḡmé bina akéné abi átané melō Jopa, akwōle me defé né gepúge Kōnelyos. ¹³ Ne dékpégé mmu, Kōnelyos alō mangaré esé nkane ji abó agené ekiénné Esōwō né gepú jí. Egaré ji nnó ató muú fō ajye né Jopa, ákuú mende fō yi mabō mií amibō makamege Simun, ¹⁴ ne achwōge, agarege nyε ji ne ekwō wuú mekomejós ayi aférege nyε ebwó né efwyale gabo. ¹⁵ Ne nlo mangaré mekomejós Esōwō, ndere njōge, Mendoó Ukpea echwó ebwó mmye wyε nkane ebō nya mbe echwó eta esé. ¹⁶ Ngégé mbō, ntée genó eyi Atá Jisós abō ajós ne esé nnó, ‘Jōn abó fyé bós né nnyi yémbo Esōwō afyεé nyε enyú né amu Mendoó Ukpea.’ ¹⁷ Ne mbōge Esōwō achyé bós bimbo gefōge echye ewé ji abō achyé esé gébége defyεé matós ne Ata Jisós Kras, me nlu waá mangbé ji nnó apyége geno

yi gejeé ji metóó.”

¹⁸ Bóó bina áwúgé mecho ewé, matóó akwené bwó ne álo mamféé Esówa áke, “Mbó ewé etene nno Esówa achyé bóó abi alá pó bóó Jus gébé nnó ákwóré matóó ne ábó genjáwá.”

Mekomejóó Jisós áke akwóné né Antiók

¹⁹ Ndere ábó achyége bóó abi ákamé ne Jisós efwyale gébégé áwáné Stefan, epye ebwó átyaá malómaló. Abifó áfé meló Fonisiya, abifó áfé meló Syaprós ne abifó áfé Antiók. Ajyégé mbó, ágarege abya Jisós wyé mbaa bóó Jus. ²⁰ Bóó Jisós bifó átané né meló Syaprós ne Seren, áfé ntó né Antiók. Akwónégé ewu, ágaré abya Jisós mbaá bóó Grek. ²¹ Esówa apóó bwó dóó ne apye gejamégé bóó áfyéé matóó ne Jisós.

²² Ne echomele bóó Jisós abi alu né Jerosale, áwuúgé abya yina, átó Banabas né meló Antiók. ²³ Banabas ajyégé ewu, agé nnó Esówa aléré ebwó ulóó melu dóó, metóó ego ji, afyé bwó ako eshye nnó, “Agbarégé depóré Jisós metóó ema. ²⁴ Banabas yina alu muú yi awya gepó gelógeló, uto Mendoó Ukpea ujá ji mmye ne áfyéé metóó ne Esówa.” Gejamégé bóó áma ákamé abya Jisós né meló Antiók ne echomele bwó ewéne ejye mbe.

²⁵ Ebélgé Banabas ajye kéle Sól né meló Tasós. ²⁶ Agégé Sól, ase ji, ebwó áfé né Antiók. Abelé eféé nme kpogele ne echomele bóó Kras, álérege gejamégé bóó

depóré Esówa. Elé né Antiók ne álo mankuú bóó bi ákamé ne Jisós nnó *ánkwólé Kras.

²⁷ Né gébé eyigembo bóó ekpávé Esówa fó átané Jerosale áshulé áfé né Antiók. ²⁸ Ne Mendoó Ukpea epye muú bwó ama ayi akamege Agabos akwile ka, ágaré nkane mesa akwéne nyé mme meko. Ne ebélgé mesa yimbo akwé gébégé Klodyos alu mfwa né Rom. ²⁹ Ndere bóó Jisós abi álú né Antiók ábó áwuú mekomejóó yina, áke, “Yéndemuú áchwó nká nkane ji awya, ebwó apóó anjme bi alu né mme Judiya.” ³⁰ Ebwó ánywérége nka yimbo, átó Banabas ne Sól nnó ajyé áchyé ákpákpá echomele bóó Jisós né Jerosale.

12

Mfwa Heród apye bóó Jisós ágé efwyalé dóó

¹ Né gébé eyigembo, mfwa Heród alo mankéle mati manchó genwágé bóó bifó abi álú né echomele bóó Jisós. ² Agaré nnó áwá Jemsi menjme Jón ne aparaja. ³ Mfwa Heród, agégé nnó ego bóó Jus matóó, ágaré ntó nnó ápye Pita. Ne ápye ji né bii bi ánye epaá bred ayi alá mualé. ⁴ Apyege Pita, áfyé denó, ne ábéle bóó bee matóó aneé nnó ábámé ji, yendé ntoó neluú bóó ani. Heród abó ashu abelé nnó epaá kwyakwya defwe ekogé, asele Pita afé mbe ushu bóó nnó ápa mecho wuú. ⁵ Ndere Pita alu né denó, echomele bóó Jisós

ánenemmye dós mbaá Ešwō ne eshye yendégébé né getú ji.

Ekiénné Ešwō eferé Pita né deno

6 Né utuú bi Herōd abó ashuú nnó uyjage aférege Pita né deno, ápa mpa wuú, Pita abó abelege metóó metóó bós bee apea. Ebwó abó awé ji amu ne bō mkpókónvé apea. Bós bee bifó álú dafye ábáme gepúgé deno. ⁷ Wye né utuú bimbó ekiénné Ešwō ekwó mmu gepúgé deno mbélépó, ne mbaá meko agené. Enyigé Pita né nenkós, Pita apée gejyá, eké ne ji, “kwile ka wáwá”. Ténéténé yimbó bō mkpókónvé átané Pita amu ákwé mme. ⁸ Ema jós ne ji eké: “Fye mandeé jyé ne unó uká bye, owé ekanda okwólé me.” ⁹ Pita akwólé ji ne ndere ebwó átanege dafye, ji akaá fō nnó geno eyige ekiénné Ešwō epye eta wú gelú wáwálé wó, aferé nnó agéné mbó le gejya. ¹⁰ Pita ne ekiénné ewémbó ákoó ntoné bós bee eniné mbe, ama koó eniné nekwólege, ne áchwó kwone nana né menombi genká ewé elu gesegese, onenégé ewu ne ofé mbe melo. Menombi ewémbó enené ewu ambós, ne ebwó átané dafye. Akégé gachye, ekiénné ewémbó elyáá Pita éfé.

¹¹ Ne Pita akérégé né defós ti aké: “Nkaá wáwálé nnó Ata Ešwō átó ekiénné wuú nnó echwó féré me né amu Herōd ne uno bi bós Jus abó ashuú mampye me.”

¹² Ndere Pita akaá geno eyi gebó gepyé ji, afé né gepúgé Meri ayi alu mma Jon Makós ne gejamége bós abó áchomé eféé ánénemmye mbaá Ešwō.

¹³ Adogé menombi, genka, mesó mendée yi apye utóó né gepú yimbó achwó gii ne ákamege Ruda. ¹⁴ Akaágé nnó gé meko Pita mbó, metóó ego ji dós te ajinte manene menombi, abó ajye garé bós bimbó nnó Pita alu mbó dafye. ¹⁵ Ebwó aké ne ji, “Omée gebwó.” Yémbó atome wye eshye ajoge nnó élé Pita. Ne ebwó ake: “Ndofó elé mekpée wuú.” *

¹⁶ Ne Pita alu dó wye doó, ánené menombí ágégé nnó élé Pita wáwálé mátye mawa ebwó meno. ¹⁷ Pita akpégé mmu, afu ebwó ebwó nnó akwéné mejós. Ne aló mangaré ebwó nkane Ešwō aferé ji né deno. Anérégé ake: “Agaré Jemsi ne bós Jisós bifó ntó.” Ne átané afé geba eyigé chá.

¹⁸ Bii uyjagé bós bee álo mankelé Pita ne ágé ji wó, matóó atyá bwó mmu ála yayaya ne ágige geme gebwó aké: “Nde gepye ne Pita?”

¹⁹ Mfwa Herōd awúgé mbó, ató bós nnó ákélé ji ne ágé wó. Akuú bós bee bimbó, agii bwó bō nkwe. Anérégé ake ajye wá ebwó. Epyégé mbó Herōd alyá gebagé Judiya afé kpé né melo Kaisaria.

Negboné Mfwa Herōd

²⁰ Né gébé eyigémbó, mfwa Herōd abó awamege

* 12:15 Elú wáwálé nnó: Ekiénné Ešwō Pita.

ne bṓó Tiya ne Sidṓn. Bṓó bimbṓ ácho, áchwṓ mangé ji. Achwṓgé ábṓ mbε ágbaré Blastus dejeé. Blastus alu muú yi ágbárege dachi mfwa. Ne εbwṓ áké ji anε mfwa mmyε, nnó εbwṓ abε né nesṓ, nendé menyεé atanεge le né melṓ mfwa.

²¹ Bii εbi Mfwa Herṓd abṓ akwyε ukwṓnege, afyε mandeé gefwa jíí, ajwṓlé né geluṓ, agare bṓó bimbṓ mekomejṓ. ²² Ne εbwṓ álṓ maḡkalé áké: “Elé Εσωṓ ne ajṓge epṓfṓ mekwaá.” ²³ Tenétené yimbṓ ekiénné Εσωṓ εchwṓ ηmé mfwa Herṓd nemée mmyε gétúgé álá shuú enogé εwémbṓ mbaá Εσωṓ wṓ. Bṓ dámmwṓlé ányε ji mbwi unε, agbṓ.

²⁴ Yε nkane depṓ tire na depyε, mekomejṓ Εσωṓ awεne ajyε mbεmbε, ne gejamégé bṓó áfyεε matṓó ne Jisós.

²⁵ Ndere ábṓ átómé Sṓl ne Banabas né Jerosale, εbwṓ anéré utṓó bwṓ gébége akerege né Antiṓk, áse Jṓn Makṓs áfé ne ji.

13

Ató Banabas ne Sṓl

¹ Bṓó fṓ ábṓ álú né εchomele bṓó Jisós né Antiṓk, abi fṓ álú bṓó ekpavé Εσωṓ ne abi fṓ álú anleré εbwṓ álú: Banabas, Simyṓn ayi ákuú ji Niger ne Lukíṓs ayi atané melṓ Seren ne Manen ayi εbwṓ ne mfwa Herṓd áwéné mbaa ama ne Sṓl. ² Né gébé gefṓ bṓó Jisós bimbṓ ako álya menyεé kpékpé, áféεge Εσωṓ. Εwyágé

Mendoó Ukpea eké ne εbwṓ: “Férege Sṓl ne Banabas né geluage nyú ájyε pyε utṓó bi njyá εbwṓ nnó ápyé.”

³ Ne áwuúge mbṓ, áma lyaá menyεé kpékpé, áne mmyε mbaá Εσωṓ. Anérégé, áneré εbwṓ amu mmyε ne átṓ εbwṓ nnó ájyε.

Banabas ne Sṓl áfé melṓ Syaprṓs

⁴ Ndere Mendoó Ukpea εbṓ εtómé εbwṓ, átané áfé né melṓ Selusha. Akwónégé, ákpe ékpe, áchyá áfé melṓ Syaprṓs. ⁵ Εbwṓ ákwónégé melṓ Salamis, ályá ékpe bwṓ eféé, ákéne agarege mekomejṓ Εσωṓ né macha mmyεmenεne bṓó Jus. Jṓn Mak akene ne εbwṓ, apoge né utṓó.

⁶ Áke kpaá áchyá ákwṓné melṓ Pafṓs. Eféé ábané muú megya fṓ ayi ákuú ji Ba-Jisós. Alu muú Jus ne akene abyṓge gebyṓ nnó ji alu muú ekpávε Εσωṓ. ⁷ Ne Ba-Jisós yina alu mejeé Segṓs Pṓlṓs ayi alu gṓmena né gebagé mewaá εyimbṓ. Gṓmena yina abṓ alu muú yi awya defṓó ne akuú Banabas ne Sṓl getúgé akélege manwú mekomejṓ Εσωṓ. ⁸ Yémbṓ εbwṓ áchwṓgé muú megya yimbṓ, ayi ákuú ji Elimas né meko Grek, alṓ manyε mbeé né mekomejṓ bwṓ ne amyε mangbé nnó gṓmena yimbṓ afyεgé fṓ metṓó né depṓré Jisós etiré εbwṓ ágárege ji. ⁹ Ne Mendoó Ukpea εgbeé Sṓl metṓ, ákuú ji ntṓ Pṓl, ape mende yimbṓ lu lu lu, ¹⁰ ne aké: “Wṓ maá danchṓmelo.

Ɔkií fṵ genó gelógeló ne defya degbeé wṵ unε. Yendégébé ṵmuame mambwṵlé depṵré Ἐσωῶ ετι delu cho nnó délá gebyṵ. ¹¹ Gó ngaré wṵ nnó mfaánebuú akwene nye wṵ mmyε. Nana ṵbe nye ame nónómé ne ṵgené nye se mbaá né mboó ndṵ.”

Ténéténé yimbṵ, gemua gekwé Ἐlymas amε. Akene agyage, akεlege muú yi ágbárege ji εbwṵ. ¹² Gṵmena yimbṵ agεgé mechó εwé εpyε, áfyεé metṵó ne Jisós, ne εkwṵné ji metṵó nkane agené uto bi úlú né mekomejṵó Jisós.

Pṵl ne Banabas áfε né Antiṵk ayi alu kwṵkwṵlé ne gebagé mewaá Pisidiya

¹³ Pṵl ne bṵó bii ákpe ékpe né melṵ Pafṵs áfε né melṵ Pεga εwé elu né gebagé mewaá Pamfilya. Ἐfεé ne Jṵn Mak álya εbwṵ, akéré né Jerosale. ¹⁴ Atánégé melṵ Pεga, áke ákwṵne melṵ Antiṵk εwé elú kwṵkwṵlé ne gebagé mewaá Pisidiya. Bii uwyaá bṵó Jus ukwṵnégé, ájye kpe mmu εcha mmyεmenεne bṵó Jus ajwṵlé. ¹⁵ Muú fṵ akuúgé malṵ ηwe né ηwe mabé Mosis ne abi bṵó εkpávε Ἐσωῶ ásamé, ákpa kpa abi εcha mmyεmenεne átṵ muú nnó ájyé jṵó ne εbwṵ nnó, “Anḡmé, mbṵge enyu dewya majye manchyé εsé chyége.”

¹⁶ Ne Pṵl akwile téné, afu εbwṵ nnó ákwéné mejṵó, ne alṵ manjṵó aké: “Bṵó Isreli ne abi alá pṵ bṵó Isreli abi ánoge ntó Ἐσωῶ; nenege matu dewu. ¹⁷ Ἐσωῶ yi bṵó Isreli abó ajya ukwene

ante εsé ne apye εbwṵ anεá gébégé ábṵ alu ankeé né melṵ Ijip. Ne aféré εbwṵ né melṵ εwémṵ ne gekpékpé gé εshye wuú, ¹⁸ ne abó achó wye metṵó ne gepṵge bwṵ né usaá anḡme upéá gébégé εbwṵ álú né mashwṵne. ¹⁹ Ἐbwṵ ábṵ ákwṵnégé nyá né mme ayi akuú Kanaan, apye áwá bṵó bi álú né malṵ ákéné ama né mme yimbṵ. Ne achyé mme yimbṵ mbaá bṵó Isreli. ²⁰ Ἐlu nana (450) usaá anḡme esaá meso usaá upea meso εfyā ayi Ἐσωῶ ajyá εbwṵ. Afye bṵó kpa kpa gébé ne gébé nnó ápéle melṵ. Ape melṵ kpaá εkwṵne gébé εyigé Samuele, muú εkpávε Ἐσωῶ alṵ ntó mampεle melṵ. ²¹ Né gébé géfṵ, ágii nnó áchyé εbwṵ mfwa. Ne Ἐσωῶ ajya Sṵl, maá Kish nnó abε mfwa bwṵ. Atané ntoné Benjamεn ne agbaré melṵ né usaá anḡme upea. ²² Ne Ἐσωῶ aféré gé ji né gefwa, áfyé Devid nnó ábε mfwa bwṵ. Gé genó εyigé Ἐσωῶ abó ajṵó getúgé Devid na, ake:

Nge Devid maá Jesse, alu me metṵó chi chi chi. Apye nye unó uko ebi ngarege ji. ²³ Ne nana Ἐσωῶ achyé εsé bṵó Isreli Mpyané mfwa Devid nnó ábεé Menchyé genwá ndere ji abó anyémeno. Ne muú yina élé Jisós. ²⁴ Gemégé nnó Jisós εyina alṵ utṵó bii, Jṵn abó agarege mé mekomejṵó Ἐσωῶ mbaá gejamégé bṵó

Isreli nnó ákwǎré matóó bwó ne ji awyaá ébwó manaá Ḙsǎwǎ. ²⁵ Ne ndere Jǎn áchwǎ néré utóó bii, agií ébwó ake, Ḙnyú deféré nnó me nlu waá? Mǎfǎfǎ muú yi Ḙnyú degili nnó achwǎ. Yémbǎ kaáge nnó muú yi achwǎ nye me meso, nkwané fǎ muú yi nkaáge manyi unó uká bii wó.”

²⁶ Pǎl ama kuú ébwó ake: “Anǎmé ba, Ḙnyú bi delú upyáne Abraham ne Ḙnyú ako abi dénoge ntó Ḙsǎwǎ, Ḙsǎwǎ abó ató élé esé mekomejǎó yina ayi akage fére esé né efwyale gabo. ²⁷ Bǎó Jerosale ne ákpakpa bwó ábǎ ákaá fǎ nnó Jisós alu menchye geḡwǎ wó. Ye unó bǎó ekpǎvé Ḙsǎwǎ ebi ébwó ákuú yendé bii né uwyaá bwó, ákage ula. Ébwó ápyegé mbǎ, ásǎ mpa Jisós nno áwǎ ji ne ápye uno bi bǎó ekpǎvé Ḙsǎwǎ ásámé nnó ubé wǎwǎlé. ²⁸ Ye le ébwó ábǎ alá gé mechǎ ewé ji apye ewé abó mangbó wó ákwǎ Palet mata nnó awǎ ji. ²⁹ Ébwó anérégé unó uko bi ḡwe Ḙsǎwǎ bǎó ajǎó getúgé Jisós, áféré ji né gekwa, ájye bele ji né menome ewé áchomé né etaravé. ³⁰ Yémbǎ Ḙsǎwǎ apyeyé ji akwilé né negbo. ³¹ Né gejamé gé ndǎ, aléré mmye jii mbaá bǎó bi abó átané ne ji né Galilií, ájyé né Jerosale. Ébwó ne nana ágarege mekomejǎó wuú mbaá bǎó Isreli. ³² Ne esé dechwǎ nana mangaré Ḙnyu ntó abya melómélǎ yina. Abya yina élé unó bi Ḙsǎwǎ

abǎ anyémeno nnó apye mbaá ukwene ante sé. ³³ Unó bina upye wǎwǎlé né gébé eyigé esé bi delú upyáne bwó, nkane ji apyeyé Jisós akwilé né negbo. Abó ásǎ ntó unó bi né ḡwe makwa uba ḡwe upéá nnó Ḙsǎwǎ aké: ‘Wǎ ólu maá wa, ne fina nla nte wye.’

³⁴ Ndere Ḙsǎwǎ apyeyé Jisós akwilé né negbo nnó amágé gbǎ se, Ḙsǎwǎ jimboó aké: ‘Mpye nye Ḙnyú degé galǎgǎló wye ndere mbǎ nyeyémeno ne Devid.’ ³⁵ Abó ásǎ ntó né melu ḡwe makwa ayi fǎ nnó: ‘Ólyágé nye fǎ Maá utóó wye yi apyeyé utóó chánéné apwané mmu menome.’

³⁶ Né egbe ewé mfwa Devid, abǎ apye utóó ebi Ḙsǎwǎ achyé ji né gébé jii, agbǎ, ne anii ji kwǎkwǎlé ne menóme ukwéne ante bii, ala eféé apwane. ³⁷ Yémbǎ muú yi Ḙsǎwǎ apyeyé ji akwilé né negbo, apwǎné fǎ né menome wó. ³⁸ Ne anǎmé ba, debǎ mankaá wǎwǎlé nnó abya ayi Ḙnyú dewuú nnó Ḙsǎwǎ ajigente gabo bǎó, élé getúgé Jisós yina. ³⁹ Ne muú yi afyegé metóó ne Jisós apome nye né gabo wuú ayi mabé Mosis alá kage pye ji apó. ⁴⁰ Ne sége gébé nnó unó bi ásámé mmu bǎ ḡwe bǎó ekpǎvé Ḙsǎwǎ ékágé upyé eta nyú. Ásǎ eféé nno:

⁴¹ Ḙnyú bi déjwǎge Ḙsǎwǎ, ‘Wuge.

Dela nye ame mekpo fuú, degbǎ.

Mpye nye geno fǎ né gébé nyú, Ḙnyú dewuúgé geji, dékámé gé fǎ.’ ”

42 Nðere Pól ne Banabas áchwó táne né echa mmyemenene, bódó bimbó ákwó bwó mata nnó ama chwó ágaré ebwó uno bifó né bii uwyaa bódó Jus ebicha.

43 Nðere bódó átyage né echa mmyemenene, gejamégé bódó Jus ne abifó bi aselé gepógé bódó Jus ákwólege Pól ne Banabas. Ne Pól ne Banabas áfyé ebwó metódó nnó ágbaré wye mekomejóó Èsòwò ndere Èsòwò ápoógé ebwó.

Pól ne Banabas ágaré mekomejóó Èsòwò mbaá bódó bi alá pó bódó Jus

44 Bii uwyaa bódó Jus ebifó ukwónégé, melo meko ejye chóme manwú mekomejóó Èsòwò. 45 Ne bódó Jus abifó ágégé nkane gejamégé bódó áchomé, matódó ásó bwó, álo manjóó nnó mekomejóó Pól alu gebyó ne áshye ji.

46 Yémbó Pól ne Banabas ágaré ebwó gbòhéné áké: “Èse debó débó mbe degaré enyú bódó Jus mekomejóó Èsòwò. Ne te enyú delá fyé makpo wó, dese geme nyú nnó dekwané fó manye genwá eyi gélágé byéé, ne elu galógáló nnó esé debwólé ushu degare mekomejóó yina mbaá bódó abi alá pó bódó Jus. 47 Gé genó eyigé Atá Èsòwò abó ajódó ne esé getúgé Jisós ake:

‘Mpye wò òbé genjgbó mbaá bódó abi alá pó bódó Jus nnó opye bódó mme ako átane né efwyale gabo’.

48 Bódó abi alá pó bódó Jus áwúge mbó, matódó ágò ebwó ne aféé Èsòwò né mekomejóó

wuú. Ne bódó bi Èsòwò abó ájya nnó ánye genwá eyi gélágé byé, ele abi ákamé ne Jisós.

49 Ne mekomejóó Ata ake agyaa gebagé mewaá eyimbo geko. 50 Yémbó bódó Jus ájye fyé ákpakpa melo ne afwa andée abi ánoqe Èsòwò mewé ula, ebwó ápye bódó álo mankéle mati mancho genwagé Pól ne Banabas átané né gebagé mewaá bwó.

51 Nðere ebwó áchwó ájyé, ákwe uká nnó mpúpú eyi ebalé wye etané mambé nkane gepó eyi gelerege gabo ayi bódó bimbó ápyéé. Ne áfé né melo Ikònyòm. 52 Ne bódó Jisós bimbó álagé meso, Mendoó Ukpea egbeé ebwó matódó ne álú ne nechóchó.

14

Pól ne Banabas áfé melo Ikònyòm

1 Nðere Pól ne Banabas ájyé né melo Ikònyòm, ápye wye nkane ábó ápyé né Antiòk. Èbwò ájyé kpe mmu echa mmyemenene bódó Jus, álo mangaré deporé Jisós né gefó eyi gepyé gejamégé bódó Jus ne abi alá pó bódó Jus ákamé ne Jisós. 2 Yémbó bódó Jus abi áshyá mekomejóó yimbo, áfyé abifó abi alá pó bódó Jus mewé ula nnó ásógé matódó né bódó bi ákamé ne Jisós. 3 Pól ne Banabas ábelé gejamégé ndó éféé, ágárege deporé Jisós gbòhéné nkane ji áléregé galógáló mbaá bódó. Jisós ne achye bwó uto ne, ápyé ufélékpa ebi uleré nnó depó eti ebwó agarege delu wáwálé. 4 Nðere ebwó

ágarege mbò, bòò melo ewémbò ákaré malu apea. Abifò álú ne anḡbá Jisós, abifò álú ne bòò Jus abi áshyá mekomejòó yimbò.

⁵ Ebélegé bòò Jus ne abi alá pò bòò Jus chóncho ne ákpakpa bwó ajye só mala nnó áfwalé anḡbá Jisós ne áwá bwó ne mataá. ⁶⁻⁷ Ne anḡbá Jisós áwuúgé geju bwó, ábó áfé né gebagé mewaa Lykania, ákene né malò Lystra ne Debe ne malò ayifò ayi álú né geba yimbò, ágarege abya Esòwò melóméló ewu.

Pól ne Banabas ágaré mekomejòó Esòwò né Lystra ne Debe

⁸ Mende fò abò alu né melò Lystra, ayi te ábyené ji, alu mbwéré. ⁹ Bii fò ajwólé awuú mekomejòó Esòwò ayi Pól agarege. Pól agége nnó mende yina áfyéé metòó nnó Esòwò akage apye ji atóó, ¹⁰ akúú ji ne eshye aké: “Kwile téné cho.” Ténéténé yimbò mende yina anyó atené, alò mankene agyage. ¹¹ Ne gejamégé bòò ágégé genó eyigé Pól apyé, ádo elúlú, ájòó né mejòó bwó Lykania aké: “Aló ábwólé bòò áshulé, áchwó gé esé.” ¹² Ne ákuú Banabas nnó Seus, mabò meló bwó yi kpa, ákuú nto Pól nnó Hemes nende ji ne atené mbe ajòge mejòó. ¹³ Gepúge upe meló yi ákuú ji Seus gelu kwókwólé ne melò. Ne mampyéé upe wuú achwó ne bò mpò ne ukóó genóó. *

¹⁴ Pól ne Banabas ágégé genó eyigé bòò bimbò ákélege mampye, ágyá mandeé mmye manleré nnó genó eyigé bòò bina achwó pye gelò wó, ábó ájye kpe metòó metòó bwó ákálege aké: ¹⁵ “Bòò bina, ndé genó enyú dépyé mbò? Esé delu wye akwaa nkane enyú. Ese dechwó fa mangaré enyú mekomejòó Esòwò nnó enyú delyaa aló abi enyú dénoge mbò, dékwólé Esòwò yi alu mebe. Ji akwye mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi úlú wye. ¹⁶ Mbe mbe Esòwò alyá bòò nnó apyege uno bi ujii ebwó matòó. ¹⁷ Ye le bòò ábó ápyembò, ji áchyége ebwó unó ulúlú mampye ebwó akaá nnó ji alu mebe. Apye manaá akwene né gébé gelógeló mampye uno nyú uwéné chancha. Achyége enyú menyéé ne apye matòó ágó enyú.” ¹⁸ Ye nkane Pól ne Banabas ajòge mbò, elu eké ágbele manaá meso mekwalé, bòò bina átome wye eshye mampye gepe eyigembò eta bwó.

¹⁹ Eké ewyage bòò Jus fò átané melò Antiok ne melò Ikonnyom, ápye gejamégé bòò ákamé ne ebwó. Ne ebwó áto Pól ne mataá, ája ji mmemme, atané melò bwó, ályá ji áférege nnó agbó. ²⁰ Yémbò gébége bòò bi ákamé ne Jisós áchwò nó Pól mme, ewyagé akwili ka, akwole ebwó akéré né melò ewémbò. Ujyagé Pól ne Banabas áfé né

* **14:13** Elú wáwálé nnó: Seus ne Hemes elé mabò aló bòò Grek, Hemes alu melo dentóó ji ne gejamégé bòò áfé né meno genkage melo nnó áwá mampye gepe mbaá Pól ne Banabas.

melo Debe.

²¹ Ne ebwó ágaré abya Esᵔwᵔ melóméló né meló Debe, ápye gejamégé bᵔó ákame ne Jisós. Ebélegé mboó ndᵔ, ebwó ákeré né melo Lystra ne Ikᵔnyᵔm ne Antiᵔk ayi alu kwókwóle ne gebagé mewaá Pisidiya. ²² Ebwó ákéne, áfyé bᵔó Jisós eshye ne áchyege ebwó majye nnó ákwólégé wyé depᵔré Jisós chánéné ne ákaá nnó abó mangé gejamégé efwyale ne ánye geḡwá gébégé Esᵔwᵔ ágbárege gefwa jii. ²³ Ebwó ájya bᵔó nnó ábé ákpakpa né echomele bᵔó Jisós né yendé melo, ánerenge ályage menyéé kpékpé, ánemmye ne áfyé ebwó né amu Jisós ayi ebwó ákame ne ji.

Pᵔl ne Banabas ákeré meso né Antiᵔk né gebage mewaá Syria

²⁴ Ne ebwó ákógé né gebagé mewaá Pisidiya, áfé né gebagé mewaá Pamfilya, ²⁵ eféé ágaré mekomejᵔó Esᵔwᵔ né melo Pega. Anérégé eféé, áshulé áfé né melo Atalya. ²⁶ Atánégé melo ewémbᵔ akpe ékpe, ákeré né melo Antiᵔk, melo ewé abó áfyé ebwó né amu Esᵔwᵔ nnó ápoógé ebwó, ajyé pyé utᵔó bi nana anéré.

²⁷ Ebwó ákwónégé né Antiᵔk, ánywéré echomele bᵔó Jisós melu ema ne ágaré ebwó nkane ebwó ákené ne nkane Esᵔwᵔ abó apᵔó ebwó, anené matᵔó bᵔó abi alá pᵔó bᵔó Jus nnó áfyéé metᵔó ne Jisós. ²⁸ Ne Pᵔl ne Banabas anérégé manjᵔó depᵔó tí, ebwó

ábélé ne bᵔó Jisós abi alu eféé né gejamégé ndᵔ.

15

Anḡbá Jisós ne Akpakpa echomele áchomé né Jerosale

¹ Ebélegé bᵔó fᵔó átané gebagé mewaá Judiya áchwó né melo Antiᵔk, alᵔ manlerege bᵔó bi ákamé ne Jisós nnó, “Mbᵔgé alá sᵔó muú nsᵔ nkane ebé Mosis ejᵔó wᵔ, Esᵔwᵔ akagé pye fᵔó muú yimbᵔ apᵔ.” ² Pᵔl ne Banabas anye mbeé ne bᵔó bimᵔó, ye mekpᵔo ne ula epᵔ. Epwᵔgé ebwó, áfyé ndᵔ nnó Pᵔl ne Banabas ne abifᵔó ájyé né Jerosale, ágii mechᵔ ewé chánéné mbaá anḡbá Jisós ne ákpakpa bᵔó echomele Jisós.

³ Ne echomele bᵔó Jisós átᵔ ebwó. Ndere ebwó ajye, akoóge malᵔ Fonisiya ne Samariya, ágarége bᵔó bi ákamé ne Jisós nkane bᵔó abi alá pᵔó bᵔó Jus ákamé mekomejᵔó Esᵔwᵔ. Abya yina apye matᵔó agᵔ bᵔó Jisós ako dᵔó. ⁴ Ebwó ákwonege Jerosale, echomele bᵔó Jisós ne anḡbá Jisós ne ákpakpa bwᵔ, áse ebwᵔ amu apéa. Pᵔl ne Banabas ágaré ebwó uno uko ebi Esᵔwᵔ abᵔ apᵔó ebwᵔ ápye. ⁵ Ne bᵔó Jisós fᵔó abᵔ alu eféé, ebwᵔ alu ne ekwᵔ bᵔó Farasi, ebwᵔ ákwile ka áké: “Abó mansᵔ bᵔó bi alá pᵔó bᵔó Jus nsᵔ ne ágaré ebwᵔ ábélé mabé Mosis ako.”

⁶ Ndere ebwᵔ abᵔó ájᵔó bᵔó, anḡbá Jisós ne ákpakpa bᵔó echomele bwᵔ, ájwólé mampᵔ mechᵔ ewéna chánéné. ⁷ Ebwᵔ ádóregé makpᵔó áwyage, Pita akwile téne áké: “Anḡmé ba,

enyu dekaá nnó me ne Eṣṵwṵ abṵ mbε ajya né metṵṵ metṵṵ εṣé nnó ngaré abyā melómélṵ yina mbaá bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus nnó áwuúge ntó, áfyéé matṵṵ ne Jisós. ⁸ Ne Eṣṵwṵ yi akaáge metṵṵ yéndemuú, aléré nnó ebwṵ ntó álú bṵṵ bíí. Apyε Mendoó Ukpea echwṵ ebwṵ mmyε wyε nkane ebṵ echwṵ εṣé mmyε. ⁹ Ne aji ntó nte gabo bwṵ gétúgέ ebwṵ áfyéé metṵṵ ne Jisós. Agya fṵ anḡya wṵ. ¹⁰ Ne nkane elúmbṵ, ulannó enyú déjyale bṵṵ bina ukpékpé matuú ayi ukwene ante ese ne ese ambṵṵ delá kage kpa? Nkane depyεmbṵ dekane mbṵ le Eṣṵwṵ kane. ¹¹ Yémbṵ εṣé défyéé metṵṵ nnó Eṣṵwṵ aférege ese né efwyale gabo gétúgέ galógálṵ ayi Atá Jisós aléré ese, wyεmbṵ ntó ne bṵṵ bina átánege né efwyale gabo.”

¹² Pita anérégέ manjṵṵ mbṵ, yéndé mmu akwené mejṵṵ, áwuú mekomejṵṵ Pṵl ne Banabas. Agaré ebwṵ nkane ebwṵ abṵ akené mbaá bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus ne Eṣṵwṵ achyé ebwṵ uto nnó apyεge ufélekpa ne ukpékpé unó. ¹³ Ne ebwṵ ánerege manjṵṵ yéndé genó, Jεmsi alṵ manjṵṵ ake: “Anmé ba, nenege matu dewú. ¹⁴ Simun Pita ágaré me nkane Eṣṵwṵ alṵṵ manlére nnó agboṵ ne bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus ne ajya abifṵ nnó ábέ bṵṵ bíí. ¹⁵ Ne εwéna εke εtuú ne unó bí bṵṵ ekpávέ Eṣṵwṵ abṵ ásamé nyá nnó: ¹⁶ ‘Meso gébέ mmage chwṵ téné nyε gepúge Devid eyi

gebṵ gekwené. Nkwyεge nyε unó bí uchṵ wyε nnó ubέ nkane ubṵ úlú. ¹⁷ Ne bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus ágegέ nyε ubi, ne ebwṵ álṵ nyε ntó mankelé Eṣṵwṵ. Ebé nyε élé bṵṵ ako abi nkuú nnó áβε bṵṵ ba ne ákélege nyε me.’ ¹⁸ Ge na ne Eṣṵwṵ ajṵṵ, ji ayi apyε nnó bṵṵ akaá unó bina te gachi.”

¹⁹ Ne Jεmsi aké: “Né metṵṵ wa mferé nnó εṣé dechyεge sé efwyale mbaá bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus abi akwεlege meti Eṣṵwṵ. ²⁰ Yémbṵ ese desá lé ebwṵ ηwe nnó ályá depεre manáne, ányεge sé menyéé ayi ajélé maka wyε ye menya ayi muú alá ke kele wṵ, ne anyégέ nto manoó menya. ²¹ Desá ebwṵ mbṵ, nende áwuú me nkane bṵṵ ágarege mabέ Mosis yina te gachi né malṵ mako. Ne álu ágarege aji né macha mmyεmenεne yéndé bíí uwyaá bṵṵ Jus.”

Ató ηwe mbaá bṵṵ Jisós abi álá pṵ bṵṵ Jus

²² Ne anḡbá Jisós ne ákpakpa echomele bṵṵ Jisós ako, ákamé meko Jεmsi ne ájya bṵ fṵ né geluage bwṵ nnó ájyέ ne Banabas ne Pṵl né melṵ Antiak. Ebwṵ ájya Silas ne Judas ayi akuú ji ntó Basabas, ebwṵ bina apeá álú anṵ echomele bṵṵ Jisós. ²³ Asá ηwe awu aké: “Eṣé anmé nyú; anḡbá Jisós ne ákpakpa echomele bṵṵ Jisós detamege enyú, anmé sé abi álá pṵ bṵṵ Jus abi delú né melṵ Antiak ne abi malṵ Siriya ne Silisya. ²⁴ Eṣé debṵ dewu nnó bṵṵ fṵ né geluage sé, áchwṵ chyé enyu efwyale né mejṵṵ

ewé ebwó ájós ne epyé enyú dékwé tametame ayi esé delá tó ebwó wó. ²⁵ Ne ese ako debó dechome, dejós, deké: Déjya bós fó detó eta nyú ne ebwó áchwó nyε ne Pól ne Banabas abi ese dégbóo ne ebwó dós, ²⁶ ebwó alú bós bi ákamé negbo getúge mekomejós Ata Jisós Kras. ²⁷ Ne ese detóme enyú Silas ne Judas, áchwóge, ágarege nyε enyú wyε unó bi esé desámé né ηwe yina. ²⁸ Elé Mendoó Ukpea ne epye esé dekaá nnó debó fó mánjya enyu bi delá pó bós Jus matuú ayicha wó, ekose wyε uchancha uno bina: ²⁹ Enyú denyεgé fó yendé menyéé upε, denyεgé fó menya ayi alá ke kele wó ne denyεgé fó ntó manóó menya, lyáge depóre manáné. Mbógé delyagé unó bina, debε nyε chánéné. Bége pere!”

³⁰ Bós bina áneréégé mansá mbó, áchyε Pól ne ekwó wuú. Ebwó ákwónéégé né Antiók, ánywéré echomele bós Jisós áchyε ebwó ηwe yimbó. ³¹ Ne ebwó ákuúgé ηwe yimbó matós ágó ebwó dós né eshyε ewé mekomejós yimbó afyé bwó. ³² Judas ne Silas álú ntó bós ekpávε Esówa ne áma ágarege ebwó gejaméégé unó bifó manchyé bós Jisós majyé ne afyé ntó ebwó eshyε. ³³ Ebwó ábelé eféé dós, ne bós Jisós ajye tii ebwó nnó áke pere, ebwó ákééré mbaá bós bi ábó átómé ebwó. ³⁴ [Yémbó εgó Silas nnó ala né melo ewémbó.] ³⁵ Pól ne Banabas álú wyε né Antiók. Ebwó ne gejaméégé bós Jisós abifo

ágarege ne álerege bós depóre Jisós.

Pól ne Banabas áfa mbwa ne atε

³⁶ Ebélegé Pól ajós ne Banabas aké: “Dema deyje maló mako ayi debó dégaré mekomejós Esówa nnó degé bós Jisós abi álú ewu ne nkane ebwó álú.” ³⁷ Ne Banabas abó akelege nnó Jón Makós ajye ne ebwó, ³⁸ ne metós εgó Pól cháchá wó gétúgé Jón Makós abó ábó me ebwó né gebagé mewaá Pamfilya ne abó anéré fó utós ebi ebwó ajye mampye wó. ³⁹ Pól ne Banabas anyε mbeé né mechó ewéna kpaá te áfa mbwa ne atε. Banabas ase Jón Makós ajyé kpé ékpe áfé né melo Syaprós. ⁴⁰ Ne Pól ajya Silas, ne ndere ebwó áchwó jyε, bós Jisós anemmyε, afyé ebwó né amu Esówa nnó ji ápoógé ebwó. ⁴¹ Ne Pól ase Silas afé, akéne ajye gebagé mewaá Syria ne Silisya afyé bós Jisós eshyε nnó átené chánéné.

16

Timóti acho né geluage Pól ne Silas

¹ Ne Pól ajye kwone melo Debe, ewyage afé né melo Lystra. Mende fó abó alu eféé ayi ákamé ne Jisós, ákuú ji Timóti. Mma wuú alu muú Jus ne akamé ntó ne Jisós ne nte wuú alu muú Grek. ² Ne Timóti alu ntó muú yi bós Jisós né Lystra ne Ikonyóm afége ji. ³ Pól abó akelege nnó Timóti akéné ne ebwó ewémbó epye ji Pól asó ji nsó nkane gepóge

bóó Jus gelú nendé bóó Jus ako né gebagé mewaá eyigé mbó ákaá chanéné nnó nte Timōti abo alu nya muú Grek. ⁴ Ne ebwó ályá ákéne malomalo ágarege bóó Jisós unó bi anḡbá Jisós ne ákpakpa echomele bóó Jisós ájwólé né Jerosale ájóó. Ne ágaré ebwó nnó ábelé ubi chánéné. ⁵ Ewéna epye echomele bóó Jisós ewé elu yendé melo áfyéé wye metóó ne Jisós dóó ne yendé bíí gejamégé bóó áchwó áchome ne ebwó.

Pól agé ame gejya né melo Truus

⁶ Pól ne bóó bíí ákéne ájye, né gébége áchwó kwone né gebagé mewaá Esya, Mendoó Ukpea ekamé fó nnó ji agare mekomejóó Esowó eféé wó. Ne ebwó ákoge né gebagé mewaá, Frigiya ne Galasiya, ajye. ⁷ Ndere áchwó kwone gebage mewaá Misiya, ábó ákelege mankpe né gebagé mewaá Betinya, yémbó Mendoó Jisós ekamé wó. ⁸ Ne ebwó ákogé melo Misiya, áshúle áfé né melo Truus. ⁹ Wye bíí bimbó ne utuú, Pól agé ame gejya nkane mende Masedonia fó atené egbe ebéé mega afu amu nnó Pól achya, ajye poó ebwó. ¹⁰ Ndere abó agéné ame gejya yimbó, ese ne ebwó dekaá nnó Esowó aklege nnó deyye degaré mekomejóó wuú né melo Masedonia. Ne esé dekpome mmye majye.*

Lydiya áfyéé metóó ne Jisós né melo Filippi

¹¹ Ne esé dekre ékpe né melo Truus, deke nnyinnyi dekwóné melo Samotras, bii uyyage, dekwóné melo Niapolis. ¹² Détánégé eféé, deke mewaá mewaá dekwóné melo Filippi ewe elu melo kpa né gebage mewaá Masedonia ne elu ntó melo ewé gejamégé bóó Rom abo ájwólege wye. Debelé mboó ndó wye. ¹³ Bíí uyyaá bóó Jus ukwónégé, delya melo defé né mbale ebéé, esé debó deféré nnó eféé ne bóó Jus áchómege anenemmye. Dékwónégé ewu, degé andée fó áchomé ne esé dejwólé ka, dégaré ebwó mekomejóó Esowó. ¹⁴ Mendée fó abo alu eféé ayi ákuú ji Lydiya, apó muú Jus ne ánoge Esowó. Ji atané melo Tayatira ne akene gesege ufóó mandée ayi ájamé nka dóó. Ndere awuú geno eyigé Pól ajoge, Esowó anené ji metóó nnó akame. ¹⁵ Awwage ji manaá Esowó ne ekwó wuú, ane esé mmye nnó deyye debelé né gepú jíí mbógé esé dekamé wáwálé nnó ji áfyéé metóó ne Jisós. Ajoge mbo esé defé.

Afyé Pól ne Silas deno né melo Filippi

¹⁶ Bíí fó, ndere ese debó deyye né melu ewé ánenemmye mbaá Esowó, detuú ne meso mendée ayi alu memfwe. Abó awya melo nchye ayi apye ji agarege depó ti depye nye meso gébé.

* **16:10** Elú wáwálé nnó: 16:10 Lukase muú yi asame nwe yina achwó báne Pól né Troa, ne aló mankéne ne ji.

Bóó bi awya ji, ásele ḡka né depó etiré ji áḡarege. ¹⁷ Mesó mendée yimbó agége Pól ne Ese alo mánkalé, akwólege ese ake: “Bóó bina álú bóó útóó Esówó Anyatá. Ebwó áchwó mangaré nkane Esówó áférege nyé enyu né efwyale gabo.” ¹⁸ Ne mesó mendée yina apyé wyembó né gejamégé ndó. Ne bii uma metóó eso Pól, anyá meló nchye yimbó aké: “Ngarege wó mbaá mabó Jisós Kras, tané ji mmye.” Ne ténéténé yimbó atané.

¹⁹ Bóó bi awya maá memfwe yimbó, ágége nnó meti ḡka bwó ewé áneré metóó wyé enó, áḡbaré Pól ne Silas ája áfé né mbaá yi ákpakpa meló ápane mpa. ²⁰ Ájyge, ápye ebwó áténe mbe ushu ampane mpa abi alu bóó Rom aké: “Bóó bina álú bóó Jus, ne achyge efwyale né meló esé. ²¹ Ebwó álerege uno bi ebé ese elá ekamé wó. Ese delu bóó Rom; desélé fó depó ebwó.”

²² Gejamégé bóó eyi gebó gelú efeé, geshulé Pól ne Silas mmye ne ampané mpa ágyá ebwó mandeé mmye, ne áḡare nnó ádo ebwó ne unóó. ²³ Ne ádogé ebwó chánéné, ájye áfyé ebwó né denó ne áḡaré membame gepúge denó nnó, ábámé ebwó cháncha. ²⁴ Membame yimbó awugembó, ase ebwó, ájye fyé né maá gepú ayi te mmu gepúge denó. Eféé ne afye ebwó ufwólé.

²⁵ Ne metóó utuú, Pól ne Silas anenemmye, ákwáne makwa, áfége Esówó ne bóó

denó bi fó áwuú. ²⁶ Aké áféle, mme alo manyi ne gepúge denó genyi gekwóné né te mala dekwóre gepu. Manombi gepú yimbó ánené, ne bó ḡkrókove bimbó ásré ákwé mme. ²⁷ Membame gepú yimbó apégé gejya, agé nkane manombi alaá fuú, aferé nnó bóó denó ako ábó. Ajú aparaja wuú nnó awá geme jíí. ²⁸ Pól agége mbó akalé kénké aké: “Ówágé geme jyé, esé ako delu fa.”

²⁹ Ne membame gepúge denó ákuú muú fó nnó achwó ji ne mewé. Gébége áchwó ne ewú, ase, akpé mmu wáwá. Ató mano mme mbe ushu Pól ne Silas awere ne efó metóó. ³⁰ Ne ase ebwó átané dafye, agíí ebwó ake: “Ante ba, mpye nnó ne áfére me né efwyale gabo?”

³¹ Ebwó ashú ji meko aké: “Fyé metóó wyé ne Jisós, Wó ne ula gepú bye detánege nyé né efwyale gabo.” ³² Ne ebwó áḡaré ji ne bóó ako bi alu ji mmu depóré Jisós. ³³ Wyé ne utuú bimbó, mende yimbó ase ebwó, ájye shwóne upa bwó. Wyé ténéténé yimbó pól ne Silas áwyaá ji manaá Esówó ne bóó bíí. ³⁴ Ne ase ebwó áfé né gepú jíí achyge ebwó menyéé. Ji ne bóó bi matóó áḡó bwó dóó gétúgé áfyéé metóó ne Esówó.

³⁵ Bíí ujjage, ampané mpa abi Rom átó bóó bee nnó ájye garé membame gepúge denó nno, “Lyáge andé bimbó ájyé.”

³⁶ Ne mende yina awugembó, ájye garé Pól aké: “Ampané mpa átó bóó achwó

gare me nnó nlya enyú deyye. Nana kége pere.”

³⁷ Yémbó Pól ajóó ne bóó bee bimbo aké: “Atulé esé né mbe ushu bóó ayi alá lú dampá mpa esé yelé ábó áchyé esé ebwonye nnó debe bóó Rom.”

³⁸ Ne bóó bee bimbo akéré ájyé gare ámpané mpa genó eyigé Pól abó ajóó. Ebwó áwúgé nnó Pól ne Silas alú ntó bóó Rom mané magyalé ebwó.

³⁹ Ne ebwó áchwó kwó Pól ne Silas mata né gyé ayi ebwó ápyéé, áfére ebwó ne aké álya melo bwó. ⁴⁰ Pól ne Silas átanége gepú denó, áfé né gepúge Lydiya. Eféé ne ábané bóó bi ákamé ne Jisós. Achyége ebwó majyé, ne álya ájye.

17

Efwyale Etané né melo Tessalonika

¹ Pól ne Silas ákoóge melo Amfipolis ne melo Apolonia áchwó né melo Tessalonika mbaá ayi echa mmyemenene bóó Jus ewé fó elu. ² Ne Pól ajye kpe né echa ewémbó nkane ji abó apyé mé, ne agare bóó depó etire delú mmu ḡwe Esowó né mawyaá bóó Jus máléé. ³ Apye ebwó ákaá chánéné nnó Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa, ayi ebwó ábó ágili, abó mangé efwyale ne akwilé né negbo. Ne aké Jisós ayi ji agarege mbó ebwó, ji ne alu Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa. ⁴ Bóó bifó abi áwuú depóti, áse detí amu apeá ne ácho ne Pól ne Silas. Gejamégé bóó Grek

abi ánóge Esowó chóncho ne afwa andée ácho ntó ne ebwó.

⁵ Ne bóó Jus abi ábó ashya mekomejóó yi, agege mbó matóó ásó ebwó ne Pól ne Silas. Ájye nywéré bóó bi alá pó ne genó mampye né metóó melo, áchwó ne efwyale. Ebwó álo mamwyalé mejóó ne ájyé do gepúge mende fó ayi áku ji Jason ágyá nnó ája Pól ne Silas átó dafye. ⁶ Ndere alá gé ebwó wó, ája Jason ne bóó Jisós abifó áfé mbe ushu ákpakpa melo, ákálege aké: “Bóó bina akéne achyége efwyale malomalo ne náná áchwó ntó fa melo esé, ⁷ ne Jason ase ebwó, abelé mmu. Ebwó átyá mabé Mfwa Rom, ájoge aké mfwa ayicha alu ayi ákuú ji Jisós.” ⁸ Akpakpa melo ne bóó bi áchomé eféé áwúgé mbó, mewé etya ebwó uné. ⁹ Agbaré Jason ne bóó Jisós nnó áchwó kwó ne amage pye sé gefó genó yimbó ndó yichá ne álya ebwó nnó ájyé.

Pól ne Silas áfé né melo Berya

¹⁰ Wye né utuú ebimbo, bóó Jisós ágaré Pól ne Silas nnó ájye né melo Berya. Ebwó ákwónégé ewu, ájye kpe né echa mmyemenene bóó Jus. ¹¹ Bóó Jus abi alu eféé awya defóó apwó abi melo Tessalonika. Ebwó áfyé matóó dóó manwu genó eyi Pól ajoge. Ne yendé bií ebwó ágii mekomejóó Esowó mange mboge uno ebi Pól ajoge ulú wáwálé. ¹² Ewyágé gejamégé bóó áfyéé matóó ne Jisós. Abi fó alu afwa andé bóó Grek

ne gejamégé bṵó Grek abi ande áfyéé ntó matṵó ne Jisós. ¹³ Ebelege bṵó Jus abi alu né melo Tessalonika áwugé nnó Pṵl agarege mekomejṵó Eṵṵwṵó né melo Berya, áchwṵó nyi bṵó matṵó nnó achwṵó ne efwyale. ¹⁴ Ne ténéténé yimbṵó, bṵó Jisós átó Pṵl né mbale ebeé mega. Bṵó fṵó ntó ákwṵólé ji. Ne Silas ebwṵó ne Timṵoti ála né Berya. ¹⁵ Bṵó bi ájyé tí Pṵl, áfé kpaá ákwṵóné melo Atens. Gébégé ebwṵó ákérégé Pṵl alṵó ebwṵó meko nnó ágaré Silas ne Timṵoti ábané ji wáwá.

Pṵl alu né melo Atens

¹⁶ Ndere Pṵl alu gili Silas ne Timṵoti né melo Atens, metṵó egṵó ji wṵó gébégé agené nnó aló uka ájá né melo ewémbṵó. ¹⁷ Ne afé né echa mmyemenene bṵó Jus alṵó mando abya né mechṵó ewé ne ebwṵó ne abifṵó abi anóge nto Eṵṵwṵó, nno ápye ebwṵó ákame ne ji. Ne yendé bií ajye ntó né ntóné gese, ajṵoge ne bṵó bi ákoóge né melu ewé ji alu. ¹⁸ Anleré fṵó ágé ji, ebwṵó álú bṵó bi álerege depṵoré Epikuryan ne etiré ákuú Stṵok. Ebwṵó áwuúgé nkane Pṵl alerege bṵó depṵoré Jisós, ama garege nkane bṵó akwilege nyé né negbo, álo manshye ji ake: “Ndé menya yina adorege ne ubómeno?” Abi fṵó áké: “Elu éké akerege mangaré abya aló abi áké.” ¹⁹ Ne áse Pṵl áfé ne ji né echomele melo ewé ákuú nnó Aropagus ne bṵó áké ne ji: Nana esé dekelege manwú chánéné unó uke ebi ṵlerege. ²⁰ Unó bifṵó ebi ṵlerege úlú chá ne esé dekelege mankaá

nkane ubi úlú. ²¹ Ebwṵó ábṵó ajṵoge mbṵó néndé ebwṵó bṵó Atens ne ankéé abi alu eféé, ágbṵó lé manjwṵólégé áwugé ne ágarégé unó uke ebi ebwṵó áwuú né abya.

²² Ne Pṵl atené mbe shuú echomele Aropagus ake: “Enyu bṵó Atens, nge nnó depye upe mbaá aló dṵó, ne demuame manogé Eṵṵwṵó.” ²³ Ndere nkéne ngyáge melo nyú, mpele matoó ayi enyú depye upe, ngé ntoó nema eni ásámé nnó: “Mbaá Eṵṵwṵó, ayi esé dela dekage ji.” Eṵṵwṵó ayi enyú depye upe ne delá kágé, ji ne nkelege mangaré enyú nana.

²⁴ “Eṵṵwṵó ne alu Ata ayi abṵó mfaá ne mme nende ji ne akwyé mme meko ne unó uko ebi úlú wyé. Yémbṵó ji ajwṵólégé fṵó né matoó ayi akwaá akwyé ne amu. ²⁵ Ye mankele nnó mekwaá achye ji geno eke gefṵó geli ji. Ji mbṵó ne achyege akwaá genwá ne gejuli ne unó uko. ²⁶ Apye ufṵó bṵó cháchá átané mbaá muú ama ayi ji akwyé né ula ulṵó. Akwyé gébé gakené eyigé yendé ufṵó bṵó ábélege fa mme yina ne malu ayi ebwṵó ábéé. ²⁷ Ne ji apyembo nnó bṵó akerege ji, ne ndere ámuame mankéle ji ábéé ne uméé nnó ndṵó fṵó ákage gé ji. Yémbṵó Eṵṵwṵó apṵó fṵó tete ne esé. ²⁸ Elu wye ndere muú fṵó aké: ‘Né uto Eṵṵwṵó ne esé dégbége gejulé, delú abe, dekene.’ Mbṵontó ne muú denḡa nyú asámé aké: ‘Esé ako ntó delu baá bií.’

²⁹ “Te esé delu baá Eṵṵwṵó ekágé deféré nnó Eṵṵwṵó alu

aló abi akwaá akwyεge, ye akwyε ne gese, ye ne ntaá, ye ne genóó, ji apófó mbó. ³⁰ Nyá mbεmbe Esówó afyé fó mekpó né unó bi bóó abó apye ayi alá kagé ji. Ne nana agarege yéndemuú nnó alya unó εbimbo ebi úlá pó ne nsá. ³¹ Ji ajoge mbó gétúgé ji ábelé me bíi ebi bóó akpéne unó mpa ne ásóó nye mpa bóó ayi defya delá debé mmu. Ji abó ajya me muu yi ásóó nye mpa yimbó ne apye ji akwilé né negbo, mampye bóó akaá nnó mechó ewéna epye nye wáwálé.”

³² Ebwó áwúgé nkane Pól ajóó nnó muú fó akwilé né negbó, ájwyá ji. Ne abi fó áké, “Esé dekelege manwú ódo esé abya yina ndó yicha.” ³³ Ne Pól alya εbwó, atané. ³⁴ Yémbó bóó bí ákamé mekomejóó wuú ácho ne ji. Muú bwó ama akamege Dyonasós ayi alu ntó né εchomele ewémbó ewe ákuú Aropagat. Ne ayifó alu mendée ayi ákuú ji Damaris ne bóó bifó ntó.

18

Pól afé né meló Kórent

¹ Pól anérégé manjóó depóti né ujwólé Aropagós, Pól alya Atens afé né meló Kórent. ² Eféé abané muú Jus fó ayi ákuú ji Akwila, ábó ábyé ji né meló Póntus. Ebwó ne mendée wuú Prisila abó átané mbó lé gebagé mewaá Itali getúgé Klodyós, mfwa kpa abó abú bóó Jus ako né Rom. Ne Pól ajye gé εbwó ujjá. ³ Pól agégé nnó εbwó nto ákwyége mekó menya eyi akwerege oto, eyi

ji akwyεge, ajwólé akwyεge ne εbwó. ⁴ Ne yendé bíi uwyaá bóó Jus, ajye mmu εcha mmyemenene, ne ajóoge ne bóó Jus ne abi Grek abi áchwó eféé nnó ji ammye apye εbwó ákamé mekomejóó Jisós.

⁵ Ewyagé Silas ne Timóti átané meló Masedonia áchwó né meló Kórent, eféé ne Pól alya εbwó utóó εbimbo, ala agarege lé mekomejóó Esówó jiji. Apye mbó nnó bóó Jus akaá chánéné nnó Jisós ne alu Muú yi Esówó akweré ji alá gefwa. ⁶ Eké ewyage εbwó áshya mekomejóó wuú álo manshye ji. Ne Pól apea amu jíi ake, “Mbóge enyú depyege efwyale Esówó εchwóge enyú mmye, me mpó wye. Lo nana ójye mbe, nla garé mekomejóó Esówó mbaá bóó abi alá pó bóó Jus.” ⁷ Pól alyage εbwó, atané nto né gepú eyigé ji abó ajwólege, ajye jwóle ne mende fó yi anoge Esówó ne alá pó muú Jus. Mende yina akamege Titiyós Justós ayi gepú jíi gelu kwókwólé ne εcha mmyemenene bóó Jus. ⁸ Ewyage Kripus ayi alu muú kpaá né εcha mmyemenene ewémbó áfyéé metóó wuú ne Jisós chóncho ne bóó ula gepú bíi ako. Ne Pól agarege wye abya Jisós ne bóó Kórent ako abi áwuú, gejame ákamé ne ála wyεmbó áwyaá bwó manaá Esówó.

⁹ Bíi fó ne utuú, Pól agé ame gejya nkane Atá Jisós ake ne ji, “Ófógé fó, chó mbe ne mekomejóó wa, óbege bómbo. ¹⁰ Nlu ne wó yendégébé ne muú akágé pye wó geno. Ge-

jamégé bós alu fa melo ewe abi alu aba.” ¹¹ Ne Pól abélé né melo Kōrent ημε ne geba alerege bós mekomejós Εσωω.

¹² Né gébé eyigé bós Rom abó afyé Galyo nnó ábé gomena né gebagé mewaá Akaya, bós Jus abi alu eféé, áso mala, ágbare Pól ájye ne ji né eso, ¹³ ajós ne Galyo aké, “Mende yina apye bós nnó ánoḡe Εσωω né meti ewé ebé se elá garé wó.”

¹⁴ Wyε ndere Pól abó alú manjós, Galyo ake ne ebwó. “Enyú bós Jus, mboge mechó ewé ebó etá mabé melo mbó nse gébé manwu geno eyige dekelege manjós. ¹⁵ Tε mbaá enyú denyε lé mbeé né uchu mejós ne mabó ne mabe nyú, enyú ambós kage nkane dejoge. Nkpéné fó né depo nkane eti.” ¹⁶ Ajoge mbó, abú ebwó átané né echa eso. ¹⁷ Ne bós ako ágbare Sostenis ayi alu muú kpaá né echa mmyemenene áló mantulé ji, yémbó Galyo abós gébé wó.

Pól akéré né melo Antiok

¹⁸ Epyégé mbó, Pól ama bélé gejamégé ndó ne bós bi ákamé ne Jisós né melo Kōrent, ne ale jyε kpe ékpe manjye né melo Siriya. Ndere áchwó ajye, Prisila ne Akwila akwolé ji. Gébégé ebwó ákwóné né Senkrea, melu ewé ákpéne ékpe, Pól akpalé mekpo gétúgé depo etiré ji abó anyémeno mampye mbaá Εσωω. ¹⁹ Ebwó ákwónégé né melo Efesos, Pól alya Akwila eféé. Ajye kpe mmu echa mmyemenene, manjós mejós ne bós Jus. ²⁰ Ne

ebwó ákwó ji mata nnó ábéle gejamégé ndó ne ebwó, ashya.

²¹ Gébégé achwó jyε, aké ne ebwó, “Mboge Εσωω apyεge, mmage nchwó γε enyú.” Ajoge mbó, alya Efesos akpe ékpe, afé.

²² Pól akwónégé né melo Kaisaria, akwó afé né melo Jerosale manjye tame echomele bós Jisós abi alu eféé ne ale shule ajye né melo Antiok. ²³ Abélégé mboó ndó eféé, átane afé né malo ayi álú né gebage mewaá Galasiya ne Frigiya, afyé bós bi ákame ne Jisós eshyε.

Apolos agaré mekomejós Εσωω né melo Efesos

²⁴ Ne muú Jus fó achwó né melo Efesos, ákuú ji Apolos ne ábó ábyé ji né melo Aleksandra. Alu muú yi mejós egós ji meno ne akaá mekomejós Εσωω chanchá. ²⁵ Abó ági ji deporé Jisós ne agbaré deti metós ema, agarege depo etiré mbó chanchá. Yémbó abó akaá le unó bi Jon abó agaré ndere awyage bós manaá Εσωω. ²⁶ Ndere áchwó né melo Efesos, agarege bós Jus depo etirena gbñéné né echa mmyemenene. Akwila ne Prisila awuúge unó bi Apolos agarege, áse ji afé né gepú bwó ne agaré ji deporé Εσωω nana chánéné.

²⁷ Ebélégé Apolos afere nnó ji ajye né melo Akaya. Ne echomele bós Jisós apoó ji ása ηwe achye ji mbaá bós Jisós né melo Akaya nnó Apolos akwonege ewu, ebwó áse ji chánéné. Ne akwónégé eféé,

apóó bḡó bi Eṣḡwḡ aléré ebwḡ galḡḡálḡ ákamé ne Jisós dḡó abi Eṣḡwḡ apóó nnó áfyε matḡó ne Jisós. ²⁸ Abó anyεé mbeé ne bḡó Jus né depḡré Jisós ḡbḡḡḡḡ ne apwḡ wyε ebwḡ ndere alerege ebwḡ chḡḡḡné né ḡwe Eṣḡwḡ nnó Jisós alu Muú yi Eṣḡwḡ akweré ji elá gefwa.

19

Pḡlagaré abyá Jisós né melḡ Eḡεṣḡs

¹ Né ḡébé εyige Apolos abó álú né melḡ Kḡrent, Pḡl abḡ akene né malḡ ayi alu né gebage mewaá Eṣya. Akwḡnege melḡ Eḡεṣḡs, agé bḡó bi fḡ abi áfyε matḡó ne Jisós, ² ne agiú ebwḡ aké, “Mendoó Ukpea echwḡ me enyú mmyε ḡébégé dekame ne Jisós?” Ebwḡ áshuú meko áké, “Ese delu danwu nnó Mendoó Ukpea elu.”

³ Ne Pḡl ama ḡiú ebwḡ aké, “Ndé gefḡge manaá Eṣḡwḡ ami áwyaá enyú?” Ne ebwḡ aké, “Áwyaá le ese ami Jḡn.”

⁴ Ajḡḡé mbḡ, Pḡl alḡ ye mangaré ebwḡ aké, “Jḡn abó awyaá bḡó manaá Eṣḡwḡ manlere nnó ebwḡ álya gabo. Ne ji abó agaré bḡó Isreli nnó muú fḡ achwḡs nye ji meso ne ebwḡ abḡ mamfyé matḡó ne ji. Muú yimbḡ, ákuú ji Jisós.”

⁵ Ebwḡ áwúḡembḡ, ákame mekomejḡó yina ne áwyaá bwḡ manaá Eṣḡwḡ né mabḡ Atá Jisós. ⁶ Ewyage, Pḡl anéré ebwḡ amu makpo ne Mendoó Ukpea echwḡ ebwḡ mmyε ne álḡ manjḡó ufḡó mejḡó, ama ágareḡé mekomejḡó ayi

ebwḡ awuú ne Eṣḡwḡ. ⁷ Bḡó bina ako alu ḡenḡge makpo áfyaneápeá.

⁸ Ne Pḡl abelé né Eḡεṣḡs né amfaá aleé, akene né εcha mmyemenene yendégébé, agarege ebwḡ mekomejḡó Eṣḡwḡ ayi alá pḡ ne efḡ metḡó mampyε ebwḡ akaá ndere gefwage Eṣḡwḡ gelu. ⁹ Yémbḡ bḡó bifḡ áshyá mekomejḡó yina ne álḡ manjḡó depḡ debodebo né mbε ushu bḡó né meti Jisós. Ne Pḡl ase bḡó abi ákame áfé né ḡepúge ḡwe εyigé Tiranḡs awya, alerege ebwḡ mekomejḡó Eṣḡwḡ yendé bií. ¹⁰ Apyε wyεmbḡ né aḡmḡ apea ne bḡó ako né gebagé mewaá Eṣya, bḡó Jus ne bḡó Grek áwuú mekomejḡó Ata Eṣḡwḡ.

Bḡó bi fḡ ámεé mmyε ne Pḡl mamfére alḡ nchye

¹¹ Ndere Pḡl abḡ alu lerege mbḡ, Eṣḡwḡ achye ji uto mampyε ufélekpá ebi bḡó ábḡ álú danḡé. ¹² Ye uno bi ji abḡ afyε né mmyε, upyé bḡó mameé átoḡge. Bḡó ákelege mandeé utḡó jii ne bḡ afyáfon áfé áneré bḡó mameé mmyε ne ápyε ebwḡ atoó. Ne alḡ nchye nto atanegε abifḡ mmyε.

¹³ Bḡó Jus fḡ abó álú eféé abi akene malḡmalḡ áférege alḡ nchye ayi achyege bḡó εfwyale. Ebwḡ amuame mankuú mabḡ Ata Jisós ne apyε alḡ nchye átané bḡó mmyε. Muú bwḡ ajḡḡge ne melḡ nchye aké, “Ngarege wḡ nnó ḡtané né mabḡ Jisós ami Pḡl akuú.” ¹⁴ Ne bḡó akeneama abi abó ápyε depḡ

ti, elé baá Skεva ayi alu εtukpe ampye upε Εσωω βοό Jus.

¹⁵ Εβωό ajoge mbο ne melο nchye ashuú εβωό meko gébé gefο aké, “Me nkaáge Jisós, mma nkaáge Pól ne εnyú delu ndé βοό?”

¹⁶ Mende ayi awya melο nchye akwile téné, ase εβωό ne matulé, apwο εβωό ne agya εβωό mandeé mmye, ábο átané gejógene ne upa mmye.

¹⁷ Βοό Εφεσος, ne βοό Jus ako ne βοό Grek abi alu εφεέ áwúgέ abya yina εfς εκwό εβωό matóó. Ne βοό ál manchyεge εnogé dóó né mabο Áta Jisós.

¹⁸ Ne gejamégé βοό bi áfyéé matóó ne Jisós áchwό shu ekwu, ágaré depο εtiré εβωό ábο ápyéé. ¹⁹ Βοό bifο abi ábο ápyé mabu maka amu áchwο ne bο ηwe maka, aló uka ne bο ηkpáganéré ás gbógónó. Unó bina uko, ne unó bi fο afεrege ukáge beé meno ηka genóge usaá uba upea meso εfya. ²⁰ Ne mekomejóó Εσωω awene ajye mbe nkane gejamégé βοό ákamege yεndégébé.

Εfwyale εtane né melο Εφεσος

²¹ Depο tiré na depyεge, Pól afεre né metóó wuú mankoó né melο Masedonia ne melο Akaya manjye né Jerosale. Ne ama jóó aké, “Nkwónégé Jerosale, mbο manjye gé nto melο Rom.” ²² Ne ató Timoti ne Erastus nnó ábο mbe né gebagé mewaa Masedonia εβωό álú βοό apea abi apoóge ji ne Pól jimbo alu belege mboó ndο né gebagé mewaa Esya.

²³ Wyε né gébé eyigémbo, εfwyale εchwο dóó né melο Εφεσος getúge βοό bi akwalege meti Jisós. ²⁴ Muú εte fο abó alú εφεέ ayi ákuú ji Demetrós. Ji akwyεge unó bi úlú eké gepúgέ meló uka ayi ákuú Artemis. Utóó bina upye ji ne βοό εte bifο ágéne gejamégé nsa. ²⁵ Né gébé géfς akuú ate βοό εte ne βοό utóó abi gefoge utóó εβωό gelu gema aké, “Εnyú kaáge nnó εsé denεá mbο gefwa gétúgέ utóó bina. ²⁶ Εnyú ako déwuú ne dege geno eyigé Pól menya kwο yimbo apye fa melο Εφεσος ne gebagé mewaa Esya geko. Akene malomalο ajoge aké aló uka abi ákwyége ne amu, ápο ye aló uka chá chá. Ne apye gejamégé βοό akwore matóó. ²⁷ Ne ngé nnó apye nyε gesege ese gekwé ne apye nyε ntó nnó gepúgέ meló uka Artemis gebegé sé ne εnogé. Mbógé epyεge mbο, εbyennó mekpo unóó εbe nyε ne gekpékpége melo uka yina ayi βοό Esya ne mme meko ánoge.”

²⁸ Βοό bimbo awugé geno eyige Demetrós ajóó, matóó achóó εβωό mmu ne aló mankalé aké, “Artemis ayi βοό Εφεσος alu gekpékpége melo uka.” ²⁹ Ne melο meko εwugé makalé yina, ekwé tametame. Εchwο cho melu εma, βοό ágbaré Gayós ne Aristakós ande bi Pól átané ne εβωό né melο Masedonia, ája áfé ne εβωό né εcha uchome melo. ³⁰ Pól abó alu manjye jóó mejóó ne βοό bimbo, yémbo βοό Jisós ágbé ji. ³¹ Akpakpa melo abifo

abi alu ajeé Pól áló ntó ji meko nnó ekagé asá ushu né echa ewémbó. ³² Bóó bimbó ákálege wyε tametame. Abi ákálege egbé ewú ebwó ne abifó ákálege ewu bwó egbε, gejamé gé bóó ákaá fó genó eyi gepye ebwó áchomé eféé wó. ³³ Bóó bi fó ágé ge nkane bóó Jus átané Aleksanda mbe, áferé nnó ji ne alu ne mechó ewé. Ne Aleksanda afu ebwó nnó ebwó ákwéné mejóó ne ji ashya geme jíí. ³⁴ Ne ebwó ákaáge nnó ji alu muú Jus, ebwó ako ákálé meko ama aké, “Atemis ayi bóó Efesós alu gekpékpé gé melo uka.” Ne ákálege wyεmbó né nchwáne ké epeá.

³⁵ Ewyagé muú ayi asáme depóre melo, apye bóó bimbó ákwéné mejóó ne ajóó ne ebwó aké, “Enyú bóó Efesós, yéndémuú ákaá nnó melo Efesós ne ebelé gepú gé gekpékpé gé Artemis ne ema bélé ntaá meló uka wuú, enine nétané mfaánebuú nékwené mme. ³⁶ Te enyú dekaá nnó muú fó akaágé shya mechó ewéna, kwenege nyamé, ekágé depye genó gefó genchogencho. ³⁷ Enyú dechwó ne bóó bina fa, abi alá jó genó gefó né matoó aló uka esé wó, ye mejóó mebomebo mbaá megyéé meló uka esé ájóó wó. ³⁸ Mbógé Demetrós ne bóó bíí abó mechó ne bóó bina, ákage kpa ewu áfé né eso né mbe ushu ámpané mpa nnó yendé bóó ágaré mechó ewé ebwó ápyeé ne ate. ³⁹ Ne mbógé mechó ewé chá elu ewé epwó ewé, elu galógáló nnó

ebwó áchwó né bíí bi ákpakpa melo áchomege. ⁴⁰ Njoge mbó getú gé mfóó nnó bóó Rom ashulege nye esé ndo nnó déchwó ne efwyale né melo. Ne epyege mbó, muú fó ábéé nye ne meko ayi akerege.” ⁴¹ Anéré gé manjóó depó ti, aké, yéndémuú atyá.

20

Pól ama jyε né Masedonia ne Akaya (Gresse)

¹ Efwyale ewémbó ebyegé, ebelé gé mboó ndó, Pól akuú bóó Jisós achye ebwó majye, atamé ebwó ne alyá afé né gebagé mewaá Masedonia. ² Akene né geba eyigémbó geko afyéε bóó Jisós eshye ne ájyé né gebagé mewaá Gresse. ³ Akwóné gé ewu, abelé amfaá aleé. Ne nkane abó alu mankre ékpe ajye né gebagé mewaá Siriya, awu nnó bóó Jus ásó mala manwá ji. Eféé ne ajya manké ré meso, ne akoóge ne egbε Masedonia akéré meso. ⁴ Ndere ajye bóó abi álu gelua ne ji ele Sopata maá Pýrhós ayi atané melo Beroa; Aristakós ne Sekundós abi átané melo Tessalonika ne Gayós ayi atané melo Debe, Timóti, Tikikós ne Trófimós abi átané gebagé mewaá Esya. ⁵ Ebwó abógé mbe, ákwóné gé né Truus ágíí esé. Ese dela né Filipi. Ne gebé gé epaá bred ayi alá muale ekoógé, ⁶ ese dekre ékpe né Filipi mankwólé ebwó. Esé deke nnyinnyi né ndó eta. Débané gé ebwó né melo Truus, debelé eféé uwyáá kpo gele.

Kwya kwya nekene Pól né Truus mangε bóó Jisós

7 Bii mbε né uwyaa úkwonege, ese ne echomele bóó Jisós déjwólé melu ema manyε menyéé gejeé. Ndere Pól alu manjye dondo, aló mangaré mekomejóó Esówó, ne ashii garégé garégé kpaá te metóó utuú. ⁸ Abó álwé gejamégé mawε né maá gepu né mfaá eyoḡ mbaá ayi esé debó déchome. ⁹ Gesagé muú ayi akuú ji Yutikós abó ajwólé né maá menombí. Ndere Pól agarege mekomejóó Esówó ajye mbε, maá yimbó aló mambelé gejya. Abelé kpaá aloó mfaá manjóó eyoḡ alé akwé mme. Aké ajye bwe ji, agbo mé. ¹⁰ Pól akwólé ebwó ajye fyále gesagé muú yimbó mme ne aké ne abi atené, “Deligé sé, agbó wó, alu mebe!” ¹¹ Ne Pól akéré mfaá eyoḡ anyéége menyéé gejeé, ama ló mangaré mekomejóó Esówó kpaá te bii ujya ne ale ajye. ¹² Ewyagé ebwó ágbaré gesagé muú yimbó áfé ne ji mmu mebe ne matóó bwó ákwené.

Pól atané meló Truus afε né meló Miletus

¹³ Esé ako abi dekene ne Pól, dejye kpé ékpe, defé né meló Asos gétúgé Pól abó agaré esé nnó debó mbε, ji akene mewaá mewaá abané esé ewu. ¹⁴ Abánégé esé né Assós, ese dese ji dekre ékpe defe né meló Mitylen. ¹⁵ Bii uyyagé esé dema kpé ékpe deke nnyinnyi dekwóné kwókwólé ne Kíós ne dékene wyε dejye. Bii uyyagé dékwóné né Samós.

Bii ebi fó uyyagé esé déke dekwóné Miletus. ¹⁶ Esé debó dékené mbó, dekoó Efesos koóge getúgé Pól abó akelege nnó dejye wáwá, déchóge sé gébé né Esya nnó ji akwóné Jerosale nsa nnó bii epaá Pentikos úkwone.

Pól achye majyéé mbaá ákpa kpa bóó Echomele Jisós né Efesos

¹⁷ Ndere dekwóné Miletus, Pól aló meko né Efesos nnó ágaré ákpa kpa echomele bóó Jisós nnó áchwó abané ji efé. ¹⁸ Ebwó áchwóge, aló manjóó ne ebwó aké, “Enyú dekaá nkane esé delu mé chóncho, ló né bii mbε ebi nkwane né mme Esya kpaá te fi. ¹⁹ Mbó mpye utó ba nkane maá defwe Esówó ne mpó fó ne nepa, nlu ne gejamégé manse né ame. Ngé ntó gekpékpégé efwyale ne gébé gefó nlu ne manse né ame gétúgé gekpékpégé efwyale ewé bóó Jus achyεge me. ²⁰ Enyú dekaá nkane mbó ngarege enyu mekomejóó Esówó ne nkene upú, upú nlerege enyú ne mbi fó geno eyige gekage póó enyú wó. ²¹ Wyε meko wu ama ne mbó ngaré bóó Jus ne bóó Grek nnó ábó manlyá gabo, akéré mbaá Esówó ne áfyε matóó ne Ata Jisós Kras esé. ²² Ne nana njye né Jerosale nkane Mendoó Ukpea egaré me ne nkaá fó genó eyi gepye nyε me ewu wó. ²³ Genó eyigé nkaá gelu nnó yendé meló ewé nkwanégé, Mendoó Ukpea egarege me nnó áchyεge nyε me efwyale ne áfyε nyε me denó né Jerosale. ²⁴ Yémbó

nse ye geme ya nnó nlu muú wó, nkẹleḡe le manéré utó ẹbi Ata Jisós afye me amu nnó ngaré abya melóméló nkane Ẹsòwò aléré bọ́ galógáló nnó ẹbwó ẹpó.

25 “Ne mbọ nkene metọ́ metọ́ enyú ngarege nkane gefwage Ẹsòwò gelu, ne nkaá nnó enyú deḡené sé me. 26 Gọge me ngaré enyú nana nnó muú alagé meso, anogé né egbe ewé Ẹsòwò, ji mbọ́ ne akaá, me mpó wye. 27 Mbọ́ ngaré me enyú yéndé genó eyigé Ẹsòwò akẹleḡe mampye ne mbi fọ́ ye genó gema wó. 28 Delagé meso. Bage geme nyú ne bọ́ Ẹsòwò abi Mendoó Ukpea efye enyú né amu. Pẹge ẹbwó wye nkane membamé magọḡme ápele magọḡme jí, tege nnó Ẹsòwò akwọ́ me gewugé echomelé bọ́ Jisós ne manoó maá wuú nnó ábẹ́ bọ́ bíí. 29 Njọge mbọ́ nendé nkaá nnó ntigé nye meso, ukwala utanege nye dafye uchwó báne enyú ne uchwọ́ge ulyágé fọ́ magọḡme yina. 30 Ne bọ́ fọ́ átanegé nye ntó metọ́ metọ́ nyú nnó abwólé bọ́ Jisós akwólé ẹbwó. 31 Sége gébẹ́ détéḡé nkane mbọ́ nchyege yéndémuú majyé né aḡmé aláé utuú ne ḡwọ́mese ne manse.

32 “Ne náná ayi áfyeé enyú né amu Ẹsòwò, nchyege enyú majyé nnó dewuge le mekomejọ́ wuú ayi álerege nkane ápye enyú debọ́ nye ẹshye, ne debọ́ nye ntó mejé ewé Ẹsòwò ábelé mbaá bọ́ bíí ako. Enyú dekaá nkane ḡeḡwá ya gelu. 33 Enyú dekaá nkane

mbọ́ nlu ne enyú, nnerege fọ́ mwọ́le né ḡka muú ye mandeé jí. 34 Mbọ́ mpye utó́ ne amu ya ne ese ne bọ́ ba deḡéne geno eyige dekeleḡe. 35 Unó uko ẹbi mbọ́ mpye uléré nnó muú abọ́ mampye utó́ ne amu jí nnó apoó bọ́ bi alá pọ́ ne ẹshye. Tege ntó nkane Ata Jisós abọ́ ajọ́ nnó, ‘Méjé elu ne muú yi achyege ẹchye epwó muú yi agile nnó áchyeḡé ji chyege.’ ”

36 Ne Pọ́l anerege manjọ́ unó bi, ẹbwó ako ató mano mme, anemmye. 37 Ne ẹbwó ako alọ́ manlí, átyaá ji ne átamé ji nnó aké pere! 38 Ẹbwó ábọ́ ásomege dọ́ gétúḡé Pọ́l abọ́ aké, Ẹbwó ámagé gé sé ji ne ẹbwó ájye tí ji ákwóné né mbaá ayi akpéne ékpe.

21

Pọ́l afé né Jerosale

1 Ẹsé ako ne Pọ́l delyage ẹbwó, dekpẹ ékpe defé cho né Kọ́s. Ne újyágé dekwóné Rudis, detanege efeé deḡe né Patara. 2 Ne dekwóné efeé, deḡé ékpe ewécha ewé ejye melọ́ Fonisiya. Dekpẹ ewu deke nnyinnyi. 3 Dékwónéḡé né melu ewé deḡéne melọ́ Syaprọ́s, delya ewu ne egbe ẹbwọ́be, deḡya deḡe né Siriya. Dékwónéḡé Tiya, ékpe etaré ẹsé detané nende ḡe mbaá yi áférege metuú mbọ́. 4 Détánéḡé deḡe kéle bọ́ Jisós. Deḡéḡé ẹbwó, debelé ne ẹbwó né uwyaá kpogele. Mendoó Ukpea epye ẹbwó agaré Pọ́l nnó ajyeḡé fọ́ né Jerosale. 5 Ndọ́ eyi ẹsé delu manjye

ekwónégé, detane nnó deyye. Bóó Jisós ako chóncho ne andée bwó ne baá bwó, áyye tí esé ákoó melo ákwóné mbále nnyi. Ne detó mano mme eféé denemmye. ⁶ Esé detamé ate ne esé deyye kpe ékpe, ebwó akéré meso mmu.

⁷ Délyágé melo Tiya, dekwóné melo Ptolemes ne dema táne né ékpe deyye tame bóó Jisós abi alu eféé. Debelé ne ebwó dama. ⁸ Bii úyyagé deyye dekke ékpe defé né melo Kaisaria. Dékwónégé ewu, dekke né gepúge Filip, debelé ne ji. Alu muú yi akene agarege mekomejóó Esowó, ne alu ntó muú ama né gelúagé bóó utóó akénéama abi abó ajya né Jerosale. ⁹ Ji abó áwya baá andée ani ne apó fó ne anó, álu bóó bi áwuú meko ayi atáne mbaá Esowó ne ágarege.

¹⁰ Ndere esé delú eféé né gejamégé ndó, muú ekpavé Esowó fó ayi akuú ji Agabos atané Judiya achwó. ¹¹ Achwógé agé esé, abó ekanda Pól awe uka ne amu jii. Ne aké, “Mendoó Ukpea eké ge na ne bóó Jus apye nye ne mbóó ekanda ewé né Jerosale ne afye nye ji né amu bóó abi alá pó bóó Jus.” ¹² Ne esé ako dewuúge mbó, dekwó Pól mata nnó ajyegé né Jerosale. ¹³ Pól ashuú esé meko ake, “Nde enyú delilí, defye me gepwa né metóó? Nkpome mé mmye manjye denó né Jerosale ye mangbo getúge Ata Jisós.”

¹⁴ Te ndere esé delá káge kwóre metóó wuú, delya

yyendé geno nnó Ata Esowó apye ndere ejií ji.

¹⁵ Ne ebélége mboó ndó, dénywéré unó sé dekwó deféé né Jerosale. ¹⁶ Ne bóó Jisós fó abi atané Kaisaria áfé ntó ne esé ne áse esé ábelé né gepúge Mnasen mbaá ayi ábele nnó dejwólege. Mende yina atané melo Syapros ne abó áfyéé metóó ne Jisós gébége depore Jisós delo lo.

Pól ajye ge Jemsi

¹⁷ Ndere esé dekwóne né Jerosale, bóó Jisós abi alu eféé áse esé chánéné. ¹⁸ Bii úyyage esé ako ne Pól deyye gé Jemsi ne ákpakpa bóó echomele Jisós ako alu ntó eféé. ¹⁹ Ne Pól atámégé ebwó, aló mangaré unó gemagama ebi Esowó abó apyé metóó metóó bóó abi alá pó bóó Jus gébége ji agarege ebwó mekomejóó Esowó. ²⁰ Ne ebwó áwuúge mbó, áféé Esowó ne ákuú Pól aké, “Menme, pé gejame bóó Jus áfyéé matóó ne Jisós. Ne kaá nnó ebwó álu kpáne gechyé né mabe Mosis. ²¹ Ebwó ama áwuú nnó okene ogarege bóó Jus abi álu né malo bóó abi alá pó bóó Jus nnó ásoagé sé baá bwó nsó ne ye mankwólé gepage bóó Jus ákwólégé. ²² Esé dekaá nnó bóó áwuú nye nnó ochwó fa, nana esé depye nnó? ²³ Nte pye ndere esé dekelege mangaré wó. Ande fó ani alu fa abi anerege mampye depó etire ebwó abó anyémeno mbaá Esowó. ²⁴ Chó ne ebwó enyú depye gepé mamféré efwyale ewe elu enyú mmye, ne chye unó uko ebi abó manchye

né gepε eyigembó ne ákpalé ebwó makpo. Ɔpyεge mbó bóó ako ágéne nyε nnó wó mbóó ɔbelege mabé Mosis. Ne bóó ákage nyε nnó unó bi bóó ajóó getu jyε úlú gebyó. ²⁵ Esé desá ηwe detó mbaá bóó Jisós abi alá pó bóó Jus, nnó ábó fó manyε menyéé ayi ápyéé upε wyε wó, ne anyéégé manóó menya ne álya ntó manáne tametame.”

²⁶ Ne Pól ase bóó bimbó, bíí újyage ebwó ájyε ló depó εtire mamféré εfwyalé ewé elu ebwó mmyε. Ne Pól akpε mmu εcha upε Esowó mangaré bíí ebi depó εtiré na debyε nyε, ne yéndemuú bwó achyεge nyε unó upε bi mbaá Esowó.

Apyε Pól né εcha upε Esowó

²⁷ Gepε eyigémbó gebélege ndó ekeneama, ne bíí ebi ndó eyimbó echwó byε, bóó Jus fó abi átané gebagé mewaá Esya áge Pól né εcha upε Esowó. Annyi gejaméégé bóó matóó ne ápyε ji. ²⁸ Akalege áké, “Bóó Isrelí chwóge depóó ese, depyε mende yina. Ge mende yi akéne yéndé mbaá ágarege bóó nnó ábyágé melo esé, ne mabé Mosis ne εcha upε Esowó ewéna. Ne nana akpε ne bóó Grek né εcha upε Esowó, nkane apyεmbó afyε deba né melu ukpea ewe.” ²⁹ Ebwó ájoge mbó gétúgé abó ágené Pól akene ne Trófimós ayi atane Efesos né metóó melo, ne áférege nnó Pól akpε ne ji né εcha upε Esowó.

³⁰ Ndere ebwó ákálé mbó, melo meko ekwé tametame, bóó ako ábó áchwó chome

mbaá ama. Agbaré Pól, ája ji átané né εcha upε. Nderé ebwó ábó atane, bóó ala téneténe ágbé manombi. ³¹ Ne bóó bina álo mantule Pól ne ákélege manwá ji. Menó muú bóó bee Rom awuúge nnó melo Jerosale meko elu né εfwyale, ³² ala mbó ase bóó bee ne ákpakpa bwó, álomé áchwó kpε metóó metóó gejaméégé bóó bimbó. Bóó bina ágéégé ndere ebwó áchwó, álya mantule Pól. ³³ Ne muú kpaá yimbó achwó gbaré Pól aké, “Awé ji bó mkpákové apeá ne agíí bóó bimbó gefóógé muú ayi Pól alu ne genó eyige ji apyé.” ³⁴ Agige mbó, bóó álo manwyale, abi ápáne ewé, abifó ápáne ewechá. Apyé muú kpaá bóó bee yimbó akwé tametame ye tógésé genó eyi gepyε akaá wó, ne ajóó ne bóó bíí nnó áse Pól ájyε né dachi bóó bee. ³⁵ Ndere ájyε ákwónégé melu ewé akwóme mfaá gepú, bóó bee abwε ji gétúgé bóó bimbó áchwó ne ncha. ³⁶ Ebwó ako ákwólege Pól meso ákálege nnó áwá ji.

Pól anjmené gemε jii

³⁷ Ndere áchwó kpε ne Pól né dachi bóó bee, Pól agíí menó muú bóó bee. “Nnó ɔkaáge chyε me gébé njóó genó fó ne wó?” Mende yimbó awuúge Pól ajoge Grek agíí aké, “Mbó ne ɔkaáge Grek?” ³⁸ “Mmyε eké ɔpó fó muú Ijip ayi abó anjmé umyε fa gébé gefó ne apyε bóó dele ani abi áwáne bóó ákwólé ji né mashwóne?”

39 Ne Pól ashuú ji meko aké, “Nlu muú Jus ne ntane melo Tasós né gebagé mewaá Silisya. Ne Tasós apó fó melo nsélé. Nte nkwo wó mata, chye me eké gébé njóó mejóó ne bóó bina.”

40 Meno muú yimbo achyéḡé ji gébé, Pól atene melu ewé ákwóme ajye mfaá gepú afu amu nnó bóó ákwéné mejóó. Akwenege, Pól ajóó ne bóó bimbo né meko Hibru aké,

22

1 “Ante ba ne anme ba, wuúge nkane nkélege manmené mmye ya.” 2 Ebwó áwuúḡé nkane ji ajóó né mekómejóó Hibru, ákpre kwéne mejóó. Ne alo ye manjóó ne ebwó aké,

3 “Nlu muú Jus, ábyé me né Tasós né gebagé mewaá Silisya, ne nwé fa né melo Jerosale. Gamalya ne aléré me ḡwe, aléré me nnó mbélé mabé ukwéne ante sé chánéné, ne mbó nkpa gechyé né depore Esowó wye nkane enyú delu mbo fi. 4 Mbó nkélege mancho genwágé bóó bi ákwólégé meti Jisós. Mpyene ebwó andée ne ande mfyé deno. 5 Etukpe ampye upe Esowó ne uchome ákpakpa melo meko ákáge garé nnó mechó ewé menjoge mbo na elu wáwálé. Ebwó ambóó áchyé me ḡwe nnó njyenge nchye mbaá bóó Jus abi alu né Damaskós nnó mpyé bóó bi ákwólege meti Jisós, nwé ebwó ne nchwó ne ebwó

né Jerosale nnó achye ebwó efwyale.

Pól agaré geno eyi gepyé ne ji áfyéé metóó ne Jisós

6 “Ndere njye, gebéḡé nchwó kwone Damaskós genóḡé metóó ḡwómese, ténéténé yimbo gekpékpéḡé genḡbó getané mfaánebuú geshwané gegya me mme. 7 Epyéḡé mbo nkwe mme ne nwuú meko muú fó akuú aké, ‘Sól, Sól ndé okélege maníí me mbwe’? 8 Ne ngii nké, ‘Wó waá Ata’? Ashuú me meko aké, ‘Elé me Jisós muú Nasaret ayi okélege maníí ji mbwe’. 9 Bóó bi abó ákene ne me ágé genḡbó eyigembo ne áwuú meko muú yi ajoge ne me wó. 10 Ne mma gií nké, ‘Ata nana mpye nnó’? Ashuú me meko aké, ‘Kwile ka, chó né Damaskós. Okwónéḡé ewú ágarege nyé wó unó uko ebi Esowó ábelé nnó opye.’ 11 Ndere nkwele ka ngéné sé mbaá getúge genḡbó eyigembo gekpené me áme. Ne bóó bi abó akene ne me áḡbaré me ebwó dekwóné Damaskós.

12 “Mende fó abó alu né melo ewémbo ákamege Ananya, anóḡe Esowó dóó ne abelege mabé Mosis ne bóó Jus ako eféé áfége ji. 13 Achwó ḡé me atene me nenkuné mmye aké, ‘Menmé wa Sól, lo mangéne’. Wye né gébé eyigembo nlo mangéne mbaá ne ngé ji. 14 Ne ajóó ne me aké, ‘Esowó ayi ukwéne ante sé ajya wó nnó okaá genó eyige Esowó akélege opye. Ne apyé nnó oḡé muú utóó wuú

ayi wáwálé ne ɔwuú meko wuú. ¹⁵ Wɔ ɔgarege nyé bɔ́ ɔ́ ako nkane ji alu, ɔma ɔgarege ɛbwɔ́ unó bi ɔwuú ne ɔḡené. ¹⁶ Ne nkane ɛlúmbɔ, ɔgili nde nana. Kwile ka, áwyaá wɔ manaá ɛsɔwɔ, ne kuúḡé Ata Jisós nnó ashwɔné gabo wye’.

Pɔlagaré nkane Jisós atɔme ji mbaá bɔ́ bi álá pɔ́ Jus

¹⁷ “Nkerégé né Jerosale nnye kpe né ɛcha upɛ ɛsɔwɔ ne ndere nnenemmye, ngé ame geja. ¹⁸ Ngé Jisós ne ajɔ́ ne me aké, ‘Kwile lyaá Jerosale wáwá nende bɔ́ ɔ́ abi alu fa áwuú nyɛ fɔ́ mekomejɔ́ ayi ɔchwɔ́ garé getú ya’. ¹⁹ Nshuú ji meko nké, ‘Ata ɛbwɔ́ ákaá cháḡéné nkane mbɔ́ nkéne né macha mmyemenene, mpyéne bɔ́ bi áfyéé matɔ́ ne wɔ, ntulege. ²⁰ Ndere ábɔ́ áwáne Stefan ayi apye bɔ́ nnó ákaá wɔ agarege bɔ́ depɔ́ tyé, mbɔ́ nlu wye nkamege né bɔ́ bi áwáne ji, ne mbame mandeé bwɔ́.’ ²¹ Ne Jisós ajɔ́ ne me aké, ‘Kwile chɔ́, ntɔme nyɛ wɔ tete né malɔ́ bɔ́ ɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus.’”

²² Ndere bɔ́ bimbɔ́ áwuú nkane Pɔ́l ajɔ́ genó ɛyigé na, mekomejɔ́ yina atanega ji meno, ɛbwɔ́ álɔ́ mando delúlú aké, “Wáge mende yina, akwane fɔ́ mambɛ fa mme wɔ.” ²³ Ndere ájɔ́ mbɔ́, ákalege mbɔ́, áfú bɔ́ nku bwɔ́ ne áchwéle mpúpú atya mfaá. ²⁴ Menɔ́ muú bɔ́ bee yimbɔ́ agége mbɔ́, agaré bɔ́ bií nnó áse Pɔ́l akpe né dachi bwɔ́. Ajyegé aké atulé Pɔ́l, agaré geno ɛyige bɔ́ Jus

ákalege ji ula. ²⁵ Ne áwe ji. Ndere áchwɔ́ tulé ji, Pɔ́l agií muú kpaá ama ayi abɔ́ atene ɛféé ake, “Nno ɛbé ese ɛkamé nnó átulé muú ayi áchye ji melu nnó ábɛ muú Rom, ayi álá ɔ́pa mpa wuú wɔ?”

²⁶ Muú kpaá bɔ́ bee yimbɔ́ ajye bane menɔ́ muú bwɔ́ ne ake ne ji. “Se gébé nnó ɛkage ɔ́kpaá mechɔ́, mende yina alu muú Rom. Mende yina alu muú ayi áchye ji melu nnó ábɛ muú Rom.”

²⁷ Muú kpaá bwɔ́ yimbɔ́ awúḡé achwɔ́ gií Pɔ́l aké, “Wáwálé nnó ɔ́lu muú yi achye ji uto nno ábɛ muú Rom?” Pɔ́l akame aké, “Eh.”

²⁸ Ne ama jɔ́ ne Pɔ́l aké, “Nchɔ́ nka dɔ́ ne nlu mbɔ́ muú Rom.” Pɔ́l ashuú ji meko aké, “Nlu muú Rom ayi áchyeé ji uto nnó ábɛ muú Rom, te gébéḡé ábyené me.”

²⁹ Bɔ́ bee abi abɔ́ álú mantulé Pɔ́l nnó agarege genó ɛyigé ji apyé, áwugé mbɔ́ aja mmye meso. Ne ɛfɔ́ ɛkwɔ́ ntó menɔ́ muú bwɔ́ yimbɔ́ metɔ́ gétúḡé ábɔ́ áwéle Pɔ́l ne bɔ́ mkpokɔ́vé ayi Pɔ́l alu muú Rom.

³⁰ Yémbɔ́ menɔ́ muú bwɔ́ yimbɔ́ alu kelege mankaá genó ɛyigé Pɔ́l apye ne bɔ́ Jus akálege ji ula, ne bií újyáḡé aferé Pɔ́l bɔ́ mkpokɔ́vé né amu ne akuú anɔ́ baá ne ákpakpa melɔ́ ako nnó áchomé. Achómégé áchwɔ́ ne Pɔ́l né mbe ushu bwɔ́.

23

Pɔ́l atené mbe ushu ákpakpa melɔ́

¹ Pól atené mbe ushu echomele melo, ape bós domeé ne aké, “Anmé ba nlu mé né mbe ushu Esowó yendégébé kpaá te fi, ne metó wa echyégé me efwyale né genó gefó.” ² Ne Ananya ayi alu etukpe ampye upe Esowó agaré bós bi atené kwókwólé ne Pól nnó ádo ji gekwékwé meno. ³ Pól aké, “Esowó ado nye wó ntó gekwékwé. Wó olu eké ekwó gepú ewé áwógé ne mbómé. Wó ojwale eféé nnó opa mpa wa nkane ebé elu ne oma kwé ebé nkane oké ádo me gekwékwé.”

⁴ Bós bi atené kwókwólé ne Pól agií ji aké, “Mbó ne oshye etukpe ampye upe Esowó?”

⁵ Ne Pól ashuú ebwó meko aké, “Anmé ba, nkaá fó nnó alu etukpe ampye upe Esowó wó. Nende nkaá nnó ḡwe Esowó aké, ‘Ekagé muú ashye muú kpaá melo.’”

⁶ Pól aké agene nnó gentoge bós abifo álú bós Sadusi ne abifo álú bós Farasi ákale aké, “Anmé ba nlu muú Farasi ne ante ba álú bós Farasi. Ula bi nkpené unó mpa elé gétúgé nkame ne mbélé uméé nnó bós bi ágbó ákwilege nye né negbo.” ⁷ Pól ajógé mbó, bós Sadusi ne abi Farasi áló manwamé ne ate, ne echomele ewémbó ekaré malu apea. ⁸ Ebwó áwámege mbó getúge bós Sadusi aké muú agbogé akwilege sé né negbo ne ákamé fó nnó ekiénné Esowó elu wó ye genó fó nkane Mendoó gepó. Yémbó bós Farasi ákame nnó unó bi uko úlú. ⁹ Ne mawámé ama ja dós. Ne anleré mabé

Esowó abi álú geluáge bós Farasi ákwile ka ajoge ne eshye aké, “Esé dege fó gyé ayi mende yina apye wó. Ndofo ekiénné Esowó ye elé mendoó ne ejós ne ji wáwálé.”

¹⁰ Gébégé mawáme yimbo aláa lé umyemye, muú kpaá bós bee afós nnó ágyale nye Pól ubauba, ne agaré bós bee nnó áfére Pól eféé ákére ne ji mmu dachi bós bee.

¹¹ Bií bimbó ne utuú Jisós achwó tene nenkuné mmye Pól ne ajós ne ji aké, “Gbaré metó wyé, ndere ogarege nkane nlu né Jerosale mbántó ne ogarege nye bós né Rom.”

Bós fó ás mala manwá Pól

¹² Bií uyyágé bós Jus fó ás mala ne áchó mmye nnó ebwó anyeé ne ányú genó gefó kpaá te áwáne Pól. ¹³ Ne bós bi áchós mmye ápwó usaá upea. ¹⁴ Ne ájye gé anós baá bi apye upe Esowó ne ákpakpa melo aké, “Esé dechó mmye nnó denyeé, denyú genó gefó kpaá te esé déwáne Pól. ¹⁵ Nkane elúmbó, enyu ákpakpa melo toge meko mbaá menó muú bós bee nnó ató Pól depye eké dékelege mamape mechó Pól chájéné ne esé dékpomé mmye manwá ji gemége nnó akwóné fa.”

¹⁶ Ne maá mende ayi menme Pól yi mendée awú genó eyi ebwó abó ás mala mampye, ajye garé Pól né dachi bós bee. ¹⁷ Ne Pól akuú muú kpaá bós bee ama aké, “Se nte mamane yi ojye mbaá menó muú enyú, awya geno fó mangaré ji.” ¹⁸ Ajyégé ne ji ewu aké, “Pól muú denó

aké nchwó ne nte mamane yina eta wye, awya genóge fɔ mangaré wó.”¹⁹ Menɔ muú yimbɔ ase nte manmané yimbɔ átené babá, agíí ji ake, “Ndé mechɔ ɔkelege mangaré me?”

²⁰ Ashuú ji meko aké, “Bɔɔ Jus fɔ ájɔɔ ábélé nnó geyá ebwó ágaré wɔ ɔma chwó ne Pɔl né echomelé melɔ, ebwó akélege mampye eké ámage pé mechɔ Pɔl chánéné.

²¹ Yémbɔ ebwó áchwage, ɔkamege nende bɔɔ ápwɔ usaá upea abi ábíí né meti, ágile manwá Pɔl. Ebwó ácho mmye nnó anyéé ne anyú genóge fɔ kpaá te áwáne Pɔl. Ne nana ebwó ágile manwú genó eyige tanege wɔ meno.”

²² Ne menɔ muú yimbɔ aké ne maá yimbɔ, “Chó ne ekage ɔpye muú fɔ akaá nnó ɔgaré me mechɔ ewé.”

Ató Pɔl mbaá Felis ayi gɔmena

²³ Ewyagé menɔ muú bɔɔ bee yimbɔ akuú bɔɔ apea abi akwɔlege ji né dekpakpaá, aké ne ebwó, “Jyage usaá bɔɔ bee ufya abi ákene ne uka ne usaá bɔɔ bee uléé meso efya abi ákwɔme mfaá ujuná ne jyage ntó usaá bɔɔ bee ufya abi álú ne makɔ. Gárege ebwó ákpome mmye áse Pɔl ájyé né Kaisaria né kálánká eneneama ne utuú bi. ²⁴ Segé ujuná ebifɔ nnó Pɔl aké akene ákwómé mfaá. Tige ji ake pere akwóné né ushu Felis ayi gɔmena. ²⁵ Ajɔgé mbɔ, ása ntó ηwe aké,

²⁶ “Me Klodyos Lysia ne nsame ηwe yina mbaá Ata

Felis ayi gɔmna. Ntamé wɔ.

²⁷ Bɔɔ Jus ábɔ apyé mende yina ne ákelege manwá ji. Nwuúgé nnó alu muú yi áchyeé ji melu nnó ábé muú Rom, me mfé ewu ne bɔɔ bee ba ne mferé ji né amu ebwó. ²⁸ Te mbɔ nkelege mankaá gyé ayi ebwó aké mende yina apye, nse ji defé mbe ushu ákpakpa melɔ bwó. ²⁹ Agigé ji, nge fɔ nnó apye genó eyige ábɔ manwá ji wó ye mankpe denɔ. Ebwó ábɔ anyéé lé mbee né mabé bwó. ³⁰ Ewyagé muú fɔ achwó garé me nnó bɔɔ Jus ásó mala manwá mende yina. Ne ntó ji ténéténé eta wye. Ngaré ntó bɔɔ bi aké ji apye gyé nnó áchwó garé wɔ genó eyige ji apye. Bé peré.”

³¹ Ne bɔɔ bee bimbɔ ápye wye nkane menɔ muú bwó agaré ebwó. Ase Pɔl né utuú bimbɔ, áke kpaá ákwóné Antipatris. ³² Bíí uyyagé bɔɔ bee abi ákene ne uka ákéré né dachi bwó ne abi awya ujuná áse Pɔl áfé ne ji. ³³ Ebwó ákwónégé Kaisaria, áchye gɔmna ηwe yimbɔ ne áfyε Pɔl né amu jíí. ³⁴ Akuúge ηwe yimbɔ, agíí Pɔl aké, “Ōtané ndé geba?” Pɔl ashuú ji meko aké, “Ntané gebagé mewaa Silisya.” ³⁵ Gɔmena awuúge mbɔ, aké ne ji, “Gó bɔɔ bi aké ɔpye gyé áchwó ne nwuú mpa wye.” Ne ajɔɔ aké ájye bélé ji né echa ewé Mfwa Herɔd abɔ atené ne aké bɔɔ bee ábamé ji.

24

Felis apε mechɔ Pɔl

¹ Ndo eta ekoógé, Ananya ayi etukpe ampye upe Esowó ne ákpakpa bifó áchwó né Kaisaria ne Tetulós muú yi akaáge mabé bód Rom. ² Akúgé Pól akpe mmu, ne Tetulós aló mangaré gyé yi Pól apyé aké,

“Ata Felis opye bód esé ábó nesó né gejamégé gébé gétúgé ogbaré ebwó chánéné. Ne gejamégé unó bi wó okwóré, wó opye melo ese enené. ³ Ne esé dese mechó ewé ne metód megómégó ne bód áfage yendé mbaá gébé geko. ⁴ Nkélégé fó manchó wó gébé yémbó nnene wó mmye nnó owuú mechó ewé me nkelege manjóó. ⁵ Esé degé nnó mende yina alu muú efwyale, akene malómalo apye bód Jus ako ádorege makpo ne ate. Alu ntó menó mbe né mbaá bód bi ákuú ebwó nnó ekwó Nasaren.

⁶ “Abó akelege ntó mamfyé deba né echa upe Esowó ne depyene ji [Esé debó delu mampa mpa wuú nkane ebé sé elu, ⁷ yémbó Lysia menó muú bód bee achwó fód ji né amu sé, ⁸ ne aké dechwó depa mpa Pól né mbe ushu wye.] Ogigé mende yina, owuú nye unó uko ebi esé deḡge mbó nnó apye.” ⁹ Tetulus ajóge mbó, bód Jus ako abó álú eféé ákame nnó elú wáwálé.

Pól anḡméné mmye jii né mbe ushu Felis

¹⁰ Ne gomena yimbó afu Pól ebwó nnó ajód, Pól aló ye manjóó aké, “Nkaá nnó opa mé mpa né melo ewé ne gejamégé anḡmé, ne metód

egód me manḡméné mmye ya né mbe ushu wye. ¹¹ Mbógé ogigé, owuú nye nnó ndó elu dangbeé efyanerepa eyi mbó njye né Jerosale manogé Esowó. ¹² Ne bód Jus agé ye me nyéégé mbeé ne muú fó né echa upe Esowó wó, ne ágé ye me mpyege bód Jus adorege makpo ne ate né macha mmyemenene ye né melu fó né melo wó. ¹³ Ebwó ákagé lere fó nnó genó eyige ebwó áké mpye gelú wáwálé. ¹⁴ Ne nkamé genó gema eyige ebwó áké, ‘Nnoge Esowó ayi ukwene ante sé né meti ewé ebwó áké élmé fó. Yémbó nkamé lé unó uko ebi mabé Mosis ajód ne ebi bód ekpavé Esowó ásámé.’ ¹⁵ Ne nwya uméé wye nkane ebwó ntó awya nnó Esowó apye nye yéndémuú akwile né negbo ye apye galógáló, ye apye gabo. ¹⁶ Ne nmuame yendégébé nnó metód wa ébé pópó né mbe ushu Esowó ne mbe ushu akwaá ¹⁷ Ebélé mé dód ayi mbó nla jyé né Jerosale wó ne mfé nana ne nka mampóó bód Jus ne mampye ntó upe mbaá Esowó. ¹⁸ Gé genó eyi gepye me njye né echa upe Esowó mbó ne ebwó ágené me wye. Mbó nnerege mampye upe bimbo nnó nshwóné mmye ya, gejamégé bód abó ápó ne me, ne ye efwyale etane wó. Ne bód bi abó ágené me élé bód Jus abi átané né gebagé mewaa Esya. ¹⁹ Mbógé ebwó ábó ágé nnó mpye gye, mbó áchwó gáre né mbe ushu wye. ²⁰ Elá pó mbó wó, bód bina ágaré gye ayi ebwó ágené

gébégé ákpakpa melo ápelé mechó wa. ²¹ Esé ne ebwó debó debó efwyale wye né genó gema. Elé genó eyi mbó njóó né metóó metóó ebwó nké, ‘Mbó mpa ne enyú fina gétúgέ mfyε metóó nnó muú agbogé akwilege nye né negbo.’”

²² Felis awuúgέ mbó, depó εtire na deko, ndere akaá mé meti ewé Jisós chánéné, agbé mechó ewémbó aké, “Lysia menó muú bóó bee achwógé ne nsó mpa yina.” ²³ Ne agaré muú kpaá bóó bee ama nnó ábámé Pól yémbó álya ji ábé shushu ne alyage ntó ajeé bíí áchwó áchyege ji unó bi uli ji. Achó gébé ne mpa Pól né aḡmé apea.

²⁴ Ebelegé Felis ne mendée wuú Drusila áchwó gé Pól. Mendée wuú abó alu muú Jus. Ebwó ákuú ji ne áló manwú ndere ji agárege ebwó nkane muú akage fyε metóó ne Kras Jisós. ²⁵ Ne agaré nkane muú akage be cho ne nkane muú abó mangbaré mmyε ji né bíí mpa εσωω ebi uchwóó nye. Felis awuúge mbó, εfóó ekwó ji metóó aké, “Cho kpé, ngegέ gébé mmage kuú nye wó.” ²⁶ Ajóó mbó, aferege nnó Pól achyege nye ji ḡka. Né getú eyina akuú Pól yendégébé ado abya ne ji.

²⁷ Epye wyεmbó kpaá aḡmé apea ákoó. Gébégé áchye Póshós Festos geluógé Felis, Felis alya Pól né denó elé akεlege mampye matóó agóó bóó Jus.

25

Pól aké áteé mechó wuú εjye

mbaá mfwa Rom

¹ Ndó εkoóge ελέ eyi Festos aselé gefwa né gebagé mewaá Judiya, atané né Kaisaria afé né Jerosale. ² Ne anóó baá bi apye ure εσωω ne ákpakpa melo áchwó ne mechó Pól né mbe ushu wuú, ákwó ji mata nnó, ³ apye ebwó genó eyigé na ndere ebwó ákelege, ató Pól achwó né Jerosale. Ebwó ábó asóó mala nnó ájwεlege meti, Pól achwógé ebwó áwá. ⁴ Festos ashúú ebwó meko aké, “Pól alu mmu denó né Kaisaria ne εla gachye nkéré εwu. ⁵ Mbógé apye gye, garege anóó bóó nyú akwólé me deyje né Kaisaria ne akpa mechó ewémbó achwó mbe ushu wa.”

⁶ Ne Festos ama belé né Jerosale genógé ndó εneé εjyεgé ne efya ne akéré né Kaisaria, bíí uyyagé ajwólé né εcha εso ne ató nnó achwó ne Pól. ⁷ Achwó ne Pól, bóó Jus abi abó átané Jerosale áno ji mme ne áló mama ji ukpékpé depó mmyε ayi álá kágé lere nnó genó eyigé ebwó ajóó gelu wáwálé. ⁸ Ne Pól aḡmene mmyε ji aké, “Mpyé ye gyeé fóó né mabé bóó Jus wó, ye efwyale nchye né εcha ure εσωω wó, ne mpye fóó gyeé mbaá mfwa Rom wó.”

⁹ Yémbó Festos akelege mampye matóó agóó bóó Jus, nkaáwú ne agiú Pól aké, “Pó ójyé né Jerosale ápa mpa wye né mbe ushu wuú?”

¹⁰ Ne Pól ashúú ji meko aké, “Ntené fa né εcha εso mfwa Rom ne gé mbaá ayi ábó mampa mechó wa na.

Wó ðakaá cháḡéné nnó mpye bós Jus gyéé fó wó. ¹¹ Mbóḡé nkwe ébé ewé ábós manwá me, mfó fó negbo ne mbóḡé depó deko etiré ebwó ájóó ne me depó wáwálé, ðkágé gbaré me ðchye ebwó. Nnene wó mmye nnó ðtéé mechó wa ejye mbaá mfwa Rom.”

¹² Ne Festos awuúge mbó, ajye jóó ne bós majye bíí, ewyagé ajóó ne Pól aké, “Te mbaá wó ðké atéé mechó wye mbaá mfwa Rom, ewu ne ójye.”

Pól atené mbe ushu mfwa Agripa ne Benise

¹³ Ebélegé mfwa Agripa ne Benise áfé né Kaisaria mantamé Festos. ¹⁴ Abélegé eféé dós bíí fó Festos achwó ne mechó Pól né mbe ushu mfwa yimbó aké, “Mende fó alu fa ayi Felis alyá né denó gebégé ajye. ¹⁵ Ne njyéḡé né Jerosale, anós baá bi ápye ure Esowó ne ákpakpa bós Jus ágaré me depó etiré ebwó aké Pól apye. Ne ebwó aké me nsó mpa nnó mende yina akwé ebé. ¹⁶ Ne ngaré ebwó nnó gepóḡé bós Rom gepó fó nnó ájóó nnó muú akwé ebé, ayi ji ne bós mpa bíí álá tene unós mpa ne aḡmené mmye jíí né depó deko etire aké ji apye wó. ¹⁷ Ebwó áchwóḡé fa áchó sé gébé wó, bíí uyyagé njye jwóle né echa eso, nké áchwó ne mende yina. ¹⁸ Bós mawamé bíí ákwileḡé ka, ajóó ye nnó akwé ebé fó nkane mbó mferé wó. ¹⁹ Ebwó abó anyéé le mbeé ne gefó eyigé ebwó ánogé Esowó ne ama anyéé mbée gétúḡé muú fó

ayi ákuú Jisós, agbo me yémbó Pól alu jóḡe nnó alu mebe. ²⁰ Ndere nlá kágé se geno eyigé mpye, ngiú Pól nnó ajye né Jerosale ápa mechó wúu ewu. ²¹ Yémbó Pól aké elóme lé nnó ályá ji né denó kpaá te mfwa Rom apáne mpa wuú. Ne agaré aké ábamé ji kpaá te agene meti mantó ji mbaá mfwa Rom.” ²² Ne Agripa awuúge mbó aké, “Me ntó nkelege manwu né menó mende yimbó.” Ne Festos aké ne ji, “Geya ówuú nyé”

²³ Bíí uyyagé mfwa Agripa ne Benise áchwó ne gejamégé bós ánogé ebwó dós ne mabeé, ebwó ákpe ájwólé né echa eso. Ne anós bós bee ne anós bós abi alu meló. Ne Festos agaré áchwó ne Pól, ²⁴ ajóó aké, “Mfwa Agripa ne bós ako abi alu fa, gege mende yi bós Jus ako áchwóó, ábánege me yendégébé ákpeage me nnó akwané sé membe mebe wó. Abó ápye né Jerosale, ne ápye ntó fa né Kaisaria. ²⁵ Yémbó nge fó genó eyige ji apyéé eyige ji abó mangbó wó. Ne te ji mbóó aké átéé mechó ewé ejye mbaá mfwa Rom, nkamé nnó ntene ji ajyé ewu. ²⁶ Yémbó mpó ne genó eyigé nsame nyé ntó mbaá mfwa yimbó gétúḡé mende yina. Nkaáwú ne nchwó ne ji né mbe ushu enyú, titi né ushu mfwa Agripa nnó, enyú ntó dejóó mechó ewé ne nkaá genó eyigé nsame. ²⁷ Me ngé nnó eló fó ntó nnó áto muú denó mbaá mfwa ayi nlá garé gyéé ayi ji apye wó.”

26

Pól anḡmene mmye jii né mbe ushu mfwa Agripa

¹ Agripa awuúge ne akuú Pól aké, “Nana élé gébé jye manjóó mejóó nnó oshya wa okame meko bwó.” Ne Pól afu amu aló manjóó anḡmenege mmye jii aké,

² “Ata Agripa, ngé nnó nwyá éfwó manténé né mbe ushu wyé fina manḡmené mmye ya né depó etiré bóó Jus ámalé me mmye ³ Njógé mbó, gétúgé nkaá nnó okááge gepóge bóó Jus chánéné ne unó bi ébwó anyéé mbeé ne ate. Mbó ne nkwo wó mata nnó ose gébé owuú genó eyigé nkelege manjóó.

⁴ “Bóó Jus ako ákaá nkane genwá ya gelu te démbáné getúge nwéné né mpu bwó ne né Jerosale ntó. ⁵ Ébwó ákaá me te gachí gefóge muú ayi mbó nlu. Mbógé ébwó ábó ágárege wáwálé, mbó ájóó nnó nlu muú né uchome Farasi ayi akwólege mabe cheré chere ne anóge Ésoḡwó mpwó bóó ese ako.

⁶ Ne nkpe mbó unóó mpa fi getúge nneré metóó né unó bi Ésoḡwó abó anyéméno ne ukwene anté ese. ⁷ Ge wyé menomenyéé éwé matóó ese áfyanéápeá ajwóle ágile ndere ébwó ánógé Ésoḡwó utuú ne ḡwómese. Ata élé getúge nneré metóó ne nkpréne mbó unóó mpa ne bóó Jus bina.”

⁸ Gó me ngii enyú ako nnó, “Ulannó enyú deféré nnó epó kókóge nnó Ésoḡwó apye bóó akwile né negbo?”

⁹ “Me Pól gébé gefó mbó ntené ne eshye nnó mpye ndere eji me metóó manii mabó Jisós ayi Nasaret. ¹⁰ Na ne mbó mpyé né Jerosale. Anóó baá bi ápye ure Ésoḡwó ábó áchye me ébwónye ne mfyé gejamégé bóó Ésoḡwó denó. Ne yéndégébé eyigé ajógé nnó áwáne ébwó nkamege ntó. ¹¹ Yéndégébé nchyege ébwó éfwyale né macha mmyemenéne ese mako, mpye nnó ébwó áshya Jisós kpekpe, áféré matóó ne Ji. Nchye anywóné me mmu kpaá te nkwo ne maló mme bóó bicha manii ébwó mbwe éwu.

Pól agaré nkane ji akwóré metóó wuú, akwólé Jisós

¹² “Ébelegé, mfé ntó né melo Damaskós ne bó ḡwe abi alere nnó uto ba utané mbaá anóó baá bi ápye ure Ésoḡwó. ¹³ Ata, ndere njye ne metóó ḡwómese, nge gekpékpégé genbó eyi gégéne gepwó ḡméé getané né mfaánebuú, gechwó gene gegya me mme ne bóó abi abó akéne ne me. ¹⁴ Ése ako dékwe mme, ne nwú meko muú fó ajóó né mejóó Hibru aké, ‘Sól, Sól ulannó okélege manii me mbwé? Ochyége geme jye éfwyale manténe ukóló ne me. Ochyége geme jye nkane menya ayi aselé metaá adorege.’ ¹⁵ Ne ngii nké, ‘Wó waá Ata?’ Ashuú me meko aké, ‘Élé me Jisós muú wó okélege manii ji mbwe. ¹⁶ Kwile ka. Nkwó wó ushu nenḡmé nnó mpye wó obe muú utóó wa, ogarege nye bóó unó bi ogéné fina ne unó bi fó

ebi nIerege nye wó né meso gébé. ¹⁷ Mférégé nye wó né amu bóó Jus ne mférégé nye wó ntó né amu bóó abi alá pó bóó Jus, ne ntóme le wó eta bóó bimbo. ¹⁸ Ojyegé ewú, néné ebwó ame, ne óférégé ebwó né gemua, opye ebwó áchwó né genḡbó. Ewéna etené nnó oferege nye ebwó né amú danchómeló, ochwó ne ebwó né égbé Eṣowó nnó áfyéé matóó ne me ne Eṣowó ajige nye nte gabo ebwó, ne ábó nye melu né geluage bóó Eṣowó abi ji ajyá.’

Pól agaré utó bií mbaá Agripa

¹⁹ “Ata Agripa nkane elúmbó, nshyá fó meko ayi atane mfaánebuú wó. ²⁰ Nló né Damaskós ngaré mekomejóó wuú ne nle nchwó fa né Jerosale. Nfé ntó yendé mbaá né maló bóó Jus ne ayi alá pó bóó Jus. Mbó ne ngarege yéndémuú nnó ákwore metóó alyaa gabo wuú, ákére mbaá Eṣowó ne ápyege unó bi ulere nnó ebwó ákwore genḡwá bwó. ²¹ Gé genó eyi gepyé bóó Jus ápyéné me né mmu echa upe Eṣowó ákelege manwá mbó. ²² Yémbó Eṣowó apóó me yendégébé kpaá te fi. Ne ntene ngarege mekomejóó ayi áfyé me né ebwó mbaá bóó ne ubyanḡkwó bó. Ngarege le unó bi bóó ekpávé Eṣowó ne Mosis ábó ájóó te gachí nnó upye nye. ²³ Ebwó ábó ájóó nnó, “Muú yi Eṣowó akweré ji elá gefwa abó mangbó ne ábé muú mbe yi akwile né negbo ne apye bóó

Jus ne abi alá pó bóó Jus ágé genḡbó.”

Afwa meló ápyame manwú depó etiré dekené ne Jisós

²⁴ Ndere Pól alu ánménege geme jíí, Festos aweé ji aké, “Pól ómée gebwó. Unó bi ógíí dóó upye wó óle mée gebwó?” ²⁵ Ne Pól ashuú ji meko aké, “Ata me mmée fó gebwó, njógé le unó bi ulú wáwálé. ²⁶ Wáwálé alu nnó mfwa Agripa akaá depó ti deko, nkaáwune njógé mbó nlá pó ne efo metóó, nende depó tire na depyé fó bibíí wó. ²⁷ Mfwa Agripa, pó okamé ntó depó eti bóó ekpávé Eṣowó ásámé? Me kaá nnó mfwa akamé.” ²⁸ Ewyage mfwa Agripa agíí Pól aké, “Wó óferé nnó okage pye me wyé tenétené nnó mbé menḡkwóle Kras?” ²⁹ Ne Pól ashuú ji meko aké, “Ye ebe le nana, ye meso gébé, nnenemmye mbaá Eṣowó nnó wó ne bóó ako abi awuú mbó me fi nnó debé éké me, yémbó epófó nnó enyú dekpé deno nkane me nkpené.” ³⁰ Pól ajógé mbó, mfwa Agripa, gómena Festos, Benise ne bóó bifó ákwilé ka. ³¹ Ne ndere ebwó ájyé dafye, ájoge ne ate aké, “Mende yina apyé fó genó eyigé abó mangbó wó ye deno manḡpe wó.” ³² Mfwa Agripa ajóó ne Festos aké, “Mbógé mende yina ábé danjye ne mechó ewé mbaá mfwa Rom, mbó delyaa ji.”

1 Nkane ákame nnó deyye, eféé ne deyye kpe esogeka, ewé ejyé melo Itali. Agbaré Pól ne b́ó deno abifo áchye muú kpaá b́ó bee ayi ákuú ji Julyos. Ji alu né geluage b́ó bee abi mfwa kpa b́ó Rom. 2 Ne esé ako dekre esogeka ewé étané melo Adramatim éjye malu yi makpé átárege né gebagé mewaá Esysa [Aristakos ayi atané melo Tessalonika né gebagé mewaá Masedonia, alu ntó ne esé.] 3 Bii uyyágé esé dekwóné né Sidón. Julyos aló melu ne Pól te alya ji nnó ajye gé ajeé bii nnó áchye ji genó eyigé gelií ji. 4 Détánégé Sidón delo manjye, ne gétúgé mbyo atané esé mbe, degya defé egbe Syapros melo ewé nnyi nenóó ewu mme mbaá ayi mbyo alá ṕó d́ó. 5 Esé déchyágé ebeé mega ewé élú toitoi ne Silisya ne ewe fo ewé élú toitoi ne Pamfilya, eféé ne déchwó kwóné né Mira né gebagé mewaá Lysha. 6 Muú kpaá b́ó bee yimbo age esogeka ewécha ewé étané né melo Aleksandra ejye melo Itali, eféé ne afye esé mmu.

7 Esé deke perepere né gejamégé ndo, degé efwyale ne délé kwóné melo Snedus. Ndere mbyo alá kamé nnó esé déjye mbe wó, dekwóré defé égbé ewé *Kret melo ewé nnyi nenóó ewú mme, dekoó nechye né Salmone. 8 Dekene deyye mapeá mapeá, melo ewé nnyi nenóó ewú ne mme

démye kpaá dékwóné nechye eniné ákuú nnó nechye népere, kwókwólé ne melo Lasiya.*

9 Esé debó decho mé gejamégé ndo ne bii kpaá ebi ápyé gepe mashwóné ubée ubi úkoó mé. † Ne Pól achye gejamégé b́ó majyéé abi alú mmu esogeka aké, 10 “Anmé ba, ngé nnó mbogé detogé eshye deyyegé gejamé unó unóme nye chóncho ne esogeka ne b́ó ágbóo nye ntó.” 11 Ye éle Pól ajóó depó ti, muú kpaá b́ó bee afye yeé mekpo wó, akwólé le mekoyi menjamé ne mbóó esogeka ájóóge. 12 Te ndere nechye eniné mbo nela nepó nechye neló neló eniné b́ó ájwólege gébége gefwene, gejamégé b́ó akélege nnó esé deyye mbe kpaá te dekwónege nechye eniné ákuú nnó Fonis né melo Kret. Fonis alu mbaá ayi ebeé mega ekaré ufafa upea.

Mbyo nnyi akpa ésonjeka

13 Ewyagé mbyo atané ntee ebeé mega alo manchwó ne b́ó bi álú né esogeka áferége nnó efwó ekwólé ebwó. Ne ebwó áferé dánjgmáa ésonjeka afyé mmu esogeka. Apyegembo, álo manjye mapea Kret melo ewé nnyi ne nóó ewú né mme. 14 Ewyá ye wó, mbyo nnyi atané achwóó esé mmye né egbe ebwónye, mbaá ayi njméé etanege né Kret. 15 Mbyo nnyi yimbo achwóó ado esogeka ayi ánjamé alá

* 27:8 Elú wáwálé nnó: Nana gé gébé eyige afofo achwó d́ó na. † 27:9 Elú wáwálé nnó: Bii kpaá bina né bo njwe bifó asa nnó élé bii bi ályage menyéé kpekpé.

kágé bwóle mekpó esogeka nnó ejye mewaá. Ebwó akpe lyaá nnó mbyo akpa éwú. ¹⁶ Nḡere dejye dekéó maá melo fò ayi nnyi nenáó ji mme, melo ewémbó ákuú nnó Koda. Ne ndere dekege maá melo yimbó unó bi úlú wye ugbé mbyo nnyi nnó áchwógé ne eshye. Ne esé demye deja ékpée ewé áshii né ula esogeka defye mmu. ¹⁷ Apyege mbó, ábané ekpée ne esogeka áwe ne manyii nnó ekagé ekpée egyale ne esé debó éfó nnó esogeka eshulege nye efé kwókwóle ne Lybia ne efáage nye né manchwé usóó ayi átánege né ebeé mega. Eféé ne ebwó anyaa ndeé nnó mbyo akpe mmu ákpá esogeka. ¹⁸ Nḡere mbyo nnyi alú kóoge ne eshye, ne bií újyágé ebwó áférege matuú ayi álú mmu esogeka áfómege nnyi nnó ewu efuú. ¹⁹ Bií bimbó ukoóge ne dóndo, bós bi ájáme esogeka ákpa unó bi ápye utóó né esogeka áfumé nnyi. ²⁰ Ne esé déla wyémbó né gejamégé ndó yéé ημεέ, yéé ambe dege wó ne mbyo nnyi akpane ésoneka ejye egbe ewé ne ewé. Nḡere mbyo nnyi apyembó, mane magyále esé ne déferé nnó dechwó degbó.

²¹ Nkaáwú ne éfó epyé bós álaá mesa né gejamégé ndó. Ewyagé Pól akwilé ka aké ne ebwó, “Anmé ba, mbóge enyú debó dewú majyéé ma ne esé dela né Kret, mbó ekpée ne gejamégé unó uchó mbó wó. ²² Ne me nne ne enyú mmye

nnó dégbaré matóó. Ye muú ayi agbo nye apó wyéé esogeka ewú ewú ne éno me nye. ²³ Njóge mbó getúge Esówó ayi abó me ne Esówó yi me nnóge ne atóme ekiénné wuú ne utuú ebi njuú. Echwógé etené me nekuné mmye, ²⁴ eké ne me, ‘Pól ófógé fó. Otenege nye mbe ushu mfwa Rom. Né ulóó melu Esówó, ye muú nyú ama ayi agboó nye apó.’ ²⁵ Nḡere ekiénné ewémbó echwó ne mekomejóó yina, nkamé ne Esówó. Ngarege enyú nnó dégbaré matóó dépélé, Esówó apye nkane ji ajóó. ²⁶ Pól ama jóó aké, Mbyo ákpane nye esogeka ateé né gebage mewaá eyige nnyi nenáó mme.”

²⁷ Ne ndó ekwónégé efya ne eni, mbyo nnyi akpá esogeka eshyá ebeé mega. Ebeé ewémbó ákuú nnó Adraya. Metóó utúú ékwónégé ánjamé esogeka áferége nnó esé delú kwókwólé ne mapea mewaá. ²⁸ Ne ebwó ábó menyii áshii né genó gefó eyi genóó, áηme mmu nnyi nnó ámeé ndere nnyi négomé. Amegé ágé nnó nelu usaá bó ratógé ukéné. Ewyagé ama meé ne ágé nnó nnyi néla nana usaá bó ratógé uní meso efya. ²⁹ Ngarege ebwó áfóó nnó mbyo nnyi atene nye esogeka efé edo né mataá ayi alú mmu nnyi, eféé ne áferé bó dánḡmáa esogeka anii áηmé né mmu nnyi nnó esogeka etené. Apyege mbó, áshyáge nnó bií ujjá wáwá. ³⁰ Elé ánjamé esogeka ákélege mambó ájye, eféé ne ápwyaá ékpée ashulé né nnyi ne áma

aké, ebwó ájye ḡma genó fₒ né mbe esogeka. ³¹ Pól akaá ne ajóó ne bₒó bee ne muú kpaá bwó aké, “Mbₒgé ánjamé esogeka átanégé, ebyennó muú ayi ápóme nye apó.” ³² Pól ajógé mbₒ, eféé ne bₒó bee ajye sₒré manyií ayi áwélé ékpée wyé. Asórégé manyií yimbₒ, álya ékpée nnó ejyé.

³³ Wyé ndere bií uchwó jyaá, Pól ane bₒó ako mmye nnó ánye menyéé, ajógé aké, “Ndₒ ele mbₒ efya ne enií fi eyi degile nnó mbyo nnyi yina abyé nye, ne ye genó denyé wó. ³⁴ Ne nnene enyú mmye nnó denyéé eké genó nnó débó eshye, ekage degbó. Ye muú yi mekpo emye nye ji apó.” ³⁵ Ajógé mbₒ abó nto bréd, atamé Esₒwₒ, agya geba abₒ manyéé né mbe ushú ebwó ako. ³⁶ Ne ebwó ako agbaré matₒó, abₒ nto bréd ányéé. ³⁷ Mpa bₒó ako abi álu mmu ékpée ewena, álu usaá ufya ne uléé meso nekuú ne ama (276). ³⁸ Yéndémuú anyé agbeé, ebwó ákpa menyéé yi álaá né mmu esogeka ágbeé né nnyi nnó esogeka efuú.

Ngbannyi apye esogeka egypté

³⁹ Bií ujjágé, ebwó ákaá fₒ geba eyígé ebwó álu wó yémbₒ ágé nechye né nnyi eni nelú gesó gesó. Eféé ne ebwó amuamé mampye esogeka ejye né mbále nechye eniné mbₒ. ⁴⁰ Ne ebwó ásₒré manyií ayi abó áshií ne uno ebi áḡmaá esogeka, ásₒré ntó manyií yi áwélé bₒ nsₒm abi áḡwólege mekpo esogeka ákwe né nnyi,

ama te ndée eyi elú mbe ékpée mfa. Mbyo nnyi akpage ese eféé né delₒ manjye mapeá mewaá. ⁴¹ Ndere esogeka ejye, edo né nchwéné usó eni nelú nteé nnyi ne mekpo esogeka ejye kpe né gesó eféé ne esogeka ekwamé. Ndere elu eféé mgbannyi adóo esogeka ewémbₒ kpaá te egypté.

⁴² Ne bₒó bee bimbₒ ákélege manwá bₒó denₒ ako nnó ekágé ebwó áwó akwó mewaá ne ábó. ⁴³ Yémbₒ muú kpaá bwó abó akélege nnó ekage átá Pól ne agbé ebwó. Ne aké yéndémuú ayi akage wó nnyi, abₒ mbe awó áchya. ⁴⁴ Ne bₒó abi fₒ abi ála káge wó ágbaré uba esogeka awó ákwólége ebwó. Wyembₒ ne yéndémuú ápyéé ne akwóné mapea mewaá chánéné.

28

Genó eyi gepyé Pól né melo Malta

¹ Ndere esé dekwone melo ewe nnyi nenₒó ewu mme, ápye esé dekaá nnó akuú ewú Malta. ² Bₒó bi álu né mbále nnyi ágégé esé, meshwe apye ebwó ne áse esé chánéné. Ebwó áséné mewe nnó esé déwyagé gétúgé manaá abó akwené ne gefwene gelú. ³ Deweé etiré mbₒ desₒógé deko, Pól anyweré mechyé deweé afyé mewe ne gelugé mewe gépye gétóó getané né deweé etiré mbₒ géchwó nó ji né ebwₒ géníí wyé. ⁴ Bₒó melo ewé ágégé nkane gétóó yimbₒ genií Pól né ebwₒ, álo manḡmené ne ate áké, “Mende

yina negbo nekoó ji ame né esogeka ne gabo wuú akámé nnó ji ábé mebe wó.”⁵ Ne Pól anyigé ebwó wuú gétóò yimbo gétané gékwé mmu mewε eyi gelá pyéé ji genó wó.⁶ Bóò bina apéle nnó Pól amuále nyε, akwe mme agbó. Ebwó ágégé nnó ye genó eyi gepye Pól gepó, akwóré mejóò meno áké, “Mende yina alu mbo élé meló.”

⁷ Mfwa Publos ayi ágbare melo ewé, awya dachi ne makóò jíí alú kwókwólé ne melo. Agégé esé ase esé chánchá ne debelé ndó eléé né dachi wuú.⁸ Ndere delu eféé, Pól awú nnó nte Publos améé gefwene ne efógékó. Akwilé ajye gé ji ne anere ji ebwó mmyε, anemmyε mbaá Esowó ne mende yimbo átoó.⁹ Bóò awúgé nnó Pól apye mende yimbo átoó, bóò mamée áchwó mbaá Pól ne apye ebwó átoóge.¹⁰ Ne bóò bimbo ánogé esé dóò. Achyé esé gejamégé unó ne gébége esé déwúlege, ama chyé esé unó ebí upóge esé né neke eniné mbo.

Pól atané Malta afé Rom

¹¹ Ne amfaá aléé ákoógé, esé deyyε dekpε esogeka ewé etané meló Aleksandra ákuú éwú nnó * aló uka ufa. Esogeka ewémbó ebó elú né melu ewé nnyi nenó éwú mme, egilé nnó genóme gejjá.¹² Ne esé dékwónégé né nechye né Sirakós eféé ne débelé wyé ndó eléé.

¹³ Délyágé eféé, dekwóné nechye ne Regum, débelé wyé ndó ama. Bii újyagé mbyo atané esé meso nteé nnyi ne éké ékwónege ndó epea, dechwó né Putoli. †¹⁴ Eféé esé degé bóò Jisòs fò abi ánené esé mmyε nnó débelé ne ebwó uwyaá uma. Ajógé mbo, esé dekamé, debelé ne délé jyε né Rom.¹⁵ Ndere deyyé, bóò Jisòs abi alú né Rom awúgé nnó dechwó, áchwóò jí esé. Débané abifó né ntoné gesegé Apius, débané ntó abifó né melu ewé ankéé ábélege mmu áchyεge manka. Gébége Pól agené ebwó aféé Esowó ne metóò wuú ntó ékwené.¹⁶ Ne esé dékwónégé né Rom, ályá Pól nnó ajyé bélé mbaá ayi ji akélege, áchyε muú bee nnó ábámé ji.

Pól akpε denó né Rom

¹⁷ Ebélegé ndó éléé, Pól akuú ákpákpá bóò Jus. Achwógé aké ne ebwó, “Anmé ba, nlu fá nkane muú denó; Apyε me né Jerosale áfyε né amú bóò Rom ayi nlá mpyé mechó fó mebo wó ewé áwane me.¹⁸ Bóò Rom ágígé me gejamégé bó nkwé, ágé nnó nkwé fó ébé wó nkaáwú ne ábó akélege manlyá me njyé gétúgé nlá mpyé mechó fó mebo ewé áwane me wó.¹⁹ Yémbó bóò Jus áshya nnó aferege me, eféé ne njyéé ne mpa wa nnó mfwa Rom ápá, yémbó epófó nnó nchwó maáma bóò ba mechó mmyε.²⁰ Gé ula bi nkuú enyú nnó esé déjwólé

* **28:11** Elú wáwálé nnó: Aló uka ufa bimbo élé aló uka bóò Rom. Ebwó akámege Kasto ne Pólós. † **28:13** Elú wáwálé nnó: Putoli alu ntó meno nechye né gebagé mewaá eyigembo.

déjós mechós ewé. Manyíí ayi áwélé me na elé gétúgé muú yi esé bós Isreli dégile.”

²¹ Bós bimbó áshuú ji meko áké, “Esé degé ye bó ḡwé abi átané Judiya, yé meko mebomebo ayi akpane getugé jyε ne gabo ayi ɔpyε wó. ²² Yémbó esé dekelege manwú eta wyé. Genó gema eyigé esé dékaá gelu nnó yendé mbaá ayi bós ájwólégé, ájógé gabo gétúgé echomele ewé wó ólú wyé.”

²³ Ajógé mbó, ákwyé bíí ebi átúuge ne Pól. Bíí bimbó úkwónégé, gejamégé bós áchwó áchomé né gepúge Pól ne ábó mangaré ebwó mekomejós Esówa né dondo kpaá te nkwale. Agarege ebwó nkane gefwage Esówa gélu. Amuame mampye ebwó nnó ákwóré gepoge bwó áfyε matós ne Jisós nkane ájoge né ḡwe Mosis ne abi bós ekpávε Esówa. ²⁴ Awúgé mbó, abifó ákamé ne abifó ákamé fó mekomejós wuú wó, ²⁵ ne ábó manyε mbeé ebwó ebwó. Gébégé ebwó áchwó jyé, Pól ama jós meko yimbó aké, “Mendoó Ukpea épyε gechánchá genó mangaré wáwálé mbaá ukwéne ante nyú ndere Asaya muú ekpávε Esówa nnó asá nnó, ²⁶ ‘Chó garé bós bimbó nnó dewúu nyε lé wú ne dekágé ula, depélé nyé lé péle ne dégéné. ²⁷ Elúmbó gétúgé bós bina áḡeá matós dós. Ebwó ágbé ntó matu bwó ne áma mále amε. Apyεmbó nnó ebwó ágegé sé mbaá ne áwugé sé. Mbógé ebwó ákeregé meso etá

Esówa, apye nyé ebwó átoó.’ ” ²⁸ Ne Pól anere manjós aké, “Enyú debó mankaá nnó abya melóméló yina alerege nkane Esówa aferege bós né efwyale gabo. Abya melóméló yina ajye nana mbaá bós abi álá pó bós Jus ne áwú nyé ji.” ²⁹ [Pól ajógé mbó, bós Jus ábó mantané dafyé, mbeé akwé ebwó ebwó.]

³⁰ Né aḡmé ápea ayi Pól abelé né gepú eyigé ji achyεge ḡka, asele yéndémuú ayi achwó gé ji. ³¹ Pól álú wyé éféé agarege bós nkane gefwage Esówa gélu ne alerege bós depó etiré Ata Jisós Kras, ajoge depó gbógónó ayi álá pó ne efo metós ne ye muú ayi achyé ji efwyale apó.

ŊWE ayi Pól ásamé mbaá echomele bɔ́ɔ Kras né Rom

*Pól atamege echomele bɔ́ɔ
Kras né Rom*

¹ Me Pól, maá defwe Jisɔs Kras, ne nsáme ηwe yina. Eɔwɔ aɟa me nnó mbe ηgbá Jisɔs ne achyɛ́ɛ me utɔ́ nnó ngaregɛ́ abya melóméló wuú. ² Elé abya melóméló yina ne Eɔwɔ anyɛ́ɛ nya meno te gachii gébégé ji apyɛ́ɛ bɔ́ɔ ekpávɛ́ bií ásamé né mmu ηwe wuú. ³ Abya melóméló yina átome ne Maá wuú, ji alu mpyáne mfwa Dɛvid. Abyé́ ji ndere mekwaá. ⁴ Mendoó Ukpea aléré ne utó nnó Ji alú Maá Eɔwɔ gébégé apyɛ́ɛ ji akwilé né negbo. Ji yimbɔ́ elé Jisɔs Kras. ⁵ Ne gétú ji, Eɔwɔ aléré me galógáló, ne apyɛ́ɛ nnó me mbe ηgbá Kras ngaregɛ́ bɔ́ɔ né malɔ́ mme mako nnó áfyɛ́ɛgɛ́ metɔ́ɔ ne ji ne áwúgɛ́ ne ji, ⁶ chóncho ne enyú abi Eɔwɔ akuú nnó décho mmye ne Jisɔs Kras. ⁷ Getú eyigémbɔ́ ne nsáme ηwe yina eta nyú ako abi délú né Rom, enyú abi Eɔwɔ ágboó ne enyú dɔ́ɔ ne akuú enyú nnó débé bɔ́ɔ bií. Nnɛnemmye nnó Nte sé Eɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras álérégɛ́ enyú galógáló, ne ápye enyú débé né nesɔ́.

*Pól atamege Eɔwɔ gétúgɛ́
bɔ́ɔ Eɔwɔ abi álú né Rom*

⁸ Me mbɔ́ɔ kpe mbe, ntame Eɔwɔ wa gétúgɛ́ enyú ako né genó eyigɛ́ Jisɔs Kras apyɛ́ɛ eta sé, né gétúgɛ́ bɔ́ɔ ágaré abya metɔ́ɔ ewé enyú défyɛ́ɛ ne Eɔwɔ. Abya yimbɔ́ ake akwɔ́né malɔ́ mme mako. ⁹ Eɔwɔ muú me mpyɛ́ɛ utɔ́ɔ bií ne metɔ́ɔ wa meko, mmye ké mangarégé abya melóméló Maá wuú, alu nte sé wa nnó me mfyɛ́ɛ enyú né mmyemene ya yéndégébé mpwwaá f́. ¹⁰ Nnɛnemmye nnó Eɔwɔ apyɛ́ɛ me mkpe nge meti nana manchwó ge enyú, mbɔ́gɛ́ nnó mbɔ́ ne ji aklege. ¹¹ Me nshyagé manchwɔ́ nge enyú nnó mpye enyú débɔ́ echyɛ́ ewé Mendoó Ukpea echyɛ́ge nnó enyú débɔ́ eshyɛ́ déwene né depɔ́ré Eɔwɔ. ¹² Genó eyigɛ́ me njógɛ́ mbɔ́ gelú nnó esé ne enyú depoógɛ́ ate né metɔ́ɔ ewé défyɛ́ɛ ne Eɔwɔ. Enyú dékágɛ́ poógɛ́ me né metɔ́ɔ ewé défyɛ́ɛ ne Eɔwɔ me ntó nkágɛ́ poógɛ́ enyú.

¹³ Aηme ba, nkelege nnó enyú dékaá nnó me nshuú ndɔ́, ndɔ́ ne ndɔ́ manchwó gé enyú, nnó mpye bɔ́ɔ abifɔ́ né melɔ́ nyú ntó afyɛ́ɛ metɔ́ɔ ne Jisɔs wye ndere mpyɛ́ɛ né malɔ́ ayifɔ́ ayi bɔ́ɔ abi alá pó bɔ́ɔ Jus. Yémbɔ́ kpaá te nana nge f́ meti manchwó nge enyú wó. ¹⁴ Genó eyigɛ́ me mbɔ́ɔ mampye gelú nnó me mbɔ́ mangaré abya melóméló mbaá bɔ́ɔ abi ágene genɟbɔ́ ne abi álú ame gemua abi ákaá genó ne abi alá akágɛ́. ¹⁵ Ndere elúmbɔ́, nshyagé dɔ́ɔ mangaré enyú abi délú né Rom abya melóméló.

16 Néndé mmye εγβοό fó me mangaré abya melóméló. Ji ne awyaá utó Εσωω εβι uferegé yéndémuú ayi áfyéé metóó ne Jisós né εfwyale gabo. Ελο mβε ne βοό Jus εkwóné mbaá βοό Grek. 17 Abya melóméló yina agaregé ndere Εσωω apyεé nnó εsé δεβε cho. Εσωω apyεé mβο, mβοgé défyεgé metóó ne ji τε ula ulóó kpaá τε kwyakwya, ndere asame né mmu ηwe Εσωω nnó, “Muú ayi Εσωω apyεé ji abεé cho gétúgé áfyéé metóó ne ji abóó γεηwá.”

Εσωω achyεge nye εfwyale mbaá βοό abi ápyεé nchye

18 Εσωω alere ndere metóó εσοό ji né mfaánebuú ne βοό abi ápyε gabo ne nchye. Nchye ayi βοό bina ápyεé ágbεé nnó βοό ákágé fó wáwálé ayi mekomejóó Εσωω aleregé. 19 Εσωω achyεgé nye εbwó εfwyale néndé yéndégenó eyigé muú abóó mankaá né depóre Εσωω, εbwó ákaá me geji. Εσωω jimboó apyεé εbwó ákaá geji. 20 Εbwó ákágé gá fó gemεge bwó né mbaá gabo ayi εbwó ápyεé, néndé τε gébé eyigé Εσωω akwyεé mfaá ne mme, βοό ábó ákáge kaá gefógé muú ayi ji alú né mbaá unó bi ji akwyεé yé élé álá aγενé fó ji ne amε. Unó bina ne uleregé utó bií εβι ula ubyεé ne ulerege ntó nnó ji alú Εσωω wáwálé. 21 Εbwó akaá Εσωω, yémbo áchyεgé fó ji ενógé εwé abóó manchye ji. Yé mantamege ji atamegé fó. Yémbo ákwe kenékéné né uferé bwó ne

matóó bwó ákwe kendeé eké gemua. 22 Εbwó aké awyaá défóó, yémbo álú lé ukekené βοό. 23 Εbwó ályaá manógé Εσωω muú álá gboó, álá nógé lé aló uka abi áfulé akwaá βοό ágboó, dénywone, menya uká, ne eyi εκene uwya mme.

24 Ndere elúmba, Εσωω alyage εbwó nnó ápyεgé gekwekwe gepo ne nnó apyεge unó bi uchyεgé mekpo unóó né mbaá ate. 25 Εbwó áshya mankame ne wáwálé ayi atome ne Εσωω, álá ákame lé ne genó eyi gebyo. Εbwó ánógé ne áfεgé lé unó bi Εσωω akwyεé. Ashya manógé Εσωω jimboó muú akwyεé unó bina. Ji alu muú ayi εsé déboó manógé τε kwya kwyaá. Amen.

26 Gétúgé ubobo unó bina εβι εbwó ápyεé, Εσωω alyage εbwó nnó abo mmwólé mampyεgé depóre ubele εtiré dégboó mmye. Andée bwó ályaá gefógé ubelé εβι áboó mambelegé ne ande, álá belé lé ne ate andée. 27 Wyεmbo ntó ne ande ályaá mambelege ne andée, álá belé élé ne ate ande. Ande ápyεé ubobo unó bi ugboó mmye ne ate ande. Getu eyigémbo, εbwó ambóó ákuú εfwyale né gemεge bwó εwé εbwó abóó mange gétúgé gabo bwó.

28 Te mbaá εbwó áshya mamfere genó eyi gelú chó eyi getome ne Εσωω, Ji alyage nnó εbwó áferege lé unó uboubo ápyεgé unó bi muú álá βοό mampyεgé wó. 29 Matóó bwó agbeé ne nchye ufóó ufóó. Apyεé

gabo, ányéé manwaá, apaa bɔ́, áfyéé ame né unó bɔ́ bi cha, áwane bɔ́, ámmýéé mammye, ábwólege bɔ́, áteé wye lé gabo ne bɔ́, ne ájógé bɔ́ mesomeso. ³⁰ Achɔ́ mabɔ́ ate, ápaá Èsɔ́wɔ́, áwyaá nenja, ábwége mmye, ádoó ebwɔ́ ewome, ákwýege mati make ayi ápyéé nchye, áwuú fɔ́ ne ante ne amma bwɔ́. ³¹ Alú unkekene bɔ́. Anyégémeno nnó ápyéé genó, ápyéé fɔ́ geji. Ágené fɔ́ bɔ́ meshwe, ábálege matɔ́ ne bɔ́. ³² Yé lé ebwɔ́ ákaá chanéné nnó ebé Èsɔ́wɔ́ eké bɔ́ abi ápyéé ufɔ́ unó bina abɔ́ mangbo, ebwɔ́ ápye fɔ́ lé ubiubi, áfégé ntó bɔ́ abi ápyéé ubi.

2

Èsɔ́wɔ́ asɔ́ nyé mpa yéndémuú

¹ Ngarege enyú abi désɔ́ mpa bɔ́, dékágé gá fɔ́ gemegé nyú gébégé déke désɔ́ mpa, yé debe ndé ufɔ́ bɔ́. Mbɔ́ ne elú wáwálé ne enyú ako néndé ndere enyú désɔ́ mpa yimbɔ́, mbɔ́ ne enyú ambɔ́ ntó dékwene mpa gétúgé nnó enyú ambɔ́ abi délú ampáne mpa dépyéé ntó wýéé ufɔ́ unó ebimbɔ́. ² Èsé dékaá nnó Èsɔ́wɔ́ asɔ́ mpa wuú cho mbaá bɔ́ abi ápyéé ufɔ́ unó bina. ³ Enyú déferé nnó déké déjógé nnó bɔ́ abi ápyéé ufɔ́ unó bina ákwe mpa ne enyú ambɔ́ ntó déké dépyéé wýéé ubi dékágé bo unɔ́ mpa Èsɔ́wɔ́? ⁴ Waá enyú débyaá mbɔ́ élé galógáló ayi Èsɔ́wɔ́ aleregé, dépɔ́ etiré ji abyaa ne metɔ́ ewé ji ákoge? Waá

enyú dékaá fɔ́ nnó galógáló ayi Èsɔ́wɔ́ aleregé alú nnó apýe enyú dékwɔ́ré matɔ́ nyú délyaá gabo wɔ́? ⁵ Yémbɔ́ enyú denɔ́ matɔ́ ne détoó mekpɔ́. Ndere elúmbɔ́, enyú dépyembɔ́ lé nnó né bíí bi Èsɔ́wɔ́ alerege nyé metɔ́ usɔ́ wuú mbaá bɔ́ abi ápye gabo, ji áchýéé enyú efwyale ewé enja kpaá épwɔ́. Ne ji asɔ́ nyé mpa wuú cho. ⁶ Néndé Èsɔ́wɔ́ achýege nyé yéndémuú nsa ayi akwane ne ji né unó bi ji apýéé. ⁷ Né mbaá bɔ́ abi ákoge metɔ́ ápyéé wye galógáló ne bɔ́, ákelegé nnó Èsɔ́wɔ́ achýéé ebwɔ́ ngɔ́, enógé ne genwá eyigé alá gbóó, Èsɔ́wɔ́ apýe nyé ebwɔ́ abɔ́ genwá eyi gélágé byé. ⁸ Yémbɔ́ mbaá bɔ́ abifɔ́ abi atee lé gemege bwɔ́, áshýá manwú genó eyi gelú cho ne ápye élé unó bi úlú gyéé, metɔ́ esɔ́ nyé Èsɔ́wɔ́ ne ebwɔ́, achýéé ebwɔ́ efwyale. ⁹ Ne efwyale ne ubalé ubeé nyé dɔ́ né mbaá yéndémuú ayi apýéé gabo, elɔ́ mbe né mbaá bɔ́ Jus ekwɔ́né mbaá bɔ́ Grek. ¹⁰ Yémbɔ́ yéndémuú ayi apýe unó bi úlú cho, Èsɔ́wɔ́ achýege nyé ji ngɔ́, enógé ne nesɔ́, elɔ́ né bɔ́ Jus ekwɔ́né mbaá bɔ́ Grek. ¹¹ Mbɔ́ ne elu néndé Èsɔ́wɔ́ agyale fɔ́ angya ne muú fɔ́. ¹² Bɔ́ abi alá kaá ebe Èsɔ́wɔ́ wɔ́, ápyege gabo ánóme mme detu ndere bɔ́ abi alá kaá ebe Èsɔ́wɔ́ wɔ́. Ne bɔ́ abi ákaá ebe Èsɔ́wɔ́, ápyégé gabo, Èsɔ́wɔ́ ássɔ́ mpa bwɔ́ ndere ebe ejɔ́. ¹³ Bɔ́ abi áwuú lé ebe wuú ne alá pyéé fɔ́ genó eyigé ebe ejɔ́, Èsɔ́wɔ́ ágarege fɔ́ nnó álú cho né mbe ushu wuú. Yémbɔ́

bɔɔ abi áwuú ebe ne ápyéé genó eyigé ejɔɔ, ebwɔ ne Esɔwɔ ágarege nnó álú cho né mbe ushu wuú. ¹⁴ Bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus, ákaá fɔ ebe Esɔwɔ wɔ. Yémbɔ aké ápyéé genó eyigé ebe ejɔɔ alá kágé, álerege nnó ákage genó eyi gelu cho ne eyi gelu gyéé, yé lé ebwɔ alá pɔ ne ebe. ¹⁵ Gepɔgɔgɔ bwɔ gelere nnó genó eyigé ebe ekelegé, gelu né mmu matɔɔ bwɔ. Ne matɔɔ bwɔ ntó ágaregɔ nnó genó eyina gelu wáwálé, te mbaá gébé eyifɔ ufere bwɔ ugarege ebwɔ nnó alu gyéé, gébé eyigé fɔ ugarege ebwɔ nnó alú cho, ¹⁶ mbɔ ne ebeé nyɛ né bií bi Esɔwɔ apyéé nyɛ Kras Jisɔs asɔ mpa bɔɔ néndé ji akaá unɔ bi úlú bibií né ufere akwaá. Mbɔ ne abya melóméló ayi me ngarege ájɔɔ.

Ndere bɔɔ Jus alú ne ebe

¹⁷ Mbɔgɔ wɔ alú muú Jus, ne ɔlyíí mmyɛ ne ebe Mosis, ɔdoó ebwɔ ewɔme nnó ɔlú muú Esɔwɔ. ¹⁸ Nkaá genó eyigé Esɔwɔ akelege nnó wɔ ɔpyege, ɔkaá ntó genó eyi gelu cho ne eyi gelu gyéé gétúgɔ alere wɔ ebe. ¹⁹ Ne ɔkaá ntó nnó wɔ ne ɔjamé bɔɔ amɛ nónómé meti ne ɔlú eke genɔgbɔ mbaá bɔɔ abi alu né gemmua. ²⁰ Wɔ ɔfere nnó ɔkágé chyéé majye mbaá ukenkene bɔɔ ne ɔlerege bɔɔ abi alá ákage depɔré Esɔwɔ. Ne ɔfere nnó ebe ewé wɔ ɔkaá ewyaá defɔɔ deko chóncho ne wáwálé meko. ²¹ Wɔ muú ɔjyeé bɔɔ majyeé, wɔ ntó ɔchyege fɔ geme jye majyeé? Wɔ ɔgarege bɔɔ nnó, ájogé fɔ ejo, yémbɔ wɔ mbɔɔ ɔjɔɔ. ²² Wɔ ɔké bɔɔ ákwege

fɔ ulɔ, wɔ mbɔɔ ɔkwene. Ɔpaá aló uka yémbɔ ɔjɔɔ ejo né matoó bwɔ. ²³ Wɔ ɔdoó ebwɔ ewɔme nnó ɔkágé mabe Esɔwɔ, yémbɔ ɔchyege Esɔwɔ mekpo unɔɔ gétúgɔ ɔkwene mabe jii, ²⁴ néndé asá né mmu nyɛ Esɔwɔ nnó, “Bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus, áchɔɔ mabɔ Esɔwɔ gétúgɔ genó eyigé enyú bɔɔ Jus dépyéé.”

²⁵ Mansɔ muú nsɔ nnó abe muú Jus, alú genó gelógéló mbɔgɔ muú aké abelege mabe Esɔwɔ. Yémbɔ mbɔgɔ ɔla ɔbelege mabe Esɔwɔ, ɔlú wye eké muú ayi alá asɔɔ ji nsɔ wɔ. ²⁶ Mbɔgɔ muú ayi alá asɔɔ ji nsɔ wɔ aké abelege mabe Esɔwɔ, nnó Esɔwɔ asele fɔ ji nnó alú wye eké muú ayi asɔɔ ji nsɔ? ²⁷ Ndere elúmbɔ, bɔɔ abi alá asɔɔ ebwɔ nsɔ wɔ, yémbɔ ábelegé mabe Esɔwɔ, ebwɔ alerege nyɛ enyú nnó dékwe mpa, néndé yé lé enyú déwyaá mabe Esɔwɔ né nyɛ ne asɔ enyú nsɔ dékwene áji. ²⁸ Muú ayi alu muú Jus wáwálé apɔ fɔ ayi awyaá geloge bɔɔ Jus né meko menyammyɛ. Yé nsɔ ayi wáwálé apɔ fɔ genó eyigé afyeé muú né mmyɛ bɔɔ ágɛne. ²⁹ Muú ayi alú muú Jus wáwálé alú élé muú ayi asɔɔ ji nsɔ ayi metɔɔ, mmyɛ eké Mendoó Esɔwɔ epyéé nnó ji akwɔre metɔɔ wuú abe cho né mbe ushu Esɔwɔ. Elé Mendoó Esɔwɔ ne epyéé utɔɔ bina epɔfɔ mabe ayi asame mme. Yéndémuú ayi akwɔré né gefɔɔ eyina, alu muú ayi Esɔwɔ ne afegé ji, epɔfɔ wye lé akwaá.

3

1 Ndere mechō ewéna elúmbō, ndé nsa ayi muú abōó mbōgé abege muú Jus? Ne ndé galógáló ayi muú abōó mbōgé asogé ji nso? 2 Galógáló alu dōó mambē muú Jus. Genó eyigé mbē gelu nnó Esōwō afyé mekomejōó wuú né amu bōó Jus. 3 Ne mbōgé ebwō ápyeé fō genó eyigé Esōwō akelege nnó ebwō apyēge, nnó Esōwō apyēé fō genó eyigé ji anyémeno nnó apyēé? 4 Chacha. yé lé ekage bē nnó yéndemuú alú muú gebyō, Esōwō ajógé wyē wáwálé. Asá né mmu ηwe Esōwō nnó, “Bōó agené nyē nnó genó eyigé wō ojógé gelú cho ne opagé mpa wyéé, okwilege.”

5 Yémbō mbōgé gabo ayi esé depyēé alere ndere Esōwō alu cho, ndé genó esé dékágé jōó? Nnó Esōwō apó fō cho manchyēé esé efwyale gétúgé gabo ayi esé dépyeé? (Ge mbō ne bōó abifo ajógé). 6 Ekágé bē fō mbō! Mbōgé nnó Esōwō apó fō cho, epyémbō nnó ne ji aso mpa bōó mme?

7 Muú fō akágé nyegé wyē mbeé aké, “Mbōgé gebyō eyigé me mbyōgé gepyē nnó bōó age nnó Esōwō ajógé wáwálé, ne gepyē ji abōó ηgō, ulannó ne Esōwō agarege nnó me nlú gyéé né gabo ayi mpyeé?” 8 Bōó abi áferege mbō áké, “Ndere dépyeé gabo, mbōntó ne galógáló achwōó.” Bōó abifo áchōó me mabō áké ge mbō ne me ngarege. Esōwō achyēge nyē ebwō efwyale ewé ekwane ne ebwō.

Yē muú ayi alu cho né mbē ushu Esōwō apō

9 Ne nana yé? Nnó esé bōó Jus dépwō bōó abi alá pō fō bōó Jus? Chacha. Me ngaré me nnó bōó mme yé bōó Jus ne bōó Grek gabo abō ebwō deba. 10 Elú wyē ndere asame né mmu ηwe Esōwō nnó, “Yé muú ayi alú cho né mbē ushu Esōwō apó, yé ama apó. 11 Yé muú ama ayi akágé wáwálé ayi atome ne Esōwō apó ne yé ama ayi akelege mankwōlege Esōwō apó. 12 Bōó ako átí meso ne Esōwō, ebwō ako áfe gyéé, yé muú ama ayi apyē galógáló apó ηgba yé ama apó. 13 Mejōó ewé etanege ebwō né meno elú eké gebe gebogebo eyi getanege né mmu menome. Manōme bwō agarege elé gebyō gejigeji. Mejōó ewé étanege ebwō né ubō meno elú eké nchye utō. 14 Mekomejōó ayi atanege ebwō meno agbeé ne ulwēre ne nchye. 15 Manwá muú alu ebwō wáwá. 16 Yéndé mbaá ayi ebwō ajyēé, áchōó bōó ne apyēé ebwō ágēne efwyale. 17 Ebwō akágé fō ndere abeé né nesō. 18 Ebwō anógé fō Esōwō chacha.”

19 Nana dékaá nnó yéndégenó eyigé ebē ejógé etomé ne bōó abi ebē ewémbō egbarege ebwō, nnó egbēge mano bōó abi akelege nnó agame gemēge bwō ne nnó epyē yéndemuú akpe né unōó mpa Esōwō. 20 Yé muú ayi abeé cho né mbē ushu Esōwō gétúgé apyē genó eyigé ebē ejōó apō, néndé elé gétúgé dékaá ebē ne dékaá nnó dépyeé gabo.

Esowa alere ese meti ewe dekage tane ne efwyale

²¹ Yembɔ nana Esowa alere ese meti ewe ji apyeɛ bɔɔ abeɛ cho ne mbe ushu wuu. Ebɔɔ fo mecho mampye ne ebe mambelɛ wɔ, ye ele genɔ eyigɛ ebe Mosis ne bɔɔ ekpavɛ Esowa abɔɔ me mbe ajɔɔ.

²² Esowa apyeɛ bɔɔ abeɛ cho ne mbe ushu wuu gebɛge afyegɛ metɔɔ ne Jisɔs Kras. Esowa apyembɔ mbaa bɔɔ ako abi afyɛɛ metɔɔ ne Jisɔs, agyale fo angya.

²³ Nɛndɛ bɔɔ ako apye gabo, ne akwɔne se mambɔ ngo Esowa wɔ. ²⁴ Yembɔ ne ulɔ melu Esowa, ji apye ebwɔ atɛne cho ne mbe ushu wuu ndere echye ewe ji achyegɛ gɛtugɛ uto Kras Jisɔs ebi uwenɛ gɛme gesɛ. ²⁵ Esowa achyɛɛ Jisɔs ndere gepɛ. Ji apyembɔ nnɔ ase manɔɔ miɪ apye nnɔ bɔɔ afyɛɛ metɔɔ ne Jisɔs. Esowa apyembɔ manlerɛ nnɔ ji alu cho, nɛndɛ nya mbe mbe, ji ako metɔɔ abya gabo ayi bɔɔ apyeɛ. ²⁶ Esowa apyembɔ manlerɛ ne gebɛ eyigɛ na nnɔ ji alu cho ne nnɔ bɔɔ afyɛge metɔɔ ne Jisɔs, ji apyeɛ ebwɔ abeɛ cho ne mbe ushu wuu.

²⁷ Ne nana ndɛ genɔ eyigɛ ese dekage do ebwɔ ewome nnɔ depyegɛ ne Esowa apyeɛ ese delu cho? Ye genɔ gepɔ, nɛndɛ mamferɛ muu ne efwyale apɔfɔ gɛtugɛ galɔgalɔ ayi ji apyeɛ, ele gɛtugɛ afyɛɛ metɔɔ ne Kras Jisɔs. ²⁸ Ndere elumbɔ, dekaa nnɔ muu abeɛ cho ne mbe ushu Esowa gɛtugɛ afyɛɛ metɔɔ ne Jisɔs, epɔfɔ gɛtugɛ abelege ebe. ²⁹ Waa nnɔ, Esowa alu le ayi

bɔɔ Jus ebwɔ ebwɔ? Nnɔ ji apɔ fo ntɔ Esowa ayi bɔɔ abi ala pɔ bɔɔ Jus? Wawale alu. ³⁰ Te mbaa Esowa alu ama, ji apye nye bɔɔ abeɛ cho ne mbe ushu wuu mbɔge afyɛge metɔɔ ne Jisɔs. Ye asɔ ebwɔ nsɔ, ye asɔ ebwɔ nsɔ wɔ. ³¹ Ndere elumbɔ, ele defyɛɛ metɔɔ ne Jisɔs, nnɔ deɔ nnɔ ebe efu se ye genɔ wɔ? Ngba wɔ. Ebe elu genɔ ne debɔ manogɛ ewu.

4

Demeɛ mechɔ ewena ne gekwenege Nte se Abraham

¹ Ndere mechɔ ewena ewe etome ne mbe cho ne mbe ushu Esowa, ndɛ galɔgalɔ ayi ese dekage jɔɔ ye nnɔ akwale Abraham gekwenege nte se ndere akwaa akelege?

² Mbɔge nnɔ Esowa abɔ apyeɛ ji abe cho ne mbe ushu wuu gɛtugɛ utɔɔ ululɔ ebi ji apyeɛ, mbɔ ji abɔ awyaa genɔ eyigɛ ji akage do ebwɔ ewome. Yembɔ ji apɔ ne genɔ eyigɛ ji akage do ebwɔ ewome ne mbe ushu Esowa. ³ Asa ne mmu nwe Esowa nnɔ, “Abraham afyɛɛ metɔɔ ne Esowa, getu eyigembɔ Esowa ase nnɔ ji alu cho ne mbe ushu wuu.” ⁴ Muu apyegɛ utɔɔ achyegɛ ji nka, eji epɔfɔ ndere echye ewe achyegɛ muu detu. Elu ele genɔ eyigɛ ji abɔɔ manse gɛtugɛ utɔɔ ebi ji apyeɛ. ⁵ Yembɔ muu ayi ala lii fo mmye ne utɔɔ ululɔ ebi apyeɛ, ne afyɛɛ le metɔɔ ne Esowa muu awyaa uto mampyeɛ bɔɔ abi apyeɛ gabo abe cho ne mbe ushu wuu, Esowa aselɛ nnɔ muu yimbɔ

alu cho né mbe ushu wuu gébégé áfyéé metóó ne ji. ⁶ Wyembó ntó ne mfa Devid ájóó aké, metóó megómegó eja nnó ne muú ayi Ésówó asele nnó alu cho né mbe ushu wuu, yémbó épó fó élé gétúgé utóó ulóóló ebi ji apyéé. ⁷ Ajóó aké, “Metóó megómegó ebeé ne bóó abi Ésówó ájinte gabo ayi ebwó ápyéé, ne ábyaá ji. ⁸ Metóó megómegó ebeé ne muú ayi Ésówó asele nnó apyéé fó gabo wó.”

⁹ Ndere elúmbó, nnó metóó megómegó ewéna elú lé ne bóó abi ásóó ebwó nsó ebwó ebwó, waá elú ntó ne abi alá ásóó ebwó nsó wó? Esé déjógé me nnó Abraham áfyéé metóó Ésówó ase nnó ji alu cho né mbe ushu wuu. ¹⁰ Ndé gébé mechó ewéna epyé? Gemé gé nnó asó nya Abraham nsó, waá gébégé ásóó me ji nsó? Elé gemége nnó asó ji nsó, epóó gébégé ásóó me ji nsó. ¹¹ Nsó ayi ásóó Abraham alu élé gelo eyi gelere nnó Ésówó abó me mbe ase nnó Abraham alu cho ndere afyéé metóó ne ji gemége nnó ásóó ji nsó. Epyembó nnó Abraham abe nte bóó ako abi áfyéé metóó ne Ésówó ayi alá ásóó ebwó nsó wó. Ndere elúmbó, Ésówó asele ntó ebwó nnó alu cho né mbe ushu wuu. ¹² Ne Abraham alu ntó gekwenege nte bóó abi alá ásóó ebwó nsó jijji wó, yémbó áfyéé ntó metóó ne Ésówó wye ndere gekwenege nte se Abraham afyéé gemé gé nnó asó ji nsó.

¹³ Ésówó anyé nya meno ne Abraham ne upyáne bíí, nnó mme yina abéé nye

awu bwó. Menomenyéé ewéna épóó gétúgé Abraham apyéé genó eyigé ebe ejóó, élé gétúgé Abraham áfyéé metóó ne Ésówó, ne ji aselé nnó Abraham alu cho. ¹⁴ Mbógé ebeé nnó genó eyigé Ésówó anyémeno, achyé gé lé mbaá bóó abi ábélege ebe, mbó metóó mamfyé ne Ésówó epó yé ne nsa, ne menomenyéé Ésówó elú lé detú. ¹⁵ Gétúgé genó eyigé ebe ejóó Ésówó alerege metóó usóó wuu mbaá bóó abi alá ákwélege ewú. Ne mbógé ebe ela epó, muú ntó ákwene fó ebe.

¹⁶ Ndere elúmbó, genó eyigé Ésówó anyémeno nnó apyéé, gekene ne metóó mamfyéé ne ji. Ge mbó ne elú nnó, genó eyigémbó gepyé gétúgé Ésówó alome melu. Ne ji alerege ulóó melu mbaá baá Abraham ako. Ne baá Abraham ápó fó bóó abi ábélege ebe ewú ewú, álu ntó bóó abi áfyéé metóó ne Ésówó ndere Abraham abó afyéé nya. Gé mbó ne elú néndé Abraham alu nte mbaá esé ako abi défyéé metóó ne Ésówó. ¹⁷ Ne elú wye ndere ásame né mmu nwe Ésówó nnó, “Me mpyé nnó wó óbe nte gejamé gé bóó né gejamé gé maló.” Ne Abraham alu nte se esé ako né mbe ushu Ésówó, muú yi Abraham áfyéé metóó ne ji. Ésówó muú apyéé bóó ákwélege né negbo, ajógé genó eyi gebó gela gepó gelu.

¹⁸ Ésówó ájógé mbó, Abraham akamé, ne anéré metóó nnó genó eyigé Ésówó anyémeno, gepyé nye, yé élé elú eké épóó kókóge nnó genó yimbó gepyé. Ne Abraham

alu nte gejamégé bɔ́ó né gejamégé malɔ́ wye ndere Ɛsɔ́wɔ́ ajɔ́ó nnó, “Upyáne byéé ubéé nye gejamégejame eké ambe né mfaánebuú.”¹⁹ Ne Ɛsɔ́wɔ́ ájɔ́gé mbɔ́ Abraham abɔ́ó fɔ́ gepwa mamfyé metɔ́ó ne ji wɔ́, yé elé ji akaá nnó ákage bye se maá gétúgέ ákwɔ́né usaá anme uta, ne mendée wuú Sara ntó alu menkwɔ́ mendée.²⁰ Abraham alyaá fɔ́ mamfyé metɔ́ó ne Ɛsɔ́wɔ́ wɔ́, ne apó ne dembyɔ́ né genó eyigé Ɛsɔ́wɔ́ anyéméno nnó apyéé. Yémbɔ́ metɔ́ó ewé ji afyéé ne Ɛsɔ́wɔ́ etóó wye toógé ne aféége Ɛsɔ́wɔ́,²¹ néndé ji akaá chanéné nnó Ɛsɔ́wɔ́ apyéé nye wye genó eyigé ji anyéméno nnó apyéé.²² Gé ula bi Ɛsɔ́wɔ́ asele nnó Abraham alu cho né mbe ushu wuú, gébégé ji áfyéé metɔ́ó ne ji.²³ Mekomejɔ́ó yina ayi ásame né mmu ɲwe Ɛsɔ́wɔ́ nnó, “Ɛsɔ́wɔ́ ase nnó Abraham alu cho né mbe ushu wuú”, ása fɔ́ lé mampóó Abraham jimbií wɔ́,²⁴ ása ntó mampóó esé abi Ɛsɔ́wɔ́ apyéé nye nnó débe cho né mbe ushu wuú mbɔ́gé défyéé metɔ́ó ne ji muú apyéé Ata sé Jisɔ́s akwilé né negbo.²⁵ Ɛsɔ́wɔ́ achyéé ji nnó agbo gétúgέ gabo sé ne apyéé ji akwilé né negbo nnó apyéé esé débe cho né mbe ushu wuú.

5

Esé déwyaá nesɔ́ ne nechóchó gétúgέ Ɛsɔ́wɔ́ apyéé esé délú cho né mbe ushu wuú

¹ Te mbaá Ɛsɔ́wɔ́ apyéé esé detene cho né mbe ushu wuú gébégé défyéé metɔ́ó

ne Jisɔ́s, esé délú nesɔ́ ne ji gétúgέ genó eyigé Ata sé Jisɔ́s Kras apyéé.² Ne gétúgέ esé défyéé metɔ́ó ne ji, Ɛsɔ́wɔ́ apyéé esé dége meti ewé ji alerege esé galógaló ayi dégene mbɔ́ nana. Ndere elúmbɔ́ esé déwyaá metɔ́ó megómégó gétúgέ déneré metɔ́ó nnó débɔ́ó nye ntó ngɔ́ ayi Ɛsɔ́wɔ́ awyaá.³ Genó eyigé fɔ́ ntó eyigé esé déwyaá metɔ́ó megomegɔ́ wyeé gelu nnó, dégene efwyale yémbɔ́ dékaá nnó efwyale ewémbɔ́ epyéé elé nnó esé dékógé metɔ́ó.⁴ Metɔ́ó mekogé epyéé esé débéé ne gepɔ́ gelógéló. Gepɔ́ gelógéló gepyéé esé dénerere metɔ́ó nnó Ɛsɔ́wɔ́ achyége nye esé genó eyi ji anyéméno.⁵ Metɔ́ó ewé dénerere ne Ɛsɔ́wɔ́ ebeé fɔ́ detu néndé Mendoó Ukpea epyéé gejegé Ɛsɔ́wɔ́ gegbeé esé né matɔ́ó. Ne Mendoó Ukpea ewémbɔ́ elé echye ewé Ɛsɔ́wɔ́ achyéé esé.

⁶ Néndé né gébé eyigé esé déla dékágé pɔ́ó fɔ́ gemege esé, Kras achwɔ́ wye né gébé eyigémbɔ́ eyigé Ɛsɔ́wɔ́ abɔ́ ajyaá, agbo mampóó esé bɔ́ó abo.⁷ Eɲwerege ne muú akame nnó agboó gétúgέ muú ayi alu cho né mbe ushu Ɛsɔ́wɔ́, yé elé muú ayifɔ́ ákagé kame mamgbo gétúgέ muú ayi awyaá gepɔ́ gelógéló.⁸ Yémbɔ́ Ɛsɔ́wɔ́ alere nnó ji abɔ́ gejeé ne esé, néndé yé né gébé eyigé esé delu dépyéé wyeé gabo, Kras agbo gétúgέ sé.⁹ Ɛsɔ́wɔ́ ake ne manoó Jisɔ́s mampyé esé débe nana cho né mbe ushu wuú. Genó eyi gepwɔ́ó amu gelu nnó Ɛsɔ́wɔ́ akene

nye ne Jisᵋs áfere esé né metᵋᵋ¹⁰ usᵋᵋ wuú. Esé debᵋ delú bᵋᵋ máwámé Esᵋwᵋ, yémbᵋ gétúgᵋ negbone maá wuú, ji apye esé dényéé nesᵋ ne ji. Ne te mbaá esé dényéé nana nesᵋ ne Esᵋwᵋ genó eyi gepwᵋᵋ amu gelu nnó, aferege nye wye esé né efwyale gabo gétúgᵋ Kras muú alu mebe. ¹¹ Ebyéé fᵋ mbᵋ wᵋ, esé déwyaá ntó metᵋᵋ megómégᵋ ne Esᵋwᵋ gétúgᵋ genó eyigᵋ Ata Jisᵋs Kras apyeé. Ji apyeé esé dema dényéé nesᵋ ne Esᵋwᵋ.

Adam achwᵋ ne negbo, Kras achwᵋ ne genwᵋ

¹² Gabo achwᵋ fa mme gétúgᵋ muú ama. Ne gabo achwᵋ ne negbo. Gétúgᵋ gabo, negbo nesane mbaá meko néndé yéndémuú apyeé gabo. ¹³ Gemege nnó Esᵋwᵋ achyéé ebe mbaá Mosis, bᵋᵋ ápyeé me gabo, yémbᵋ, Esᵋwᵋ áse fᵋ nnó bᵋᵋ ápye gabo wᵋ néndé abᵋ alu dafyeé ebe. ¹⁴ Yémbᵋ ᵋᵋ né gébége Adam ᵋkwᵋné eyigᵋ Mosis, bᵋᵋ ako ágbᵋ yé ebe lé bᵋᵋ abi álá ápye gabo eké ayi Adam wᵋ. Mmye ké ebwᵋ áshya fᵋ manwú ne genó eyi Esᵋwᵋ ajᵋᵋ wᵋ. Né mati ayifᵋ Adam afu muú ayi achwᵋᵋ nye. ¹⁵ Yémbᵋ echye ewé Esᵋwᵋ achyege bᵋᵋ detu epᵋfᵋ eké gabo ayi Adam apyeé. Wáwálé elú nnó gejamégᵋ bᵋᵋ ágbᵋ gétúgᵋ gabo ayi muú yimbᵋ ama apyeé, yémbᵋ galógálᵋ ayi Esᵋwᵋ alerege aja kpaá apwᵋ amu. Ne wyembᵋ ntó ne echye ewé ji achyege gejamégᵋ bᵋᵋ detu gétúgᵋ

galógálᵋ ayi muú yimbᵋ ama alerege ejame dᵋᵋ. Ne muú yimbᵋ elé Jisᵋs Kras. ¹⁶ Echye ewé Esᵋwᵋ achyege bᵋᵋ detu elú cha ne gabo ayi muú ama apyeé. Ne gétúgᵋ gabo yina, Esᵋwᵋ asᵋ mpa nnó bᵋᵋ ako ákwe. Yémbᵋ yé elé gabo ayi esé dépyeé ajame dᵋᵋ, Esᵋwᵋ apyeé esé délu cho né mbe ushu wuú gétúgᵋ galógálᵋ ayi muú ama aleré. ¹⁷ Elú wáwálé nnó gétúgᵋ gabo ayi muú ama Adam apyeé, bᵋᵋ ako ágbᵋ. Yémbᵋ genó eyi gepyeé gétúgᵋ genó eyi muú ama, Jisᵋs Kras apyeé gelo kpaá gepwᵋ yéndegenó. Ne gelu nnó Esᵋwᵋ alerege nye gejamégᵋ galógálᵋ mbaá bᵋᵋ ne apye nye ebwᵋ átene cho né mbe ushu wuú. Ne bᵋᵋ bimᵋ ako ábeé nye né genwᵋ eyi gepwᵋᵋ amu.

¹⁸ Wye ndere gabo ayi Adam apyeé, apyeé bᵋᵋ ako ákwene mpa, mbᵋntó ne galógálᵋ ayi Jisᵋs Kras aleré, apyeé Esᵋwᵋ agaré bᵋᵋ nnó ákwe mpa wᵋ achyéé ebwᵋ genwᵋ eyi gélágᵋ byé. ¹⁹ Néndé ndere muú ama álá awu ne Esᵋwᵋ wᵋ apyeé gejamégᵋ bᵋᵋ ála bᵋᵋ abi ápyeé gabo, mbᵋntó ne gétúgᵋ muú ama yi áwuú ne Esᵋwᵋ, Esᵋwᵋ apyeé nye gejamégᵋ bᵋᵋ álaá cho né mbe ushu wuú.

²⁰ Ebe epye gabo ama aja lé dᵋᵋ. Yémbᵋ yéndé mbaá ayi gabo ajame dᵋᵋ, Esᵋwᵋ ntó alerege wye galógálᵋ wuú gejamegejame. ²¹ Epyembᵋ, nnó ndere gabo awyaá uto ebi achwᵋᵋ ne negbo, galógálᵋ ayi Esᵋwᵋ alerege apyeé nnó

bɔɔ ábɛ cho né mbe ushu
 Ɛsɔwɔ abɔ geɲwá eyi gélágé
 byé gétúgɛ genó eyigé Jisɔs
 Kras Ata sé apyéé.

6

*Bɔɔ abi áchome mmye ne
 Kras áwyaá geɲwá*

¹ Ɛsé déjógɛ mbɔ nnó yé né
 mechɔ ɛwéna ɛwé mengaré
 mbɔ enyú. Nnó déjyɛge wyeé
 mbe mampyɛge gabo nnó
 Ɛsɔwɔ alerege ɛsé galógáló
 wuú gejamegejame? ² Cha
 oo! dékágɛ pye fɔ mbɔ. Né
 mechɔ gabo, ɛsé degboó me
 debye ne ji. Ɛpyeémbɔ nnó
 ne démma déjyɛé wye mbe
 mampyɛge gabo? ³ Enyú
 dékaá nnó áwyaá ɛsé ako
 manaá Ɛsɔwɔ nnó décho
 mmye ne Kras Jisɔs. Manaá
 ami áwyaá mbɔ ɛsé maléré
 nnó ɛsé ntó dégbo uluá ne ji.
⁴ Nɛere elúmbɔ, ánií ɛsé ulua
 ne Kras gébégé áwyaá ɛsé
 manaá Ɛsɔwɔ ami maléré nnó
 ɛsé degbo ulua ne ji. Ɛpyeémbɔ
 nnó nɛere Nte se Ɛsɔwɔ asele
 uto bií apyéé Jisɔs Kras akwilé
 né negbo ɛsé ntó debe ne
 geɲwá eyi gekɛ. ⁵ Néndé, te
 mbaá ɛsé déchomé mmye
 ne ji né gefɔge negbo eníne
 na, elú wáwálé nnó ɛsé ntó
 déchome nyɛ mmye ne ji
 dékwilé né negbo nɛere ji
 akwilé.

⁶ Dékaá nnó Ɛsɔwɔ awɔ
 gekwenege gepɔ sé né mfaá
 gekwa ne Kras. Ji apyeémbɔ
 nnó áchɔ gekwenege gepɔ
 eyimbɔ eyi gebɔ gepyeé ɛsé
 dépyeé gabo nnó débɛge se
 áfwɛ mbaá gabo. ⁷ Néndé,
 muú agbogé, atane né

defwɛre gabo. ⁸ Ne te mbaá
 ɛsé dégboó ulua ne Kras,
 dékamé nnó dényɛ nyɛ geɲwá
 ne ji. ⁹ Ɛsé dékaá nnó Kras
 akwilé né negbo, nɛere
 elúmbɔ, ji amagé gbo sé, ne
 negbo ntó nepɔ sé ne uto
 né geɲwá jí. ¹⁰ Negbo eníne
 ji agboó, agbo damáa abyɛ
 ne gabo. Ne geɲwá eyigé ji
 awyaá nana alu choncho ne
 Ɛsɔwɔ. ¹¹ Mbɔntó ne enyú
 débɔɔ mansɛle gemɛge nyú
 nnó degbo me débye ne gabo,
 ne nana déwyaá geɲwá, délu
 choncho ne Ɛsɔwɔ gétúgɛ
 déchomé mmye ne Kras Jisɔs.

¹² Nɛere elúmbɔ, dékamege
 sé gabo abɔ enyú deba né
 gegbogboge menyammye
 nyú nnó apye enyú dépyege
 ubobo unó bi menyammye
 akɛlege nnó dépyege.
¹³ Délyage fɔ nnó mmwólé
 mampyɛ gabo ɛse uto gepɔge
 menyammye fɔ nnó gebe
 genó eyigé enyú déselé dépyeé
 nchye. Chyégɛ lé gemɛge
 nyú mbaá Ɛsɔwɔ nɛere bɔɔ
 abi ji áfere ɛbwó né negbo
 nnó ákpe né geɲwá. Chyégɛ
 yéndé gepɔge menyammye
 nyú mbaá Ɛsɔwɔ nnó dépyege
 elé unó bi úlú cho. ¹⁴ Néndé
 gabo apó sé ne uto né geɲwáge
 enyú gétúgɛ nnó dépɔ sé né
 amu ɛbe, déla lé né amu
 galógáló ayi Ɛsɔwɔ álerege.

*Ɛsé délu mampyɛge wye
 unó bi úlú cho*

¹⁵ Ndé genó ɛsé debɔɔ
 mampyɛge yé? Nnó ɛsé
 dépyege wye gabo elé déla
 depɔ sé né amu ɛbe, délaá
 né amu galógáló ayi Ɛsɔwɔ

alerege? Cha oo. ¹⁶ Dékaá fɔ nnó déchyege gemege nyú mbaá muú nnó déwúgɛ lé ne ji ndere áfwe, delú mbɔ lé afwe mbaá muú yimbɔ wɔ? Enyú débégé fɔ áfwe manwúgɛ ne gabo, áchwɔ́ nnó enyú ne negbo. Débégé afwe manwúgɛ ne ɛsɔwɔ ji apyéé enyú débée cho né mbe ushu wuú. ¹⁷ Yémbɔ matame mabe ne ɛsɔwɔ néndé nya mbembe enyú débɔ delu afwe mbaá gabo, nana enyú délé wúgɛ ne matɔ́ nyú mako wáwálé ayi áleré enyú. ¹⁸ ɛsɔwɔ aferé enyú né uto gabo ne nana déla áfwe mbaá ɛsɔwɔ mampyege lé genó eyi gelú cho. ¹⁹ Gógé me njɔ́ mecho ewéna ndere akwaá ájógé, néndé unó ujwerege enyú mankaá. Wye ndere nya mbembe enyú déchyéé upɔ́ menyammye nyú délaá áfwe mampyege gekwekwe gepɔ́ ne nchye gejamégejamé, mbɔntó ne nana débɔ́ manchyéé menyammye nyú meko mbaá ɛsɔwɔ ndere áfwe mampyege unó bi úlú cho nnó debe bɔ́ ukpea.

²⁰ Gébégé enyú debɔ́ delu áfwe mbaá gabo, enyú debɔ́ debɔ́ yé gébé mampyege unó bi úlú cho. ²¹ Ndé nsa ayi enyú débɔ́ débɔ́ né ubobo unó bi enyú debɔ́ dépyéé né gébé eyigémbɔ, ebi nana upyéé nnó mekpo unɔ́ egbare enyú? Nsa ayi muú abɔ́ kwyakwya né unó bina élé negbo. ²² Yémbɔ nana ɛsɔwɔ afere enyú né gabo. Enyú dela lé áfwe mbaá ɛsɔwɔ, ne nsa ayi débɔ́ wyéé alu

nnó enyú débée bɔ́ ukpea ne kwyakwya enyú débɔ́ ntó genwá eyi gélagé byé, ²³ néndé nsa ayi muú abɔ́ gétúgɛ apyéé gabo élé negbo. Yémbɔ echyé ewé ɛsɔwɔ achyege detu gétúgɛ déchome mmye ne Ata se Kras Jisɔs élé genwá eyi gélagé byé.

7

Bɔ́ Kras ápɔ́ sé né amu ebe Mosis

¹ Me njógé mecho ewéna ne enyú abi dékaá me ebe. Añme ba, enyú ako dékaá me ebe. Nnó dékaá fɔ nnó ebe egbarege muú élé gébége ji abege mebe wɔ? ² Dékágé méé mecho ewéna ne mendée menɔ. Ebe egarege nnó mendée menɔ abɔ́ mambe wye ne menɔ wuú né gébé eyigé menɔ wuú abeé mebe. Ne mbógé menɔ wuú agbógé ebe ewé echomé ji ne menɔ wuú elyage ji ala mmyemmye jíí. ³ Ndere elúmbɔ, mbógé menɔ wuú alu mebe ne alyaa ajyéé bele ne menɔ ayicha, ájógé nnó akwe ulɔ. Yémbɔ mbógé menɔ wuú agbogé, ebe emage gbaré sé ji ne abagé menɔ ayicha ájógé fɔ nnó akwe ulɔ. ⁴ Añme ba, wyembo ntó ne epyéé ne enyú. Né mecho ebe enyú dégbo me débye ne ewú néndé enyú delú upɔ́ menyammye Kras. Ne nana enyú délu bɔ́ muú ayi akwilé né negbo, nnó délerege ulɔ́ melu gétúgɛ dépyéé utɔ́ mbaá ɛsɔwɔ. ⁵ Gébégé esé délu dépyéé unó ndere gekwenege gepɔ́ sé gékélégé, ebe ebwyéé mmwólé

mampyege gabo emmyeé amu ne menyammye sé nnó dépyege ubobo unó bi uchwó esé ne negbo. ⁶ Ne nana Esòwò afere esé né amu ebe, néndé dégbo me débye ne ebe, genó eyi gégbaré esé eké bòò denò. Epyembò nnó, dépyege sé utòò Esòwò ndere ásame né gekwenege ebe, dépyege elé né meti meke ndere Mendoó Ukpea epogé esé nnó dépyege.

Ebe Esòwò elerege nnó esé dépyeé gabo

⁷ Déjógé mbò nnó yé? Nnó ebe ewú ambòò elú lé gabo? Cha oo. Yémbò wáwálé alu nnó ebe ne epyeé me nkaá genó eyigé ákuú nnó gabo. Mbògé ebe, ebé danjòò nnó, “Ofyegé fò amé né genógé muú yicha,” mbò me mbò nkágé fò ndere afyee amé né genógé muú yicha. ⁸ Yémbò elé gétúgé ebe ewéna ne gabo agene meti abweé me yéndé gepò eyigé nfyee amé né unó bó né yéndé meti ne mmwólé mampyege ufóufóò uboubò unó. Ebe ebé dampò, mbò gabo alu elé gegbogboge genó. ⁹ Me mbò mpò me ne efwyale gébégé nla nlú dankaá genó eyigé ebe ekelege nnó pye. Yémbò gébégé nkaá genó eyigé ebe ekelege nnó me mpye nla muú ayi apyee gabo. ¹⁰ Ndere elúmbò, me mgbo. Esòwò achyee ebe nnó bòò abò genwá, yémbò echwò me lé ne negbo, ¹¹ néndé gabo age meti né ebe abwólé me, ne awá me.

¹² Ndere elúmbò, ebe ewu ambòò elé ukpea ne yéndégenó eyigé ewú egarege gelú cho ne gelòme. ¹³ Nnó

genó gelógéló gechwó me lé ne negbo? Cha oo! Elé gabo ne abò akene ne genó gelógéló achwó me ne negbo. Epyeembò nnó dékaá gefòge genó eyigé gabo alu. Ndere elúmbò, ebe epye esé dékaá nnó gabo abò kpaá apwò amu.

Bòò Kras áwyá ummye mmummu

¹⁴ Esé dékaá nnó ebe elú genó gelógéló néndé etané mbaá mendoó Esòwò. Yémbò me nlú lé mekwaá. Me nla eké mefwé mbaá gabo. ¹⁵ Me nkágé fò genó eyigé me mpyeé néndé genó eyigé me nkelege mampye geji fò wó me mpyeé wó. Yémbò eyigé me mpaá geji ne me mpyeé. ¹⁶ Nana mbògé me nké mpyeé elé genó eyi me nla nkelege, ebyennó nkamé nnó ebe elòme. ¹⁷ Ndere elúmbò, epófò me mbòò ne mpye genó eyigémbò elé gabo ayi alú me né mmye ne apyee geji. ¹⁸ Nkaá nnó yé genó gelógéló eyi getanege né metòò wa gepò, mmye ké né gekwenege gepò ya. Me nwyaa metòò mampye genó gelógéló yémbò nkágé pye fò geji. ¹⁹ Galógáló ayi me nkelege mampye, mpye fò ji yémbò me mpyeé gabo ayi me nla nkelege fò mampye. ²⁰ Ne mbògé me mpyeé elé genó eyi me nla nkélege fò mampye ebyennó me fò wó mpye geji wó, elé gabo ayi alu me mmye ne apyee geji.

²¹ Ndere elúmbò, nge nnó ela me eké ebe fò, nnó yéndégbé nké nkelege mampye genó eyi gelú cho,

gabo akwɔ me ushu. ²² Né mmu metɔ́ wa, me ngboó mampyegé élé genó eyi ebe Esɔwɔ ejɔ́. ²³ Yémbɔ nkaá nana nnó ebe ewé egbare menyammye wa elu cha ne ebe ewé egbare metɔ́ wa. Ne ebe ewémbɔ ewé egbare menyammye wa élé gegbogboge gepɔ ya. Emmyeé ne ebe Esɔwɔ ewé me mgboó ne ewú. Elé ewú ne etene me nnó mmpyegé gabo. Ndere elúmbɔ me nla eké mefwe mbaá gegbogboge gepɔ ya. ²⁴ Eh, meshwe apyeé me ne gemye ya. Ndé muú ákágé fere mbɔ nye me né menyammye yina ayi átene me né negbo? ²⁵ Ntamege Nte sé Esɔwɔ néndé élé ji mbií ne ákágé fere me né negbo eníné na gétúgé genó eyigé Jisɔs Kras Ata sé apyeé.

Ndere elúmbɔ, né metɔ́ wa elu me nnó mpyege genó eyigé ebe Esɔwɔ ekelege. Yémbɔ gekwenege gepɔ ya gekelege élé nnó me mpyege genó eyi getené me né gabo.

8

Geɲwá eyigé Mendoó Ukpea echyegé muú ayi afyeé metɔ́ ne Kras

¹ Nana bɔ́ abi áchomé mmye ne Kras Jisɔs ákwene fɔ mpa Esɔwɔ, ² néndé gétúgé me nchome mmye ne Kras Jisɔs uto bi Mendoó Ukpea echyegé, ufere me né uto gabo ne uto negbo nnó mbé mebe. ³ Ebe ékágé fere fɔ esé né uto gabo néndé esé depɔ ne eshye mambele ewú. Yémbɔ Esɔwɔ abelé uméé mamfere

esé né uto gabo. Atɔ Maá wuú fa mme ne menyammye ne gepɔ wyé eké awese ne ji afu esé bɔ́ abi dépyeé gabo. Ne achyeé Maá wuú yina ndere gepɔ nnó anere ne gabo ayi esé dépyeé. ⁴ Esɔwɔ apyemba nnó, esé abi dela dépyeé fɔ unó ndere gekwenege gepɔ sé gekelege, dépyeé lé ndere Mendoó Ukpea echyegé esé uto, dépyege unó bi úlú cho ndere ebe ekelege nnó dépyege. ⁵ Bɔ́ abi apyeé unó ndere gekwenege gepɔ bwɔ gekelege, anerege matɔ́ bwɔ né mbaá unó bi gekwenege gepɔ gekelege. Yémbɔ bɔ́ abi apyeé unó ndere Mendoó Ukpea ekelege, anere matɔ́ mampyegé lé unó bi Mendoó Ukpea ekelege. ⁶ Mampyegé unó bi gekwenege gepɔ gekelege achwɔ́ ne negbo. Yémbɔ mampyegé unó bi Mendoó Ukpea ekelege achwɔ́ ne geɲwá eyi gélágé byé ne nesɔ. ⁷ Bɔ́ abi ápyeé unó bi gekwenege gepɔ gekelege átenege ukɔ́ ne Esɔwɔ, ebwɔ ábélégé fɔ ebe Esɔwɔ. Ne wáwálé alu nnó ebwɔ ákágé bele yé ewú. ⁸ Ewéna eléré nnó bɔ́ abi apyeé lé unó bi gekwenege gepɔ gekelege, ákágé pye fɔ metɔ́ ego Esɔwɔ. ⁹ Yémbɔ enyú dépyeé fɔ unó bi gekwenege gepɔ gekelege. Dépyeé lé unó bi Mendoó Ukpea ekelege, te ndere Mendoó Esɔwɔ elú enyú né mmye. Ne yéndemuú ayi álá pɔ́ ne Mendoó Kras né mmye apɔ́ fɔ muú Kras. ¹⁰ Yémbɔ, Kras abege ne nyu, yé élé menyammye

nyú agboó nyε gétúgé gabo ayi dépyεé, mandoó nyú áβεé abε gétúgé Εσωω apyεé enyú delú cho né mβε ushu wuu. ¹¹ Mbogé Mendoó Εσωω muú apyε Jisωs akwilé né negbo elú enyú mmyε, ji muú apyεé Kras Jisωs ákwilé né negbo achyεgé nyε ntó menyammyε nyú ayi ágboó genwá né uto mendoó wuu εwé elú enyú né mmyε.

¹² Ndere elúmba, aηme ba, εsé déwyaá genó eyigé débóó mampyε. Yémba gepa fó nnó dépyεgé unó bi gekwenege gepa gekεlege nnó dépyεgé, ¹³ néndé mbogé enyú deké dépyεé unó bi gekwenege gepa gekεlege nnó dépyεge, enyú dégboó nyε. Yémba Mendoó Εσωω epyεge enyú délyagé ubobo unó bi menyammyε akεlege kanjka, débóó genwá eyi gela gebyεé. ¹⁴ Bóó ako abi Mendoó Εσωω elerege ebwó genó eyigé abóó mampyε ne alu baá Εσωω, ¹⁵ néndé Mendoó εwé Εσωω achyεé enyú, epyεé fó nnó enyú déβε áfwε, dema defoge εfó. Mendoó εwémba epyεé lé nnó enyú deβε baá Εσωω. Mendoó εwémba ne epyεé nnó εsé dékuú Εσωω nnó, “Nte! Nte!” ¹⁶ Mendoó Εσωω chóncho ne mandoó sé ágarege nnó εsé delú baá Εσωω. ¹⁷ Te mbaá εsé delú baá Εσωω, εsé dényεé nyε yéndégenó eyigé ji anyémeno nnó achyεgé bóó bíí. Ne yéndégenó eyigé Εσωω áβεlege mbaá Kras, εsé déchome nyε mbwa ne ji mamba ubi, néndé mbogé εsé

ntó dégene εfwyale ndere ji, débóó nyε ntó gefoge ηgo ayi ji abóó nyε.

Ngó ayi bóó Εσωω ábóó nyε mesogébé

¹⁸ Mfere nnó εfwyale εwé εsé dégene mba nana, dékágé meé fó εwú ne ηgo ayi Εσωω alerege nyε εsé, ¹⁹ néndé yéndégenó eyigé Εσωω akwyεé geshyage gegilé mange bíí ebi Εσωω apyεé bóó ákaá gefóó eyigé baá bíí alu. ²⁰ Εσωω apyε unó uko ebi ji akwyεé uchoge, epófó nnó ubi ambóó ne ukele nnó eβε mba, elé Εσωω muú akwyεé ubi ne apyεé nnó eβε mba. Apyε mba ne uméé nnó, ²¹ unó uko ebi ji akwyεé, ji aferege nyε ubi né amu unó bi uchóó ubi. Ne ula nyε mmyemmyε bwó né gefóó eyi gepwóó amu wyε ndere baá Εσωω alaá nyε. ²² Εsé dékaá nnó kpaá te fina unó bi Εσωω akwyεé uko ukpeé gétúgé ubale ebi ubi uwuú wyε ndere mendée awuú ubale nebyεé. ²³ Epófó unó bi Εσωω akwyεé ubi ubi ne ukpeé gétúgé ubale ebi ubi uwuú. Yé εsé ntó abi Εσωω achyεé Mendoó Ukpea ndere genó eyi ji abóó mβε achyεé, dékpeé ntó né mmu matóó sé ndere dégilé bíí ebi Εσωω agarege nyε gbogóno nnó εsé delú baá bíí, awené gemége sé, afere menyammyε sé meko né εfwyale. ²⁴ Néndé elé gétúgé déneré metóó ne Εσωω ne ji afere εsé né εfwyale gabo. Yémba mbogé nnó εsé debó me genó eyigé déneré metóó

wy^é, mb^o met^o ew^é es^é déneré mb^o, ab^o akuú sé nnó met^o menerege. Ndé muú sé ayi anerege met^o mang^e genó eyigé ji agene m^e?
 25 Yémb^o mb^ogé dénererege met^o mang^e genó eyigé dela délu danje, dékógé met^o dégilé mang^e geji.

26 Nderere dégilé, mb^ontó ne Mendoó Ukpea epogé esé né mbaá genó eyigé esé dela dep^o ne eshye mampye. Esé dékágé f^o ndere déb^o manemmye, yémb^o elé Mendoó Ukpea ne enene mmye gétúgé sé mbaá Es^ow^o, ekpeé ne uchu mej^o ebi mekwaá alá akágé j^o. 27 Es^ow^o muú akágé genó eyi gelú né mat^o akwaá, akágé genó eyi gelu Mendoó Ukpea né met^o néndé Mendoó Ukpea enene mmye gétúgé b^o Es^ow^o ako ndere Es^ow^o akélege.

28 Ne esé dékaá nnó yéndégenó eyi gepy^é, gepye ut^o ulua manch^o ne galógaló mbaá b^o abi áb^o gejeé ne Es^ow^o, ebw^o abi ji akuú nnó ápyegé genó eyigé ji akélege. 29 B^o abi Es^ow^o ab^o m^e mb^e akaá nnó ábé nye abii ebw^o ntó ne ji ab^o m^e mb^e ajya te gachií nnó ábé eké Maá wuú. Apye mb^o nnó Maá wuú abe Maá mbe mbaá gejamégé ate a^hm^e. 30 Ne b^o abi ji ab^o m^e mb^e ajyaá, ebw^o ne ji akuú nnó abe b^o bií. B^o abi ji akuú, ebw^o ntó ne ji apye nnó átene cho né mbe ushu wuú. Ne b^o abi ji apy^é átene cho né mbe ushu wuú, ebw^o ntó ne ji apy^é nnó áb^o ng^o.

Es^ow^o ab^o gejeé ne b^o gétúgé Kras

31 Ndé genó cha esé dékagé shuú né mech^o ewéna? Mb^ogé Es^ow^o abege ne esé, ndé muú akágé pw^o esé?
 32 Es^ow^o agbaré f^o Maá wuú nnó achw^ogé w^o, yémb^o achy^é ji nnó achw^o agbo gétúgé esé ako. Te ndere ji achy^é esé maá wuú, elú wawálé nnó achy^é nye esé yéndégenó eyi dékelege nnó débe gef^o eyi ji akélege nnó débe. 33 Ndé muú akágé shulé ndo mbaá b^o abi Es^ow^o ájyaá nnó abe abii? Yé muú ap^o, néndé elé Es^ow^o jimbo ne apy^é ebw^o átene cho né mbe ushu wuú. 34 Ne ndé muú yé akágé garé nnó esé dékwe mpa? Yé muú f^o ap^o, elé Kras Jis^os ne agboó gétúgé sé Es^ow^o apye ji akwilé né negbo, ajw^olé né melú enógé né egbe ebw^onye Es^ow^o anenemmye gétúgé sé.
 35 Genóge f^o gep^o eyi gékágé kare esé ne gejeé eyigé Kras ab^o ne esé? Nnó elé efwyale, waá ubalé, mammye ayi b^o ámm^oy^é amu ne esé, waá mesa ayi déjw^olege. Mandée ayi alii esé, waá manoó negbo ami dégene waá efwyale ewé etene esé né negbo? 36 Elú wye ndere ásámé né mmu ηwe Es^ow^o nnó, “Gétúgé enyú esé dégene manoó negbo yéndégébé, ne ásele esé eké mag^oηme ayi ábele manwa.”
 37 Ngba, yé elé unó bina upy^é esé, esé démm^oy^e m^e depw^o né uto Kras muú ab^o gejeé ne esé. 38 Nkaá chanéné nnó yé genó gekage kare f^o esé

ne Kras, yé ebelé negbo, yé geɲwá, yé makiénné Ɛsɔwɔ, yé álo nchye, yé unó bi upye mbo nana, yé ebi upye nye meso gébé, yé álo áto áto, ³⁹ yé ebele unó bi úlú te mfaánebuú, yé ebi úlú melo áwú bɔɔ, yé genó gefo né unó bi Ɛsɔwɔ ákwyeé eyi gekágé kare ɛsé né gejeege Ata se Kras Jisɔs nnó Ɛsɔwɔ abɔgé fɔ gejeé ne ɛsé gétúgé Ata se Jisɔs gepɔ.

9

Ɛsɔwɔ ájyaá bɔɔ bií

¹ Me njógé wáwálé ndere muú ayi áchomé mmye ne Kras mbyɔgé fɔ gebyɔ. Mendoo Ukpea epyeé me nkaá né metɔɔ wa nnó genó eyigé njógé gelú wáwálé nnó, ² Me nwyá gejamégé mesome ne ubalé ebi ula ubyéé né metɔɔ wa, ³ gétúgé bɔɔ ba. Ebo ebe yé nnó mfaánebuú abo ashulé lé me mmye, mfa mbwa ne Kras gétúgé bɔɔ ba, aɲme ba abi détane melo ɛma, mbɔgé ɛwémbo ékágé pye ebwɔ átané né ɛfwyale. ⁴ Ebwɔ álu bɔɔ Isrɛli. Ebwɔ ne Ɛsɔwɔ áselé nnó ábé baá bií. Aleré ebwɔ ɲɔ wuú. Anyémeno menyéé gejame ne ebwɔ, achyéé ebwɔ mabe jíí, aleré ebwɔ ndere ábɔɔ manógé ji, ne ashuú nnó apye nye ebwɔ gejame unó. ⁵ Ebwɔ alu upyáne ukwene ante bɔɔ Ɛsɔwɔ abi áwuú nya ebwɔ ɲɔ. Kras ndere mekwaá alu muú melo bwɔ. Ji alu Ɛsɔwɔ ayi abɔɔ yéndégenó, déféé ji te kwyakwya Amen.

⁶ Yémbɔ epófɔ nnó Ɛsɔwɔ apyeé fɔ genó eyi ji anyémeno nnó apyeé ne bɔɔ Isrɛli wɔ

néndé epófɔ yéndémuú ayi ábyené ji né melo Isrɛli ne alu muú Ɛsɔwɔ wáwálé. ⁷ Ne epófɔ ntó bɔɔ ako abi alú upyáne Abraham ne alu bɔɔ Ɛsɔwɔ. Ɛsɔwɔ ajɔɔ lé ne Abraham nnó, “Upyáne ebi menyéé meno nnó nchyege nye wɔ ukene nye lé ne Asek.” ⁸ Ewéna elere nnó epófɔ bɔɔ abi ábyené ebwɔ ndere akwaá ábyéne baá ne alu bɔɔ Ɛsɔwɔ. Elé abi akene ne menomenyéé ewé Ɛsɔwɔ anyéé ne alu baá Abraham wáwálé. ⁹ Ge genó eyigé menomenyéé ɛwémbo ejɔɔ na, eké, “Wyeé né gébé eyigé na ɲme eníne cha me mmage kere fa, ne Sara abyene nye maá mende.”

¹⁰ Epó fɔ wye ewéna ewú ewú, Rebeka ntó abyé ufa ne muú ama. Muú yimbo alu nya lé gekwenege nte sé Asek. ¹¹ Gemége nnó ábyé baá bina apea yé gemége nnó ebwɔ ápye genó gelógél yé eyi gebogebo, Ɛsɔwɔ akaá me ula bi ji ajyaá bɔɔ bií, épó fɔ gétúgé utɔɔ ulóuló ebi bɔɔ ápyeé, elu elé ndere ji akuú bɔɔ bií. ¹² Ne ji agaré Rebeka aké, “Maá wye ayi mbe akpane nye defwe mbaá ayi akwɔlegé jí.” ¹³ Elú wye ndere ásamé né mmu ɲwe Ɛsɔwɔ nnó, “Me mbo gejeé ne Jakɔb, nkií fɔ Ɛsao.”

Ɛsɔwɔ ápɔ fɔ ne aɲgya

¹⁴ Ewéna déjógé mbo nnó yé? Nnó Ɛsɔwɔ apye fɔ genó eyigé gelu cho? Cha-o. ¹⁵ Ɛsɔwɔ ajɔɔ nya ne Mosis aké, “Me ɲgene nye meshwe ne bɔɔ abi nkelege mange

meshwε, ne nlerεge nyε ulɔɔ melu ne bɔɔ abi nkelege manleré.”¹⁶ Ndere elumba, Esɔwɔ ajsaa fɔ bɔɔ ndere akwaa akεlege wɔ, yε ebεlé gétúgέ genó eyigé ebwɔ ápyεé. Ji ajsaa bɔɔ gétúgέ meshwε ayi ji agene bɔɔ.¹⁷ Asá né mmu ηwε Esɔwɔ nnó Esɔwɔ ajɔɔ ne Fero aké, “Me mpyε wɔ ɔlu mfwa gétúgέ nkelege nnó nkε ne wɔ nleré uto ba mbaá bɔɔ ne nnó, mpyε ηgɔ wa ásané né malɔ mme meko.”¹⁸ Ndere elumba, Esɔwɔ agene meshwε ne yéndémuú ayi ji akεlege ne achyεge mekpo meto mbaá yéndémuú ayi ji akεlege manchyεé.

¹⁹ Ndere njɔɔ mbɔ, enyú abifɔ dégigé nyε me déké, “Ebεgέ mbɔ ula nnó Esɔwɔ ámagé shulé bɔɔ ndo né mbaá unó bi ebwɔ ápyε? Ndé muú akágé tene ukɔɔ ne Esɔwɔ nnó apyεgέ fɔ genó eyi ji akεlege?”²⁰ Yémbɔ wɔ mekwaa ɔlu waá ayi ɔshugé Esɔwɔ meko? Gejegé mesεé eyigé muú akwyεge gekwilégé fɔ gegii muú ayi akwyεé geji nnó, “Ulanó wɔ ɔkwyεé me nnó mbe na?”²¹ Yé ewú ema ebe nnó muú ayi akwyεgέ ubi awyaa uto mansε nemé, akwyεé ujeé mesεé upea, abelé gema nnó bii kpaá ne afyεé menyεé wyεé, abelé eyi fɔ nnó ányégé menyεé wyε yéndé bii.

²² Gefɔgέ genó eyina ntó ne Esɔwɔ apyεé. Ji abɔ ake aleré metɔɔ usɔɔ wuu ne bɔɔ abi ápyε gabo ne nnó apyε ntó bɔɔ ákaá uto bii. Yémbɔ ji akóo metɔɔ dɔɔ ne bɔɔ bimɔ abi ji

alerege nyε ebwɔ metɔɔ usɔɔ wuu. Ebwɔ bina álu bɔɔ abi elú me nno áchɔɔ nyε ebwɔ chɔɔ.²³ Esɔwɔ apyεmbɔ ntó gétúgέ ji abɔ alu manlere gekpekpegé ηgɔ wuu mbaá esé ako abi ji abelé me nnó agene esé meshwε. Esé bina ne délu bɔɔ abi ji abɔɔ me mbe ajsaa nnó débɔ ηgɔ,²⁴ yé elé esé abi ji akuú. Epófɔ wyε lé eta bɔɔ Jus ebwɔ ebwɔ, áku ntó bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus.²⁵ Ne elú wyε ndere ji ajɔɔ né mmu ηwε Hosya nnó, “Me nkuú nyε bɔɔ abi abɔ alá ápɔ fɔ bɔɔ ba, nnó bɔɔ ba, ne bɔɔ abi me mbɔ nla mbɔɔ gejeé ne ebwɔ wɔ, nkuú nyε ebwɔ nnó bɔɔ ba abi gejeé.”²⁶ Ne wyε né mbaá ayi ji abɔ ajɔɔ ne ebwɔ aké, “Enyú depɔ fɔ bɔɔ ba, Esɔwɔ muú alu mebe akuú nyε ebwɔ nnó baá ba.”²⁷ Asaya ajɔɔ nya kenké ató ne bɔɔ Isréli aké, “Yé bɔɔ Isréli ája ábε eké gesɔɔ mbalé ebεé mega, elé ukεke bɔɔ né geluage bwɔ ne átanεge nyε né efwyale gabo,²⁸ néndé Esɔwɔ asɔɔ nyε mpa fa mme wáwá ne dama te kwyakwya.”²⁹ Elú wyε ndere Asaya abɔ ajɔɔ ntó aké, “Mbɔgέ Esɔwɔ ayi ábɔɔ utó uko abε danlyaa esé mbeé upyáne ebifɔ, mbɔ bwye esé ntó abɔ ánómé, eké melo Sodom ne melo Gomɔra.”

Bɔɔ Isréli akámé fɔ abyá melámélá wɔ

³⁰ Déjɔgέ mbɔ nnó né mechɔ ewéna yé? Nana déjɔgέ nnó bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus, ebwɔ abi abɔ alá ámmye fɔ mambe cho né mbe ushu Esɔwɔ wɔ, Esɔwɔ apyε

εβώ ατενε cho né mβε ushu wuú gébége áfyéé metóó ne ji, ³¹ εwé βοό Isreli βοό abo ámmye nnó Εσωω άpye εβώ άbé cho né mβε ushu wuú gétúgέ άbélege εβε, άγε fó meti mampye yéndégenó eyi εβε εjόό wó. ³² Ulannó εβώ άλά άγε meti mambe cho né mβε ushu Εσωω wó? Εlé gétúgέ εβώ ammye mambe cho εwé άλά fyéé fó metóó ne ji wó. Εβώ άferé nnó άpyege utóó ulúúls άkágé bεé cho. Ndere elúmba, εβώ άkparé né mfaa “Ntaa ενίne nepyεé βοό άkparege άkwene.” ³³ Εlú wye ndere asame né mmu ηwe Εσωω nnó, “Gege me mbelege mba ntaa né melo Sayon ενίne nepyεé nye εβώ άkparege, etarave εwé epyεé nye βοό άkwene. Yémba yéndémuú ayi áfyéé metóó ne ji akpane fó mekpo unóó.”

10

¹ Αημε ba, genó eyigé me nshyage ne metóó wa meko ne mmyemenene ya mbaá Εσωω gétúgέ βοό ba gelu nnó Εσωω άferé εβώ né εfwyale gabo. ² Me nkágé ngaré wáwálé nnó εβώ akpane gechyéé né depore Εσωω yémba εβώ akágé fó ndere εβώ άβοό mampyege utóó Εσωω. ³ Εβώ άkágé fó meti εwé Εσωω apyεé βοό abεé cho né mβε ushu wuú ne ammye elé mankwyε εwé bwó meti mambe cho. Εwéna εleré nnó άkwólegé fó meti εwé Εσωω apyεé βοό abεé cho. ⁴ Kras anere yéndégenó eyi getome ne εβε nnó, yéndémuú ayi

áfyéé metóó ne ji abε cho né mβε ushu Εσωω.

Yé muú fó apó ayi Εσωω álá aferege ji né εfwyale

⁵ Mosis asa ato ne meti ewe εβε epye βοό abε cho aké, “Yéndémuú ayi άbélege mabe ako abóó gerwá.” ⁶ Yémba ása né mmu ηwe Εσωω átoó ne meti εwé Εσωω apyε βοό abi áfyéé metóó ne ji άbéé cho aké, wó ofyegé metóó ne Εσωω nnó apyε wó obe cho né mβε ushu wuú, “Ogígé fó né metóó wye nnó, Ndé muú akwómé mba nye né mfaánebuú?” (Mmye ké mampye Kras ashulé mme.) ⁷ “Yé mangiú nnó, Ndé muú ajyεé mba nye né melo aló?” (Mmye ké mampye Kras akwilé né negbo.) ⁸ Genó eyigé ηwe Εσωω ajógé gelu nnó, “Mekomejóό Εσωω alu kwókwólé ne wó, alu wó né ubó meno, alú ntó né mmu metóó wyeé.” Mmye ké mekomejóό yina ayi agaré ndere βοό áfyéé metóó ne Εσωω, ayi esé dégaré nnó, ⁹ Wó ogarege ne meno wye nnó, “Jisós alu Ata,” ne okamege ne metóó wye nnó Εσωω apyε ji akwilé né negbo, otanege nye né εfwyale gabo. ¹⁰ Néndé défyéé lé metóó ne Εσωω ne débéé cho né mβε ushu wuú. Ne déshuúge eku ne mano sé ne détanege né εfwyale gabo. ¹¹ Asá né ηwe Εσωω nnó, “Yéndémuú ayi áfyéé metóó ne ji akpane fó mekpo unóó.” ¹² Angya apó, ne muú Jus ne muú Grek. Εσωω awu ama ne alu Ata εβώ ako. Ji achyegé gejamégé mejé mbaá

bɔɔ ako abi ágige ji. ¹³ Asá né mmu ηwe Εσωω nnó, “Yéndémuú ayi akuú mabɔ Ata nnó áféré ji né εfwyale gabo, Ata aférege nye ji atane né εfwyale gabo.”

¹⁴ Εpyεμβɔ nnó ne bɔɔ ákuú muú fɔ nnó apoó εbwɔ mbɔgé álá fyεé metɔɔ ne ji wɔ? Ne apyεé mbɔ nnó ne afyεé metɔɔ ne ji, mbɔgé álá au danwú muú fɔ agaré εbwɔ abya wuú? Ne apyεmbɔ nnó ne awu abya yimbɔ mbɔgé muú fɔ álá agaré εbwɔ abya wuú wɔ? ¹⁵ Ne muú apyεé mbɔ nnó ne agaré εbwɔ mbɔgé álá ato ji wɔ? Asá né mmu ηwe Εσωω nnó, “Uka bɔɔ abi áchwɔɔ ne abya melómélɔ ulɔ kpaá upwɔ.” ¹⁶ Yémbɔ bɔɔ ako fɔ wɔ ákamé ne abya melómélɔ yina wɔ, néndé Asaya ajɔɔ aké, “Ata ndé muú akamé ne mekomejɔɔ ayi εsé dégaré?” ¹⁷ Ndere elúmbɔ, muú awuú elé abya melómélɔ ayi atome ne Kras, ne áfyεé metɔɔ ne ji ne muú awuú abya melómélɔ gébége muú fɔ aké agarege ji.

¹⁸ Yémbɔ gɔgé me ngií ηkwe, Nnó bɔɔ Jus awuú fɔ abya Kras wɔ? Njgba, awu, néndé ása né ηwe Εσωω nnó, “Bɔɔ mme meko awú mekomejɔɔ ayi εbwɔ agaré yéndé mbaá fa mme.” ¹⁹ Gɔgé mma ngií ηkwe. Nnó bɔɔ Isrēli ákaa fɔ ula mekomejɔɔ yina wɔ? Mosis jimbo abɔ mbe ajɔɔ aké, “Me mmpye nye enyú déshyage mambe eké bɔɔ abi debɔ déferé nnó ápó yé melɔ fɔ, mpyεé nye matɔɔ áɔɔ enyú ne bɔɔ abi álá ápó ne défɔɔ

mankaá genó.” ²⁰ Εwyage, Asaya ajɔɔ afo wɔ aké, “Bɔɔ abi abɔ álá akεle me wɔ, áge me. Nlere mmye ya mbaá bɔɔ abi álá ágií me wɔ.” ²¹ Yémbɔ ajɔɔ ato ne bɔɔ Isrēli aké, “Yéndé bi me nsame amu ya mankwyeé depɔ ne bɔɔ bina nnó ákere εta wa yémbɔ εbwɔ ákelege fɔ manwú me, apaá elé me paá.”

11

Εσωω ashya fɔ bɔɔ Isrēli wɔ

¹ Genó eyigé me ngigé gelú nnó, Nnó Εσωω ashya bɔɔ bií? Chao! Me mbɔɔ nlú muú Isrēli, mpyáne Abraham. Ntane né ntoné Benjamin. ² Εσωω ashya fɔ bɔɔ bií abi ji abɔɔ ajyaá wɔ. Enyú delu danwú genó eyi mekomejɔɔ Εσωω ajɔɔ atome ne Elija? Ji abɔ anemmye mbaá Εσωω atene ukɔɔ ne bɔɔ Isrēli áké, ³ “Ata, εbwɔ áwá bɔɔ ekpávε byεé, ámu uluú upε byεé, me nla membií ne, ákelege manwá me.” ⁴ Εσωω ashúu ji meko aké ndé? Aké “Nwyaá dεle bɔɔ ba akεneama abi álá ato mano anógé Bal wɔ.” ⁵ Wyεmbɔ ntó ne elu fina. Ukéé bɔɔ fɔ alu abi Εσωω ajyaá né ulɔɔ melu bií. ⁶ Mbɔgé elé gétúge ulɔɔ melu bií ne ji ajyaá bɔɔ nnó ábé abií, εbyennó utɔɔ ulɔúú fɔ wɔ upyεé Εσωω ajyaá bɔɔ wɔ. Mbɔgé εbɔ εbe lé gétúge utɔɔ ulɔúú, ulɔɔ melu bií ufulé sé genó.

⁷ Ge na ne mecho ewéna elú. Genó eyigé bɔɔ Isrēli ákele ne εfófo age geji wɔ. Bɔɔ abi Εσωω ajyaá ne agεne geji. Ne abi álaá lu danje elé bɔɔ

abi átoó makpo. Akεlegé fó manwú Εσωω agaré εbwó genó eyigé ji akεlege nnó εbwó άpye. ⁸ Elú wyε ndere ásamé né mmu ηwe Εσωω nnó, “Εσωω apyεé matóó bwó ákwe genje kpaá te fina. Achyε εbwó ame ayi alá ákágé γε genó ne matu ayi alá awuú mbaá.” ⁹ Devid ajóó ntó gefógé genó eyina aké, “Echyε menyεé ayi εbwó ányεé gébégé epaá ábwólé mataá ayi εbwó ámbóó ákwene wyεé ne ntaá ενiné εbwó ákparege wyεé ákwe áγε εfwyale. ¹⁰ Echyε amé agilé εbwó áγεgé sé mbaá, meso ásoó εbwó, ne εfwyale εwé εbwó áγενε εβε te kwyakwya.”

¹¹ Me mmagé gií ηkwe ayifó. Gébégé bóó Isreli ákparé, nnó ákwe, nnó nekwe ενíne mbó nelu ενiné εbwó alá ákágé kwilé sé téné? Chao! Επό fó mbó néndé gabo ayi εbwó άpyeé, άποó lé nnó bóó abi alá pó bóó Jus áγε meti εwé Εσωω aferege εbwó né εfwyale gabo, nnó epyεgé mbó bóó Isreli áshyágé mambe ntó εκέ εbwó. ¹² Te mbaá gabo ayi bóó Isreli άpyeé áchwó ne mejé mbaá bóó mme, ne mankparé ayi εbwó ákparé áchwó ne gejaméagé mejé mbaá bóó abi alá pó bóó Jus, fεrege yé gejaméagé mejé εwé εchwóó nyε gébégé bóó Jus abi álaá, áchogé nyε ne bóó ako abi άfyε metóó ne Kras.

Εσωω aferege bóó abi alá pó bóó Jus né εfwyale gabo

¹³ Me njógé ne ενyú abi dela depó bóó Jus. Te mbaá me nlu

ηgbá Kras εta nyú, nkaá nnó utóó bi Εσωω achyεé me nnó mpye ηhea γεμε, ¹⁴ mampye nnó me nγε meti mpye bóó ba bóó Jus, áshyágé mambo unó ulóóló εbi ενyú déwyaá, nnó ndó fó mpyεge mbó Εσωω aferege nyε abifó né εfwyale gabo. ¹⁵ Néndé gébégé Εσωω áshyá bóó Jus, apyε bóó mme meko abe né nesó ne ji. Ndere elúmbó, gébégé Εσωω asege nyε bóó Jus nnó abe nesó ne ji, εβεé mbó nyε nnó? Εβεé εκέ εbwó abó ágboó ne ákere né gerwá.

¹⁶ Mbógé maá gebage bred eyi mbe alu genóge ukpea, ebyennó nto bred meko alu genóge ukpea. Ne mbógé maka genóó álu genóge ukpea, ebyennó mata genóó eyigé mbóntó álu elé genóge ukpea. ¹⁷ Yémbó mbógé mata genóó olif eyigé apene mata ayifó ákóó ákwe, elú εκέ bóó Jus ne mbógé áse mata genóge olif ayi alá άπεé wó ába né genóó eyigé άpené, elú εκέ ενyú abi déla pó bóó Jus. Ndere mata yimbó ako ányuú manaá ami matanege né genóge olif eyigé άpene pene, mbóntó ne Εσωω achyεge mejé mbaá bóó bií ako. ¹⁸ Ekágé ενyú abi délu εκέ mataá genóó áyi ábalé bále débyage bóó abi álu εκέ mataá genóó áyi ákóó ákwene. Depó ne ula bi dédoó εbwó εwóme. Ενyú fó wó dégbare makaka genóó eyina wó, elé makaka jií ne ágbaré ενyú.

¹⁹ Muú nyú fó ákágé jó aké, “Mataá genóó yimbó

ákóó ákwe nnó me nge meti ncho mmye ne genóó eyimbo.”
²⁰ Elú wáwálé, yémbó, kaá nnó ebwó ákóó ákwe gétúgé alá áfyéé metóó ne Jisós wó ne enyú décho mmye ne geji gétúgé défyéé metóó ne Kras. Ndere elúmbó, ékágé dépyegé neṅa begé elé ne efó metóó,
²¹ néndé mbógé Eṣṣwá agéé nya fó meshwe mbaá bóó Jus abi alu eké mata genóó yimbo ajiambóó wó, défere nnó délyagé mamfyé metóó ne Kras, ji agene enyú meshwe?
²² Ndere elúmbó, tege ulóó melú Eṣṣwá, ne chúchú ayi ji alerege bóó abi ákwene. Yémbó ji alerege enyú galógáló mbógé enyú déké défyéé wye metóó nnó ji alerege enyú galógáló. Yémbó mbógé enyú dela défyéé sé metóó mbó, ji akorege enyú áfomé. ²³ Ne yé bóó Isrēli abifó ályaágé manshyagé nnó áfyéé fó metóó ne Kras, Eṣṣwá amagé se nye ebwó aba né malu ayi ebwó ábó alu mbembe néndé Eṣṣwá awyaá uto mamba ebwó wyeé. ²⁴ Mbógé enyú bóó abi alá pó bóó Jus, enyú abi delu eké mata genóó olif eyigé alá apéé wó, áṣó enyú ába né genóó olif eyigé apene pene, né gefóó eyigé akwaá alá alu danḡe, ndere Eṣṣwá apyembo, elú wáwálé nnó asele nye bóó Isrēli abi alu eké mata genóó eyigémbó geji ambóó ákere ába né genóó eyigémbó?

Eṣṣwá aferege nye bóó Isrēli ako né efwyale

²⁵ Anḡe ba, genó gefó gelu bibíí eyigé me nkelege

nnó enyú dékaá nnó enyú déferege sé nnó dékaá dóó. Genó eyina gelu nnó bóó Isrēli abi átoó mekpó, átoó nye fó te kwyakwya. Ebwó átoó nye wye mekpó kpaá te bóó abi alá pó bóó Jus, abi Eṣṣwá ajyaá ákamege ne meti ewé Eṣṣwá apyéé bóó átenege cho né mbe ushu wuú. ²⁶ Na ne Eṣṣwá aferege nye bóó Isrēli ako né efwyale, ndere ásamé né ḡwe Eṣṣwá nnó, “Muú ayi aferege bóó né efwyale atanege nye né Sayón, apye upyáne Jakób ulyaá nchye mampyege.”
²⁷ Asá ntó nnó Ata aké, “Ge menomenyéé ewé me nyéé nye ne ebwó na gébége njige nte gabo bwó.” ²⁸ Né egbe ewé abya melóméló, bóó Isrēli alu bóó mawámé Eṣṣwá gétúgé áshyá ji né galógáló áwe nyú. Né egbe ewé manjya bóó, Eṣṣwá ajya ebwó néndé ji abó gejeé ne ebwó dóó gétúgé genó eyigé anyémeno nnó apyéé ne ukwene ante bwó. ²⁹ Mbó ne elú néndé Eṣṣwá akúgé muú, ne ájegé ji, genó gefó gepó eyi gekágé mankwóré metóó Eṣṣwá. ³⁰ Né egbe ewé nyú, mbembe enyú debó déwuú fó ne Eṣṣwá yémbó nana ji agené enyú meshwe gétúgé bóó Isrēli alá áwuú fó ji. ³¹ Wye né meti ewu gétúgé meshwe ayi Eṣṣwá agene enyú, nana bóó Isrēli ákelege fó manwú ne Eṣṣwá. Epyembo nnó Eṣṣwá ntó agene nye ebwó meshwe. ³² Eṣṣwá apye ebwó ako ábélégé fó mabe jíí, ebwó álú eké bóó denó abi meti ela epó manlyáá gepugé denó. Ji apyembo nnó ji agene bóó ako

meshwε.

Ngo Esɔwɔ apwɔ amu bɔɔ akágé kaá

³³ Εη Esɔwɔ sé alɔ melu ne bɔɔ ako. Denɔa tíí ne defɔɔ etiré ji awyaá dépwɔ amu. Ndé muú akágé garé ula bi depɔ desɔgé ji meno? Ndé muú akágé ndere ji apyéé depɔ tíí? ³⁴ Elú wyε ndere ásamé né ηwe Esɔwɔ nnó, “Ndé muú akágé uferé Esɔwɔ? Ne ndé muú akaá dɔɔ mambε muú ayi achyεge ji majyéé? ³⁵ Ndé muú achyéé me ji εchye nnó Esɔwɔ ntó ashúú ji?” ³⁶ Esɔwɔ ne akwyéé yéndégenó ne elé jíí ne apyéé nnó yéndégenó gekene, ne elé getu jíí ne yéndégenó gelu. Ngo abε ne ji τε kwyakwya ne kwyakwya Amen.

12

Chyεge genwáge nyú mbaá Esɔwɔ ndere gepε eyigé gelu gebε

¹ Anme ba, ndere unó bi ngarege enyú ulú wáwálé, mkpeage enyú nnó gétúgé galógáló ayi Esɔwɔ alerege, déchyéé gemεge nyú mbaá Esɔwɔ ndere genógé gepε eyi gelu gebε, eyigé débele ndere genóge ukpea mbaá Esɔwɔ, eyi gepyéé metɔɔ εgɔɔ ji. Ge meti ewé enyú débɔɔ manogé Esɔwɔ wáwálé na. ² Ekágé dema dépyεge unó eké bɔɔ mme. Gɔgé Esɔwɔ akwɔré genwáge nyú, achyéé enyú matɔɔ ayi make. Εβεge mbo enyú dékágé nyε genó eyigé Esɔwɔ akelege nnó enyú

dépyεge, eyigé gelɔme, eyigé gegɔɔ ji metɔɔ ne gekwane.

³ Ne gétúgé εchye ewé Esɔwɔ achyéé me né ulɔɔ melu bíí, mkpeage enyú nnó ekágé muú nyú fɔ áferege nnó ji anεa gemε apwɔ ndere ji alu. Muú aké aferege genó eyi getome ne jimɔɔ, áférégé né meti ewé elu cho ndere ji áfyéé metɔɔ ne Jisɔs. ⁴ Menyammyε sé álu ama ne awyaá gejamégé upɔ, yéndé gepɔ gewyaá εbi utɔɔ. ⁵ Mbɔntó ne εsé yé elé εsé delu gejame, dékwe eké menyammyε ama gétúgé déchomé mmyε ne Kras, ne yéndémuú sé alige mmyε ne nte. ⁶ Esɔwɔ né ulɔɔ melu bíí achyéé yéndémuú sé εwuú εchye. Yéndémuú agbaré εchye wuú chanéné. Mbɔgé achyéé wɔ εchye ewé ɔgarege mekomejɔɔ wuú, garege ndere ɔfyéé metɔɔ ne ji, ⁷ mbɔgé elú lé mampyεge utɔɔ bíí, pyεge chanéné, mbɔgé elú lé manlere, lerege chanéné, ⁸ mbɔgé elú lé mamfyε bɔɔ εshye, fyεge εbwó εshye chanéné, mbɔgé elú lé εchye manchyεge, achyεge byagebyage, mbɔgé elú lé mampógé bɔɔ, pɔóge ne metɔɔ wyε meko, muú ayi agene bɔɔ meshwε, agene ne metɔɔ megɔmegɔ.

⁹ Bɔgé gejeé eyigé wáwálé ne ate, paágé unó nchye, gbarege unó ulúúló ne εshye. ¹⁰ Bɔgé gejeé ne ate anme ndere débɔɔ ne bɔɔ ula gepú nyú, kpagé gechyéé manógé ate. ¹¹ Pyεgé utɔɔ nyú débεgé

ne gepwa, pyegé utó Ata ne mató nyú mako. ¹² Bege ne nechóchó né genó eyigé enyú déneré metó wye. Kógé metó né efwyale ewé enyú dégene. Negé wye mmye yéndégébé. ¹³ Chyegé unó ebifo ebi enyú déwyaá mbaá ate bóó Esowó abi alu mbya. Nenegé manombi nyú mbaá ankéé.

¹⁴ Nagemmye nnó Esowó ájé bóó abi ámmyéé amu ne enyú. Dénegé fó nnó Esowó alere ebwó utonkwa, negé lé nnó Esowó ájé bwó jéle. ¹⁵ Bege metó megómégó ne bóó abi awyaá metó megómégó. Bege ne mesome metó ne bóó abi awyaá mesome. ¹⁶ Bege nesó ne ate. Ekágé débwége mmye, chogé mmye ne bóó abi áshulege gemége bwó mme. Ekágé déferege nnó dékaá dóó.

¹⁷ Muú apyegé enyú gabo, ekágé déshuú ji. Pyegé lé unó bi yéndémuú aselé nnó ulú cho. ¹⁸ Ebegé kókogé, né egbe ewé nyú mmyege nnó débé nesó ne yéndémuú. ¹⁹ Anme ba, muú apyegé enyú genó gebo, déshugé fó amu. Lyagé Esowó ne ashuú muú yimbó amu néndé ásá né mmu ηwe Esowó nnó, “Ata aké amu mashugé elé aya, ne me nshugé nye amu.” ²⁰ Yémbó pyegé ndere asamé né mmu ηwe Esowó nnó, “Mbógé mesa aké ammyéé bóó mawámé nyú, chyegé ebwó menyéé, mmwólé manaá eké epyéé ebwó, chyegé ebwó genó eyigé anyuú. Déké dépyéé mbó, elú

eké dénerége bwó ujéje mewe né mekpo ne mmye egboó nye ebwó.” ²¹ Dékamege nchye ase enyú uto, mmyege nnó galógaló nyú ase uto nchye.

13

Bóó áwúgé ne ákpakpa bwó

¹ Yéndémuú awúgé ne bóó kpakpa abi ηgomna áchyeé ebwó utó, néndé muú ákágé be fó muú kpaá bóó ayi Esowó alá ákame wó. Ne Esowó ne afyéé ákpakpa meló ako. ² Ndere elúmbó, yéndémuú ayi átenege ukóló ne ákpakpa meló, átenege mbó lé ukóló ne bóó abi Esowó afyéé nnó ábé. Ne yéndémuú ayi átenege ukóló, ákuú mbó elé unóó mpa ne geme jíí. ³ Bóó kpakpa áfelegé fó ame mbaá bóó abi ápye unó bi ulú cho, áfelegé elé mbaá abi ápye gabo. Ndere elúmbó, pyege yé genó eyigé ebwó ákelege ne ebwó áfegé nye wó. ⁴ Néndé ebwó álú elé bóó utóó Esowó, ápyéé utóó né galógaló nyú. Ne mbógé wó apyegé gye, obó mamfógé ebwó néndé utó bi Esowó achyéé ebwó upó fó detu. Ebwó alu bóó utóó Esowó ne áchyege efwyale ndere Esowó ákelege mbaá bóó abi ápyéé gabo. ⁵ Ndere elúmbó, débó manwúgé ne ákpakpa meló, epófó gétúgé dékelege mambo efwyale ewú ewú wó, elé gétúgé dékelege ntó mampyegé genó eyigé matóó nyú ágarege nnó gelu cho.

⁶ Getú eyigémbó ntó ne enyú déchyege ηkamakpo, néndé ákpakpa meló álú lé bóó utóó Esowó ndere ápyéé

unó bí εβwó ábóo mampye.
 7 Chyεgέ εβwó unó bi úlú εbi
 bwó. Mbogé elé ηka makpo
 ne εβwó ákelege chyεge εβwó.
 Mbogé elé ηka matu yé eyi
 unó bi enyú déwyaá ne εβwó
 ákelege nnó déchyεé, chyεge
 εβwó. Mbogé ákelege nnó
 déwúgέ ne εβwó, wúgέ ne
 εβwó. Mbogé énogé ne εβwó
 ákelege, nógέ εβwó.

*Ndere muú abóo mambe ne
 nte meηme*

8 Yéndemuú nyú ákwó
 ujwóo bíi uko. Ne ujwóo εbi
 débóo mankwó elé mambó
 gejeé ne ate aηme. Muú ayi
 abóo gejeé ne ate aηme, apyεé
 mbó elé genó eyigé εbe εjáo.
 9 Εbe εwé eké, “Muú akwege
 fó uló, muú awágé fó nte muú,
 muú ájogé fó εjo, muú áfyεge
 ame né genóge nte,” ne mabe
 ayi fó mako, ácho aji né εbe
 ema, εwé eké, “Gbógé ne nte
 meηme wyεé ndere ogboó ne
 geme jyεé.” 10 Muú abogé
 gejeé ne nte meηme, apyεé fó
 ji gabo. Ndere elúmbó, muú
 aké abóo gejeé ne nte meηme
 apyεé mbó lé yéndégenó eyigé
 εbe εjáo.

11 Debó mampyege wyεmbó
 néndé dékaá gefoge gébé
 eyigé εsé délú mbó wyε.
 Gébé gekwane eyi débó
 mampeé geja, néndé gébé
 eyigé εsé détanegé né εfwyale
 gabo gela kwókwólé gepwó
 ndere gebó gelú mbεmbe
 ayi défyεé metóo ne Jisós
 fyεé. 12 Elá gáchyεé utuú
 ubyε. Elá gachyεé bíi ujyaá.
 Délyaá unó bi bóo ápyεé né
 gemua, défyε unó ummye

εbi Εσωó achyεge démmye
 ummye bíi gbóo. 13 Dépyεgέ
 unó chanéné ndere bóo abi
 ápyε unó bíi gbóo. Lyagé
 mapaá mabomabo, dényúgέ
 fó mmóo dékwene. Lyagé unó
 bi ugboó mmyε. Déwamégé
 fó ne ate, désogé fó metóo
 nnó bóo abó unó ápwó
 enyú. 14 Chyεgέ gemεge
 nyú geko mbaá Ata Jisós
 Kras, délyaá manfεrege
 ndere dépyε mmyε ekwilegέ
 enyu mampye ubobo unó bi
 menyammye ákelege.

14

*Muú ayi ábené né depóré
 Εσωó, ne ayi alá ábené wó*

1 Σεgέ muú ayi alá bene né
 depóré Εσωó wó, dényεégé
 fó mbeé ne ji né genó eyi ji
 áfεrege, yé gelú cho yé gelú
 gyεé. 2 Muú ayi fó, metóo
 εwé ji afyεé ne Εσωó εgarége
 ji nnó anyεgέ yéndégenó.
 Yémbó muú ayi alá bené né
 depóré Εσωó wó, metóo εwuú
 εgarége ji nnó anyεgέ lé ulá.
 3 Ne ékágé muú ayi anyεé
 yéndégenó, ábyágé ayi alá
 anyεé. Ne ékágé muú ayi alá
 anyεé yéndégenó ajógé nnó
 ayi anyεé yéndégenó alu gyεé,
 néndé Εσωó ase ji ntó nnó
 alú muú wuú. 4 Wó olú waá
 ayi ójógé nnó maá utóo muú
 yicha alu gyεé? Muú ayi abóo
 maá utóo yimbó ne ákágé garé
 mbogé alu gyεé yé alu cho.
 Ne abεé nye cho néndé Εσωó
 apyε nye ji atene cho.

5 Bóo abifo áfεrege nnó bíi
 uma uηea geme upwó εbifo
 ne abifo áfεrege nnó yé bíi

bi uŋea geme upwɔ nte upó. Yéndémuú abɔ mamferé né metɔ́ wuú akaá genó eyi gelú cho. ⁶ Bɔ́ abí áferé nnó bii uma uŋea geme upwɔ ebifɔ, ápyembɔ manógé Ata. Bɔ́ abí anyéé yéndégenó, apyéé mbɔ manógé Ata néndé ebwɔ achyegé matame mbaá Esɔwɔ gétúgέ menyéé yimbɔ ne anyé. Bɔ́ abí áshyá manyé ufɔ́ menyéé ebifɔ, ápyembɔ manógé Ata ne achyegé ntó Esɔwɔ matame. ⁷ Yé muú sé fɔ́ apó mebe, mampyegé elé unó bi ji akélege. Ne yé muú sé fɔ́ ntó ayi akélege nnó agboó néndé mbɔ ne ji akélege apó. ⁸ Yé mbɔgέ esé débegé abe elú elé nnó dénógé Ata. Ne yé mbɔgέ dégbó lé gboó elú lé nnó dénógé Ata. Ndere elúmbɔ, yé délu abe yé dégbó délu lé bɔ́ Esɔwɔ. ⁹ Né gétú eyigémbɔ Kras agbó, ne akwilé né negbo nnó ji abe Ata mbaá bɔ́ abí álu abe ne abí agboó. ¹⁰ Ulannó yé ne wɔ ɔgaregέ nte menme nnó alu gyéé? Yé wɔ ntó ulannó ne wɔ ɔbyaá nte menme wyeé? Esé ako détenege nye né mbe ushu Esɔwɔ, asa mpa sé. ¹¹ Asá né ŋwe Esɔwɔ nnó, “Ata aké te mbaá me nlú wáwálé, yéndémuú atome nye mano né mbe ushu wa, ne yéndémuú agarége nye ne meno wuú nnó, me nlú Esɔwɔ.” ¹² Nderé elúmbɔ, yéndémuú sé jimboó agaregέ nye Esɔwɔ ama mpa ndere ji apyéé ne genwá jí.

¹³ Gétú eyigémbɔ, débɔ manlyaá mangarege nnó muú yina alu cho ayina alu

gyéé. Yémbɔ tóge eshye mange nnó ékágé dépye genó eyi gépyeé nte menme yifɔ akparé yé nnó ákré né gabo. ¹⁴ Me, ndere muú ayi nchomé mmye ne Ata Jisɔs, nkaá nnó yé menyéé fɔ́ ayi alu, ála apó fɔ́ pópó apó. Yémbɔ muú ákamege nnó gefɔge menyéé ayifɔ apó fɔ́ pópó, ebyennó apó fɔ́ pópó né eta wuú. ¹⁵ Ne mbɔgέ genó eyigé wɔ ɔnyéé gepyeé aŋme abifɔ ábɔ́ efwyale né metɔ́, ebyennó wɔ ɔlerege fɔ́ gejeé. Ékágé gétúgέ genó eyigé wɔ ɔnyéé ɔchɔ nte menme wyeé muú Kras agboó ntó gétú jí. ¹⁶ Ékágé ɔpyeé genó eyigé ɔferé nnó gelú cho, mbɔgέ gepye nnó nte menme wye apye gabo. ɔpyege mbɔ bɔ́ ákage chɔ́ mabɔ nyú bɔ́ Esɔwɔ, ¹⁷ néndé gefwa eyigé Esɔwɔ ágbarege, gebɔ́ fɔ́ genó mampyε ne manyégé ne manyúgέ wɔ. Elé mampyε unó bi úlú cho, mambe nesɔ ne bɔ́, ne mambe ne metɔ́ megɔmegɔ, unó bi Mendoó Ukpea echyegé. ¹⁸ Ne muú aké apyéé utɔ́ Kras né gefɔ́ eyi, apyéé metɔ́ egɔ́ Esɔwɔ ne bɔ́ ntó áfegé nye jí.

¹⁹ Ndere elúmbɔ, débɔ mafye mekpo mampyegé lé unó bi uchwɔ́ ne nesɔ ne démmye nnó esé défyegé ate aŋme eshye né depɔré Esɔwɔ. ²⁰ Ékágé gétúgέ menyéé ɔchɔ unó bi Esɔwɔ apyéé. Yéndé genó eyigé ányéé gelú pópó. Yémbɔ elú gyéé manyé yéndégenó eyi gepye nte menme yifɔ akwe né gabo. ²¹ Elú galógáló nnó wɔ ɔlyaá manyégé

menya, manyúgέ mmóó yé mampyεgέ yéndégenó eyi gékágé pye nte menme wye akwe né gabo. ²² Ndere elúmbó, ékágé ólyaa nnó muú fó akaá genó eyigé wó okamé né mechó ewéna, yémbó wye lé enyú ne Eσωω ne dékage kaá geji. Metóó megómegó εβε ne muú ayi álá shulege fó ndo né gemε ji gétúgέ apye genó eyigé ji akaá nnó gelú cho. ²³ Yémbó muú abεgέ ne dembyó né unó bi ji anyεé, Eσωω agaré nnó akwe mpa, gétúgέ anyé unó bi mbó ayi álá kamé fó nnó elú cho nnó ji anyé ubi wó. Ne yéndégenó eyigé muú apyεé ayi álá kamé nnó gelú cho elé gabo.

15

Bóó Kras apyεgέ lé unó bi ugóó ate aηme metóó

¹ Esé abi débené né depóré Eσωω, debó mampógé abi álá béné wó né unó bi εbwó apye gyéé, εbi ujwεrege εbwó mankaá. Dépyεgέ fó lé unó bi ugóó εsé ambóó metóó. ² Yéndémuú sé apyεge genó eyi gegóó ate aηme metóó nnó εbwó ábené né depóré Eσωω né galógáló bwó nnó εbwó áwe. ³ Néndé yé Kras apyεé fó unó bi ugóó lé jimboó metóó wó. Yémbó, ndere ásamé né ηwe Eσωω nnó, “Mashye ayi bóó áshyεé wó áshulé me né mmyε.” ⁴ Yéndé genó eyigé ásamé nya né mmu ηwe Eσωω, ása geji nnó gechyéé εsé majyεé, nnó ndere mekomejóó Eσωω apyεé nnó εsé dékógé metóó, ne nnó εsé détenege ne εshye né depóré

Eσωω. Esé dénegege metóó nnó Eσωω apye nye unó bi ji anyémeno. ⁵ Nnenemmye nnó Eσωω muú apyεé enyú dékógé metóó ne détenege ne εshye né depó etií, apóó enyú débε meko ama ne ate ndere dékwólege gekáge neke Kras Jisós, ⁶ nnó enyú ako chóncho né meko ama défεge nye Eσωω muú alu nte Ata sé Jisós Kras.

Abya meléméló alu ayi bóó Jus ne bóó abi álá ápó bóó Jus

⁷ Segé yé ate, ndere Kras asele enyú. Dépyεgέ mbó, bóó áfεge nye Eσωω. ⁸ Me ngarege enyú nnó Kras achwó póó εsé bóó Jus, manlere nnó Eσωω apyεé genó eyigé ajóó nnó apyεé, nnó genó eyigé ji anyémeno ne ukwene ante se getane wáwálé, ⁹ nnó bóó abi álá pó bóó Jus, áfεgέ Eσωω né meshwe ayi ji agene εbwó. Elú wye ndere ásamé né mmu ηwe Eσωω nnó, “Ndere elúmbó me nfεge nye wó né geluage bóó abi álá ápó bóó Jus, nkwane nye makwa nféé wó.” ¹⁰ Ama ása ntó nnó, “Enyú abi dela depó bóó Jus, bege ne nechóchó chóncho ne bóó Eσωω.” ¹¹ Ama ása ntó nnó, “Enyú bóó abi dela pó bóó Jus, fεge Ata. Bóó ako aféé ji.” ¹² Ne Asaya ajóó ntó aké, “Mpyáne Jesse achwóó nye, ne abεé nye mfwa mbaá bóó abi álá pó bóó Jus, ne εbwó ánegege nye metóó ne ji.”

¹³ Nnenemmye nnó Eσωω muú apyεé enyú dénegege metóó ne ji, apye enyú débε ne nechóchó gejamegejame

ne nesɔ ndere défyéé metɔ́ ne ji ne nnó utó Mendoó Ukpea upye metɔ́ ewé déneré mbo ewéné.

Pɔl agaré ula bi ji ásáme ηwe yina

¹⁴ Aηme ba, me mboó nkaá cháηéné nnó enyú ambɔ́ delɔme melu dɔ́. Nkaá ntó nnó enyú dewyaá defɔ́ ne yéndemuú nyú ákágé chyéé nte majyéé. ¹⁵ Yémbɔ né mmu ηwe yina, nsa enyú unó fɔ mpɔ ne efɔ nnó mpye enyú détege ubi. Me mbo nsa mpɔ ne efɔ gétúgé galógáló ayi Esɔwɔ álére me, ¹⁶ me nsame unó bina néndé Esɔwɔ apye nnó me mbe muú utɔ́ Kras Jisɔs mbaá bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus. Me mpyeé utɔ́ eba ndere mempye upe, mangarege abya melóméló ayi atane mbaá Esɔwɔ né mbaá bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus, nnó ebwɔ́ ábé ndere echye ewé Esɔwɔ akame manse, ewé Mendoó Ukpea epyeé nnó ebe genógé ukpea mbaá Esɔwɔ. ¹⁷ Me nwyaá gepɔge né utɔ́ bi me mpyeé mbaá Esɔwɔ gétúgé nchomé mmye ne Kras Jisɔs. ¹⁸ Nkágé do fɔ ebwɔ́ ewɔme né genó eyigé cha ekósé nnó Kras apó me nnó gétúgé mekomejɔ́ ayi mengaré ne unó bi mpyeé, bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus áwuú ne Esɔwɔ nana, ¹⁹ né utó gepɔge ufelekpa ne utó Mendoó Ukpea. Ndere elúmbɔ, ɔ́l né Jerosale ókwɔné né gebágé mewaá Ilirikum, nke me nnere mangaré abya melóméló Kras ewu. ²⁰ Elú me me metɔ́ nnó me ngarege

abya melóméló Kras né mbaá ayi yé muú fɔ́ álá lú dangaré, nnó ekágé ebé eké ntenege gepú mfaá nebɔmé eníne muú ayicha afyéé. ²¹ Elú wye ndere ásámé né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, “Bɔ́ abi álá alu dangaré ebwɔ́ abya wuu agene nye ji, ne abi álá alu danwú depɔ́ eti détomé ne ji, ákaágé nye.” ²² Gége genó eyi gegbéé me gejame ndɔ́ nla chwɔ́ fɔ́ nge enyú wɔ.

Pɔl ashuí manjye ge bɔ́ Esɔwɔ né melɔ Rom

²³ Yémbɔ nana ayi nnere utɔ́ ba né uba mewaá bina ne te mbaá me nshyage me né gejamegé aηme manchwɔ́ ge enyú, ²⁴ nferé nnó ntenege nye eféé nge enyú gébégé nké njyeé Spɛn nnó mbe ne enyú mboó ndɔ́, enyú dépó me njye mbe ne neke na. ²⁵ Yémbɔ nana njyeé kpe Jerosale manjye chyéé echye mbaá bɔ́ Esɔwɔ abi alu ewú. ²⁶ Néndé metɔ́ ego bɔ́ Esɔwɔ né ubaá mewaá Masedonia ne Akaya, achwɔ́ ηka mampoó ubya bɔ́ né geluage bɔ́ Esɔwɔ né Jerosale. ²⁷ Metɔ́ ego ebwɔ́ mampye mbo. Elú eké ujwɔ́ ne ebwɔ́ anyeé bɔ́ Jus néndé te mbaá bɔ́ Jus ápyeé ebwɔ́ abɔ́ mejé ewé abya melóméló achwɔ́ ne ewú, ebwɔ́ ntó age nnó elú galógáló mampoó ebwɔ́ ne ηka. ²⁸ Ne gébégé me nnerege nye manse ηka yina eyi ate aηme achwɔ́ ne nchyege mbaá ubya bɔ́ bimbo, nkoógé nye manjye Spɛn ne ntenege nye eféé né Rom. ²⁹ Nkaá nnó me nchwɔge ge nyú, nchwɔ́ nye

ne gekpekpege méjé ewé Kras achyegé enyú.

³⁰ Αημε ba, gétúgέ metóó ewé esé défyéé ne Ata Jisós Kras ne gétúgέ Mendoó Ukpεa επye esé débóó gejeé ne ate, nkpeage enyú nnó décho mbwa ne me dénnenémmye mbaá Esówó gétú ya. ³¹ Negé mmye nnó mbógé bóó abi alá fyéé metóó ne Ata né Judiya wó apyεge me, Ata afere me né amu bwó ne nnó bóó Esówó né melo Jerosale ákamé manse echyε ewé me nchwóó ebwó ne ewú. ³² Dépyεgέ mbó, mbógé Esówó ákamege, me nchwóó ewú ne nechóchó, me ne enyú chóncho défyε nyε ate eshyε. ³³ Nnenemmye nnó Esówó muú apyεé esé débεé né nesó abε ne enyú. Amen.

16

Pól aló matame mbaá bóó Esówó né Rom

¹ Nkelege mampye enyú dékaá nnó Fobe, menjme sé ayi mendée awyaá gepó gelógél. Ji alu mempoó né echomelé bóó Jisós né melo Senkrea. ² Ndere ji achwóó ewu segé ji ndere bóó Jisós ásele nte menjme. Pógé ji né yéndégenó eyigé ji akεlegé néndé ji apóó me gejamégé bóó yé me ntó.

³ Tamegé Priska ebwó ne Akwila. Ebwó ácho mbwa ne me dépyεé utóó Kras Jisós.

⁴ Ela dachyεé mbó áchye gemεge bwó getú ya. Me ntame ebwó yé machomélé bóó Jisós ayi álu né gebagé mewaá bóó abi alá pó bóó Jus átame ntó ebwó. ⁵ Tamage

ntó echomelé bóó Jisós abi anywεege né gepúge ebwó.

Tamegé ntó Epenetus mejeé wa ayi ngbóo ne ji. Ji alu muú mbe ayi akame ne Kras né gebagé mewaá Esya. ⁶ Tamege Meri muú apyε utóó ne eshyε né galógáló nyú. ⁷ Tamegé Andronikós ne Junias ate bóó melo wa. Ebwó abó alú né denó chóncho ne me. Ebwó ábó me mbe ácho mmye ne Kras gemεgέ nnó me ncho. Ebwó álu bóó abi áwyaá enógé né geluage ángbá Kras.

⁸ Tamegé Amplatós nte menjme ayi ngbóo ne ji dóó gétúgέ déchomé mmye ne Ata. ⁹ Tamegé Ubanós nte menjme ayi apyε utóó Kras chóncho ne esé ne Stakys mejeé wa ngbóo ne ji. ¹⁰ Tamegé Apelis muú aléré wáwálé nnó ji alú muú Kras. Tamegé ntó ula gepúgέ Aristobolos. ¹¹ Tamegé Heródyon muú melo wa.

Tamegé ntó abi álu bóó Jisós né ula gepúgέ Nasisós.

¹² Tamegé Trifana ne Trifósa. Andée bina ápyεé utóó Ata ne eshyε. Tamegé Pesis, mejeé wa ayi gejeé. Mendée ayina apyε utóó Ata ne eshyε. ¹³ Tamegé Rufós muú Ata ajyaá. Tamegé ntó mma awuú muú aselé me ndere maá awuú. ¹⁴ Tamegé Asinkritós ne Filegón, ne Hεmes ne Patrobas ne Hεmas ne aηme abifó abi álu ne ebwó. ¹⁵ Tamegé Filologós ne Julya ne Nerós ne menjmo wuú ayi mendée ne Olymfas ne bóó Esówó ako abi alu ne ebwó.

¹⁶ Tyagé ate ne gejeé. Ma-chomele bɔ́ Kras ako áyi álú wé ábɔ́ enyú matamé.

Pɔl achyéé bɔ́ Kras né Rom kwyakwya majyéé

¹⁷ Aɲme ba, nnene enyú mmye nnó dese gébé ne bɔ́ abi áchwɔ́ ne áɲgya, ne ábúlége matɔ́ bɔ́ abi áfyé metɔ́ ne Kras. Eɓwɔ́ álerege unó bi cha ebi ula upó fɔ́ unó bi bɔ́ Kras. Bege tete ne eɓwɔ́. ¹⁸ Ufɔ́ bɔ́ bina ápye fɔ́ utɔ́ Ata sé Kras. Apye lé unó bi eɓwɔ́ áwuú chanéné. Aselé gelóge mejɔ́ ne mejɔ́ dembwálé ánywaá bɔ́ abi matɔ́ bwɔ́ álú dada. ¹⁹ Yéndemuú Kras akaá nnó enyú dépye unó bi abya melóméló áké enyú dépyege. Gétú eyigémbɔ́ metɔ́ egɔ́ me ne enyú. Yémbɔ́ nkelege nnó enyú débɛ ne dénɲa nnó dépyegé uno ulúló, ne nkelege ntó nnó débɛ chinj ékágé dépyegé unó nchye. ²⁰ Ela dachyéé, Eɓwɔ́ muú apyéé esé débɛé nesɔ́ ne ate apye nye enyú dépwɔ́ danchɔ́meló, ji ala éké déjyaré ne uka.

Nnɛnemmye nnó Ata sé Jisɔ́s Kras aléré enyú galógáló.

²¹ Timɔ́ti nte muú ayi mpyeé utɔ́ uluá ne ji atamegé enyú. Lukɔ́s ne Jasɔ́n ne Sɔ́sipata ate bɔ́ melɔ́ wa ábɔ́ ntó enyú matame.

²² Me Tetiyɔ́s muú mpógé Pɔl mansa ɲwe ayina, nɔ́ bɔ́ enyú matamé ndere muú ayi áchomé mmye ne Ata.

²³ Gayɔ́s muú ábelé me, ne echomele bɔ́ Jisɔ́s abi anywerege né gepú ji ábɔ́

enyú matame. Erastus muú ábélege ɲka melɔ́ ne menɲe sé Kwatɔ́s ábɔ́ enyú matame. ²⁴ [Nnɛnemmye nnó Ata Jisɔ́s Kras alerege enyú galógáló.]

Pɔl afegé Eɓwɔ́ né kwyakwya malɔ́ ɲwe yina

²⁵ Déchye Eɓwɔ́ ɲɔ́. Ji akaágé pye enyú détené ne eshye né metɔ́ ewé enyú défyéé ne Jisɔ́s Kras ndere me ngaré enyú depɔ́ré Kras né abya melóméló. Ne abya melóméló yina alu lé genó eyigé Eɓwɔ́ ábelé nya bibíi te gachií. ²⁶ Yémbɔ́ nana Eɓwɔ́ aléré gbɔ́ɲɔ́ unó bi ji abɔ́ abelé bibíi. Eɓwɔ́ muú alá agboó fɔ́ ajɔ́ nnó dégaré unó bi bɔ́ ekpávé bíi ábɔ́ ásamé mbaá bɔ́ mme meko nnó áfyéé metɔ́ ne Eɓwɔ́ ne áwúgé ne ji.

²⁷ ɲɔ́ abɛ ne Eɓwɔ́ te kwyakwya. Ji mbíi ne awyaá dénɲa deko. Eɓe mbɔ́, gétúgé genó eyigé Jisɔ́s Kras apyéé. Amen.

ŊWE mBE ayi Pól
ásamé mbaá
εchomele bɔ́ɔ Kras
né
Kōrent

Pól atamege bɔ́ɔ Jisɔs né melɔ Kōrent

¹ Me Pól ne menɛme sé Sɔstenis ne désamé ŋwe ayina. Eɔwɔ akú me ndere ji akélege nnó me mbe ŋgbá Kras Jisɔs.

² Detome ŋwe ayina eta enyú echomele bɔ́ɔ Jisɔs né Kōrent. Enyú ako abi Eɔwɔ akuú nnó débé bɔ́ɔ bíí, apye mé enyú déla bɔ́ɔ ukpea ndere déchome mmye ne Kras Jisɔs. Wyembɔ ntó ne ji apyéé chóncho ne bɔ́ɔ ako abi álú yéndé mbaá ánógé Ata esé Jisɔs Kras. Ji alú Ata awese ne awu bwó.

³ Eɔwɔ dénenemmye nnó Nte sé Eɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras álerégé enyú galógáló, ne ápye enyú débé ne nesɔ.

Bɔ́ɔ Kras áwyaá mejeé ndere áchome mmye ne ji

⁴ Ne yéndégébé me nké nnenemmye gétúgé enyú, ntamege Eɔwɔ muú me nnógé néndé alere enyú galógáló wú ndere dechomé mmye ne Kras Jisɔs. ⁵ Elé gétú ji ne Eɔwɔ ajélé enyú né mati mako, apye enyú débó denjáré mejóó matimatí ne nnó dékágé ntó depɔ etií matimati. ⁶ Ewéna eléré nnó abya melóméló Kras ayi Me ngaré enyú akpe enyú mmye wáwálé. ⁷ Ndere elúmbɔ,

enyú déwya mé yéndé echye ewé Mendoó Ukpea echyegé bɔ́ɔ Eɔwɔ ndere débelé ame meti dégilé nnó dége Ata Jisɔs Kras sé akéré meso fa mme. ⁸ Eɔwɔ apye nyé ntó enyú détené chánchá té kwyakwya, ne muú fɔ ashúlégé fɔ enyú ndo né bíí bí Ata sé Jisɔs Kras akérege fa mme nnó enyú dépye gyéé. ⁹ Eɔwɔ muú ajógé genó apyéé, elé ji ne akuú enyú nnó décho mbwa ne Maá wú Jisɔs Kras ayi alú Ata esé.

Ŋgya akpe né echomele bɔ́ɔ Kras

¹⁰ Anmé ba, nnene enyú mmye né mabɔ Ata sé Jisɔs Kras nnó déwamégé sé, bége meko ama. Débégé mbɔ, angya abeé fɔ né metɔ́ metɔ́ nyú. Bége chónchó ne ate, né uféré nyú ne metɔ́ ema. ¹¹ Njógé mbɔ néndé, bɔ́ɔ fɔ né gepúgé Kleo ágaré me nnó enyú déwamege ne ate. ¹² Genó eyigé njógé mbɔ gélú nnó, bɔ́ɔ abifɔ ajógé áké ebwó álú bɔ́ɔ Pól, abifɔ áké ebwó álú bɔ́ɔ Apolos, abifɔ áké ebwó álú bɔ́ɔ Sefas, ne abifɔ ntó áké ebwó álú bɔ́ɔ Kras. ¹³ Enyú dékaré Kras malumalu, éló mbɔ? Nnó me Pól ne áwómé né gekwa gétúgé enyú? Wa áwyaá enyú manaá Eɔwɔ né mabɔ ma?

¹⁴ Ntamege Eɔwɔ nnó, né gelúage enyú yéé muú ayi cha ayi nwyáá ji manaá Eɔwɔ apó, ekosé Kripus ebwó ne Gayɔs. ¹⁵ Ne muú nyú fɔ akaágé jɔ́ nnó me nwyáá ji manaá Eɔwɔ né mabɔ ma. ¹⁶ (Eh mente, nnó nwyáá

ntó Stefanas manaá Εσωω ne bɔɔ abi alu né gepú jí, nferé nnó me mma nwyáá sé muú ayichá manaá Εσωω wó εκosé bina) ¹⁷ Jisɔs Kras ató fɔ me nnó nchwó nwyágé bɔɔ manaá Εσωω wó, ató lé me nnó nchwó ngárégé bɔɔ abya melóméló. Nchwó fɔ mankwáné denyaré mejɔɔ né denjá eta ngárége bɔɔ wó. Mbó mpye mbɔ, mbɔ abya melóméló ayi agarege ndere Jisɔs agboó ne gekwa abéé sé ne uto ne me mpyé fɔ mbɔ wó.

Kras ne alú uto ne denjáre
Εσωω

¹⁸ Bɔɔ abi ánomé mme detu, áse nnó abya melóméló yina, ayi esé dégárege ndere Jisɔs agboó né gekwa alu genkekenégé genó. Yémbɔ né esé abi Εσωω áwénege gemége sé, dékaá nnó alú lé uto Εσωω. ¹⁹ Genó eyigé njɔɔ mbɔ, mbɔ ne ásamé ntó mmu ηwe Εσωω nnó Εσωω aké, “Me mpye nye defɔré bɔɔ denjá dénó mme detú, ne mmpye nye anɔ denyaré mejɔɔ bɔɔ abi ákaá dɔɔ akwé tametame.”

²⁰ Ndere elúmbɔ, ebéé nye nnó ne bɔɔ denjá? Ebéé nye nnó ne abi akaá ηwe? Ebéé nye nnó ne bɔɔ abi ákaá denyaré mejɔɔ? Mbɔ ne Εσωω apye denjáre bɔɔ mme délá ukenkéné unó. ²¹ Εσωω ase denjá etií, apye nnó ebégé fɔ kɔkɔge mbaá bɔɔ mme nnó akaá jí né denja etiré bwó. Yémbɔ, ase abya melóméló ayi esé dégárege, ayi bɔɔ áselé nnó alú gekenkéné gé genó, áwéné gemége bɔɔ abi

áfyeé metɔɔ ne ji. ²² Bɔɔ Jus ákélege mangé lé ufélékpá ne ákame nnó genó eyigé muú ajóge gelu wáwálé. Abi bɔɔ Grek ákélege mangé lé denjá ne ákame nnó genó eyigé déjɔge gelu wáwálé. ²³ Esé dégárege lé ndere áwomé né gekwa Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa. Abya yina ne apyεé matɔɔ anywónenege bɔɔ Jus né mmu ne bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus ásele nnó alú lé gekenkéné gé genó. ²⁴ Yémbɔ bɔɔ Jus abifɔ, ne bɔɔ Grek, abi Εσωω ákuú nnó ábé bɔɔ bíí, ákaá nnó Kras alu uto Εσωω ne denjáre Εσωω. ²⁵ Unó Εσωω ebi akwaá áferé nnó úlú lé ukenkéné unó, denjá délú wye dépwɔ denjáre bwó. Ne unó Εσωω ebi akwaá áselé ntó nnó úlú jɔɔ, uwyaá eshye upwɔ eshye ewé bwó.

²⁶ Anmé ba, tégé nkane enyú débó délú gébége Εσωω ákuú enyú nnó débé bɔɔ bíí. Né amé gejamégé bɔɔ, áselé nnó enyú depɔ fɔ ne genó eyigé ebwɔ ákaá nnó elé denjá, gejamégé enyú débó depɔ anɔ bɔɔ, ne gejamégé enyú détané fɔ né mala upú kpakpa wó. ²⁷ Yémbɔ Εσωω ajyá bɔɔ abi bɔɔ mme áferé nnó alú ukenkéné bɔɔ nnó mekpɔ unɔɔ egbáre bɔɔ denjá. Ne ajya ntó bɔɔ abi bɔɔ mme áferé nnó aneá geme wó, nnó mekpɔ unɔɔ egbáre anɔ bɔɔ. ²⁸ Bɔɔ abi alá atané né mala upú kpakpa wó, abi bɔɔ mme ábyaá, ebwɔ abi bɔɔ mme áselé nnó aneá geme wó, ebwɔ ne Εσωω ajyaá nnó ábé bɔɔ bíí. Εσωω apyεmbɔ nnó,

atyaá unó bi bɔ́ mme aferé nnó n̄jeá gеме. ²⁹ Ndere elúmbɔ, yé muú ayi akáge do ebwɔ ewómé né mbe ushu Esɔwɔ nnó, Esɔwɔ ajyá me gétúgέ me n̄jea gеме ápó. ³⁰ Ngba, ewómé mendóo epó, elé Esɔwɔ jimbɔ́ ne apye nnó enyú dechó mmye ne Kras Jisɔs. Jisɔs yina ne alú denjá etiré Esɔwɔ. Ji apye esé delú cho né mbe ushu Esɔwɔ, apye ntó esé delá bɔ́ ukpea Esɔwɔ, ne awené gemége sé né yéndé gabo. ³¹ Ndere elúmbɔ, dépyé ndere ásamé né mmu ηwe Esɔwɔ, nnó “Muú aké adóo ebwɔ ewómé, ádoógé gétúgέ genó eyigé Ata Esɔwɔ apye.”

2

Pɔl agárege abya ayi Kras agboó né gekwa

¹ Anmé ba, gébége me nchwó nyá eta nyú, mangaré mekomejɔ́ Esɔwɔ nkpá fɔ́ anɔ́ denya ne denjá eta ne ngárege enyú mekomejɔ́ yimbɔ́ wó. ² Ndere mbó nlú ne enyú, njɔ́ né metɔ́ wa nnó, mpye sé genó eyigé cha ekosé mangaré abya Jisɔs Kras ne nkane agboó né gekwa. ³ Nchwó eta nyú ne gepwa né mmye, nweré jaja ne efo metɔ́. ⁴ Mejɔ́ ewé me njɔ́, ne unó bi me nleré enyú, uléré fɔ́ nnó me nwyáá anɔ́ denya ne denjáre mejɔ́ mampye enyú dékámé ne genó eyigé me njɔ́ wó. Yémbɔ elé uto Mendóo Ukpea ne upyéé nnó enyú dékaá nnó unó bi me njɔ́ ne ebi nleré úlú wáwálé, ⁵ nnó enyú défyéé metɔ́ ne

Esɔwɔ gétúgέ uto bií. Me nkélége fɔ́ nnó dénéré metɔ́ né denjáre akwaá.

Mendóo Ukpea epye bɔ́ akáá denjáre Esɔwɔ

⁶ Né egbe ewé denjá etiré delú wáwálé, déselé déti dedóo abya ne bɔ́ abi ábené né depɔ́ré Esɔwɔ. Denjá etiré na, depófɔ́ etiré bɔ́ mme, yéé ebélé etire afwa mme néndé ela gachyéé gefwagé bwó gebyéé. ⁷ Ne esé degárege mekomejɔ́ ne denjáre Esɔwɔ etiré té nyá muú fɔ́ alá akaá wó, néndé Esɔwɔ abó apye nnó muú fɔ́ akáge fɔ́ deti. Gemége nnó mme yina alá, Esɔwɔ abó abelé mé denjá etiré na, nnó gébége ake apye genó eyigé gelu ji metɔ́, esé débɔ́ ηgɔ́ wuú. ⁸ Yé mfwa mme yina ama, ayi akaá denjá etiré na apó. Abó akaá, mbó áwó fɔ́ Jisɔs Kras, Ata ayi apwɔ́ amu né gekwa wó. ⁹ Yémbɔ genó eyigé Esɔwɔ apye gelu wye ndere ásamé né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, “Unó bi yé muú alá lu danje, ebi muú alá lu danwú, yé ebi muú ntó alá lu danfere, ubi ne Esɔwɔ akwye ábelé mbaá bɔ́ abi ágboó ne ji.”

¹⁰ Né egbé ewesé, Esɔwɔ apye esé dékaá unó bina, ndere atómé Mendóo Ukpea wuú nnó apye esé dékaá ubi. Mendóo Ukpea Esɔwɔ egéne yéndégenó chánchá, yé anɔ́ unó bi Esɔwɔ alá lú dampye muú fɔ́ abó mbe akaá. ¹¹ Kágé nnó yé muú ayi akáge uféré bi úlú muú yichá né metɔ́ ápó, ekosé muú yimbɔ́ jimbɔ́.

Wyembɔ ntó ne muú alá kágé ufére ebi úlú Ɛsɔwɔ metɔ́, ekosé Mendoó Ɛsɔwɔ jimboó. ¹² Nana esé boó Ɛsɔwɔ dékaá nnó achye fɔ sé mendoó boó mme wó, achye elé esé Mendoó wuú nnó apye esé dékaáge unó bi ji achyege esé.

¹³ Nkaáwú ne dégarege unó bina, délá dégarégé fɔ ne dengaré akwaá. Dégaré lé ndere Mendoó alerégé esé, mmye ké déselé uchuú ebi Mendoó alerége dégarege depɔré Ɛsɔwɔ. ¹⁴ Yémbɔ muú ayi alá pɔ ne Mendoó Ɛsɔwɔ akélegé fɔ mankamé ne unó bi Mendoó Ɛsɔwɔ alérege. Aselé ubi nnó úlú lé ukenkéné unó eta wuú, néndé elé Mendoó Ɛsɔwɔ ne apye nnó muú ákaá ubi. Ndere elúmbɔ, ji akágé kaá fɔ ubi.

¹⁵ Ne muú ayi Mendoó Ɛsɔwɔ alú ji mmye, acherege depó déko ne akaá yéndégenó. Yémbɔ, akágé chere fɔ ji, akaá gefɔgé muú ayi ji alu. ¹⁶ Genó eyigé me njó mbɔ gélu wáwálé wye ndere ásamé né mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó, “Yé muú akágé genó eyigé Ɛsɔwɔ aférege. Yé muú akágé chyéé Ɛsɔwɔ majyéé. Yémbɔ esé abi déwyaá Mendoó Ɛsɔwɔ ne dékáge genó eyigé Kras aférege.”

3

Boó abi ábené né depɔré Kras áchwó fɔ ne angya

¹ Anmé ba, gébége nlu ne enyú, ngaré fɔ enyú mekomejɔ́ ndere boó abi Mendoó Ɛsɔwɔ elú ebwó né mmye wó. Ngaré enyú ndere

boó abi álu ákwolege unó mme yina ne boó abi álu ambane né depɔré Kras. ² Me nleré enyú unó bi ulá utoó, wye ndere muú achyegé mamáné kó némbɛ alá aságé chyéé ji menyéé metometo. Me nleré fɔ enyú unó bi utóo wó, néndé enyú délu dambéne mankaá ubi. Yé nana délu dambéne. ³ Me njóge mbɔ, néndé enyú délu pyéé unó mme yina ndere matɔ́ nyú akélege, demmye demboó, déwamege ne ate, ewéna eléré nnó enyú délu wye eké boó mme, délu pyéé wyé unó bi ebwó ápyéé, ⁴ néndé, mbɔgé muú nyú ajóge nnó, “Me nlu muú Pɔl,” ayifo aké, “Me nlu muú Apolos,” enyú depó fɔ chá ne boó mme.

⁵ Garege me, enyú déferé nnó esé ne Apolos délu chá? Esé délu lé boó utɔ́ Ɛsɔwɔ abi ji ayaá nnó dépye enyú défyéé matɔ́ ne ji. Yéndémuú sé apyéé utɔ́ bií ndere Ɛsɔwɔ achye ji nnó ápye. ⁶ Utɔ́ bina, úlú nnó, me mpe mbwé, Apolos agbe manaá wye. Yémbɔ Ɛsɔwɔ apye mbwé yimbɔ áwené. ⁷ Ndere elúmbɔ, muú ayi apéne mbwé ne ayi agbéle manaá wye, áfu yé genó wó, Ɛsɔwɔ muú apye mbwé yimbɔ áwené ne aneá geme. ⁸ Muú ayi apéne ne ayi agbéle manaá wye álu wye janja. Ne Ɛsɔwɔ achyege yéndémuú nsá ndere ji apyéé utɔ́ bií. ⁹ Esé ne Apolos décho amu dépye utɔ́ Ɛsɔwɔ uluá. Ne enyú délu mekɔ́ Ɛsɔwɔ ewé ese dépye utɔ́ wyé, enyú

délú ntó gepú eyigé Eσωωα aténege.

10 Né galógáló ayi Eσωωα abó áléré me, nló mampye utóó bií eta nyú. Mpye utóó ndere mentené gepú melóméló ayi afyé nébómé gepú chánéné ne bóó abifó álóó manténégé gepú mfaá neni. Ne yéndemuú ayi áténege mfaá nébómé eniné mbó, asé gébé. 11 Eσωωα abelé mé Jisωs Kras ndere nébómé eniné mbó. Ne yéé nébómé eniné chá eniné muú fó amáge fyé népó sé. 12 Bóó abifó, ásele nyé unó ulúúló ebi ákuú nnó gul, seleba, ne mataá malómáls, atené gepú né mfaá nébómé eniné mbó. Ne abifó ntó ásele nyé unó bi ula utóó manchóó ndere deweé, mancha ne nchu átene gepú né mfaá nébómé eniné mbó. 13 Ne bií uma ebi Jisωs apane nyé mpa bóó, yéndé gefógé utóó ebi muú apyéé ugénege nyé gbógónó. Néndé né bií bimbo, Eσωωα aselé nyé mewε, afwóré utóó ebi yéndemuú apye, mangé nnó úlú ulúúló wa uboubo. 14 Mbógé gepú eyigé muú atené mfaá nébómé gepú eniné mbó gélá gésóó wó, mbóó yimbó abóó nyé nsá. 15 Ne mbógé gésógé ebyennó mbóó yimbó atané amu. Yémbó jimbóó atanege nyé né efwyale gabo eké muú ayi áboó atané né mmu gepú eyigé gésóge.

16 Dékaá fó nnó enyú délú melú ujwólé Eσωωα ne nnó Mendoó Eσωωα elú enyú mmyε wó? 17 Ne muú achógé

melú ujwólé Eσωωα, Eσωωα ntó áchóó gerwá jií. Melú ujwólé Eσωωα ewémbó, elú melu ukpea ne enyú ne délú melú ujwólé ewémbó.

18 Débwólégé gemεge nyú. Mbógé muú nyú aféregé nnó awyaá dengá ndere bóó mme awyaá, nchyege ji majyεé nnó ábwólé álá gefógé muú ayi bóó mme ákuú nnó gekenkenégé muú, nnó ábó dengaré Eσωωα. 19 Me njóó mbó néndé, unó bi bóó mme áselé nnó úlú dengá, úlú lé ukenkené unó mbaá Eσωωα. Elú wyémbó néndé ása né mmu ηwe Eσωωα nnó, “Bóó abifó áférege nnó ebwó áwyaá dengá, yémbó Eσωωα ápyene ebwó né dengá bwó.” 20 Ne ama asá né mmu ηwe Eσωωα nnó, “Ata akaá nnó uféré ebi muú dengá aférege upó yéé genó.” 21 Ndere elúmbó, ékágé muú nyú ádogé ebwó ewómé gétúgé genó eyigé ákwaá ápyéé, ajógé nnó me nkwólege ayina, me nkwólegé fó ayina, kágé nnó yéndégenó gelú mé eyigé nyú. 22 Yé Pól, yéé Apolos, yelé Pita, yéé mme yina meko, yéé gerwá, yéé negbo, unó bi úlú mbó nana ne ebi uchwóó meso gébé, Eσωωα apye nnó unó bina uko, úlú ebi enyú. 23 Ne enyú ako delu bóó Kras, ne Kras atane mbaá Eσωωα.

4

Pól atéé bóó Kras né Kōrent ndere gerwáge ηgbá Kras gébóó mambe

1 Ndere elúmbó, sége nnó esé delu lé baá utóó Kras ne bóó abi Eσωωα afyé né amu sé

unó bií ebi ubó úlú bíbí nnó dépye bóó ákaá. ² Ne muú ayi áfyéé ji utóó bií né amu, genó eyigé muú apéle mangé eta wuú gélu nnó ápye utóó bií ne metóó wuú mmu ema. ³ Yé ebélé enyú, yé lé bóó abi chá ne ashulégé me ndo nnó nlu gyéé né utóó eba, ewémbó efú me yeé genó wó. Me mbóó ntó nkágé só fó mpa yimbó nchye geme ya nnó utóó ba úlú cho. ⁴ Né metóó wa, nferé nnó utóó bi Esówa achye me, mpyéé ubi chánéné. Yémbó ewéna eleré fó nnó me nlú cho wó. Elé Esówa ne asóó mpa wa. ⁵ Gétú eyigémbó, déwegé fó mmye deshulégé muú ndo nnó ápyé fó utóó ebi Esówa achye ebwó chánéné, néndé gébé gélu dankwáne mampa depó etiré na. Gíge bií bi Ata akérege meso fa mme, achwógé apye nye yéndégenó eyigé akwaá ápyéé bíbí gégené gbógónó, apye bóó ákaá uféré ebi úlú ate bóó né matóó. Bií bimbo elé Esówa ne afege nye yéndémuú ndere apye utóó bií.

⁶ Anmé ba, né gétúgé enyú nse geme ya ne Apolos nméé ne unó bi me njóó mbó nnó mpye enyú dékaá ula mekomejóó ayi ji ajóó nnó, “Ékágé enyú délyaá mankwólé majye ami ásame né mmu ηwe Esówa.” Néndé mbógé dékwólégé mami chánéné, déselé fó muú fó nnó aneá geme apwó ayifó, débwege fó mmye nnó nlú muú yina epófó ayina. ⁷ Yé muú nyú ayi aneá geme apwóó nte ayifó apó. Unó uko ebi enyú déwyaá Esówa

ne áchyeé enyú, epó mbó? Ne mbógé achye enyú unó bina chyége, ulannó muú nyú adóo ebwó ewóomé nnó, “Mbóó unó bi né uto bá?”

⁸ Wóó oh! Enyú bóó Kōrent déferé nnó déwyaá mé unó uko. Dékwé mé gefwa, ne délu afwa ewé esé délá depó. Eeh! Ebé yé nnó enyú délu afwa wáwálé nnó esé ntó débáné enyú dégbaré gefwa chóncho. ⁹ Né metóó wa, nferé nnó Esówa abelé esé ángbá Kras né melú ewé elá epó ne enógé. Esé délu eké bóó abi ásóó mé mpa nnó áwáne, néndé elú eké ákpá esé ábelé gbóhónó né mbaá ayi mme meko chóncho ne makiénné Esówa ágéne. ¹⁰ Nnó esé délu ukenkéné bóó gétúgé délu bóó utóó Kras? Yémbó enyú dése gemege nyú nnó dékaá unó uko gétúgé déchomé mmye ne Kras. Bóó mme áselé nnó esé délu jóó, yémbó enyú déselé gemege enyú nnó déwyaá eshye. Bóó ánógé enyú yémbó ábyaá esé. ¹¹ Kpaá té gébé eyigé na, gébé geko fó wó esé dégéne menyé manyé ne manaá manyú wó. Défyé lé uchálé mandeé. Gébé eyigé fó, bóó áchyege esé efwyale. Ne gébé geko fó wó dégéne malu mambélé wó. ¹² Esé depye utóó ne eshye ne dégéne genó eyigé dényéé. Muú ajógé mejóó mebo ne esé, dénenémmye nnó Esówa ájé ji. Bóó áké achyege esé efwyale, dékoge wye matóó. ¹³ Bóó áké áchóó esé mabó, déshugé ebwó meko melóméló. Ásélé esé

nnó délú umpwapwané unó ne ujwaá ebi bɔ́ ǎjyále ne uká.

¹⁴ Nsámé fɔ́ unó bina nnó mpye mekpɔ́ unɔ́ egbáré enyú, nchyege lé enyú majyée, néndé delú baá ba ne ngbóo ne enyú dɔ́. ¹⁵ Ne yé enyú débé lé ne gejamégé bɔ́ abi ájame enyú né meti Kras, tége nnó déwyaá lé muú ama ayi alú nte nyú. Me muú mpyeé enyú déchome mmye ne Kras ne nlú nte nyú, néndé me ne mbɔ́ mbɛ ngaré enyú abya melómélɔ́ Kras. ¹⁶ Gétú eyigémbɔ́ nkpeáge enyú nnó dése gekágé neke ena. ¹⁷ Gégé ula bi me ntɔ́me Timɔ́ti eta enyú mbɔ́. Ji alú maá wa, ne ngbóo ne ji dɔ́. Ji alu muú ayi dékage líí mmye ne ji né depɔ́ré Ata Jisɔ́s. Achwɔ́gé, atée nyɛ enyú unó bi me mpye ndere menkwólé Kras. Unó bina ne nlérege yéndé mbaá né machomele bɔ́ Kras.

¹⁸ Enyú abifɔ́, mmu agbeé enyú néndé déféré nnó me nchwɔ́ sé ewú. ¹⁹ Yémbɔ́ Ata akamégé nchwɔ́ ewú nana. Nchwɔ́gé nkágé nyɛ mbɔ́gé utó Esɔ́wɔ́ ulú ne bɔ́ gempóge bina, wa apyéé lé meno detú. ²⁰ Genó eyigé gélérege nnó Esɔ́wɔ́ alú mfwa muú gepɔ́fɔ́ denyaré mejɔ́ élé uto bi Mendoó Úkpea echyegé ji nnó abɛ ne genwá eyigé Esɔ́wɔ́ akélege. ²¹ Ndé genó enyú dékélege? Dekwɔ́rege gepóge nyú, nnó me nké nchwɔ́ eta nyú, nchwɔ́ pere manleré nnó me mbɔ́ gejeé ne enyú, waá dékwórégé fɔ́, me nké nchwɔ́, nchwɔ́ ne

maá echyé? Nchyéé enyú efwyale?

5

Ubélé tametame né echomele bɔ́ Jisɔ́s

¹ Ubé ɔ́h, nwú nnó bɔ́ ábélege ubélé tametame né geluáge nyú. Agaré me nnó muú nyú ama abelege ne mendée nte wuu. Gebobogé mechó ewé yéé bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus alá apyéé fɔ́. ² Ne enyú débwege mankwɔ́ mfaá bwége né gefɔ́gé mechó ewé na? Pɔ́ gefɔ́gé mechó ewé enyú débɔ́ mamfyé gepúgé negbo na? Ferege muú ayi apyéé gefɔ́gé mechó ewéna wáwá né geluáge nyú. ³ Yé élé me nlá mpɔ́ ewú mbɔ́, mendoó wa elú ne enyú, ne nsó mé mpa muú ayi apyéé gefɔ́gé mechó ewé na nkane mbɔ́ mbegé ewú mpyéé, né mabɔ́ Jisɔ́s. ⁴ Nkélege nnó enyú dékú echomele déchomé gé mbaá ama, mendoó wa ebéé ne enyú ne uto Ata Jisɔ́s ntó ubéé ne enyú, ⁵ défyéé muú ubé yimbɔ́ né amu Danchɔ́meló nnó áwa menyammye wuu, nnó Esɔ́wɔ́ áféré ji né efwyale gabo né bíí bi Jisɔ́s Kras akerege meso mansɔ́ mpa bɔ́.

⁶ Mmye mebwége élómé fɔ́. Enyú dékaá fɔ́ nnó nekú né má ne nechɔ́ ebá, wyɛ ndere ekéké yist gachyéé epyéé gejamégé flawa amuale wó? ⁷ Débɔ́ mamferé muú yimbɔ́ ayi apye gabo né geluage nyú. Ji alu eké yist ayi achɔ́ bred. Depyegé mbɔ́ debéé nyɛ pópó eké bred ayi alá pɔ́

ne yist. Ndere njóoge mbo, nkaá me nnó enyú delú bred meke néndé áwá mé Kras muú alú maá egóhme gepé ayi epaá koó upú. * ⁸ Ndere dényé epaá ewéna, dényé ewú ne bred meke ayi alá apó ne yist. Mmye ké débé ne mató pópó ne dégarege wáwálé. Dényégé fó ewú ne gekwénege bred ayi awyaá yist. Mmye ké débége fó ne gabo ne nchye ayi esé débó déwyaá.

⁹ Né ηwe ayi me mbóo mbe ntómé enyú, ngaré enyú nnó défa mbwa ne bóo abi ábélege ubélé ne bóo tametame. ¹⁰ Me njóoge mbo, ntómé fó ne bóo abi alá kágé Eσωω. Ebwó abi ábélege ubélé ne bóo tametame. Abi ásee use, abi ánogé aló uka, ne abi ájoo ejo. Njógé mbo ebyennó nké enyú délyaá mme yina kánká. Yémbó njóo fó mbo wó. ¹¹ Me nsá lé nnó enyú défa mbwa ne yéndemuú nyú ayi aké alú menjé né echomele bóo Eσωω ne ábélege ubélé ne bóo tametame. Yéé ayi asée use, ayi ánogé aló uka, ayi alwérege ulweré, ayi anyuú mmó akwene yéé ayi alú menjó. Dényégé yéé menyéé ne ufó bóo bimbó.

¹²⁻¹³ Me mbóo fó mansó mpa bóo abi alá pó bóo Eσωω wó. Elé Eσωω ne asó mpa bwó. Bóo abi esé débóo mansó mpa bwó, elé ate aηme abi álu né echomele bóo Jisωs.

Ndere elúmbó, pyege ndere ásámé né mmu ηwe Eσωω nnó, “Búge muú ubé yimbo atáné né geluáge nyú.”

6

Bóo Jisωs ájyéfó ne ate né eso

¹ Ulannó muú nyú abóge mpa ne nte menjé, ájyé ne ji né eso, nnó bóo abi alá afyéé metó ne Jisωs wó ne ápa? Ulánnó déla jyéfó né mbaá ate bóo Jisωs nnó ákwyé enyú. ² Dékaá fó nnó bóo Jisωs ne ápáne nye mpa bóo mme wó, Ne mbóge enyú ne desó mpa bóo mme, ulannó enyú délá kaágé kwyé ukéké dépó né metó metó nyú? ³ Enyú dékaá nnó esé ne dépáne nye mpa makiénné Eσωω, pó mbo? Mbóge dékaá mbo, ebyennó esé dékágé kwyéé ukéké dépó fa né mme. ⁴ Ndere elúmbó, mechó ekwégé nnó déjye né mbaá bóo abi echomele bóo Jisωs ala sé nnó ebwó alú genó wó, nnó asó mpa nyú? ⁵ Me njógé mbo nnó mpyé mmye egbó enyú. Nnó yé muú ama apó né geluáge nyú ayi awyaá dennga mankwyéé dépó ne ate aηme nyú? ⁶ Elómé fó nnó nte menjé abóge mechó ne nte, akpá ji ájyé né eso kpaá te aténégé né mbe ushu bóo abi alá áfyéé metó ne Jisωs wó nnó asó mpa bwó.

⁷ Ndere enyú dékpáne ate déjye né echa eso, élere nnó

* **5:7** Elú wáwálé nnó: Né Ijip, Eσωω agaré bóo Isreli nnó, yéndé ula gepú áwa maá egóhme áse manó míi áta manombi nnó ekiénné negbo echwóge ekóo úpú bwó koóge. Wye gébé eyigémbó ntó, Eσωω ágaré ebwó nnó bred ayi ebwó átyege áfyégé fó yist (uka ebi upyéé bred amualé) nnó ebwó ályá melo Ijip wáwá.

enyú dékwe mé dédo uwya mme. Ulánnó muú akélege enyú mpa délá dékógé matóó? Ulánnó muú ányégé enyú upwóó délá dékógé matóó? ⁸ Yémbó, nnó enyú délyaá bóó ákélégé enyú mpa, ányégé enyú upwóó, dékélégé bóó mpa, dényéé bóó upwóó cháchá ne até aḡme nyú. ⁹ Kágé nnó bóó ube ányéé fṵ gefwage Eṣṱwṱ. Ékágé muú ábwólé enyú, elú wáwálé nnó bóó abi ábélege ubele ne bóó támetáme, abi ánógé áló uka, abi ákwene malo, ate andé abi ábélege ne ate, ¹⁰ yé bóó abi ájóó ejó, abi áséé use, abi ányuú mmóó akwéné, abi álwērege úlwéré, ne bóó abi áfoge unó bóó. Ufóó bóó bina ako ányéé fṵ gefwage Eṣṱwṱ. ¹¹ Mbó ntó ne enyú abifṵ débó délu. Yémbó Eṣṱwṱ áshwóné enyú né gabo ayi dépye délá bóó ukpea. Aṣe enyú nnó delú cho né mbe ushu wuú. Apyembó, gétúgé utóó bi Ata Jisṱs Kras apye ne utóó Mendoó Eṣṱwṱ.

Se menyammye wye nógé Eṣṱwṱ

¹² Muú fṵ ákágé jóó nnó, “Nkágé pyé yéndégenó eyi gejiú me.” Wáwálé, yémbó kaá nnó unó ukouko fṵ wó uchwóó né gelógáló wó. “Nkágé pyé yéndégenó eyi gejiú me.” Yémbó nkágé lyaá fṵ nnó genó gefṵ gebóó me deba, nla eké mefwē mbaá geji. ¹³ Muú ayifṵ ákágé jóó aké, “Eṣṱwṱ akwyéé menyé nnó akpene né une ne akwyéé une nnó menyé akpene wye.” Wáwálé, ne

kágé nnó bií uma Eṣṱwṱ achóó nyé une chónchó ne menyéé. Yémbó Eṣṱwṱ achyéé fṵ mekwaá menyammye nnó abelege ubele támetáme ne bóó wó, achyéé mekwaá menyammye nnó asé menyammye yimbó anógé Ata Jisṱs. Ne elé Ata Jisṱs ne áchérege menyammye mekwaá. ¹⁴ Ne ndere Eṣṱwṱ asele uto bií apye Ata akwíle né negbo, mbó ntó ne ásélé nyé utó bií apye esé dékwile né negbo.

¹⁵ Enyú dékaá chánéné nnó menyammye nyú alú lé upó menyammye Kras. Nnó elómbó, nnó muú asé gepógé menyammye Kras acho ne menyammye mendée eno? Ube! Ékágé be fṵ mbó. ¹⁶ Enyú débó mankaá nnó mende achogé mmye ne mendée eno, ebwó ne mendée eno yimbó ákwé eké muú ama, wye ndere ásámé né mmu ḡwe Eṣṱwṱ nnó, “Ebwó apeá ákwé eké muú ama.” ¹⁷ Ne muú ayi áchómé mmye ne Ata, ebwó ne ji ábéé metóó ema.

¹⁸ Lyágé mámbélégé ubélé ne bóó támetáme. Yéndé gabo chá ayi muú apyéé, áchóó fṵ menyammye wuú, yémbó muú ayi ábelégé ubelé ne bóó támetáme, achóó bó lé menyammye awuú jimboó. ¹⁹ Enyú dékaá fṵ nnó menyammye nyú álú lé melú ujwólé Mendoó Ukpea wá? Elé Eṣṱwṱ ne afye enyú Mendoó Ukpea ewéna né mmye. Enyú ambóó fṵ wó débóó gemége nyú wá. ²⁰ Eṣṱwṱ ana enyú ne genó eyigé geḡeá

geme dō mamferé enyú né efwyale. Ndere elúmbō, ségé menyammye nyú dénógé Eσωω.

7

Déporé neba

¹ Góge me nshuú enyú meko né dépō etiré enyú désamé me.

Elú galógáló nnó mende achogé yé mmye ne mendée.

* ² Yémbō, té mbaá bōó ábélege ubelé támetáme dōó, élmé nnó yéndé mende ábá awuú mendée ne yéndé mendée ntó ábá awuú menō.

³ Ne mende abó fō manshya mendée wuú ubelé wō, ne mendée ntó abó fō manshya menō wuú ubelé wō.

⁴ Menyammye mendée apó fō awuú jimbōó, alú lé ayi menō wuú. Ne menyammye mende apó ntó awuú jimbōó, alú lé ayi mendée wuú.

⁵ Ndere elúmbō, ékágé nte ashya nte ubelé, ekosé nnó ebwó ákámége meko amá nnó alyaá kpé ate né mboó gébé nnó anemmye mbaá Eσωω. Ne gébé eyigémbō gékógé, ebwó abó mankeré chónchó nnó ékágé danchōmeló apye ebwó akpé né mmuameno gétúgé alá akágé gbaré mmye bwó.

⁶ Me njógé mbō, epófō nnó ημερεge muú fō mekpo mme nnó abá neba, yémbō nchyege lé enyú majyéé. ⁷ Metōó ebó egōó me nnó yéndémuú abe ukwa eké me. Yémbō yéndémuú awyaá ewuú echye

ewé Eσωω achyéé ji. Achyéé bōó abifō eshye mampye géfógé genó eyigé na, achyé abifō mampye eyigé na.

⁸ Mbaá bōó abi alú ukwa, ne akwi andée, ngárege ebwó nnó, élmé nnó ebwó ábagé fō neba, abe ukwa nkane me nlú. ⁹ Yémbō, mbógé ebwó ákágé gbaré fō menyammye bwó, ábá neba. Néndé elú galógáló nnó ebwó ábá neba ne nnó ájwyegé mmye.

¹⁰ Né mbaá bōó abi abané neba, nkpeage ebwó nnó, mendée abagé menō, ékágé alyaá menō wuú neba. Mejóó ewé menjōó mbō na, epófō me, elé Ata jimbōó ne ajōó; ¹¹ yémbō, mbógé mendée alyagé menō wuú neba; ábagé sé menō ayicha alá epō mbō wō, akéré mbaá menō wuú ebwó akwyéé depó. Ne ékágé menō ntó ábú mendée wuú né neba.

¹² Ne mbaá abifō abi abané bōó abi alá áfyéé matōó ne Kras wó, ngárege ebwó nnó yéndé meηme ayi ábáné mendée ayi alá áfyéé metōó ne Kras wō, mendée yimbō akámégé nnó ajwólégé ne ji, ékágé alyaá ji neba. Mejóó ewé menjōó mbō, étané membōó né metōó étané fō mbaá Ata wó. ¹³ Wyémbō ntó, ne meηme ayi ábáné menō ayi alá fyéé metōó ne Kras wō alá abōó fō manlyaá ji neba wó, mbógé menō yimbō akámégé nnó ajwólégé ne ji. ¹⁴ Me njógé mbō néndé, Eσωω ajeé menō ayi alá fyéé metōó ne

* **7:1** Elú wáwálé nnó: Né gébége Pól, bōó abifō né Kōrent áse nnó mamba neba álmé fō néndé muú ábagé neba ábōó fō gébé eyigé ákuú ηwe, ne mangigé gejamége unó.

Kras wó gétúgέ mendée wuu áfyεέ metóó ne Kras. Ne ajeé ntó mendée ayi alá fyεέ metóó ne Kras wó gétúgέ menó wuu áfyεέ metóó ne Kras. Mbógé elá pó mbó wó, Εσωω aselé baá bwó εκέ baá bóó abi alá kágé Εσωω. Ne ndere elúmbó, Εσωω asé baá bwó ndere bóó bíí. ¹⁵ Yémbó mbógé muú ayi alá fyεέ metóó ne Kras wó, aké akélege manlyaa neba ne muú ayi áfyεέ metóó ne Kras, agó ji ajoye, néndé ébé epó ewé εgbárége muú ayi afyεέ metóó ne Kras nnó épye nnó alyaa ji neba. Εσωω akú esé nnó débé né nesó. ¹⁶ Wó mendée menó ayi ófyεέ metóó ne Kras kaá nnó getú jyεé ndóó menó wye akágé fyεέ metóó ne Kras. Ne wó menó ayi ófyεέ metóó ne Kras kaá ntó nnó getú jyεé, ndóó mendée wye akágé fyεέ metóó ne Kras.

Yéndemuú abéé wye ndere ji abó alu gemεgέ nnó Εσωω akúú ji

¹⁷ Yéndemuú abe wye ndere ji abó alú gébégé Εσωω akúú ji. Gé genó eyigé menlerégé né yéndé echomelé bóó Jisós nnó apyεgέ mbó. ¹⁸ Mbógé asó mé muú nsó ne Εσωω alé ku ji nnó abe muú awuú, ékágé ámuá mambi nnó asó ji nsó. Ne mbógé ntó nnó alú dansó wó nsó gébégé Εσωω akúú wó nnó óbe muú awuú ómmyégé fó nnó asó wó nsó. ¹⁹ Yé asó wó nsó, yé asó wó, ewémbó epye mechó wó. Genó eyigé genεá gepwóó gelú elé nnó ónógé mabe Εσωω. ²⁰ Ndere elúmbó, yéndemuú abe wye ndere ji alú gébégé

Εσωω akúú ji. ²¹ Nnó óbó ólú memfwé gébégé Εσωω akúú wó nnó óbe muú wuu? Ekágé óchyεé gemε jyε efwyale getú eyigémbó. Yémbó, mbógé ógégé meti nnó óferégé gemε jyεé nnó óbégé sé memfwé pyεmbó. ²² Kaágé nnó yé muú abó alú lé memfwé ne Εσωω akúú ji nnó abé muú wuu, né εgbe ewé Ata apó mewé. Elú ntó nnó muú ayi abó alá pó mewé gébégé Εσωω akúú ji nnó abe muú awuú, alú mewé mbaá Kras. ²³ Tége nnó, Εσωω ana enyú ne genó eyigé genεá gemε mamferé enyú né efwyale. Débégé fó afwé mbaá akwaá. ²⁴ Ndere elúmbó, yéndemuú abe wye ne Εσωω ndere ji abó alu, gemεgέ nnó Εσωω akúú ji.

Andée abi alá ba anó wó ne akwi

²⁵ Ne gógé menjóó dépore bóó abi alú ubwene. Genó eyigé me njógé mbó Jisós jimbóó fó wó agáre me wó, yémbó ngárégé enyú ndere muú ayi Ata ágéne me meshwe apye me nlú muú ayi enyú dékágé neré metóó ne ji.

²⁶ Né úféré ba, elú galógáló nnó yéndemuú abé wye ndere ji alú néndé efwyale eja nana dóó. ²⁷ Muú ayi abáne mendée ékágé alyaa mendée wuu neba. Ne muú ayi alá alú dambá mendée, ékágé akélé mendée mamba. ²⁸ Yé elé njógé mbó, mbógé muú abagé mendée apye fó gabo wó ne yé mesó mendée abagé menó apye fó gabo wó. Yémbó bóó abi abane neba, ágóó efwyale. Ne nkelégé nnó mpye ékágé

enyú dékpré né efwyale ewé ebwó ágéné.

29 Αημε ba, góge mengaré enyú nnó gébé eyigé Εσωω achyεέ ελά gachyεέ gebyε. Né getú eyigémbω, bωó abi ábané andée abε eké bωó abi álá bá andée wó. 30 Bωó abi áwyaá mesome, áβε eké bωó abi álá pó ne mesome. Bωó abi áwyaá nechóchó áβε eké bωó abi álá pó ne nechóchó. Ne bωó abi ákεne gese áβε eké bωó abi álá pó ne unó gese. 31 Muú ayi awyaá utóó mampyε fa mme abε ndere muú ayi ala nere metóó ne unó mme wó.

32 Ne nkélgé fó nnó genó gechyεge enyú efwyale né metóó. Muú ayi álá bá mendée wó, afyεé metóó wuú mampyε utóó Ata Jisωs, ne akεlege nnó apyεé utóó bimbω gefóó eyigé metóó εgóó ji. 33 Yémbω muú ayi ábané mendée anεrége metóó né unó mme, akεlgé élé nnó ápyε unó bi metóó εgóó mendée wuú. 34 Ne gétú eyigémbω úféré bií ukwéné tyátyá. Wyεmbω ntó ne mendée ayi ábané menó anεrege metóó né unó mme gétúgέ akεlege mampyε genó eyigé metóó εgóó menó wuú. Yémbω mendée ayi álá lú dambá menó, áfyεé lé metóó mampyε utóó Εσωω, ne áchyεge geme jíí geko mbaá Ata Jisωs.

35 Unó bi me njógé mbω na, úlú élé mampoó enyú, εpófō nnó nshyaá nnó enyú dépyεgέ fó ubi wó, nkélege élé nnó dépyεgέ unó né meti

ewé elu cho, défyε mekpo né depōré Ata.

36 Muú akpégé gébwεnégέ mendée mambá, ne agégé nnó gébé eyigé ji alú mambá mendée yimbω gelegé koó, ne ji akágé gbaré fō mmyε né depōré ubelé, apyε ndere ji akεlege abá mendée yimbω. Gabo apo mmu. 37 Yémbω muú ajógé mé né metóó wuú nnó ji ábané fō mandée ayi ji abó alú mambá, ne yé genógé fō gepó eyi géténé ji nnó ábá mendée yimbω, mbógé ji akágé gbáré mmyε jíí né depōré ubelé, ashyagé nnó ábané fō mendée yimbω apyε mechó melóméló. 38 Ndere elúmbó, muú ayi ábané gembwénégέ mendée ayi ji akpεné mambá apyε mechó melóméló. Ne muú ayi álá bá wó, apyε mechó ewé élómé kpaá epwō amu.

39 Mendée abωó fō manlyaa menó wuú neba, abá menó yicha ewé menó wuú alú membe wó, εkosé nnó menó wuú agbogé ne ji akágé ba menó yicha ndere ji akélgé. Ne menó yimbω abó membe muú ayi afyεé metóó ne Kras. 40 Ne yé lé menó wuú agbogé ji akágé ba ayicha, né metóó wa nferé nnó éló nnó yé menó ayicha ábagé sé. Ne nferé nnó Mendoó Εσωω ne εchyεgέ me majyε ami menchyεge mbω.

8

Menó genó né gepōgέ bωó Jisωs élé gejeé epófō defóó

1 Gógé me njóó depōré menyεé ayi bωó apyε upε

mbaá aló uka. Yéndemuú ajógé aké, “Esé déwyaá defóó.” Ndere ajógé mbó, abó mankaá nnó defóó dékage pye muú abwēge mmye. Genó eyi gépye bóó áwene né depóre Esówo elé gejeé. ² Muú ayi aféré nnó ji akaá me yéndegenó chánchá, alú dankaa yé genó ndere ji abó alú mankaá. ³ Yémbó muú ayi agboó ne Esówo ji ne Esówo akaá ndere muú wuu.

⁴ Ndere elúmbó, déké déjógé mechó manyé menyéé ayi apyéé upé mbaá aló uka, esé dékaa nnó aló uka, ápó yé genó, ne nnó Esówo alú lé ama. ⁵ Yé lé unó ulú né mfaánebuú ne fá mme, ebi bóó áséle nnó ulú bó Esówo abi bwó ne yé elé bó Esówo ne bó ata ájamé dóó, ⁶ esé dékaa nnó Esówo alú lé ama. Ji alú Nte sé muú akwye unó uko ne akwye esé nnó dénógé ji. Ne déwyaá lé Ata ama ayi alú Jisós Kras muú unó uko ebi Esówo akwyeé ukéné ne ji. Ne ji ne achyégé esé genwá.

⁷ Yémbó bóó Jisós ako fó wó ákaa nnó aló uka ápó yé genó wó. Bóó abifó abó ánógé aló uka kpaá te nnó mbógé ebwó ányégé menyéé ayi ápye upé mbaá aló uka, matóó bwó ágáregé ebwó nnó alú nóge aló uka. Ne elé matóó bwó ala bene wó, agare ebwó nnó apye gye. ⁸ Eporfo gefógé menyéé ayi esé dényéé ne ápye esé débéé kwókwólé ne Esówo. Délá dényéé ji wó yé genó gefó eyi

genome esé gepó, yé dényéé ji apógé fó esé né meti fó.

⁹ Yémbó, ségé yé gébé nnó ékágé dése ebwonye ewé Esówo achyē enyú nnó dényéé yéndé gefógé menyéé, dépye ayme abi alá ábené né depóre Esówo wó ákpare ákwe. ¹⁰ Néndé muú ayi alá ábené né depóre Esówo wó, agégé ndere wó ayi ókaa genó, ólú né ntoné aló uka ónyéé menyéé, ji ntó abóó geji manyé menyéé ayi áchyéé mbaá aló uka. * ¹¹ Ne mbógé anyégé menyéé yimbó ebyennó wó muú ayi ókaa genó ócho genwáge menme wye ayi alá bené né depóre Esówo wó, muú Kras agboó ntó getú jíí. ¹² Jpyége nte menme wye ayi alá ábené né depóre Esówo wó, apyéé gabo né genó eyigé metóó wuu egaré ji nnó gélú gyeé, ebyennó ópyé ntó gabo mbaá Kras. ¹³ Ndere elúmbó, mbógé menyéé ayi me nyéé akágé pye menme wa apye gabo, nyéé sé ji kánká nnó ékágé mpye menme wa apye gabo.

9

Unó bi ángbá Jisós áwyaá ebwonye mampye

¹ Me nwyaá ebwonye mampye yéndegenó eyigé gelu cho. Me nlú ngbá Jisós Kras, nkpa amé yá nge Ata sé Jisós wáwálé, ne enyú delu utóó bá bi mpyéé ndere Ata achyégé me eshye. ² Yé bóó

* **8:10** Elú wáwálé nnó: Né gepoge bóó Kōrent, melu ewé ájéle nya aló uka elé gekpékpégé gepú eyi gewyaá gejamégé baá upú. Baá upú abifó elé abi bóó ájwólegé ányéé menyéé ne yéndemuú akage kpe mmu anye menyéé wyéé.

abifō alá ákaá nnó me nlú ηgbá Kras wō, enyú ambōó dékaá wáwálé nnó me nlú ηgbá Jisōs. Enyú délu gelo eyigé geleré nnó me nlú ηgbá Jisōs Kras.

³ Gená, ne menshúgέ meko mbaá bōó abi ákelégé manjōó nnó me mpófō ηgbá Kras.

⁴ Esé dékwané manse menyé ayi dényé mbaá bōó né utōó ebi esé dépye. ⁵ Nnó esé dékwané fō mamba andée dékene ne ebwōó ndere Pita ne áηgbá Jisōs abifō, ne aηme Ata Jisōs ápye wō?

⁶ Waa nnó wylé esé ne Banabas ne débōó mampye utōó ne amu sé gené dégé menyéé ayi dényéé?

⁷ Ndé muú be, ayi apye utōó, anyéé né mmu gebagé nkú jii? Muú ayi apene genōó eyi géwōme umpome abō manyé umpomé bi genōó eyigémbō gewōme, wa mbō fō wō? Ne muú ayi ábáme mpō, abō manyú nebene mpō wa mbō fō wō?

⁸ Enyú déférégέ fō nnó unō bí menjōó mbō, utané lé né metōó mekwaá. Mabé ayi Esōwō achye Mosis agárege wye mbōntó. ⁹ Mabe ayi Esōwō achyéé Mosis aké, “Muú áwégé fō meno mpō ayi apyéé utōó né mekōó gébégέ aké apyéé utōó né mmu mekōó.” Ékágé esé déféré nnó Esōwō abō ajōó mbō atōó lé ne mpō ejieji. ¹⁰ Nnó genōó eyigé Esōwō ajōó mbō getōó ne esé wō? Getōó ne esé wáwálé néndé muú ayi apené mbwé né mekōó ne ayi aferege mbwé ebwōó ako ánerégé matōó nnó mbōó mekōó achyεge nye

awuú bwō mbwé. ¹¹ Esé depé deparé Esōwō né matōó nyú wye eké mbwé ayi muú apené né mekōó, nnó elú mecho mebo ndere enyú depóge esé ne unō bi menyammye sé ákelegé? ¹² Mbógé enyú déchyege unō mbaá ate bōó abifō bōó abi áwyaá ntó ebwōnye mansé ubi, nnó esé ntó dékwané fō mansé unō eta nyú ebi ujamé upwōó yé ebi bwō wō?

Yémbō, esé défyε fō eshye mangii enyú ubi, yé lé délu cho mangii. Esé dégigé fō unō bina dékógé lé metōó nnó ékágé dépye genōó eyi gégbéé nnó bōó awúgέ fō abya Kras. ¹³ Enyú dékaá wáwálé nnó bōó abi ápye utōó né mmu echa upe Esōwō, áwú bwō menyéé átánégé lé eféé. Ne ampye upe abi apye upe né geluógé upéé Esōwō, awú bwō menyéé ntó átánégé né menyéé upe ayi bōó áchyεgέ. ¹⁴ Wyεmbō ntó ne Kras Jisōs agaré nnó bōó abi ágárege abya melóméló, awú bwō menyéé abō mantanege lé né mbaá bōó abi áwuú abya melóméló.

¹⁵ Yémbō, nlú dansε ebwōnye ewena mpyéé unō bi úlú cho mampye. Yé elé nsame mbō, nsamé fō nnó enyú déchye me ubi. Elú galógáló nnó me nkpe ngbo lé mbya ayi ngarege abya melóméló nla nselé fō genōó. ¹⁶ Me nkε ngárege abya melóméló ewémbō epyéé fō nnó me ndogé ebwōó ewōme, néndé élé utōó bá ebi me mbōó mámpye. Ne mbógé nla ngaré abya melóméló yina wō, ebōó

nye ne me. ¹⁷ Εβε nnó me mbóó ne mbó njyaaá geme ya nnó ngarege bóó abya melóméló, me mbó nkεlege nsa. Yémbó me mbóó fó wó njyaaá geme ya wó, élé Εσωω ne ayyaaá me ne áfyεé me utóó bií né amu nnó mpyεgé. ¹⁸ Ne nsá wa alú nnó, né utóó bina? Εkosé metóó megómégó εwé menwyaá gétúgé ngarege bóó abya melóméló detú. Ngarege bóó abya melóméló ngíge fó nnó achyεé me genó ndere muú ayi agaréagé abya melóméló ábóó mangií.

¹⁹ Me mpó yé mefwé mbaá muú fó, yémbó nse geme ya nkane mefwε mbaá bóó ako nnó mpyε gejaméagé bóó áfyε matóó ne Kras. ²⁰ Me njyεgé mbaá ayi bóó Jus alú, nkwe eké muú Jus nnó mpyε εbwó áfyε metóó ne Kras. Ne njyεgé ntó né mbaá ayi bóó abi ákwólege mabe Mosis alú, nkwe eké muú ayi ákwólege mabe Mosis nnó mpyε εbwó áfyε metóó ne Kras, yé élé me nlá pó fó muú ayi ákwólégé mabe Mosis. ²¹ Njyεgé mbaá bóó abi álá kágé mabe Mosis, nkwe eké muú bwó nnó mpyε εbwó áfyεé metóó ne Kras. Ne yé élé nlá nkwlólégé mabe Mosis εpófó nnó nkwlólégé fó mabe Εσωω, nkwlólé, néndé nkwlólégé mabe Kras. ²² Njyεgé mbaá bóó abi álá lú dambene né dépóre Εσωω, nkwe eké muú bwó nnó mpyε εbwó ábené né depóre Εσωω. Me mbwólége yéndé gefógé muú né mati mako nnó εβεagé kókógé mmyε mpyε yé abifo áfyε metóó ne Kras.

²³ Memyεé unó bina uko nnó abya melóméló ajyεgé mbe nnó meso gébé me ntó mbó mejeé εwé abya melóméló achwóó ne εwú mbaá bóó abi áfyεé matóó ne ji. ²⁴ Εnyú dékaaá nnó mankwólé Εσωω alú eké metú gátélé. Bóó abi ákpene wye ako álómege, yémbó, élé muú ama ne abóó nsa. Gétú eyigémbó, kwólégé Εσωω chánéné nnó meso gébé débó nsa wye nkane muú ayi álómege gátélé abóó nsa. ²⁵ Yéndémuú ayi ákpene né metu gátélé, aselé gébé, ákpomé mmyε né mati mako. Apyε mbó nnó abó nsa, ne nsa yimbó alú ayi áchóge. Yémbó nsa ayi εsé bóó Εσωω débóó nye alú lé nsa ayi álá chéagé fó τε kwyakwya. ²⁶ Gétú eyigémbó, ne me nlá nlómégé fó eké muú ayi álá pó ne genó eyigé anεréagé metóó wye mambó. Me mmyε fó eké muú ayi amyεé umyεé adoo ukwekwε né mme detú. ²⁷ Mpyε menyammyε wa awuú ubalé nnó áwúgé ne me. Mpyεé mbó nnó ékágé me ngarége bóó mekomejóó Εσωω εbwó ábó nsa, membóó nnó detu.

10

Pól akwelé mbee mbaá bóó Kōrent nnó ékágé ápyε genó eyigé bóó Isrēli ápyε nya ágene εfwyale

¹ Anme ba, nkelege nnó εnyú détégé genó eyi gépyε nya ne ukwene ante sé gébéagé εbwó ákené ne Mosis né mashwóné. Ndere εbwó akene ájyεé geko gebame

εβwό ako ne εβwό ako áchyaá
εβεé mega megélé né mme.
²Ndere gekó gébamé εβwό, ne
mánchyáa ayi εβwό áchyaá
εβεé mega ewémbw, elúmbw lé
manaá Εσωw ne εβwό áwó.
Ne gefógé manaá ami εβwό
áwó mbw, mánlére nnó εβwό
álú áηkwólé Mosis. ³Εβwό ako
ányé gefógé menyéé ama ayi
Εσωw achyéé εβwό. ⁴Ne εβwό
áko ányú ntó manaá ami
Εσωw achyéé εβwό. Manaá
mimbw matanega né etaravé
ewé ekene ne εβwό, ne etaravé
ewémbw εbw elu lé Kras. *

⁵Yé elé Εσωw álere εβwó
galógálw mbw, gejamégé εβwό
ápye unó bi metwó enywónega
Εσωw. Gétú eyigémbw, Εσωw
awá εβwό, ne ηηkwó bwó ulá
né mashwóné tyátyá.
⁶Unó bi upyé mbw na,
ulú elé manchyéé esé majyéé
nnó ékágé esé débógé gejee
mampyegé gabo ndere uk-
wene ante sé ábó ápyeé.
⁷Dénógé fó aló uka ndere
εβwό abifw ábó ápyeé. Asá
né mmu ηwe Εσωw nnó,
“Εβwό ájwólé, ányeé, ányuú
ne ákwilé mme aló mámbéné
mabée né mbe ushu meló
uka.” ⁸Ékágé esé ntó
débélégé ubélé ne bwó
tamétamé ndere εβwό abifw
ábó ápyeé. Gétúgé eyigémbw,
Εσωw apyé delé bwó esaá
meso eleé ágbo né bií uma.
⁹Ékágé dékplé Kras ndere
εβwό abifw ábó ákplé ji,
gétú eyigémbw Εσωw ató
mmyw enó εβwό ágbo. ¹⁰Ne
dénmenégé fó Εσωw meso
hummm hummm ndere εβwό

abifw ábó ápyeé ne ekiénné
Εσωw ewé ewané bwó echwó
wá εβwό.

¹¹Unó bina uko εbi upye
nyá ne εβwό ulú lé mákwélé
bwó mbée nnó ase gébé. Ne
ásá ubi né mme nnó achyéé
esé majyéé, esé abi delú mbw
né gébé eyigé na, eyi elá
gachyéé mme abyé.

¹²Ndere elúmbw, yéndemuú
ayi aféré nnó aténé chánéné,
ase gébé nnó ékágé akwé
gébégé mmuámeno áchwógé
eta wuú. ¹³Kaágé nnó, yé
mmuameno ayi achwó eta
nyú ayi alá lú gachwó mbaá
ate bwó ápó. Εσωw alu muú ayi
dékage líi mmye ne ji. Déliige
mmye ne ji alyaágé fó nnó
enyú dékpe né mmuámeno
ayi apwó eshyeé nyú. Yémbw,
mmuámeno achwógé eta
nyú, Εσωw achyegé enyú
eshye ewé dékoge metwó
dépwwó mmuámeno yimbw.

¹⁴Aηme ba, ndere elúmbw,
booge délya aló uka manógé.
¹⁵Enyú delú bwó abi dékágé
genó, ferege, dégené nno,
mechó ewé me njó mbw
elú wawálé. ¹⁶Εsé déké
détee negbóné Kras chónchó,
détamégé Εσωw né mmoó
ami. Ndere dépyeé mbw,
déchome mmye, dékarege
amo manoó Kras. Ne
déké denyéé ntó bred ayi
agyalé ubauba délerege nnó
déchomé mbwntó mmye,
dékarege menyammye Kras.
¹⁷Yé elé esé abi denyéé ntó
bred yimbw déjamé, ntó bred
yimbw alú lé ama. Εwéna eléré

* **10:4** Elú wawálé nnó: Etarávé ewé εbw ekene nya ne bwó Jus, elé Kras Jimbw ne ákene ne εβwό.

nnó esé ako décho mmye déla muú ama.

18 Tége gepóge bɔ́ Isrēli, ebwɔ́ abi ányéé menyéé upε ayi ápye upε né mfaá geluógé upε, áchónēge mmye ne Esɔwɔ́ muú ebwɔ́ ánogé. 19 Ndé genó me njógé mbɔ́ fa? Nnó me njógé mbɔ́ lé nnó aló uka álú genó? Waá menyé ayi ápyéé upε mbaá aló uka ne álú genó? 20 Ngba, me njógé fɔ́ mbɔ́, njógé lé nnó upε ebií bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus ápyéé mbaá aló uka, ápyéé mbɔ́ lé mbaá aló nchye apyéé fɔ́ mbaá Esɔwɔ́. Ne me nkelégé fɔ́ nnó enyú déchome mmye ne aló nchye. 21 Muú ákágé nyú fɔ́ mmɔ́ né amo Ata, ne ama anyúgé ntó mmɔ́ né amo aló nchye. Muú ákágé nyé fɔ́ ntó menyéé Ata ne gébé gema anyége menyéé aló nchye. 22 Ékágé esé dépye genó eyigé Esɔwɔ́ ammye deboó. Nnó esé déwyaá eshye dépwɔ́ ji?

23 Muú fɔ́ ákágé jógé aké, “Me nkáge pye yéndégenó eyi gejigé me metɔ́.” Elú wáwálé, yémbɔ́, kaágé nnó, unó uko fɔ́ wɔ́ upoógé wɔ́. “Me nkáge pye yéndégenó eyi gejige me metɔ́.” Yémbɔ́ kaá nnó unó uko fɔ́ wɔ́ upye muú awené wɔ́. 24 Yéndémuú aferégé mampye genó eyi gepógé ate aηme, epófɔ́ eyi gepógé jimbií wɔ́.

25 Nyége yéndé menya ayi akpoó né gese. Dégigé fɔ́ mbaá ayi menya yimbɔ́ atané. 26 Néndé ása né ηwe Esɔwɔ́ nnó, “Esɔwɔ́ ne abɔ́ mme ne yéndégenó eyi gelú né mme.”

27 Mbógé muú ayi alá afyéé metɔ́ ne Kras wɔ́, akúgé enyú menyéé déjyégé, nyége yéndégenó eyigé ji achyégé enyú. Dégigé fɔ́ mbaá ayi menya yimbɔ́ atané nnó ékágé matɔ́ nyú áchye enyú εfwyale. 28 Yémbɔ́ muú agárégé enyú nnó, “Menyéé yina elé ayi apyéé upε mbaá aló uka”, dényége fɔ́ ji, nnó ékágé muú fɔ́ abɔ́ εfwyale né metɔ́ ásé nnó enyú dépye gabo. 29 Me njógé mbɔ́, épófɔ́ nnó nké enyú délyaa menyéé yimbɔ́ gétúge dényége débɔ́ εfwyale né metɔ́. Njógé lé nnó delyaa manyé menyéé yimbɔ́ gétúge dényége muú yimbɔ́ abɔ́ εfwyale né metɔ́ wuú.

“Ulánnó me nlyáge genó eyigé me mbɔ́ manyé gétúge muú ayifɔ́ aferé nnó, ‘Muú anyege alú gyéé’.” 30 Mbógé me nchyege matame mbaá Esɔwɔ́ gétúge menyé ayi me nyéé, ulánnó muú áchɔ́ me mabɔ́ gétúge menyéé ayi mbɔ́ me mbε ntamé Esɔwɔ́ ne me nlé nyé?”

31 Yémbɔ́ kaá nnó yéndégenó eyigé wɔ́ ɔpyéé, yé wɔ́ ɔnyéé, yé ɔnyuú ɔbɔ́ mampye geji ndere gepyéé bɔ́ áfégé Esɔwɔ́. 32 Se gébé nnó ékágé ɔpye genó eyi gepyéé bɔ́ apyéé gabo, yé bɔ́ Jus, yé bɔ́ Grek, yé echomele bɔ́ Esɔwɔ́.

33 Wyémbɔ́ ne me mmyéé nnó mpyéé metɔ́ egógé yéndémuú né yéndégenó eyigé me mpye. Me nkelégé fɔ́ mampye genó eyi gepogé lé me mbií. Me mpye eyi gepogé bɔ́ ndere Esɔwɔ́ akágé feré ebwɔ́ né εfwyale gabo.

11

¹ Ndere ελύμβω, kwólégé ntó gekágé nekε ya wyε ndere me nkwlége eyige Kras.

Gefóó eyigé andée abóó mambε né εchomele bóó Kras

² Me nfége enyú néndé détee me né yéndégenó ne dépye unó wyεé ndere me mbó nleré enyú. ³ Yémbω nkelégé mampye enyú dékaá chánjéné nnó Kras ne alú mekpo mbaá ande ako, mende ne alú mekpo mbaá mendée. Ne Εσωω alu ndere mekpo mbaá Kras. ⁴ Yéndé mende aké anenémmye né εchomele bóó Kras, yé aké agarege mekomejóó ayi atane mbaá Mendoó Εσωω, akweregé mekpo wuú εbyennó achyεgέ mbó lé mekpo unó mbaá muú kpaá wuú. ⁵ Ne yéndé mendée aké anenemmye, yé aké agarege mekomejóó ayi atane mbaá Εσωω álá akwere mekpo wuú wó, achyεgέ mbó elé mekpo unó mbaá muú ayi alu ndere mekpo wuú. Alú wyε eké akpalé ji mekpo. ⁶ Ndere ελύμβω, mbógé mendée akelégé fó mankwere mekpo wuú, ákpe ákpale mekpo wuú. Yémbω, mbógé ji akaá nnó ελύ elé mekpo unó ετα wuú mankpale mekpo akwerege mekpo wuú. ⁷ Ne mende abó fó mankwere mekpo gébégé aké anenemmye wó. Néndé Εσωω akwyεé mende nnó ábé eké jimboó, achyεgέ Ji ηγω. Yémbω mendée afyéé lé mende ηγω mmye. ⁸ Néndé Εσωω

ase fó membea mendée ne akwyεé mende wó, asé lé ayi mende ne akwyεé mendée. ⁹ Ελύ wyε ndere Εσωω álá akwyεé fó mende gétúgέ mendée wó. Akwyεé mendée gétúgέ mende. ¹⁰ Gegé ula bi mendée abóó mankweré mekpo wuú, manlerege nnó mende ne abóó uto né ετα wuú. Apyεgembω matóó asóó fó makiénné Εσωω. ¹¹ Yé ndere ελύμβω, εsé abi défyεé matóó ne Kras, mendée abó fó mantene ushu ushu bíi wó. Abó mantene ne mende. Ne mende ntó abóó fó mante ushu ushu bíi wó. Abó mantene ne mendée. ¹² Yé lé asele membea mende ne akwyεé mendée, yé mende fó, apó fa mme ayi mendée álá byéé ji wó. Ne elé Εσωω ne akwyεé unó uko.

¹³ Enyú ambóó déferεge dégené nnó εlómé fó nnó mendée anenemmye ετα Εσωω εwé álá wε gebugendeé né mekpo wó. Εlómbo? ¹⁴ Né mme yina, dége mbó nnó mende abεge ne mejwe metyεmetye, achyεge mbó lé mekpo unóó né gemε jíi, ¹⁵ ne nnó mendée abεge ne mejwe metyεmetye, εfyε ji ulóó né mmye. Néndé Εσωω achyε mendée mejwe εwémbω nnó εβε ndere genó eyi gekwεrege ji mekpo. ¹⁶ Ne mbógé muú fó aké akεlege manyéé mbeé né mechó ewe, mengarege ji nnó εsé ηγba Kras depó sé ne gepó eyigé cha manleré ndere anógé Εσωω yé machomele bóó Kras apó ne geji.

Bóó εchomele Kras né Kōrent ányéé menyéé Ata né

meti ewé elápó cho

17 Né mecho ewé me nchwóó ngaré enyú, nfege fó enyú, néndé enyú dechwóge chónchó ndere bóó Jisós, déchwó fó né galógáló, déchwóó manchó dépó choó. 18 Ne genóge mbe gélú nnó, agaré me nnó enyú dechwóge chónchó né echomele nyú manóge Ata, déjwólege matoó matoó ne angya. Ekágé be wáwálé. 19 Angya abó mambe metóó metóó nyú. Abegé mbó, akágé nyé muú ayi akwólege Jisós wáwálé. 20 Menge mbó nnó gébége enyú dechwóge chónchó nnó dényéé menyéé Ata, yémbó ji fó wó enyú déchwóó manyéé wó. 21 Genó eyigé enyú dépyéé gelu nnó, yéndémuú awenege manye menyéé awuú, atéé fó ate anme abifó. Ndere dépyémbó, abifó anyéé, anyuú akwene, abifó agboó mesa. 22 Chaá! Nnó enyú dépó ne upú ebi enyú dékágé nyége menyéé, dényuú mmóó wyéé? Ne ulánnó enyú débyaá echomele bóó Esówó, déchyége mekpo unóó mbaá abi alá pó ne genó. Enyú dékelege nnó me mpyéé nnó ne enyú? Dékelege memféé enyú né gefóge mecho ewé? Ngba, nkágé pye fó mbó.

Menyéé Ata Jisós

(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; Luk 22:14-20)

23 Unó bi Ata alere me, ubi ne menlere enyú, nnó né utuú bi achyéé Ata Jisós mankwaá, abó ntó bred, 24 áchyége matame mbaá Esówó, agyá

ntó bred yimbó ubauba, ajóó aké, “Gége menyamme wa na, me nchyége né gétúge enyú yéndégébé déké dényé ji, pyége wyé na mantége negbo na.” 25 Wyémbó ntó ne gébége anere menyéé manye, abó amo ne mmóó mmu ajóó aké, “Amo yina alú gepó eyi gelere menomenyéé meke ewé Esówó anyéé ne enyú. Menomenyéé ewéna eké ne manoó ama. Ne yéndégébé déké dényuú mami, pyége wyémbó mantége negbo na.” 26 Ne yéndégébé enyú déké dényéé bred yina, dényuú mmóó ami malú né mmu amo yina, dégarege mbó lé negbone Ata kpaá te ji achwó.

27 Né gétú eyigé na, yéndémuú ayi anyéé bred yina, anyuú mmóó ami na né meti ewé elá echyége enóge mbaá Ata, akwe mpa né metóó wuú néndé ábyaá mbó lé menyamme ne manoó Ata. 28 Ndere elúmbó yéndémuú abó mbe áchére metóó wuú, ne anyéé bred, anyuú mmóó ami malu né mmu amo. 29 Néndé muú ayi anyéé bred yina, anyuú mmóó mina alá kágé, fere nnó unó bina utené né menyamme Ata, akelege mbó lé efwyale né geme jíí. 30 Gé ulá bí gejamége bóó né metóó metóó nyú améé, abifó áwyaá gepwa ne abifó ntó agboó. 31 Yémbó esé débóge mbe décherege matóó se chánéné, Ata achyége fó esé efwyale. 32 Esówó acherege depó etiré sé, agege nnó délu gyéé, apyéé menyamme sé

awuú ubale nnó né bii bi ji asó mpa, achyēge fó esé efwyale chónchó ne bós abifó.

³³ Né gétú eyigémbó, aḡme ba, yéndégébé déchwóge chónchó manye menyéé Ata, debó mangile ate. ³⁴ Mbógé mesa aké ammye muú, abó mbe anyéé menyéé né gepú jí, nnó gébége enyú dechwóge chónchó ékágé dépye genó eyigé Esówa achyégé enyú efwyale. Ne depó etiré délaá, membós nchwóge ngarege nyē enyú.

12

Echyē ewé Mendoó Ukpea echyēge

¹ Aḡme ba, nana nkelege mampye enyú dékaá chánéné depóré unó bi Mendoó Ukpea echyēge bós uto nnó ápyégé. ² Enyú dékaá nnó gébége enyú dela delú danfyē matós ne Jisós, anyua enyú denó mewaaá, dela nógé lé aló uka, unó bi ula ujógé mejós. ³ Ndere elúmbó, nkelege mampye enyú dékaá nnó yéndémuú ayi Mendoó Esówa elú ne ji ajógé fó nnó, “Jisós óbós wyéé.” Ne ye muú fó ntó ákágé jós fó nnó, “Jisós ne alú Ata”, mbógé Mendoó Ukpea elá epó ne ji.

⁴ Kaágé ntó nnó unó bi Mendoó Ukpea echyēge bós uto nnó ápyēge ulú ufós ufós. Yémbó wyē lé Mendoó Ukpea ewú ema ne echyēge ebwó uto mampye unó bina uko. ⁵ Matós ami esé dépyéé mbaá Ata malu ufós ufós, yémbó wyē lé Ata wu ama ne esé

ako dépyéé utós bií. ⁶ Mati ayi esé dépye utós mbaá Esówa álú ufós ufós yémbó wyē lé Esówa wu ama ne apye utós né geḡwáge yéndémuú sé. ⁷ Mendoó Ukpea echyēge uto mbaá yéndémuú sé nnó dése ubi dépyēge utós ebi upogé bós ako. ⁸ Mendoó Ukpea echyēge muú ayifó uto manjós mejós Esówa ne denḡa. Muú ayifó echyēge ji uto manlere unó bi Esówa apye ji akaá. Wyē lé Mendoó Ukpea ewú ema ne echyēge ebwó utó mampye utós bina. ⁹ Mendoó Ukpea wú ema, echyēge muú ayifó utó mamfyē metós ne Esówa kpaá te ápyéé genó eyigé ji ágige. Muú ayifó echyēge ji utó mampye bós abi améé ufós ufós mameé átoógé. ¹⁰ Mendoó Ukpea echyēge muú ayifó utó mampye ufélekpa, muú ayifó echyēge ji utó mangarege genó eyigé getané mbaá Mendoó Esówa. Ayifó echyēge ji utó mankaá unó bi utanege mbaá Mendoó Esówa ne ebi ulá utanege fó mbaá Mendoó Esówa. Ayifó echyēge ji utó manjós ufós mejós ebi yé jimbós alá kágé fó. Ne ayifó ntó echyēge utó mangare ulaá ufós mejós ebimbó. ¹¹ Unó bina uko elé wyē Mendoó Ukpea wú ema ne echyēge esé utó nnó depyēge ubi. Ne echyēge yéndémuú ebii utó cha ndere ewú ekélege.

Aḡkwóle Jisós álú eké upó menyammye uchaucha né menyammye ama

12 Dékaá nnó menyammye mekwaá awyaá upo uchaucha. Ne yé elé upo menyammye ujame dṓṓ, ucho upye lé menyammye ama. Mbṓntó ne Kras alú. 13 Eṣé abifṓ délu bṓṓ Jus, abifṓ bṓṓ Grek. Bṓṓ abifṓ alú áfwε abifṓ ápṓ. Yémbṓ gébégé awyaá eṣé manaá né utó Mendoó Ukpεa ewémbṓ εma, eṣé ako dékwe eké menyammye ama ne Eṣṓwṓ apye eṣé ako dése Mendoó εma.

14 Ne dépege menyammye mekwaá apó fṓ lé ne gepṓge menyammye gema, awyaá upo gejame. 15 Dése nnó geka geke, “Me mpó fṓ gepṓge menyammye néndé me mpó fṓ εbwṓ” ewémbṓ epye fṓ nnó geji gebεge fṓ gepṓge menyammye, waá epyéé? 16 Ne mbṓgé εtu eké, “Me mpó fṓ gepṓge menyammye néndé me mpó fṓ dambṓnyi, ewémbṓ epye fṓ nnó εwu εβεge gepṓgé menyammye, waá epyéé?” 17 Ne mbṓgé menyammye meko abε lé dambṓnyi jiji, mekwaá abṓ awuú mbṓ mbaá ne ndé? Ne mbṓgé menyammye meko ntó abε elé εtu εwuεwu mekwaá abṓ awuú mbṓ, gebε ne ndé? 18 Ndere elúmbṓ, Eṣṓwṓ akwyéé menyammye mekwaá né upṓupṓ, ne abelé yéndé gepṓ ndere ji akεlege. 19 Ne mbṓgé upṓ bina uko ubṓ ube lé gepṓ gema, menyammye abṓ abεé fṓ. 20 Ndere elúmbṓ, menyammye mekwaá awyaá upṓ gejame, yélé upṓ ujame menyammye alú elé ama.

21 Gétú εyigémbṓ dambṓny

ákágé jṓṓ fṓ ne εbwṓ nnó, “Ḑkágé poó fṓ me.” Yé mekpo ékágé jṓṓ fṓ ne uka nnó “Ḑkágé poó fṓ me.” 22 Yémbṓ wáwálé álu nnó, upṓ menyammye εbifṓ εbi eṣé déferé nnó upṓ ne εshyεé dékágé jwólé fṓ ewé ubi ula pṓ. 23 Ne upṓ menyammye εbi eṣé désele nnó upṓ ne énogé, ubi ne eṣé dénógé dṓṓ. Ne εbi eṣé déla kelé nnó ubi ube fuú ne eṣé dékwerege chánéné, 24 ewé déla dépye fṓ mbṓ, ne upṓ εbi ulṓme dṓṓ. Yémbṓ Eṣṓwṓ achoné upṓ menyammye bina mbaá ama, ne achyεé énogé mbaá εbi ula upṓ ne énogé, 25 nnó upṓṓ menyammye ubege fṓ ne angya, uchεrege lé ate. 26 Mbṓgé gepṓgé menyammye gema geké gegεne εfwyale, εbifṓ uko ntó ugene εfwyale chónchó ne geji. Mbṓgé gepṓ gema gebεge ne énogé εbifṓ uko ntó ubeé ne nechóchó chónchó ne geji.

27 Wyεmbṓ ntó ne menyammye Kras alú. Ne yéndémuú nyú alú gepṓge menyammye wuú. 28 Ne Eṣṓwṓ achyεé yéndémuú gefṓgé utṓṓ bií né εchomele bṓṓ Kras. Ntoó eníné mbe elé ángbá Jisṓs, matoó apea elé bṓṓ ekpávε Eṣṓwṓ, matoó uléé elé, anlere mekomejṓṓ Eṣṓwṓ. Ne abi akwṓlege elé bṓṓ abi apyeé ufelekpa, abi apyeé bṓṓ mameé atoóge, abi apogé bṓṓ, abi ápele ndere utṓṓ Eṣṓwṓ ukεne, ne abi ajṓgé ufṓṓ mejṓṓ ufṓṓ ufṓṓ εbi εbwṓ ambṓṓ alá kágé. 29 Nnó bṓṓ ako ne alú ángbá Kras? Ngba!

Nnó bọ́ọ́ ako ne álú bọ́ọ́ ekpave Ɛsọwọ́? Ngba! Nnó bọ́ọ́ ako ne álú anlere mekomejọ́ Ɛsọwọ́? Ngba! Nnó bọ́ọ́ ako ne ápyeé ufélekpa? Ngba! ³⁰ Nnó bọ́ọ́ ako ne ápyeé bọ́ọ́ mameé atoógé? Ngba! Nnó bọ́ọ́ ako ne ájógé ufọ́ mejọ́ ufọ́ ufọ́? Ngba! Waá nnó bọ́ọ́ ako ne ágarege ula ufọ́ mejọ́ bina? Ngba! ³¹ Yémbọ́, genó eyigé débọ́ọ́ manere matsọ́ wye dọ́ gelú nnó Ɛsọwọ́ achye enyú unó bi ulọme dọ́ upwọ́ọ́ ebifọ́.

Gogé me ngáre enyú meti ewé elọme epwọ́ọ́ mati ako.

13

Gejeé gejeá gepwọ́ unó uko

¹ Mbọ́gé ébége nnó me nkágé jọ́ ufọ́ mejọ́ mme meko ne ewé makiénné Ɛsọwọ́, ne nlá mbọ́ọ́ gejeé ne bọ́ọ́ wọ́, mmpye lé mejọ́ détú eké kálánká yé eké ubyaubya. ² Yé ebe lé nnó Ɛsọwọ́ achye me utó mangarege bọ́ọ́ mekomejọ́ ayi atane eta wuú, ne yé nkaá unó Ɛsọwọ́ uko chónchó ne ebi úlú bibíí, ne yé mfyé lé metọ́ wa ne Ɛsọwọ́ dọ́ ndere ékágé pye me njọ́ ne makwe nnó ákwilé malu bwọ́ ájye né mbá yicha, ne nla mbọ́ọ́ gejeé ne bọ́ọ́ wọ́, mpọ́ yé genó. ³ Ne yé nkpa lé unó bi me nwyaa uko nkáre mbaá ubya bó ne yé nchye ntó lé geme ya mbaá bọ́ọ́ nnó ásó né mewé gétúgé depọ́ré Ɛsọwọ́, ne nla mbọ́ọ́ gejeé ne bọ́ọ́ wọ́ mbọ́ọ́ yé nsa fọ́.

⁴ Muú ayi abọ́ọ́ gejeé ne bọ́ọ́ ágbárege metọ́, ne apye galógálọ́ ne bọ́ọ́ ammye fọ́

demboó, apọ́ fọ́ ne nepa, ne abwégé fọ́ mmye. ⁵ Apyeé fọ́ neña. Apye fọ́ genó eyi gepoge lé jimbíí, asọ́ fọ́ metọ́ wáwá, ábélége fọ́ depọ́ debodebo né metọ́. ⁶ Gefogé muú yina, abeé fọ́ ne nechóchó gébége bọ́ọ́ aké apyeé gabo. Abeé ne nechóchó gébége bọ́ọ́ aké apyeé genó eyi gelú cho wáwálé. ⁷ Muú ayi abọ́ọ́ gejeé ne bọ́ọ́, abyaá depọ́ debodebo deko etiré bọ́ọ́ ápyeé, akamege nnó bọ́ọ́ apye nye galógálọ́, anerege metọ́ nnó ebwọ́ akwórége nye gepogé bwọ́ ne akoge metọ́ né unó bi ebwọ́ apye yéndégébé.

⁸ Muú ayi abọ́ọ́ gejeé ne bọ́ọ́, agboó ne ebwọ́ yéndégébé. Gébé gechwọ́ nye eyigé uto ebi bọ́ọ́ agárege genó eyigé getane mbaá Mendoó Ɛsọwọ́ ubyeyé, uto bi bọ́ọ́ ajógé ufọ́ mejọ́ ebi alá kágé ubyeyé, uto bi bọ́ọ́ ákage unó Ɛsọwọ́ uko ubyeyé nye. ⁹ Néndé unó bi esé dékaá, dékaá déneré wọ́, ne mekomejọ́ Ɛsọwọ́ ayi dégárege, dégárege fọ́ ji déneré, ¹⁰ yémbọ́, gébé gékwónenege nye eyigé Ɛsọwọ́ apye nye esé dékaá unó bina uko. Ne unó bi déla dékaá denere wọ́, ubyeyé nye.

¹¹ Gébége me nlú mamane, njógé mejọ́ eké mamane kọ́, nferge depọ́ eké mamane kọ́ ne mpyeé unó eké mamane kọ́. Ne nana ayi nlé mmye muú, nlyaa depọ́re dembane. ¹² Esé dégene unó nana mmye bomebome eké muú ayi apele unó né eféé ewé elá egegene chánéné. Yémbọ́ gébé gechwọ́ nye eyigé esé détuúge ame

dégene unó uko chanéné. Nana me nkaá fṵ unó uko nnere wṵ, yémbṵ gébé gebéé nyé eyigé nkágé unó uko kpa, wyé ndere Ḙṣṵwṵ akaá me.

¹³ Mankwya mejṵṵ ewé na alu nnó, unó úlú uléé ebi ula ubyéé te kwyakwya. Unó bina elé metṵṵ mamfyé ne Ḙṣṵwṵ, manéré metṵṵ ne Jíí ne mambṵ gejeé. Yémbṵ genó eyi geṅeá né unó bina uléé elé gejeé.

14

Echye ewé Mendoó Ukpea echyēge

¹ Mmyēge mambṵ gejeé ne ate, ne mamkpane ntó gechyéé nnó debṵ echyē ewé Mendoó Ukpea echyēge cháchá echyéé ewé epye muú agarege genó eyigé getane mbaá Mendoó Ḙṣṵwṵ.

² Néndé muú ayi ajṵgé mejṵṵ ewé ji alá kágé, ajṵgé lé ne Ḙṣṵwṵ ajṵgé fṵ ne akwaá, yé muú fṵ ákágé yé genó eyigé ji ajṵgé, néndé ajṵgé lé unó Ḙṣṵwṵ ebi úlú bibíí ndere Mendoó Ukpea echyēge ji eshyéé. ³ Ne yéndémuú ayi agarege mekomejṵṵ ayi atanege mbaá Mendoó Ḙṣṵwṵ, ajṵgé genó eyigé akwaá áwú, ne mejṵṵ wuú epóge bṵṵ efyéé ebwṵ ešhye ne ekwenege ebwṵ mataṵ. ⁴ Muú ayi ajṵgé mejṵṵ ewé ji alá kágé, apóge lé geme jíí, ne muú ayi agarege mekomejṵṵ ayi atane mbaá Ḙṣṵwṵ apóge echomele bṵṵ Kras.

⁵ Ebṵ elṵme nnó enyú ako déjṵgé mejṵṵ ufṵṵ ufṵṵ ewé délá dékágé,

yémbṵ menkelege nnó enyú dégárégé lé mekomejṵṵ ayi atane mbaá Mendoó Ḙṣṵwṵ. Muú ayi agarege mekomejṵṵ ayi atane mbaá Mendoó Ḙṣṵwṵ aṅea geme apwṵṵ ayi ajṵgé ufṵṵ mejṵṵ ebi ji alá ákágé. Ekosé nnó muú abege ayi agarege ulaá mejṵṵ ewémbṵ nnó apogé bṵṵ echomele Jisṵs. ⁶ Aṅme ba, mbṵgé me nchwṵge mbṵ mantame enyú, ne nké njṵgé lé ufṵṵ mejṵṵ ebi nla nkágé, ewémbṵ epóge mbṵ enyú nnó? Yémbṵ ngarege enyú, unó uke ebi Ḙṣṵwṵ alere me, yé ebi ji apye me nkaá, yé mekomejṵṵ ayi atane eta wuú, yé ebelé manlere enyú mekomejṵṵ Ḙṣṵwṵ ewémbṵ ne elú genó eyi gepogé enyú.

⁷ Wyémbṵ ntó ne elú ne unó mabeé nkane embya ne nenke unó bi ulá upṵ ne geṅwá. Muú aké afṵmege embya, byṵgebyṵge yé aké akwele elé nenke byṵgebyṵge muú apyēmbṵ nnó ne akaá genó eyigé ji akwele? ⁸ Mbṵntó ne mbá bee alú. Mbṵgé muú afṵmege ji byṵgebyṵge, ndé muú akpomege mmye manjye bee? ⁹ Mbṵntó ne elú ne enyú ambṵṵ. Mbṵgé enyú deké dégarege mekomejṵṵ né mejṵṵ ewé délá dékágé ula, epyémbṵ nnó ne bṵṵ ákaá genó eyigé enyú dejṵgé? Déké dépyéé mbṵ dechṵṵ gejulé nyú mme detu. ¹⁰ Elú wáwálé nnó ufṵṵ mejṵṵ uja fa mme ne yé ewé bṵṵ ajṵgé élá epó ne ula epó. ¹¹ Yémbṵ, mbṵgé me nkágé fṵ ulaá mejṵṵ ewé

muú ajógé muú yimbō abeé menkēé menkēé eta wa ne mentó mbēé menkēé menkēé eta wuú. ¹² Ndere elúmbō, tēē mbaá enyú dékpane gechyéé mambō echye ewé Mendoó Ukpea echyegé mmyegé nnó debō elé echye ewé echyegé enyú uto mampógé echomele bōó Jisōs ewené.

¹³ Gétú eyigémbō, muú aké ajógé gefógé mejóó ewé ji alá ákágé ula, anemmye mbaá Ešōwō nnó achyēé ji echyēé ewé echyegé ji uto mangáre ulaá gefógé mejóó ewémbō. ¹⁴ Néndé, mbógé me nke nnenemmye né ufoó mejóó ebi nla nkágé ula, nnene chónchó ne mendoó wá. Yémbō né metóó wa nkágé yé genó eyigé me njógé. ¹⁵ Ndere elúmbō, memye mbō nnó? Nane mpyeé, menene nyē mmye ne mejóó ewé me nla nkágé ula yémbó nnene ntó mmye ne mejóó ewé menkágé. Nkwane makwa né mejóó ewé menla nkágé ula nkwane ntó ne mejóó ewé nkágé. ¹⁶ Ne mbógé muú aké anemmye choncho ne mendoó wuú afege Ešōwō né mejóó ewé ji alá kágé ula, epyembō nnó ne muú ayi alá kágé depōré Ešōwō akame aké, “Amēn” te mbaá ji alá wuú fō geno eyigé ájoge. ¹⁷ Ekágé be nnó wó otamege Ešōwō chánéné yémbō epogé fō muú yifō cháchá.

¹⁸ Ntamege Ešōwō nnó membóó njógé mejóó ewé nla nkágé mpwóó enyú ako. ¹⁹ Yémbó mbēge né mmu echomele bōó Jisōs, nkelége

nnó njóó lé uchu uta ebi bōó ákágé ne nnó njógé uchu delé ufyā ebi bōó alá ákágé ula.

²⁰ Anme ba, déferege sé unó eké ambane. Bégé kenékéné eké ambane abi alá kágé pye gabo, ne ferege unó eké bōó abi ábené. ²¹ Asa né mmu nwe Ešōwō nnó Ešōwō aké, “Nsele nyē bōó malō ayicha abi ájógé ufoó mejóó ebichá, njóó mejóó ne bōó ba. Yémbō bōó ba áwuú fō genó eyigé me njógé ne ebwó.”

²² Ndere elúmbō, manjógé menjóó ewé muú alá kágé ula, alú elé gepō eyigé Ešōwō alerege utoó bii mbaá bōó abi alá lu dafyēé metóó ne Jisōs Kras épō fō abi áfyēé metóó ne ji. Mangarége mekomejōó ayi atanege mbaá Ešōwō, alú lé gepō eyigé Ešōwō alerege utoó bi mbaá bōó abi áfyēé metóó ne Kras Jisōs épō fō mbaá abi alá fyēé metóó ne ji wó.

²³ Ndere elúmbō, mbógé echomele bōó Kras achwógé mbaá ama, yéndemuú aké ajógé elé mejóó ewé muú alá ákágé, ne muú ayi alá ákágé depōré Ešōwō, yé ebelé muú ayi alá áfyēé metóó ne Ešōwō wō achwógé efeé, ajógé fō nnó enyú ako delú bōó ubwóó? ²⁴ Yémbō, yéndemuú nyú aké agarége mekomejōó ayi atane mbaá Ešōwō, ne muú ayi alá ákágé fō depōre Ešōwō yé ayi alá áfyēé metóó ne Ešōwō wó achwoge efeé gébé eyigémbō, jimbóó ákágé chánéné nno ji alú pye gabo né mbaá unó uko ebi jimbóó awuú enyú déjógé. Ne unó bi ji awuú upye nyē ji akaá

nnó akpene nyε né unó mpa Εσωω. ²⁵ Mekomejós Εσωω άpye nyε yéndegenó eyigé gelu bibíi né metós wuú gelá gbogóno. Epyegembó ji atome nyε mano mme anógé Εσωω ajoge aké, “Elú wáwálé nnó Εσωω alú metós metós nyú.”

Echomele bós Kras énogé Εσωω né meti melóméls

²⁶ Αημε ba, mecho εwéna elúmbó nnó? Elú nnó dechwógé chónchó né echomele bós Kras yéndemuú akpome mmye mampye genó eyigé Εσωω achye ji utó nnó apye. Muú ayi akágé ekwó mankwaá ákwaá, ayi akágé manlere bós mekomejós Εσωω álere. Ne ayi akaá genó eyigé Mendoó Εσωω eléré ji né ame gejya agaré. Muú ayi akaá manjós mejós ewé ji álá kaágé ajós, ne ayi akaá mangaré ula mejós ewémbó agare. Pyegé unó bina uko manpoógé echomele bós Kras. ²⁷ Enyú déchwógé né echomele bós Kras, déké ájógé mejós ewé muú álá kágé ula, déjógé fó bós ako, bós apea yé alé ne akáge jós. Ne elo nnó muú ama ajógé ne nte ayi fó ajós. Ne gébége aké ajógé, muú yifo ntó agarege ulaá mejós ewémbó nnó bós ako akage genó eyigé ji ajógé. ²⁸ Ne mbógé muú apó ayi agarege ulaá mejós ewémbó, bós abi ájógé mejós ewéna ákwene bómbó né echomele bós Kras. Ajógé lé mejós ewémbó né metós bwó ne mbaá Εσωω. ²⁹ Yé bós ekpávέ Εσωω, aké ágarege genó eyigé mekomejós ayi

atane mbaá Mendoó Εσωω, elóme nnó bós apea yé alé ne ágarege. Ne aké ágarege bós abifo áfwórege genó eyigé ebwó ágarege manchere mbógé nnó getane mbaá Mendoó Εσωω. ³⁰ Yémbó mbógé muú aké agarégé genó eyigé Mendoó Εσωω élere ji ne Εσωω amágé lere genó eyigé fó mbaá nte menme, ayi alu téné achyεé gébé nnó ayi ajwólé ka ajós. ³¹ Néndé enyú ako dékágé gare mekomejós ayi átane mbaá Εσωω, nte agarege ne nte agare ne yéndemuú nyú akágé nyé genó eyigé Εσωω agaré enyú ne enyú ako défyεé nyε ate eshyεé. ³² Kaágé nnó bós ekpávέ Εσωω awyaá eshye magbare mmye bwó, ágile téé gébé gekwanege ne ágare genó eyi getane mbaá Mendoó Εσωω. ³³ Εσωω achyεé ebwó eshye nnó άpyé mbó néndé ji ákelege fó nnó dédorégé makpo ne ate, yémbó ákelege lé nnó débε nesó ne ate.

Wyε ndere machomele bós Kras mako álu, ³⁴ andeé abó mambε nyameé né echomele bós Kras, néndé elóme fó nnó ebwó ábéné mano apwó ande. Abó manshule lé mmye bwó mme áwuú lé depó wuú ndere ásamé né εβε. ³⁵ Ne mbógé ebwó ákelege mankaá genó ágií anó bwó né mmu upú, néndé elú elé mekpo unós mbaá andeé manjógé mejós né echomele bós Kras.

³⁶ Wó, oh! Enyú défere nnó mekomejós Εσωω aló lé ne enyú? Waá wyε lé enyú ambií

ne déwuú mekomejóó Εσωω? ³⁷ Μβογέ muú aférege nnó ji alú muú εκπάvé Εσωω, yé nnó Mendoó Εσωω ne echyēge ji eshye, abo mankaá nnó unó bi me nsame mbo eta nyú, elé Ata Jisós Jimbo ne ajóó. ³⁸ Ne muú álá áwuú ne genó eyigé menjóó mbo na wó, Εσωω ntó akaáge wuú fó genó eyigé ji ajóógé.

³⁹ Αημε ba, ndere elúmbo, kpagé gechyéé mangarege mekomejóó ayi atane mbaá Εσωω, ne dégbēge fós bós manjóó ufós mejóó ebi álá kágé. ⁴⁰ Yémbō yéndégenó eyigé enyú dépyeé, pyegé geji chánéné, né meti ewé elú cho.

15

Abya melóméló ayi ahea gemε δόó alú nnó Jisós Kras agbo ne akwilé né negbo

¹ Αημε ba, gógé mente enyú mechō abyā melóméló yi me ngare nya enyú. Abya melóméló yina ne enyú déwuú défyéé matós wyéé, dégbare ji ne eshyéé. ² Elé gétúgé abyā melóméló yina, ne Εσωω áférege nye enyú né efwyale gabo, mboγé déké dégbarege ji chánéné. Ela epó mbo wó, ebyennó metós ewé enyú défyē ne Kras enó detú.

³ Unó bi agaré me, ubi ne me ngare enyú, ne menó genó né unó bina alú nnó Kras agbo gétúgé gabo ayi esé dépyeé wyē ndere abo asame né mmu ηwe Εσωω nnó muú ayi Εσωω akwere ji ela gefwa

agbo nye. ⁴ Agbógé anii ji, ne ndo eléé ekwónege akwilé né negbo wyē ndere abo asame né mmu ηwe Εσωω. ⁵ Akwilé né negbo, abó mbe alere mmye mbaá Pita, alere ntó mmye mbaá angha bií áfyanéápeá. ⁶ Ewyagé ama alere mmye mbaá ankwale bií gébé gema. Ankwolé bií bina ája ápwō gelome mesoó usaá uta (500). Gejamé né geluage bwó álu abe te fina yé elé abifó ntó ágbó me ⁷ Gébé eyigé fó alere ntó mmye mbaá Jemsi ama alere ntó mbaá anghá bií ako.

⁸ Me ne nlú kwyakwya muú ayi ji alere mmye eta wuú. Ndere áleré mmye né eta wa mbo, me nlú eké maá ayi ábyené ji mbelepo. * ⁹ Me njóó mbo néndé né geluage anghá Jisós me mpō yé muú fó. Nfuú yé muú ayi bós ákuú me nnó ηgbá Jisós wó. Néndé nchyéé echomele bós Εσωω efwyale dóó. ¹⁰ Yémbō gétúgé galógáló ayi Εσωω abo áleré me, apyé me nlú gefogé muú ayi me nlú mbo fina. Ne galógáló yimbō áno mme detú wó néndé mpye utós mpwós anghá Jisós abifó ako. Utós bi mempye mbo, epófó lé né utó ba, ngba. Elé gétúgé galógáló wuú ne ji achyēge me utó mampyēge utós bina. ¹¹ Ndere elúmbō, yé ebe lé nnó me ne ngare enyú abyā melóméló yé elé angha Jisós abifó ne agarege, efwyale epó né mmu néndé

* **15:8** Elú wáwálé nnó: Né melu ηwe ewéna, Pól alerége bós ákaá nnó, ji apó fó né geluagé anghá abi Jisós abo ajyáá gébége alú fa mme.

esé ako dégarege lé genó gemaá. Ne genó geji ne enyú défyéé matóó wyéé.

Elú wáwálé nnó Eṣṵwṵ apye nye bṵṵ abi ágboó akwilé né negbo

¹² Abya melóméló ayi esé dégarege enyú, alú nnó Eṣṵwṵ apye Kras akwilé né negbo. Ne mbṵgé esé déké dégarege enyú mbṵ, ulannó enyú abifṵ déjṵgé nnó bṵṵ abi ágboó ákwilege fṵ né negbo? ¹³ Mbṵgé ebe nnó bṵṵ abi ágboó ákwilege fṵ né negbo, ebyennó yé Kras ntó akwilé fṵ né negbo wṵ. ¹⁴ Ne mbṵgé ebe ntó nnó Ji ákwile né negbo wṵ, ebyennó abya melóméló ayi esé dégarege enyú alú détú ne yé metṵṵ ewé enyú défyéé ne Kras elú ntó détú. ¹⁵ Ne ebeé ntó nnó esé delú bṵ ntesé gebyṵ mbaá Eṣṵwṵ néndé esé dégarege bṵṵ nnó Eṣṵwṵ apye Kras akwilé né negbo. Yémbṵ, mbṵgé bṵṵ abi ágboó akwilege fṵ né negbo ebyennó Eṣṵwṵ apye fṵ Kras akwilé né negbo wṵ. ¹⁶ Ne mbṵgé bṵṵ abi agboó ákwilege nye fṵ né negbo, ebyennó yé ebelé Eṣṵwṵ apyéé fṵ Kras akwile né negbo wṵ. ¹⁷ Ne mbṵgé Eṣṵwṵ apye fṵ Kras akwilé né negbo wṵ, ebyennó metṵṵ ewé enyú défyéé ne Kras elú détú ne Eṣṵwṵ alu danjinte gabo nyú. ¹⁸ Ne ebeé ntó nnó bṵṵ abi áfyé matṵṵ ne Kras ne álé gbo, áno mme detú. ¹⁹ Ne mbṵgé esé déneré elé metṵṵ nnó Kras apógé nye esé wye le né geṅwáge se fa mme,

mmyké esé delú bṵṵ abi meshwe awese ájame ápwṵṵ ayi yéndémuú.

²⁰ Yémbṵ, Eṣṵwṵ apye Kras akwilé né negbo wáwálé. Né gégluágé bṵṵ abi agboó, Kras ne alú muú mbe ayi Eṣṵwṵ apyéé ji akwile né negbo, manlere nnó Eṣṵwṵ apyéé nye bṵṵ abi ágboó ákwilé né negbo. ²¹ Muú ama ne apye negbo nekpene fa mme, wye mbṵ ntó ne muú ama apye nnó bṵṵ ákwilé né negbo. ²² Bṵṵ ágboó gétúgé álú upyáne Adam, wye mbṵ ntó ne Eṣṵwṵ achyegé nye geṅwá eyi geké mbaá bṵṵ gétúgé áchomé mmye ne Kras. ²³ Yémbṵ unó bina uko upyé nye, yé eyigé ndé né eji gébé: Kras ne alú muú ayi abṵṵ mbe akwilé né negbo, ne gébégé ji akerege nye meso fa mme, bṵṵ abi áchome mmye ne ji ákwilé né negbo. ²⁴ Unó bina uko ukóge, mme abyéé nye, gébégé Kras ammyegé me apwṵgé unó uko ebi uwyaá uto fa mme ne ebi mfaánebuú. Ne aselé nye gefwa geko áchyéé mbaá Nte wuú Eṣṵwṵ. ²⁵ Nana Kras agbarege wye gefwa jí kpaá té ji ammye nye apwṵ bṵṵ máwámé bíi ako. ²⁶ Kwyakwya muú máwámé ayi áchṵṵ nye elé negbo. ²⁷ Wye ndere ásame né mmu ṅwe Eṣṵwṵ nnó, “Eṣṵwṵ afye unó uko né amu jí.” Ajṵgé nnó, “Afyé unó uko né amu jí”, elere gbṵgṵṵ nnó Eṣṵwṵ jimṵṵ apṵfṵ né geluage “unó uko” ebi ji afyéé né amu jisṵṵ. ²⁸ Gébégé Eṣṵwṵ afyegé unó

uko né amu Kras, Ji Maá Εσωω, afye nyε ntó gemé jíí né amu Εσωω muú abo afyεé unó uko né amu jíí nnó Εσωω mbií ne ágbárege gefwa, muú ayicha áβεγέ sé εke Ji.

²⁹ Mbogé bɔɔ abi ágbɔɔ ákwilégé fɔ né negbo, ula bi áwyage bɔɔ manaá Εσωω gétúgέ bwɔ utene nnó? Mbogé bɔɔ abi ágbɔɔ ákwilégé fɔ né negbo, chacha, abi áwyaá bwɔ manaá gétúgέ bwɔ áferé nnó? ³⁰ Ne ulannó ne εsé défyéé gemége se ne εfwyale yéndégébé? ³¹ Anme ba, me ngéne manoó negbo yéndégébé. Genó eyi gepye menjɔɔ mbɔ élé gempoge eyi nwyaa nnó utɔɔ bi mpyéé εta nyú upye enyú décho mmye ne Ata sé Kras Jisɔs. ³² Gébégé me nlú né gebagé mewaá Εfesɔs bɔɔ áchye me gejamégé εfwyale. Elú éké me mmye élé ne menya mewaá. Mbogé mferere ndere akwaá áferere, awa nsa ayi mbɔɔ né ummye bina alú εfɔ? Ne mbogé bɔɔ ákwilégé fɔ né negbo, “Gɔɔge dényεgέ, dényúgέ εla gachyεé dégbɔ.”

³³ Dékamege muú fɔ abwɔlé enyú. Déchoge gekagé neke ne bɔɔ abi áwyaá gepɔ gebogebo, enyú ntó débéé nyε ne gepɔ gebogebo. † ³⁴ Kerége né défɔɔ nyú, dépyεgέ sé gabo. Ngεmbɔ nnó enyú abifɔ dékage fɔ Εσωω cháchá. Menjógé mbɔ nnó mpye mekpɔ unɔɔ εgbaré enyú.

Gefogé menyammye ayi bɔɔ abi ákwilégé né negbo áβεé ne ji

³⁵ Muú fɔ ákage gíí aké, “Εσωω apyéé mbɔ bɔɔ abi agboó ákwilé né negbo nnó? Ndé gefogé menyammye ayi εbwɔ ákwilege ne ji?” ³⁶ Muú ayi agige gefoge nkwe yina alú genjekenégé muú. Dékaá fɔ nnó ápegé mbwe né mme ábɔɔ kpe mbe apwane ne achiú wó? ³⁷ Genó eyigé muú apene né mme, gebéé cha ne eyi gewene mé. Ékágé be mbeé nchi yélé mbeé mbwe ayicha. ³⁸ Ne Εσωω achyεge yéndé mbeé mbwe gekwogé menyammye ndere ji akεlege. Ne yéndé mbeé mbwe awya gefogé menyammye wuú.

³⁹ Unó bi uwyaa genwá ubéé fɔ ne gefoge menyammye gemaá. Akwaá áwya gefogé menyammye áwú bwɔ cha, menya áwú bwɔ cha, meshuú εwyaá gefoge menyammye awé bwɔ cha ne dénywɔne déwya gefoge menyammye áwé bwɔ cha.

⁴⁰ Menyammye unó bi úlú né mfaánebuú álú ufɔɔ ufɔɔ ne ayi unó bi úlú fa mme alú ntó ufɔɔ ufɔɔ. Ulɔɔ unó bi mfaánebuú úlú cha ne ulɔɔ unó bi fa mme. ⁴¹ Nmeé εwyaá εbi gefoge ulɔɔ cha, mfaá awya εbi gefogé ulɔɔ cha, ambe ntó áwyaá eyigé bwɔ gefogé ulɔɔ cha ne yéndé membe awya wye εbi gefogé ulɔɔ cha.

⁴² Mbɔntó ne εbéé ne bɔɔ abi Εσωω ápyéé nyε bwɔ ákwilé né negbo. Anígé

† 15:33 Elú wáwálé nnó: Melu ηwe εwena εtané né mmu ηwe Isaiah.

muú, menyammye wuú apwanege, ne gébége Ἐσωω apyεge ji akwilége né negbo menyammye yimbo apwanege sé té kwyakwya. ⁴³ Anígé ji alome sé mampε ame wye ne apó fó ne uto. Yémbó, gébége Ἐσωω apyεge ji akwilége né negbo abεé melóméló ne uto. ⁴⁴ Anígé ji ndere genóge mme yina, yémbó gébége Ἐσωω apyεge ji akwilége né negbo abεé genó eyigé melu εwé Ἐσωω alu. Mbógé menyammye ayi mme yina alu, ebyennó ayi melu εwé Ἐσωω ntó alu. ⁴⁵ Elu wye ndere asame né mmu ηwe Ἐσωω nnó, “Ἐσωω akwye Adam muú mbe, achyεé ji genwá”; yémbó Adam ayi kwyakwya alú Mendoó εwé εchyεge genwá. Adam yina elé Kras. ⁴⁶ Gefoge menyammye ayi melu Ἐσωω fó wó εsé débóó mbe dewyaá wó, elé ayi mme yina. Ne ayi débe nye ne ji elé ayi melu Ἐσωω. ⁴⁷ Ἐσωω akwye Adam muú mbe ne usóó ne ayi kwyakwya atane né mfaánebuú. † ⁴⁸ Bóó mme meko álú wye eké muú mbe ayi Ἐσωω akwye ne usóó. Wyεmbó ntó ne bóó abi ájyεé mfaánebuú abεé nye ne menyammye eké ayi muú ayi atané mfaánebuú. ⁴⁹ Nana menyammye sé alú wye eké ayi Adam muú ákwye ji ne usóó, ne bií umaá débeé nye eké Kras muú atane mfaánebuú.

⁵⁰ Anme ba, ngarege enyú nnó gefoge menyammye

ayi εsé déwyaá mbó nana ákwane fó mambε né melu εwé Ἐσωω ágbarége gefwa ji wó. Ne genó eyi gegboó gekágé nyεé fó geteé genó eyi geláge gboó.

⁵¹ Gógé me ngare enyú genó eyigé enyú délá délu dankaa. Esé ako dégboó nye fó, Ἐσωω akworege nye εsé ako, achyεé εsé menyammye meke. ⁵² Gébége áfomege mbá Ἐσωω, Ἐσωω akworege nye εsé mbélépo, gemεge nnó muú ábyó ame ánéné. Afomege mbá yimbo bóó echomele Ἐσωω abi ágboó ákwilége nye né negbo, ne εbwó ámagé gboó sé. Gébé eyigémbó ne εsé ako dékworege. ⁵³ Ne menyammye sé ayi áchóge ábó mankwore ála ayi ála chóge ne menyammye ayi ágboó ábó mankwóre ála ayi ála gboó. ⁵⁴ Ne gébége menyammye se yina ayi áchóge, álagé ayi ála chóge fó, ne menyammye sé yina ayi ágboó álagé ayi ála ágboó sé: genó eyigé asame né mmu ηwe Ἐσωω gebεé wáwálé ndere asame nnó, “Ἐσωω apwó negbo, utoó negbo ubyεé.”

⁵⁵ “Wóó oh negbo, uto bye ebi owáne bóó ulε? Wóó oh negbo uto ebi wó opye bóó awuú ubalé ulε?”

⁵⁶ Negbo newáne εsé gétúgé gabo ayi εsé dépyεé. Ne elé mabe ayi Ἐσωω achyεé ne ápyεé εsé dékaá genó eyigé gabo yimbo alu, ne gabo afwánege εsé. ⁵⁷ Yémbó

† 15:47 Elú wáwálé nnó: Adam ayi ájógé mbó elé Jisós.

matame mabe ne εσωω muú achyεgέ εσε uto nnó démmyε dépwω gabo ne negbo gétúgέ défyεé matóω ne Ata Jisωs Kras.

⁵⁸ Ndere elúmbω, aηme ba ténege ne εshyε, dékamege genóge fώ genyίge enyú matóω, pyεge wyε utóω Ata ne matóω nyú mako néndé dékaá nnó utóω bi dépyεé né mabo ata únómé fώ mme detú.

16

Echyε ewé áchyεge mampoo echomele bώω Kras né Jerosale

¹ Góge meshuú enyú meko né mechwω ηka eyi enyú déchwωó mampoo bώω εσωω né gebage mewaá Judiya. Me nkelege nnó enyú ntó dépyε wyε ndere me mbó ngaré echomele bώω Kras né meló Galasiya nnó apyε. ² Yéndé bíi uwyaá, yéndemuú nyú afere ekéke ηka né eyi ji áwyaá, ákwyεé ábelé chánchá, ékágé gébége menchwóge ne bώω ammyεge manchwóge unó.

³ Ne gébége menchwóge nsame nyε ηwe nchyεé ne bώω abi enyú déjyaá nnó ákpa echyε nyú ájyε ne ewú né Jerosale. ⁴ Ne mbóge elω nnó mentó njyεé, ebwó ákwóle me déjyε ulua.

Pól aso mala neke

⁵ Ne menké nchwó gé enyú, nokogé né gebagé mewaá Masedonia, néndé mbele uméé ba nnó nkóge kpe ewúmbω ne nkwóne eta nyú. ⁶ Nchwóge mbelege nyε mboó ndω ne enyú ndáfo nshwóne yina abyεé nyε me ewúmbω nnó enyú dépoó

me, njyεé mbaá ayi nkelege manjyεé. ⁷ Nkelege fώ nnó me nchwóge mangé enyú nkoóge tenétené. Mbelé uméé nnó Ata akamege nchwóge mbelé mboó ndω ne enyú.

⁸ Ndere elúmbω, mbelege fa né Efesωs kpaá te gébé eyigé ányεé epaá ewé Pentikos ebáné me. ⁹ Néndé Ata anene me meti fuú nnó mpyε gekpekpegé utóω fana. Yémbω gejamégé bώω mawame amuame mamgbe me meti.

¹⁰ Mbóge Timóti achwóge bane enyú, sége ji chánéné ékágé ji abε ne εfo né metóω metóω nyú, néndé ji ntó apyε utóω εσωω wyε ndere me. ¹¹ Ndere elúmbω, ékágé muú fώ abya ji, poóge ji ake chánéné, áchwω age me néndé ame aya alú meti mangε ji ne aηme abifó.

¹² Egbε ewé Apolos nkpea ji ndōndō ne ndō nnó akε ne aηme abifó achwó age enyú, yémbω elú eké ekwane fώ ji manchwó nana wó. Agége meti achwóω nyε.

Kwyakwya mejóω

¹³ Bége ame mekpo fuú, tenege ne εshyε né unó Kras εbi enyú dékame ne ubi. Yéndégenó eyigé enyú dépyεé, fyεge wyε metóω ne Kras, défóge yé genó, ne tenegege ne εshyε. ¹⁴ Ne yéndégeno eyigé depyεé, bógé gejeé né mmu matóω nyú.

¹⁵ Ne aηme ba, dékaá nnó gébége me ngare mekomejóω né Akaya, Stefanas ne bώω abi alu né gepú jíi ne abóω mbε afyεé metóω ne Kras

ne achyέε ntó gemé gebwɔ geko mampoógé bɔ́ Ɛsɔwɔ.

¹⁶ Ne nchyege enyú majyέε nnó déwúgέ ne ufɔ́ bɔ́ bina, dépyέε utɔ́ ne ebwɔ ne yéndémuú ayi apyέε utɔ́ ndere ebwɔ apyέε.

¹⁷ Metɔ́ ɛgɔ́ mme gétúgέ Stefanas ebwɔ ne Fɔtunatos ne Akaikos áchwɔ́ fa. Ebwɔ ápoó me wyε ndere mbɔ́gέ enyú débɔ débε fa dépoge me.

¹⁸ Ebwɔ áfyε me eshyε wyε ndere áfyέε enyú ntó eshyε. Chyεgέ enógέ mbaá ufɔ́ bɔ́ bina.

¹⁹ Machomele bɔ́ Kras ayi álú né gebage mewaá Ɛsya álɔ́ enyú matame. Akwila ne Priska chónchó ne εchomele bɔ́ Kras ɛwé elú né gepúgέ bwɔ aké me ntame enyú bɔ́ Ata chanéné. ²⁰ Anme bi álú wéna ako álɔ́ enyú matame. Yéndémuú nyú átame nte, atyaá ji.

²¹ Me Pɔl ne nsame matame mina ne ebwɔ wa me mbɔ́.

²² Mbɔ́gέ muú abɔ́ fɔ́ gejeé ne Ata Jisɔs Kras, ube ube ne ji. Nnɛnemmyε nnó Ata se Jisɔs Kras achwɔ́ wáwá.

²³ Nnɛnemmyε nnó Ata Jisɔs alere enyú galógáló.

²⁴ Me mbɔ́ gejeé ne enyú ako néndé ɛsé ako décho mmyε ne Kras Jisɔs. Amen.

**ŊWE ayi agbeé ŊWE
εpeá εyi Pól ásamé
mbaá εchomele bɔ́ɔ
Kras né
Kōrent**

Pól atamege Εσωω ne anenemmye gétúgέ εchomele bɔ́ɔ Jisɔs né Kōrent

1 Me Pól muú Εσωω ajyaa nnó mbe ŋgbá Kras Jisɔs ndere ji akelege, ne nsamé ŊWE yina. Esé ne meŋme sé Timoti délɔ́ɔ enyú matame. Ntómé ŊWE yina eta nyú εchomelé bɔ́ɔ Jisɔs né melɔ́ Kōrent ne bɔ́ɔ Εσωω ako abi álú né gebagé mewaá Akaya. 2 Nnenemmye nnó Nte sé Εσωω ne Ata Jisɔs Kras álérégέ enyú galógáló ne ápye enyú débε nesɔ ne ate.

Εσωω afyéé bɔ́ɔ metɔ́ɔ né mati mako áyi ágene εfwyale

3 Détamégé Εσωω muú alu Εσωω ne nte Ata sé Jisɔs Kras. Ji alú nte ayi ágené bɔ́ɔ meshwe, ne Εσωω muú afyéé bɔ́ɔ metɔ́ɔ matimati. 4 Ji afyéé esé metɔ́ɔ né yéndé εfwyale ewé esé dégene nnó esé ntó dékaá ndere défyéé bɔ́ɔ abi ágené εfwyale metɔ́ɔ. Déké défyéé ebwɔ́ metɔ́ɔ, défyégé ebwɔ́ metɔ́ɔ wye ndere Εσωω afyéé esé. 5 Wye ndere esé dégené εfwyale dɔ́ɔ gétúgέ déchome mmye ne Kras, mbɔntó ne Εσωω afyéé esé metɔ́ɔ gbene gétúgέ déchome mmye ne Kras. 6 Ndere elúmbɔ, mbɔgέ esé déké dégené εfwyale, elú lé nnó

Εσωω afyéé lé enyú metɔ́ɔ ne nnó aferé enyú né εfwyale gabo. Ne mbɔgέ Εσωω afyéé esé metɔ́ɔ elú lé nnó esé ntó défyégé enyú metɔ́ɔ ne nnó enyú debɔ́ εshye dékógé metɔ́ɔ dégene gefógé εfwyale ewé esé dégené. 7 Metɔ́ɔ ewé esé déneré ne enyú enyigé fɔ́ néndé dékaá nnó ndere enyú dégené εfwyale ne esé chóncho, Εσωω afyéé nye ntó enyú metɔ́ɔ wye ndere áfyéé esé.

8 Anme sé, dékelegé enyú dékaá gefógé εfwyale ewé esé dégené né gebagé mewaá Εsya. Esé dékpe né εfwyale ewé epwɔ́ esé mamkpa ne epye esé debɔ́ defere metɔ́ɔ nnó débεé sé abε. 9 Εbɔ́ elú wye eké lé mpa ne asɔ́ nnó ábɔ́ manwa esé. Yémbɔ ewena epye nnó ekágé esé déliígé mmye ne gemεge sé ambɔ́ɔ, déligé elé mmye ne Εσωω muú apye bɔ́ɔ ákwilegέ né negbo. 10 Ji aferé esé né manoó negbo. Ji aferege nye wye esé né εfwyale. Ne esé déneré metɔ́ɔ ne ji nnó aferege nye wye esé né εfwyale ferege. 11 Enyú ntó pógé dénénemmye gétúgέ sé. Dépyégé mbɔ, gejamégé bɔ́ɔ ánené nye mmye gétúgέ esé ne Εσωω awuú nye mmyemenene eyi mbɔ aleré esé galógáló ne gejamégé bɔ́ɔ átamege nye ji gétúgέ galógáló ayi ji áleré esé.

Ula bi Pól ákwɔre ndɔ́ neke níl alá ma jyε sé né Kōrent wɔ́

12 Genó eyigé esé dedoó ebwɔ́ ewɔme gelú nnó, matɔ́ɔ sé ágarege esé nnó délú

pópó né yéndégenó eyigé esé dépyeé fa mme, chacha gébégé délú ne enyú, ne déjógé wye wáwálé. Esé délií fó mmye né dénгарé ákwáá wó, délií lé mmye né utó bi utanegé né galógáló ayi Esowó álerege esé. ¹³ Genó eyigé esé désame né eta enyú élé genó eyi gelú esé metóó débií genó wó. Yé élé enyú dela dékaá gefoge bóó abi esé délú chanéné wó, esé déneré metóó nnó bií uma enyú dékágé nye esé chánéné. ¹⁴ Ne né bií bi Ata sé Jisós Kras achwóó, dedoo nye ebwó ewomé gétúgé sé wye ndere esé ntó dedoo nye ebwó ewome gétúgé nyú.

¹⁵ Ndere nwyá umé bina né metóó, me mbó nshuú me nnó nchwóó nge enyú, nnó enyú debó mejé magbe apea. ¹⁶ Me mbó nshuú mangé enyú gébégé nké jyéé Masedonia ne gébégé me nké nkeregé meso nnó enyú dépoó me njye né gebágé mewáá Judiya. ¹⁷ Ndere me nshuú mbó nla chwóó sé wó, nnó me mbó ndoo mbó lé manaá ndoo maweé? Wáá nnó me nlú mbó élé éké muú mme, muú ákamege “Eeh! Eeh” ne “Ngba! Ngba” gébé gemaá? ¹⁸ Te mbaá Esowó agarege wáwálé mekomejóó ayi esé dégaré enyú ápó nya fó “Eeh ne ngba.” ¹⁹ Jisós Kras Maá Esowó muú Silas, Timoti ne me dégaré enyú abya wuú ápó fó muú ayi ajógé eeh ne ngba gébé gemaá. Ji alú lé “Eeh” ayi Esowó. ²⁰ Jisós ne alu muú ayi alerége nnó Esowó

akame nnó, “Eeh” né mbaá yéndégenó eyi ji anyémeno. Ge ula bi esé déjógé nnó, “Amen” né mabó Jisós ne déchyege ngó mbaá Esowó mbó. ²¹ Esowó Jimbóó ne apye esé ne enyú chóncho détené ne eshye ndere déchome mmye ne Kras. Ji ne afyéé esé nnó debe bóó bií, ²² ndere afyéé esé Mendoó Ukpea né matóó nkane gelo jíí. Mendoó wuú ewémbó elerége nnó esé désele nye unó bi Esowó achyege bóó bií.

²³ Me nkuú Esowó ndere nte sé wa, nnó genó eyigé me njógé gelú wáwálé. Ula bi me nla mma kere sé ewú mbó né Kōrent wó úlú nnó ékágé metóó usóó wa epye enyú débó efwyale. ²⁴ Esé démmye fó nnó déma degaré enyú genó eyigé débó mamfyé metóó wye, néndé enyú détene me ne eshye né genó eyigé défyéé metóó wye. Esé dékelege lé nnó décho mbwa ne enyú dépyege utóó ulua nnó enyú débé ne nechóchó.

2

¹ Getú eyigémbó, ne me mkpe jóó nnó mmagé keré sé eta nyú néndé nchwógé mpyeé nye enyú déla ne mesome. ² Me pyegé matóó ásógé enyú, ndé bóó cha abéé abi ápye metóó egóó me? Wye lé enyú abi mpye déla ne mesome ne débéé. ³ Ge ula bi me nsame gefógé nwe yimbó eta nyú mbó nnó ékágé nchwógé ewú, bóó abi álu mampye nnó metóó egógé me, ápye metóó esógé lé me sóó. Ne nkaá chánéné nnó metóó éké egóó

me εγὼ ntó enyú ako. ⁴ Nsa enyú η̄we yina ne ubalé ne mesome né metṵ́ ne manse né ame. Ula bi me nsame ji upó fṵ́ nnó mpye matṵ́ asṵ́ enyú, úlú élé nnó mpye enyú dékaá gejamégé gejeé eyigé me mbṵ́ ne enyú.

Men̄me ayi ápye gabo débṵ́ manjiī ji nte

⁵ Mbṵ́gé muú fṵ́ né geluage nyú achwṵ́ ne efwyale, apye fṵ́ me nwú ubalé ndere enyú ako déwuú wṵ́. Me njṵ́gé mbṵ́ ékágé ebe nnó me mma jṵ́ εwu dṵ́ wṵ́. ⁶ Ndó ayi enyú gejame déshulé muú yimbṵ́ akwané. ⁷ Ndere elúmbṵ́, jigénté gyeé ayi ji apyeé, défyε ji metṵ́ nnó ékágé ji ála meshwεmeshwε abṵ́ gepwa. ⁸ Ne nnεne enyú mmye nnó dema délere ji nnó délu gboṵ́ wyε ne ji. ⁹ Ula bi me nsame enyú η̄we yimbṵ́ úlú nnó mfwṵ́ré enyú mbṵ́gé dépye yéndégenó eyigé me ngaré enyú nnó dépye. ¹⁰ Yéndémuú ayi enyú déjigénte gye ayi ji apye, me ntó njigé ji nte. Me njigénte gabo muú chacha mbṵ́gé mechṵ́ ebeḡé nnó me njiī ji nté né galógálṵ́ nyú. Ne mpye mbṵ́ né mbe ushu Kras, ¹¹ nnó ékágé danchṵ́meló abṵ́ esé déndó néndé dékaá me nkyaá ayi alu ji metṵ́.

Utṵ́ Kras ebi esé dépye ulú eké gebe gelógélṵ́ né eta Esṵ́wṵ́

¹² Gébéḡé me nkwṵ́né né melṵ́ Truus, Ata apye me nḡε meti mangaré abya melómélṵ́ Kras. ¹³ Yémbṵ́ metṵ́ wa εchyéé me efwyale néndé mengε fṵ́ men̄me sé Titṵ́s wyε

wṵ́. Ndere elúmbṵ́, nlya kpe εbwṵ́ nfε né melṵ́ Masedonia.

¹⁴ Yémbṵ́ matame mabe ne Esṵ́wṵ́. Ji ammyε apwṵ́ ne ase esé bṵ́ denṵ́ bií dékéne déjye ne ji gétúḡé déchome mmye ne Kras. Ji aselé esé apye bṵ́ ákage dépṵ́ré Kras né yéndé mbaá ayi déjyeé ne depṵ́ εtiré mbṵ́ désanēge déjyeé eké gebe gelógélṵ́. ¹⁵ Geḡwáḡe esé gelú eké gebéḡé elu ewé áṵṵ́ né mewε Kras achyεḡé mbaá Esṵ́wṵ́. Bṵ́ abi Esṵ́wṵ́ áwené geméḡe bwṵ́ áwuú geji cha ne abi ánōme mme detú áwuú geji cha. ¹⁶ Né mbaá bṵ́ abi ánōme mme detú esé delú eta bwṵ́ eké geboboge gebe eyi gechwṵ́ ne negboṵ́. Né mbaá bṵ́ abi Esṵ́wṵ́ awené gemεḡe bwṵ́ delú eta bwṵ́ eké gebe gelógélṵ́ eyi gechwṵ́ ne geḡwá. Ndere elúmbṵ́, ndé muú akwane mampye gefṵ́ḡé utṵ́ bina? ¹⁷ Esé depṵ́ fṵ́ bṵ́ abi áḡbarege meko mejṵ́ Esṵ́wṵ́ byabya eké genó gesé ndere bṵ́ abifṵ́ ápyeé. Yémbṵ́ gétúḡé Esṵ́wṵ́ atṵ́me esé, esé déḡareḡe ji ne matṵ́ sé mmu pópó né mbe ushu wuú ndere baá utṵ́ Kras. Esṵ́wṵ́ alu ntesε esé.

3

Menomenyeé meke epwṵ́ ewé gekwene

¹ Nnó esé démagé lṵ́ mbṵ́ élé mamfεḡe gemεḡé sé? Waá nnó esé dékeleḡe nnó muú fṵ́ asá η̄we ayi afεḡe esé atṵ́ eta nyú, yé ayi nnó enyú désa défεḡé esé ndere bṵ́ ne ate ánlere abifṵ́ ápyeé? ² Ngba, enyú ambṵ́ delú eké bṵ́ η̄we abi áfεḡé esé. Geḡwáḡe nyú

gelú eké bɔ ηwe abi asamé né mmu matɔ́ se, yéndemuú ákagé kú abi akaá utɔ́ ulúúlɔ́ bi esé dépyeé. ³ Enyú délere nnó delú eké ηwe ayi Kras asamé atɔme esé déchwɔ́ ne ji. Asá fɔ́ ηwe yina ne genɔ́gé ηwe wɔ́, ásá lé ne Mendoó Eɔwɔ́ muú alú mebe. Asá fɔ́ ji né ubaré mataá wɔ́, ásá lé né mmu matɔ́ akwaá.

⁴ Esé dékage jɔ́ unó bina ndere déneré metɔ́ ne Eɔwɔ́ gétúgé genó eyigé Kras apye. ⁵ Epófɔ́ nnó esé dékwané mampye genó fɔ́ né mmyemmye sé, elé Eɔwɔ́ ne apye esé dékwanege mampyeé yéndégenó. ⁶ Ji ne apye esé dékwane mambe baá utɔ́ bií né menomenyeé meke. Menomenyeé ewéna epófɔ́ ebe ewé ásamé, elú lé Mendoó Eɔwɔ́. Ebe ewémbɔ etené bɔ́ né negbó, yémbɔ Mendoó echyege bɔ́ genwá.

⁷ Ne mbɔ́gé nnó utɔ́ ebe Mosis ewé ásame né ubare mataa, ewú ewé eténe bɔ́ né negbo, echwɔ́ ne genjɔ́ eyi gepyeé bɔ́ Isreli alá kágé pe fɔ́ Mosis né ushu chó gétúgé ushu bií ugenege dɔ́ yé elé genjɔ́ eyigé gegboó gelú gejyeé, ⁸ nnó utɔ́ Mendoó Eɔwɔ́ muú achwɔ́ ne genwá uchwɔ́ nye fɔ́ ne genjɔ́ eyi gepwɔ́ eyina? ⁹ Mbɔ́gé nnó utɔ́ ebe ewéna ewé etené bɔ́ né negbó, ewyá gefɔ́gé genjɔ́ eyina, ferege ndere genjɔ́ eyigé utɔ́ Mendoó Eɔwɔ́ muú apyeé nnó debe cho né mbe ushu wuú gebeé. ¹⁰ Wáwálé né mechɔ́ ewéna alú nnó, genó eyi gebɔ́ gewyaá genjɔ́ mbe mbe gepɔ́

sé ne genjɔ́ chacha néndé genjɔ́ geké eyi gechwɔ́ gégénégé gepwɔ́ geji. ¹¹ Ne mbɔ́gé genó eyigé nya gebɔ́ gegboó gelú gewyaá genjɔ́, ebyennó eyi gela te etém gewyaá genjɔ́ gepwɔ́.

¹² Te mbaá esé débelé uméé chánéné nnó mbɔ́ ne elu, esé depyeé unó ne metɔ́ mende.

¹³ Esé debɔ́ fɔ́ mampye eke Mosis muú akwere ushu bií nnó ekage bɔ́ Isreli age ndere genjɔ́ eyigémbɔ gegboó gelú. ¹⁴ Yémbɔ matɔ́ bɔ́ bimbo alu wyéé sésélé akaá ye genó wɔ́. Mbɔ́ ne alu kpaá te fina. Ye akúgé gekwenege meno menyee ákágé fɔ́ ula. Elú eké genó eyimbo gelú ebwɔ́ né matɔ́ kwekwere. Genó eyi gekágé pye nnó afere ebwɔ́ genó eyina né metɔ́, elé mbɔ́gé ebwɔ́ afyege metɔ́ ne Kras.

¹⁵ Wáwálé alú nnó, te fina elú eké genó eyigémbɔ gelú ebwɔ́ né matɔ́ kwekwere néndé yé akú ebe Mosis ebwɔ́ ákágé fɔ́ ula. ¹⁶ Yémbɔ, muu akwɔ́regé metɔ́ akwɔ́legé Ata, Eɔwɔ́ aferege genó eyi gekwere mbɔ́ ji ushu.

¹⁷ Nana Ata ayi me njógé mbɔ́ akene ne Mendoó Eɔwɔ́ ne apyeé unó bina. Ne yéndé mbaá ayi Mendoó Ata ebe, epye bɔ́ álaá mmyemmye bwɔ́ genó gefɔ́ gewele sé ebwɔ́. ¹⁸ Ne esé abi genó gefɔ́ gela gekwere esé matɔ́ wɔ́, dégene genjɔ́gé Ata eyi gegenege ese mmye eke ηmæe nnó dékwɔ́rege wyé kwɔ́rege debe eke ji. Ndere dékwɔ́rege dégenege wyé genege, elé Ata

muú akene ne Mendoó Ukpea ne apyéé nnó ebe mbò.

4

Unó mabò né mmu ujemesé

¹ Tε mbaá Εσωωó né galógáló wuú, achyéé esé utóó bina nnó dépye, ese depò fò ne gepwyaá mampye ubi. ² Esé délyaa deporé défyā ne unó bi uchwóó ne mekpō unóó. Esé débwólégé fò bóó, ne débwólégé fò amu ne mekomejóó Εσωωó. Esé dégaregέ lé bóó wáwálé ayi atome ne Εσωωó né gefóó eyi yéndemuú agene nnó esé dégarege wáwálé né mbe ushu Εσωωó ne bóó abi agaregέ wáwálé akaá nnó mbò ne elú. ³ Ye mbógé abya melóméló ayi esé dégarege alú lé bibií, ebyennó alú lé bibií mbaá bóó abi ánome né mme detu. ⁴ Danchōmeló muú alu εσωωó bóó mme, aníí me ame bóó abi alá fyéé metóó ne Kras wó. Ndere elúmbò, ebwó ákágé gé fò ndere genjgbò eyi getanege né abya melóméló gegenege. Ebwó ákágé fò ula abya melóméló yimbò ayi atome ne ηgò Kras. Ji Kras alu mekpεé Εσωωó. ⁵ Néndé ndere dégarege abya melóméló déselé fò ji nnó dépye bóó áge esé, dégarege ji nnó bóó áse Jisós Kras nnó ji alu Ata. Ne esé ambóó delú lé baá utóó nyú gétúgέ Jisós. ⁶ Εσωωó muú ajóó nnó, “Genjgbò gegene né mmu gemua,” ji apye genjgbò jíí gegene né mmu matóó sé mampye esé dékaá genjgbógé.

Εσωωó eyi gegenege né ushu Jisós Kras.

⁷ Ndere Εσωωó apye esé dékaá mbò esé delú lé eké ujeé meseé ebi áfyéé genóge mabò né mmu. Mechò ewéna elúmbò, manlere nnó utó bi upwóó amu, ebi esé déwyaá utane lé né mbaá Εσωωó epófó eta esé ambóó. ⁸ Efwyale efinegέ esé matimati yémbò dégbege wyε gejulé. Gébé eyigé fò dékwene tametame yémbò délyage fò utóó sé. ⁹ Bóó ámmye amu ne esé yémbò Εσωωó alyagé fò esé shushuú. Atulege esé yémbò ákágé chò fò genwáge esé. ¹⁰ Efwyale ewé esé dégene mbò yéndégébé, elú wyε eké negbo né Jisós ne esé dékpane mbò né menyammye sé dékene. Epyembò nnó bóó ágene nnó genwáge Jisós gelú né menyammye sé. ¹¹ Né genwágé sé geko fa mme, delu wyε né mmu efwyale ewé echwóó ne negbo gétúgέ dékwólégé Jisós Kras. Epyembò nnó bóó ágene genwágé Jisós né menyammye sé ayi alá abeé fò te kwyakwya. ¹² Ewéna eleré nnó, esé dékame negbo nnó enyú debo genwá eyi gélágé byé.

¹³ Muú fò ájóó né ηwe Εσωωó aké, “Me mfyε metóó ne Εσωωó gétú eyigémbò ne njóó.” Esé ntó delu mendoó ema ne ji, ewé epye esé défyéé metóó ne Εσωωó getú eyigémbò ne déjóó. ¹⁴ Esé dékaá nnó Εσωωó muú apye Jisós Kras akwilé né negbo, apye nye ntó esé dékwilé né negbo chónchó ne

Jis̄os, ase esé chónchó ne enyu déchw̄o détene né mbe ushu wuú jimb̄oó. ¹⁵ Efwyale ewéna meko elú lé né galógáló nyú. Ndere elúmb̄o, Es̄ow̄o alerege nye galógáló wuú mbaá b̄oó gejamé gejamé. Ewémb̄o epye nye ebw̄o atamege ji, ne ji ab̄oó nye ɲḡo.

Esé dépwad̄ f̄o néndé défyéé wye met̄oó ne Es̄ow̄o

¹⁶ Ndere unó bina úlú mb̄o, esé débéé f̄o ne gepwa. Ye élé menyammye esé akw̄oó ajyéé, Es̄ow̄o achyegé mandoó sé utó yéndé bií. ¹⁷ Efwyale ewé esé dégene mb̄o nana elú lé gachyéé ne ebelege ye, yémb̄o echw̄oó lé esé ne gekpekpege ɲḡo ayi apw̄oó amu ne abéé te kwyakwya. ¹⁸ Esé défyéé f̄o ame né unó bi dégene, défyé lé ame né unó bi dela dékágé gé ubi. Ula úlú nnó unó bi esé dégené ubéé lé né mboó gébé. Yémb̄o ebi esé délá dégené ubi ne ubéé te kwyakwya.

5

Menyammye meke asele nye melu ayi gekwene

¹ Menyammye sé fa mme alú eké maá geto ayi déjw̄olege wyéé. Dékaá nnó mb̄ogé amugé maá gepú yina, Es̄ow̄o achyegé esé ayicha né mfaánebuú déjw̄olé wyéé. Akwaá f̄o w̄o átenege ji w̄o, élé Es̄ow̄o jimb̄oó ne átenege ne gebéé wyéé te kwyakwya. ² Esé déshwaá meshwa né genwágé sé yina nana, ne déshyage nnó Es̄ow̄o afye esé menyammye sé ayi meke ayi atanegé né mfaánebuú

ndere afyéé muú ndeé meke. ³ Gétúgé nnó yé dégbo lé gboó afyegé esé menyammye yimb̄o ayi mfaánebuú, esé débéé f̄o gejogéné. ⁴ Ndere esé delú né menyammye yina ayi alu eké maá geto, déshwaá meshwa gétúgé déwuú ubale, deshwaá f̄o nnó dékelege mangbo. Dékelege élé nnó Es̄ow̄o achyéé esé menyammye ayi abéé te kwyakwya nnó áse mélú ayi ágboó. ⁵ Es̄ow̄o jimb̄oó ne akpome esé mmye né mech̄o ewéna, ne achyéé esé Mendoó Ukpea ndere genó eyigé ji áchoó utó né mbaá genó eyi gechw̄oó.

⁶ Ndere elúmb̄o, esé dékaá wáwálé nnó Es̄ow̄o achyegé nye esé menyammye ayi meke, néndé te mbaá esé delú mebe né menya sé yina, neke neshya esé d̄oó mambe né mbe ushu Ata. ⁷ Ndere esé delú fa mme, delú mamfyege met̄oó ne ji, ep̄of̄o mangene ji ne ame. ⁸ Esé déb̄oó eshye né met̄oó ne dékelege nnó délyaa menyammye yina, déjye né melo sé débé ewú ne Ata Jis̄os. ⁹ Ndere elúmb̄o, yé delú né menyammye yina, yé ayi né, esé demuame lé nnó dépye met̄oó egogé ji. ¹⁰ Néndé esé ako deb̄o mantene unó mpa né mbe ushu Kras. Ji ajw̄olege nye né geluogé mpa, as̄o mpa yéndémuú. Ne yéndémuú ab̄oó nye nsa né galógáló yé gabogabo ayi apyéé gébége ji alú né menyammye yina fa mme.

Kras apye b̄oó akerege né nes̄o ne Es̄ow̄o

¹¹ Tε mbaá esé dékaá nnó Ata ne alú muú ayi esé débóó mamfógé, dékpeage bóó mbo nnó ákame ne abya melómélás Kras. Esowó akaá ufóó bóó abi esé delú ne mbelé uméé nnó yé enyú ntó dékaá chánéné né mmu matóó nyú. ¹² Esé démmye fó nnó déma défēge gemē gese eta nyú. Demmye élé nnó enyú debē ne ula bi dékágé dógé ebwó ewome gétúgé sé, nnó enyú débē ne meko manshuú mbaá bóó abi ábwēgé mmye gétúgé dékpakpa atē bó epófó gétúgé awyaá gepó gelóglól. ¹³ Elú eké enyú défērege nnó mekpo epó esé chánéné. Yé makpo ápó esé chánéné, elú lé gétúgé dékēlege nnó dépye Esowó abó ηgó. Yé makpo alu esé chánéné elú lé né galógáló nyú. ¹⁴ Gejeé eyigé Kras abóó ne esé ne getene esé dépyeé yéndégenó, néndé esé dékaá nnó ji agbo gétúgé bóó ako. Ndere elúmbó, esé ako dégbo chóncho ne ji. ¹⁵ Kras agbo gétúgé bóó ako nnó bóó abó genwá eyigé ji achyēge, ábēgé fó abē mampyegé élé unó bi ugóó ebwó metóó, ápyēge lé unó bi ugóó ji metóó. Ji ne agboó ne akwilé né negbó gétúgé bwó.

¹⁶ Ndere elúmbó, eló nana ejyēgé mbē esé dépele sé bóó né mashu ndere bóó mme ápyeé. Mbó ne dépele nya Kras ne nana dépelé sé ji mbó. ¹⁷ Ewéna etene nnó muú achogé mmye ne Kras, alaá muú mekē. Genwá eyi gekwene gekoó mē, gēge yé eyi gekē gechwó. ¹⁸ Unó bina

uko élé Esowó ne apyēé ubi. Ji muú apyēé esé dékeré né nesó ne ji gétúgé genó eyi Kras apyēé, ne achyēé esé utóó bi dépyeé bóó akerege né nesó ne Esowó. ¹⁹ Mekomejóó ayi esé dégarege alú nnó, Esowó akē ne Kras apyēé bóó áge meti ákere né nesó ne ji. Ji ágbáregé sé ebwó nnó alú gyēé né gabo ayi ebwó ápyeé. Elé mekomejóó yina ne ji afyēé esé né amu nnó dégaregé bóó ndere ji apyēé bóó ákerege né nesó ne ji.

²⁰ Getú eyigémbó ne esé delú bóó dentóó Kras. Ne esé dekpeage enyú né unó bina wye ndere Esowó jimboó abó ajóge ne enyú. Ne dékpane enyú geka gétúgé Kras nnó dékeré né nesó ne Esowó. ²¹ Gétúgé esé, Esowó apyē Kras muú ayi alá pyeé yé gabo wó ala muú mebo nnó esé dékē ne ji, débē cho né mbē ushu Esowó wye ndere ji Esowó alú.

6

Pól agaré efwyale ewé ji ágene ndere apyēé utóó Esowó

¹ Ne ndere atē bóó abi apyē utóó chónchó ne Esowó, esé dekpeagé enyú nnó ékágé dépye genó eyi gepyēé galógáló ayi Esowó aleregé enyú ano mme detú. ² Esowó ajóó nya wye ndere ásamé né mmu ηwe wuú nnó “Bif bi me nlú manleré enyú galógáló ukwónégé, me nwú mmyemenene nyú, bif bi me nlú mawené gemége nyú ukwónégé, mpoó enyú.” Wúgé, gébé eyigé Esowó aleregé bóó galógáló gekwone.

Wúgέ nana elé gébé eyigé
 Εσωω awenege gemége βοό.

³ Εσέ dépyeé fó genó eyi
 gegbeé muú fó meti manchwó
 mbaá Εσωω nnó ékágé genó
 fó gebe gyeé né utó bi esé
 dépye. ⁴ Yémba yéndegenó
 eyi gepyeé eta sé, esé délerege
 wye nnó delú baá utó Εσωω.
 Dekoge metóó né ubale ebi
 déwuú, degene efwyale ufóó
 ufóó, unó ulii esé mange, ne
 gébé eyigé fó efwyale ebanege
 esé. ⁵ Atulé esé, áfyε esé deno,
 áchwóó esé ne mammye,
 dépyeé matóó ami mapwóó
 eshye esé, débεlege mpe,
 débεlege mesa, yémba dékoge
 wyeé metóó. ⁶ Débélé genwáge
 sé pópó, dékágé deporé Εσωω
 chánéné, dékoge metóó,
 déleregé βοό galógáló, Men-
 doó Ukpea egbeé esé mmye
 ne délerege βοό gejeé wáwálé.
⁷ Εσέ dégaregé βοό genó eyi
 gelú wáwálé, dépye unó né
 utó bi Εσωω achyεgέ esé. Unó
 bi esé dépye cho né mbe ushu
 Εσωω ulú eké unó ummye
 ebi esé déselé dénmeé umye
 ne ebi dégbεé menyammye sé
 né deporé Εσωω. ⁸ Εσέ dépyeé
 wye utó Εσωω yé elé βοό abifo
 anógé esé, abifo ábyaá esé.
 Βοό abifo áfyε esé, abifo achóó
 esé mabo. Βοό abifo ájógé
 nnó esé delú βοό gebyo yémba
 esé dégaregé wye wáwálé.
⁹ Βοό abifo ájógé áké esé delú
 kpe bo waá yémba βοό ákaá
 esé yéndé mbaá. Dekoge
 né manoó negbo yémba
 delú wyeé abε. Achyεgέ esé
 efwyale yémba áwa fó esé
 wó. ¹⁰ Yé elé βοό ápye nnó esé

debe ne mesome, delu wyεé
 ne nechóchó yéndégébé, elú
 eké delú mbya yémba dépyeé
 gejamége βοό abóó gefwa.
 Elú eké depo yé ne genó gefo
 yémba dewyaá unó uko.

¹¹ Αημε ba βοό Kōrent, esé
 dégaré enyú yéndegenó eyi
 gelú esé né unε. Εσέ denene
 matóó se fuú eta nyú. ¹² Εσέ
 fó wó délyaá manleré enyú
 gejeé wó, elé enyú ne délyaá
 manleré esé gejeé. ¹³ Me
 njógé ne enyú nana ndere baá
 ba. Nenege matóó nyú eta sé
 ndere esé ntó dénené ne eta
 enyú.

*Dékege fó gekage neke
 gemaá ne βοό abi alá fyεé metóó
 ne Kras wó*

¹⁴ Dékege fó geka neke
 gemaá ne βοό abi alá áfyεé
 metóó ne Kras wó. Genó eyi
 gelu cho genyεé mbo dejeé
 ne genó eyi gelu gyeé nnó?
 Waá genybo gebeé mbo mbaá
 ama ne gemua nnó? ¹⁵ Kras
 ne danchomeló abεé mbo
 meko ama nnó? Muú ayi
 afyεé metóó ne Kras ne muú
 ayi alá áfyεé metóó ne Kras
 wó áchome mbo mbwa nnó?
¹⁶ Echa Εσωω εβεé mbo meko
 ama ne aló uka nnó? Néndé
 esé delú echa Εσωω muú
 alú mebe. Elú wye ndere
 Εσωω jimbo ajóó aké, “Me
 njwεlege nye ne εbwó, nkene
 ne εbwó, me mbeé nye Εσωω
 bwó, ne εbwó áβεé nye βοό
 ba.” ¹⁷ Ndere elúmba Ata
 aké, “Tanenge né geluage bwó,
 défa mbwa ne εbwó. Détagé
 fó genó eyi gewyaá deba.
 Dépyεgé mbo, me nselé nye
 enyú. ¹⁸ Me mbeé nye Nte nyú

ne enyú débée nyε baá ba abi andeé ne abi ande. Mbɔ ne Ata Muú Apwɔ́ amu ajɔ́.”

7

¹ Aημε ba, τε mbaá Εσωω anyémeno nnó apye unó bina eta sé, shwonege amu né yéndegenó eyi gepyeé nnó menyamme ne matɔ́ sé áβεγέ fɔ́ pópó. Dénógé Εσωω, dépye γενwágé sé gebe pópó gekwane ndere Ji akelege.

Pal alu ne nechóchó gétúgé echomele bɔ́ Jisɔ́s né Kōrent ákwɔ́ré matɔ́ bwɔ́

² Nenegé matɔ́ nyú eta sé, esé dépyeé fɔ́ muú fɔ́ gabo wó. Esé déchɔ́ fɔ́ muú fɔ́ mekpo wó. Ne esé dényeé fɔ́ muú fɔ́ upwɔ́ wó. ³ Me njógé mbɔ, epófɔ́ nnó me nké enyú delu gyεε, néndé me mbɔ me mbe ngaré enyú nnó enyú delu esé matɔ́ chi chi chi. Yé dégboó ye delú mebe, esé ne enyú delu wyε ulua. ⁴ Me nfyε matɔ́ ne enyú gbεne, ne nwyaa gempoge gétúgé nyú. Enyú défyε me matɔ́, yé elé esé dégené efwyale me nwyaa nechóchó dɔ́.

⁵ Yé gébégé esé dékwone melɔ́ Masedonia, yé mmyε dégbeé cháchá wó. Bɔ́ áchwɔ́ esé ne efwyale matimati. Wena bɔ́ áwamege ne esé, né mmu matɔ́ se déwyaá εfɔ́. ⁶ Yémbɔ Εσωω muú afyeé bɔ́ abi awyaá gepwa matɔ́ eshyε, afyeé esé eshyε ndere Titɔ́s achwɔ́. ⁷ Esé débɔ́ fɔ́ eshyε wyε elé gébégé ji achwɔ́ wó, debɔ́ ntó gébégé ji agaré esé ndere enyú ntó défyεé ji eshyε. Agaré esé

ndere enyú déshyagé mange me, ne ndere enyú désomege dɔ́ né gyεé ayi dépyeé. Agaré ntó esé ndere enyú dékpome mmyε manja me. Nwúgé mbɔ metɔ́ εgɔ́ me ne enyú dɔ́.

⁸ Yé εβε elé nnó ηwe ayi me mbɔ nsame enyú, apyeé enyú débɔ́ mesome, me nsome fɔ́ ndere nsame ji wó. Me mbɔ nlú ne mesome gébégé ngene nnó ηwe yémbɔ apye enyú debɔ́ mesome né mboó gébé. ⁹ Nana matɔ́ εgɔ́ me, epófɔ́ gétúgé me mpyeé enyú debɔ́ mesome elú lé gétúgé mesome ewémbɔ epyeé enyú dékwɔ́ré. Gé gefógé mesome ewé Εσωω akelege mbɔ. Ndere elúmbɔ, esé dépye fɔ́ enyú debɔ́ únómé wó. ¹⁰ Mesome ewé Εσωω akelege epye lé nnó Εσωω áwene gemége muú. Gefógé mesome ewéna echwɔ́ fɔ́ ne achyε me. Yémbɔ mesome ewé bɔ́ mme echwɔ́ ne negbo. ¹¹ Gege yé gefógé utɔ́ εbi mesome ewé εgɔ́ Εσωω matɔ́ epyeé eta nyú. Epye enyú dese mechɔ́ ewéna ne eshyε, epye enyú déwyaá matɔ́ manleré nnó enyú depɔ́ ne εbwɔ́ né mechɔ́ ewémbɔ. Epye matɔ́ εsɔ́ enyú ne majya abwɔ́lé enyú mme, epye enyú déshage nnó debe meko ama ne me, epye enyú dékpane gechyεé mampye genó eyi gelú cho. Epye enyú dékpome mmyε manchyεé efwyale mbaá muú ayi apye gyεé. Epye enyú déléré né yéndé meti nnó enyú depɔ́ ne εbwɔ́ né mechɔ́ ewéna.

¹² Ndere elúmbɔ, yé elé me

nsame ηwe yina, nsa f́ gétúgέ muú ayi apyεέ gabo yina ẃ. Yέ εβε lé gétúgέ muú ayi agene efwyale gétúgέ gabo yimbo. Nsa lé nnó mpye enyú dékaá né mbe ushu Εσωω gefó eyigé dékpane gechyεέ mampoo εsé. ¹³ Getú eyigémba, enyú défyεέ εsé eshye.

Ne genó eyigé f́ eyi gepyεέ metó εgó εsé elé gétúgέ metó megomεgwa ewé Titos abó gétúgέ enyú ako dépye metó ekwene ji mmu. ¹⁴ Me mbo ngaré Titos gefó eyigé me nwyaa gempogé gétúgέ nyú. Enyú déchyε me mekpo unó ẃ. Ne wyε ndere geno eyigé me ngaregέ enyú yéndégébé gelú wáwálé, mbantó ne unó bi εsé dédoó εbwá εwome gétúgέ nyú né mbe ushu Titos úlu wáwálé. ¹⁵ Titos ama abo gejeé ne enyú ako dó ndere ji ateé gefó eyigé enyú deba déwuú ne ji, ne ndere enyú déselé ji déweré ne εfo metó. ¹⁶ Ne nana metó εgó me ne enyú gétúgέ me nneere metó wa meko ne enyú né mbaá yéndégenó eyigé dépyεέ.

8

Gefó eyigé b́ εσωω áchyεgέ echyε

¹ Aηme sé, εsé dékelege mampye enyú dékaá gefo eyigé machomelé b́ Jisos né Masedonia áleré galógaló Εσωω né genwá gebwó. ² Efwyale ewé εbwó ágene eja dó εte εbwó né mmuameno yémba áwyaá wyε metó megómégó gbene ewé pyyεέ

εbwó áchyεέ echyε byage-byage ye lé εbwó alu gekpo. ³ Εbwó áchyεέ echyε ndere εbwó áwyaá, ne nkágé garé nnó eja kpaá epwó amu, ne áchyεέ yέ muú akpea εbwó ẃ. ⁴ Ashii nene εsé mmye nnó dépye εbwó ntó ágé meti mampógé b́ εσωω. ⁵ Genó eyigé εbwó ápye, gepwa ndere εsé debó défere. Εbwó abo kpe mbe áchyεέ gemεge bwó mbaá Ata Εσωω ne áwyaá metó mampye genó eyigé Εσωω akεlege, áchyεέ gemεge bwó eta sé. ⁶ Titos ne aló ula mansε echyε ewéna né geluagέ nyú nnó dépoó ubya b́ né Jerosalem. Getú eyigémba, εsé dékpea ji nno akeré áchwá apoo enyú déneré mampye gecháchagé utó bina. ⁷ Enyú délu mena mbe né yéndé meti mamfyε metó ne Εσωω ne eshye, mangaregέ depore Εσωω chánéné, mankágé wáwálé ayi alu wyεé chánéné, manchyεέ gemεge nyú geko mampye utó Εσωω, mamboge gejeé ne εsé dó, εsé ntó dékelege nnó enyú ntó débe mena mbe né mechwa manchyεge echyε ewéna ne mató nyú mako.

⁸ Me njógé mbo, epófos nnó ηmεrege enyú mekpo mme nnó déba mampyεgέ mbo. Me ngarége lé enyú nno b́ abifo ákpane géchyεέ apooégé ate. Ne nkelege nnó nkaá ndere enyú ntó déba géjeé wáwálé ne b́ abifo. ⁹ Enyú ambó dékaá galógaló ayi Ata sé Jisos Kras alere. Ji abo awyaá gefwa, yémba akwe gekpo

né galógáló nyú, nnó gétúgé gekpo eyigé ji akwene enyú débε ne gefwa.

10 Né mechó ηka yina manchwó, majyεé ami me nchyege enyú malu nnó elú galógáló nnó enyú dénerε genó eyigé délóó mampyε ημε ενινé nju. Enyú ne débóó mβε mampyε genó né mechó εwéna ne enyú ntó ne debo delu yé bóó mβε abi áwyaá metóó mampyεgé geji, 11 nnó déneré mampyε utóó bina ne gefógé metóó εwé enyú délóó ula. Ne nerege ubi ne genó eyi déwyaá né amu. 12 Ne mbógé muú awyaá metóó machyεé, Esówó aselé genó eyi muú awyaá manchyεé epóófó eyigé ji alá pó ne geji.

13 Me njógé mbó epóófó nnó mpyεé mmyε epwyágé bóó abifó, enyú déwuúgé ubale. Nkelege lé nnó yéndégenó geβε janja εta enyú ako. 14 Ne nana ayi enyú déwyaá gejame, kárégé ne bóó abi alá pó ne genó nnó εbwó áβεgé ne gejame, meso gébé enyú dela depó ntó ne genó εbwó ápoó enyú. Dépyεgé mbó enyú ako débε janja. 15 Asá né mmu ηwe Esówó nnó, “Muú yi anywere gejamégé menyεé, ábó fó menyεé ayi ajame apwóó ji wó, ne ayi anywere lé gachyεé, abó ayi akwané ne ji kwanegé.”

Pól ató bó Titós nnó ájye áσε εchyε Esówó getú jii

16 Yémbó matame mabe ne Esówó ndere apyε Titós awyaá gefógé metóó εwé εsé déwyaá mampóó enyú.

17 Epóófó wyε lé getugé εsé dékpea ji ne ji achwóó εta nyú wó. Ji mbóó abó awyaá me metóó manchwó poó enyú, getú eyigémbó ne jimbo abó ashuú me manchwó gé enyú.

18 Esé détóme mbó ji ne nte menημε ayifó. Nte menημε yina alu muú ayi bóó aféεge utóó bií né machomele bóó Jisós ako néndé ji agaregé abya melóméló chánchá. 19 Menó genó ayi fó alu nnó machomele bóó Jisós ntó ájyaá ji nnó εsé dékene ne ji ulua dépyεge utóó ulóúól bina. Ndere dépyεé mbó uchwóó ne enógé mbaá Ata, ne ulerege ntó nnó εsé déwyaá metóó mampógé bóó.

20 Ndere dépyεé utóó bina ulua, εwémbó epyεnnó ékágé muú fó aferé nnó défyá delu mmu, défyεé εshyε mange nnó ékágé genó fó geβε gyéé né gekpekpege εchyε εwéna, εwé bóó áchyεgé byage-byage. 21 Gétú eyigémbó ne εsé démmyε nnó dépyε lé genó eyi gewyaá enógé né mβε ushu Ata jimbií, dékelegé mampyε ntó genó eyi gewyaá enógé né mβε ushu yéndémuú.

22 Ne εsé détóme menημε sé fó ama nnó achwó ne εbwó. Esé démua me ji ndóndó ne ndó, ji aléré nnó akpane gechyεé mampyε utóó Esówó. Yé nana ji awyaá metóó mampóó enyú néndé ji afyεé metóó ne enyú dóó. 23 Ne ushuú cháchá Titós, ji alu lé nte menημε ayi ápyεé utóó ulua ne me nnó dépoóge enyú. Ne ate aημε abifó

na, álú lé bɔ́ dɛ́ntɔ́ abi átané né machomele bɔ́ Jisɔ́s ayifɔ́. Utɔ́ bwɔ́ uchwɔ́ ne enógé mbaá Kras. ²⁴ Ndere elúmbɔ́, pyege ndere njɔ́ mbɔ́, mampye machomelé bɔ́ Jisɔ́s ayifɔ́ ákaá nnó enyú débɔ́ gejeé ne bɔ́ ne nnó ebwɔ́ ákaá nnó esé délú cho mambɛ ne gempɔ́gé gétúgé nyú.

9

Elú genó gelógélɔ́ mampógé bɔ́ Esɔ́wɔ́

¹ Me mpó sé ne genó eyigé mmagé sa enyú né mecho echye ewéna mbaá bɔ́ Esɔ́wɔ́. ² Me nkaá nnó enyú déwyaá metɔ́ manchyéé echye ewéna. Getú eyigémbɔ́ ne me nwyaa gempɔ́gé gétúgé nyú né mbe ushu echomelé bɔ́ Jisɔ́s né Masedonia nnó enyú echomelé bɔ́ Jisɔ́s né gebagé mewaa Akaya déwyaá me metɔ́ machyéé echye ewéna te ηme eniné njú. Ne gechyéé eyigé enyú dékpane machyéé, gepye gejamégé ebwɔ́ abifɔ́ ábɔ́ metɔ́ machyegé ntó. ³ Ne me ntɔme aηme bina eta nyú nnó ékágé gempɔ́gé eyigé esé déwyaá gétúgé nyú gebɛ lé meno detu. Ebe lé nnó enyú dékpome mmye ne echye nyú ndere me njɔ́ nnó dépyéé nye. ⁴ Mbɔ́gé bɔ́ fɔ́ átanegé mbɔ́ né Masedonia áchwógé ne me ewú, ne ágegé nnó enyú dékpome fɔ́ mmye mantɔ́ eyi nyú ηka wɔ́, mekpo unɔ́ ewé ebeé nye ne esé ne enyú ejame nye dɔ́ néndé me ngaré me ebwɔ́ dɔ́ ndere enyú dékpome me mmye manchyéé. ⁵ Ndere elúmbɔ́,

me nferé nnó elɔ́ nnó mkpea aηme bina abɔ́ mbe achwɔ́ apye enyú dékpome mmye ne echye ewéna, ewé enyú dényéméno manchyéé, nnó ebe lé genó eyigé enyú ambɔ́ déwyaá me metɔ́ manchyéé. Ebege fɔ́ eyigé aηmerege enyú mekpo mme nnó déchyéé echye.

⁶ Tege nnó, muú ayi apené mbwe gachyéé, abɔ́ ntó mbwe gachyéé, ne muú ayi apene mbwe gejame abɔ́ ntó mbwe gejame. ⁷ Muú aké achyegé echye, achyéé ndere ji aferé né metɔ́ wuú nnó achyegé. Achyegé fɔ́ ne mansɛ amɛ eké aηmerege ji mekpo né mme. Néndé Esɔ́wɔ́ abɔ́ gejeé ne muú ayi achyegé echye ne metɔ́ megɔ́megɔ́. ⁸ Ne Esɔ́wɔ́ akágé chyéé enyú unó bi ujame upwɔ́ yé ndere dékelegé nnó yéndégébé debe ne yéndégenó gejame nnó délerege ulɔ́ melu matimati. ⁹ Wye ndere asamé né mmu ηwe Esɔ́wɔ́ nnó, “Ji achyegé echye byagebyage mbaá ubya bɔ́ ne ulɔ́ melu ebi ji alerege, áteé ubi te kwyakwa.” ¹⁰ Esɔ́wɔ́ ne achyegé bɔ́ mbwe ayi apéné ne menyéé ayi ebwɔ́ ányéé, ji áchyegé nye enyú mbwe ayi dékelegé ne apyéé nye ji áwe áfyɛ gejamégé mbwe ayi atanegé né ulɔ́ melu ebi enyú délérége bɔ́. ¹¹ Esɔ́wɔ́ apye nye enyú débɔ́ gefwa né yéndé meti nnó déchyegé echye byagebyage yéndégébé, nnó esé dékpagé echye nyú déchyegé bɔ́, gejame bɔ́ atamege Esɔ́wɔ́ né genó eyigé enyú dépyéé.

12 Néndé echyε εwé enyú déchyεέ εpyε f́ wyε lé nnó b́óó εσωω άγενé unó bi ubó ulií εbẃ ẃ, εpyε ntó nnó εbẃ áchyεgé gejamégé matame mbaá εσωω. 13 Gétúgé enyú déchyε gefágé echyε εwéna, εlere b́óó uf́óó b́óó abi enyú délú, ne εbẃ átamege nyε εσωω gétygé enyú dépyεέ genó eyigé abya melóméló Kras ayi enyú défyεέ metóó wyε ákelege. Ne átamege nyε ji ntó gétygé echyε εwé enyú déchyεgé εbẃ ne b́óó abifó byagebyage. 14 Εbẃ άνene nyε mmyε gétygé délere galógaló εσωω né geηwáge enyú. 15 Détamege εσωω gétygé echyε wuú εwé ji achyεέ εsé εwé dela dékágé nkane démege.

10

Εσωω ne ajyaá Pól nnó abε ηgba Jisós Kras ne achyεέ ji utó

1 Me Pól nkpané enyú geká. B́óó ajógé aké gébégé me mbεgé ne enyú nf́óó ame nyú njógé depó pere ne εfó, nlá mpó ne enyú nf́óó f́ ne nsame enyú b́ó ηwe áto áto. Me nnene enyú mmyε né mabó Jisós Kras muú alú nyame ne pere nnó, 2 ékágé enyú dépyε me njóó mejóó ne meko metometo gébégé nchwógé εwú. Me nkágé jóó mejóó ne meko metometo mbógé me nkelege manjóó ne b́óó abi ajógé nnó εsé dépyεέ utóó bina ndere b́óó mme ápyεέ. 3 Elú wáwálé nnó εsé delú fa mme yina, ne yé elé delú fa mme, démmyεέ f́ be εbi b́óó mme

ámmyε. 4 Néndé unó ummyε εbi εsé démmyεέ be ne ubi upó f́ εκέ εbi akwaá. Yémbó εsé démmyε be ne unó be utó utó bi εσωω achyεgé εsé, ne détyaá malu ujwólé ató ató ayi b́óó mawáme sé ábige. 5 Détyaá ntó yéndégenó eyi géchwóó ne mbeé manyεge, ne eyi getenege ukóló gegbeé nnó b́óó ákagé f́ meti εσωω. Dépyεne yéndégenó eyigé b́óó áferege, dépyεέ εbẃ áwuú ne Kras. 6 Mbógé enyú déleregé nnó déwuú ne Kras ne matóó nyú mako, εfεmbó ne εsé dékpomege mmyε manlere chuchu mbaá b́óó abi alá wuú f́ ne Kras.

7 Enyú dépelé unó bi utome ne me elé né mfaá mfaá. Mbógé muú aferegé nnó ji alú muú Kras, abó mamfere chánéné ákaá nnó εsé ntó delú b́óó Kras ndere ji. 8 Yé me mbε elé ne gempógé gachyεέ mpwó ndere mbó nluú mambe gétygé uto bi Ata achyεέ εsé, mmyε εgboó f́ me, néndé ji achyεέ εsé uto bina nnó dénywerege enyú nywerege epófó mantya enyú tyaa. 9 Me nkelege f́ nnó εbe εκέ b́ó ηwe abi me nsame enyú ápyεέ mbó lé nnó enyú debo εfó metóó. 10 Me njógé mbó gétygé b́óó ajógé aké, “B́ó ηwe abi me nsame eta nyú, mejóó εwé elú wyεέ εtoó d́óó ne etaá b́óó metóó.” Aké, “Gébégé mbεgé ne enyú nkwe ne gebwa, mejóó wa ekpene f́ b́óó matu.” 11 B́óó bimbo abó mankaá nnó unó bi εsé désame eta nyú gébégé dela depó εwú, wyε elé ubi ne

esé débεgέ nyε εwú ne enyú dépyεé.

12 Yé bií ummaá esé demεge fó mmyε ne bɔɔ abi aké εbwó aηea gemε. Εbwó ámεge lé utó bwó ne ate manleré nnó aηea gemε. Εwéna elere nnó εbwó álú ukenkené bɔɔ. 13 Né eta sé, esé débεé fó ne gempɔgέ dépwɔ ndere delú mambε. Gempɔgέ sé gekwyage lé né mbaá utɔɔ εbi Εsɔwɔ achyεé esé nnó depyεgέ enyú ntó delu né geluage utɔɔ bina.

14 Tε mbaá enyú ntó delú né utɔɔ bina, esé débεé fó ne gempɔgέ dépwɔ ndere delu mambε gétúgέ nyú, néndé esé ne debɔɔ mbε déchwɔ kpa te eta nyú dégarε enyú abya melóméló Kras. 15 Esé débεé fó ne gempɔgε dépwɔ ndere débɔɔ mambε. Débεé fó ntó ne gempɔgε gétúgέ utɔɔ εbi bɔɔ abi cha ápyεé. Uméé sé úlú lé nnó metɔɔ εwé enyú défyεé ne Kras εwene ejyεge mbεmbε ne nnó utɔɔ bi esé ntó dépyεé né geluagέ nyú uwene ndere Εsɔwɔ akelege, 16 nnó esé ntó dékene dégarεge abya melóméló né malɔ yifɔ ayi alú tete ne enyú. Néndé esé dékelege fó nnó débε ne gempɔgέ gétúgέ utɔɔ bi muú yicha apyεé né melu utɔɔ wuú.

17 Asa né mmu ηwe Εsɔwɔ nnó, “Muú aké abεé ne gempɔgέ abε ne geji gétúgέ genó eyi Ata apyεé.” 18 Muú ayi abεé muú melóméló wáwálé, elé ayi Ata asele nnó apyεε chanéné, epófɔ ayi jimɔɔ ásele gemε ji nnó apyεé chanéné.

11

Pól aké utɔɔ bií upɔ fɔ genó gema ne εbi áηgbá gebyɔ

1 Nnεne enyú mmyε nnó deko metɔɔ dewú gekékénege mejɔɔ εwé me njógé. Tagé matu déwú. 2 Metɔɔ εwé me nwyaá ne enyú emmyεé demboó ndere εwé Εsɔwɔ awyaá. Enyú delú eké maá mendée ayi me nshuú mantu ji neba né mbaá menɔ ama, ndere maá mendée ayi alá kaá mende wó, ne menɔ yimbɔ elé Jisɔs Kras. 3 Ndere elúmbɔ, me nwyaá εfɔ metɔɔ nnó bɔɔ ábwólege nyε enyú ndere danchomeló akpané défyá abwɔlé Ife, ápyε enyú délyaá depɔré Kras εtiré enyú dékwɔlegé chánchá ne matɔɔ enyú mako. 4 Me njógé mbɔ néndé nge nnó enyú dékamege yéndégenó kamegέ. Yé muú achwɔ ne agaré enyú mechwɔ Jisɔs ayicha ayi esé dela dégaré enyú wó, yé agaré lé enyú mechwɔ mendoó εwécha εwé elé pɔ fɔ Mendoó Ukpea εwé εchwɔɔ enyú mmyε yé ama achwɔ ne gefɔgέ abya ayicha ayi alá pɔ fɔ abya melóméló enyú dékame ne ji, enyú dékamege fɔ wyε kamege, désεle ubi amu apea.

5 Me nferé fɔ nnó bɔɔ abi désεle nnó álú áηgbá Jisɔs abi ápwɔɔ amu, ápwɔ me wó. 6 Yé εbe lé nnó me ngi fɔ ndere ajógé mejɔɔ chánéné wó, me nkáge genó eyigé me njógé, dépyε me enyú dékaá mbɔ matimati.

7 Me nshulé mmyε ya mme nnó enyú dékwɔ ηgɔ, ngaré

enyú abya melóméló detu, nnó me mpye mbó lé gabo?

⁸ Me mpye utóó né geluagé nyú, machomele bós Jisós né malo yicha achyegé me nka mfaá. Ndere mpyembó elú wye eké ejóó ne njóó mbó eta bwó nnó me mpoó enyú.

⁹ Gébégé me nlú ne enyú, genó geké gelií me, nchyegeé fó muú nyú fó efwyale nnó achyegé me geji. Elé anme sé abi atane né gebagé mewaá Masedonia ne achwóó me ne yéndegenó eyi gelií me. Né gébé eyi gekoó me nchyeé fó enyú efwyale nnó dépoó me wó ne yé nana me nchyege fó enyú efwyale né meti fó.

¹⁰ Me ngarege wáwálé ndere muú Kras ne gempogé nnó nse manka nyú wó. Ne yé muú akage gbé nnó mbégé fó gebagé mewaá Akaya geko.

¹¹ Ulannó me nla ngigé fó nnó enyú depogé me? Nnó elú lé nnó me mbóó fó gejeé ne enyú wó? Ešwó jimbií akaá nnó me mbóó gejeé ne enyú.

¹² Me njye wye mbe mampyege genó eyi mpyeé mbó nnó ngbe ekágé bós abi ásele gemegé bwó nnó alú angba Kras ajyegé wyeé mbe mandógé ebwó ewóme nnó ápye wye unó gefó eyi me mpyeé. ¹³ Ufóó bós bina ápó fó angbá Kras bogébogé. Abwólege lé enyú bwólegé. Akene ágilege bós ame nnó ebwó álú angbá Jisós Kras.

¹⁴ Mechó ewéna ekágé pye fó muú alá menó mekpo fuú néndé gébé eyigé fó danchómeló abwólégé ag-

ilege bós ame nnó ji alu ekiénné Ešwó ewé echwóó ne gengbó. ¹⁵ Ne epófó genó geké mbógé baá utóó bií ntó agilege bós ame nnó álu baá utóó Ešwó. Ne efwyale ewé ebwó agené nye ekwanene nye ne utóó bwó kwanegé.

Pól awyaá gempogé né efwyale ewé ji agene

¹⁶ Ne mmagé nyuaré ngaré enyú nnó ekágé muú fó aferé nnó me nlú gekékénegé muú. Mbógé muú aferege nnó me nlú gekékénegé muú gógé me njóó mejóó ne gempogé ndere gekékénegé muú gejógé nnó me ntó mbe ne ekeke gempogé. ¹⁷ Mejóó ewé me njógé ne gempogé epófó Ata ne aké me njógé mbó. Me nké mpyeé gempogé njógé mejóó eké gekékénegé muú. ¹⁸ Ne te mbaá gejamégé bós ápyeé gempogé ne unó bi akwaá ásele nnó ujea gemé fa mme, me ntó mpyeé.

¹⁹ Enyú abi déké déwyaá défóó dós, matóó ágóó enyú dékógé metóó né unó bi ukékéné bó ajógé. ²⁰ Enyú dékógé metóó mbógé bós ásege enyú ndere afwe yé ányeége enyú upwóó, yé ájyarege enyú mme, yé áké ábayaá enyú, yé ádoó enyú maka né ushu. ²¹ Wó oh, me mbó nwyaaá gepwa ndere nla mpyeé ufóó unó bina eta nyú, jige me nte.

Ne me njyeé mbe manjógé mejóó eké gekékénegé muú. Yéndé genó eyigé muú abeé ne gempogé wyeé me ntó nkage mbeé ne gempogé wyeé. ²² Yé ebwó abe lé bós

Hibru, me ntó nlu. Yé ábé lé bṓó Isrēli, me ntó nlu. Yé ábe lé upyáne Abraham me ntó nlu. ²³ Yé ábé élé bṓó utṓó Jisṓs Kras, me njṓgé eké muú gebwṓó me mpwṓ ebwṓ. Eba utṓó upwṓ ebi bwṓ. Me nkpe denṓ ndṓndṓ ne ndṓ mpwṓ ebwṓ ako. Atulé me ápwṓ ebwṓ ako, ne negbo nekoó me ame ndṓndṓ ne ndṓ. ²⁴ Bṓó Jus ádo me utó esaá meso nekuú ne eni manáne ata. ²⁵ Bṓó Rom ádo me ne baá unṓó ndṓ eléé. Bṓó áto me ne mataá ndṓ gamaá, makpe ágbelé esé né ebéé mega ndṓ eléé. Gébé eyifo me nchṓ bíi kpogelé utuú ne ḡwṓmese manwṓgé nnyi. ²⁶ Né neke eniné me nkene, nkoó né manoó negbo. Nnyi neké nekpa me. Anjo áké ájo me unó, ngé efwyale né amu áte bṓó Jus, nge chuchu né amu bṓó abi alá pṓ bṓó Jus. Nge efwyale né malṓ kpakpa, ne malú ayi bṓó alá ájwṓlegé fṓ wyéé. Ngé efwyale né ebéé mega, nge efwyale né amu bṓó abi aḡmaá amu nnó alu bṓó Jisṓs. ²⁷ Me mpyéé utṓó utouto mpwwaá. Gébé eyigé fṓ yé geja mbelegé. Gébé eyigé fṓ mbeé mesa ne mmwṓlé manaá éwane. Gébé eyigé fṓ ntó njwṓlegé uwyaa mesa nyúu gefwene, gébé eyi fṓ mbeé fṓ ne mandeé makwerege mmye. ²⁸ Yé ndere unó bina upyéé me yéndé bíi, ufere ebi me nferege ndere machomele bṓó Jisṓs abṓó mankéné úlú eké élé gekpekpégé metuú ne nkpane enṓó me. ²⁹ Ndé muú ayi abege ne gepwa né meti

Esṓwṓ fṓ byṓ ula ukṓrege me? Ndé muú ayi bṓó apyégé ji apyégé gabo metṓó ela esṓó fṓ me ne ebwṓ?

³⁰ Mbṓgé nnó me mbṓ mampye gempṓge, mpyéé né unó bi ulere ndere me nwyaa gepwa. ³¹ Esṓwṓ nte Ata sé Jisṓs muú débṓó mamfēge te kwyakwya, akaá nnó me mbyṓgé fṓ gebyṓ. ³² Gébégé nlú né melṓ Damaskṓs, gṓmena muú apye utṓó né nteé gefwagé Aretas, atṓ bṓó bṓ nku ábáme menombi gebamé nnó ánṓ melṓ ápye me. ³³ Yémbṓ bṓó fṓ áfyē me né mmu gesa, áshii manyii wye ate me né empo ápwyaá manyii nshulé mme mbṓ.

12

Ame geja ayi Pṓl agené ne nemeé eniné nekwene ji mmye

¹ Me jyéé wye mbe mambe ne gempṓgé, yé élé nsa fṓ alá pṓ wyéé, ne ngaregé wye enyú ame geja ayi Ata alere me ne depṓ etiré ji apyéé me nkaá.

² Me nkaá muú Kras fṓ ayi aḡme ale afyaneani, akpané ji ajyéé né mfaánebuú eniné mfaá mfaá. Wa akpa ji afe né menyammye wuú, wa afe lé né mendoó wuú, me nkaá wṓ, Esṓwṓ ne ákaá. ³ Nkaá nnó akpa ji afe né melṓ genwá. Wa afe lé né menyammye wuú, waá lé né mendoó wuú, me nkaá wṓ, Esṓwṓ ne ákaá. ⁴ Ji ákwónégé wye, awu uchu ebí muú alá kágé garé, ne ákame fṓ ntó nnó ajṓó ubi wṓ. ⁵ Me nwyaa gempṓgé gétúgé gefṓgé muú yina. Me mpṓ fṓ ne gempṓgé gétú ya

membó. Ne genó eyi gekáge pye nnó me mbε ne gempwage ekosé unó bi uleregé gepwa ya wó. ⁶ Yé mbogé me nkelegé mampye gempwagé, epyéé fó me mbε eké genkekenégé muú, néndé me nké mpye gempwage ngaregέ lé unó bi ulú wáwálé. Yémbó, me nshya nnó mpyéé fó gempwagé néndé nkelege fó nnó muú nyú fó áferé nnó me ηea geme dós, mpwó unó bi me mpye ne ebi me njógé.

⁷ Ne mampye nnó ekáge me mbwegé mmye gétúgέ ukpekpe unó bi Esowó apyéé me nkaá, ji alyaá nnó efwyale ekwe me né mmye. Eké lé meshii ne afyéé me mmye. Efwyale ewémbó elú eké lé muú dentós danchomeló ayi ji atame nnó achwó apye ekáge me mbwegé mmye. ⁸ Me nmemmye manáné aléé mbaá Esowó né mechó ewéna nnó áfee me efwyale ewéna né mmye. ⁹ Yémbó ji ajós ne me aké, “Galógáló wa ayi me nlerégé bós, akwane ne wó néndé gébégé muú abegé ne gepwa ne me nlerege uto bá chánéné né genwá jii.” Getú eyigémbó, metós egós me dós mambε wye ne gempwagé gétúgέ gepwa ya nnó uto Kras upyéé utós né genwá ya. ¹⁰ Metós egós me mbogé me mbegé ne gepwa bós aké ajuú me mashye mmye, ne apyéé nnó unó ubalegέ me mmye, ammyéé amu ne me, ne achyegé me efwyale gétúgέ Kras. Néndé gébégé me mbegé ne gepwa gébé eyigémbó ne me ntoó

chánéné.

Mechó echomele bós Jisós né Kōrent eta Pól metós

¹¹ Me mbó nkwe eké gekekenegé muú né mejós wa. Yémbó enyú ne dépyeé me nlú mbó néndé enyú ne débó delú mamféé me né mbε ushu bós gétúgέ utós bi me mpyeé. Néndé ye lé me nla nfu ye genó wó, bós abi enyú deké álú ángbá Kras, ápwós yé me né meti fó wó. ¹² Gébégé me nlú ne enyú nleré nnó me nlú ηgbá Kras wáwálé. Nko metós me mpye ufelekpa né geluage nyú ne ukpekpe unó bi upye bós álaá mano mekpo fuú. ¹³ Ndé genó me mpyeé mbaá machomelé bós Jisós ayifó nla mpyeé eta nyú wó? Genó eyigé me nla mpyeé eta nyú wó gelú nnó me ngii fó enyú nnó déchyéé me unó bi me nkelege wó. Né egbe ewémbó, mpye gyéé jigé me nté.

¹⁴ Nana me nkelege manchwó nge enyú né manáné ayi agbeé aléé. Yémbó nkelegé fó nnó enyú déchyéé me genó gefó, nkelege lé enyú ambós epófó unó bi enyú déwyaá. Néndé baá melo fó wó apye unó ábele mbaá ante ne amma bwó wó, élé ante ne amma ne ápye ábele mbaá baá melo. ¹⁵ Metós egós me manchó yéndégenó eyigé me nwyaa gétúgέ nyú choncho ne geme ya. Ndere me nlerege enyú gejeé dós nnó dékelege manlerege me lé gachyéé?

¹⁶ Enyú ambós dékagé nnó me ngii fó enyú nnó déchyéé

me unó bi me nkelegé wó. Yémbó bọ́ abifó né geluagé nyú ajógé aké, Me Pól nílú muú défyáá, mbwálegé enyú nselé unó mmye défyá defya. 17 Me mbwólé mbó enyú nnó? Nnó me ntó me muú nnó achwó abwólé enyú ase unó? 18 Gébégé me nkpea Titós nnó achwó eta nyú ebwó ne nte meḡme se ayifó, nnó ji achwógé abwólé enyú ase unó nyú detú? Ngba, esé ne ji déferégé wyéé genó gemaá ne déwyaá ntó wyéé gepó gemma.

19 Ndó fó enyú déferégé nnó esé déjógé mbó mejó́ éwéna élé gétúgé dékelegé manḡa gemégé se né mbe ushu nyú. Mbó fó wó, esé déjógé ndere Kras achyégé esé eshye nnó déjó́ né mbe ushu Esowó. Anḡme sé abi gejeé, yéndégenó eyigé esé dépyéé gelú lé nnó dépoó enyú déwene né depóré Esowó. 20 Néndé nwyáá efó né metó́ nnó nchwógé ewú mbanegé fó enyú ndere nkelege nnó enyú debe. Ne enyú ntó dégené fó me gefó́ eyigé enyú dékelege nnó me mbe. Nfó́ nnó ndófó nchwógé nye, mbanege enyú ndere déwamege mawame, défyéé ame né unó ate, désó́ mató́ ne ate, déseé use, déjógé ate mesomeso, déchó́ mabó ate, dépyéé neḡa ne dépyéé unó mmye bulébulé. 21 Me nwyáá efó né metó́ nnó nchwógé Ata Esowó wa apyéé nye me nkpa mekpo unó́ gétúgé nyú, ne me ḡsomege nye ne manse ame gétúgé gejamégé bọ́ abi

ápye gabo alá kwóré mató́ bwó alyaá gabo yimbó wó. Apyéé wyé depó debodebo, ánane manane tametame, ne áwyaá metó́ mampyégé wyé unó ebimbó.

13

Pól akwele mbeé mbaá echomele bọ́ Jisós né Kōrent

1 Ge néḡáne eni negbeé manáne aleé ayi me nchwó́ mangé enyú na. Nchwógé nsó́ nye mpa wa. Ne ebeé nye wyé ndere ásame né mmu ḡwe Esowó nnó, “Bó ntese abó mambe apea yé aleé abi ágaregé nnó ákpa áme áge ndere muú yimbó apyéé gabo.” 2 Né néḡáne eniné negbeé manáne apea ayi me nchwó́ nge enyú, nkwele enyu mbeé mbaá bọ́ abi apyé gabo. Nkwele enyu ntó mbeé mbaá bọ́ ako ne nana ayi me nílú tete mmagé nyuare ewú nnó gébégé me mmagé chwó́ ewú, nlyagé fó ebwó ájye detú. 3 Te mbaá enyú dékelege mankaá mbógé Kras ne apyéé me njógé unó bina, nchwógé ewú mpye nye enyú dékaá mbó. Kras agbaré fó enyú ne gepwa wó. Ji apyéé lé utó́ né geluagé nyú ne eshye. 4 Gébégé áwomé ji né gekwa, eléré nnó awyaá gepwa yémbó utó́ Esowó upye ji alu mebe. Esé ntó déwyaá gepwa ndere déchome mmye ne ji. Ne ndere esé ntó dégbarege enyú mbó, utó́ Esowó upyéé nye ntó esé delú abe chóncho ne ji.

5 Cherege mmye nyú chánéné dége mbógé genó

eyigé dékamé ne geji gélú ndere Kras akélege. Fworege gemege nyú. Dékaá fó nnó Jisós Kras alu ne enyú wó? Mbógé dela dékaá wó ébyennó enyú dekwe nemua. ⁶ Nferé nnó enyú dékaá nnó esé dékwe wó. ⁷ Yémbó, esé dénene lé mmye eta Esòwò nnó ékágé enyú dépye gyéé. Ndere dénéné mbó, epófó nnó dékelege bós áge ndere esé délu cho, elú lé nnó enyú dépyege genó eyi gélú cho. Yé ébe elé nnó bós áse nnó esé dékwe. ⁸ Yé ema ébe nnó esé déchwoge dékagé pye fó genó eyi gégbéé wáwálé ayi abya melóméló agaregé. Dépyéé elé genó eyi gepyéé wáwálé yimbó asanege. ⁹ Getú eyigémbó, mbógé enyú débégé ne eshye né depóre Esòwò, yé esé déwyaá lé gepwa, matóó agóó esé. Dénene lé mmye nnó Esòwò apye enyú débene dékwane. ¹⁰ Me mbó mbe nsa enyú ñwe yina nnó ékágé me nchwógé ewú nse uto bí Ata achyéé me njóó mejóó metómetó ne enyú. Ata achyéé me uto bina nnó nywerege enyú nywerege epófó nnó ntyagé enyú tyaa.

Kwyakwya majyéé ne matame

¹¹ Né kwyakwya aḡme ba, jwólégé chánéné, mmyege dénywòle mati ayi ájyéé gyéé. Wúgé majyéé ma. Begé meko ama. Begé nesò ne ate. Dépyégé mbó Esòwò muú abós gejeé ne bós, ne apyéé nnó bós abe né nesò, abeé nye ne enyú.

¹² Tamege ate ndere bós Esòwò.

¹³ Bós Jisós abi alu we alós enyú matame. ¹⁴ Nnēnemmye nnó galógáló Ata Jisós Kras ne gejeé eyigé Esòwò gebé ne enyú ne nnó Mendoó Ukpea epye enyú débé meko ama.

ŊWE ayi Pól ásamé mbaá εchomele bɔ́ɔ Kras né Galasiya

*Pól alɔ́ matame ne achyεge
mmyemenene*

¹ Me Pól ne nsame ŊWE yina. Nlú ŋgbá Jisɔs Kras. Akwaá fɔ́ wɔ́ ájya me nnó mpyεge utɔ́ bi wɔ́, ne yé muú fɔ́ ntó átó me wɔ́. Elé Jisɔs Kras ne Εσωω Nte se, muú apyεé ji akwilé né negbo ne átóme me. ² Bɔ́ɔ εchomele Jisɔs abi álú wé ne me, ácho geká ne me alɔ́ enyú bɔ́ɔ εchomele Jisɔs né gebage mewaá Galasiya matame.

³ Nnɛnemmye nnó Nte sé Εσωω ne Ata sé Jisɔs Kras alérégé enyú galógáló, ne apyε enyú débé né nesɔ.

⁴ Ji, Jisɔs Kras ne achyεé gemε jíí, agboó gétúgέ gabo se ndere nte se Εσωω akelege nnó afere εsé né utó mme gabo yina. ⁵ Ngɔ́ abε ne Εσωω te kwyakwya ne kwyakwya Amen.

Abya melóméló alu lé ama

⁶ Unó bi enyú dépyεé, upyε me nlá meno mekpo fuú. Εσωω akú enyú nnó débé bɔ́ɔ bii gétúgέ galógáló ayi Jisɔs Kras alérégé enyú. Yémbɔ́ wye né maá mboó gébé gachyε dekwɔré metɔ́ nyú délyage muú ayi akuú enyú, déwuú abya melóméló ayi meke. ⁷ Wáwálé alú nnó, yé abya melóméló ayicha apó sé, εkosé ayi enyú débɔ́ déwuú mε.

Yémbɔ́, bɔ́ɔ alú abi apyεé nnó enyú dékwe tametame, ne ammyεé mámbúlé abya melóméló Kras. ⁸ Mfaánebuú ashulé yéndémuú mmyε ayi agarege enyú abya melóméló ayicha ayi alá pó fɔ́ ayi εsé débó dégaré mε enyú, yé ebe lé εsé ambɔ́ɔ, yé ebe lé ekiénné Εσωω ewé etanege né mfaánebuú! ⁹ Njógé ne enyú nana wye ndere εsé débɔ́ɔ nya mbe déjɔ́ nnó, mfaánebuú ashulege yéndémuú mmyε, ayi agarege enyú abya melóméló ayicha, ayi ala pó fɔ́ ayi enyú débɔ́ɔ mbé déwuú ne dékámé wye.

¹⁰ Nnó mejɔ́ wa epyεé nnó enyú déférégέ nnó nkelege akwaá áfégé me? Chao! Wa nnó nkelege lé nnó Εσωω ne áfégé me? Nnó mmyε mbɔ́ lé mampyε matɔ́ ágógé akwaá? Mbɔ́gέ ebe nnó nkelege mampyε le nnó matɔ́ ágógé akwaá, ebyénnó me mpɔ́ fɔ́ maá utɔ́ Kras wáwálé.

*Gefɔ́ eyigé Εσωω akuú Pól
nnó abε ŋgba*

¹¹ Aŋme ba, gógé me mpyε enyú dékaá nnó, abya melóméló ayi mbɔ́ ngare enyú apó fɔ́ genó eyi akwaá ákwyεé ágarege. ¹² Yé mekwaá fɔ́ ayi achyεé me abya melóméló yina apó. Yé muú ayi alere me ji apó. Jisɔs Kras jimɔ́ɔ ne ápyεé me nkaá ji.

¹³ Enyú dékaá géfógé muú ayi me mbó nlú nya gébégέ nkɔ́lege gepɔ́ eyigé bɔ́ɔ Jus bɔ́ɔ ba ákwɔ́lege Εσωω. Né gébé eyigémbɔ́ me nyu amu ne εchomele bɔ́ɔ Jisɔs, awuú

ubalé dɔ́. Mmye ne eshye nnó ntya echomele bɔ́ Jisɔs. ¹⁴ Nwéné nya né geluage atē genkɔ ba mpwɔ yéndemuú né gepɔge bɔ́ Jus eyigémbɔ, néndé mbɔ mpkane nya gechyéé dɔ́ mankwɔlege gepɔge ukwene ante sé.

¹⁵ Yémbɔ, gemēge nnó ábyé me, Esɔwɔ abɔ me mbe ajya me né ulɔ́ melu bií, akú me nnó mbe muú utɔ́ wuú. ¹⁶ Gébé jí gekwónégé apye me nkaá maá wuú. Apye mbɔ nnó ngarege abya melómélɔ maá wuú yina mbaá bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus. Epyégé mbɔ yé muú ayi njyēé báné nnó achyē me majyēé apɔ́. ¹⁷ Yé né Jerosale, nkɔ́ yé njyē nnó nge bɔ́ abi ábɔ́ mbe ne me álú ángbá Jisɔs Kras wɔ́. Mfē lé né gebage mewaa Arabya. Ewyage nkeré mesɔ́ né melɔ́ Damaskɔs. ¹⁸ Anme áléé ákoógé mfē né Jerosale nnó ngé Pita. Njyégé mbélé ne ji ndɔ́ nekuú. ¹⁹ Nge yé ngbá Jisɔs fɔ́ ama wɔ́. Ngé lé Jemsi menmo Ata sé.

²⁰ Esɔwɔ álú ntése wa nnó genó eyigé me nsame mbɔ mbyógé fɔ́ gebyɔ́. ²¹ Ewyage ntané Jerosale mfē né gebage mewaa Siriya né gebagé mewaa Silisya. ²² Né gébé eyigémbɔ, machomele bɔ́ Kras abi álú né gebagé mewaa Judiya ábɔ́ álú dankaa me. ²³ Abɔ́ áwuú le wuú nnó, “Muú ayi abɔ́ ammye nya amu ne esé bɔ́ echomele Jisɔs alé gare ntó depɔré Jisɔs etiré ji abɔ́ amuamé mánchɔ!” ²⁴ Ne áfégé Esɔwɔ ndere akwɔre

genwá ya.

2

Anbá Jisɔs ase Pɔl amu aped

¹ Anmēé afyaneani ákógé, esé ne Banabas déma dékwɔ défé né Jerosale. Gébégé njyēé nse Titɔs afé ne esé chónchɔ. ² Mfē né Jerosale gétúgé Esɔwɔ aleré me nnó njyē. Njyégé mbané lé bɔ́ abi ájyaá nnó álú ákpakpa echomelé bɔ́ Jisɔs déjwɔlé esé esé, ne ngaré ebwɔ́ abya melómélɔ ayi me ngaré bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus. Mpye mbɔ nnó ékágé utɔ́ bi me mpye me ne ebi mmagé pye nye uno mme detu. ³ Akame genó eyigé ngaré ebwɔ́. Ye elé Titɔs muú ajyēé ne esé alu muú Grek, ánmere fɔ́ ji mekpɔ́ mme nnó ábɔ́ mansɔ́ ji nsɔ́ wɔ́. ⁴ Yémbɔ bɔ́ fɔ́ abi ábyɔge gebyɔ́ nnó áfyē metɔ́ ne Jisɔs, abwēé mechɔ́ nsɔ́ ewéna. Abɔ́ áwa rendoó akpe né geluage echomele bɔ́ Jisɔs. Apye mbɔ nnó ase défyaa akaá ndere esé délaá mmyemmye sé gétúgé dechome mmye ne Kras Jisɔs ne nnó áfwyáné esé dékwé eké afwé né mabe bɔ́ Jus. ⁵ Ne dékame yé ebwɔ́ ájyē mbe ne mejɔ́ ewéna chachá wɔ́, nnó ékágé ebwɔ́ áchɔ́ wáwálé ayi abya melómélɔ ágaregé nnó enyú déjyēge mbe ne ji.

⁶ Yé ebé lé bɔ́ abi álú mmye eké ákpakpa bwɔ́ ákwɔré yé genó gefɔ́ né unó bi me ngarege wɔ́. Ne yé ebwɔ́ abe lé ákpakpa, ewémbɔ epyēé yé me genó wɔ́, néndé bɔ́ ako álú janja né mbe ushu Esɔwɔ. ⁷ Yémbɔ, nnó ebwɔ́

agaré me genó eyigé mbóó mampyégé, áge lé nnó Esɔwɔ afye me utóó né amu mangare abya melóméló mbaá bóó abi álá pó fó bóó Jus wye ndere áfyéé ji né amu Pita nnó agarege bóó Jus. ⁸ Mmye eké Esɔwɔ muú achye Pita uto nnó abe ngbá mangarege abya melóméló mbaá bóó Jus wye ji ntó ne achye me utó nnó mbé ngbá ngarege abya melóméló mbaá bóó abi álá pó bóó Jus. ⁹ Pita ne Jemsi ne Jɔn bóó alu nkane ukwa né echomele bóó Jisɔs, ágegé nnó Esɔwɔ achye me echye né gefógé utóó bina, áfyé esé ne Banabas amu manleré nnó esé dépyéé utóó uma ne ebwó. Esé ako dékámé meko ama nnó me ne Banabas déjye dégarage abya melóméló mbaá bóó abi álá pó bóó Jus, ebwó ágáregé mbaá bóó Jus. ¹⁰ Majyéé ami achye esé malu nnó détége mampógé ubya bó. Ne ge wye genó eyigé gebó gelu me metóó mampye mbó.

Pɔl ashulé Pita ndo nnó alu kwalegé gepógé bóó Jus

¹¹ Ne gébége Pita achwóó né Antiok nshya genó eyigé ji apyéé né mbe ushu bóó ako néndé, genó eyigé ji apyéé gepó fó cho. ¹² Ge mechó ewé epyéé. Gemege nnó bóó abi Jemsi atome áchwó, Pita abó acho me mbwa menyéé ne bóó abi álá pó bóó Jus. Ne gébége bóó bimbo áchwóó, Pita aja mmye meso alyaa manyege menyéé ne bóó abi álá pó bóó Jus. Apyembó elé afóó ekwó bóó abi ajógé nnó abó mansó bóó abi álá pó bóó

Jus nsó ne ácho mbwa ne bóó Jisɔs. ¹³ Bóó Jus abi afyéé metóó ne Jisɔs ágyeré genó eyigé Pita apyéé. Yé ebe lé Banabas acho ntó mbwa né dembwólé bwó. ¹⁴ Ne ngegé nnó genó eyigé ebwó apyéé gepó fó ndere abya melóméló agarege, njóó ne Pita né mbe ushu ebwó ako, nshulé ji ndo, nke wɔ ɔlu muú Jus, yémbo ɔkwolege sé gepógé bóó Jus, ulannó ɔkpeage bóó abi álá pó bóó Jus nnó akwolege gepógé bóó Jus?

Bóó Jus ne bóó abi álá pó bóó Jus apome mbógé áfyége metóó ne Kras

¹⁵ Esé ne wɔ delú bóó Jus tágetágé abi ákwolegé ebe. “Depó fó ankéé bóó abi álú bóó ubeé.” ¹⁶ Yémbo esé dékaá nnó muú abeé fó cho né mbe ushu Esɔwɔ gétúgé akwolege ebe Mosis. Muú abeé cho né mbe ushu Esɔwɔ mbógé áfyéé metóó ne Jisɔs Kras. Esé ntó défyéé metóó ne Kras Jisɔs nnó debe cho né mbe ushu Esɔwɔ gétúgé défyéé metóó ne Kras. Epó fó gétúgé dékwolege genó eyigé ebe Mosis ejóó. Néndé muú aké akwolege ebe, abeé fó cho né mbe ushu Esɔwɔ. ¹⁷ Ne muú ákage jógé nnó esé abi démmye nnó défyéé metóó ne Kras nnó debe cho né mbe ushu Esɔwɔ délú bóó ubeé gétúgé déla débélége ebe. Muú ajógé mbó, ebyennó ajógé mbó elé nnó Kras apyéé esé dépyéé gabo? Epó fó mbó! ¹⁸ Elú lé nnó mbógé mmagé kwale mabe Mosis ayi mbó, nshyaá nnó álome, ebyennó nlere nnó

nlú muú ayi akwene mabe. 19 Genó eyi gelú wyε gelú nnó, nlyaaá mabelege mabe Mosis néndé ájí ne áwáné me. Epyεmbó nnó mpyεge lé genó eyigé Eσωω akεlege. 20 Ne ngbo ne Kras gébége awóme ji né gekwa. Me mpó sé meβε, élé Kras ne alu né genwá ya. Né genwá eyigé me nlú mbó né menyammyε nana, mfyεé lé metóó wa ne Maá Eσωω muú abóó gejeé ne me, achyε gemε jii getú ya. 21 Me nselé fó ulóó melu Eσωω bina eké ufuú yé genó wó. Mbógé elú wáwálé nnó muú abε cho né mβε ushu Eσωω gétúgé ábélege mabe Mosis εbyennó Kras agbo detu.

3

Mamfyε metóó ne Eσωω ala apwó mabele mabe

1 E é enyú ukekene bóó Galasiya, ndé nefoó nenyεé enyú matóó? Enyú abi ápyε dékaá chanéné nnó áwó Jisóó Kras né gekwa agbo gétúgé nyú! 2 Gógé me ngii enyú genó gema. Eσωω apyε nya Mendoó Ukpea echwó enyú mmyε gétúgé débelege mabe waá gétúgé déwuú abya melóméló défyεé metóó ne Kras? 3 Enyú dékenεge nnó? Deló genwáge nyú né utó Mendoó Ukpea, nnó dékelege manere geji né utó bi akwaá? 4 Enyú dége gejamégé εfwyale gétúgé défyεé metóó ne Kras, nnó dége εfwyale detu? Epófó detu! 5 Gógé me mma ngii enyú genó eyigé fó. Nnó Eσωω achyεgé enyú Mendoó Ukpea, ápyε ufelekpa né

metóó metóó nyú, élé gétúgé débelege mabe Mosis waá gétúgé déwuú abya melóméló défyεé metóó ne Kras?

6 Dépe muú ndere Abraham. Ásá né mmu ηwe Eσωω nnó, “Ji áfyé metóó ne Eσωω gétú eyigémbó, Eσωω ase nnó ji alú cho né mβε ushu wuú.” 7 Ewéna εlerege esé nnó élé bóó abi áfyεé metóó ne Eσωω ne alu upyáne Abraham wáwálé. 8 Muú akage kuú né mekomejóó Eσωω age nnó abó agaré me nya nnó meso gébé Eσωω apyε nyε bóó abi álá pó bóó Jus atene cho né mβε ushu wuú ndere áfyεé metóó ne ji. Dékaá mecho εwéna te gébé eyigé Eσωω abó me mβε agare abya melóméló Abraham nnó, “Gétú jyε matoó bóó mme meko agεne nyε galógáló wa.” 9 Gege yε nnó, bóó ako abi áfyεé metóó ne Kras ágene nyε galógáló ndere Abraham afyεé metóó agεne.

10 Né mbaá bóó abi áfere nnó εbwó ábelegé mabe Mosis ne abεé cho né mβε ushu Eσωω, utonkwa ulú ne εbwó wyε ndere ásámé né mmu ηwe Eσωω nnó, “Yéndémuú ayi álá bélége yéndé εβε ewé asame né mmu ηwe mabe utonkwa ubεé ne ji!” 11 Gege yé ntó ndere elú mme gbóhóhó nnó “Muú abεé fó cho né mβε ushu Eσωω gétúgé abelege mabe Mosis. Néndé ása né mmu ηwe Eσωω nnó muú ayi Eσωω apyεε ji abεé cho né mβε ushu wuú, gétúgé áfyεé metóó ne ji abóó genwá.” 12 Muú aké

abelege mabe, epófs nnó áfyéé metóó ne Esówa. Ekágé be elé ndere asame né mmu ηwe Esówa nnó, “Muú aké apyéé yéndégenó eyigé ebe ejóó, abóó genwá gétúgé ábélege mabe aji ako.”

¹³ Ndere elúmbó utonkwa úlú ne esé ako néndé débele fó mabe Mosis mako wó. Yémbó elé Kras ne áwené gemége esé né utonkwa bina. Ji akpa utonkwa bina né mmye jíí age efwyale gétúgé esé. Epye wyé ndere asame né mmu ηwe Esówa nnó, “Utonkwa úlú ne yéndemuú ayi awóme ji né genóó.”
¹⁴ Kras apyembó nnó galógáló ayi Esówa alere Abraham abe ntó ayi bóó abi alá pó bóó Jus, ndere ebwó áfyéé metóó ne Kras Jisós. Ne nnó esé abi défyéé metóó ne ji debó ntó Mendoó Ukpea ewé Esówa anyémeno nnó achyegé esé.

Ebe ekworege fó menomenye Esówa

¹⁵ Aηme ba, gógé me nse genó eyi gepyéé yéndé bíí ngaré enyú genó gefó. Mbógé bóó apea anyegémeno nnó ápye genó, ne asanega bó ηwe, ye genó eyi gekworege menomenyεé ewémbó gepó. Ne ye genó amage gbéé sé wyé. ¹⁶ Wyembó ntó ne elú ne menomenye ewé Esówa anyéé ne Abraham ebwó ne mpyáne bíí. Mekomejóó Esówa ajóó fó nnó Esówa anyémeno mampye unó bina mbaá Abraham ne “upyáne” bíí wó, ewé etene nnó gejamégé bóó. Ajóó lé nnó ne “mpyáne” wuú mmye ke muú ama. Ne

muú yimbó elé Kras Jisós. ¹⁷ Genó eyigé me nkelege nnó enyú dékaá gelú nnó Esówa abó anyémeno ne Abraham, ne asó mbeé nnó abelege ewú. Menomenyεé ewémbó ebele aηme 430 ne Esówa alé chyéé mabe mbaá Mosis. Ne ndere elúmbó, ebe ekágé tya fó menomenyεé ewémbó ne eferege fó mbeé ayi Esówa ásóó. ¹⁸ Ne mbógé ebó ebe lé gétúgé mabe ayi bóó ábélege ne Esówa akarége unó bi ji anyémeno, mbó ebyennó menomenyεé ewé Esówa anyéé epó yé genó. Ndere elúmbó, elé gétúgé menomenyεé ewé Esówa anyé ne Abraham ne achyε ji unó bíí.

¹⁹ Ne ulannó Esówa abó agbéé mabe? Agbéé mabe mampye bóó ákaá genó eyigé gabo alu. Ne mabe yina abó alú mambe kpaá te mpyáne Abraham ayi Esówa abó anyémenó getú jíí achwóó. Esówa apye makiénné jíí achyéé mabe yimbó mbaá muú ama ayi atene metóómetóó ákwaá ne Esówa. ²⁰ Muú ayi atenege metóómetóó mampye mechó etene, atenege fó gétúgé muú ama, atenege gétúgé bóó apea yémbó Esówa atene wyé jimbíí.

Ula bi áfyéé ebe

²¹ Nnó ewéna etene mbó lé nnó ebe epófs meko ama ne menomenyεé ewé Esówa anyéé? Chao! Ne mbógé ebe fó ébé ewé muú abelege abóó genwá, mbó muú akage beé cho né mbe

ushu Εσωω wáwálé gétúgέ
abelege mabe. ²² Yémbω ása
né mmu ηwe Εσωω nnó,
“Gabo afwyané yéndégenó
fa mme.” Ndere elúmbω, wye
ndere bωó áfyεέ metωó ne Jisωs
Kras ne Εσωω achyεge ebwó
genó eyigé ji anyéménó nnó
achyεgέ bωó abi áfyεέ metωó
ne Ji.

²³ Ne gemεge nnó dékaá
meti ewé áfyεέ metωó ne Jisωs,
mabe áfe esé ábelé eké bωó
denω kpaá te Εσωω alere
esé meti ewémbω ewé défyεέ
metωó ne Jisωs. ²⁴ Ndere
elúmbω, mabe abω alu élé
nnó ábámé esé kpaá te Kras
áchwωó, nnó esé défyεgέ
metωó ne ji, Εσωω apye sé
debe cho né mbe ushu wuú.
²⁵ Ne nana ayi esé défyεέ
metωó ne Kras, mabe ábáme
sé esé.

²⁶ Ndere elúmbω, enyú
ako delu baá Εσωω gétúgέ
défyεέ metωó ne Kras Jisωs.
²⁷ Enyú ako abi awyaá enyú
manaá Εσωω manlere nnó
decho mmyε ne Kras, dese
gepoge Kras. ²⁸ Né mbe
ushu Εσωω, angya apω sé.
Ye ωlú muú Jus, yé ωlu muú
Grek. Yé ωlu mefwε ye ωpó,
yé ωlu mendée ye mende, esé
ako delu muú ama ndere
dechome mmyε ne Kras Jisωs.

²⁹ Ne mbωgέ enyú delu bωó
Kras ebyennó delú upyáne
Abraham, ne dényεέ nye
unó bi Εσωω ányéméno nnó
achyεge Abraham ne upyáne
bií.

4

*Detane né défwε dela ányεέ
geteé*

¹ Gωgέ me nti enyú matu né
mechω ewéna. Mbωgέ maá
ayi anye nye genó eyigé nte
wuú anyéméno nnó achyεge
ji álú mamáné, alu wye eké
mefwε yé élé genó eyigémbω
gelu ejíí. ² Né gébé eyigémbω,
bωó abεé wye abi ábáme ji
ne apele ntó unó bi nte wuú
anyéméno nnó achyεge ji.
Apyεé wyεmbω kpaá te maá
yimbo awene akwone gébé
eyigé nte wuú ake ji ase unó
εbimbo. ³ Mbωntó ne elú
ne esé. Gébégé debω delu
dambene né depωré Εσωω,
dekwe afwε mbaá aló abi
agbare mme. ⁴ Ne gébé
eyigémbω titi gekwonege,
Εσωω atω maá wuú achwó.
Mendée abyε ji ndere ábyéne
yéndémuú. Ji ntó abω alu né
amu mabe bωó Jus. ⁵ Ji achwω
né gefωó eyi mbω, nnó áféré
esé né défwεre mabe, nnó
Εσωω apye esé debe nkane
baá bií.

⁶ Ne gétúgέ ese délu nana
baá bií, atω Mendoó Maá wuú
εchwω kpe esé metωó, epye esé
dékuú Εσωω nnó, “Nte! Nte!”
⁷ Ndere elúmbω, Εσωω apye
nnó wω ωbege sé mefwε, ωbe
lé maá wuú. Ne ndere wω
ωlu maá wuú, ωnyε nye ntó
genó eyigé ji anyéméno nnó
achyεgέ baá bií.

*Mechω bωó Galasiya eta Pól
metωó*

⁸ Mbεmbe ayi enyú déla
dékaá Εσωω wó, delu afwε
mbaá unó bi ula pó yé aló
uka. ⁹ Ne nana ayi enyú dékaá
Εσωω yé njωó lé nnó Εσωω ne
akaá enyú, ndé genó gepye
enyú dékelege mankeré meso

né mbaá ubya nkwo aló bina abi alá pó yé ne εshye. Dekεlege mama kpane defwe εta εbwó? ¹⁰ Enyú déchyεge enógé mbaá ndó εyifo, ámfáá abifo, gébé εyifo ne aηme ayi fó. ¹¹ Ndere dépyεé mbo me nwyaa éfo metóó nnó ndó fó utóó ba εbi mpyεé εta nyú unome nyε mme detu.

¹² Aηme ba, nnene enyú mmyε nnó défómé depóre εbe δεbe ndere me néndé me nla ndere enyú déla pó sé né amu εbe. Enyú délú dampyε me gabo chacha wó. ¹³ Dékaá nnó mbembe ayi ngare enyú abya melóméló, elé nemeé ne nepyε me mbóó gébé njwale ngare ji εta nyú. ¹⁴ Ne yé elé nemeé na nebó nelú éké mmuameno εta nyú, enyú delyaa fó me wó. Ne dése fó me ndere gebyanηkwoge muú wó. Dese me éké ekiénné εσωω. Dése me wawále ndere debó désele Kras Jisós jimbóó. ¹⁵ Gébé εyigémbo, metóó megómego nyú εja kpaá εpwó. Mbógé εbo εbe kókoge nnó enyú défere ame nyú déchyεé me, mbo dépyεé mbo. Ne nana metóó megómego εwémbo elé? ¹⁶ Nnó me nla muú mawame nyú elé ngarege genó εyi gelu wawále?

¹⁷ Bóó εfwyale bimbo, ákpane elé gechyéé nnó apyε enyú dégbógé ne εbwó. Ébwó apyεmbo, εpófó nnó awyaa ηkyaá melóméló né metóó, apyε elé nnó afyεé aηgya né metóó metóó sé nnó enyú déboge elé gejee ne εbwó. ¹⁸ Élome nnó muú akpane gechyéé mampyε

genó mbógé awyaa ηkyaá melóméló né metóó, apyεge wyεmbo yéndégébé εpófó wyε lé gébége me mbege ne enyú. ¹⁹ Baá ba, ngboó ne enyú dóó. Ne me nlu gene εfwyale gétúgé nyú wyε ndere mendée agene εfwyale gébége nebyεé nemmyε ji. Ne me ngene nyε wyε εfwyale mbo kpaá te enyú desele gepoge Kras geko. ²⁰ Me nkage sé ndere mpyε gétúgé enyú. Mbógé εbe nnó me nlu εwumbo ne enyú nana mbo nkage enya mejóó ewé ngarege enyú.

Abya maá Sara ne maá Haga

²¹ Enyú abi dékelege mankwólege mabe Mosis nnó dékaá genó εyigé ásame né ηwe mabe yimbo atome ne Sara εbwó ne Haggai? ²² Asa wyε aké Abraham abó awyaa baá ande apea. Abyε ama ne mendée ayi alu mεfwε ne abyε ayifo ne mendée wuú ayi alá ápó mεfwε. ²³ Ne maá ayi mendée ayi mεfwε ábyéné, abyε lé ji ndere akwaá áké εbe. Ne maá ayi mendée ayi alá ápó mεfwε ábyéné, abyε ji ndere εσωω abó anyémeno ne Abraham. ²⁴ Mechó ewéna elúmbó elé éké nekanemejóó. Ne andée bina makpo apea atene mbaá ufóó menomenyεé upea. Haga atene mbaá menomenyεé ewé εσωω anyé ne bóó Isreli gébége ji achyεé Mosis mabe né mekwε Sinay. Ne bóó abi ábyéné εbwó né amu εbe alu afwé ndere baá

Haga. ²⁵ Haga yina atene mbaá mekwε Sinay ewé elú né melo Arabya. Ji atene ntó mbaá melo Jerosale ewé elúmba nana néndé ji ne bɔ́ bii ako alu afwé mbaá mabe. ²⁶ Ne Jerosale ayi alu né mfaánebuú, bɔ́ bii ápó fɔ́ afwé. Ji yimba ne alu mma awese. ²⁷ Ji alu ndere mma se Sarah. Elú wyε ndere asame né ηwe Esɔwɔ nnó, “Wɔ menkwɔ mendée be ne metɔ́ megómégó. Wɔ muú ɔla ɔlu dankaá ndere nebyε nemmyéé mendée nyoge ɔchoge ne metɔ́ megómégó néndé mendée ayi menɔ wuú atene ji neba, abeé nyε ne gejamégé baá apwɔ ayi meno wuú alá atene ji wɔ.” ²⁸ Aηme ba, depɔ́ etiré na délere nnó enyú delu baá menomenyéé Esɔwɔ wyε ndere Asek.

²⁹ Elú ntó ndere elú nya nnó, maá ayi ábyéné ji ndere akwaá akεlege, ammyε amu ne ayi ábyéné ji ndere Mendoó Ukpea epyε nnó ábyé ji, wyεmbɔ ne elú ye nana. ³⁰ Yémbɔ ndé genó eyigé mekomejɔ́ Esɔwɔ ajɔ́? Ajɔ́ aké, “Bú mendée ayi alu mefwε choncho ne maá wuú ájyε. Maá yimba anyeé fɔ́ getege nte wuú choncho ne maá ayi mma awuú alá ápó mefwε.” ³¹ Aηme ba, dékage jɔ́ nnó esé depɔ́ fɔ́ baá mendée ayi alú mefwε. Delu lé baá mendée ayi alá pɔ́ fɔ́ mefwε.

5

Debege sé afwε mbaá mabe

¹ Kras apyε nnó esé detene mmyεmmyε sé. Elɔme nnó debe mmyεmmyε esé nnó ekágé dema dékere né défwere mabe.

² Wúgέ, me Pɔl ngarege enyú nnó dekamege nnó asɔ enyú nsɔ, ebyennó genó eyigé Kras apyε gepɔ́ yé enyú ne nsa fɔ́ chacha. ³ Ne mmage ngare enyú nnó yéndémuú ayi akamege nnó asɔ ji nsɔ, ebyennó abɔ mambele mabe Mosis mako. ⁴ Enyú abi démmmyε nnó debe cho né mbe ushu Esɔwɔ gétúgέ débelege mabe, kágé nnó défa mbwa ne Kras. Ndere dépyεémbɔ, dépɔ́ sé né amu galógáló ayi Esɔwɔ alerege. ⁵ Né eta sé, Mendoó Esɔwɔ epyε lé nnó esé déneré metɔ́, dégilé nnó Esɔwɔ apyε nyε esé détene cho né mbe ushu wuú gétúgέ défyéé metɔ́ ne Kras. ⁶ Ne muú achogé mmyε ne Kras Jisɔs, yé asɔ ji nsɔ, yé asɔ wɔ́ ewémbɔ epyε fɔ́ mecho chacha wɔ́. Genó eyi geηéá geme dɔ́ gelu lé mamfyéé metɔ́ ne Kras. Ewéna elerége né gejeé eyigé debɔ́ ne ate.

⁷ Enyú debɔ́ dépyéé unó chanéné né genwáge nyú ne Esɔwɔ, ndé muú cha ama agbe enyú nnó dékwɔlege se mekomejɔ́ ayi alu wáwálé. ⁸ Muú ayi apelege enyú nnó dépyεmbɔ apó fɔ́ Esɔwɔ muú akuú enyú. ⁹ Neku nema ne nechɔ́ éba. ¹⁰ Me nlu nwyaá wyéé metɔ́ ewémbɔ nnó te mbaá enyú déchome mmyε ne Ata, enyú déferége unó ndere me nferége. Ne yéndémuú ayi apyε nnó enyú

dékwé tametame, yé alu ndé gefogé muú, Εσωω achyegé nyé ji efwyale.

¹¹ Αημε ba, mbogé me mbogé ngarege bóg nnó ásoagé muú nsogé ne abe cho né mbe ushu Εσωω, mbóg bóg Jus abogé ammye sé amu ne me. Ne mbogé ebogé ebe nnó mbogé me ngarege, mbóg matogé ásoogé sé bóg Jus nnó me ngarege nnó élé gétugé Kras agbogé né mfaá gekwa ne Εσωω ápyéé bóg abeé cho né mbe ushu wuú. ¹² Mbogé nkelege nnó bóg abi abwogége mbogé enyú metogé né mechogé nsogé mansogé, ebogé abi áshige wyé amu né mechogé ewé, akpé ayyé yé mbe ápyé mmyé ebogé ebogé ambogé.

¹³ Ne enyú aημε ba, Εσωω akú enyú nnó débe mmyemmye nyú. Yémbogé ekogé dése nnó élé délu mmyemmye nyú, dékagé pyegé yéndégenogé eyigé menyammye nyú akélege. Bogé lé gejeé ne ate aημε dékpane ate defwe. ¹⁴ Néndé ebe ewé egbare mabe Mosis mako élé ebe ewé ejogé nnó, “Bogé gejeé ne nte menημε ndere bogé ne geme jyéé.” ¹⁵ Mbogé enyú déké démmye ne ate eké menya mewaa eyi enogé ne enyéé ate. Segé gébé, mbogé mbogé fóg wogé déwane nyé ate.

Kwalege lé genogé eyigé Mendogé Ukpea elerege epogé gepogé akwaa

¹⁶ Genogé eyigé me ngarege enyú gelu nnó, lyage Mendogé Ukpea elerege enyú genogé eyi débogé mampye, déké dépyembogé dépye fóg genogé eyigé

menyammye nyú akélege. ¹⁷ Genogé eyigé menyammye akélege gekélege fóg genogé eyi Mendogé Εσωω ekélege. Ne genogé eyigé Mendogé Εσωω ekélege gekéne fóg ne genogé eyigé menyammye akélege. Ndere elúmbogé, unogé bina upea ummye ne ate. Ge ula bi enyú dela dékagé pyé unogé bi enyú dékélege mbogé. ¹⁸ Ne mbogé enyú déké dépyéé genogé eyi Mendogé Εσωω elerege enyú, ebyennogé mabe apogé sé ne eshye né genwogé nyú.

¹⁹ Ubogé unogé bi menyammye mekwaa akélege nnó bóg apyegé ulú mme gbogé. Ne unogé bina élé: Ubele ne bogé tametame, ufere ubogé, eηmégmégne. ²⁰ Manjele áló uka, mafoogé, mampage bogé, mawámé, mansogé metogé ne bogé gétugé apwogé wogé, metogé usogé, use, aηgya, mbwa mamfa, ²¹ mamfyége ame né unogé bogé, manyugé mmogé mampyene bogé, mankéne mapaa mabomabo, ne unogé bi fóg eké bina. Ne me nkwelege enyú mbeé ndere mbogé nkwele mbebe, nnó bogé abi ápye ufogé unogé bina ányéé fóg gefwa eyigé Εσωω ágbarege.

²² Gepogé eyigé Mendogé Ukpea echyegé muú élé gejeé ne ate aημε, nechogé, nesogé, metogé mekoge, ulogé melu, gepogé gelogé ne mampyegé genogé eyigé ji anyémegne nnó apyéé, ²³ manséle depogé peré, ne mágbarege mmyé. Muú aké apyéé unogé bina, yé ebe ewé ji akwene epogé. ²⁴ Bogé abi álú bogé Kras Jisogé áferege

amu né unó bi menyammye ákелеге, alá eké bɔ́ɔ́ abi áwome menyammye bwó ayi ákелеге unó ebimbɔ́ né mfaá gekwa. ²⁵ Ne te mbaá Mendoó Ukpɛa echyɛ́ esé geɲwá, elome nnó esé ntó débe wye mankwolege genó eyigé ewu elerege. ²⁶ Ekágé débwɛge mmye. Ekágé déjwáge ate ne ekágé désoge matɔ́ gétúgɛ́ bɔ́ɔ́ apwɔ́ɔ́ enyú.

6

Pyege galógálɔ́ mbaá bɔ́ɔ́ ako

¹ Aɲme ba, mbɔ́gɛ́ dégege nnó muú nyú fɔ́ apye yéndé gefoge gabo, enyú abi délu dépyéé genó eyigé Mendoó Esɔ́wɔ́ elerege, sege ewú pere dépoó ji átáné né gabo yimbɔ́. Ndere dépyembɔ́, sege gébé nnó ekágé muú nyú ntó akwe né mmuameno. ² Pogé ate aɲme né matuú kpakpa ayi ebwó akpané. Déké dépyéé mbɔ́, dépyéé genó eyigé ebe Kras eké enyú dépyegé. ³ Muú aferege nnó aɲea geme dɔ́ɔ́, ayi alá akágé poó nte muú ayi genó gelíi ji, abwólége elé geme jíi. Apó yé muú fɔ́. ⁴ Yéndémuú acheré lé geme jíi, mbɔ́gɛ́ apyéé genó eyigé ji abɔ́ɔ́ mampye chancha ne akágé do ebwó ewome ewé alá mege fɔ́ mmye ne nte meɲme. ⁵ Néndé yéndémuú abɔ́ mampye ebií utɔ́ bi Esɔ́wɔ́ achyɛ́é ji.

⁶ Muú ayi ágií mekomejɔ́ Esɔ́wɔ́, abɔ́ mankarege unó ulúlú ebi ji awya uko achyɛge ntó menlere wuu.

⁷ Débwólége fɔ́ gemɛge nyú, kágé nnó yé muú akágé jwyaá fɔ́ Esɔ́wɔ́. Genó eyigé muú apene, geji ntó ne ji ágoógé. ⁸ Muú apɛge genó eyigé menyammye akelege, mbwe ayi ji abɔ́ɔ́ wye elé negbo. Ne muú apɛge genó eyigé Mendoó Ukpɛa ekelege, mbwe ayi ji abɔ́ɔ́ wye elé geɲwá eyi gélagé byɛ́é. ⁹ Esé débege fɔ́ ne gepwa mampyegé galógálɔ́. Bií uchwɔ́ɔ́ nye ebi débɔ́ɔ́ mbwe ayi atanege wye ebege dela detɔ́ né meti wó. ¹⁰ Ndere elúmbɔ́, yéndégébé dégege meti dépye galógálɔ́ mbaá bɔ́ɔ́ ako. Chacha ne aɲme abi áfyɛ́é metɔ́ɔ́ ne Kras.

Pɔ́l achyɛ́é kwyakwya majyɛ́

¹¹ Pɛge ukpɛ kɛɛ malɔ́ ɲwe ayi me nsele ebwɔ́ wa membɔ́ɔ́ nsame enyú matame mina. ¹² Bɔ́ɔ́ abi aɲmerege enyú mekpɔ́ mme nnó asɔ́ enyú nsɔ́, ábwɛge lé mmye né mbaá unó bi ebwó apyéé nnó bɔ́ɔ́ age ebwó. Ebwó apyembɔ́ nnó ekágé bɔ́ɔ́ ámmɛgege amu ne ebwó gétúgɛ́ ágare nnó Esɔ́wɔ́ áwenege gemɛge bɔ́ɔ́ wye elé gétúgɛ́ ákame nnó Kras ágboó né gekwa. ¹³ Yé bɔ́ɔ́ abi asɔ́ ebwó nsɔ́ akwolege yé mabe mako. Yémbɔ́ akelege nnó asɔ́gɛ́ enyú nsɔ́, ákene ábwɛge mmye nnó enyú délu bɔ́ɔ́ bwó. ¹⁴ Né eta wa, me ndoó fɔ́ ebwó ewome né genó gefɔ́. Genó eyi gepye me ndoó ebwó ewome elé negbo eniné Ata sé Kras Jisɔ́s agboó né mfaá gekwa. Gétúgɛ́ negbo

enif né gekwa ne unó mme
 ula upó sé me eké genó, ne
 me ntó mpó sé eké genó mbaá
 unó mme. ¹⁵ Yé asó muú nsó
 yé asó wó, ewémbó epó yé eké
 genó. Menó geno ayi aheá
 geme apwó alú nnó Esówa
 apye nnó enyú debe bó áke.

¹⁶ Nnenemmye nnó Esówa
 apye bó abi akwólege unó ebí
 menjó mbó, ábé nesó, alerege
 ebwó uló melu bíí nnó ebwó
 abe bó Esówa ndere bó Israeli.

¹⁷ Ne kwyakwya me njógé
 nnó ékágé muú fó ama achyéé
 me efwyale néndé mabóme
 upa ayi alu me mmye alerege
 nnó me nlú muú utó Jisós.

¹⁸ Ahe ba, nnenemmye
 nnó Ata sé Jisós Kras álérégé
 enyú galógáló. Amen.

ŊWE ayi Pól ásamé mbaá εchomele bɔ́ɔ Kras né Efesos

Matame

¹ Me Pól ne nsámé ŊWE yina. Me nlú ngbá Kras Jisɔs ndere Esɔwɔ akelé nnó mbe.

Ntɔme ŊWE yina eta nyú bɔ́ɔ Kras né melɔ Efesos, enyú abi délií mmye ne déchome mmye ne Jisɔs Kras.

² Nnɛnemmye nnó nte sé Esɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras álerégé enyú galógáló, ne apye enyú débé né nesɔ.

Esɔwɔ alerege esé ulɔ́ melu gétúgέ déchome mmye ne Kras

³ Défée Esɔwɔ. Ji alu Esɔwɔ ne Nte Ata sé Jisɔs Kras muú gétúgέ déchome mmye ne Kras, ji ajéle esé ne yéndé gefɔgέ méjé wuú ewé elú né malu ujwɔlé Esɔwɔ ayi mfaánebuú. ⁴ Gemεge nnó Esɔwɔ akwyéé mme yina, ji abɔ me mbe ajya esé nnó débε bɔ́ɔ bíí, gébégé déchome mmye ne Kras. Ji apyεmbɔ nnó esé débε bɔ́ɔ ukpea abi muú álá kágé shulé ebwɔ ndo né mbe ushu wuú.

Né gétúgέ gejeé jíí eyigé na, ⁵ ji abɔ́ɔ me mbe ashúú nnó ji apye nye nnó esé débε baá bíí ndere ákεne né genó eyigé Jisɔs Kras apyéé nye. Ge genó eyige gebɔ gelú ji metɔ́ɔ mampye mbɔ. Ne geji ne ji akεlege mampye. ⁶ Getú eyigémbɔ ne débɔ́ɔ mamfεge ji né gekpekpegé

galógáló wuú ayi ji alerege esé detú, ndere déchome mmye ne Maá wuú ayi ji abɔ́ɔ gejeé ne ji dɔ́ɔ. ⁷ Esɔwɔ akε ne manoó Maá wuú ami machyéé mme gébégé ji agboó, awené gemεge esé, mmye eké Esɔwɔ ajinte gabo se, gétúgέ gekpekpegε galógáló wuú ⁸ ayi ji alerege esé gejamé gejamé. Esɔwɔ né denja etií deko ne defɔ́ɔ etií, ⁹ apye esé dékaá genó eyigé gebɔ gelú bíbí, eyigé ji akεlege mampye. Apye ntó esé dékaá genó eyigé gebɔ gelú ji metɔ́ɔ mampye ndere ji ashúú me te gachií ábelé nnó Kras apye, ¹⁰ ndere ji ashúú nnó gébé eyigémbɔ gekwɔnege ji ányweré unó uko choncho, εbi ji akwyε, εbi úlú né mfaánebuú ne εbi úlú fa mme nnó Kras abε mfwa bwɔ.

¹¹ Yéndé genó gekεne wye ndere Esɔwɔ abɔ ashúú me nnó εbe. Ji ajya esé nnó débε bɔ́ɔ bíí ndere déchome mmye ne Kras gétúgέ genó eyigé gebɔ gelu ji metɔ́ɔ mampye ndere ji aké εbe te gachií. ¹² Ji ajyaá ntó esé abi débɔ́ɔ mbe déneré metɔ́ɔ ne Kras nnó débε déféége ji gétúgέ ŋgɔ wuú.

¹³ Ne enyú déwú ntó mekomejɔ́ɔ ayi alu wáwálé. Mekomejɔ́ɔ yimbɔ elé abya melóméló ayi Esɔwɔ aferege nye enyú né εfwyale gabo. Gébégé enyú défyεé metɔ́ɔ ne Kras ne Esɔwɔ achyéé enyú Mendoó Ukpea, ndere gelo eyigé gélerege nnó enyú delu bɔ́ɔ bíí wye ndere ji anyé me meno nnó achyεge.

14 Mendoó Ukpea elú ndere genó eyigé Esɔwɔ áchoó utó nnó ji apye nye eta esé yéndégenó eyige ji anyémeno nnó ápye mbaá bɔ́ bíí. Ji awené gemége sé nnó esé débɛ bɔ́ bíí nnó défɛge ji gétúgɛ ngo wuú.

Ɔɔl anenemmye mbaá Esɔwɔ gétúgɛ echomele bɔ́ Kras né Efesɔs

15 Tɛ gébé eyigé me nwuú nnó enyú défyéé metɔ́ ne Ata Jisɔs, ne nnó débɔ gejeé ne ate bɔ́ Esɔwɔ, 16 me nlú danlyaa mantamege Esɔwɔ gétúgɛ nyú. Nteé enyú né mmyemenene. 17 Me ngigé nnó Esɔwɔ Ata sé Jisɔs Kras, Nte ayi apwɔ́ amu, achyéé enyu Mendoó wuú nnó epye enyú débɛ ne denja ne nnó eti enyú amɛ ndere dékágé ji. 18 Nnɛne ntó mmye nnó Esɔwɔ apye genjgbɔ́ jíí gegɛné né mmu matɔ́ nyú, nnó dékaá genó eyigé ji akuú enyú nnó déneré metɔ́ wye. Ne mma nnenemmye nnó enyú dékaá gekpekpegé mejé ewé Esɔwɔ awyaa né mfaánebuú ewé ji anyémeno nnó achyɛge bɔ́ bíí. 19 Nnɛne ntó mmye nnó ji apye enyú dékaá gekpekpege uto bíí ebi upógé esé abi défyéé metɔ́ ne ji. Uto bina ebi upógé esé, élé wye gekpekpegé uto bi, 20 ne Esɔwɔ asele apye Kras akwilé né negbo ne apye ji ajwólé né egbe ebwɔnyɛ wuú né malu ujwɔle Esɔwɔ né mfaánebuú. 21 Kras awyaa uto ewuú ebi upwɔ́ yéndé gefwa eyi gelu fa mme, yé né mfaá. Ebi upwɔ́

ntó uto ákwaá, yé ebɛ lé ebi aló nchye. Ne ye muú ama ayi awyaa gefɔ́gɛ gefwa eyigé na apó, yé né mme yina ne ayi achwɔ́. 22 Ne Esɔwɔ afye yéndégenó né amu ji ne apye nnó ji abɛ muú kpaá mbaá unó uko né echomele bɔ́ Kras. 23 Echomele bɔ́ Kras elú menyammye wuú. Ewú egbeé ne uto Kras ne Ji apye yéndégenó né yéndé mbaá gebe ndere gebɔ́ mambɛ.

2

Esɔwɔ achyéé esé genwá ndere déchome mmye ne Kras

1 Mbɛmbɛ enyú débɔ dégbɔ né depɔ́ré Esɔwɔ gétúgɛ déla débelege mabɛ Esɔwɔ ne debó dépye nto gabo. 2 Né gébé eyigémbɔ enyú débɔ dépye lé ubobo unó bi bɔ́ mme ápye. Dékwɔlege lé unó bi mfwa áló nchye abi mfaá akɛlege nnó enyú dépyege. Ji yimbɔ ne anyuú matɔ́ bɔ́ abi alá kelege manwú ne Esɔwɔ. 3 Wyembɔ ntó ne esé ako debɔ delu, dépye nya lé ubobo unó bi menyammye akɛlege. Dépye lé unó bi menyammye ne matɔ́ sé akɛlege. Abyé esé ako ne gepɔ gebogebɔ. Getú eyigémbɔ, Esɔwɔ abɔ alu manlere esé metɔ́ usɔ́ wuú ndere ji alerege nye yéndémuú.

4 Yémbɔ meshwe ayi Esɔwɔ agene esé aja dɔ́, ne gejeé eyigé ji abɔ́ ne esé gepwɔ amu. 5 Ye gébégé esé débɔ dégbɔ́ gétúgɛ gabo se, Esɔwɔ apye esé dékere né genwá chóncho ne Kras. Ne élé gétúgɛ ulɔ́ melu Esɔwɔ ne ji

áwené gemége nyú. ⁶ Ndere esé déchomé mmye ne Kras Jisós, Esowó apye esé dékwilé né negbo ne ji, ne abwéé esé nnó dégbare gefwa ne ji né malu ujwale Esowó né mfaánebuú. ⁷ Esowó apyembó nnó né gejamégé aḡme ayi achwóó né mbε, ji apye bóó ako akaá gekpekpege uló melu ebi ujame dóó, ebi ji alere né gejeé gétúgé genó eyigé Kras Jisós apye. ⁸ Gétúgé uló melu Esowó, ji afere enyú né efwyale gabo gébégé défyéé metóó ne Kras, épó fó né uto bi nyú ne ji afere enyú né efwyale gabo. Elé echye ewé Esowó achyegé. ⁹ Epó fó gétúgé utóó uló uló ebi enyú dépye. Ndere elúmbó, ékágé muú fó adogé ebwó ewóme. ¹⁰ Néndé esé délu elé amu utóó Esowó. Ji akwyéé esé ne apye décho mmye ne Kras Jisós nnó délerege galógáló mbaá bóó ndere ji akwyε me te gachii ábelé nnó dépyegé.

Esé ako delú muú ama ndere Esowó apye esé déchome mmye ne Kras

¹¹ Tege nnó mbεmbε bóó Jus bóó akuú gemεge bwó nnó, “Bóó abi ásóó ebwó nsó,” abóó akuú enyú abi délá dépó bóó Jus nnó, “Bóó unyi gada.” Mmyéké genó ayi akwaá apyéé ne amu né menyammye. ¹² Tege ndere enyú debó delu. Né gébé eyigémbó enyú depó mbwa ama ne Kras, enyú debó délu lé aḡkéé né geluagé bóó abi Esowó abó ajaáá nnó abε abii. Menomenyéé gejame

ewé Esowó anyéé ne bóó bií, menomenyéé ewémbó épófó ewé nyú. Apyembó, gétúgé genó eyigé ji abó anyéméno nnó apyéé, yémbó ji anyé fó méné ne enyú wó. Depó ye ntó ne genó gefó fa né mme eyigé enyú dénerége metóó wyéé. Ne débó depó fó mbwa ama ne Esowó. ¹³ Yémbó nana Esowó apye enyú déchome mmye ne Kras Jisós, ji aja enyú abi délu nya tete ne ji, délá kwókwólé ne jí gétúgé manóó Kras amí machyéé mme gébégé ji gboó né gekwa. ¹⁴ Kras jimboó ne apyéé esé délu né nesó ne ate, néndé ji apye bóó Jus ne bóó abi alá pó bóó Jus ákwé éké muú ama. Ndere ji apyembó, Kras amu ekwó gepú ewé ebó ekare bóó Jus ne abi alá pó fó bóó Jus ne epye ebwó abóó mawáme ne ate. ¹⁵ Kras agboge atyaá mabe bóó Jus ako ayi apye bóó Jus afaá mbwa ne bóó abi alá pó fó bóó Jus. Ji apyembó nnó ji ase bóó Jus ne abi alá pó bóó Jus ácho ebwó alá muú meke, ácho ntó mmye ne ji nnó epyegé mbó ebwó abε nesó ne ate. ¹⁶ Ndere ji apyembó, aja bóó Jus ne abi alá pó fó bóó Jus nnó anyé nesó ne Esowó ála ndere muú ama gétúgé negbo eníné ji agboó né gekwa ne mawámé bwó ábyéé. ¹⁷ Ne Kras achwó, agaré abya melóméló ayi achwóó ne nesó eta nyú bóó abi debó delu tete ne Esowó ne mbaá bóó abi abó álú kwókwólé ne Esowó. ¹⁸ Ne elé gétúgé genó eyigé Kras apye ne esé ako dégene meti mantene né mbε ushu nte sé Esowó dénenemmye né uto

Mendoó Ukpea ewú ema.

¹⁹ Ndere elúmbò, enyú bọ́ abi alá pọ́ bọ́ Jus dépọ́ sé aṅkéé bọ́, bọ́ abi áchwọ́ elé manjwólé né mbaá jwólége. Enyú délá ambọ́ melọ́, dékwe gelua gema ne bọ́ abi Esọwọ́ ajyaá nnọ́ abe abii. Ne dela ntọ́ bọ́ ula gepu Esọwọ́. ²⁰ Enyú délu egbe gepú eyigé Esọwọ́ atenege. Abelé enyú né nebọme gepú eníné aṅgbá Jisọ́s ne bọ́ ekpave Esọwọ́ áfyéé. Kras Jisọ́s jimboó ne alu ntaá eníne né gbarege ekwọ́ gepú. ²¹ Kras ne agbare gepú eyina geko mbaá ama. Ne apye nnọ́ gejamé gé bọ́ áchwọ́ né mmu nnọ́ geji géwéné gebé echa ukpea mbaá Ata. ²² Ndere Esọwọ́ apye enyú déchome mmye ne Kras, apye ntọ́ enyú détene chónchọ́ ne ate aṅme abifó ako déla eké melu ewé Esọwọ́ ajwólége wyé né Mendoó wuú.

3

Utoó bi Pọ́l apye mbaá bọ́ abi alá pọ́ bọ́ Jus

¹ Ne gétúgé Esọwọ́ apye bọ́ Jus ne abi alá pọ́ bọ́ Jus ála muú ama, ne me Pọ́l muú nkpe ne denọ́ elé ngarege abya Kras Jisọ́s eta nyú bọ́ abi alá pọ́ bọ́ Jus, nnemmye gétúgé nyú echomele bọ́ Kras né Efesos. ² Mferé nnọ́ enyú déwú me nnọ́ gétúgé ulọ́ melu ebi Esọwọ́ elerege, ji achyéé me utọ́ bina nno mpyege né galógálọ́ nyú. ³ Ne Esọwọ́ apye me nkaá genó eyi gebọ́ gelu ji metọ́ bibii, wyé ndere me mbọ́ mbọ́ me

mbé nsame geji gachyéé eta nyú. ⁴ Ne mbogé enyú dékúgé genó eyigé me nsame eta nyú, dékágé nye ndere epye ne nkaá depọ́ré Kras etiré délu nya bibii. ⁵ Mbé mbé akwaá ábọ́ ákaá fọ́ depọ́ etiré na wọ́, yémbọ́ nana Mendoó Esọwọ́ epye aṅgbá Jisọ́s ne bọ́ ekpávé Esọwọ́, bọ́ ukpea bíí ákaá deti. ⁶ Genó eyigé Esọwọ́ ábelé bibii gelú nnọ́ ji áke ne abya melómélọ́ ápye bọ́ abi alá pọ́ bọ́ Jus ácho mmye ne bọ́ Jus ála ndere upọ́ né menyammye ama ne nnọ́ ebwọ́ ako ábọ́ mejeé Esọwọ́ ne genó eyigé Esọwọ́ anyémeno nnọ́ achyege nye bọ́ bíí. Kras Jisọ́s ne apye nnọ́ menomenye ewémbọ́ ebe wáwálé.

⁷ Esọwọ́ ajya me né ulọ́ melu bíí nnọ́ mbé muú utọ́ wuú, ngarege abya melómélọ́ Kras né gekpekepegé uto bíí. ⁸ Né geluage bọ́ Esọwọ́ ako, me ne nlú mamané kọ́. Yémbọ́ Esọwọ́ achyéé me gechachage echye ewéna nnọ́ ngarege abya melómélọ́ mbaá bọ́ abi alá pọ́ bọ́ Jus. Ne abya melómélọ́ yimbọ́ atome ne uchacha unọ́ bi muú alá kagé méé ebi Kras achyege. ⁹ Utoó ba ntọ́ ulú nnọ́ me mpye bọ́ ako akaá genó eyigé Esọwọ́ muú akwyéé unọ́ uko ashuú mampye né genó eyigé ábelé bibii te ula ulọ́ mme. ¹⁰ Esọwọ́ abọ́ apyembọ́ nnọ́ gébé sé eyigé na gekwonege, echomele bọ́ Jisọ́s epye yéndé gefwage álo nchye eyigé gelu mfaá, ne uto alọ́ nchye uko ukaa nnọ́ Esọwọ́ awyaá den ga dọ́ né yéndé meti. ¹¹ Ji áke

ne Ata se Kras Jis̄os apye mech̄o ew̄ena epye wye ndere ji Es̄ow̄o ab̄o aj̄ō me nn̄o ebe. ¹² Ndere Es̄ow̄o apye es̄e d̄echome mmye ne Kras, ne ndere d̄efyēē met̄ō ne ji, es̄e d̄ek̄aḡē tene n̄e mbe ushu Es̄ow̄o t̄aḡet̄aḡē d̄ebēē f̄ō ne ef̄ō met̄ō. ¹³ Ndere elumb̄o, nn̄ene enȳu mmye nn̄o d̄ebege f̄ō ne gepwa met̄ō el̄e me n̄ene efwyale ḡet̄uḡē nȳu. Me n̄ene efwyale ew̄ena n̄e gal̄gal̄ nȳu.

Pol anemmye ḡet̄uḡē echomele b̄ō Kras n̄e Efes̄os

¹⁴ Ḡet̄uge Es̄ow̄o apye un̄o ul̄ul̄ō bina, ne me ntome mano mme nn̄enemmye mbāā nte s̄e Es̄ow̄o, ¹⁵ mūu afȳēē mab̄o mbāā mala up̄u mako n̄e mfāanebūu ne mme. ¹⁶ Nn̄enemmye mbāā Es̄ow̄o mūu awyāā gekpekpe mejēē n̄e mfāanebūu nn̄o ji apye Mendōo wūu echȳēē enȳu eshye nn̄o mat̄ō nȳu ab̄en̄e, ¹⁷ ne nn̄o Kras aj̄w̄ol̄ē n̄e mmu mat̄ō nȳu ndere d̄efyēē met̄ō ne ji. Nn̄enemmye nn̄o gejēē eyiḡē enȳu d̄eb̄ō ne Es̄ow̄o ne ate āh̄me gepye enȳu d̄et̄ene ne eshye. ¹⁸ Nn̄ene nt̄o mmye nn̄o Es̄ow̄o apye enȳu ch̄oncho ne b̄ō Es̄ow̄o abif̄ō ako d̄eb̄ō uto mankāā nn̄o gejēē eyiḡē Kras Jis̄os ab̄ō ne enȳu ako, gepw̄ō ȳend̄egen̄ō eyiḡē mūu ak̄aḡē m̄ē, ¹⁹ ne nn̄o enȳu d̄ekāā nn̄o gejēē Kras eyiḡemb̄ō geja kpāā gepw̄ō amu, mūu ak̄aḡē kāā f̄ō geji anere. Ndere un̄o bi uko ul̄u

mb̄o, d̄ebēē ne gep̄oḡē Es̄ow̄o geko.

²⁰ D̄ef̄ēē Es̄ow̄o mūu apoḡē es̄e ne uto bīi ebi ul̄u es̄e mmye. Ji ak̄aḡē pye gejam̄eḡē ukpekpe un̄o bi upw̄ō ebi es̄e d̄egiḡē ji, ȳe ebi d̄eferege. ²¹ Es̄e ako abi d̄el̄u echomele b̄ō Jis̄os, abi d̄echome mmye ne Kras Jis̄os ȳend̄emūu anoḡē Es̄ow̄o ȳend̄eḡeb̄ē te kwyakwya ne kwyakwya Amen.

4

B̄ō echomele Kras al̄u mūu ama

¹ Me mūu nkpe ne den̄o ḡet̄uḡē mpye ut̄ō Ata, nkpeage enȳu nn̄o d̄epȳe gēw̄age nȳu ḡebe ndere Es̄ow̄o mūu akūu enȳu ak̄elege nn̄o ḡebe. ² Shulege mmye nȳu mme ȳend̄eḡeb̄ē, sege dep̄or̄e nȳu pere, koge met̄ō mbāā ȳend̄egen̄ō. B̄oge gejēē ne ate, d̄epȳeḡē mb̄o, d̄epȳe f̄ō un̄o bi ubalege ate mmye. ³ Mȳege nn̄o d̄ebe meko ama ndere Mendōo Ukpea epye nn̄o enȳu d̄echo mmye ne ate d̄ebe n̄e nes̄o. ⁴ Es̄e b̄ō echomele Jis̄os d̄el̄u wye ndere up̄o menyammye ama. Ne el̄e wye Mendōo Ukpea ew̄u ema ne el̄u es̄e ako n̄e mmye, wye ndere gen̄o gel̄u l̄e gema eyiḡē Es̄ow̄o akūu es̄e nn̄o d̄en̄erege mat̄ō wye. ⁵ Es̄e ako d̄ewyāā wye Ata awu ama, ne wye l̄e dep̄or̄e Jis̄os d̄et̄i dema ne es̄e ako d̄ekw̄olege. Awyāā es̄e ako gef̄oge manāā Es̄ow̄o mami mamāā. ⁶ Es̄ow̄o es̄e aw̄u d̄enoḡē al̄u el̄e ama, ji ne al̄u Nte es̄e es̄e ako. Ji ne al̄u

mfwa esé ako, ji achyεge esé utóó ebi débóó mampye ndere ji akεlege. Ne mendoó wuú ejwólege né mmu matóó bóó bíí ako.

7 Yémbó Kras achyεé yéndémuú sé ewuú εchye ndere ji ame nnó ekwane ne yéndémuú. ⁸ Elú wye ndere asame né mmu ηwe εσωω nnó, “Gébége Kras akwóme ajyεé né melu ewé mfaá, aja gejamége bóó denó ákwóle ji, ne achyεé akwaá ufóó ufóó εchye.” ⁹ Asa wye aké, “Akwó afe né mfaá”, ewéna εtene nnó gemεge nnó Kras akwó né mfaá abó me mbe ashulé achwó fa mme. *

¹⁰ Wye lé ji awú muú ashulé achwóó fa mme ne akwóme ajyεé né malu ayi álú te mfaá mfaá. Ji apyεmbó nnó ji apye yéndégenó né yéndé mbaá gébe gelógéló ndere ji akεlege nnó gebε. ¹¹ Ji achyεé bóó abifó εchye nnó ábé áηgbá Kras. Achyε abifó εchye nnó ábé abóó ekpave εσωω, achyε abifó nnó ágáragé abya melóméló, abifó, achyε ebwó nnó ábé ambame ne anlere mekomejóó εσωω. ¹² Kras apyεmbó nnó ji akpome bóó εσωω ako mmye nnó ápyεge utóó bíí ne nnó ji apye εchomele bóó bíí ewé elú menyammye wuú ewéne, ¹³ kpaá te esé débeé ndere muú ama né matóó sé ayi défyεé ne Maá εσωω ne dékágé ji cháηéné. Debó mambε bóó abi ábené né depóré εσωω, kpaá te débeé ndere Kras jimboó né gepó

ji geko, ¹⁴ nnó esé débεge sé eké ambane abi anlere gebyó ásele mati défyá ne gebyó ábwólege amu ne ebwó. Ambáné álú eké baá makpe ayi mmye nnyi atene ájyεé we na ne we. Yéndé mbaá ayi mbyó ajyεé ne aji ajye ntó, mbó ne epye ne bóó abi ánleré gebyó álerégé. Anlere gebyó awyaá défyá mabwólege bóó akame ne genó eyi gelú gebyó. ¹⁵ Déjógé lé genó eyi gelú wáwálé, ne déboge gejeé ne bóó abi déjoge ne ebwó. Déké dépyεmbó, débεnege nyε né depóré εσωω, né yéndé meti wye eké Kras muú álú muú kpaá né εchomele bóó bíí. ¹⁶ Kras ne afyεé yéndé gepoge menyammye né melu ewuú, yéndé gefére ne gepyεé nnó menyammye meko áchómé mbaá ama. Ndere elúmbó yéndé gepoge menyammye geké gepye utóó bíí cháηéné, menyammye meko awene abenege gétúgé upó bina upogé ate né gejeé.

Jisós Kras achyεge genwá gekε

¹⁷ Me nkwelege enyú mbeé né uto Ata nnó ékágé débε eké bóó mme abi álá pó bóó Jus. Ufere bwó upó ne mekpo ne ula. ¹⁸ Uferé bwó úlú kendeé. Ebwó apó fó ne genwá eyigé εσωω achyεge, néndé ebwó ákágé yé genó ne aηea matóó. ¹⁹ Yé ebwó ápye genó eyigé gela gelómé fó, mmye egboó fó ebwó. Achyεé gemεge bwó né unó bi ugbó mmye ne ápwyaá fó mampye úkwékwé unó.

* 4:9 Elú wáwálé nnó: Gejamége bóó ηwe awyaá nnó Jisós ashulé afe né melo álo.

20 Unó Kras ebi alere enyú dégií na fó wá. 21 Nferé nnó enyú déwú genó eyigé getome ne jisós, ne áleré enyú ankwále bíí, né mekomejós ayi wáwálé. Mekomejós yimbo elé abya melómeló ayi atome ne jisós. 22 Lyagé gekwenege gepó eyigé gepye enyú debó dépye uboubo unó. Gekwenege gepó eyigé enyú debó déwyaá gechós lé enyú chós ndere gébwálé enyú mambé ne metós mampye uboubo unó. 23 Kworege matós nyú ne gefós eyigé enyú déferege unó gebé genó geké. 24 Enyú debó mambé ne gepó geké ndere bós abi Esówa akwyéé nnó afu ji. Gepó geké eyigé na, gelú lé gepó eyi gelú cho, ne pópó né mbe ushu Esówa.

25 Ndere elúmbó, lyage gebyó dégarege lé wáwálé mbaá ate anme, néndé esé ako décho mmye delú ndere upó né menyammye Kras. 26 Metós esógé muú nyú, ékágé akame metós usós eté ji apye gabo. Ne ékágé alá ne metós usós né bíí kpogele. 27 Ne ékágé déchye danchomeló meti ewé ji anmaá amu wye. 28 Mbógé muú abó ajoó ejo, abó manlyáá ejo apyegé utós ne amu jíí jimbós nnó abó unó bi ji ákágé kare ne bós abi alá pó ne ubi. 29 Muú nyú ajógé fó mejós mebomebo, ajógé lé mekomejós melómeló ayi apógé ate, ne akwánege né gebé eyigémbó, nnó mejós nyú ebe mejós ewé efyéé bós eshye ne echwós ne galógáló mbaá bós abi awuú enyú.

30 Ékágé enyú dépye Mendoó Ukpea ebe meshwemeshwe né unó bi enyú dépye. Esówa afye enyú Mendoó Ukpea wuú né mmye nnó ebe ndere gelo eyi gelerege nnó enyú delú bós bíí, ne nnó bíí uma ji awenege nye gemége nyú. 31 Ndere elúmbó, débégé fó ne ufere uboubo ne ate: Debálégé fó matós, desoge fó matós ne ate, debége fó ne genyane ne ate, déchógé fó ate mabó, dépyégé fó nchye, déferegé fó gabo ne ate né yéndé meti. 32 Lerege elé ulós melu ne ate, gége ate meshwe, jigé nte gabo ayi ate anme apye ndere Esówa ajinte gabo ayi enyú dépye gétúgé genó eyigé Kras apyee.

5

Bégé bós genjgbó

1 Te mbaá Esówa abós gejeé ne enyú baá bíí, mmyégé nnó débé ndere ji. 2 Gógé genjwáge nyú gelere nnó déwyaá gejeé ne ate wye ndere Kras abós gejeé ne esé kpaá te áchyeé genwá jíí né galógáló sé. Nkane ji ápyembó, elú wye ndere gepé eyi genóme gebé gelógéló né mbe ushu Esówa.

3 Ndere elúmbó, dékamegé muú fó awú yé né geluage nyú enmenmené ubele tametame yé gekwekwégé gepó, yé ame mamfyé né genó eyigé muú. Ne demmyege fó nnó enyú ne debe ne unó uko, néndé gefógé genwá eyigémbó gekwané fó mambé ne bós Esówa wó. 4 Dekamege fó mejós ewé echwós ne mekpo

unós ne gekekenegé mejós ne gekwekwegé abya andée utanegé enyú né meno néndé ekwane wós. Genó eyigé enyú debós mampye élé mantamege Esōwō né unó bi ji apye né geluage nyú. ⁵ Kágé nnó muú ayi abelege ubele tametame, ayi awyaá gekwékwégé gepō, ye ayi afye ame né unó bós (alú mbō lé muú ayi ánógé unó bina eké esōwō ayifō). Ji anyé fō gefwa eyigé Kras ne Esōwō agbarége.

⁶ Dékamege muú fō abwólé enyú ne mejós ewé ela épó ne mekpo ne ula. Elé gétúgé unó bina ne Esōwō asós nye metós ne bós abi alá wuú fō ji. ⁷ Ndere elúmbō, déchogé fō mmye ne ufós bós bimbō, ⁸ néndé mbembe enyú débō délu né mmu gemua, nana enyú délu né mmu genjgbō gétúgé Esōwō apye enyú déchome mmye ne Kras. Ndere elúmbō, gógé genwágé nyú gebé ndere bós abi álú né genjgbō. ⁹ Elé genjgbō eyigé na, ne gepye nnó esé dépyegé unó ulúlú, ne ebi ulú cho ne nnó dégarege wáwálé. ¹⁰ Myégé mankaá genó eyigé dépyege metós egós Ata. ¹¹ Déchoge fō amu depyege ubobo unó bi bós abi álú né mmu gemua ápyeé, dyáge lé ebwós malá. ¹² Elu lé mekpo unós manjós depō etiré ebwós apye bibíí. ¹³ Genjgbō gegénégé né genó, bós ágene ndere geji gelu ne ákágé ndere geji gelu wáwálé. ¹⁴ Mbō ne elú néndé yéndégenó eyi genjgbō gegenege wye, gébwólege gela genjgbō. Ge ula bi ajós aké,

“Peé wō ayi óbelege gejya, kwilé né negbo, ne Kras apye nye genjgbō jii gegenege eta wye.”

¹⁵ Ndere elúmbō, segé gébé nnó dépyege genó eyigé gelu cho. Dépyege fō unó eké unkekene bós, pyege ndere bós abi áwyaá defós. ¹⁶ Dégege meti mampye genó gelógélís, pyegé geji chánéné neídé bós apye gabo né gébé eyigé na dós. ¹⁷ Ekágé debe eké unkekene bós, mmyegé élé mmye nnó dékaá genó eyigé Ata akélege nnó enyú dépyege.

¹⁸ Dényúgé fō mmasó dékwene néndé mmasó matene muú né genwá gebogebo. Gógé élé Mendoó Ukpea egbeé enyú né matós. ¹⁹ Mendoó Ukpea egbege enyú né metós, epye enyú dékwane makwa ayi átánege né bō ηwe Esōwō, défyege ate matós ne makwa ayi atome ne Kras ne ayi Mendoó Ukpea alerege. Kwagé makwa yina ne matós nyú mako défege Ata. ²⁰ Né yéndégenó eyi gepye, tamege nte sé Esōwō yéndégébé gétúgé genó eyigé Ata Jisós Kras apye eta esé.

Pól achyege majye mbaá andé ne anō

²¹ Yéndémuú nyú awúgé ne nte nnó dénógé Kras.

²² Enyú andéé anō, wúgé ne anō nyú wye ndere déwú ne Ata. ²³ Menō alu muú kpaá mbaá mendée wyéé ndere Kras alú muú kpaá mbaá echomele bós bií ewé elú menyamme wuú. Ne Kras jimbós alu Mempoó

εχomele wuú. ²⁴ Nðere εχomele bɔ́ Kras εwuú ne ji, mbɔntó ne enyú andeé anɔ débɔ́ manwúgέ ne anɔ nyú né yéndé meti.

²⁵ Enyú anɔ, bɔgέ gejeé ne andeé nyú wyε ndere Kras abɔ́ gejeé ne εχomele wuú kpaá τε achyεé gemε jii né galógál wuú. ²⁶ Ji apyεmbɔ nnó ji afyεé εwú né amu εσωω ndere genógé ukpea gébégé ji ashwɔnége εwú ne manaá ne mekomejɔ́ wuú. ²⁷ Apyεmbɔ ntó nnó εχomele bɔ́ bií εtene né mβε ushuú wuú jimbo ne genwá gekε eyi gelɔme gepwɔ́ amu ne nnó εβεge fɔ́ ne deba yé gebágé dekoó né mmyε, εβε lé εχomele ukpea εwé muú alá kágé shulé εbwɔ́ ndo né meti fɔ́. ²⁸ Anɔ abɔ mambɔge gejeé ne andeé bwɔ́ wyε ndere εbwɔ́ abɔ́ ne menyammyε bwɔ́ ambɔ́, néndé mende ayi abɔ́ gejeé ne mendée wuú εbyennó abɔ gejeé ne menyammyε awú ntó. ²⁹ Yé muú sé fɔ́ ayi apaá menyammyε wuú apó. Déchyεge menyammyε sé menyεé, décherege ji, wyε ndere Kras apyε ne εχomele bɔ́ bií. ³⁰ Ji apyεmbɔ yéndégébé néndé εsé delu upɔ́ né menyammyε wuú. ³¹ Ge ula bi ásámé né mmu ηwe εσωω nnó, “Getú eyigémbɔ mende abɔ manlyaá gepúgέ nte wuú ne mma wuú acho mmyε ne mendée wuú εbwɔ́ apea ála muú ama.” ³² Mekomejɔ́ εσωω ayina apyε εsé dékaá menɔ genó ayi abɔ alu bíbí.

Genó eyigémbɔ getome ne Kras ne εχomele bɔ́ bií. ³³ Yémbɔ enyú abi débane neba dékágé pyεge ntó geji. Genó eyigémbɔ gelu nnó yéndé menɔ abɔ mambɔ gejeé ne mendée wuú wyε ndere ji abɔ́ gejeé ne gemε jii. Ne yéndé mendée menɔ abɔ manógé menɔ wuú.

6

Na ne baá ne ante ne ama abɔ́ mambε

¹ Enyú baá melɔ wúgέ ne amma nyú ne ante nyú, gétúgέ déchome mmyε ne Ata, néndé ge genó eyi gélú cho mampyε mbɔ. ² “Nógé amma nyú ne ante nyú.” Ge ndɔ mβε ayi εσωω anyémeno gébégé achyεé εβε aké, ³ “Dépyεge mbɔ, dégéne nyε galógál ne dényé neki fa mme.”

⁴ Enyú ante ékágé débε ne gepɔ eyi gepyε matɔ́ asɔ́ baá nyú. Wyεge lé εbwɔ́ né meti εwé délerege εbwɔ́ unó ndere abɔ́ mampyε, déchyεge εbwɔ́ majyεé ndere Ata akelege.

Na ne áfwε ne ante abi abɔ́ εbwɔ́ abεé

⁵ Enyú áfwε, wúgέ ne bɔ́ abi abɔ́ enyú ne εfɔ metɔ́, déchyεge εbwɔ́ énogé ne matɔ́ nyu mako wyε ndere εbɔ εβε lé Kras, enyú dépyε ne jii. ⁶ Pyεge utɔ́ enyú chanéné. Dépyεge fɔ́ wyε lé gébégé εbwɔ́ abεge aké agene enyú gétúgέ dékelege nnó εbwɔ́ áfεge enyú. Nðere baá utɔ́ Kras, pyεgé élé genó eyigé εσωω akelege ne matɔ́ nyú mako. ⁷ Pyεgé utɔ́ ne

metṓ megṓmegṓ wyε eké enyú dépye mbaá Ata, épó fṓ elé mbaá mekwaá. ⁸ Kaágé nnó yé muú alú mefwε ye ápó, elé Ata ne achyεge esé ako nsa né utṓ ulṓulṓ ebi esé dépyeé.

⁹ Enyú ante wyεmbṓ ntó ne débṓṓ mampyεge ne áfwε nyú. Déchyεge sé ebwṓ genyane. Kaágé nnó Ata ayi abṓṓ enyú chóncho ne ebwṓ alú né mfaánebuú. Ne ji asṓṓ mpa yéndemuú alerege fṓ angya.

Pṓl ajógé ndere bṓṓ kras abṓṓ matene ummye ne dan-chomelṓ

¹⁰ Kwyakwya genó eyigé, me nkelege mangare enyú gelu nnó, bṓgé eshye ndere déchome mmye ne Ata. Ne gṓgé ji ase gekpekepege utó bií apye enyú détoó. ¹¹ Fyεgé unó ummye uko ebi Esṓwṓ achyεé enyú nnó détene ummye ne mati défyá ayi danchṓmelṓ apenege. ¹² Néndé bee bina upó fṓ ne ate akwaá. Démmye lé ne yéndé gefwage aló nchyε eyigé gelu né mfaá, ne uto aló nchyε uko. Démmye ne aló nchyε ako abi ágbarege gefwa né malu ayi mfaá, ne abi áwyaá utó fa né mme yina ayi alú melu gemua. ¹³ Ndere elúmbṓ, bṓgé unó ummye uko ebi Esṓwṓ achyεé enyú nnó yéndégébé danchṓmelṓ achwṓgé ne efwyale démmye ékágé ji apwṓ enyú ne démmyεgé né kwyakwya détenege nye chanéné.

¹⁴ Ndere elúmbṓ, kpomege mmye. Ndere muú bee áwéle

ekandá mamkpome mmye né utṓ bií, mbṓ ne enyú débṓṓ mangarege wáwálé. Pyεge genó eyi gelu chó né mbe ushu Esṓwṓ, ewéna ebeé nye ndere genóge ummye eyigé muú bee akwere ewṓme wuú nnó ékágé nekṓ né kpe ne ta ji. ¹⁵ Ndere muú bee afye unó uka utouto nnó ékágé ji áseré ákwe gébégé aké alomege, mbṓntó ne enyú débṓṓ mangarege abya melómélṓ ayi apye bṓṓ ábeé nesṓ ne Esṓwṓ. ¹⁶ Genó eyigé fṓ eyigé débṓṓ mampye gelú nnó, gbarege metṓṓ ewé enyú défyεé ne Esṓwṓ ebe enyú né mbe. Ewéna ebe nye eta nyú ndere genogé ummye eyi gegbeé nnó ámbeé danchṓmelṓ ako ayi achwṓṓ eké mewε akwṓnege fṓ enyú mmye. ¹⁷ Ségé mamfere ayi Esṓwṓ áferé enyú né efwyale gabo ábé ndere ela ummye ewe ekwerege mekpo muú bee, nnó ekágé ji akpa gepa. Sεge ntó mekomejṓṓ Esṓwṓ ndere aparanja ayi Mendoó Ukpea echyε enyú nnó démmyεgé ummye ne ji. ¹⁸ Gígé Esṓwṓ nnó apógé enyú yéndégébé né mmyemenene. Negemmye né yéndégenó eyigé enyú dékelege. Pyεge mbṓ ndere Mendoó Ukpea elerege enyú meti yéndégébé. Ndere elúmbṓ, begé peé né yéndégenó eyigé gepye, dékogé metṓṓ gbene. Nege ntó mmye yéndégébé mbaá bṓṓ Esṓwṓ ako. ¹⁹ Nege ntó mmye getú ya, nnó yéndégébé nké nkelege mangare abya

melóméló, Εσωω achye
 me mekomejóó nnó ngare,
 mmbegé fó ne εφο metóó
 mampye bóó akaá depóre
 abya melóméló etiré debó
 delu bibií. ²⁰ Ελέ gétúgέ abya
 melóméló yina ne Kras atóme
 me, ne nana nlú né denó
 gétúgέ mbó ngarege abya
 melóméló wuú. Nεgemmye
 nnó Ata apóó me mbegé
 ne εφο metóó mangare abya
 melóméló yina ndere me
 mbóó manjóó.

Kwyakwya matame

²¹ Μεημε sé Tikikós ayi
 mbóó gejeé ne ji dóó, ne nte
 muú ayi dékágé líí mmye
 ne ji ndere apye utóó Ata
 achwógé, agarege nye enyú
 yéndégenó eyi getome ne me,
 ne enyú dékágé nye ndere
 depó dekene ne me wéna.
²² Ελέ wye getú eyigé na ne me
 ntóme ji eta nyú nnó ji apye
 enyú dékaá ndere εsé délu
 wéna, ne nnó afye enyú εshye.

²³ Nεnemmye nnó Nte sé
 Εσωω ne Ata Jisós Kras apye
 enyú aημε sé debe nesó ne
 ate, débó gejeé ne ate, ne
 nnó défyege wye metóó ne
 Εσωω. ²⁴ Mma nnemmye
 nnó Εσωω alerege galógáló
 mbaá bóó ako abi abóó gejeé
 eyi gela gebyeé ne Ata Jisós
 Kras te kwyakwya.

ŊWE ayi Pól ásamé mbaá εchomele bɔ́ɔ Kras né Filipi

*Pól atamege bɔ́ɔ Εσωω né
melo Filipi*

1 Me Pól ne Timōti ne désamé Ŋwe yina. Εsé delú baá defwé Kras Jisós. Detome Ŋwe yina eta enyú ako abi delú bɔ́ɔ Εσωω né melo Filipi gétúgé defyεé metɔ́ɔ ne Kras Jisós, ushuú mbɔ́gέ ákpakpa ne bɔ́ɔ abi ápóoge mampye utɔ́ɔ né gepúgé Εσωω.

2 Nnɛnemmye nnó Nte sé Εσωω ne Ata Jisós Kras álérégέ enyú galógál, apye enyú débé ne nesɔ́.

*Pól atamege Εσωω ne
anɛnemmye gétúgé bɔ́ɔ Εσωω
abi álú né Filipi*

3 Yéndégébé me ntege enyú, nteamege Εσωω ayi nnógé, 4 ne yéndégébé me nké nnɛnemmye gétúgé enyú ako mbéε ne nechóchó né metɔ́ɔ. 5 Me nnɛnemmye ne nechóchó néndé te ula ulɔ́ ebi enyú defyεé metɔ́ɔ ne Εσωω kpaá te fina, enyú decho amu ne me nnó dégáre abya melóméló ajoyégé mbe. 6 Ne nkaá wáwálé nnó Εσωω alɔ́ mampye utɔ́ɔ ulóúl bina né geŋwáge nyú. Ne nkaá ntó nnó ajoye nye wyε mbe ne ubi kpaá te ánérege bíí bi Jisós Kras akerege nye fa mme. 7 Ndeɛre nnɛnemmye ne nechóchó gétúgé enyú, elú galógál nnó me ntégé

enyú mbɔ́, néndé delú me metɔ́ɔ chi chi chi. Enyú ako decho amu ne me né εshye εwé Εσωω achye εsé mangaré abya melóméló ajoyégé mbe. Gébé eyigé me nlá nlu dankpé denɔ́ ne nana yina ayi nlu né denɔ́, mmye nnó mpye bɔ́ɔ akaá nnó abya melóméló alu wáwálé. 8 Me nshyáge mmye mangé enyú ne geje eyigé Kras Jisós abɔ́ɔ ne enyú. Mechó εwé menjɔ́ɔ mbɔ́, Εσωω ne akaá nnó elú wáwálé.

9 Ne nnɛnemmye mbaá Εσωω nnó gejeé eyigé enyú débɔ́ɔ ne ate géwéné géjyégé mbembe, ne nnó enyú dékágé Εσωω chánéné, εféε ne dékágé nye genó eyi gélu cho ne eyi gélu gyéé. 10 Mbɔ́ntó ne dékage nye mampye genó gelógéló. Ne debéε nye mataɔ́ mmu pópó ne muú ashulégé f́s enyú ndo nnó dépye gyéé kpaá te bíí bi Kras Jisós akérege meso. 11 Nlu nnɛnemmye nnó Jisós Kras ápyé enyú débó gepɔ́ gelógéló mampye unó ulóúl. Bɔ́ɔ ágegé unó ulóúl ebi enyú depyéε, ánoɛe nye Εσωω ne áfεge ntó ji né gétúgé nyú.

*Pól alu ne nechóchó nnó yéé
elé ji akpɛné denɔ́ mekomejɔ́ɔ
Εσωω ajoye mbe*

12 Anmé ba, nkelege mampye enyú dékaá nnó εfwyale εwé me ngéne mbɔ́, epye nnó abya melóméló ajoyégé mbembe. 13 Ne gétú eyigémbɔ́, bɔ́ɔ bee ako abi ábáme dachi mfwa Rom, chóncho ne bɔ́ɔ abifɔ́ ako

abi álú wéna ákaá nnó me nkpe deno gétúgé nlú muú utó Kras. ¹⁴ Ebye fó mbó wó. Gétúgé deno etiré me nkpené, gejamé gé aḡmé ábó eshye né mabó Ata apwó ndere mbembe. Agárege wye mekomejóó Esowó gárege. Yéé efo epó ebwó matóó.

¹⁵ Yéé elé elúmbó, aḡmé abifo abi ágárege abya Kras, ágegé me matóó ákiíge ebwó mmu ne ákélege nnó ebwó aḡeá geme apwó me. Yémbó abifo ágárege abya Kras ne matóó bwó mmu pópó. ¹⁶ Bóó abi ágárege ne matóó pópó, ábó gejeé ne me, ne ákaá nnó Esowó ne ajaá me nnó mbe fa né mmu gepúgé deno. Ulannó me nlú fa? Elé gétúgé mmye nnó mpye bóó ákaá nnó abya melóméló alu wáwálé. ¹⁷ Abi ákelege maneá geme ápwó me ágárege abya Kras ne matóó mabomabo. Ebwó akélege nnó apye me ngé efwyale fa né gepúgé deno.

¹⁸ Yémbó, yéé ememe ewémbó eme me wó. Genó eyi geḡeá dóó gélú nnó ebwó ágarege wye elé abya Kras né mati mako. Yéé ágáre ne matóó pópó yéé lé ne matóó mabomabo, metóó egóó wye me góó. ¹⁹ Metóó egóó wye me né mmyemenene nyú ne Mendoó Jisós Kras ewé epóge me. Gétú eyigémbó, nkaá nnó Esowó aferege nye me né efwyale gabo ne mbóó nye genwá. ²⁰ Ndere elúmbó, me mbelé uméé né metóó wa nnó me Pól ngarege wye abya Kras gárege, nlá ngaré wó mkpane mekpó unó. Yéé

me nkili yéé mgbóó mpye bóó ánogé Kras. ²¹ Néndé me nferé nnó mbege mebe mpyéé wyé utó Kras pyéé ne mgbogé elé gekpékpé gé nsá né egbé wa. ²² Ne mbege mebe ebyennó mpyéé nye wye utó Kras pyéé. Ndere elúmbó, nkágé fó ámé ayi mbóó. Wálé negbo ah wálé neki ah nkágé. ²³ Nkwé mantélé. Mati yina apeá. Mbóó mbó ewé ndé? Ebó elú me galógáló nnó nlyaa mme yina nnye mbé ne Kras. Epwó nnó me mbé mebe. ²⁴ Né egbé ewefó, elú galógáló nnó me mbé mebe gétúgé nyú, epwó nnó nnye mbé ne Kras. ²⁵ Nkaá wáwálé nnó Esowó apye nye me nnó mbé mebe gétúgé enyú nnó mpóogé enyú déwéné déjyégé mbe né utóó bíí ne nnó débé ne néchóchó né deparé Jisós. ²⁶ Ula bi me njóóge depó etiré na ulú nnó mmagé kéré meso eta nyú, débéé nye ne gempóge gétúgé genó eyigé Kras Jisós apye eta wa.

²⁷ Genó géma gélú nnó gepogé nyú gélérége nnó enyú dekaá abya melóméló Kras. Ne yéé nchwó ewú, yéé nchwó sé wó, nkelege manwúgé lé nnó enyú détené cháḡéné, metóó ema, meko ama, démmye chónchó nnó abya melóméló ayi enyú dékwólege né deparé Jisós ájyégé mbembe. ²⁸ Nkelege ntó manwúgé lé nnó, defoó fó yé genó, cháchá eyigé bóó abi ápáa enyú ápyéé ne enyú. Depyegémbó, ewéna ébé nye ndere gepó eyi gélerege nye ebwó nnó Esowó awane nye

εβωó, ne apyeé nye enyú demye dépwó. ²⁹ Me njóge mbó gétúgέ nnó, elé enyú ne Εσωω apyeé nnó défyegé fó lé metóó εwuεwu ne Kras Jisós. Apye ntó nnó dégéné εfwyale gétú ji. ³⁰ Ne εsé ako décho amu démmye ummye bina nkane enyú débó dégέne me mmyéε ne nkane déwúu mbó nana nnó nlú mmye wye mmye.

2

Aηkwólé Jisós áshulé gemεge bwó mme ndere gepóge Jisós géleré

¹ Me nkaá chánéné nnó enyú délu bóó ama ne Kras, ne afyéε enyú εshye. Ne gejeé eyigé ji abóó ne enyú, gépye mmye εfyóó enyú mmu. Ne dénye denme ne ate ne Mendoó Ukpea, délu ne matóó malómáló ne ate, dégéné ate meshwe. ² Ndere elúmbó, nkpa enyú geka nnó déneré mampye metóó egóge me. Nkelege nnó enyú débé metóó εma, débó gejeé ne ate, δεβε meko ama, ne déférégé genó géma. ³ Délerégé fó nnó denjá gemε depwó ate, ne débwegé fó mmye nnó enyú ne depwó amu. Yémbó, sége gemεge nyú nnó dépó yéé eké genó, dépélé ate abifó nnó aηεά gemε apwó enyú. ⁴ Muú abóge genó mampye, apyegé fó ndere gépoge lé jimbiú, apye ndere gépoge ntó bóó abifó ako. ⁵ Ne gepoge nyú ntó gébé nkane eyigé Kras Jisós gébó gelú.

⁶ Yéé elé Jisós alú eké Εσωω né mati mako, agbare fó amu

wye kenké nnó alu janja ne Εσωω wó. ⁷ Yémbó, ashulé mmye jíi mme alá eké maá defwé. Ase gepóge mekwaá, ábyé ji alu εke mekwaá. ⁸ Ndere alu mekwaá wáwálé, ase gemε ji nnó apó yéé genó. Awú wye majyéé Εσωω kpáá te akame negboné mekpo unóó né mfaá gekwa. ⁹ Gétú eyigémbó Εσωω abweé ji mfaá, abelé né melu enógé εwé epwó malu mako. Achye ji mabó ami mawya ncha mapwó mabó mako. ¹⁰ Εσωω apyεmbó nnó, bóó abi álú né mfaá ne abi álú fa mme ne meló áwuú bóó, áwugé mabó Jisós, yéndégébé, átóme mánó mme. ¹¹ Ne yéndémuú ajóge nye aké, Jisós Kras alu Anya Ata ayi ápwóó amu. Ajóge mbó, achyεge mbó lé enógé mbaá Nte sé Εσωω.

¹² Aηme ba, wye ndere enyú débó déwuú mé majyéé ma gébége me nlú ne enyú, ne ushuú nana ayi me nlá mpó sé ne enyú, nkelege nnó déwúgέ majyéé ma depwó yéé ndere mbεmbe. Kwólege wye majye amimbó ne matóó nyú mako, démmyége ne εfó né metóó, mampye unó bi ulérege nnó Εσωω aferege enyú né εfwyale gabo. ¹³ Enyú dekage pye unó bina ne metóó εma, néndé elé Εσωω jimboó ne achyεge enyú εshye. Ji apyeé enyú debóó metóó mampye unó bi ji akélege. Ne alerege enyú meti εwe dépyéε ubi.

¹⁴ Ne yéndegenó eyigé dépyéε, pyége géjí, déshulége ate ndo yé mawáme

déwamégé fō ne ate.
 15 Dépyegé mbō débée matōō
 mmu pópó, muú fō ashúlégé
 fō enyú ndo nnó dépye gyéé.
 Ne enyú baá Éσωω, yéé elé
 délú né mpu bōō ube, bége
 ne gepō gelógéló, gégénégé
 eké ambe ágénege ne utuú
 né mfaá. 16 Gbárege abya
 melóméló ayi achyēge bōō
 genwá eyi gélágé byé ne metōō
 ema. Depyegé mbō, bií ebi
 Kras Jisōs akérege meso fa
 mme, me ndoó nyē ebwō
 ewómé nnó mpye utōō mbō
 nsá, nlomé gatélé mpwō.

17 Mbē ne metōō megōmegō
 ne nechóchó ne enyú ako,
 yéé ebe lé nnó manoó ma
 magbélé mme eké mmōō
 gepē né gepē eyigé nyú ndere
 dégene efwyale gétúgé matōō
 ayi défyéé ne Kras. 18 Gétú
 eyigémbō, bége ntó ne metōō
 megōmegō ne nechóchó eké
 me.

*Pōl akelege mantō Timōti ne
 Epafrudytōs né Filipi*

19 Mbó wya uméé mantó
 Timōti eta nyú mbōgé Ata Jisōs
 achyégé eshye. Akerégé eta
 wa, agarege me ndere enyú
 délú ewumbō, metōō ntó egōō
 me. 20 Yéé muú yichá ayi
 enyú ntó délú ji metōō eké
 Timōti apō. Ji asomege ntó
 nnó waá depō dékēne mbō
 chancha né enyú ewu, waá
 dékéné ah? 21 Néndé, bōō
 abifō ako apyé lé unó bi ebwō
 akélege, ápyé fō ndere Jisōs
 Kras akélege. 22 Yémbō enyú
 dékaá mē ndere Timōti aleré
 nnó ji awya gepō gelógéló.
 Néndé, ndere maá ábéé ne
 nte wuú, wyēmbō ne Timōti

apyé utōō ne me nnó dégárégé
 abya melóméló ajyēge mbē.
 23 Gétú eyigémbō ne ji alu
 maá ayi nneré metōō nnó
 ntōme achwō eta nyú ténéténé
 mbōgé ngégé ndere mpa
 wa ábéé. 24 Ne nkamé ntó
 wáwálé nnó Ata apyégé,
 mbélégé fō dōō, nchwō ngé
 enyú.

25 Ngé nnó elú galógáló nnó
 ntó kpé menjmé sé Epafrudyt-
 tus akéré meso eta nyú. Ji alu
 ntó muú ayi ese ne ji dépyéé
 utōō choncho ne ammye ntó
 choncho ne me eké muú bee
 mampye nnó abya melóméló
 ajyēge mbē. Elé ji ntó ne
 alu muú dentōō ayi enyú
 détōme nnó achwō apōō me
 ne unó bi nkélege. 26 Nkélege
 nnó ji akéré eta nyú néndé,
 ashyage mmye dōō mangé
 enyú, cháchá gébégé ji akaá
 nnó enyú déwú nnó ji améé.
 27 Abó amée wáwálé, ela
 gachyéé mbó agbó. Yémbō
 Éσωω agé ji meshwē apyē
 ji atōō, agbo wó, ne agé
 me meshwē ntó nnó ekagé
 efwyale ewéchéá ema echo
 ne ewé menwya mé. 28 Gé
 ula ubi me nkelege mantó ji
 nnó akéré meso wáwá mbō,
 nnó enyú degégé ji débē ne
 nechóchó. Ne efwyale wa
 ejámé sé dōō. 29 Achwōgé,
 sége ji ne nechóchó. Ji ntó alu
 menjmé nyú né mabo Ata. Ne
 chyēge ufōō bōō bina enógé.
 30 Néndé, ase fō genwá jii eke
 genó wó, gétúgé utōō Kras.
 Ela gachyéé mbó agbó ndere
 achwōō mampoó me né unó
 bi enyú délá gé meti manchwō
 pye wó.

3

Muú afyegé metáó ne Kras, Esɔwɔ apye ji atené cho né mbe ushu wuu

¹ Anmé ba, bégé ne nechóchó né mabɔ Ata. Me mbeé fɔ ne gepwa manyuaré nsá depɔ etiré mbɔ ngaré mé enyú, néndé depoge nye enyú. ² Ségé gébé ne bɔɔ abi ápye utáó unómé, álú eké bɔ mamye, néndé ebwá átome wye eshye nnó ásó unó ande ne ábé ankwálé Jisɔs. ³ Esé ne delú bɔɔ Esɔwɔ. Wáwálé esé ne asó esé nsá ayi wáwálé epófɔ ebwá, néndé esé denoge ji né eshye ewé Mendoó Ukpya echyegé esé. Esé dewya gempóge gétúgé genó eyigé Kras Jisɔs apye eta sé. Ne dépélé fɔ lé unó bi akwaá apye né gepoge akwaá, ndere mansó nsá. ⁴ Yéé élé me nkage mpye uno ebi me mbó mpye mé né mekɔ menyamye. Mbógé muú aferégé nnó abɔɔ nsá né unó bi ji apye né gepogé akwaá, me nlu menɔ mbe. ⁵ Néndé ábyégé me, mbélé ndɔ enée, ásó me nsó. Me nlu muú Hibru tágétágé, ntané ntoné Benjamén né melɔ Isrelí. Me mbelé mabé ukwene ante sé chánéné néndé me nlu muú ekwá bɔɔ Farasi. ⁶ Ne gétúgé mabé yimbɔ, me nkpa gechyéé, mpye echomele bɔɔ Jisɔs ágé efwyale. Ne me mbɔɔ mbelé mabé yimbɔ ako yeé ema nkwe wá. Gétú eyigémbɔ mbó nlu cho, muú ákágé shulé fɔ me ndo. ⁷ Yémbɔ yéndé unó bi me mbó mferé

nnó mpyegé mbɔɔ nsá, nse nnó ulú lé únómé, upó sé me eké genó gétúgé genó eyigé Kras apye eta wá. ⁸ Genó eyi gefó gélu nnó unó uko ebi mbó nwyá, nse ubi uko nnó élé unómé. Nkelege lé nnó nkaá Kras Jisɔs, Ata ayi me nnóge. Ji ne apwáó amu né genwá ya. Né gétú jíí me nlyáá unó uko uno, nse ubi eké debi nnó nkaá ji chánéné ne nno ⁹ mbe metáó ema ne ji. Nkélégé fɔ mantené cho né mbe ushu Esɔwɔ né mmu eshye wa, mmyeké mambélégé mabé sé bɔɔ Jus. Me nkelege mambé cho né ushu Esɔwɔ, anenege me meti gétúgé me mfyéé metáó wa ne Kras. ¹⁰ Genó géma eyigé me mfyéé ame wye gélu nnó, me nkaá Kras Jisɔs ne utó Esɔwɔ ebi upye ji akwilé né negbó. Nkelege ntó nnó ncho amu ne ji ngéné efwyale ndere ji agené, ngbó ntó nkane ji akamé negbo agboó. ¹¹ Nnó yé ema ébé nnó gébégé ngbogé Esɔwɔ apye me nkwilé né negbo.

Pɔl agarege ankwálé Jisɔs nnó ase gekágé neke jíí

¹² Epófɔ nnó me mbó mé unó bina ne epófɔ ntó nnó me nlu mé cho né mbe ushu Esɔwɔ. Yémbɔ me nlu mmye manjye wye mbe jyé. Nnó mbɔ genó eyigé Kras Jisɔs abó abelé mé eta wa. * ¹³ Anmé ba, ndoó fɔ ebwá ewame nnó mgbaré mé unó bina né amu ya. Genó géma eyigé mpyéé gélu nnó, me njígé nte unó bi

* **3:12** Elú wáwálé nnó: Unó ande élé mansɔ nsá. † **3:13** Elú wáwálé nnó: Unó bi Pɔl alyáá meso élé ebi 3:5-6.

ukoó mé né meso, mmyégé mambó ebi ulú né mbe. †
 14 Me ntome wye eshye nnó njyégé mbe né gebá eyigé nkwónégé wye mbóó nsá né mfaánebuú mbaá ayi Esòwò akuú me nnó jyé wye gétúgé genó eyigé Kras Jisòs apye eta wa. 15 Esé ako abi défyéé matóó ne Esòwò ne débéné né depò etií, débé wye ne gefógé uféré ebimbò. Mbógé muú awya ebií uféré chá, Esòwò apye nye ji akaá nnó alu gyeé. 16 Menò genó alu nnó esé deyye wye mbe dépyégé ndere Esòwò aleré mé esé. 17 Anmé ba, choge ne ate désé gekágé neke na, ne pege ntó anmé abi áwyaá gepógé gelógéló ndere esé déleré, dékwólégé ebwò. 18 Néndé, mechó ewé me nchwò gáre mbò enyú, me ngaré mé enyú ndòndò ne ndò ne nana ngarege enyú ne mansé né amé nnó gejamégé bòó áké ále lé ankwólé Kras. Yémbò, gepógé bwó gélérege nnó álú bòó abi álá kií abya ayi agárege nkane Jisòs agboó né mfaá gekwa. 19 Ne meso gébé, ágbogé Esòwò afyéé ebwó mmu ntoné mewe, néndé áse mmwólé unó unyée ula Esòwò ayi ebwó anogé. Yé apyéé gabo mmye egbóó sé ebwó, ábé lé ne nepá, áneré matóó bwó né unó mme. 20 Yémbò melò ewesé elú né mfaánebuú. Esé dégilé Ata Jisòs Kras muú alu Menchyé gerwá nnó atané wye achwó fa mme. 21 Achwógé asele nye gekpékpégé eshye ewé ji ábwólege yéndégenó gela nteé gefwa jií; akwòré

menyammye esé yina ayi alú mbòntó usòó, achye esé ayi meke ayi ashwánege eké awuú gébége ji akwilé né negbó.

4

1 Anmé ba, gétúgé unó uko ebi me ngaré mé enyú, me mbò gejeé ne enyú dòó ne nshyage mangé enyú. Enyú depyéé metóó egóó me, ne delu nsá utóó eba. Anmé ba, ténege yé ne eshye né mabò Ata.

Pòl agaré bòó Esòwò abi álú né Filipi ndere ábéé ne nesò né mmu metóó

2 Me nkpane Yudya ne Sintiche geká nnó ákwyé depòré bwó ábé meko ama né mabò Ata Jisòs Kras. 3 Ne wò nte menme ayi depyéé utóó uluá, ngarege wò wáwálé nnó, opóó andée bina ábé nesò ne ate. Ebwó apeá ammye ne me nnó dépyéé bòó áwuú abya melóméló Kras. Chóncho ntó ne Klemèñ ne bòó abifò ábó ápyéé utóó ne me. Esòwò asá mé mabò bwó né mmu ñwe bòó abi ábòó nye gerwá eyi gélagé byé.

4 Ngarege enyú ako nnó yéndégébé débé ne nechóchó, mma ñmere nké bégé ne néchóchó néndé enyú délu bòó Ata Jisòs.

5 Góógé bòó ako ágé nnó enyú delòme melu. Tégé nnó ela gachyéé Ata Jisòs achwóó. 6 Dékamégé genó gefó géchyéé enyú efwyale né metóó. Genó géké gékelege manchyé enyú efwyale, nége lé mmye défyéé géjí né amu Esòwò. Ne yéndégébé déké

dénemmye déjigé fɔ nte mantámégé Ɛsɔwɔ né unó bi ji apyéé me eta nyú. ⁷ Dépyégé mbɔ, Ɛsɔwɔ achyége enyú nesɔ né metɔ́. Ne nesɔ enínembɔ nepwɔ amu, néní nepye nye nnó matɔ́ ákwénégé enyú ne débéé fɔ ne ɛfɔ né yéndégenó eyi géchyége enyú ɛfwyale, néndé enyú défyéé matɔ́ ne Kras Jisɔs.

⁸ Anmé ba, gégé unó bi menkelege enyú défyégé ame wye na: Ferege uno bi úlú wáwálé ne ebi bɔ́ ánoqe. Ne yéndégenó eyigé Ɛsɔwɔ aselé nnó gélú gélógéló ne cho, ne eyi gabo alá pɔ́ wye. Yéndé genó eyigé bɔ́ ábɔ́ gejeé ne géjí ne mamferege dɔ́ unó bi upyéé muú ábéé ne mabɔ malómáló. Wáwálé fyége mekpɔ né unó bina, yéndégenó eyi gélómé dɔ́ ne yéndégenó eyigé bɔ́ áfége. ⁹ Ne pyége unó bi me nleré enyú ne ebi dégií eta wa. Pyége unó bi déwú me ngaré ne ebi dégené me mpyéé. Ne dépyégé mbɔ, Ɛsɔwɔ muú achyégé nesɔ né metɔ́, abéé nye ne enyú.

Ɔal atame bɔ́ Jisɔs abi álú né Filipi né ɛchyé ewé achyéé ji

¹⁰ Metɔ́ egɔ́ me dɔ́, ne ntamege Ata nnó yéé élé ebélé mé dɔ́, enyú déma téé me né ɛchyé ewé enyú détmé me. Yé élé njɔ́ mbɔ nkaá nnó enyú détéé wye me, ne élú lé nnó dégé fɔ meti mampɔ́ me wɔ́. ¹¹ Njɔ́ge mbɔ, epɔ́fɔ́ nnó me nlu gekpɔ ne nkɔ́ fɔ́ ŋka. Elú lé nnó yéé nwya genó yéé mpɔ́ ne géjí mbeá mé manjwólé

chánéné. ¹² Nkaá ndere mbeé gébége mbége amuamu ne nkaá ntó ndere mbeé gébége mbége ne unó gejamé. Mbeá ndere njwólege chánéné yéndégebé, yé nyé mgbege yé nlu lé mesa, yéé wya unó dɔ́ yéé mpɔ́ ne ubí. ¹³ Me nkage nténe yéndégebé mampye yéndé genó né ɛshyé ewé Kras achyégé me.

¹⁴ Yémbɔ éló ndere enyú déchómé amu dépoógé me né ɛfwyale wa. ¹⁵ Ne enyú bɔ́ Kras né Filipi, dékaá mé nnó élé wye enyú ne déchyéé me unó ebi me nkélége gébége débɔ́ mbe déwuú abya melóméló. Te gégébé me nlyaa enyú né gebagé mewaa Masedonia, yéé bɔ́ Jisɔs abi chá abi ápoó me ápɔ́ ekosé wye enyú. ¹⁶ Néndé yéé gébége mbɔ nlu né Tessalonika wye né gebagé mewaa Masadonia, mbɔ mpɔ́ ne genó, enyú dépoó me ndɔ́ndɔ́ ne ndɔ́. ¹⁷ Me njɔ́ge mbɔ, epɔ́fɔ́ nnó nkélege ɛchyé ewé chá, nkelege lé nnó galógáló ayi enyú dépye agbéé ne ayi enyú dépyéé me nnó Ɛsɔwɔ akaá. ¹⁸ Nkelege mampye enyú dékaá nnó unó ebi détmé Epafrudytus nnó achwɔ achyé me, me ngé. Ne újá kpaá upwɔ ndere membɔ nkélege. Unó bimɔ úlú me eké ɛchyé Ɛsɔwɔ ewé enómé gebé gelógéló. Ulu ntó eké gepége Ɛsɔwɔ eyigé ásoqé né mewé achyégé ji metɔ́ egɔ́ ji. ¹⁹ Ne Ɛsɔwɔ muú me nóge awya gefwa eyi gepwɔ amu. Ne gétúgé genó eyigé Kras Jisɔs apye eta enyú, Ɛsɔwɔ

achyεge nyε enyú unó uko εbí
 dékélege. ²⁰ Déchyégé ενόgé
 mbaá Nte sé Εσωω muú alú
 mfaánebuú τε kwyakwya.
 Amen.

Kwyakwya matame ami
Pól ne bós abi dlú ne ji átame
bós Εσωω né Filipi

²¹ Támege bós Εσωω ako
 εwú gétúgé álú bós Kras Jisós.
 Aηmé abi álu fa ne me álós
 enyú matame. ²² Bós Εσωω
 ako abi álú ntó wé álós enyú
 matame. Cháchá abi álu né
 dachi Sesa mfwa Rom alós
 enyú matame. ²³ Nnenemmyε
 nnó Ata Jisós Kras aléré enyú
 ako galógáló. Amen.

ŊWE ayi Pól ásamé mbaá εchomele bɔ́ɔ Kras né Kolosiya

Matame

¹ Me Pól muú Εσωω apye nnó mbe ngbá Kras Jisɔs ne nsáme ηwe yina. Nlú fa choncho ne menme se Timoti.

² Esé détame ηwe yina eta nyú bɔ́ɔ Εσωω né melo Kolosiya. Enyú abi delu aηme se abi déchome mmye ne Jisɔs Kras ne dékwlege ji ne metɔ́ɔ ema. Dénenemmye nnó Nte se Εσωω εbɔ́ɔ ne Ata se Jisɔs Kras alere enyú galógál, ápye enyú debe ne nesɔ.

*Pól anenemmye mbaá
Εσωω gétúgέ bɔ́ɔ Kolosiya*

³ Esé deke dénemmye yéndégébé gétúgέ nyú, détamege Εσωω Nte Ata sé Jisɔs Kras. ⁴ Esé détamege Εσωω gétúgέ dewuú nnó enyú défyéé metɔ́ɔ ne Kras Jisɔs, ne debɔ́ɔ nto gejeé ne ate bɔ́ɔ Εσωω ako. ⁵ Enyú dépyéé mbɔ gétúgέ déneré metɔ́ɔ né unó bi Εσωω ákwyε me ábelé eta nyú né mfaánebuú. Genó eyi gepyε enyú déneré metɔ́ɔ né unó bimbɔ élé wáwálé ayi atanege né abya melóméló ayi enyú debɔ́ɔ mbe dewuú. ⁶ Abya melóméló yimbɔ ásanenge ajye yéndé mbaá fa né mme, apye bɔ́ɔ ákworege gepɔge bwó. Ne gejamégé bɔ́ɔ áfyéé metɔ́ɔ ne ji, wyε ndere abɔ apye nya ne nyú te gébé eyigé enyú dewuú

ji. Ne dékaá wáwálé ndere Εσωω alerege ulɔ́ɔ melu bií mbaá bɔ́ɔ ako. ⁷ Elé Εpafras ne apye enyú dékaá abya melóméló yina. Esé débɔ́ɔ gejeé ne ji dɔ́ɔ. Ji alu nte muú utɔ́ɔ ayi apye utɔ́ɔ dɔ́ɔ ne esé chocho. Ji alu maá utɔ́ɔ ayi apye utɔ́ɔ Kras gétúgέ ese ne metɔ́ɔ wuú ema. ⁸ Ji ntó ne agare ese gefɔ́ɔ eyigé enyú debɔ́ɔ gejeé ne ate bɔ́ɔ Εσωω. Elé Mendoó Ukpea ne epye enyú debɔ́ɔ gejeé eyigémbɔ.

⁹ Getú eyigémbɔ, ne te bií bi ese dewuú abya nyú, dela depwyaá fɔ manenemmye gétúgέ nyú. Ese dénemmye degígé Εσωω nnó apye enyú dékaá chanéné genó eyigé ji ashuú mampye mbaá bɔ́ɔ bií. Ne nnó achye enyú defɔ́ɔ deko εtire Mendoó wuú εchyege. ¹⁰ Enyú débεgέ ne defɔ́ɔ εtire mbɔ, débεé nye ne genwá eyige Ata akεlege ne dépye nye yéndégenó eyi gegɔ́ɔ ji metɔ́ɔ. Ne délerege nye ulɔ́ɔ melú matimati ne dékágé nye depɔre Εσωω déjye mbe mbe. ¹¹ Dénemmye ntó nnó Εσωω ase utó bií uko ebi upwɔ́ɔ amu, apye enyú détene ne εshye nnó yéndégenó eyi gepyε, enyú dékóge wyε metɔ́ɔ kóge déjyege mbe ne nechóchó, ¹² déchyege matame mbaá nte se muú apye enyú dekwane mambɔ unó ebi nyú, ebi Εσωω akarége mbaá bɔ́ɔ bií, ebi ji akwyε abelé né melu ewe gengbɔ jí gέgenege. ¹³ Ji ne afere esé né uto muú ayi ágbárégé gefwa jí né melu gemua, ase esé défe né melu

gefɔgɛ maá wuu ayi ji abɔɔ gejeé ne ji dɔɔ. ¹⁴ Elé gétúgɛ maá wuu yina ne ji áwené gemége esé, ewéna eleré nnó ji ajinte gabo se.

Gefɔgɛ muú ayi Kras alú ne utɔɔ ebi ji apyé

¹⁵ Maá wuu yina ne alu muú ayi esé dégéné, ne ji ne alu mekpɛé Eɔwɔ muú esé dela dégéné fɔ. Ne wye nkane maá mbe awyaá uto né ulaá gepú, mbɔntó ne Kras awyaá uto bi upwɔɔ unó uko ebi Eɔwɔ ákwyéé ¹⁶ néndé unó uko ebi Eɔwɔ akwyéé né mfaánebuú ne fa mme uke ne ji. Yé ebe lé ebi dégéné ne ebi délá dégene, chóncho ne aló yé ebelé ákpakpa ne afwa ne yéndé gefɔgɛ uto bi úlú. Yéndé genó eyigé Eɔwɔ akwyéé gekɛ ne ji ne úlú élé nnó uchyege ji ηgɔ. ¹⁷ Gemege nnó yéndégenó gebɛ, ji alu mɛ. Ne ji ne apyé unó uko úlú né malu bwɔ. ¹⁸ Ji ne alu muú kpaá echomele bɔɔ bií ewé elú menyammye wuu. Ne ji ne aló ula echomele ewéna. Ji ne alú muú mbe mankwilé né negbo, alá máge agboó se. Ewéna epyémbɔ nnó ji ne abɛ menɔ mbe né mbaá unó uko, ¹⁹ néndé Eɔwɔ jimbɔɔ ne egɔɔ ji nnó Kras abɛ ne gepɔ jí geko, ²⁰ nnó bɔɔ akɛ ne Kras akéré eta wuu. Gétúgɛ manó maá wuu ami machyɛ mme gébége ji agboó né mfaá gekwa, Eɔwɔ apyé nnó yéndé genó eyi gelu fa mme ne ebi mfaánebuú ube né nesɔ ne ji. ²¹ Ne enyú dékaá nnó, mbe mbe enyú ambɔɔ debɔ defa mbwa ne Eɔwɔ,

dela bɔɔ mawame bií gétúgɛ ubobo unó bi enyú déferege ne dépye. ²² Yémbɔ nana ji aja enyú déchwɔ ji mmye gétúgɛ negbo eníné maá wuu agboó ndere mekwaá nnó ji apyé enyú détene né mbe ushu wuu ndere bɔɔ ukpea, bɔɔ abi alá pɔ ne deba né mmye, abi Eɔwɔ alá garege fɔ nnó ákwe mpa. ²³ Enyú debɔ mamfyege wye metɔɔ ne Kras detene ne eshye. Délyage fɔ manéré metɔɔ né unó bi enyú déwuú né abya melóméló. Abya melóméló yina ne bɔɔ ágáregé né yéndé mbaá fa mme, ne Eɔwɔ ajya me Pɔl nnó mbe méngaré abya melóméló yina ntó.

Utɔɔ bi Pɔl apyéé né echomele bɔɔ Kras

²⁴ Ne nana metɔɔ egɔɔ me né efwyale ewe ngene gétúgɛ nyú. Me ngene efwyale ewéna né menyammye nnó me nnere mangɛ efwyale ewé bɔɔ echomele Jisɔs álu mangɛ wye ndere Kras abɔ agene gétúgɛ menyammye wuu ayi alu echomele bɔɔ bií. ²⁵ Eɔwɔ ajya me nnó mbe muú utɔɔ wuu né echomele bɔɔ bií ewéna. Ne utɔɔ ebi ji afyee me né amu úlú nnó me nnere mampye enyú dekaá meko mejɔɔ wuu chanéné. ²⁶ Abya melóméló yina ne Eɔwɔ ábelé nya bibí mbaá bɔɔ abi nya mbe mbe ako. Nana apyé bɔɔ bií akaá ji gbɔgɔnɔ. ²⁷ Bɔɔ bií bina ne ji ájyaá nnó ápye ebwɔ ákaá nnó genó eyige ji ábelé nya bibí mbaá bɔɔ bií gelɔ kpaá gepwɔ amu. Ne genó eyigémbɔ élé Kras

muu ajwalege ne enyú bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus. Ewémbɔ etene nnó enyú ntó déneré metɔɔ wáwálé nnó dénye nye gekpékpégé gefwa jíi ulua ne Kras. ²⁸ Nderere elúmbɔ, esé degarege bɔɔ abya Kras. Dekwelege ebwɔ mbeé ne délerege ebwɔ abya Kras ne denɔa deko. Depyembɔ nnó gébégé yéndémuú ayi áchóme mmye ne Kras atenege né mbé ushu Esɔwɔ, abe ndere muú ayi ábené né depɔré Esɔwɔ. ²⁹ Elé gétúgé unó bina ne me mfyéé eshye wa meko nnó mpye utɔɔ bina, ebi ulerege gekpékpége eshye ewé Kras achyége me.

2

¹ Me nkélegé enyú dekaa ndere me mmye ne eshye mampyége utɔɔ gétúgé nyú ne bɔɔ Esɔwɔ abi alú né Laodisha chóncho ne gejamégé abi me nla nlú dantuú ntó amé ne ebwɔ. ² Me mpye mbɔ nnó mfyéé enyú ako eshye nnó gejeé eyigé enyú debɔɔ ne ate genywere enyú. Ne nkélege enyú déneré mankaa genó eyigé Esɔwɔ ábelé nya bíbí, nnó enyú débé ne gefɔgé metɔɔ ewé ela enyigé fɔ. Ne genó eyigémbɔ elé Kras Jimbɔɔ. ³ Elé Kras ne apyéé nnó esé débé ne defɔɔ ne denɔa dékágé unó. Unó bina ne uchwɔɔ ne gefwa eyi gepwɔɔ ámu, eyigé Esɔwɔ ábɔ ábelé nya bíbí.

⁴ Me njógé mbɔ nnó ékágé enyú delyaá muú fɔ akpa gélɔge mejɔɔ abwólé enyú. ⁵ Kágé nnó ye elé me nla mpɔ

ne enyú ewú mbɔ, metɔɔ wa elú ne enyú yéndégébé. Ne metɔɔ egɔɔ me ndere nwuú nnó enyú défyé metɔɔ ne Kras ne nnó decho mmye ne ate dégbarege yéndégenó chánéné.

Belege genwáge nyú ndere bɔɔ abi áchome mmye ne Kras

⁶ Ne te mbaá enyú dekame nnó Kras Jisɔs abe Ata nyu, belege genwáge nyú ndere bɔɔ abi áchome mmye ne ji. ⁷ Pérégé wye uka nyú mme chánéné ndere déchomé mmye ne Kras, débé eke genɔɔ eyi gefyéé maka aje te mme. Gbarege uno ebi álere enyu dékame ne ubi chánéné. Ne tamege wye Esɔwɔ gétúgé unó uko ebi ji apyéé.

⁸ Sege gebé nnó ékágé muú fɔ abɔ gélɔge mejɔɔ ne denɔa akwaá abwólé enyú dekwe éké afwe mbaá unó ebi ebwɔ alérégé. Unó bi ebwɔ alérégé utanege fɔ mbaá Kras utanege elé mbaá gépógé akwaá ne aló nchye abi ágbarege gefwa fa mme. ⁹ Dékámégé fɔ ábwólé enyú néndé elé Kras ne áchwɔɔ ndere mekwaa ne áwyaá gépógé Esɔwɔ geko. ¹⁰ Ne ndéré enyú ntó dechome mmye ne Kras, ye geno fɔ eyi gelii enyu né depɔre Esɔwɔ gepɔ, nendé Kras ne apwɔɔ unó uko bi ugbarege gefwa ne ebi uwyaaá utó né mfaá ne mme.

¹¹ Nderé enyú dechome mmye né Kras, elu éké nsɔ ne asɔɔ enyú. Epɔ fɔ nsɔ ayi akwaá asɔɔ ne amu. Ne nsɔ yimbɔ alú nnó Kras afere

né menyammye nyu gepoge mekwaa eyi gétene ji apye gabo. ¹² Gébégé áwyaá enyú manaá Eσωω, genó eyi gepyee gelu nnó, aníí ntó enyú ne Kras. Né gébé eyigé mbəntó, Eσωω apye enyú dekwilé né negbo ne Kras gétúgέ dekame ne uto Eσωω ebimbə, nnó apyee Kras akwilé né negbo. ¹³ Mbε mbe enyu debə depyee gabo gétúgέ alá lu dansə enyú nsə áyi átome ne Kras. Ndere elúmbə, enyú debə degbo né depore Eσωω. Yémbə Eσωω ajinte gabo se meko ne apye ese debə genwá choncho ne Kras. ¹⁴ Ati amma mpa né mmú ηwe ayi alerege nnó esé dekwe mpa, choncho ne mabe ayi atome ne ama mpa yimbə. Achə ji kanka ndere áwəmé ji né mfaá gekwa. ¹⁵ Né mfaá gekwa eyigémbə, Kras áwá gelúgέ aló nchye ako abi ágbárégé gefwa ne abi áwyaá uto. Ne achyee ebwó mekpo unós né mbe ushu bós ako ndere ji apwós ebwó gébégέ ji agboó mfaá gekwa.

¹⁶ Ndere elúmbə, déwúgέ fə mejós ewé bós ajógé nnó enyú delu gye gétúgέ unó abi enyú denyε ne ebi denyúú. Ne gétúgέ delá denyee fə ufós mapaá ayifə nderé epaá ηme neke, mfaá meke ne epaá bií uwyua. ¹⁷ Unó nkane bina ulú lé dendoré unó bi uchwós nyε. Ne toígése genó eyigé unó bina ulérégέ elé Kras. ¹⁸ Ndere elúmbə, dekámégé fə ne bós abi áshyíí wye nnó muú nyú abə mánshule geme jíí mme ne nnó debə manoge

wye makiénné Eσωω nderé ebwó ápye. Ebwó ábwólege enyú nnó dépyége unó bina. Agaré nnó Eσωω alere ebwó unó né ame gejya. Yémbə unó bina utanégέ ebwó né metós ne upyee ebwó ábwεge mmye. Ne wáwálé alu nnó unó bi ebwó alérégέ ulú lé ubyankwə unó. ¹⁹ Ne ebwó áfa mbwa ne Kras muú alu ndere mekpo né mbaá menyammye. Elé Kras ne apye nnó menyammye akene chanéné ne ji ne apyee nnó upə menyammye uko ucho mbaá ama. Anós mali ne ufere ne ápyee nnó upə menyammye uko uchome mbaá ama nnó menyammye awene ndere Eσωω aké ébé.

Ula nnó enyú délu nóge ubyankwə mabe

²⁰ Te mbaá enyú degboó ne Kras, ewena elere nnó Eσωω afere enyú né uto aló nchye. Aló nchye apə sé ne utó bi ápyee enyú dewuú ne ebwó. Ndere elúmbə, ula nnó enyú delu depyee depə eke bós abi alú bós mme? Ula nnó enyú delu nóge mabe ayi bós áfyee nnó: ²¹ “Dégbárégé gefogé geno eyigé na. Dényégé eyi ne détagé eyigé na?” ²² Ufós mabe yina alú le mabe akwaá ne unó bi ebwó alérégέ. Aji átome le ne unó mme ebi muú apyεge me ubi ula ubyankwə unó. ²³ Mabe yina ápye eke áfyee muú defós, néndé alérégέ bós nnó ábó gejeé mampyégé unó bi ulere nnó ebwó álu bós Eσωω, aleregέ bós nnó abwεge fə mmye. Apye bós atulege

mmye detu, yémbò mabe yina apó ne uto mangbe muú nnó abógé fò gejeé mampyege gabo.

3

¹ Geḡwá geké eyigé Èsòwò achye enyú gelu wye eké ji apye enyú dekeré né geḡwá ne Kras. Nḡere elúmbò, nerege mató nyú né mbaá unó bi ulú né mfaánebuú né mbaá ayi Kras ajwòle né egebe ebwònye Èsòwò. ² Belegé wye ufere nyú né depòré mfaánebuú, debélégé fò mbaá depòré mme. ³ Kage nno enyu debò degbo me ne geḡwáge nyu gélú né amu Kras muú alu chóncho ne Èsòwò. ⁴ Ne gébégé Kras muú achyege enyu geḡwá eyigé na amage kere meso fa mme, enyú ntó debéé nye wyee ne gekpekepege ḡgò wuú.

Geḡwá gekwene ne eyi geké

⁵ Nḡéré elúmbò, ferege amu kan̄ka né yéndégenó eyi gebó getome ne gekwenege geḡwá eyigé enyú debò dewyaá fa mme. Dekwòlege se depòré manane tametame ne yéndé gepò eyi gegboó mmye. Déferégé fò gabo mampye, ne débégé fò ne mmwólé né gefwa. Deke depye mbò dechyege geji enógé ewé debò manchyé Èsòwò. ⁶ Elé gétúgé unó bina ne Èsòwò achyege nye efwyale mbaá bòó abi alá nogé ji. ⁷ Mbò ne geḡwáge nyu gebò gelu nya gébégé enyu depyéé ufóó uno bina.

⁸ Yémbò, nana depyege se ufóó unó bina. Desòge

se metóó ne ate, debálégé se metóó, depyege fò nchye. Déchòge bòó mabò. Ne dékámégé fò mejóó mebomebo etanege enyú né meno. ⁹ Èkágé debyòge gebyò mbaá ate, nendé defere me gekwenege geḡwá nyu ne gekwenege gepò eyi debò déwyaá défómé nḡere muu áfomege gekwenege nkú. ¹⁰ Ne nana enyú defye gepò geké nḡere muu áfyéé nkú meke. Ele gepò eyigé na ne Èsòwò muú ákwyeégé geji áchyege enyu nnó enyu débe eke ji, nnó ápyéé enyú dekaá ji chánéné. ¹¹ Né geḡwá geké eyigé na, an̄gya apò se né gélúágé bòó Èsòwò. Yé wò olú lé muú jus ye muú ayi ála pò muú jus, yé asò wò nsò ye asò wò, ye olú lé chogéchogé, yé olú mefwe, yé olú mmyemmye jyé, ewémbò epye ye genó wó. Genó eyi geḡeá geme gepwóó elé Kras, ne ji alu né mmu matóó ufóó bòó bina ako.

¹² Te mbaá Èsòwò ajaá enyú nnó debe bòó bií, enyú delu bòó ukpea ne ji agboó ne enyú dóó. Nḡéré elúmbò, bege ne gepò eyi gelérégé nnó enyú dégene ate meshwe, delòme melu, débwège fò mmye, désele depòré nyu peré, ne dekoge metóó né uno bi bòó ápyéé. ¹³ Debó mambyage ntó depò etire ate an̄me apye. Nte men̄me apyege genó eyi gesóó enyú metóó, jige ji nte. Enyú debò manjigé nte gabo ayi ate an̄me apye ne enyú, wye nḡere Ata Jisòs ajinte gabo awe nyu. ¹⁴ Menò genó ayi enyú debòó mampye, ayi apwóó unó bina

uko alu nnó enyú debɔ gejeé ne atɛ, néndé gejeé ne gepye bɔɔ áchóme mmyɛ ne atɛ chánéné. ¹⁵ Pyege wye unó gefɔɔ eyige nesɔ eniné Kras áchyege nebeé né muú matɔɔ nyu néndé élé gétúgɛ Ɛsɔwɔ akelégɛ nnó enyú debé né nesɔ, ne ji akuú enyú. Choge mmyɛ ne atɛ, debɛ ndere upɔ menyammyɛ uchome né menyammyɛ ama, nnó detámégɛ ji né unó bi ji apyɛɛ. ¹⁶ Gɔge abya Kras abɛ enyú né matɔɔ gbene. Lérégɛ ji mbaá atɛ ne chyge atɛ majye né denɔa deko. Kwage makwa ayi atanegɛ né bɔ ɲwe Ɛsɔwɔ ne ayi atomé ne Kras ne ayi Mendoó Ukpea elerege. Kwage áji ne metɔɔ megɔmegɔ né mbaa Ɛsɔwɔ. ¹⁷ Ne yéndégenó eyigé enyú dépyéé, ye déjógɛ lé mejɔɔ, yé depyé lé unó, pyegé ubí ukó gefɔɔ eyi gelérege nnó enyú delu bɔɔ Ata Jisɔs. Deke ne ji detamégɛ nte se Ɛsɔwɔ yéndégébé.

Pɔl achyege majye mbaá mala upú bɔɔ Ɛsɔwɔ

¹⁸ Enyú andeé anɔ wúgɛ ne anɔ nyú yéndégébé, mbɔ ne andeé abi áfyéé metɔɔ ne Ata ápyéé.

¹⁹ Enyú anɔ, yéndémuú nyu abɔgɛ gejeé ne mendée wuú. Ɛkágɛ achyege ji genyane.

²⁰ Enyú baá, wúgɛ ne ama ne antɛ nyú yéndégébé néndé ge genó eyigé gepyéé metɔɔ egɔɔ Ata mbɔ.

²¹ Enyú antɛ, ɛkágɛ depyege matɔɔ asɔge baá nyú, deke depye mbɔ defyéé ɛbwɔ

gebwa mmyɛ ne apyɛ se genó gelógélɔ.

²² Enyú afwe yéndégébé wugé né bɔɔ abi abɔɔ enyú fa mme. Deke depyéé utɔɔ nyú, ɛkágɛ dépyege lé nnó ɛbwɔ agéné utɔɔ bi enyú depyé ne áféége enyú. Pyége utɔɔ nyú metɔɔ ema gétúgɛ denógɛ Ata. ²³ Yéndé utɔɔ bi achyege enyú nnó depye, pyege ubi chánéné ne metɔɔ ema, ndere bɔɔ abi apyɛ lé utɔɔ Ata, épó fɔ lé mbaá akwaá. ²⁴ Ne kágɛ nnó Ata achyege nye enyú nsa. Ne nsa yimbɔ élé unó bi ji ákwyéé ábelé mbaá bɔɔ bií. Ne yende utɔɔ ɛbi enyu depyéé, depyéé mbɔ élé mbaa Kras muú abɔɔ enyú. ²⁵ Yéndémuú ayi apyɛ gabo agene nye ɛfwyale nderé ji apyɛɛ gabo néndé Ɛsɔwɔ asɔɔ mpa yéndémuú alerégɛ fɔ aɲɔya.

4

Majye ami Pɔl ama chyeé

¹ Enyú bɔɔ abi dewyaá afwe, pyege galógálɔ ne ɛbwɔ ne unó bi úlú cho. Tégɛ ntó nnó enyú dewyaá muú ayi abɔɔ enyú né mfaánebuú.

² Débégɛ fɔ ne gepwa manenemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ. Ne fyege amɛ nyú né mbaá unó bi enyú denenemmyɛ, chyge ntó matáme mbaá Ɛsɔwɔ. ³ Deke denénemmyɛ fyege ese ntó né mmyemenene nyú, dégigɛ Ɛsɔwɔ nnó apyéé esé dege meti déléérégɛ bɔɔ mekomejɔɔ Kras ayi ji ábelé nya bibií. Ne élé gétúgɛ abya melómélɔ yina ne me nkpeɛne

né deno. ⁴ Nεgemmye nnó me ngaré mekomejóó yina gefoó eyigé boó akage ji chanéné ndéré mbóó mangare.

⁵ Bege ne denḡa né gefoó eyigé enyú dekene né gelúagé boó abi alá fyε metoó ne Jisós wó. Yéndé meti ewé enyú dégege, déchoḡe fó gébé mangaré ebwó mekomejóó. ⁶ Bege ne denḡare mejóó melóméló né meno nnó ebwó áké awuú genó eyigé enyú dejóḡé, matoó ágóḡé ebwó. Deke depye mbó dekage nye mashuú meko mbaá yéndégenó eyigé ebwó agige enyú.

Kwyakwya matame ami Pól atamege ebwó

⁷ Menme se Tikikós achwóḡe, agaréḡé nye enyú genó eyi gepyéé ne me. Esé débó gejeé ne ji doó, ne alú nte menme ayi apyéé utóó ne esé chóncho ne apyéé utóó Ata ne metoó wuú ema. ⁸ Ula bi me ntóme ji eta nyú úlú nnó achwóḡe, agaré enyú ndéré depó dekene wena ne esé nnó afye enyú eshye. ⁹ Ebwó ne menme se Onesimus muú meló nyú ne áchwóó. Esé debó gejeé ne Onesimus doó. Ne ji ntó apyéé utóó Ata chánéné. Ebwó achwóḡe agaréḡé nye enyú yéndégenó eyi gepyéé ne esé wena.

¹⁰ Aristakós nte menme se ayi delu fa né deno ne me alóó enyú matame. Makós ayi alu mbéé Banabas atamege ntó enyu. Ji alu muú ayi me ngaré me enyú nnó mbóḡe ji achwóḡe sege ji amu apea. ¹¹ Jisós ayi akuú ji ntó nnó

Justós alóó enyú matame. Né géluagé boó ako abi ápye utóó ne me elé boó bina aléé ne álu boó Jus. Ebwó bina ne ábane me nnó dégaréḡé abya gefwage Esowó. Ebwó ápoó me kpaá ápwó.

¹² Epafras muú melo nyú alóó nto enyú matame. Ji alu maá utóó Kras Jisós. Ji anenemmye yéndéḡébé gétúḡé nyú apwyaá fó. Anenemmye nnó Esowó apye enyú déténe ne eshye ndére boó abi ábené né depó etií, ne nnó debe ne gefóḡe metoó ewe elá enyige fó mankaá genó eyigé Esowó akeléḡé nnó enyú depyege. ¹³ Ne me ngaréḡé enyú ndere ntesé wuú nnó ji apyéé utóó ne eshye nnó apóó enyú ne boó Esowó abi álu né Laodisha ne abi Hirapolis. ¹⁴ Menme se Lukase mepye mamee ayi debó gejeé ne ji doó, ebwó ne Damas átamege enyú.

¹⁵ Tamege anme se abi alú né melo Laodisha. Tamege ntó Nyfa menme se ayi mendéé choncho ne boó echomele Jisós abi anywerege né gepu jíí. ¹⁶ Dejóḡé ḡwe yina dewúḡé, mmyege mmye ájóó ntó ji mbaá echomele boó Jisós abi alú né Laodisha. Ne enyú ntó jóḡé ḡwe ayi me nsame abi Laodisha. ¹⁷ Gárege Akipus nnó ammye mmye anéré utóó ebi Ata achyéé ji nnó apye.

¹⁸ Membóó Pól ne nsame kwyakwya matame amina ne ebwó wa. Tege nnó me nlú né gépúḡé deno. Nnenemmye nnó Esowó áléréḡé enyú galóḡáló.

**Ἡμεῖς μὲν αἰγιῶνος
ἀσάμει μβαά
ἐχόμενοι τοῦ Κράσ
ἐν
Τεσσαλονικῆ**

Matame

¹ Me Pól ne nsame ἡμεῖς yina. Silvanos ebwó ne Timóti choncho ne me délóó enyú matame. Me ntóme ἡμεῖς yina eta nyú bɔ́ó echomele Jisós né melo Tessalonika, enyú abi délu bɔ́ó Nte sé Esɔwɔ ne Ata Jisós Kras. Nnennemye nnó Nte sé Esɔwɔ ne Ata Jisós Kras álerégé enyú galógáló, apye enyú débe né nesɔ.

Gefɔ́ó eyigé bɔ́ó Tessalonika abi áfyéé metɔ́ó ne Kras ábele gerwá gebwá

² Yéndégébé esé deké dénnemmye, détamégé Esɔwɔ gétúgέ enyú ako, ne défyéé enyú né mmyemenene sé. ³ Ndere dénnemmye mbaá Esɔwɔ Nte se esé ako, détéé unó ulúúló ebi enyú dépye gétúgέ défyéé metɔ́ó ne ji. Détéé utɔ́ó ebi enyú dépyé ne eshye gétúgέ débɔ́ó gejeé ne ji. Détéé ntó ndere enyú dékoge metɔ́ó gétúgέ déneré metɔ́ó ne Ata sé Jisós Kras. ⁴ Anme sé, esé dékaá nnó Esɔwɔ abɔ́ gejeé ne enyú, ne ajya enyú nnó débe bɔ́ó bíí. ⁵ Néndé gébégé esé déchwɔ́ó ne abya melóméló eta nyú, déchwɔ́ó fɔ́ ne mekomejɔ́ó jiji wɔ́, déchwɔ́ó ntó ne eshye ewé Mendoó Ukpea echyegé. Ne esé dékaá chanéné nnó abya

melóméló yimbɔ́ alu wáwálé. Enyú dékaá ntó gefɔ́gέ gepɔ́ eyigé esé déwyaá gébégé délu ne enyú, ne délu nya mbó né galógáló nyú. ⁶ Enyú ntó dékwɔ́le wye gekagé neke ne sé ne eyigé Ata. Yé elé bɔ́ó achyéé enyú efwyale gétúgέ abya melóméló, enyú dékame wye ne ji ne nechóchó. Ne elé Mendoó Ukpea ne echyegé enyú nechóchó eniné na. ⁷ Ndere enyú dépyéé mbó, délá bɔ́ó abi áhémé ako abi áfyéé metɔ́ó ne Kras né gebage mewaá Masedonia ne Akaya abɔ́ó mankwɔ́le gekage nekene bwá. ⁸ Enyú dépyé fɔ́ mekomejɔ́ó Ata asane wye elé né gebage mewaá Masedonia ne Akaya gejigeji wɔ́, yéndé mbaá bɔ́ó akaá gefɔ́gέ metɔ́ó ewé enyú défyéé ne Esɔwɔ. Getu eyigémbɔ́ esé debɔ́ó sé mangaré ebwɔ́ genó wɔ́, ⁹ néndé ebwɔ́ ambɔ́ó ágárege gefɔ́ó eyigé enyú déséle esé gébégé déchwɔ́ó lo mangaré abya melóméló eta nyú. Agárege ntó ndere enyú délyaá aló uka, dénógé lé Esɔwɔ. Nana enyú dénógé Esɔwɔ ayi mbóó, muú alú mebe. ¹⁰ Agárege ntó ndere enyú dégilé Maá wuú nnó atanegé nye mfaánebuú achwɔ́ fa mme. Maá wuú yimbɔ́ elé Jisós, muú ji apye akwilé né negboó. Elé Jisós ne aferege esé né metɔ́ó usɔ́ó ewé Esɔwɔ alerege nye gébégé aké asɔ́ó mpa.

2

Utɔ́ó Pól né Tessalonika

1 Αημέ sé, ενυύ ambóó dékaá nnó neke ενινέ εσε déchwóó ετα nyú neno fó mme detu wó.

2 Gemεgέ nnó εσε déchwóó εwú débó délu né meló Filipi. Ενυύ dékaá ndere bóó abi éwú áchyeé εσε εfwyale ne mashye ami εbwó áshyeé εσε. Yémbó Εσωω afye εσε εshye nnó déchwóó dégare ενυύ abyá melóméló ayi ji áchyeé, ye elé bóó átene ukpene ne εσε.

3 Gegé ye nnó genó eyigé εσε dégaré ενυύ gelú wáwálé. Uferé uboubo upó mmu, ye démbwólé ntó depó mmu. 4 Εσε dégarege lé genó eyigé Εσωω akelege nnó εσε dégarégé. Ji achere εσε, agé nnó εσε dékwane mambé bóó abi ji áfyéé εbwó abyá melóméló né amu nnó dégarégé. Ne εσε démmye fó nnó dépye genó eyi gegóó ákwaá metóó, dépyéé elé genó eyi gegóó Εσωω muú áchérege matóó se.

5 Ενυύ dékaá chánéné nnó εσε déchwóó fó ετα nyú ne gelogé mejóó wó, ye εbe elé manme ενυύ gemuá ame nnó désé unó nyú. Εσωω alu ntése nnó njogé wáwálé.

6 Εσε debóó démmye fó nnó bóó áfεge εσε. Ye εbe elé ενυύ, ye bóó abi cha εσε dékelege fó. 7 Εσε ndere ángbá Kras, débóó delú cho mangii nnó ενυύ déchyege εσε unó bi dékelege, yembó εσε dépye fó mbó wó, delú pere ne ενυύ, dégbare ενυύ chánéné ndere mmabu ágbárege baá bií.

8 Gétúgέ gejeé eyigé εσε débóó ne ενυύ dóó, dépye fó nnó ενυύ dékaá lé abyá melóméló

Εσωω jiji wó, dékpome mmye manchyéé genwá gesé nnó dépoó ενυύ néndé εσε débóó gejeé ne ενυύ dóó. 9 Αημε ba, nferé nnó ενυύ delú teé utóó ebi εσε ambóó dépyeé désóó njújú. Dépye utóó utuú ne ηwomesé nnó ékágé déneré muú fó metuú mmye ndere dégarege ενυύ abyá melóméló ayi Εσωω achyeé.

10 Ενυύ dege ndere gepógé sé gelu, ne Εσωω ntó akaá ndere εσε délere gepó gelógéló ne ενυύ abi défyéé metóó ne Kras. Εσε debóó délu pópó ne cho né mbe ushu Εσωω ne dépyeé fó genó eyigé bóó ákage shulege εσε ndo wó.

11 Ne dékaá ntó nnó unó bi εσε dépye nya ne ενυύ, ulú wye ndere nte apye ne baá bií. 12 Εσε défyéé ενυύ εshye, dépyeé matóó ákwenege ενυύ né mmu, ne dékpeage ενυύ nnó débε ne genwá eyigé Εσωω akelege. Εσωω ne akuú ενυύ nnó dénye gefwa jii ne nnó débóó ntó gekpekepegé ηgó wuú.

13 Ne εσε détamege ntó Εσωω yéndégébé néndé, gébégé ενυύ déwuú mekomejóó Εσωω ayi εσε dégare ενυύ, dese fó ji éké mekomejóó ákwaá wó. Désé ji ndere mekomejóó Εσωω, ne mbó ne ji alu wáwálé. Ne mekomejóó yimbó alú pyeé utóó né genwáge nyú abi défyéé metóó ne Εσωω.

14 Αημέ εσε, me njogé mbó néndé, genó eyi gepye ne ενυύ, gepye ntó ne machomele bóó Εσωω abi áfyε metóó ne Kras Jisós né gebagé

mewaá Judiya. Bóó melo nyú ápye enyú dége efwyale wye ndere bóó Jus abi alu né gebagé mewaá Judiya ápyeé ayme abi álu ewu ágene. ¹⁵ Elé bóó Jus ne ápye áwáne Atá Jisós ne bóó ekpávè Éσωω fò, wye elé bóó Jus ne ábuú esé né malu ayi dégarege meko mejóó Éσωω wye. Metóó esóó Éσωω ne ebwó. Ne ebwó álu bóó mawáme mbaá bóó ako. ¹⁶ Ammye mamgbége esé nnó ékágé dégaré bóó abi alá pò bóó Jus mekomejóó Éσωω ayi ákage pye Éσωω áferé ebwó né efwyale gabo. Ndere ápyeé mbó, ágbége gabo bwó mfaá gabo kpaá te akwonegé ndere Éσωω akélege nnó akwane. Ne nana metóó esó Éσωω. Ela gachyee achyee ebwó efwyale.

Pól akélege ma manjye gé aymé né Tessalonika

¹⁷ Aymé esé, bóó ábú esé délyaa enyú meshwemeshwe. Ne yé elé bóó ápyeé esé délyaa enyú né mboó gébé, délu teé wye enyú yéndégébé. Ne te ndere esé débóó gejeé ne enyú dóó, demmye ne eshye nnó déchwó détuú mashu ne ate. ¹⁸ Wáwálé esé débóó delu ma manchwó tuú mashu ne enyú. Me mbóó Pól mmua me ndondo ne ndó manchwó yémbó danchómeló agbe esé meti. ¹⁹ Esé debóó délu ma manchwó tuú mashu ne enyú néndé elé enyú ne esé déneré metóó chánéné nnó défyé metóó ne Jisós chánéné. Enyú ne dépyeé nnó esé debe ne nechóchó. Ne né bíí ebi Jisós Kras akerege meso fa mme, enyú ne depye nye esé débéé

ne gempáge né mbe ushu Ata Jisós nnó dépye utóó se chánéné. ²⁰ Elu wáwálé nnó enyú ne dépyeé nnó esé débóó ngó ne nnó debe ne nechóchó.

3

¹ Ne ndere esé dékelege nnó déma détuú mashu ne enyú, dégége nnó dékagé ko sé metóó ndere delá dépóó ne enyú, défere nnó elú galógáló nnó esé ne Silas dékpe delá né melo Atens, ² détuú menme sé Timóti eta nyú. Ji apye utóó Éσωω choncho ne esé ne apóge esé mangare abya melóméló Kras. Esé détuú ji nnó achwó afye enyú eshye, ápye metóó ewé enyú défyee ne Kras ébéné, ³ nnó ékágé muú nyú fò abó gepwa né metóó gétúgé gefóge efwyale ewé bóó ápye enyú dégene. Enyú ambóó dékaá me nnó mbó ne Éσωω akélege nnó epye ne bóó bíí. ⁴ Ye gébége esé délu ne enyú, débóó me mbe dégare enyú nnó esé ako dégene nye efwyale. Ne wyembóó ntó ne epyeé, enyú ambóó dékaá chánéné. ⁵ Getúgé me nla nkage ko sé metóó ne ntóme Timóti nnó achwó ape mbóge enyú delú défyee wye metóó ne Kras waá défyee fó. Me mpyembóó gétúgé nnó mbó éfó nnó ndó fò danchómeló muú achwóó bóó ne mmuameno, apye enyú délyaa mamfyé metóó ne Jisós. Ne nnó ndó fò utóó ebi dépye eta nyú uno mme detu.

⁶ Ne nana ayi Timóti atane eta nyú achwóó, achwó esé ne abya melóméló nnó enyú delú défyee wye metóó ne Kras

ne débóó wyε gejeé ne ate. Agare ntó esé ndere esé delú enyú metóó chí chi chí ne nnó enyú debó gejeé dóó mangε esé wyε ndere esé ntó débóó gejeé mangε enyú. ⁷ Aημε sé, gétú eyigémbó, yé elé bóó ápyε esé déwuú ubalé dégene efwyale, matóó ákwene esé mmu néndé enyú delú défyéé wyε metóó ne Kras. ⁸ Ne nana amba apwya esé mmu ndere enyú détene ne eshyε défyéé metóó ne Ata. ⁹ Esé dékage yé ndere détamege Esówó né mmyemenene gétúgé genó eyi ji apye né genwáge nyú, ne nechóchó eniné esé déwyaá né mbe ushu Nte sé Esówó. ¹⁰ Esé dénemmyε mbaá Esówó ne matóó sé ako, utuú ne ηwamese nnó ji ápyε esé dema detuú mashu ne ate, nnó délere enyú unó bi enyú débóó mankaá, ebi upyéé nnó metóó ewé enyú défyéé ne Kras ebene chánéné.

¹¹ Dénemmyε nnó Nte esé Esówó jimbóó ne Ata sé Jisós apye esé degε meti déchwó detuú mashu ne enyú. ¹² Dénemmyε nnó Ata apye gejeé eyigé enyú débóó ne ate choncho ne bóó ako geja eké eyigé esé débóó ne enyú. ¹³ Déké dépyéé mbó, Ata apyéé matóó nyú ábénege, apye enyú débéé fó gyéé né meti fó, ne apye enyú débéé bóó ukpea gébégé détenege né mbe ushu Nte sé Esówó né bíí bí Kras ákerege meso fa mme ne bóó ukpea bíí ako.

4

Bege ne gepó eyi gepye metóó egóó Esówó

¹ Aημε sé, genó eyigé fó, eyigé esé dékelege mangaré enyú gelú nnó, esé délere me enyú gefóó eyigé enyú débóó mambele genwáge nyú nnó metóó egóó Esówó. Wyεmbó ntó ne enyú dépyε me. Ne nana esé dékpane enyú geka né mabó Ata Jisós ne dékpeage enyú nnó dépyégé wyεmbó déjyεge mbe mbe. ² Enyú dékaá unó bi esé dégare enyú nnó dépyεge. Ne elé Ata Jisós ne achyéé esé uto nnó dégare enyú nnó dépyεge mbó. ³ Genó eyigé Esówó akεlege gelú nnó enyú debe bóó ukpea défere amu né manane tamtame. ⁴ Yéndemuú nyú akaá ndere ágbárege menyammyε wuú né depóré ubele, apyégé mbó abéé muú ukpea ne abóó enógé. * ⁵ Débégé fó bóó abi ashyage ubele eké bóó mme abi alá kágé Esówó. ⁶ Né mechó ewéna, ékágé muú fó apye nte gabo yé nnó anyε ji upwóó né meti fó chacha. Esé dégaré me enyú mechó ewéna, ne dekwele enyú mbeé nnó Ata achyεge nyε efwyale mbaá bóó abi ápyε unó bina uko. ⁷ Esówó akuú fó esé nnó depyégé ukwenkwe unó wó, akuú lé esé nnó débéé bóó ukpea. ⁸ Ndere elúmbó, muú ayi abyaá majyε ami esé déchyéé mbó na, abyaá fó lé ákwaá wó, abyaá lé Esówó

* 4:4 Elú wáwálé nnó: Bó ηwe abifó ása nnó “ágbárege mendée wuú.”

muú achyéé enyú Mendoó Ukpéa wuú.

⁹ Né mechó gejeé mambó ne até, nge sé ula bi démage sa dégaré enyú wó, Eṣowó alere me enyú ambóó ndere débóó magbóge ne até. ¹⁰ Ne wáwálé enyú débóó me gejeé ne até aṣme ako né gebage mewaa Masedonia. Ndere elúmbó, aṣme sé, esé dékpeage enyú nnó debóge wye gejeé ne até déjyge mbembé. ¹¹ Ne dékpeage ntó enyú nnó démmye mambele geṣwáge nyú gefóó eyi dela débóó fó efwyale ne muú fó, défyge fó meno né depóré bóó abi chacha, ne enyú ambóó pyegé utóó ebi upógé enyú wye ndere esé dégaré me enyú. ¹² Déké dépyembó, bóó abi alá áfyéé metóó ne Eṣowó wó, áchyege enyú enógé ne dégilé fó muú fó nnó achyege enyú unó bi ulíí enyú.

Genó eyi gepyé nye gemége nnó Ata akerege fa mme

¹³ Aṣme sé, esé dékelege nnó enyú dékaá wáwálé genó eyi gepyé nye ne bóó abi ágboó, nnó ékágé enyú déla meshwemeshwe eké bóó abi alá áneré fó metóó nnó ágboge Eṣowó apyéé nye ebwóó ákwilé né negbo wó. ¹⁴ Tε mbaá esé dékamé nnó Jisṣas agbo ne ákwilé né negbo, dékamé ntó nnó Eṣowó apyéé nye bóó abi áfyéé metóó ne Jisṣas ne ale gbo ákere né geṣwá ne ji.

¹⁵ Genó eyigé Ata Jisṣas jimbóó agaré, geji ne esé ntó dégarége enyú nana, nnó né bíí bi ji ake ashulege fa mme,

esé abi débéé abe kpaá tε bíí ebi mbó, débóó fó mbé detuú ne ji ne bóó abi áfyéé metóó ne ji ne ale gbo. ¹⁶ Ata jimbóó atanége nye né mfaánebuú ashulege fa mme, akuú nye bóó ne meko metometo, bóó áwuú nye ntó meko mfwa makiénné Eṣowó ne meko mbá Eṣowó. Bóó abi áfyéé metóó ne Kras ne ale gbo ne abóó nye mbé ákwilé né negbo. ¹⁷ Eṣowó apyéé nye ebwóó ako choncho ne esé abi délu mbó abe nana detuú ne até né mbaá ayi geko gelu, nnó débáné Ata ne débéé ne ji tε kwyakwya. ¹⁸ Ndere elúmbó, fyége até metóó né depóó etiré esé déjógge mbó na.

5

Kpomege mmye dégilé bíí ebi Ata áchwóó

¹ Aṣme sé, nge sé ula bi esé désame dégaré enyú gébé eyigé unó bina upyéé nye wó. ² Esé déjógé mbóó néndé, enyú ambóó dékaá chanéné nnó bíí bi Ata Jisṣas amage chwó, uchwó nye mbelepo wye ndere ménjó áchwóó ne utuú. ³ Bóó aké ájógé nye nnó, “Yéndégenó gelú chanéné, ne yé efwyale fó epó,” gébé eyigémbó ne depóó déchóge nye ebwóó wye ndere nebyéé nelóó mendée. Ne yé muú ayi ákágé bo apó. ⁴ Yémbó aṣme sé, enyú depóó fó né mmu gemua, getú eyigémbó bíí bimbó uchwóó fó enyú mbelepo ndere ménjó. ⁵ Enyú ako delú bóó abi álu né geṣgbo ápyéé unó bíí gbóó. Esé bóó Eṣowó, depóó fó bóó abi álu né

mmu gemua ápye unó eké bós abi utuú ugilé ebwó. ⁶ Nðere elúmbó, ékágé esé débèlege gejya eké bós abi alá teé fò nnó Jisós amage kere nye fa mme. Debe peé, dégilé bií bi Jisós akerege ne dégbarege mmye sé. ⁷ Elé ne utuú ne bós abelege gejya ne elé ne utuú ntó ne bós anyuú mmós mámpyene ebwó. ⁸ Yémbó esé delu bós abi álu né gegbós. Debó mamgbárege mmye sé. Défyegé wye metós ne Jisós, ne déboge wye gejeé ne ate aḡme. Ewéna ebéé nye nkane genó eyi gekwerege nnó ékágé genó gepye esé wye ndere gekúge ummye gekwerege muú bee né ewóme. Ne dénérégé wye metós ne Jisós nnó aferege nye esé né efwyale gabo, ewéna ekwerege nye ntó esé ndere ela ummye ewé muú bee akwerege né mekpó. ⁹ Esówó ajyaá fó esé nnó dege efwyale ewé ji alerege nye bós wó. Ajyaá lé esé nnó ji afere esé né efwyale gabo gétúgé genó eyigé Ata sé Jisós Kras apyéé. ¹⁰ Jisós agbo gétúgé esé. Ji apyembó nnó yé esé debe abe, yé dégbo, bií bi ji achwógé esé debe ne ji te kwyakwa. ¹¹ Nðere elúmbó, fyege ate metós, dépogé ate nnó défyé metós ne Jisós wye ndere enyú dépye me.

Kwyakwa majye ami Pól achyéé

¹² Aḡmé sé, dékpeage enyú nnó défège bós abi apye utós Ata Jisós chánéné né geluage nyú. Ebwó ne álu bós kpakpa

nyú, ne ebwó ne áchyege enyú majye. ¹³ Chyege ebwó enógé dós, ne bógé ntó gejeé ne ebwó gétúgé utós bi ebwó apyéé. Bege nesó ne ate.

¹⁴ Aḡmé se, dékpeage enyú nnó, dékpeage bós abi alá kelege mampye utós nnó apyege matós, fyege abi afós efó metós, póge abi alá pó ne eshye, ne bege pere ne yéndemuú. ¹⁵ Ségé gébé nnó ékágé nte fó ashuu nte gabo, lerege ulós melu ne ate choncho ne bós ako.

¹⁶ Bege ne nechóchó yéndégébé. ¹⁷ Nege wye mmye nnene. ¹⁸ Tamege wye Esówó né yéndégenó eyi gepye enyú. Gege genó eyigé Esówó akerege nnó enyú abi dechome mmye ne Kras Jisós dépyembó.

¹⁹ Ekágé dépye Mendoó Ukpea elyaá mampye utós bií né geluage nyú. ²⁰ Débyage fó mekomejós ayi atane mbaá Esówó. ²¹ Yémbó cherege yéndégenó chánéné mbógé nnó gelú genó gelógéló, kamege ne geji. ²² Ne yéndégenó eyi gela gelóme dékamege fó ne geji chacha.

Pól anemmye nnó ábelé gerwáge bwó pópó

²³ Nnennemmye nnó Esówó jimbó muú áchyége nesó, ápye enyú débè bós ukpea ne nnó ápye enyú débèle gerwáge nyú geko pópó gefós eyigé muú alá ákagé shulé enyú ndo kpaá te bií bi Ata sé Jisós Kras akerege meso fa mme. ²⁴ Esówó muú akuú enyú anyegéméno nnó apyéé

genó apye geji. Ndere elúmbò,
 ji apye nyε nnó enyú débε bóó
 ukpea.

²⁵ Aημε sé, nege ntó mmyε
 mbaá Εσωω gétúgέ εsé.

²⁶ Tamege atε aημε ako ne
 gejeé ndere bóó Εσωω.

²⁷ Nkpeage enyú né mabò
 Ata Jisós nnó dékú ηwe yina
 aημε ako awu.

²⁸ Nnenemmyε nnó Ata
 sé Jisós Kras álérgé enyú
 galógáló.

**ŊWE ayi agbeé ŊWE
εpea, εyi Pɔl ásamé
mbaá εchomele bɔ́ɔ
Kras né
Tessalonika**

Matame

¹ Me Pɔl ne nsamé Ŋwe yina. Silvanos εbɔ́ɔ ne Timɔti choncho ne me delɔ́ɔ enyú matame. Me ntɔme Ŋwe yina εta nyú εchomele bɔ́ɔ Εσωω né melɔ Tessalonika, enyú abi délu bɔ́ɔ Nte sé Εσωω né Ata Jisɔs Kras.

² Εsé dénɛnemmye nnó Nte sé Εσωω εbɔ́ɔ ne Ata Jisɔs Kras álerege enyú galógálɔ ne apye enyú débɛ ne nesɔ.

Gefɔ́ɔ eyigé Kras asɔ́ɔ nye mpa gébégé akerege fa mme

³ Aŋme sé, εsé débɔ man-tamege Εσωω yéndégébé gétúgé enyú. Elú cho mampyege mbɔ, néndé enyú défyéé wye metɔ́ɔ ne Kras déjye mbe mbe ne débɔ́ɔ wye ntó gejeé ne ate déjye mbe mbe. ⁴Getú eyigémbɔ, εsé déjógé né gempɔ́gé, dégarage machomele bɔ́ɔ Εσωω ndere enyú dékogé metɔ́ɔ, né εfwyale εwé bɔ́ɔ áchyegé enyú ápyéé enyú déwuú ubale ne défyéé wye metɔ́ɔ ne Kras.

⁵ Ndere enyú défyéé wye metɔ́ɔ ne Kras mbɔ, εlerege gbɔ́ɔɔ nnó Εσωω asɔ́ɔ nye mpa yéndémuú chánéné. Ji apye nye enyú dékwane mame bɔ́ɔ abi dékpene né gefwa jí. Elé gétúgé gefwa eyina ne enyú dégene

εfwyale. ⁶ Εσωω asɔ́ɔ mpa wuú chánéné. Ndere εlúmbɔ, ji ashuge nye amu achye εfwyale mbaá bɔ́ɔ abi áchyegé enyú εfwyale. ⁷ Ji apye nye mmye ekwene enyú abi bɔ́ɔ áchyege mbɔ enyú εfwyale ne apye ntó mmye ekwene εsé. Ji apye nye unó bina gébégé Ata Jisɔs atanege mfaánebuú achwɔge ne ukpekepe makiénné jí né mmu manɔme mewε εwé εlúle, ⁸ manchyéé εfwyale mbaá bɔ́ɔ abi álá kage Εσωω. Εbɔ́ɔ ne ashyaá manwú ne abya melómélɔ Ata se Jisɔs. ⁹ Εbɔ́ɔ ágene nye εfwyale εwé áchɔ́ɔ genwáge bwɔ te kwyakwya, ábéé fɔ́ né melu εwé εbɔ́ɔ ágene ηgɔ wuú ayi uto bíi ulerege. ¹⁰ Unó bina upye nye né bíi bi Ata Jisɔs achwɔgé manse ηgɔ mbaá bɔ́ɔ ukpea bíi. Ne bɔ́ɔ abi áfyéé metɔ́ɔ ne ji mano álaá εbwɔ mekpɔ fuú. Enyú ntó débéé nye né geluage bɔ́ɔ bina néndé enyú dékamé ne mekomejɔ́ɔ ayi εsé dégare enyú.

¹¹ Gege ula bi yéndégébé εsé dénɛnemmye gétúgé nyú mbɔ. Dénɛnemmye nnó Εσωω sé apye enyú débele genwáge nyú chánéné ndere bɔ́ɔ abi áwyaá gefɔ́gé genwá eyigé ji akuú enyú nnó débɛ ne geji. Dénene ntó mmye nnó, ji apɔ́ɔ enyú né uto bíi dépye unó ulúlɔ ebi enyú dékelege mampye uko, ne nnó dénére utɔ́ɔ bi débɔ́ɔ mampye gétúgé défyéé metɔ́ɔ ne Jisɔs. ¹² Ndere εlúmbɔ, bɔ́ɔ áfεge Ata Jisɔs gétúgé

gefóó genó eyigé enyú débele genwáge nyú ne eyigé ji apyéé eta nyú. Ne afége nye enyú gétúgé déchome mmye ne ji né galógáló ayi Nte sé Eṣṵwṵ ne Ata Jisṵs Kras alerege.

2

Muú nchye

¹ Aṅme sé, esé dékelege mangaré enyú genó eyi gepye nye gemēge nnó Ata Jisṵs Kras akerege nye fa mme, ne ndere Eṣṵwṵ anywerege nye esé détuú ne ji. Né mecho ewéna, esé dékpeage enyú nnó ²ékágé dékwe tametame, ne ékágé matóó ányígé enyú né mmu gétúgé genó eyi bṵó ájoge. Bṵó abifo ájógé nnó bíí ebi Ata Jisṵs akerege meso fa mme uchwṵ me. Abifo ájógé aké élé Mendoó Eṣṵwṵ ne epye agaré nnó bíí ebi Ata akerege meso uchwṵ. Abifo aké esé desá né mmu ṅwe ne átame. ³Ekágé muú fṵ abwṵlé enyú né meti fṵ. Gemēge nnó Ata Jisṵs akere meso, gébé gebéé nye eyigé gejamégé bṵó átoó nye mekpo ne Eṣṵwṵ dṵó. Gébé eyigémbṵ gekwṵnege muú nchye fṵ alerege nye mmye. Ji muú Eṣṵwṵ abṵó manéré ne ji. ⁴Ji atenege nye ukóló ne Eṣṵwṵ ne yéndégenó eyigé bṵó anógé ne ásele nnó élé bṵ Eṣṵwṵ bwṵ. Asele nye gemē jíí nnó aṅea gemē apwṵ ebwṵ ako. Ne ajye jwṵle nye né echa upé Eṣṵwṵ ajógé aké jimṵóó ne alu Eṣṵwṵ.

⁵ Enyú déteé fṵ nnó gébége me nlú ne enyú, mbṵ ngaré me enyú unó bina? ⁶ Enyú

dékaá genó eyi gegbéé muú nchye yimbṵ nnó achwṵgé fṵ nana. Ji abṵ manchwṵ lé né gébé eyigé Eṣṵwṵ akelege nnó ji achwṵ. ⁷ Ne uto bi upye bṵó álá belegé sé mabe Eṣṵwṵ ulṵ me mampye utṵó bibíí. Ne muú fṵ agbéé utṵó ebimbṵ ne agbéé nye wye ubi mbṵ kpaá te Eṣṵwṵ aferege ji né meti. ⁸ Eṣṵwṵ aferege muú yimbṵ né meti ne muú nchye yimbṵ aleré gemē jíí. Ne gébége Ata Jisṵs achwṵgé awane nye muú nchye yimbṵ ne gejulé eyi getanege ji né meno. Ne anerege nye ji kanṵa ne genṵbṵ eyi gegenege gébége ji aké achwṵó. ⁹ Muú nchye yina ayi achwṵó, danchṵmeló achyege nye ji utṵó ebií ji apye ukpekpe ufelekpa mambwṵlege bṵó, ne gejamégé unó bi upye nye bṵó álá mano mekpo fuú. ¹⁰ Asele nye yéndé gefṵgé mejṵó dembwṵlé abwṵlé bṵó abi ánóme nye mme detu. Ebwṵ bina ánóme nye mme detú gétúgé áshyá mambṵ gejeé ne wáwálé ayi mekomejṵó Eṣṵwṵ agaré nnó apye ebwṵ atané né efwyale gabo. ¹¹ Gétú eyigémbṵ, Eṣṵwṵ apye ebwṵ ákwe tametame ákamé ne genó eyi gelu gebyṵ. ¹² Nderé elúmbṵ, yéndémuú ayi álá kamé ne wáwálé ayi mekomejṵó Eṣṵwṵ agarege wṵ, gétúgé gabo ágṵó ji mampye, Eṣṵwṵ ajoge nye nnó akwe mpa, abṵ mange efwyale.

Eṣṵwṵ ajyad enyú nnó afere enyú né efwyale

¹³ Αημέ sé, εσε δεβo man-
tamege Εσωω yéndégébé
gétúgέ enyú bós Ata ábós
gejeé ne enyú, néndé Εσωω
ajya mé enyú te ula ulós
nnó apye enyú detane né
efwyale gabo. Enyú detane
né efwyale ewéna ndere
Mendoó Ukpea epyéé nnó
enyú debe bós ukpea Εσωω ne
ndere dékamé ne wáwálé ayi
mekomejós Εσωω agarege.
¹⁴ Εσωω akuú enyú nnó ji
apye enyú détane né efwyale
gébégé enyú dékamé ne abya
melóméló ayi esé dégare enyú.
Ji akuú enyú nnó ji achyéé
enyú gefoge enógé ewé Ata
sé Jisós Kras abós. ¹⁵ Ndere
elúmba, aηme sé, tenege
chánéné, dékwlege unó bi
esé délere enyú yé ebi dégare
gébégé dégarege mekomejós
Εσωω, ne ebi désame enyú né
bo ηwe.

¹⁶ Ata sé Jisós Kras ne Nte
sé Εσωω alere esé galógaló.
Abó gejeé ne esé, áfyéé esé
metós ewé ela ebyéé, apye esé
dénerege metós chánéné né
unó uko ebi Εσωω anyémeno
nnó achyege ne Jisós Kras.
¹⁷ Nnenemmye nnó ji áfyéé
enyú metós, apye enyú δεβo
eshye dépyege ne déjógé elé
unó bi ulú cho yéndégébé.

3

Negemmye gétúgέ esé

¹ Αημε esé, genó eyigé
fó eyigé me nkelege man-
garé enyú gelu nnó, enyú
dénenemmye gétúgέ esé.
Negemmye nnó mekomejós
Ata asane wáwá akpe né

yéndé mbaá ne nnó bós ase
ji ne enógé wye ndere akpene
nya eta nyú. ² Nege ntó mmye
nnó Εσωω akamege fó esé
dékpe né amu bós ube ne bós
nchye. Néndé bós ako fós wó
ákamé ne mekomejós Ata wó.

³ Yémba esé dékage líi
mmye ne Ata. Ndere elúmba,
ji apye nye enyú débene né
depore Εσωω ne ábáme nye
enyú nnó ékágé muú nchye
yimba apye enyú dekpé né
gabo. ⁴ Esé dékaá chánéné
nnó Ata apoóge enyú dépyéé
unó bi esé délere enyú, ne
nnó enyú déjye nye wye mbe
mampyege ubi.

⁵ Nnenemmye nnó Ata apye
enyú dékaá chánéné gejeé
eyigé Εσωω abós ne enyú ne
nnó apye ntó enyú dékaá
gefoge metós mekoge ewé
Kras alere nya gébégé agene
efwyale.

Déba mampyege utós débégé fós ámbwá

⁶ Αημε sé, né uto bi Ata sé
Jisós Kras achyε esé, dékpeage
enyú nnó defa mbwa ne
yéndé menme ayi alá kelege
mampyε utós, ebwós abi alá
pyéé fós unó ndere esé dégare
enyú nnó dépyege. ⁷ Néndé
enyú ambós dékaá me nnó
debo mankwlege gekage
nekene sé. Esé déwe nya fós
amu déjwolé gébégé delu ne
nyú wó. ⁸ Yé me nyéé muú
fó ayi dényéé dela dechyege
ηka wó apó. Esé dépye utós
ne eshye utuú ne ηwamese
nnó ékágé esé déneré muú
nyú fós metuú ndere dégarege
abya melóméló. ⁹ Esé dépye

nya mbɔ, épɔ fɔ nnó esé dépɔ fɔ ne uto makpea enyú nnó déchyege esé unó bi dékelege. Esé dépye nya mbɔ nnó délere enyú gepɔ eyigé débɔɔ mankwɔlegé. ¹⁰ Yé gébégé esé delu ne enyú, dégarage enyú nnó, “Muú ashyage mampye utɔɔ, ékágé afere nnó muú fɔ achyege nye ji menyéé.”

¹¹ Esé déjɔgé mbɔ unó bina élé gétúgé déwuú nnó bɔɔ fɔ alú né geluage nyú abi alu ámbwá. Akélege fɔ mampye utɔɔ, ákene afyéé élé meno né depɔré bɔ. ¹² Né uto bi Ata Jisɔs Kras achyege esé, dégarage ne dékpeage ufɔɔ bɔɔ bina nnó akwɔré gepɔ, ase gébé ápyege matɔɔ nnó agene ñka eyi ebwɔ áname menyé.

¹³ Ne enyú aɱme sé, ékágé muú nyú fɔ abe ne gepwa mampyegge genó eyi gelu cho. ¹⁴ Ne mbɔgé muú fɔ ashyage mankwɔlege majyéé mi esé déchyé mbɔ enyú né ñwe yina, fyege ji amé mmye defa mbwa ne ji. Dépyegé mbɔ akpane nye mekpɔ unɔɔ. ¹⁵ Yémbɔ ékágé dése ji ndere muú mawáme, chyege lé ji majye ndere nte menme ayi áfyé nto metɔɔ ne Kras.

Kwyakwya mejɔɔ

¹⁶ Nnɛnemmye nnó Ata se Jisɔs Kras muú apye bɔɔ abeé né nesɔ, jimbɔɔ apye enyú debe né nesɔ yéndégébé, né mati mako. Ata abe ne enyú ako.

¹⁷ Membɔɔ Pɔl ne nsame ñwe yina ne amu ya. Ge na ne me nnerege mansa bɔ ñwe ba,

nnó mpye bɔɔ akaá nnó me ne nsame.

¹⁸ Nnɛnemmye nnó Ata sé Jisɔs Kras álérégé enyú ako galógálɔ.

Ἡ ἡμεῖς μὲ ἀγι Πῶλ ἀσαμέ μβαά Timoti

1 Me Πῶλ ne nsame ἡμεῖς yina. Me nlu ἡγβά Kras Jisῶs. Ἐσῶω Menchyé geῖwá sé ne Kras Jisῶs muú esé déneré metῶ ne ji nnó achyege esé yéndegenó ne ájῶ nnó me mbe ἡγβά. 2 Ntῶme ἡμεῖς yina eta wyéé Timoti. Wῶ olú eké maá wa wáwálé gétúgέ esé ne wῶ défyéé metῶ né depῶré Jisῶs. Nnenemmye nnó Nte sé Ἐσῶω ne Ata Kras Jisῶs alerege wῶ galógáló, agene wῶ meshwe, ne apye nesῶ ne bwῶ ne be ne wῶ.

Sege gébé ne ánlere gebyῶ

3 Nkane mbῶ nkpea nya wῶ gébégé njyéé Masedonia, jwale né melῶ Ἐfesῶs, nnó ὀgbege bῶ bi alerege mbῶ unó bi ulú cha, ebi ula upó fῶ ndere ebi enyú débῶ mbe déwuú eta Ἐσῶω. 4 Gare ebwῶ nnó áchῶge sé gébé mankúgέ mabῶ ukwene ante, ájame ubi né bῶ abya abi átome ne ebwῶ. Gefῶgέ bῶ abya bina abi alá kwyagé, achwῶ elé ne mbeé manyege ne aleregέ fῶ bῶ unó bi bῶ ákamé ne ubi, ebi Ἐσῶω akélege. 5 Menῶ genó ayi me ngarege wῶ né mechῶ ewéna alú nnó, wῶ ὀgare lé ebwῶ nnó abῶgέ gejeé ne ate. Gejeé eyigέ na getanege né metῶ ewe elu pópó, ewé ekaá nnó epyéé muú fῶ gabo wῶ, ne ekame wáwálé ne unó Ἐσῶω. 6 Bῶ abifῶ ályaá mampyege mbῶ,

álá jῶ lé unó bi ula upó ne nsa. 7 Ebwῶ akélege mambe ánlere mabe Ἐσῶω yémbῶ ákage yé unó bi ebwῶ ambῶῶ alerege, ne yé ebelé unó bi ebwῶ áferé nnó ákaá dῶῶ ákágé yé ubi.

8 Esé dekaá nnó ebé elo yémbῶ elé gébégé dégbaregέ ewu chánéné ne elomé. 9 Kaá nnó mabé yina apῶ fῶ mbaá bῶ bi alá kwené mabe, alu lé mbaá bῶ bi ákwene áji, átoó mekpo, abi alá nógέ fῶ Ἐσῶω ne abi ápyéé gabo, abi alá selé depῶré Ἐσῶω eké genó, ájῶgέ gabo ne Ἐσῶω, abi áwáné ama ne ante bwῶ, abi utῶῶ bwῶ ulú lé manwáné bῶ. 10 Abi ánane manané tametame, ande abi ánané ate. Abi ákene gesege mmye bῶ, abi ábyῶge gebyῶ ne yé abi átenege ntese gebyῶ ne abi apye yéndegenó cha eyi gela gekene ne unó bi esé dégaré enyú. 11 Unó bina ne ulú unó bi ulú né mmu abya melóméló ayi Ἐσῶω muú apwῶῶ amu áfyéé me né amu nnó ngarege.

Πῶλ atame Ἐσῶω gétúgέ dgene ji meshwe

12 Ntamege Ata sé Kras Jisῶs muú achye me utó nnó mpye utῶῶ bina. Gétúgέ ji agené nnó akage nere metῶ ne me ne afyéé me utῶῶ bina né amu nnó mpye. 13 Ye elé mbembe njῶgέ mejῶῶ mebomebo ne ji, nchyege bῶ bií efwyale, mma nlu muú neῖῖa, yémbῶ ji age wyé me meshwe gétúgέ mpye nya unó bina né mmu ukenkene. Né gébé eyigémbῶ nlá nlu danῖkame ne ji. 14 Yémbῶ

Ata alere me uló melu bi gejaméjamé, apye me nfyé metó ne ji, ne mbo gejeé ne bóó gétúgé nchome mmye ne ji.

¹⁵ Kras Jisós áchwó fa mme nnó áwéné gemége bóó abi ápyéé gabo. Mechó ewéna elú wáwálé ne yéndémuú abó manere metó wyéé. Ne né geluage bóó abi ápye gabo, me mbo mpwá amu. ¹⁶ Yémbó getú yina ne Esówa agene me meshwé, manlere me nkane Jisós Kras akoge metó wuú yé ebe elé ne bóó abi ápyéé gabo ayi apwóó amu. Nkelege manjóó nnó né meti ewéna ne yéndémuú afyegé metó ne Jisós akage bóo genwá eyi gélagé byé. ¹⁷ Déchyé ηγο ne matame mbaá Esówa muú alu mfwa te kwyakwya ne kwyakwya. Ji agboó fó, ágene fó ji ne ame, ji mbií ne alu Esówa, Amen.

Utó bi Timoti abóó mampye

¹⁸ Maá wa Timoti, genó eyigé me nkelege mangaré wó nnó opyege, geke meko ama ne mejóó ewé nya bóó ekpave Esówa ajóó atome ne wó. Se mekomejóó yina ommyege ummye ulóóló mangame depóré Esówa etiré esé défyé metó wyé. ¹⁹ Ne gbare metó wyé ewé ofye ne Esówa chancha, opyege genó eyigé wó ókaá nnó gelú chó. Bóó bifo alya mampyege genó eyigé ákaá nnó gelú chó, gétu eyigémbó depóré Esówa etiré ebwó áfyéé metó wyéé déno nnyi. ²⁰ Né geluage bóó bimbo Aleksanda ebwó ne Hemenós álu bóó abi me fyé ebwó né

amu danchómeló nnó ebwó ákaá nnó elóme fó manchógé mabó Esówa.

2

Majye ndere bóó Esówa abóó manénemmye

¹ Menó genó ayi me mkpeage enyú nnó dépyege alu nnó, enyú dénenemmye mbaá Esówa gétúgé bóó ako, dékpane ji geka nnó agene ebwó meshwé. Nege ji mmye nnó achyege ebwó unó bi ebwó ákelege, ne chyege ji matame né unó bi ji apyéé mbaá bóó ako. ² Negémmye ntó mbaá Esówa gétúgé afwa ne ákpakpa meló abi áwyaá uto né amu bwó nnó ápye esé débe né genwá eyi gelú pere, débe nesó ne ate. Débége ne genwá eyi na délerege nnó dénógé Esówa ne nnó déwyaá gepó galógaló ne bóó ako. ³ Enyú déké dépyembo eló ne metóó egóó Esówa Menchyé genwá sé. ⁴ Ji ákelege nnó áwené gemége yéndémuú, ákaá wáwálé ayi alu né abya melóméló. ⁵ Wáwálé yimbo alu nnó, Esówa alu ama ne muú alu ama ayi áchóme akwaá ushu ne Esówa. Muú yimbo elé Kras Jisós. ⁶ Ji achyé geme jíí nnó áwené gemége yéndémuú. Ne Jisós apyembo né gébé eyigé Esówa ákwyéé me ábelé manlere nnó Esówa ákelege nnó yéndémuú abóó genwá. ⁷ Getú eyigé na ne Esówa atome me nnó mbe ηgbá Jisós ne ménlere mbaá bóó abi alá pó bóó Jus. Njógé mbo mbyógé fó gebyó. Ji ato me nnó ngarege bóó nkane

áfyeé metṓ́ ne Eṣṓwṓ́ ne nnó ákaá wáwálé ayi atome ne ji.

Majyé mbaá andée ne ande né echomele bṓ́ Kras

⁸ Nkelege nnó yéndé mbaá ande anenemmye. Eḅwṓ́ abó mambε ne metṓ́ mmu pópó, ábwégé amu mfaá ánenemmye mbaá Eṣṓwṓ́ ewé alá ápó ne metṓ́ usṓ́, ne ányégé fṓ́ mbeé.

⁹ Ne nkelege nnó andée áfyege unó bi ukwanegé né eḅwṓ́ kwanegé, ebi upyεé eḅwṓ́ ábεé ne énogé. Eṣṓ́fṓ́ mamfyege densṓ́ né manjwe bṓ́ dṓ́, ye ebele mamfyege mboó unó eyi egeṣe ne bṓ́ ḅkaganere ne mandeé ayi ajame ḅka dṓ́, ¹⁰ ábέ lé ne gepṓ́ gelógélṓ́. Gé mbṓ́ ne andée abi aké ánogé Eṣṓwṓ́ abṓ́ mampyεgṓ́.

¹¹ Andée ágígé mekomejṓ́ Eṣṓwṓ́ nyame ne áwúgṓ́ ne ande abi álerege eḅwṓ́. ¹² Nkele fṓ́ nnó andée álerege mekomejṓ́ Eṣṓwṓ́ yé nnó áwyaá uto ápṓ́ ande wṓ́. Abé nyame áwuúge genó eyigé ande álerege. ¹³ Mbṓ́ ne eḅṓ́ mambε nénde, Eṣṓwṓ́ abṓ́ mbε akwyε Adam ne ale kwyε Ife. ¹⁴ Ne danchṓ́meló abó abwṓ́lé nyá fṓ́ lé Adam wṓ́, abwṓ́lé elé Ife ne Ife apyε gabo. ¹⁵ Yémbṓ́ Eṣṓwṓ́ abame nyε mendée gébégé nebyεé kpaá te aferege ji né efwyale mbṓ́gé aké áfyεé wyεé metṓ́ ne Eṣṓwṓ́, agboó ne ate bṓ́, apyεé unó ne metṓ́ mmu pópó, ne mbṓ́gé abεge ne gepṓ́

eyi gekwane ne ji kwanegé. Melo ḅwe ewéna ékágé tene ntó nnó: *

3

Gepṓ́ eyigé muú kpaá né gepugé Eṣṓwṓ́ abε ne geji

¹ Ajṓ́ wáwálé aké, “Mbṓ́ge muú akelege mambé muú kpaá né echomele bṓ́ Eṣṓwṓ́, eḅyennó akelege melu utṓ́ melómélṓ́.” ² Muú kpaá né echomele bṓ́ Eṣṓwṓ́ abó mambé ne gepṓ́ eyígé muú alá shúlégé ji ndo, abṓ́ mambε muú ayi ábané lé mendée ama, muú ayi asele depṓ́ tíí pere, muú yi awya defṓ́, enógé, muú yi ánenemanε, ne akáge lεré bṓ́ depṓ́ré Eṣṓwṓ́. ³ Abṓ́ fṓ́ mambε menyúú mmṓ́, ábεé fṓ́ ntó muú efwyale, abṓ́ mambε pere né genwá jíí, abεé fṓ́ muú yi agboó ne mawáme, abεé fṓ́ muú yi agboó ne ḅka. ⁴ Abó mambé muú yi ágbárege ula gepú́ bíí chacha, muú ayi akage gbare baá bíí chanchá nnó áwugé ji ne áchyεge ji enógé. ⁵ Mbṓ́gé muú alá káge gbare ulá gepú́ bíí chancha, apyεmbṓ́ nnó ne agbare echomele bṓ́ Eṣṓwṓ́? ⁶ Abέ fṓ́ ntó muú yi áfyεé metṓ́ gakegake ne Eṣṓwṓ́. Abεgṓ́ mbṓ́, akáge be ne nepa, Eṣṓwṓ́ afye ji né efwyale wyε ndere afye danchṓ́meló né efwyale gétúgṓ́ nepa. ⁷ Abó mambε muú ayi yéndémuú ánogé. Mbṓ́gé mbṓ́ fṓ́ wṓ́ akagé kwe né metaá danchṓ́meló, akpa mekpo genṓ́.

* **2:15** Elú wáwálé nnó: Bṓ́ abifṓ́ aké, elé mendée ábyéne nebyεé ne Eṣṓwṓ́ awenege nyε gεḅe jíí.

Gepogé bɔ́ abi apoogé né echomele Εσωω

⁸ Bɔ́ abi apoogé né echomele Εσωω ntó ábɔ́ mambe bɔ́ abi ájoge mejɔ́ nenome nemaá, áwyaá gepogelógél, ányuú fɔ́ mmɔ́ dɔ́dɔ́. Abegé fɔ́ bɔ́ bi ábɔ́ gejeé ne ηka. ⁹ Abɔ́ mambe bɔ́ bi ágbarege depɔ́ré Jisɔ́ chánéné etiré mbebbe bɔ́ alá ákagé, ne nana Εσωω apye esé dékaá ne défyéé metɔ́ wyeé ne dékwɔlegé déti ne metɔ́ ewé ekaá nnó dépyéé genó eyi gelú cho. ¹⁰ Gemege nnó ásé ebwɔ́ nnó ábé bɔ́ abi apoogé né gepúge Εσωω, ábɔ́ mamua ebwɔ́, ágege nnó ákwane mampye utɔ́ bimbo ne áse ebwɔ́.

¹¹ Andée abi ápye gefoge utɔ́ bina ntó, ábɔ́ mambe andée ne gepogelógél, ábé andée bi alá achɔ́ fɔ́ bɔ́ mabɔ́, andée abi ágbarege menyammye bwɔ́ chánéné, abi alá bwegemmye, andée abi muú akágé nere metɔ́ ne ebwɔ́ né yéndé meti.

¹² Muú ayi apoge né echomele Εσωω abɔ́ mamba le mendée ama, abɔ́ mangbaré baá bií, ne ula gepú bi chánéné. ¹³ Bɔ́ abi apoogé chánéné né echomele bɔ́ Jisɔ́ ábɔ́ enógé ne akágé jɔ́ mejɔ́ tágétágé gétúgé depɔ́ré etiré detome ne Kras Jisɔ́.

Gekpekpegé genó eyi apye esé dékad

¹⁴ Mbele mbɔ́ uméé manchwɔ́ ngé wɔ́ mboó ndɔ́ yi. Yémbɔ́ nsame mbɔ́ ηwe yina eta wyeé, ¹⁵ nnó nla chwɔ́ wáwá wɔ́, wɔ́ okáá nkane bɔ́ abɔ́ mampyege né ula

gepúge Εσωω. Elé gepú eyigé na ne gelú echomele bɔ́ Εσωω muú álu mebe. Ewú ntó ne elú gekwa ne nebome ení negbaré wáwálé Εσωω meko. ¹⁶ Elú mme gbɔ́gónɔ́ nnó unó bi Εσωω apye esé dékaá ne dékwɔlege úlú gekpekpegé genó.

Kras achwɔ́ fa mme nkane mekwaá,

Mendoó Ukpea eleré nnó ji ápye gabo wɔ́.

Makiénné Εσωω ntó ágé ji.

Bɔ́ ágaré mekomejɔ́ wuú fa mme.

Gejamegé bɔ́ áfyéé matɔ́ ne ji.

Εσωω ase ji afé mfaá né melu ηgɔ́.

4

Sege gébé ne ánlere gebyɔ́

¹ Nana, Mendoó Εσωω egarege gbɔ́gɔ́ nnó meso gébé bɔ́ bifo ályage nye depɔ́ré abya melómél. Akwɔlege nye lé mandoó gebyɔ́ ne unó bi aló nchye álerege. ² Bɔ́ abifo áslé nye unó bina áleregé eké ebwɔ́ ágarege unó bi úlú wáwálé, yémbɔ́ ebwɔ́ ambɔ́ ákaá nnó elé gebyɔ́. Ndere ebwɔ́ ápyembɔ́, matɔ́ bwɔ́ ákwe kéndé, akágé sé genó eyi gelú gyeé ne eyi gelú chó. ³ Ebwɔ́ agarege nnó bɔ́ ábagé fɔ́ neba, ne nnó ányége fɔ́ ufɔ́ menyéé ebifo ebi Εσωω akwyéé nnó bɔ́ áchyege ji matame ányegé ndere ákamé ne ji ne ákage wáwálé ayi atome ne ji. ⁴ Yénde genó eyigé Εσωω akwyéé gelo, muú ashyage

fó genó mbogé aké áselé geji achyegge matame mbaá Esowá. ⁵ Néndé mekomejós Esowá ne mmyemenene ápyé geji gela pópó.

Be maá utó melómél mbaá Kras

⁶ Ne mbogé ogaregé áhme unó bina, obéé nye maá utó melómél mbaá Kras Jisós ne obós nsa né deporé Jisós etiré delu mmu abya melóméló ayi alere wá okwólegé. ⁷ Ofyegé fó mekpó mandoge ukenkene abya abi ála pogé fó bós ákwólege Esowá. Pye menyammye wye awúgé ne mampyegge unó bi Esowá akelege. ⁸ Muú aké apyéé menyammye wuú abenege nnó apyegge metu elóme, yémbó muú aké apye menyammye wuú abenege né mampyegge genó eyigé Esowá akélege, elóme epwós néndé abéé ne nsa né genwá eyigé nana ne eyi gechwó meso gébé.

⁹ Genó eyigé njós mbó gelú wáwálé ne yéndémuú anere metós wyeé. ¹⁰ Ge ula bi esé démmye dépye utó ne eshye mbó. Esé déneré metós ne Esowá muú álu mebe. Ji ne alu Menchyé genwá mbaá esé ako, chacha bós abi ákamé ne ji.

¹¹ Gé unó bi obós manlere na ne fye eshye nnó ápyegge ubi. ¹² Ekágé opye genó eyigé bós áselé wá fuú né dembane tyé, leré lé gepó gelógéló mbaá bós ako abi áfyéé metós ne Esowá, né mejós wye, né genwá jyé, né gejeé eyigé obós ne bós, né metós ewé

ofyéé ne Esowá, ne né metós wye ewé elú pópó. ¹³ Chyéé gébé jyéé okúgé mekomejós Esowá né echomele bós Esowá, ofyegge bós eshye ne alere ebwó mekomejós kpaá te me nchwós. ¹⁴ Ekamegé ofeé mekpó né eshye ewé wá owayáá. Esowá achyéé wá eshye ewémbó gébégé ekwá bós kprakpa echomele Esowá áneré wá amu mmye. Esowá apyéé ebwó ágaré eshye ewé Esowá achyewá.

¹⁵ Chye gemé jyé opyegé unó bina yéndégébé nnó bós ágene nkane utó bye uwene. ¹⁶ Sé gébé ne genwá jyé ne unó bi wá alerege. Pyege wye unó bina néndé oké opye mbó owenégé nye gemé jyé ne eyigé bós bií áwuú wá.

5

Majyéé ndere ogbaregé akwi andée

¹ Ojógé fó mejós metometo ne mekoó mende, chyegge lé ji majye ndere nte wye. Chyegge njye usa majyéé ndere ahmo bye. ² Chyegge akoó andée majyéé ndere amma bye, chyegé ntó ansó ándée majyéé ndere ahmo bye abi ándée, pyegé mbó né ebwó ne metós wye mmu pópó.

³ Chyegge enoge mbaá ándée bi alu ákwi ándée wáwálé. ⁴ Yémbó mbogé mekwi mendée awyaá baá, yele upyáne, genóge mbe eyigé ebwó abós mangi gelú nnó, abó apoógé mala upú bwó ndere bós echomele Esowá ábós mampyegge ne áshuge ntó uló melu ebi

ama bwó ne ante ábó ápye. Aké apyembó, metáó ntó egzó Esowó. ⁵ Ne mendée ayi alu mekwi mendée wáwálé, elé ayi alá pó fó ne muú ayi apógé ji, aneregé metáó wuú ne Esowó ne anenemmye mbaá Esowó utuú ne ηwámese nnó Esowó apóó ji. ⁶ Ne mekwí mendée ayi achyege geme jí manyegé geηwáge mme, agbo me ye elé álú mebe. ⁷ Gárege aηme unó bina, nnó ékágé muú fó agé meti ewé ashulé ebwó ndo. ⁸ Ne muú ála pele aηme bíí, ushuú chacha ula gepú bíí jimbo ebyennó ashya makwolé depóre Jisós etiré défyé metáó wyéé ne abó apwó muú yi alá fyé metáó ne Esowó wó.

⁹ Mekwí mendée akwonege usaá aηme uléé ne ogbéé mabó mií né geluage akwi abi echomele Esowó epoge ebwó. Ne abó mambé mendée ayi abó ábané elé meno ama. ¹⁰ Óbó mangé nnó alu mendée ayi bóó afége galógáló yi ji apye, awéé baá chancha, anene aηkéé, ashwonege uka bóó Esowó, apóoge bóó abi ágene efwyale, achyéé geme ji mampyege galógáló né yende meti.

¹¹ Ófyegé fó akwi andée abi alu ambane né geluage abi abó mampoó ebwó nénde gejeé eyigé ebwó áwyaá né ubele gekulege né matóó bwó, getogé gepwogé metáó ewé ebwó áwyaá makwolé meti Kras, ákelege nnó ama ábá áno bicha. ¹² Ndere ápyembó, áchó mashu ne Kras gétúgé alá bele menomenyéé ewe

ebwó ánye ne ji wó. ¹³ Né egbe ewé fó ala ambwa, ákene upú upú. Ewé ekpe chóó elu nnó, ábéé fó lé ámbwá abiabi, ájoge ntó bóó mesomeso, ama áfyéé mano né depóre bó, ájógé depó etiré déla déta ebwó wó. ¹⁴ Ndere elúmbó, majyéé ma malu nnó, áso andée abi álú akwi ama ábá anó, ábyé baá, ápele upú bwó, nnó ékágé áchye muú mawame se meti áchóógé esé mabó. ¹⁵ Nénde ákwi ándée abifó ano me mewaá, ákwolé danchómeló.

¹⁶ Ne yénde mendée ayi ákamé ne Jisós, abege mekwi mendée ula gepú bíí ábó mampógé ji nnó metuú ewémbó ebegé sé ewé echomele bóó Esowó nnó egené meti mampógé lé akwí abi alá pó ne bóó abi apóoge ebwó.

Gefóó eyigé ogbarege ákpakpa né echomele Esowó

¹⁷ Ne ákpakpa abi ápye utóó Esowó chancha, ábó manchye ebwó gekpekpege enógé, ushuú chacha abi áfyéé eshye mangarege ne manlerege mecomejóó Esowó. ¹⁸ Nénde asa né mecomejóó Esowó aké, “Ówegé fó meno mpó nnó ányége fó menyé gébégé aké apye utóó ne ji mando erise.” Asa ntó nnó, “Muú ayi apye utóó abó mansé nsa utóó bíí.” ¹⁹ Ekáge owuú ndó yi bóó ashulege muú kpaá echomele Esowó, ekosé nnó bó ntése ábegé apea ye áléé abi ágarege nnó ji alu gyé. ²⁰ Bóó aké ápye wyé gabo shulege ebwó ndo gbóηōnó né

εchomele bɔɔ Ɛsɔwɔ nnɔ bɔɔ abifo ɔbɔgɛ ɛfɔɔ.

²¹ Ɛsɔwɔ, ne Kras Jisɔs choncho ne makiɛnnɛ ayi Ɛsɔwɔ ajyaá ɔlú bɔ ntesé ba, ndere me ngarege wɔ ne metɔɔ wa meko nnɔ wɔ ɔbele majye mi me nchyeé mbɔ wɔ na. Ɔké ɔpyeé genó mbaá bɔɔ ɔlerege fɔ ɔngya, se nnɔ bɔɔ ako ɔlu wye janja.

²² Ɔwege mmye manere muú amu mekpo manje ji nnɔ abe muú utɔɔ né εchomele Ɛsɔwɔ, ɔkɔgɛ fɔ mbwa ne gabo yi bɔɔ bicha ɔpyeé. Bele gerwá jye pópó.

²³ Gétúgɛ unɛ ebi ummye wɔ yéndégébé, ɔmage nyú se le manaá mamímamí. Selé ntó ekeke mmaɔ ɔnyúgɛ, ɔpyege mbɔ ɔmyeé sé yéndégébé.

²⁴ Gabo yi bɔɔ bifɔ ɔpyeé alu wáwá mangɛ ne alerege nnɔ ebwɔ ɔkpene nyɛ né unɔɔ mpa, yémbɔ ayi bɔɔ bifɔ ɔgenegɛ nyɛ gébé geji.

²⁵ Wyembɔ ntó ne elú né galógálɔ ayi bɔɔ ɔpye. Galógálɔ ayi bɔɔ ɔpye alu wáwá mangɛ, yémbɔ, yé ebe elé ayi ɔlá ɔgené fɔ kɔkɔge, akágɛ la fɔ bibíí.

6

Majyeé mbaá ɔfwɛ

¹ Bɔɔ ako abi alu ɔfwɛ ɔbɔ mangɛ nnɔ ɔchyege ɛnógɛ gbene mbaá bɔɔ abi ɔbɔ ebwɔ. Garé ebwɔ ɔpyeé wyembɔ nnɔ ɛkágɛ muú fɔ achɔɔ mabɔ Ɛsɔwɔ yé elé unɔ bi ese délerege. ² Afwé abi bɔɔ bi ɔbɔ ebwɔ, ɔfyéé metɔɔ ne Kras, ɛkágɛ ɔbyágɛ bɔɔ

abi ɔbɔ ebwɔ, elé ebwɔ ako ɔlu baá Ɛsɔwɔ. Ebwɔ ɔbɔ mampye lé utɔɔ bɔɔ chancha ɔpwɔ ndere abɔ ɔpye mbe mbe néndé bɔɔ abi ɔgené nsa né utɔɔ bi ebwɔ ɔpyeé, elé bɔɔ Ɛsɔwɔ abi ebwɔ afwé ɔbɔ gejeé ne ebwɔ. Lere ebwɔ unɔ bina, ɔfyege ebwɔ ɛshye nnɔ ɔpyege ubi.

Majyeé mi matomé ne anleré gebyɔ ne mmwólé ŋka

³ Ne muú aké alerege unɔ bi cha ɛbi ulá kwane ne mekomejɔɔ Ata sé Jisɔs Kras, ayi ɔlu wáwálé ne ulá ukene ntó ne unɔ bi ɔleré ɛsé ndere dékwɔlege meti Ɛsɔwɔ, ⁴ alu muú ayi mmu agbeé ji ne nepa, ne akáge ye genó ne afye lé mekpo manyege mbeé né ukeke uchu ebi ulú né ŋwe Ɛsɔwɔ. Unɔ bina ne upyeé bɔɔ aké ɔbɔ unɔ matɔɔ ɔsɔɔ abifo, ɔbɔ mawáme, ɔchɔɔ bɔɔ mabɔ, ⁵ ne mbeé ayi ɔla byeé. Elé bɔɔ abi uferé ebwɔ ula pó sé mmu cho ne akágɛ sé ntó genó eyi gelú wáwálé ne ɔfere nnɔ meti Ɛsɔwɔ elú lé mampye ebwɔ abɔ gefwa. Ɛkágɛ ɔgya ye mbaá yi ufɔɔ bɔɔ bina ulú.

⁶ Elú wáwálé nnɔ mankwólé Ɛsɔwɔ achwɔɔ ne nsa, mbɔgɛ unɔ bi déwyaá ukwane ɛsé metɔɔ. ⁷ Nénde, ye genó eyigɛ ese déchwɔ ne geji né mme yina gepɔ, ne elú ntó wáwálé nnɔ ye genó eyigɛ dékpane fa mme déjye ne geji gepɔ. ⁸ Ndere elúmbɔ, mbɔgɛ débɛge ne mandeé ne genó eyigɛ dényɛ unɔ bina úkwáné ne ese. ⁹ Bɔɔ bi ákelege mabe ne gefwa ɔkpene né mmuameno, ɔkwene

né mmu metaá gejamégé unkenége uno ne usósó depó tire defyéé ebwó né mmu efwyale ewe echóó geḡwáge ebwó. ¹⁰ Nénde gejegé ḡka ne gepye bóó ápye yéndé gefógé gabo. Bóó bifó ályaá mankwólé depóré Jisós etiré esé defye metóó wye gétúgé ákelege mambó gejamégé ḡka. Ndere ápyeé mbó áwáne gemege bwó ne gejame mesome ewé kpaá.

Genó eyige Pál akelege nnó Timoti ákad

¹¹ Ne wó, muú Esówó, boó unó bina, mmyege mampyege genó eyigé gelú cho, nógé wye lé ji, fyege metóó ne ji, bógé gejeé ne bóó, kóóge metóó, selé depó pere. ¹² Myeumye ulúló ndere muú ayi áfyéé metóó ne Kras, nneré metóó mambó geḡwá eyi gélágé byé. Elé gétúgé geḡwá eyigé na né Esówó ákuú wó, otene né mbe ushu gejamégé bó ntesé ogaré nya gbóḡḡó nnó ofye metóó ne Kras. ¹³ Me ngarege wó unó bina uko né mbe ushu Esówó muú achyege geḡwá mbaá yéndé genó ne né mbe ushu Ata se Kras Jisós muú atene né mbe ushu Póntyós Palet agaré wáwálé ayi atome ne jimbo. ¹⁴ Me ngarege wó nnó óbo mampyege unó bina uko, oké opyeé mbó muú fó áshúlégé wó ndo. Ne pyege wyembó kpáte Ata sé Jisós Kras amagé chwó. ¹⁵ Kras achwóó nyé wye né gébé eyi gekwané Esówó metóó. Ji Esówó mbií ne abóó bóó ako. Ji alu mfwa bó afwa ne Ata

yi bó áta, ¹⁶ ji mbií ne ála gboó ne ajwólege né mmu geḡgbó eyigé yé muú alá kágé jyé kwókwólé wye. Yé muú alu danje ji ne yé muú akágé ge ji. Enógé ne uto ube ebií te kwyakwya. Amen.

¹⁷ Garé bóó abi awya gefwa fa mme yina nnó ékágé ebwó ábwége mmye. Garé ebwó nnó ékágé áneré matóó bwó né gefwa genó eyigé déla dékagé mbógé gebéé te kwyakwya, áneré lé metóó ne Esówó muú achyege esé yéndégenó detú nnó dényége ne nechóchó. ¹⁸ Gare ebwó nnó, ápyege galógáló, nnó utóó ulúló ne ube gefwage bwó, ánenege amu áchyege echye, ápógé ate bóó. ¹⁹ Aké ápyembó, ánywérege gefwáge bwó, ne ákwyége mbó élé nebómé nelónéló né geḡwá bwó eyi gechwóó meso gébé. Ge mbó ne abóó mampye nnó abóó geḡwá eyi gélu geḡwá wáwálé. ²⁰ Timoti gbare unó bi Esówó afye wó né amu chancha, okpegé né mejóó ewé ela epó ne nsá. Onyége fó mbeé ne bóó gétúgé depó etiré bóó áké délu denja ewé délá depó. ²¹ Bóó abifó áferé nnó áwyaá gefógé denja etiré na, gétúgé eyigémbó áno mewaá, ákwólegé sé depóré abya melóméló etiré ebwó áfyéé metóó wye. Nnenemmye nnó Esówó alere wó galógáló.

**ŊWE ayi agbeé ŊWE
εpea εyi Pōl ásamé
mbaá
Timōti**

¹ Me Pōl muú Εσωω ajyaá nnó mbe ŋgbá Kras Jisōs ndere ji akelege, ngárégé depō eti détime ne geŋwá eyi gélágé byé eyi ji anyémēno nnó achyēge bōó ndere áchome mmye ne Kras Jisōs.

² Nsamé ŋwe yina mbaá Timōti, maá yi mbōó gejeé ne ji dōó. Nnēnemye nnó, galógál, meshwe, ne nesō eni nétánege mbaá Nte se Εσωω, ne Ata se Kras Jisōs né bé ne wō.

Pōl afyé Timōti eshye

³ Timōti me ntamégé Εσωω muú me mpye utōó bií ne metōó wa mmu pópó ndere ante ba ábō ápyeé, mentée wō yendégébé né mmyemenene.

⁴ Ndere nteé manse jyé gébégé delyagé atée, mmwólé epye me utuú ne ŋwómésé, mángé wō nnó metōó wa εgbéé ne nechóchó. ⁵ Me nlu nteé nkane ofyéé metōó wye meko ne Jisōs, wye nkane Lois mma wye ayi muú kpaá ne Yunis mma ayi ábyené wō abō apyēé nya. Ne nana menkaá wáwálé nnó wō ōwya ntó gefōge metōó wembo. ⁶ Gétú eyina ne ngarege wō nnó ōnyaá echyē ewe Εσωω achyē wō gébégé menere nya wō ébwō mekpo, élúli eké mewē. ⁷ Néndé Εσωω achyé fō esé mendōó wuú nnó epye esé

defōge efōó wō, achyē le esé mendōó wuú nnó echyēge esé uto epye esé debōge gejeé ne bōó ne mágbárege menyammye.

⁸ Ne ékágé mmye εgboge wō gébégé ōke ōgarege bōó depōré Ata. Ékágé mmye εgboge wō gétúgé me yi nkpe ne denōó getu jíi. Yémbō kame mange ewyē efwyale gétúgé abya melóméló ndere Εσωω achyēge wō uto. ⁹ Εσωω aferé sé né efwyale gabo ne akuú esé nnó débe bōó bií. Epōfō gétúgé utōó ulólóló ébi ese dépye, ele gétúgé ji abō afere me te nya mampye ndere ji akelege né uló melu bií ébi ukene ne Kras Jisōs. ¹⁰ Ne nana apye ese dékaá uló melu bií ndere Menchyé geŋwá sé Kras Jisōs achwó. Kras awá uto negbo. Ne alere ese meti geŋwá eyi gélágé byé ne abya melóméló wuú.

¹¹ Gétúgé abya melóméló yina, Εσωω ajya me nnó mbe ŋgbá, muú ayi agarege, ne menlere abya melóméló wuú. ¹² Gétu eyigémbō, ne me ngene mbō efwyale. Yémbō mmyé égbōó fō me nénde me nkaá muú yi mfyéé metōó wa ne ji. Ne nkaá nnó akáge gbare unó bi ji afyē né amu ya kpaá té bií bimbo ukwōnege.

¹³ Kwōlege majye malómáló ami me nchye mbō wō cháncha. Ōké ōpyēmbō fyegé wye metōó ne Jisōs, bōge gejeé ne bōó wye ndere ese bi déchome mmye ne Kras Jisōs dépyeé. ¹⁴ Bélege wáwálé yina ayi Εσωω afyē wō né amu chacha. Ji afyē wō

wáwálé yina né amu né uto Mendoó Ukpea ewe ejwálege ese mmye.

¹⁵ Kaá ntó nnó aḡme bi átane né gebage mewaá Eṣya ako chóncho ne Figelṣ ebwó ne Hemogenes ábó me.

¹⁶ Nnenemmye nnó mejé Eṣwá ebé ne ula gepú Onesiforus, nénde afyéé me eshye metṣ́ yendegébé, mmye egbo f́ ji nnó me nlu né gepúge denṣ́. ¹⁷ Gébége ji akwone né melṣ Rom akéle me ne efofoge kpaá te agene me. ¹⁸ Nnenemmye nnó Eṣwá alere ji galógálṣ bíí unṣ́ mpa. Ne wá mbṣ́ ṣkaá me nkane ji apóó me né melṣ Efesṣ.

2

Timōti menkwálé melómélṣ mbaá Kras

¹ Timōti maá wa, beé ne eshye ewé etanege né galógálṣ ayi Kras Jisṣ muú alerege ne ese abi déchome mmye ne ji. ² Unó bi ṣwuú me nṣere né mbe ushu gejamégé bṣ́, lere ntó ubi mbaá bṣ́ bíí muú ákage neré metṣ́ ne ebwó.

³ Nṣere muú bee melómélṣ mbaá Kras Jisṣ ṣbṣ makpome mmye mange efwyale ewe bṣ́ abi áfyé mataṣ́ ne Jisṣ ágene. ⁴ Muú bee ayi apyéé utṣ́ bíí ne metṣ́ wuú mmu ema nnó metṣ́ egṣ muú kpaá ayi asele ji utṣ́, aferege amu né depṣ́ etiré bṣ́ melṣ ápyeé.

⁵ Wyembṣ́ ntó ne menlome gatele ne ate bṣ́ ala aselé nsá

mbṣ́ge alá lome nṣere mabe gatele mako akélege wá. ⁶ Ele mempye makṣ́ ayi áfyé eshye mampye utṣ́ né mekṣ́ wuú ne akwane mambé muú yi anyé mbwe yi mbe. ⁷ Fere unó bi menjṣ́ mbṣ́, ne Ata apoge nye wá ṣkaá ubi uko.

⁸ Djige fṣ́ nte nnó Jisṣ Kras akwilé nya né negbo. Djigé fṣ́ nte nnó ji alu mpyáne mfwa Devid nṣere elu mmu abya melómelo ayi me ngare.

* ⁹ Abya melómélṣ ayi me ngarege ne ngene efwyale. Awele me ne bṣ́ mkpokove eke me kwene ebé, yémbṣ́ muú ákage we fṣ́ mekomejṣ́ Eṣwá ne bṣ́ mkpokove. ¹⁰ Ne me nkame mange efwyale we, gétúgé bṣ́ abi Eṣwá ajya, nnó ebwó ntó átáné né efwyale gabo gétúgé áchomé mmye ne Kras Jisṣ abṣ́ ntó ḡṣ́ ayi alá byeé. ¹¹ Mejṣ́ wena elu wáwálé ewé ejṣ́ nnó:

“Mbṣ́ge esé dégbo ne ji, debéé nye ntó né geḡwá déjwale ne ji.

¹² Mbṣ́gé esé dekoge metṣ́ gétúgé efwyale ewé dégene, déjwálege nye ntó né geluáge enoge ne ji.

Mbṣ́gé esé déshyage nnó dékage fṣ́ ji, ji ntó ashya nye nnó ákage fṣ́ esé.

¹³ Mbṣ́gé esé delá dépye fṣ́ unó sé wáwálé, ji apyéé wyéé unó bi wáwálé

* **2:8** Elú wáwálé nnó: Dékage nnó Jisṣ alu mpyáne Devid ewena eleré nnó ji alu Muú yi Eṣwá akweré ji elá gefwa, ayi Eṣwá anyéméno nnó achwá.

gétúgέ nnó ji akage
kwóré fó abε muú ayi
ji álá pó.”

*Muú utóó ayi Εσωω άgboó
ne ji*

14 Tegé εbwó unó bina, okwele εbwó mbeé né mbe ushu Εσωω nnó ékágé εbwó anyεge mbeé né ucho mejóó. Gefógé mbeé yina ayi álá póge ye né meti fó, atyaá bóó lé makpo abi áwuú ji. 15 Mmye lé mangi mekomejóó Εσωω nnó abε ne mabó malómáló né mbe ushu wuú, nkane muú utóó ayi mmye εla gboó ji. Ji alerege mekomejóó Εσωω ayi átome ne unó bi úlú wáwálé ne alerege ubi chancha. 16 Jfyεge fó mmye ne bóó abi ajógé depó tire dela tanege fó né mekomejóó Εσωω, nénde dépye bóó ajye wye mbe mampyεge unó bi Εσωω álá akelege. 17 Unó bi εbwó álerege úlú eke εtukwe gepa eyi genyé muú menyammye geláge gboó. Né geluage bóó bina Ημενης εbwó ne Filetos alu wye. 18 Εbwó ályaá meti ewe álerege wáwálé, ála leré le nnó Εσωω apye me bóó ákwilé né negbo. Nkane ápyεmbó, áfyε gepwa mbaá bóó bifó abi ábó áfyéé me metóó ne Εσωω. 19 Yémbó, mekomejóó Εσωω atene wáwálé eke nebome gepú eníne átene né εtarave ye genó gekáge nyige ji. Asa wye áké, “Ata akaá bóó bi álu abi.” Asa ntó wye áké, “Yéndémuú yi áké alu muú Ata abó manlyaá gabo mampyεge.”

20 Yéndé gepú eyigé mfwa, uchwere menyé ube wye, ebi ákwye ne gul ne seleba ubeé wye, mamba, uku, ne bó asele ntó abε wye. Ebifó úlú ebi uwya εnoge, álá nyé menyéé wye tametame ne εbifó úlú ebi ula pó ne εnoge, anyé menyé wye gébé geko. 21 Wyεmbó ne yéndémuú ayi alyaáge gabo nnó abε pópó né mbe ushu Εσωω, abεé. Alu nkane uchwere menyé ebi uwya εnoge. Abelege geme jí nnó akpome menyammye wuú nnó mbóó gepú asele ji ápyεge utóó ulóóló wyeé.

22 Né getu εyina, bo ályaá gepó gebogebo eyi njεusa ne asó abifó áwyaá. Fye lé mekpo wye mampyε genó eyi gelú cho. Fye metóó wye ne Εσωω. Bó gejeé ne ate aηme. Be ne nesó nkane okene ne ate aηme abi ákuú mabó Ata ne matóó bwó mmu pópó. 23 Ochoge mbwa ne bóó abi ányé ukenkene mbeé nende, wó akaá nnó gefógé mbeé yina áchwóó bóó ne mawáme. 24 Ne muú utóó Εσωω abóó fó mambε menwáme mawáme, abó mambε muú nesó mbaá bóó ako. Abó mambε menlere melómelo ne metóó εla sóó ji wáwá. 25 Ajógé mejóó ne nesó ne achye majye mbaá bóó abi álá káme ne ji wó nnó ákaá mbaá ayi εbwó alu gyéé. Nkane apyεmbó, Εσωω akáge néne εbwó meti akwore metóó bwó ákaá wáwálé ayi atome ne ji. 26 Ne nnó ndófo ákage kere né defore débwoó átané né mataá danchómelo muú abó apyεne εbwó álá wuú lé ne Ji.

3

Gepo eyigé bōó abéé nye ne geji né kwyakwya gébé

¹ Ne kaá nnó gébé eyigé mme ake alá chwó kwya, efwyale ejame nye dōó. ² Gébé eyigémbō ákwaá abōó nye lé gejeé ne gemēge bwó ambōó, ábō nye geje ne ŋka, ábwēge mmye, áchyegé nye sé ate enoge, áshye ate, áwuú nye sé majye ámmá ne ante bwó, ye oma pye bwó ndé, matōó ágōó fō ebwó, ábéé nye sé pópó né mbe ushu Esōwō. ³ Alómé nye sé melu, agene nye sé meshwe ne ate ákwaá, áchōó nyé ate mabō, ábálege matōó, ápyéé efō, ákií nye sé genó gelógéló. ⁴ Achyēge ate ájeé mankwaá, aláá nye bōó gebyō, ápye unó tametame, ágbēege nye ne gempōge, ábō gejeé manyé genwá, ábōó fō gejeé ne Esōwō. ⁵ Gébé eyigé mbōntó ábéé nye eke bōó abi ákwōlege depōré Esōwō, yémbō áshyá nye utó bi ulú wyeé. Ochoge fō mbwa ne ufōó bōó bina.

⁶ Né geluage bwó, abifō ákpene né úpu bō alá ajeé mbaá andée abi apwa ebwó mmye. Andée bimbo álu abi gabo ayi ebwó ápye ne ákwōlege, áchyēge ebwó efwyale né metōó. ⁷ Andée bina áwya gejeé mangi yéndé gefōgé genó eyi matōó bwó ágarege, yémbō akágé, kwōne fō mbaá ayi ákaáge genó eyi gelu wáwálé. ⁸ Ne ndere Jens ebwó ne Jambras átene nya ukpene ne Mosis wyēmbō ntó ne bōó bina ála kámege ne genó eyi gelú wáwálé.

Ébwó alú bōó abi matōó bwó alá ferege sé depō chánéné, ábyō gebyō nnó áfyé matōó ne Esōwō. ⁹ Yémbō ájye nye ye teté ne unó bwó ebimbō nénde, éla gachye bōó ákaá nnó ebwó álu unkenkene bōó. Ndere ebō epye nya ne Jannes ebwó ne mejeé wuú Jambres.

Pōlache Timōti kwyakwya majye

¹⁰ Ne nana wō Timōti, okaá unó bi me nērege, okaá gepō ya, ne genó eyigé me mferege mampye né genwá ya, okaá nkane me mfyéé metōó ne Jisōs, nkógé metōó, gejeé eyi me mbōó ne ate bōó. ¹¹ Ne okaá nkane ntene janja né gejamégé efwyale ewé ekwōlege me, okaá ndere bōó ámmye amu ne me, okaá efwyale ewe me ngene, depō tiré dépye ne me né melō Antiok, Ikōnyōm, ne melō Lystra. Okaá ntó ndere ámmye me amu ne me nkogé metōó, yémbō Esōwō apōó me ntane wye ye jya gegoó me mmye wó. ¹² Elú wáwálé nnó yéndémuú ayi áchomé mmye ne Kras Jisōs ne abōó gejeé mambele genwá jif ndere Esōwō akēlege, ate bōó ágōó fō manchyē ji efwyale. ¹³ Bōó abo, ne bōó gebyō bina, gabo ayi ebwó ápyéé, ábéé nye ndere muú, áboó nye debele akwe nnyi. Abwōlege nye bōó ne bōó ntó ábwōlege nye ebwó. ¹⁴ Yémbō wō Timōti cho wye mbe ne unó bi áleré wō, ne fyéé metōó wye chancha. Wō okaá chánéné ufōó bōó abi áleré wō unó bina. ¹⁵ Ne wō okaá mé mekomejōó Esōwō

te dembane ayi achye wə denḡa etiré depye wə ɔtané né efwyale gabo gétúgέ ɔfyéé metóó ne Kras Jisós. ¹⁶ Unó uko bi úlú mmu ηwe Eσωω utane lé né uferé Eσωω jimbo. Unó bina upoge manlerege ese unó bi úlú wáwálé, unyane bóó bi ápye gabo, unyage ese mati yi dela kwóle chancha wó, ne alerege ese nkane débóó mambelé geḡwáge sé cho ndere Eσωω akélege, ¹⁷ nnó yéndémuú ayi apyéé utóó Eσωω abe ne denḡa deko, akwane mampye yéndé utóó ulólól.

4

¹ Me njógé unó bina ngarege wə ne eshye né mbe ushu Eσωω ne Kras Jisós muú achwógé nye mangbáre gefwa jíí ne mansə mpa bóó abi agboó ne abi álu abe, nkpeage wə nnó, ² ɔgarege bóó mekomejóó yina yéndégébé ɔpwage. Ye né gébé gelógélól ye gébé gebogebo. Pyegé bóó ákaá mati ayi ápye gyéé, nyane ebwó nnó ályaa gabo. Fyegé ebwó eshye, koógé metóó ne ɔlerege ebwó unó bina. ³ Néndé gébé géchwó nye eyi bóó ála ákií nye se manwú wáwálé ayi bóó alerege, ála aferé nye le unó bi ebwó ákelege ne ákelege nye le anlere abi álerege ebwó unó bi ulome ebwó metóó. ⁴ Ne ályage nye manwú genó eyi gelú wáwálé ála ákwale lé ukwene bó abya. ⁵ Ne wə Timōti ye ema ebe nnó gbarege wye mmye jyéé. Ye ɔgene efwyale nnó, koóge

wye metóó, pye utóó bye ndere mengaré abya melómélól. Pyegé utóó bye ebi Eσωω achye wə uko.

⁶ Mbógé né getu ya, nla me meti gewúle. Ela gachyéé manoó ma magbele mme nkane mmóó gepe. ⁷ Me mmye ummye ulólól, nlome gatele wa abyé. Ngbare depóré Kras chancha kpa te nnére. ⁸ Ne nana nsa wa agile me. Nsa yimbó élé ela geḡwá ewé muú ayi abéé cho né mbe ushu Eσωω abóó. Muú yi achyegé nye me ela ewéna né bíí bi mbó élé Ata. Ji asóó nye mpa yéndémuú chancha né bíí mpa. Achyegé nye fó le me mbií, achyegé nye ntó bóó abi ágilé ji ne gejeé nnó ji achwóó.

Mechə ewé etomé Poljimbóó

⁹ Ne kele meti ɔchwó ɔbane me wáwá. ¹⁰ Néndé Damas alyaa me afe né melo Tessalonika gétúgέ abóó gejeé ne unó mme. Kresens ntó afé melo Galasiya ne Titós afé Dalmatya. ¹¹ Wye le Lukase jimbií ne ala fa ne me. Ɔke ɔchwóó se Makós enyú ne ji dechwó, néndé ji apoóge me né utóó dóó. ¹² Ntə mbó Tikikós né melo Efesos. ¹³ Ɔke ɔchwóó se nku gefwene wa ayi nlyaa mbaá menme se Kapus né melo Truus, ne bó ηwe ba ɔchwóó ne ebwó, ushu chancha uchancha bó ηwe ba bimbo ɔjigé fó nte.

¹⁴ Aleksanda mampye utóó ete, apye me gabo ayi apwóó amu. Ata Eσωω achyegé nye ji nsa né genó eyi ji apyembo me. ¹⁵ Wə mbóó, kaá nkane ɔfyé mmye ne ji, néndé atene

ukpene ne mekomejɔ́ ayi esé délerege.

¹⁶ Bii bi me nkpene unɔ́ mpa bi mbe mashyaá mmye ya né depɔ́ tire ámale me mmye, ye muú ama ayi achwó nya wyε nnó apóo me apó. Ebwó ako abo me, nene le mmye nnó Esɔwɔ asogé metɔ́ ne ebwó. ¹⁷ Yémbɔ Ata abɔ alu ne me ne achye me utó nnó ngare mekomejɔ́ wuu gbene nnó bɔ́ bi alá pɔ́ bɔ́ Jus áwuú. Ne ji afere me né meno genyanya. ¹⁸ Ata Esɔwɔ aferege nyε wyε me né yéndé efwyale gabo ewé mkpene, ne apóge nyε me mkpe né gefwa ji, eyi gelu né mfaánebuú. Matame mabé ne ji te kwyakwya ne kwyakwya. Amen.

Kwyakwya matame

¹⁹ Tame Priska, ebwó ne Akwila ne ula gepú Onesiforus. ²⁰ Erastus ala né melɔ́ Kɔrent, Trɔfimɔs ntó améé nlyáá ji né melɔ́ Melitos. ²¹ Mmye ochwó gemεge nnó neba nekwone. Yubolos, Pudens, Linɔs, Klodya ne anme abi álu we ako áké ntame wɔ.

²² Nnenemmye nnó Ata abe ne wɔ, ne nnó álerégé enyú ako galógáló.

ŊWE ayi Pól ásamé mbaá Titos

Matame

¹ Elé me Pól maá utóó Èsòwò ne ŋgbá Jisòs Kras ne nsamé ŋwe yina. Èsòwò achyéé me utóó bina gétúgè bɔ́ó bi ji ajyaá nnó ábé abíí, nnó mpyé ebwó áfyégé wye metóó ne Èsòwò ne nnó mpye ebwó ákaá wáwálé ayi ápogé ebwó ákwòlege depòré Èsòwò chánjéné. ² Èwéna epógé nnó ebwó áneré metóó mambò geŋwá eyi gélágé byé eyi Èsòwò muú ayi álá abyógé gebyò ányéé me meno te ukwene nnó achyégé. ³ Ne gébé eyigé ji ajyaá gekwónégé, ji apye geŋwá eyina gegené né mekomejóó wuú. Elé mekomejóó yina ne Èsòwò Mempoó sé áfyéé me né amu nnó ngaregè. Ne wye nkane Èsòwò achyéé me majyéé, mbòntó ne mpyéé utóó bíí.

⁴ Me ntòme ŋwe yina mbaá Titos. Me ngboó ne ji ndere esé ako défyéé metóó ne Jisòs.

Me nnenemmye nnó Nte sé Èsòwò ne Kras Jisòs Muú áwene gemége sé alere wò galógáló, apye ntó wò òbe né nesò.

Gepò eyigé muú kpad èchomele bɔ́ó Jisòs abɔ́ó mambè ne geji

⁵ Ula bi me ntómé wò né meló Kret úlú nnó wò òneré mampye unó bi ulaá, ne nnó ojya ákpákpá né mmú gepúgè Èsòwò ndere me mbó ngare

mé wò nnó òpye né yéndé melò. ⁶ Muú ayi abeé muú kpaá né gepúgè Èsòwò, abò mambè muú ayi geŋwá jíí gela gepò ne dembyó, ábané ele mendée ama. Baá bíí ntó abò mankame ne Jisòs, ábeé ne gepò gelógéló, áchyege enógé mba bɔ́ó kpakpa. ⁷ Muú kpaá né mmu èchomelé bɔ́ó Èsòwò alu muú ayi apelé ndere utóó Èsòwò ukene. Ndere elúmbò, abò mambè muú ayi álá ákágé shulé ji ndo, abòó fò mambè muú nenja, muú ayi awyaá gefere, menyuú mmóó, abeé fò memmye mammye, ne abeé fò muú ayi aselegé ebwò. ⁸ Abó mambè muú ayi anene ankéé, agboó ne genó gelógéló, muú ayi akagé gbaré mmye jíí, ajógé mejóó wuú gbógónó, abeé cho né mbe ushu Èsòwò ne apyeé genó eyi ji abòó mampye. ⁹ Abó ntó mambè muú ayi agbaré mekomejóó Èsòwò ayi alere ji chancha, nnó ji ntó akaá ndere aleregé unó bi bɔ́ó Èsòwò akwòlegé, nnó áleré bɔ́ó abi álerege unó ebicha nnó alu gyéé.

Weége anleré gebyò yéndégébé

¹⁰ Njógé mbò mechò ewéna gétúgè gejamégé bɔ́ó abi átene ukpene ne mekomejóó Èsòwò yina. Ebwó alú bɔ́ó meno ne bɔ́ó dembwólé chacha ekwò abi átomé wyeé eshye nnó ábò mansò muú nsò ne atene cho né mbe ushu Èsòwò. ¹¹ Èkamegé wò òlyaá ufóó bɔ́ó bina ajye mbe ne depòti né mmu gepúge Èsòwò. Ebwó ápye me gejamégé mala

upú ákwe tametame ndere aleregé unó bi ebwó ambóó ne abóó nsa, ewé alá ábóó fó manleré ubi wó. ¹² Muú ekpávè bwó ama ayi alu muú melo Kret ewéna ajóó ntó ato ne bóó bií aké, “Bóó Kret alu bóó gebyó, bóó nchye ne ambwa abi ányéé genó.” ¹³ Mechó ewéna elu wáwálé ne óbó manshulegé ebwó ndo, ówegé ebwó yéndégébé nnó ebwó ákeré ákamé ne genó eyi gelú cho eyi getome ne depóré Jisós. ¹⁴ Amágé wu nyé se ubi ebi bóó Jus ajame yé. ¹⁵ Yéndégenó gelú pópó mbaá bóó abi alá apó ne uferé uboubo né mmu metóó. Yémbó abi álú ne uferé uboubo, ebwó bi alá áfyéé metóó ne Esówó wó, yé genó gefó eyi gelú ebwó pópó gepó. Deba etiré dégbeé ebwó matóó dépye uferé bwó úlú wyéé nchyenchyé. ¹⁶ Aké ebwó ákage Esówó, yémbó gepógé bwó geléré nnó áshya jí. Ebwó álu bóó abi muú alá ákágé bóó gejeé ne ebwó ne áwú fó Esówó. Ye galógáló ayi ebwó ákágé pye ne bóó apó.

2

Majye ami Titos abóó manchye bóó echomele Jisós

¹ Ne wó Titós, óbó manlerégé élé unó bi úlú cho ndere mekomejóó Esówó agarege. ² Chyége bóó kpakpa né mmu gepúge Esówó majyéé nnó abe pere ne bóó, ápyégé utóó ne eshye, ákágé genó eyigé ebwó ápye, ákágé ndere ágbaregé mmye bwó, átene chánéné né metóó ewé áfyéé ne Jisós,

abógé gejeé ne bóó. Akogé wyé metóó chánéné gébégé mmuameno achwógé.

³ Wyé ndere ólere ákpakpa abi ande, mbántó ne óbóó manlere abi andée, nnó ebwó ábé ne gepó eyi gechwóó ne enógé, áchóge fó bóó mabó, áchyégé fó gemége bwó né mmóó manyúgé. Aleregé élé genó eyi gelu cho, ⁴ nnó ebwó ápye áso andée ábó gejeé ne áno bwó ne baá bwó. ⁵ Gare ntó ebwó nnó ákagé genó eyi ebwó ápyeé, ábé bóó abi áno bwó, ebwó ebwó ne ákaá désóré bwó. Pye ntó ebwó ákaá nnó abó mampyégé utóó né upú bwó. Aleregé ntó ulóó melu áwugé áno bwó nnó ékágé mekomejóó Esówó abe ne gembya.

⁶ Wyémbó ntó ne óbóó manleré njyéé usa nnó ákaá ndere ágbaregé mmye bwó. ⁷ Ne wó Titós óbó manlere gepó gelógéló né yéndégenó eyi wó ópyeé, ókwilegé manleré ebwó genó, leré ne metóó wyé mmu pópó, ópyégé nselé. ⁸ Mekomejóó ayi atanegé wó meno, abe ayi muú awúgé alá ákagé shulé wó ndo, nnó muú mawámé wyéé awugé meno egbe jí akpa mekpo unóó

⁹ Chyégé afwe majyéé nnó ábó manwúgé ne ante abi ábóó ebwó né yéndégenó, ápyege élé genó eyigé ebwó ákelegé. Ekágé átene ukóó ne ebwó, ¹⁰ yé unó bwó ntó ájogé fó. Ebwó ábé élé bóó abi ante bwó ákágé neré metóó ne ebwó nnó yéndégenó eyigé ebwó ápyeé gelerege élé

ndere mekomejóó Εσωω Muú áwene gemége sé alóme.

¹¹ Εσωω aléré bóó ako galógáló wuú ayi ji áwenege gemége bó. ¹² Ne galógáló yimbó achyegé esé majyéé nnó déféré amu né depó etí delá déchwóó f3 ne enógé mbaá Εσωω, etí delu elé depóré mmwolé unó mme, nnó dégbarege mmye, debe ne genwá eyi gelu cho ne nnó dépye genó eyigé Εσωω akélegé fa né mme yina, ¹³ ndere dégilé gekpekepegé genó eyigé esé déneré metóó wyéé gelu nnó Εσωω sé ayi apwóó amu alerege mmye ne utó gefwa jíí. Εσωω yina elé Jisós Kras Mewené gemége sé. ¹⁴ Jisós yina ne achyegé ji gétúgé se nnó áwéné esé né yéndé gefógé gabo, ashwóné esé nnó débe bóó bíí abi akpané gechyéé mampye galógáló.

¹⁵ Titós bóó manlerégé bóó unó bina, fyegé ebwó eshye ne weége ebwó ne uto ebi Εσωω achyéé wó. Ne okamegé muú abya wó ndere okeregé ubi.

3

Bege ne gepó gelógéló

¹ Titós, tégé bóó byéé nnó áshúlégé mmye bwó mme mbaá ákpakpa ne bóó abi ábóó uto né meló. Awugé ne ebwó, ábé ntó téné mampye genó eyi gechwóó ne galógáló mbaá bóó ako. ² Ekágé áchógé mabó muú f3, ályaa mawámé, áselé depó peré, ne nnó abe chancha ne bóó ako.

³ Néndé mbembe esé débó dekenegé ntó wyé ndere

ebwó, déwuú nya f3 ne Εσωω dépyeé nya gyéé. Dékwe nya eké afwe ndere dépyeé unó bi menyammye sé ákélegé ne ebi ugóó esé metóó. Déchwóó nya gébé se mambalegé matóó ne ate. Bóó abifo áké ábóó unó matóó ásóó esé. Bóó abifo ápaá esé, esé ntó dépaá ate. ⁴ Yémbó gébége Εσωω Muú áwene gemége sé aléré esé galógáló ne gejeé eyigé ji abóó ne esé, ⁵ aferé esé né efwyale gabo. Epóó gétúgé galógáló ayi esé dépyeé, ji age lé esé meshwe ne áwene geme gesé. Ji ashwóné matóó sé nnó débó genwá eyi keke ne Mendoó Ukpea epye esé déla bóó ake. ⁶ Εσωω afyé esé Mendoó Ukpea ewéna egbeé esé né mmye ndere Jisós Kras Mempoó sé achyegé ji gétúgé sé, ⁷ nnó gétúgé galógáló wuú, esé détené cho né mbe ushu Εσωω degilé mambó ntó genwá eyi gélágé byé. ⁸ Mejóó wena elu wawálé, ne nkelegé wó otome eshye manlerégé ewu, nnó yéndémuú ayi áfyéé metóó ne Εσωω ágbaré menyammye wuú chanéné, nnó ápyegé galógáló yéndégébé. Unó bina ebi me ngaré mbó wó, ul3 ne upogé yéndémuú.

⁹ Ne ekamege wó ocho mbwa ne bóó abi anyeé genkekenégé mbee yé mbee mankógé mabó ukwene ante ne mammyege gétúgé ebe. Unó bina upó ne nsa ne ulú elé ubyankwó unó. ¹⁰ Yéndémuú ayi ogene nnó agboó ne mawámé ne mbee manyegé, chyé ji majyéé

dama, εκογέ ndo epea álá awuú fós, fa mbwa ne ji, ¹¹ néndé okaá nnó gefósge muú eyigé na, alu muú ayi anyeé utuú ne gabo ayi ji apyeé aleré nnó jimbós achō mabō mií.

Kwyakwya mejós

¹² Me nkelegé mbō mantō Atemas ewú, nla ntō ji wó, ebyennó ntómé nye lé Tikikós, ne yéndémuú bwó achwōge ewú, mmye nnó wō ochwō obane me wena né melō Nikapolis néndé nkelegé nnó nebá nebye me ewú. ¹³ Añme se bina apea, Senas muú ebe ne Apolos ájyeé nye neke, áké ájyeé chyéé ebwó yéndégenó eyigé ebwó ákelegé okamegé ebwó ájye amuamu. ¹⁴ Gare bós se ewúmbō né meló Krete nnó ági manleregé uló melu. Aké ápyeé mbō, ágene unó manchyeé mbaá bós abi unó ulií ebwó. Gárege ebwó nnó ékágé ábe ambwa.

¹⁵ Añmé sé ako abi álu ne me áló enyú matame. Tame ntó ájeé se abi ágboó ne esé ne áfyéé mató ne Esōwō. Nñemmye nnó Esōwō álérégé enyú ako galógáló.

Njwe ayi Pāl ásamé mbaá Filemōn

Matame

¹ Me Pāl muú nkɛene deno gétúgέ utó Kras Jisós ne nsame njwe ayina. Nlú fa chónchó ne menjme sé Timóti. Ntáme njwe ayina eta wye Filemōn. Wó olú mejeé sé ayi débóó gejeé ne wó dós ne nte muú utó ayi dépyeé utó esowó chónchó.

² Esé délóó matame mbaá Apfia menjme sé ayi mendée ne Akipus nte menjme ayi démmye dépye utó Kras chóncho eké bóó bee. Délóó ntó matame mbaá echomele bóó Esowó ewe enywérege né gepú jyé.

³ Nnenemmye nnó Nte sé Esowó ne Ata Jisós Kras álérégé enyú galógáló, ne apye enyú débé né nseó.

Pāl aféé Filemōn

⁴ Menjme wa, yéndégébé me nké nnenemmye mfyéé wó ntó né mmyemenene, ne ntamege Esowó wa, ⁵ gétúgέ nwuú nnó ofyéé metóó ne Kras ne bóó gejeé ne ate bóó Esowó ako. ⁶ Nnenemmye nnó mmye eyi ese déchome ndere bóó abi ákame ne Jisós, epye wó akaá chánéné genó eyi getome ne mejé ewé ese déwyaá ndere bóó Jisós Kras. ⁷ Menjme wa, gefo gejeé eyigé bóó ne bóó Esowó gepyeé metóó egóó me, ne gema fyéé

me eshye ndere bóó gejeé ne ebwó mbó epyeé matóó ákwenege ebwó mmu.

Pāl anene Filemōn mmye nnó ase Jnesimós

⁸ Ndere me nlú muú dentóó Jisós Kras nkage garé wó ne utó ba nnó wó pye genó eyigé bóó mampye, yémbó mpyeé fó mbó. ⁹ Ndere elúmbó, nnene elé wó mmye né gejeé eyigé débóó ne ate. Me Pāl nnene wó mmye ndere muú kpaá wye ne muú ayi akɛene deno gétúgέ Kras Jisós. ¹⁰ Nnene wó mmye nnó wó ogé meshwe ne maá wa Jnesimus. Nge ji ndere maá wa gétúgέ mpye ji afyéé metóó ne Kras gébégé nlú né gepúgέ deno. * ¹¹ Mbe mbe ji abó alú gebyankwógé muú né eta wyeé. Ne nana alu muú melóméló né eta wye ne eta wa.

¹² Me ntáme ji nnó akere eta wye. Elú me eké mbwíí metóó wa ne ntáme mbó eta wyeé. ¹³ Mbó nké mbele ji abe fa ne me, ase melu wye mampógé me ndere nlú né deno gétúgέ abya melóméló. ¹⁴ Yémbó nkelegé fó mampye genó gefo eyigé wó ola mbóó mbe akame wó. Mpyembó, nnó yé aké apye genó mam-póó me, apye ndere metóó wyeé egarege, ékágé ebe nnó me ne njmerege wó mekpo mme.

¹⁵ Ndófo Jnesimós alyaá wó né mboó gébé nnó ji amage kere eta wyeé enyú debe ne ate téé kwyakwya. ¹⁶ Mbe mbe ji abó alú mewfé wye, yémbó nana njwea geme apwó

* **1:10** Elú wáwálé nnó: Mabo Jnesimus matene nnó muú yi áchwóó ne nsa.

mefwé néndé alá nte menme galógáló.
 wyé gétúgé ji ntó áfyéé metóó
 ne Kras. Me mbóó gejeé ne ji
 dóó, yémbó ushuú gejeé eyigé
 óbóó nyé ne ji gejamé kpaá
 gepwó amu néndé ji alú nte
 mekwaá ne nte menme wye
 ayi afyéé ntó metóó ne Ata.

¹⁷ Ndere elúmbó, mbógé óse
 me ndere nte muú utóó Ata,
 achwógé, se ji amu apea wye
 ndere me mbó nchwógé ósele
 me. ¹⁸ Yé apye wó genó
 gefó gebo, yé anye elé wó
 ujwóó, gíi me. ¹⁹ Elé me
 mbóó Pól ne nsamé ne ébwó
 wa ngarege wó nnó nkwólé
 wó ujwóó bimbó. Mmage fó
 nnó yé wó mbóó ógbarege me
 ujwóó né genwá jyéé. ²⁰ Ndere
 elúmbó, menme wa, né gétúgé
 mabó Ata pye me galógáló.
 Pye metóó egó me ndere nte
 menme ayi áfyéé metóó ne
 Kras.

²¹ Ne me nkaá wáwálé
 nnó ndere me nsame ηwe
 yina ópye nyé wye ndere me
 njóó. Ne ópyéé nyé yé genó eyi
 gepwóó eyigé me ngíi. ²² Genó
 eyigé cha eyigé me mmagé
 gbéé gelú nnó, ókwyé melu
 né maá gepúgé ankéé bele eta
 wa. Me nndere metóó nnó Ata
 awuú nyé mmyemenene nyú,
 apye me ntané denó nkeré eta
 nyú.

²³ Epafra nte muú ayi
 akpene denó gétúgé Kras
 Jisós alóó enyú matame.
²⁴ Wyembó ntó ne Makós,
 Aristakós ne Damas ne
 Lukase álóó enyú matame.
 Ébwó álú áte anme abi ápyéé
 utóó Ata.

²⁵ Nnennemmye nnó Ata
 Jisós Kras áléérégé enyú

N̄WE ayi ásamé mbaá b̄óó Hibrus

*Mekomej̄óó ayi Eṣṣw̄o apye
maá wuú agaré*

¹ Nyá mbembe Eṣṣw̄o apye b̄óó ekpavé bií ágaré ukwené ante sé mekomej̄óó wuú nd̄o, nd̄o ne nd̄o né mati uf̄óó uf̄óó. ² Ne nana ayi mme achw̄o bye, Eṣṣw̄o apye maá wuú agaré esé mekomej̄óó wuú. Maá wuú yina ntó ne ebw̄ó ne ji akwyéé yéndégenó fa mme chóncho. Ji ne Eṣṣw̄o ábélé nnó abe menyéé geteé unó uko ebi ji awyaá. ³ Elé maá yina ne apyēé gekpékpégé ḡḡo Eṣṣw̄o áḡenege. N̄dere ji alú, mb̄ontó ne Eṣṣw̄o alu né mati mako. Mekomej̄óó wuú awyaá utó ne elé mekomej̄óó wuú yina ne apyēé nnó yéndégenó eyigé akwyéé gekene chánéné. Ji anerege mampye genó eyi gépyéé Eṣṣw̄o ashw̄onége gabo ayi b̄óó ápyéé, afé mfaánebuú, ne ajw̄alé né melú énogé né egbe ebw̄onye Eṣṣw̄o Muú aḡea Apw̄óó amu.

*Maá Eṣṣw̄o aḡea geme apw̄ó
makiénné Eṣṣw̄o*

⁴ N̄dere elúmb̄o, Eṣṣw̄o apye maá wuú aḡea geme apw̄ó makiénné j̄íí wye ndere mab̄o ami Eṣṣw̄o achyéé ji málómé mapw̄ó ami bw̄ó. ⁵ Esé dékaá mb̄o néndé Eṣṣw̄o aj̄óó f̄ó ne ekiénné f̄ó nnó, “W̄o olú Maá wa, fina nla Nte wye.” Eṣṣw̄o aj̄óó yé ntó ató ne ekiénné

f̄ó nnó, “Me mbéé nyé Nte wuú ne ji abéé nyé Maá wa.” ⁶ Ne gébége Eṣṣw̄o atóme maá mbe wuú fa mme ama j̄óó aké, “Gógé makiénné ya ánogé ji.” ⁷ Ge genó eyigé aj̄óó atómé ne makiénné Eṣṣw̄o aké, “Eṣṣw̄o apyēé makiénné j̄íí álú eké mbyo ne apye baá ut̄óó bimb̄o álú eké manómé mewe.” ⁸ Yémb̄o aj̄óó ató ne Maá wuú aké, “E é Eṣṣw̄o, gefwa jye gebéé te kwyakwya ne kwyakwya, ḡgbarege nyé gefwa jye né meti ewé elú cho ne melóméló. ⁹ W̄o ḡgboó ne genó eyi gelú cho ne ḡpaá gep̄ogé b̄óó abi alá ábelegé mabe Eṣṣw̄o. Ge ula bi me Eṣṣw̄o, muú nlú Eṣṣw̄o wye ḡjyaá w̄o nnó ḡbe ne ḡḡo yi apye met̄óó eḡóó w̄o epw̄óó ate ájeé byéé.” ¹⁰ Ama j̄óó ntó ne maá wuú aké, “W̄o, Ata, né ula ul̄óó ḡkwyéé mme, ne ḡkwyéé yéndégenó eyi gelú né mfaánebuú ne ammu jye. ¹¹ Unó bina uch̄ogé nyé né meso gébé, ne w̄o mb̄óó ḡbéé nyé te kwyakwya. Ubi uko ugboó nyé manaá eké ukwene mandéé, ¹² ne w̄o ḡk̄óó nyé ubi ntó eké gekwenege nkú ne ḡkw̄órégé nyé ubi eké muú akw̄órégé ukwene mandéé ne ayi make. Yémb̄o, w̄o mb̄óó ḡkw̄órégé f̄ó ne genw̄á jye gebyéé f̄ó te kwyakwya.” ¹³ Eṣṣw̄o aj̄óó f̄ó ne ekiénné wuú f̄ó genó eyigé ji aj̄óó ne maá wuú nnó, “Jw̄alé fa né egbe ebw̄onye wa, kpaá te mpyéé b̄óó mawáme byéé akwene eké geluḡ eyigé ḡnerege uká byéé mfaá.” ¹⁴ Ne makiénné Eṣṣw̄o ako ulú le mandoó ayi ápyéé ut̄óó.

Ξᾠωᾠ atomé nnó ápoógé
bᾠᾠ abi Ξᾠωᾠ áwenege nye
gemége bwᾠ.

2

*Fyegé mekpo né wáwálé
ayi déwuú*

¹ Τε ndere esé dekaaá unó
bina debᾠ mamfyege mekpo
né ubi chanéné nnó ékágé
deno mewaá. ² Ξsé dékaaá
nnó mekomejᾠᾠ Ξᾠωᾠ ayi
makiénné jíí ágaré ukwene
ante sé alu wáwálé, ne bᾠᾠ
abi alá bélé ji wᾠ ne abi atoó
ntó mekpo, agé wyε efwyale
ewé ekwane ne ebwᾠ. ³ Ndere
elúmbᾠ, mbᾠgé esé abi déwuú
gekpekepege mekomejᾠᾠ
Ξᾠωᾠ ayi áwenege gemége
bᾠᾠ, debyage ji, dépyéé mbᾠ
nnó ne esé débo efwyale? Ata
jimᾠᾠ ne abᾠᾠ mbe ágaré bᾠᾠ
mekomejᾠᾠ yina, ne bᾠᾠ abi
áwuú ndere ji ágárege apye
esé dékaaá nnó alu wáwálé.
⁴ Ne Ξᾠωᾠ alere ntó esé
chánéné nnó mekomejᾠᾠ
yina alu wáwálé né gepᾠgé
ufelekpa ebi upyéé bᾠᾠ alá
mano mekpo fuú ne unó ebifᾠ
ufᾠᾠ ufᾠ ebi ulerege utó bií. Ne
achyéé ntó ufᾠᾠ ufᾠᾠ echyé ewé
etanegé mbaá Mendoó Ukpea
mbaá bᾠᾠ bií ndere ji ákélé.

*Elé Jisᾠs ne awenege
gemεge sé*

⁵ Γε, genó eyigé esé déjᾠgé
détome ne geji gelu nnó:
Makiénné Ξᾠωᾠ fᾠ wᾠ Ξᾠωᾠ
ábelé nnó ágbare gefwa né
mme meke ayi achwᾠ wᾠ ⁶ Né
mbaá melu fᾠ né mmu ηwe
Ξᾠωᾠ ásá lé nnó, “Ε é Ata
Ξᾠωᾠ mekwaá alú kpe ndé
genó ayi ᾠtéé ji, gebyanᾠkwᾠgé

nte mekwaá ayi wᾠ ᾠkpege
alu waá? ⁷ Né mboó gébé,
ᾠpye fᾠ ji aηea yé geme dᾠᾠ eké
makiénné jyε wᾠ, yémbo ᾠfwa
ji ne ηgᾠ ne énogé eké mfwa.
⁸ Wᾠ ᾠfyε yéndegenó né amu
jíí. Asá né mmu ηwe Ξᾠωᾠ
nnó, Ξᾠωᾠ afyε yéndegenó
né ammu jíí.” Ebyennó yé
genó eyigé cha eyi gelaá gepᾠ.
Yémbo esé delú dange mbᾠ
nnó yéndegenó gelu né amu
jíí. ⁹ Yémbo elé Jisᾠs ne esé
dégene. Né mboó gébé, Ξᾠωᾠ
abelé ji né melu ewé ela ηηea
yé geme eké ewé makiénné
jíí wᾠ. Ξᾠωᾠ apyεmbᾠ nnó
gétúgé galógáló ayi ji alerege,
Jisᾠs ágεé efwyale agbo gétúgé
bᾠᾠ ako. Gétúgé efwyale ewé
Jisᾠs agene ne negbo eniné ji
agboᾠ, ne Ξᾠωᾠ afwa ji ne
ηgᾠ ne enogé ndere mfwa.
¹⁰ Ξᾠωᾠ ne akwyε unó uko
ne ji ne agbaré ubi nnó ukene
chánéné. Ndere ji apyε nnó
gejamégé bᾠᾠ ábé baá bií
abo ηgᾠ, elú galógáló nnó ji
apyε muú ayi ánénege ebwᾠ
meti áwené gemége bwᾠ,
ágé efwyale nnó akwane né
yéndé meti mambe muú ayi
ákágé pyε ebwᾠ ábᾠ genwá.

¹¹ Jisᾠs muú apyε nnó bᾠᾠ
abe pópo chóncho ne bᾠᾠ abi
ji apyε ebwᾠ álu me pópo,
ebwᾠ ako alu baá Nte ama.
Γε ula bi mmyε ela gboᾠ fᾠ
ji mankú ebwᾠ nnó aηme bií.
¹² Ajᾠᾠgé aké, “Mpye nye aηme
ba akaá gekpékpégé muú ayi
wᾠ ᾠlu. Mfεge nye wᾠ né
echomele bᾠᾠ byéé.” ¹³ Ama
jᾠᾠ aké, “Elé Ξᾠωᾠ ne nliíge
mmyε ne ji,” ne ama jᾠᾠ ntó

aké, “Gé me na ne baá abi Eṣṣwṓ achye me.”

¹⁴ Tε mbaá baá bií bimbṓ, ebwṓ ako alu akwaá, getú eyigémbṓ, Jisṣ jimbṓṓ abwṓlé mekwaá alá eké ebwṓ nnó ji agbo akε ne negbo nni áchṓ utó muú ayi apyeé nnó bṓṓ ágbṓ. Ne muú yimbṓ elé danchṓmeló. ¹⁵ Nḍere ápyεmbṓ, ápyε nnó bṓṓ áfṓṓgṓ sé negbo né geṗwáge bwṓ geko, elé ebwṓ abṓ álu afwe mbaá negbo gétúgṓ abṓ afṓṓ néni. ¹⁶ Eṣé ako dékaá chánṓné nnó Jisṣ achwṓ lé nnó apoó upyáne Abraham, achwṓ fṓ mampoó makiénné Eṣṣwṓ wṓ. ¹⁷ Ge genó eyigé gepye ji abwṓlé ntó mekwaá alá eké aṗme bií né yéndé meti mbṓ, nnó abε etukpe ampyéé upe Eṣṣwṓ, ewé egεne bṓṓ meshwe, ne muú ákágé neré metṓṓ ne ji nnó ji achyeé gepε gétúgṓ gabo ayi bṓṓ ápyéé. ¹⁸ Ji akágé wené gemεge bṓṓ abi mmuameno ábánege ebwṓ nana néndé mmuameno abṓ abané me jimbṓṓ ne age efwyale.

3

Jisṣ aṗeá gεme apwṓ Mosis

¹ Aṗme ba, abi ukpea, muú ayi alu né mfaánebuú akú ntó enyú. Nḍere elúmbṓ, pεge gefṓgṓ muú ayi Jisṣ alú, ji alú ṗgba ne etukpe né depṓré Eṣṣwṓ etiré eṣé défyéé metṓṓ wye ne déjṓgṓ. ² Ji apye utṓṓ bi Eṣṣwṓ achye ji metṓṓ εma wye nḍere Mosis ntó apyeé né gepúgṓ Eṣṣwṓ. ³ Yémbṓ, Jisṣ akwáne mambṓ enógṓ apwṓ Mosis wye nḍere bṓṓ ánógṓ

muú ayi áténé gepú apwṓṓ gepú eyigé ji áténé. ⁴ Elú wáwálé nnó yéndé gepú muú ne atenege geji, yémbṓ, muú ayi apye yéndégenó elé Eṣṣwṓ. ⁵ Mosis apye utṓṓ bií uko né gepugé Eṣṣwṓ metṓṓ εma, nḍere maá utṓṓ Eṣṣwṓ. Utṓṓ bií bimbṓ utene mbaá unó bi Eṣṣwṓ apyeé nye nnó bṓṓ ákaá né meso gébé. ⁶ Yémbṓ Kras apye nya utṓṓ bií uko né gepugé Eṣṣwṓ metṓṓ εma nḍere Maá Eṣṣwṓ. Eṣé delú bṓṓ gepu eyigémbṓ mbṓgṓ dégbarege matṓṓ sé chanṓné ne dénegege ntó wye metṓṓ tágétágṓ te kwyakwya né unó bi débṓṓ nye.

Déneáge fṓ matṓṓ

⁷ Ge ula bi Mendoó Ukpea ejṓgṓ eké, “Fina mbṓgṓ enyú déwúgṓ meko Eṣṣwṓ ⁸ détogé fṓ mekpo nḍere ukwene ante nyú abṓ ápyéé ne Eṣṣwṓ. Ashya mampye genó eyigé ji ajṓṓ, gébégṓ ebwṓ ákene né mashwṓne, ákpa mekpo metṓṓ bwṓ áfwṓré ji. ⁹ Ewú né mashwṓne, ukwene ante nyú ákpélé me, ágé unó bi me mpyéé né usaá aṗme upea. ¹⁰ Gé ula bi metṓṓ eṣṓṓ me ne nje eniné mbṓ, ne njṓṓ nké, ‘Matṓṓ bwṓ áférégṓ fṓ unó choó yéndégébé ne ákágṓ fṓ genó eyi me nkelege nnó ebwṓ ápyé’.” ¹¹ Ne nḍere metṓṓ eṣṓṓ me ne ebwṓ mbṓ, nkélé nké, ‘Ebwṓ ákpené fṓ né melu ugbeé mmye wa.’”

¹² Aṗme ba, ségṓ gébé nnó, ékágṓ muú fṓ abε né geluage nyú ayi awya gebobogé metṓṓ ewé ji ashya mamfyε metṓṓ ne Eṣṣwṓ, ati meso ne Eṣṣwṓ

muú alu mebe. ¹³ Genó eyigé enyú debóó mampye gelu nnó, enyú déchyege ate majyéé yéndé bií pyege wyembó te mbaá delu kuú bií ebifó nnó fina nnó ékágé yé gabo fó ábwólé enyú détógé mekpo ne Eṣṣwá. ¹⁴ Kágé nnó esé ne Jisṣs Kras delú muú ama, mbógé dégbaré metóó ewé débóó mbe défyé ne ji ne eshye kpaá te dékwónégé kwyakwya. ¹⁵ Wye ndere dékuú nye me, déjigé fó nte genó eyigé ajóó nnó, “Fina mbógé déwúgé meko Eṣṣwá, détógé fó mekpo, ndere ukwene ante nyú apye gébégé átoó mekpo ne ji.”

¹⁶ Ndé bó ábó áwuú meko Eṣṣwá ne áshyá mampye genó eyi ji ájóó? Elé bóó ako abi Mosis abó áferé nya ebwó né melo Ijip. ¹⁷ Ndé bóó abi metóó esóó nya Eṣṣwá ne ebwó né usa aṣme upea? Elé bóó bi ápyéé nya gabo ágboó né mashwáne. ¹⁸ Ndé bó Eṣṣwá abó kélé nnó ebwó akpéné fó né melu ugbeé mmye wuú? Elé bóó bi álá ákamé nya mampye genó eyi ji ájóó wó. ¹⁹ Mbó ne esé dégéné nnó, ebwó ákágé kpe fó né melu ugbeé mmye gétúgé álá áfyé metóó ne Eṣṣwá wó.

4

Eṣṣwá anyéméno nnó achyége bóó bií ugbeé mmye

¹ Menomenye ewé Eṣṣwá anyé nya ne esé bi dékpene nye né melu ugbeé mmye wuú élú. Ndere elúmbó, ségé gébé nnó ékágé muú nyú fó akwe meti, áso mpa wuú

nnó ákágé nkpe fó né melu ugbeé mmye ewémbó. ² Esé ntó déwuú abya melóméló wye ndere ebwó abi nya áwuú. Yémbó, esé dége nnó mekomejóó Eṣṣwá ayi ebwó áwuú apóó ebwó wó, néndé ndere ebwó áwuú ji ákamé fó genó eyigé Eṣṣwá ágaré bwó wó. ³ Elé esé bi défyéé metóó ne Eṣṣwá ne dékpene né melú ugbeé mmye epófó abi álá fyé metóó ne ji wó, néndé Eṣṣwá ajóó aké, “Nkelé né metóó usóó wa nnó, ‘Ebwó akpene fó né melú ugbeé mmye wa kan̄ka.’” Yélé ji ajóó mbó, abó annere me utóó bií ne akwyéé melú ugbeé mmye te gébégé ji akwyé mme. ⁴ Esé dékaá nnó, melú ugbeé mmye élú wye néndé né melú fó né ḡwe Eṣṣwá ájóó ato ne ndó yi agbeé ekeneama nnó, “Eṣṣwá annerege utóó mme mankwye agbeé mmye né utóó bií uko né ndó ayi agbeé ekeneama.” ⁵ Né melo ḡwe ewé dékuú nye ajóó wye áké, “Ebwó ákpéné fó né melu ugbeé mmye wa.” ⁶ Ndere elúmbó, élú wye mme fuú, nnó bóó bifó ákpene nye né melu ugbeé mmye ewémbó. Yémbó bóó bi ábóó mbe áwuú abya melóméló yina ákpéé wye wó gétúgé álá ápyéé genó eyi Eṣṣwá ajóó. ⁷ Getú eyigémbó, Eṣṣwá ábélé bií bi fó, ne ákuú bií ebi mbó nnó fina. Ne te nya, Eṣṣwá apye Devid agáre mekomejóó ndere débóó me mbe déwuú né mekomejóó yimbó nnó, “Fina, mbógé enyú déwuúgé meko Eṣṣwá détógé mekpo.”

⁸ Mbogé bɔɔ bi Joshua abɔ aselé akpene melɔ Kanáan abɔ nyá ugbeé mmye wáwálé mbɔ Esɔwɔ áamá jɔɔ se ató ne bií ebicha wɔ. ⁹ Ewéna eléré nnó, bií ugbeé mmye ebifɔ úlú gili wye bɔɔ Esɔwɔ. ¹⁰ Yéndemuú ayi akpene né ugbeé mmye Esɔwɔ agbégé ntó mmye né utɔɔ bií wye ndere Esɔwɔ agbeé mmye gébégé annere mankwε mme. ¹¹ Ndere elúmbɔ, démmye ne eshye mankpe né melú ugbeé mmye ewémbɔ nnó ekágé muú se fɔ ató mekpóo ne Esɔwɔ ndere bɔɔ Isrɛli áto mekpɔ ákwéne nyá.

¹² Mekomejɔɔ Esɔwɔ alú mebe ne awyaá uto. Achyaá apwɔ yéndé aparanja magbe apea ne akpene kpaá akwɔne mbaá genwáge mekwaá géchónene ne mendóo wuú. Akwɔnege mbaá yi ufere ne défɔɔ dechonege. Alerege unó bi úlú cho ne ebi úlú gyéé, ebi mekwaá aferege né metɔɔ wuú ne ebi ji aklege mampyégé. ¹³ Ye genó gefɔ eyigé Esɔwɔ akwe eyigé gelu bibií né ame Esɔwɔ gepó. Esɔwɔ agene yéndégenó chánéné ne elé eta wuú ne esé dégarégé nye yéndégenó eyigé esé dépyéé.

Jisɔs alu gekpékpégé etukpe Esɔwɔ

¹⁴ Esé déwyaá gekpékpégé etukpe muú ajye koó né mfaánebuú ájyéé né mbaá ayi Esɔwɔ alu. Etukpe ewémbɔ elé Jisɔs, Maá Esɔwɔ. Ndere elúmbɔ, dégbaré unó bi esé défyε metɔɔ wye ne eshye. ¹⁵ Etukpe Esɔwɔ sé epɔfɔ

muú yi alá akágé gé fɔ esé meshwe gébégé genó geké géjwεrege esé mampye ne ji alu muú ayi akpene né yéndé gefogé mmuameno eké esé, yémbɔ ji apye gabo wɔ. ¹⁶ Ndere elúmbɔ, déjye tágétágé kwókwólé ne gelu eyigé Esɔwɔ ajwálege wye alerege bɔɔ galógáló nnó ji agε esé meshwe ne alerege esé galógáló yéndégébé eyigé genó geké gelií esé.

5

¹ Ajyaá yéndé etukpe Esɔwɔ né geluage ákwaá nnó ji atene mbe né depɔré Esɔwɔ. Achyégé echyε ne nnó apyεge upe mbaá Esɔwɔ gétúgé gabo yi ebwɔ ápyéé. ² Akágé ndere aselé depɔ peré ne bɔɔ abi alá kágé ye genó abi anome mewaá né depɔré Esɔwɔ néndé jimboɔ ntó, unó ebifɔ ujwεrege ji mampye. ³ Gé ula bi ji abɔɔ mampyégé upe mbaá Esɔwɔ gétúgé gabo awuú jimboɔ ne ayi bɔɔ ntó. ⁴ Muú akágé jya fɔ geme jíí nnó abε etukpe Esɔwɔ gétúgé aklege mambo énogé etukpe. Elé Esɔwɔ ne abɔ manjya ji né utɔɔ bina wye ndere ajyaá nya Eron.

⁵ Wyεmbɔ ntó ne elú, epɔfɔ Kras jimboɔ ne aselé ngɔ afye né geme jíí nnó abε etukpe wɔ. Elé Esɔwɔ ne ajɔɔ ne ji aké, “Wɔ ɔlu Maá wa, fina me nla Nte wye.” ⁶ Ajɔɔ ntó né melu ewé fɔ aké, “ɔlu memye upe Esɔwɔ te kwyakwya wye ndere ajɔɔ atome ne Melkisedek.”

⁷ Gébégé Jisṓs alu fa mme, annemmye. Akpa Ἐṣṱṱṱo geka, alilé ne akalege mansé ashulege nnó Ἐṣṱṱṱo muú ákáge fere ji né negbo apóó ji. Ἐṣṱṱṱo awuú mmyemenene jii néndé Jisṓs ashulege geme mme anógé ji. ⁸ Yé elé Jisṓs alú Maá Ἐṣṱṱṱo agi wye manwuúgé ne Ἐṣṱṱṱo né efwyale ewé ji agéné. ⁹ Ἐṣṱṱṱo ápyégé ji ákwanégé mambe etukpe wuú, ji álá muú yi apye bṱṱ bi áwuú ne ji ábṱṱ geṅwá eyigé gela gebye. ¹⁰ Ne Ἐṣṱṱṱo afye ji nnó abe etukpe wuú gefṱṱ eyigé Melkisedek alú.

Ekágé délya mamfyege metṱṱ ne Kras

¹¹ Esé déwyaá gejámege unó bi debṱṱ mangaré enyú gétúgé mechṱ ewé, yémbṱ ejwerege esé mampye enyú dékaá néndé enyú dékágé fṱ genó wáwá. ¹² Né gébé eyigé na, enyú debṱṱ delú mambe anleré mbaá bṱṱ abifṱ, yémbṱ elu wye eké bṱṱ fṱ ábṱ manlerégé wye enyú unó lerégé, ebi muú abṱṱ mbe ágií né mekomejṱṱ Ἐṣṱṱṱo. Enyú delu eké bṱṱ abi álú nyuú elé némbṱ depṱ ndere bṱṱ abi ákwane manyé menyéé mbṱṱ. ¹³ Yéndémuú ayi alú nyuú lé némbṱ apó ne défṱṱ mankaá genó eyi gelú cho ne eyi gelu gyé. ¹⁴ Menyéé mbṱṱ alu mbaá ákpakpa néndé ebwṱ ági ne ákaágé genó eyi gelu cho ne eyi gelú gyé.

6

¹ Getu eyigembṱ, délyaá yé mampelé lé unó bi debṱṱ me mbe dékaá né depṱré

Kras, déjye mbe nnó débené mankaágé unó chanéné. Débṱṱ sé manselé gébé déjṱgé unó bi débṱṱ me mbe dékaá né depṱré Ἐṣṱṱṱo etire défyéé metṱṱ wye ne etire détome nnó muú abó mankwṱre metṱṱ wuú alya unó bi uchwṱṱ lé ne negbo. Déké dépyéé mbṱ, elú wye eké démágé fyé mbṱ lé nebṱme gepú enine débṱ défyéé me. ² Dekaá me ndere awyage bṱṱ manaá Ἐṣṱṱṱo ne ndere annerege muú amu mekpo ajé ji. Dekaá nnó Ἐṣṱṱṱo apyeé bṱṱ akwilé né negbo ne ndere Ἐṣṱṱṱo asṱṱ mpa bṱṱ déma te kwyakwya. Délyaá unó bina dépele mbe, mbe. ³ Mbṱgé Ἐṣṱṱṱo apógé, esé depye nye wymbṱ.

⁴ Ula bi debṱṱ manjye mbe ulú nnó, epṱfṱ kṱkṱgé nnó dépye bṱṱ abi átíi meso ne Ἐṣṱṱṱo ama kwṱré matṱṱ bwṱ. Ufṱ bṱṱ bina ame abó ákaá me ebwṱ né depṱré Ἐṣṱṱṱo ne áfwṱré me echye ewé Ἐṣṱṱṱo achyge, Mendoó Ukpea ntó echwṱ ebwṱ mmye. ⁵ Ne age nnó mekomejṱṱ Ἐṣṱṱṱo alṱme, ebwṱ ákaá ntó utó bi Ἐṣṱṱṱo alerege nye né mme meke yi achwṱṱ. ⁶ Mbṱgé ufṱṱ bṱṱ bina átigé meso ne Ἐṣṱṱṱo epṱfṱ kṱkṱgé nnó apye ebwṱ ama kwṱre matṱṱ bwṱ néndé elú wye eké ebwṱ álú wṱme wye Maá Ἐṣṱṱṱo né gekwa ne áchyge ji mekpo unṱṱ né mbe ushu bṱṱ ako ne áwane mbṱ lé gemege bwṱ.

⁷ Manaá akwégé, ne melu mme ényúgé manaá dṱṱ ne mbwe ayi ápéné wye awene chanéné mbaá muú yi apye

utó wye. Ebyennó Esɔwɔ ajé lé nye melu mme ewémbɔ. ⁸ Ne mbɔgé melu mme ewémbɔ ewéne lé byabya ne meshií, ebyennó elɔme fɔ ne elá gachye Esɔwɔ achɔ ewu ne kwyakwya asɔ́ ewú né mewɛ.

⁹ Añme sé, ye elé dejógé mbɔ, esé dekaá wáwálé nnó enyú dekéné chánéné né unó bi dépye ndere bɔ́ abi áwene gemɛge bwó. ¹⁰ Esɔwɔ alú cho yéndégébé. Ajigé fɔ enyú nté né utó ebi enyú dépyeé. Delere nnó enyú dégbóo ne ji ndere enyú depoo ate añme nyú ne delu pye wyembɔ. ¹¹ Esé dékelele nnó yéndémuú nyú ámmuámé mampyege utó bíi ne eshye ne akpane gechye wyembɔ kpa te kwyakwya. Deké dépyeé mbɔ, dékágé unó bi enyú dénererege metɔ́ wye degilé. ¹² Dékelele fɔ nnó enyú debwalé ebwá. Ségé lé gekágé nékéné bɔ́ abi áfyéé metɔ́ ne Esɔwɔ, akógé ntó metɔ́ ne áselé genó eyigé Esɔwɔ anyéméno nnó achyege ebwó.

Menomenye Esɔwɔ epyeé esé dénererege metɔ́ né unó bi ji anyéméno

¹³ Ne gébégé Esɔwɔ anyeé nya meno ne Abraham akélé gemɛ ji nnó ji apye genó eyigé ji anyéméno nnó apyeé gétúgé muú ayicha alá pó sé ayi añea gemɛ apwɔ́ ji ayi ji akage kelé ji. ¹⁴ Esɔwɔ anyéméno ne Abraham aké, “Wáwálé, njéle nye wɔ nchye wɔ ntó gejamégé upyáne.” ¹⁵ Mbɔ ne Abraham akógé metɔ́

agilé kpa te agene unó bi Esɔwɔ anyéméno nnó achyege ji. ¹⁶ Bɔ́ áke akélégé, áselé mabɔ muú ayi añea gemɛ apwɔ ebwó ne akélé. Akelele mbɔ, yéndé mbeé ayi ebwó anye asógé ne akamé nnó mecho ewémbɔ elú wáwálé. ¹⁷ Esɔwɔ ntó akelele nnó ji apyeé bɔ́ abi áselé nye unó bi ji anyéméno manchye ebwó ákaá chánéné nnó wáwálé ji akworege fɔ metɔ́ wuú. Ge ulá bi ji akélé lé mabɔ amií jimbɔ manlere nnó, ji apye nye genó eyigé ji anyéméno nnó apyeé. ¹⁸ Mbɔ ne elú, dewyaá unó upea. Unó bina ulú nnó Esɔwɔ anyéméno ne akélé. Unó bina ukworege fɔ ne ji akáge byɔ́ fɔ gebyɔ. Ubi upye matɔ́ sé ábénege nno, esé bi deboó efwyale débií ne Esɔwɔ, dégbarege matɔ́ sé, dénérégé matɔ́ né unó bi esé dekaá nnó degene nye né meso gébé. ¹⁹ Unó bi esé dénererege metɔ́ wye ugbarege genwáge sé mbaá ama ndere mkpɔkɔve ágbárege ekpe, nnó dépere uka sé mme chánéné. Unó bina ujame esé nnó dekoó ekat dékpe né melu makilé Esɔwɔ. ²⁰ Jisɔs jimbɔ abó me mbe afé ewuú né gétúgé sé gébégé ji alá me etukpe sé te kwyakwya gefɔ́ eyigé Melkisedek alu.

7

Depɔ etire Melkisedek alu mampye upe Esɔwɔ

¹ Melkisedek yina alu nya mfwa melɔ Salem, ne mampye upe Esɔwɔ ayi añea

apwɔ amu. Ne gébégé Abraham atane mewá bee, mbaá awané gejamégé afwa, ndere akerege meso atuú ne Melkisedek. Atugé ne ji Melkisedek ajé ji. ² Ne Abraham akaré unó uko ebi ji afɔ́ né mewáá bee né malu afya, achyéé ji melu ema. Unó úlú upea ebi utome ne Melkisedek. Eyigé mbe gelú nnó, mabɔ míí matené nnó, “Mfwa ayi apye depɔ etiré delu cho.” Eyigé gepye unó upea gelu nnó, “Alú mfwa Salem,” ewé eténe nnó, “Mfwa ayi achwɔ́ né nesɔ.” ³ Né mmu ηwe Εσωω, mbaá fɔ́ apó ayi ásámé mabó nte wuú ne mabɔ mma wuú, yé lé ami ukwene ante bíí. Bíí bi ábyené ji ne ebi ji agbo, ye muú fɔ́ akaá wó. Ji alú eké Maá Εσωω ne ji álá wye mempye upe Εσωω te kwyakwya.

⁴ Gege yé gefɔ́ eyigé Melkisedek ahea geme. Abraham muú abɔ alú gekwenege nte bɔ́ Isrɛli, achyéé Melkisedek melu unó ewéna ema. ⁵ Né mbaá upyáne Levi ebwɔ́ abi alú amppe upe Εσωω, ebe Mosis ejɔ́ nnó, ábɔ manse melú unó ewémbɔ mbaá bɔ́ Isrɛli. Ewéna etene nnó, áse unó bina mbaá bɔ́ melɔ́ bwɔ́, yelé elú wáwálé nnó, ebwɔ́ ako alu upyáne Abraham. ⁶ Melkisedek apó fɔ́ muú ntoné Levi, yémbɔ́ Abraham jimbo akaré unó bíí achyéé ji melu ema. Melkisedek ntó ajé ji, muú Εσωω anyémeno ne ji. ⁷ Elú wáwálé nnó muú ayi

ajéle nte muú yifɔ́ ahea geme apwɔ́ muú ayi ji ajéle. ⁸ Né mechɔ́ amppe upe Εσωω abi álú upyáne Levi, abi áselé melu ema né malu afya, álú lé akwaá abi agbo. Yémbɔ́, né mechɔ́ Melkisedek muú asélé melu ema né malu afya, ji alú muú yi álá gbó fɔ́, wye ndere ηwe Εσωω aleré. ⁹ Ndere Abraham achyéé nya melu unó ema né malu afya mbaá Melkisedek. Esé dékágé jɔ́ nnó Levi ntó ne achyéé ewú. ¹⁰ Esé dekágé jɔ́ mbɔ́, néndé, gébégé Melkisedek atuú ne Abraham, Levi alú né mmu manoó Abraham, gekwenege nte wuú.

Jisɔs alú wye eké Melkisedek

¹¹ Gébégé Εσωω ajyaá Levi ne upyáne bíí nnó abe amppe upe ne ale chye ebe ewé ekene ne utɔ́ amppe upe. Ne, mbɔ́gé ebɔ́ ebé nnó utɔ́ bwɔ́ ukágé pye nnó akwaá akwane ndere Εσωω akelege, mbɔ́ Εσωω ama kelesé mempye upe ayi cha ayi alú gefɔ́ eyigé Melkisedek wó. Yémbɔ́ Εσωω ajya gefɔ́ge mempye upe yi cha ayi álá tané fɔ́ né ula gepú Erɔn, mpyáne Levi wó. ¹² Ne ákwɔ́regé ntóné amppeé upe Εσωω, abɔ́ mankwɔ́ré ntó ebe. ¹³ Muú yi déjógé unó bina détómé ne ji, atané né ntóó eniné cha. Yé muú fɔ́ né ntóó eníí álú dambɛ mempye upe Εσωω ayi apyéé upe né geluó. ¹⁴ Esé dékaá chanchá nnó Ata sé atané né ntoné Juda. Mosis ajɔ́ yé genó gefɔ́ átó nnó amppeé upe Εσωω atanege né ntóó eniné mbɔ́ wó.

15 Genó eyi gepye gema gepye esé dégene chánchá nnó ebe ekwàré lé manchwà ayi mempye upé Èsòwà ayicha ayi alú gefòó eyigé Melkisèdek achwó nana. 16 Ji alú mempyeé upé, epófó ndere ebe ewé etome ne ntoné ampyeé upé Èsòwà ejjó. Ji alú mempyeé upé Èsòwà gétúgέ utó geñwá jii eyigé muú alá kagé chò geji. 17 Wye ndere ajjó atome ne Jisòs aké, “Wò òlú Mempye upé te kwyakwya gefòó eyigé Melkisèdek alú.” 18 Até gekwenege ebé elá bá bá neñdé elú jòó ne epófó ne ncha. 19 Ebe ewémbò ékágé pye fò bòó akwane ndere Èsòwà akelege. Nana genó eyi gelome gepwòó gechwó. Geji ne esé dénegege metòó wye, ne geji ne gejame esé deyye kwókwólé ne Èsòwà

20 Genó eyigé fò eyi dégbége mfaá gelu nnó, gébégé Èsòwà apye Jisòs alaá mempyeé upé, akelé mempye upé yicha apó sé ayi Èsòwà akelé. 21 Yémbò Jisòs alú mempye upé Èsòwà gétúgέ Èsòwà akélé ajjó ne ji nnó, “Ata annyemeno wáwálé ne akwené fò menomenyeé wuú, ‘Wò òlu mempyeé upé Èsòwà te kwyakwya.’” 22 Ne gétúgέ Èsòwà akélé mbò, Jisòs ne aténé ndere muú ayi alerege nnó menomenyeé meke elome epwòó gétúgέ elú te kwyakwya.

23 Genó eyigé fò gelú nnó, ampyeé upé abi átané né ulaá gepú Lévi ája nya dòó neñdé negbo nesòó nya ebwó, ábésé sé wye mampyege utó

bwó. 24 Yémbò gétúgέ nnó Jisòs agboó fò, ji apyeé utó ndere mempye upé Èsòwà te kwyakwya. 25 Ndere elúmbò, Jisòs awyaá utó nana mamferé bòó ako né efwyale gabo dámáa te kwyakwya abi akoógé né amu jii ne achwòó mbaá Èsòwà. Ji alu mebe te kwyakwya manenemmye mbaá Èsòwà gétúgέ bwó.

26 Ji alú gefógé etukpe Èsòwà ayi esé dékelege. Ji alú muú ukpea, muú akágé shulé fò ji ndo. Apó fò ne gabo né mmye. Ji afa mbwa ne bòó ubeé, ji alu né melu enógé né mfaánebuú eniné mfaá mfaá. 27 Jisòs abòó fò mampye upé mbaá Èsòwà yéndé bíi ndere matúkpe ampyeé upé apyeé wó. Ebwó abòó mbe apye upé gétúgέ gabo bwó ne apye ntó gétúgέ ayi bòó bifò. Yémbò Jisòs apye gepé ejjí mbaá Èsòwà damaá mechò ebye gébégé ji achyeé geme ji agboó. 28 Ebe Mosis ejya lé akwaá, abi akágé pye gye nnó abe matukpe Èsòwà. Yémbò mekomejòó ayi Èsòwà akele, akele gébégé áfyéé me ebe Mosis. Mekomejòó yimbo ne ájyaá Maá nnó akwane te kwyakwya mambe etukpe ampye upé.

8

Jisòs ne alu etukpe menomenyeé meke

1 Memma mechò ewé déjógé mbò elú nnó: Èsé déwyaá gefógé etukpe ewéna. Ji ajwólé né melu enógé né egbe ebwònye Èsòwà Muú anea Apwòó amu né mfaánebuú.

² Εφέε ne ji apyεέ utóó bíí né mmu mákílé Εσωωó né mmu maá geto ayi wáwálé. Ata ne akwyεέ maá geto wú epóó akwaá.

³ Afyεέ yéndé etukpe nnó achyεgé echyε, apyεge ntó upε mbaá Εσωωó. Mbóntó ne etukpe εwé sé abóó mambε ne genó eyigé ji achyεgé mbaá Εσωωó. ⁴ Mbógé ji ábó áβε fa mme, mbó ji abó abεέ yé mempyεέ upε Εσωωó chácha néndé ampyεέ upε álu me abi áchyεgé echyε mbaá Εσωωó ndere εβε εκεlege. ⁵ Utóó εbi εbwó ápyεέ né melu εwémbo úlú élé dendore unó bi apyε né mákílé Εσωωó né mfaánebuú. Εsé dékaá mbó néndé gébégé Mosis alú mantene maá gepúge Εσωωó, Εσωωó ajóó ne ji aké, “Σε gébé nnó apyεέ yéndégenó geβε wyε gefóó eyigé me nleré wó né mfaá mekwε.” ⁶ Yémbo utóó Jisós uηea geme upwóó εbi ukwene ampyεέ upε, wyε ndere menomenyεέ meke wuú εwé εchome bóó mashu ne Εσωωó εbme epwóó εwé gekwene. Gétúgé εtεne mbaá unó ulóúlú εbi Εσωωó achyεge nyε.

⁷ Mbógé gekwenege menomenyεέ ékáge pyε nnó bóó ákwane ndere Εσωωó akεlege, mbó amágé kele sé εwé chá. ⁸ Yémbo Εσωωó ágegé nnó bóó bíí ápyεέ gyεέ, getú eyigémbo ne ji ajóó aké, “Ata aké, gébé gechwóó nyε eyigé me nnyεέ nyε menomenyεέ meke ne bóó Ιsrηli ne abi Juda. ⁹ Menomenyεέ εwémbo εβεé sé ndere εwé me mbóó nnyεέ ne ukwene ante bwó

né bíí bi me nsele εbwó ne amu átané né meló Ιjip. Ne ndere εbwó alá pyε sé genó eyigé me nnyéméno ne εbwó, me ntó nti meso ne εbwó, me Ata ne njóógé mbó. ¹⁰ Ge menomenyεέ εwé me nnyε nyε ne ntoné Ιsrηli na. Né gébé eyigémbo, me nfyεέ nyε mabe ya né makpo bwó, nsa áji né mmu matóó bwó. Me mbeé nyε Εσωωó bwó ne εbwó ntó abεέ nyε bóó ba. ¹¹ Ne ye muú bwó amágé lere sé nte meηme wuú, ye muú ula gepú bíí ajóógé sé nnó, ‘Kaágé Ata’ néndé yéndémuú manló ne bóó abi alá ηea geme wó, okwone mbaá abi aηea geme akaáge nyε me. ¹² Ne me nge ne nyε εbwó meshwe né gabo ayi εbwó ápyεέ ne mmágé te sé gyεέ ayi εbwó apyεέ cháchá.” ¹³ Ndere Εσωωó ajóó atome ne menomenyεέ meke, εbyennó ji ase nnó εwé gekwene εgbo gelu. Ne yéndégenó eyi gegboó gelu, gekwóó ukoó, abelege geji baba.

9

Gekwenege meti εwé débó dénógé Εσωωó

¹ Menomenyεέ mbe εwé Εσωωó anyεέ nya ne bóó, εwyaá mabe ayi áλεregé ndere ánógé Εσωωó. Ne bóó ntó ákwyεέ maá geto ayi ánógé Εσωωó wyεέ fa mme. Akare maá geto yimbo malú apea ne makat apea. ² Né meso εkat εwé mbe akuú εwu nnó melu ukpea. Né melu εwéna geluógé εtuleka gelu wyεέ ne εκpokpogele. Né mfaá

ekpokpogele ewémbò ánerè ntoó bréd eyi achyéé mbaá Èsòwò. ³ Né meso ekat ewé mmu élé melu ewé akuú nnó melu ukpea ewé epwòò malu ukpea ako. ⁴ Ne melu ewémbò, geluó eyigé asòò elu mbaá Èsòwò gelu wyeé. Akwyéé geji ne gul. Mekwa menomenyéé Èsòwò elu ntó wyeé, afyale ewú ne gul. Né mmu mekwa ewéna maá nkwo ayi akwyéé ne gul alu wyeé. Afyé menyéé yimbò ayi ákuú nnó manaá né mmu. Meto Èròn ewé echii nya bya elú ntó wyeé ne ubare mataá ebi Èsòwò asame mabe jii wyeé. ⁵ Unó fò upea eké makiénné Èsòwò ulú né mfaá mekwa ewémbò, ákuú ubi nnó bò charubim. Ubagele bwó ukwere mbaá ayi Èsòwò ajige nté gabo bòò. Yémbò dékage pye bòò akaá unó bina uko nana.

⁶ Akwyéé unó bina ábelégé mbò, ampyéé upe Èsòwò akpene né mmu maá gepú ayi mbe yéndé bií ápyéé utòò bwó. ⁷ Yémbò ekosé etukpe ampyéé upe ne ekpene né maá gepú ayi mmu. Ne ji akpene wye damaá né ñme. Ji aké akpene wyeé abó mamkpa manoó menya mampye upe mbaá Èsòwò nnó Èsòwò ajinte gabo awuú jimbòò ne ayi bòò ápyéé dankaa. ⁸ Ndere epyembo, Mendoó Ukpea ebò elerege mbò lé nnó, te ndere maá gepú yimbò ayi mbe alú wyeé ne menombi ntó wye gbegbe, ye meti epófò ewé bòò ákágé kpe né mmu maá gepú ukpea ayi apwòò malu

ukpea ako. ⁹ Unó bi ulumbò élé gepò eyi gelerege ñjene esé eniné nnó echye ewé bòò áchyegé ne upe ebi bòò apye mbaá Èsòwò ukágé pye fò nnó bòò abi ánógé Èsòwò ábé ne ufere ebi ukwane ndere Èsòwò akélege. ¹⁰ Unó bina utome élé ne depòré manyegé ne manyúgé ne ndere muú ashwonege mmye nnó abe pópó né mbe ushu Èsòwò. Ubi ulú élé mabe ayi atome ne depòré menyammye ne ubyéé nye gébégé Èsòwò apyegé yéndégenó gelage geké.

Meti meke ewe debò manóge Èsòwò

¹¹ Yémbò Kras achwó me. Ji alu etukpe Èsòwò ayi achwòò ne unó ulúulú ebi ulú mbò esé né gébé eyigé na. Ji apyéé utòò né melu melóméló mbaá ayi akwane apwòò maá geto ayi ampyéé upe abó apyéé nya utòò wyeé. Akwaá fò wó átene ji wó, mmyeke apó fò né geluage unó bi ulú fa mme. ¹² Kras akpe né melu ukpea ewé epwòò malu ukpea ako dama te kwyakwya. Gébégé ji ákpené wye, ákpa fò lé manoó menya ndere ñme yé ami mpò ne ákpe né mmu wó, ji ákpa lé manoó mií jimbòò ne ákpené wyeé. Akpégé ana gemege sé nnó detane né efwyale te kwyakwya. ¹³ Né menomenyéé ewé gekwene, muú alá pò fò pópó aselé élé manoó ñme ne ami menò mpò ne matwò maá mpò ayi asòò né mewe ameé ji né mmye nnó abe pópó ndere Èsòwò akélege. ¹⁴ Ne mbògé manoó amií

ufóó menya eyina mawyaá uto na, ebyennó ami Kras mawyaá uto kpaá mampwó amu. Né uto Mendoó Ukpea, muú alú te kwyakwya, Kras achyéé gеме jíí mbaá Эσωω гэту́гэ сэ. Ji apyembó nnó ashwóné uferé сэ ékágé dépyége upwyapwyané unó ne nnó esé dépyége elé utóó Эσωω muú alú mebe.

¹⁵ Getú eyigémbó ne Kras ala muú ayi áchómé bóó mashu ne Эσωω né menomenyеé meke ewé Эσωω anyeé ne bóó bií. Ji apyembó nnó bóó abi Эσωω akuú, abó mejé ewé elá ebyeé fó te kwyakwya ewé ji anyémeno. Mbó ne elú néndé negbo níí eniné mbó ne nepyeé nnó áféré bóó né gabo ayi nya ebwó ápyé gébége gekwenege menomenyеé.

¹⁶ Nwe geteé alu wye eké menomenyеé. Muú aságé nwe geteé ágáregé ndere ji agbogé akarege unó bií, alyage ubi kpaá te ji agbogé ne akaré ubi. ¹⁷ Gefógé nwe yimbó awyaá uto mbógé muú ayi asamé ji agbo. Mbógé muú ayi asame ji álá agboó wó, nwe yimbó afulé yé genó. ¹⁸ Getú eyigémbó ne manoó malá magbele mme wó, nnó menomenyеé ewé mbembe ebefo ne uto. ¹⁹ Mosis agarégé bóó mabe Эσωω ako, ase manoó anó mpó ne ami nme áchwaré ne manaá, abó eta maá genóó ayi akuú nnó hisóp ne néwú negelé anyua né mmu, amee né nwe mabe Эσωω ne menyammye bóó ako ntó. ²⁰ Ameégé mbó

ajóó aké, “Gegé manoó ami magbaré menomenyеé ewé Эσωω anyeé ne enyú, agaré nnó debele na.” ²¹ Wyembó ntó ne Mosis amee manoó mimbó né maá geto ne yéndégenó eyigé asele anógé Эσωω wyeé. ²² Ndere mabe yimbó alerege, elu wáwálé nnó aselé lé manoó ne apye nnó yéndégenó gebe pópó né mbe ushu Эσωω. Ne mbógé manoó mala machyеé mme wó, ajigé fó nte gabo.

Gepе eyigé Kras apyеé géferege bóó gabo mmye

²³ Ge ula bi, asele lé manoó menya ne apye nnó unó bi ulú lé dendoré unó bi ulú né mfaánebuú ube pópó. Yémbó abó mansé lé genóge ure eyi gelome kpaá gepwóó manoó menya ne apye nnó unó bi mbó né mfaánebuú ube pópó. ²⁴ Kras akpe fó elé né maá geto ayi akwaá akwyеé ne apye ejii gepе wó. Melú ewémbó elú elé dendoré melu ukpea ewé elú né mfaánebuú. Ji akpe elé né mfaánebuú neni ambóó, atene mbe ushu Эσωω гэту́гэ сэ. ²⁵ Ji akpe fó né mfaánebuú nnó apye gepе jíí ndóndó ne ndó ndere etukpe akpene yéndé nme né melú ukpea ewé epwóó malu ukpea ako manchyеé manoó ami mala mapó fó amií jimboó né mbaá Эσωω wó. ²⁶ Mbógé ebe nnó mbó ne ji abóó apyеé, mbó ji agé efwyale ndóndó ne ndó te ula ulóó mme. Ndere elúmbó, ji achwó ndó gamaá né gébé eyi mme achwóó kwyaa ne achyеé gеме jíí nnó áneré ne gabo.

27 Ελί με nnó yéndémuú abo magbó demaá, agbogé mbo agilé unó mpa ayi Εσωω apane. 28 Wyembó ntó ne Kras agboó ndere gepε nnó aferé gejamégé bós né gabo. Ne ji amágé chwó nyε ndó yifó. Né gébé eyigémbo achwós sé né gétúgέ gabo sé, achwós elé nnó awene gemεge bós abi agilé ji ála mmyεmmyε bwó.

10

Gepε eyi Kras gelú lé damaá te kwyakwya

1 Εβε Mosis elú lé dendore unó ulúló ebi ulú manchwó, epófó unó bimbó ubi ambós. Getú eyigé mbó bós aké achwós mbaá Εσωω upε ebi ebwó anyuarege apyεé yéndé ημε, upyεé fó kánka nnó ebwó akwane chánéné ndere Εσωω akεlege. 2 Mbógé εbo εβε nnó gefógé upε bina upyεé nnó bós akwane chánéné ndere Εσωω akεlege, mbo bós ntó ámagé téε sé mechó gabo ne ábo ámagé pyε sé upε bimbó. 3 Yémbo upε bina ebi bós anyuarege apyε yéndé ημε, upyεé lé nnó bós átégé gabo ayi ebwó apyεé. 4 Néndé manoó anó mpó ne ημε makágé fere fó bós gabo né mmyε cháchá.

5 Γε ula bi gébégέ Kras alu manchwó fa mme ajós ne Εσωω nnó, “Wó akεlegé sé upε ebi bós ápyεé eta wyéé ne echyε εwé bós áchyεgέ. Wó akwyéé lé menyammyε ayi akwyéé obelé nnó me nse mpyε upε wyε. 6 Menya eyi bós asós kpógelé né geluógé upε ne

echyε εwé ebwó áchyεgέ gétúgέ gabo ayi ebwó ápyεé ukwane fó wó metós wó. 7 Ne njós nké, ‘Εσωω gé me na nchwó mampyε genó eyi wó akεlege nnó me mpyε wyε ndere asamé né mmu ηwe atomé ne me nnó mbo mampyε.’” 8 Kras abo mbe ajós ne Εσωω aké, “Ufós upε bi bós ápyεé ndere ebi apyεé ne menya, yé ebi ápyεé ne umpomé yé εβε lé ebi bós ássó né geluógé upε mampyε upε eta wyε ne unó bi bós achyεgέ gétúgέ gabo bwó ukwané fó wó metós wó.” (Yé elé εβε Mosis eké ápyεgέ mbo.) 9 Ne ama ajós aké, “Γε me na, nchwó mampyε genó eyigé wó akεlege nnó mpyε.” Ndere elúmbó, Εσωω aferé upε bi ukwene nnó apyε gepε eyigé Kras gesε malu bwó. 10 Ne gétúgέ Jisós Kras apyεé genó eyigé Εσωω akεlege, achyεé menyammyε wuú ndere gepε te kwyakwya. Getú eyigémbo esé dela bós ukpea né mbe ushu Εσωω.

11 Né gekwenege menomenyεé ampnyéé upε Εσωω ápyεé utós bwó yéndé bíí. Anyuarege upε bimbó manané manané, yémbo upε bimbó ukágé fere fó bós gabo né mmyε. 12 Ne Kras awesé mampyεé upε, apyε lé gepε gema eyi gekwane te kwyakwya, manshwóné gabo sé. Ápyεgémbo ajwólé né melu enógé né εgβε ebwónyε Εσωω. 13 Ne ji ajwóle wyε agilé kpaá te Εσωω apyε bós mawámé bíí álaá eké geluó eyi ji anerege uka mfaá. 14 Mbo ne elú nnó

Kras apye elé gepε gemaá nnó bós abi ji ashwónegé ákwane chánéné ndere Εσωω akεlege te kwyakwya.

¹⁵ Mendoó Ukpea ntó egáré esé genó eyina. Abó mbe ajós aké, ¹⁶ Ata aké, “Gébé gekwónegé, γε menomenyεé εwé me nnyεé nye ne εbwó na. Me mfyεé nye mabe ya né mmu matós bwó ne nsame nye ájí né mmu défóre bwó.” ¹⁷ Ne ama agbeé aké, “Me ntee sé gabo bwó ne depó etiré εbwó ápyεé gyé.” ¹⁸ Dékagε γε nnó, ajigénte gabo bós, yé ula fó ubeé sé ebi amágé pye upε.

Déchwó kwókwólé ne Εσωω débegé ne dembyó

¹⁹ Aημε ba, εwéna εtene nnó esé dékágε kpe tágétágé né melu ukpea εwé epwós malu ukpea ako, gétúgé manoó Kras ami machyεé mme gébégé ji agboó. ²⁰ Jisós anené με ekat εwé ékaré melu ukpea ne melu ukpea εwé epwós malu ukpea ako. Anené esé meti meke εwé εwyaá genwá. Ékat εwé Jisós anené mbó, εtene mbaá menyammye wuú gébégé ji agboó gétúgé sé nnó esé dekoó wye déjyε mbaá Εσωω. ²¹ Ne te ndere esé déwyaá gekpekepegé etukpe εwé epele gepúgé Εσωω, ²² déchwó kwókwólé ne Εσωω ne matós sé mako ne défyεé metós ne ji gefós eyigé déla dékágé be fó ne dembyó néndé manoó Jisós Kras mameé με né matós sé álá pópó ne ágaré esé nnó delu cho. Ne áshwóné menyammye se ne manaá

ami makpea. ²³ Détné ne eshye né depó etiré esé déneré metós wyeé ne dégaregé deti. Ékágé déwé mmye néndé Εσωω anyεgéméno nnó apyεé genó, ápyεé geji. ²⁴ Dékelégé meti εwé défyεé ate aημε eshye nnó ágbógé ne ate ne nnó álerege ulós melu. ²⁵ Délyagé fó mankene uchome bós Εσωω ndere bós abifó ályaá esé déchome wye mmye, défyεgé ate eshye, ushuú chacha ayi dégene mbó nnó bíi ebi Ata achwós ula kwókwólé.

²⁶ Néndé mbógé déké dépyεé wye gabo kpékpé ayi dékaá με wáwálé ayi mekomejós Εσωω álerege, gepε eyigé chá gepó sé eyi gekagé fere esé gabo né mmye. ²⁷ Genó eyi degile ne εfó metós elé mpa Εσωω ne gekpekepegé mewε εwé εsós nye bós mawáme Εσωω. ²⁸ Dékaá nnó muú ayi abyaá εbe Mosis, áwane ji ágené fó meshwe mbógé bó ntese apea yé áléé ágarégé nnó ákpa ame age ji ndere ápyεé genó eyi geleré nnó ji akwé εbe εwémbo. ²⁹ Ebege mbó, férege gekpekepegé εfwyale εwé εbeé nye ne muú ayi abyaá Maá Εσωω ne aselé manoó mií ami magbaré menomenyεé Εσωω, nnó mapós yé genó yé elé manoó ami na ne mashwone ji nnó abε pópó, ne ajógé ntó mejós mebo atome ne Mendoó Ukpea muú alerege bós galógáló. ³⁰ Esé dékaá ji muú ajós aké, “Me ne nwyaá utó manshuú amu né gabo ayi εbwó ápyεé,

ne nshúgέ nye amu mbaá bɔ́ɔ́
abi ápyéé ubé.” Ne ajɔ́ɔ́ aké,
“Ata ne asɔ́ɔ́ nye mpa bɔ́ɔ́.”
31 Epyéé efɔ́ mankwe né amu
Eɔ́wɔ́ muú álú mebe.

32 Tégé ndere elú nya ne
enyú gébégé enyú debɔ́ɔ́ mbe
dékaá depɔ́re Eɔ́wɔ́. Yé
elé enyú dégéné gejamégé
efwyale né gébé eyigémbo,
déténé wye ne eshye yé genó
genyige enyú wó. 33 Gébé
eyigé fɔ́ bɔ́ɔ́ ashyéé enyú
gbɔ́ɔ́ne ne ápyéé enyú déwuú
ubalé. Né gébé eyigé fɔ́ bɔ́ɔ́
abi agene ntó efwyale mbo,
enyú déchome défyage ebwó
mnye. 34 Dégene meshwe
ne bɔ́ɔ́ abi ákpéné denɔ́, ne
gébégé bɔ́ɔ́ áfɔ́ɔ́ unó nyú
dékame wye kamegé ne
metɔ́ɔ́ megómégɔ́ ndere dékaá
nnó déwyaá unó ulúlú ebi
upwɔ́ɔ́ ammu, ebi ubeé nye te
kwyakwya. 35 Ndere elúmbɔ́,
délyagé fɔ́ mamfyegé metɔ́ɔ́
ne Eɔ́wɔ́ néndé ji achame nye
enyú. 36 Enyú débɔ́ɔ́ mankogé
elé metɔ́ɔ́ dépyegé genó eyigé
Eɔ́wɔ́ akélege, ne dése unó
uko ebi Eɔ́wɔ́ anyéméno nnó
achyegé. 37 Néndé Eɔ́wɔ́ aké,
“Elá gachyéé muú ayi achwɔ́ɔ́
nye achwɔ́ achɔ́ɔ́ sé gébé.
38 Né bɔ́ɔ́ ba abi ápyéé wye
genó eyi gelú cho, abeé nye
wye mamfyegé metɔ́ɔ́ ne me.
Yémbɔ́ muú ayi ajame mnye
meso, metɔ́ɔ́ wa egɔ́ɔ́ fɔ́ ne ji.”
39 Esé depɔ́ fɔ́ bɔ́ɔ́ abi ajame
mnye meso genwagé bwó
genó mme detu. Esé delú elé
bɔ́ɔ́ abi áfyéé metɔ́ɔ́ ne Eɔ́wɔ́
ji awene gemége bwó.

11

*Gefɔ́ɔ́ eyigé bɔ́ɔ́ áfyéé metɔ́ɔ́
ne Eɔ́wɔ́*

1 Metɔ́ɔ́ mamfyé ne Eɔ́wɔ́
elé ndé? Metɔ́ɔ́ mamfyé ne
Eɔ́wɔ́ elé mankaá nnó débɔ́ɔ́
nye unó bi déneré metɔ́ɔ́ wyeé
ne nnó unó bi esé dela delu
danje ulú wyeé wáwálé. 2 Bɔ́ɔ́
abi nya mbe mbe áfyéé metɔ́ɔ́
ne Eɔ́wɔ́, getú eyigémbo
Eɔ́wɔ́ ase nnó apye genó
gelógéló.

3 Ne elé gétúgé esé défyéé
metɔ́ɔ́ ne Eɔ́wɔ́ ne dékaá nnó
mekomejɔ́ ayi Eɔ́wɔ́ ajɔ́ɔ́ ne
akwyéé mme. Ewéna etene
nnó unó bi esé dégene mbo fa
mme, akwyéé ubi ne unó bi
muú álá gene.

4 Gétúgé Ebel áfyéé nya
metɔ́ɔ́ ne Eɔ́wɔ́ ne ji apyéé
gepe mbaá Eɔ́wɔ́ eyi gelme
gepɔ́ɔ́ eyigé menmo wuú
Ken. Ndere ji apyembo, Eɔ́wɔ́
akame nnó ji alú cho, getugé
gepe eyige ji apyéé. Yé elé
Ebel agboó te nya metɔ́ɔ́ ewé ji
áfyéé ne Eɔ́wɔ́ elú ejógé mejɔ́ɔ́
te fina.

5 Gétúgé Enɔ́k áfyéé nya
metɔ́ɔ́ ne Eɔ́wɔ́, ji agbo wɔ́.
Eɔ́wɔ́ ase ji afé né mfaánebuú
mebe. Yé muú ama agé sé
ji wó gétúgé Eɔ́wɔ́ asélé ji
ajye né mfaánebuú. Gemegé
nnó Eɔ́wɔ́ asé nya ji ajye
mfaánebuú alere me nnó
gepɔ́ ejíí gego ji metɔ́ɔ́. 6 Elú
wáwálé nnó yé muú ákágé
pye fɔ́ metɔ́ɔ́ ego Eɔ́wɔ́ mbogé
muú yimbo álá fyé metɔ́ɔ́ ne
ji wó, néndé yéndémuú ayi
achwɔ́ kwókwóle ne Eɔ́wɔ́,
abó mankamé nnó Eɔ́wɔ́ alú
wye wáwálé, ne ji achame bɔ́ɔ́

abi ákelege ji ne mató bwo mako.

⁷ Metó ewé Nowa afyéé nya ne Eσωω εpye ji awú mbeé ayi Eσωω akwélé ji gétúgέ unó bi upyεé nye meso gébé. Akwyε ékpe kpaá ewé ji ne ula gepú bíí ákpené mmu nnó ápó negbone ηgbannyi. Ndere ji apyεmbó mfaánebuú ashulé bóó mme né mmye, ne Eσωω apye ji ntó alá cho gétúgέ ji áfyεé metó ne Eσωω.

⁸ Metó ewé Abraham afyéé nya ne Eσωω εpye ji awú ne Eσωω. Akú Abraham ajó ne ji nnó akwilé ajyεé né gebage mewaá eyigé ji achyεgέ nye ji meso gébé. Ji alyaá melo wuú afé yé élé ji alá akaá mbaá ayi ji ajyεé wó. ⁹ Metó ewé ji áfyεé ne Eσωω εpye ji ajwólé né mmu baá otó ndere menkéé né mme bóó abi cha ayi Eσωω anyémeno nnó achyεgέ nye ji. Mbóntó ne maá wuú Asek ne mpyáne wuú Jakób ajwólé. Ebwó álú bóó bi álú mambó ntó genó eyigé Eσωω anyémeno nnó achyεgέ ebwó. ¹⁰ Abraham akó metó ajwólé né baá otó bimbó néndé ji abó agilé manjwólé né melo ewé εwyaá mabóme ayi alá chógé ewé Eσωω akwyεé atene.

¹¹ Metó ewé Sara afyéé ne Eσωω, ne εpyεé ji akpane unε. Yé élé ji akwóó me ukoó, ákoó gébé eyigé ji ábyéne maá, ji afyé wye metó ne Eσωω nnó anyεgέmeno mampyεé genó, apye geji. ¹² Yé élé Abraham ábené me alá kágé bye se baá, upyáne bíí uja éké ambe né mfaánebuú ne gesó

né mbale ebéé mega. Yé muú akágé pa fó ubí.

¹³ Bóó bina ako áfyεé wye metó ne Eσωω kpaá te agboó. Yé muú bwó fó ase yé genó eyigé Eσωω anyémenó nnó achyεgέ nye ebwó wó. Yémbó áge lé unó bimbó te mbe ne mató ágóó ebwó. Ebwó ákaá nnó ebwó alú élé ankéé bó abi akógé fa mme yina kógé. ¹⁴ Bóó abi ajógé mbó álere chánéné nnó ebwó akélege mbaá ayi abεé melo ewé bwó. ¹⁵ Mbógé ebwó abó átégé lé melo ewé ebwó atané wyeé, mbó ebwó akelé meti mankere wyeé. ¹⁶ Yémbó ebwó ashyagé lé melo ewé elomé epwóó ewé ebwó abó alú wyeé. Ne melo ewémbó elú lé né mfaánebuú. Ndere elúmbó, mmye egboó fó Eσωω nnó ebwó akúgέ ji nnó Eσωω bwó néndé ji ákwyeé me melo ábelé ebwó.

¹⁷ Gébégé Eσωω amuame Abraham nnó ase maá wuú Asek apye gepe, Abraham ákamé gétúgέ áfyεé metó ne ji. Elé Abraham yina ne Eσωω anyéé nya meno ne ji nnó abεé ne gejamégé upyáne, yémbó ji akpome mmye mansε danchi maá wuú apyé gepe mbaá Eσωω, ¹⁸ yé élé Eσωω ajó nya ne ji aké, “Gejamegé upyáne ebi wó óbóó nye utanege nye lé mbaá Asek.” ¹⁹ Abraham ntó ákamé nnó Eσωω akágé pyεé bóó akwilé né negbo. Ne dékágé jóó nnó elú wye éké Eσωω apye Asek akéré né geηwá Abraham ase ji akere mmu.

20 Elé gétúgέ Asek áfyεέ metóω ne Εσωω ne ji ajelé Jakób εbwó ne Εsao, agaré εbwó mejé εwé εbwó abóω nye meso gébé.

21 Gétúgέ Jakób áfyεέ metóω ne Εσωω né gébégέ ji achwóω gbo ajé lé baá Josef apea abi ande. Né gébé εyigέmbó agii né meto wuú anógέ Εσωω.

22 Gétúgέ Josef áfyεέ metóω ne Εσωω né gébégέ ji áchwó gbó agaré bóω Isreli nnó εbwó ályage nye melo Ijip. Ne agaré ntó εbwó ndere ji agbogé ápyεέ ne ugoó bíi.

23 Gétúgέ mma ne nte Mosis áfyεέ metóω ne Εσωω ne gébégέ ábyεné Mosis ábí nya ji né ámfaá áléε, néndé áge nnó ji alú maá ayi alóme ulóω. Ne áfo yé mambya εbe εwé mfwa melo áfyεέ nnó áwáné baá bóω Isreli né gébé εyigέmbó wó.

24 Gétúgέ Mosis áfyεέ metóω ne Εσωω né gébégέ ji awεné ashyaá nnó asegέ fó ji ndere maá ayi maá mfwa Fero ayi mendée ábyεné. 25 Ji ákamé mange εfwyalé ne bóω Εσωω ne nnó ji anyégé apogé ne nechóchó né mmu gabo εwé nechóchó εniné na nela newyagé. 26 Ji aferé nnó mange εfwyale gétúgέ Kras elé gekpekpegέ gefwa eyi gepwóω gefwa geko eyi gelú né Ijip néndé ji apelé wyε né mbe mambó genó εyigέ Εσωω ácháme nye ji.

27 Gétúgέ metóω εwé ji áfyεέ ne Εσωω alyaá melo Ijip abó yé εfo wó né genó εyigέ metóω εsogέ mfwa ákágé pyε wó. Ji

akó metóω apelé wyε mbe mbe eké abó age me Εσωω muú bóω alá gené ji ne ame. 28 Elé gétúgέ metóω εwé Mosis áfyεέ ne Εσωω, ne ji agaré bóω Isreli nnó áló manyé epaá koó upú, ne nnó ase manoó ηme ameé né manombi upú bwó nnó ekiénné Εσωω εwé εwáné bóω εchwógέ ekoó upú bwó kógé ekágé εwa baá mbe bwó, ndere εwáné nye abi bóω Ijip.

29 Gétúgέ metóω εwé bóω Isreli áfyεέ ne Εσωω, ne áchyaá εbeé mega εwé ákuú nnó εbeé megelé eké bóω abi ákené né mme detu. Ne gébégέ bóω Ijip ámuame manchyaá, εbeé εwέmbó εshwya εbwó ako.

30 Gétúgέ metóω εwé εbwó áfyεέ ne Εσωω, εbwó ákégé ágyaágé melo Jeriko né mme ndó ekenéama, gebamé mataá eyi genóω melo mme gekwe gbarammm. 31 Gétúgέ Rahab mendée ενó áfyεέ metóω ne Εσωω abi bóω Isreli abi áchwóω cheré meló εwέmbó bibii. Getú εyigέmbó ne ji alá agboó fó choncho ne bóω abi alá ákamé ne Εσωω wó.

32 Me mmagé jóω na nnó? Unó bi bóω abi áfyεέ metóω ne Εσωω apyε uja dóω. Gébé ne gela gepó sé eyi me njógé ntome ne bóω ndere Gidyon, Barak, Samsen, Jefta, Devid, Samuele ne bóω εkpave Εσωω abifo. 33 Elé gétúgέ metóω εwé εbwó áfyεέ ne Εσωω, ne εbwó abifo ámmye bee ne malo kpakpa ápwó áji. Agbaré malo εbwó chancha, ne ábo unó bi Εσωω anyéméno nnó achyεgέ εbwó. Gétúgέ metóω

εwέ εbwό άfyεέ ne εσωω άgbe
manó unyanya nnó ékágé
uwá εbwό. ³⁴ Aní mewε
εwέ εlulé wum, wum, wum,
yémbω mewε εσω f� εbwό wό.
Abifω άbό bόό abi aké áwá
εbwό ne bω aparanja. Abifω
apó ne εshye yémbω εσωω
achyeé εbwό εshye. Abi awyaá
εshye mamye bee ámmye ábú
bόό bee abifω né malω bwό.
³⁵ Gétúgέ metόό εwέ andée
abifω άfyεέ ne εσωω, áge bόό
bwό abi ágboó ndere ákwilé
né negbo. Abifω átulé εbwό
kpaá álá mangbomangbo,
yémbω ákámé negbo áshya
mamferé metόό ne εσωω bόό
ályaá εbwό. Apyεmbω nnó
meso gébé εσωω apye εbwό
abό geηwá eyi gepwόό amu.
³⁶ Abifω ájwa εbwό ne atulé
εbwό ne otoo, awe abifω ne
bω mkpókave άfyε εbwό né
gepúgέ denω. ³⁷ Ató abifω
ne mataá áwa. Agyá abifω
ubauba ne σωό. Awá abifω
ne bω aparanja. Abifω alú
ubya bω, άfyεέ elé mekω ηme.
Achyeé εbwό εfwyale, ámmye
amu ne εbwό. ³⁸ Akené
nya mmu mewaa tametamé
ákwome makwe áshulege,
ábiígé né mmu maba mataá
ne ambu né mme. Mme yina
ákwane yé mambε mbaá ayi
εbwό ákágé ájwolegέ wye wό.

³⁹ Gétúgέ εbwό άfyεέ metόό
ne εσωω, áké εbwό άpye
gechágéné genó. Yé elé
elúmbω, εbwό ásé yé genó
eyigé εσωω anyéméno nnó
achyege εbwό wό, ⁴⁰ néndé
εσωω awyaá gechachage
genó né metόό mampye eyi
getome ntó ne sé. Genó
eyimbω gelú nnó aselé εsé

chónchó ne εbwό apye nnó
dékwane chánéné ndere ji
akélege.

12

*Nte sé εσωω anywalege εsé
mati*

¹ Né εgbe εwέ se, bόό bina
ako abi áleré εsé ndere άfyεέ
metόό ne εσωω álu wyeé, ánω
εsé mme eké geko ápelé nnó
áge genó eyigé εsé dépyeé
nye. Ndere elúmbω, dékpa
yéndégenó eyi génωό εsé eyi
gépye εsé déla dékágé lome
dégbε mewaa chónchó ne
gabo ayi áfwyánege εsé.
Dékógé metόό délómégé wye
gatelé ayi alú εsé mbe. ² Ndere
délómege dépelé wye ne Jisωs
muú anene εsé meti défyéé
metόό ne εσωω. Wye elé
ji ne akpané nye εsé apye
metόό εwέ défyéé ne εσωω
εkwane chánéné. Ji akamé
nya magbo negbone mekpo
unωό né gekwa. Ji asé yé
mekpo unωό εwέ elú né gefogé
negbo eniné mbω efú genó
wό néndé ji akaá gekpekpegé
metόό megómégó εwέ εσωω
ákwyeé me ábelé eta wuú.
Gétúgέ ji agboó negbo eniné
mbω, ji ajwolé nana né melu
enógé né εgbe εbwωnyé εσωω.

³ Tégé ndere ji akógé nya
metόό agené εfwyale né amu
bόό ubeé, bόό ápaá ji. Tégé
wye ji nnó ékágé enyú debe
ne gepwa metόό detω meti.
⁴ Ummye ebi enyú démmye
manlyaá gabo delú dammye
dekwóné mbaá manoó nyú
machyege mme. ⁵ Nnó enyú
dejií me nte majyeé ami εσωω

achyégé enyú ndere baá bií? Ji ajóó aké, “Maá wa, Esowó ányágé wó gétúgé gye ayi wó apyéé, osége fó ewú eké efuú yé genó wó. Ashúlegé wó ndo, obége ne gepwa. ⁶ Kaá nnó Ata alerege lé chuchu yina mbaá muú ayi ji ábóó gejeé ne ji. Ne atulegé lé yéndemuú ayi ji aselé nnó alú maá wuu.” ⁷ Ndere elúmbó, kógé metóó né chuchu ayi Esowó alerege enyú, manleré enyú genó. Ji apyembó élé ne enyú ndere nte apyéé ne baá bií. Ndé maá ayi apyenge gye nte wuu álá alerege fó ji chuchu? ⁸ Mbógé Esowó álá alere enyu chuchu né gye ayi dépye ndere ji apyéé ne baá bií ako wó, ebyennó enyú dépó fó baá bií wáwálé délú baá uló. ⁹ Genó eyigé fó gelú nnó, ante sé fa mme alerege esé chuchu mbógé dépyégé gyeé, denoge ebwó. Ndere elúmbó, elú galógáló nnó esé déwúgé dóó ne nte sé muú abóó mandoó sé, nno debó genwá. ¹⁰ Ante sé fa mme alerege ese chuchu né mboó gébé ndere ejigé ebwó gétúgé gyeé ayi esé dépyeé, Esowó alerege esé chuchu gétúgé gyeé ayi dépyeé né galógáló awé sé, nnó esé debe bóó ukpea ndere ji. ¹¹ Né gébégé alerege esé chuchu déselé fó nnó élé genó gelógéló. Déselé élé nnó élé genó eyi gepyeé esé débée meshwemeshwe. Yémbó ewyagé, efwyale ewémbó echwóó ne galógáló mbaá bóó abi ágií genó wyéé. Epyeé nnó ebwó apyégé genó eyi gelú cho ne nnó ábé nesó ne ate bóó.

Majyéé ne mbeé mekwelege

¹² Ndere dékaá mbó, gbarege unó chancha ne amu nyú ayi abóó gepwa ne tenege ne eshye ne uka nyú ebi uweré. ¹³ Chógé wyé mbe dékené né mati ayi alú chó nnó ékágé uka nyú ebi ulóó né uferé ubwiré, utógé lé tógé.

¹⁴ Mmyégé nnó débé nesó ne bóó ako. Mmyégé ntó nnó débé bóó ukpea. Muú álá ápó muú ukpea agené fó Ata. ¹⁵ Ségé gébé nnó ekágé muú nyú fó apye genó eyigé Esowó alyagé manleré ji galógáló. Ségé gébé nnó ékágé muú nyú abe ne gepó gebogebo. Gefógé gepó eyina gelú eké nchye ayi agbógé unywone bií uchwóó ne efwyale ne uchóó gejamégé unó ebifó. ¹⁶ Ségé ntó gébé nnó ékágé muú nyú fó abe ne gepógé ubelé tametame. Yé eké muú ayi abyaá deporé Esowó ndere Esao apyéé. Ji akpo dékpaakpaá tíí ndere maá mbe gétúgé némbane menyéé. ¹⁷ Ebelegé ammye nnó ama abó dékpaakpa etií nnó nte wuu achyéé ji méjé ewuú ndere maá mbe yémbó nte wuu ashya. Akele meti ne manse ame nnó akwóré mechó ewéna age wó.

¹⁸ Féregé mbaá ayi enyú détene mbó nana manchwó kwókwólé ne Esowó. Enyú détene fó né melu ewé bóó Israeli atene nya wó. Ebwó átené nya kwókwólé ne mekwe ewé akuú nnó Sina mbaá ayi muú ákage ta. Melu ewé mewé ebó elúlé wum, wum, empinya

gemua gekwene mbaá alá chendeé ne mbyo ammye ntó wuuuuuu. ¹⁹ Ebwó awú meko emba ewé áfóme. Awú ntó meko muú fó. Genó eyi muú yimbó ajóó gépye ebwó anemmye nnó muú yimbó amágé jóó sé meko yicha ebwó áwú. ²⁰ Ebwó ajóó mbó néndé genó eyigé muú yimbó ajóó gepye ebwó abó efo dóó. Muú yimbó agaré aké, “Yéndé genó eyi getaá mekwe ewéna, yé ebe elé menya, ato ji ne mataá kpaá te agboó.” ²¹ Genó eyi ebwó agené né mekwe ewémbó gepyé efo kpaá Mosis jimbóó ajóó aké, “Nwere ne efo metóó.”

²² Yémbó enyú détene elé kwókwólé ne Mekwe Sayon. Mekwe ewéna ne elú meló Ešwó muú alú mebe. Meló ewémbó elé Jerosale ayi alú né mfaánebuú. Elé né meló ewéna ne makiénné Ešwó gejaméjame áchomé wye ne nechóchó. ²³ Enyú delú mbó lé né echomele bóó abi Ešwó ajyaá ndere baá mbe bíí, ebwó bina ne ásámé mabó bwó né mmu ηwe ayi alu né mfaánebuú. Enyú déchwó mbaá Ešwó muú asóó mpa bóó ako, ne décho mbwa ne mandoó bóó mbembe abi alú cho. Ebwó bi Ešwó apyéé nnó ákwane chánéné ndere ji akélege. ²⁴ Enyú déchwó mbaá Jisós muú áchomé akwaá mashu ne Ešwó né menomenye meke. Enyú déchwó né manoó míí ami mameé enyú mmye. Mami majógé genó eyigé gelóme

gepwóó eyigé manoó Ebel. *

²⁵ Segé gébé nnó ékágé déshya manwú genó eyi Ešwó ajógé ne enyú, néndé bóó abi mbembe abi áshyá manwú ne muú ayi ákwele ebwó mbeé fa mme áge meti mambo efwyalé wó. Ndere elúmbó, esé déshyagé manwú genó eyigé Ešwó né mfaánebuú agaregé esé, ebyennó dékagé bo nye fó efwyalé ewé echwóó wáwálé. ²⁶ Meko ayi ji ajóó mbembe anyigé mme. Nana anyémeno nnó, “Né ndó ayi fó me nyigé nye sé elé mme jijji, nyigé nye ntó mfaánebuú.” ²⁷ Uchu bi ji ajóó mbó nnó, “Né ndó ayi fó” ulere nnó unó bi ji akwyéé uko unyigé nye, utane né malu bwó nnó ebi alá kágé nyigé ubi ne ulaá te kwyakwya.

²⁸ Ndere elúmbó, te mbaá esé dékpene nye né gefwage Ešwó eyigé muú alá kágé nyigé, détamege Ešwó, défege ji né meti ewé egóó ji, dénógé ji ne efo metóó ²⁹ néndé Ešwó se alu eké mewé ewé esóó yéndégenó.

13

Gepó eyigé baá Ešwó abóó mambé ne geji

¹ Enyú debó mamgbógé ne ate ndere ate anme agboó ne ate. ² Délyage fó manene ankéé né mmu upú nyú. Kágé nnó mbó ne bóó abifó ápyéé ne anene makiénné Ešwó dankaa. ³ Tégé bóó abi alú né denó. Segé nnó enyú

* **12:24** Elú wáwálé nnó: Manoó Ebel malilé nya nno Ešwó ashúú amu, yémbó ami Jisós malilé nnó Ešwó agene esé meshwe.

ntó délú né deno ne ebwó chónchó. Tégé ntó bóó abi ágené efwyalé. Ségé nnó enyú ntó dégené efwyalé eké ebwó.

4 Bóó ako ánógé depore neba. Yéndé mendée ne meno abe ne ate ndere bóó abi ábané neba ábéé, ékágé muú ályaa nte ájye ákelé muú yicha né dafye. Tégé nnó bóó abi ákwené ulo ne ábelégé ubele tamé tamé, Esowo ásoó nyé mpa bwó.

5 Débógé fó mmwólé nka, yémbó ségé yéndégenó eyigé enyú déwyaá gekwané ne enyú kwanége néndé Esowo ajóó aké, “Me nkágé lyaá fó enyú chacha, ne nlyagé fó enyú mbya” (Det. 31:6) 6 Ndere elúmbó, esé dékágé do ebwó ewome déjóó ndere muú fó ajóó nnó, “Ata álú mempoó wa. Me nfóó fó. Ndé genó muú ákágé pye me?” (Ps. 118:6)

7 Tégé ákpakpa nyú abi ábóó mbe átií enyú ame né depore Esowo. Tégé galógáló ayi ebwó alú nya fa mme ápyeé. Gyérege ndere ebwó áfyéé metóó ne Esowo. 8 Jisós Kras akworege fó. Ndere ji alú nya, mbó ne ji alu fina, ne mbóntó ne ji abeé nyé te kwyakwya. 9 Ségé gébé nnó ékágé délyaaá ufó ufóó unó bi bóó álerege ubwólé enyú. Genó eyi gelome gepwó, elé galógáló ayi Esowo alerege nnó matóó nyú ábénégé, epófó mankwolege mabe ayi atome ne depore menyéé. Aji ápoógé yé bóó abi ákwolege aji né meti fó.

10 Esé déwyaá geluógé ure eyigé ampyeé ure abi ápyeé ure né melú ukpea ála abó fó manye menyéé ayi atanége wye wó. 11 Etukpe eké epye ure né melu ukpea ewé epwóó malú ukpea ako, áwáne menya ákpa manoó manchyeé ndere gepé mbaá Esowo gétúgé gabo ayi bóó ápyeé. Yémbó ákpane menya yimbo jimboó, áfe ásoó ji né mekpo meti. 12 Wyémbó ntó ne gepé eyigé Kras apyeé gelu. Ji agbo né mekpo meti Jerosale nnó ji ase manoó mií ashwone bóó bií ábé bóó ukpea. 13 Ndere elúmbó, délyaaá meló dékwólé Jisós dékpa mekpo unóó eké ji. 14 Néndé esé depó ne meló fa mme ewé ebeé te kwyakwyaá. Esé dépelé mange meló ewé echwóó nyé. 15 Ndere elúmbó, dékoó né amu Jisós défégé Esowo yéndégébé. Déké défégé ji mbó, elú wye eké gepé ne dépyémbó mbaá Esowo. Dese lé mano sé dékwane mabó mií nnó ji ne alu Ata. 16 Délyage fó mampyege galógáló ne mampógé ate ayme ne unó bi déwyaá néndé ge ure ebi ugóó Esowo metóó mbó.

17 Wúgé ne ákpakpa nyú ne dépyeé unó bí ebwó ágarégé enyú. Ebwó ápelé enyú né depore Esowo ndere bóó abi bií uma atenege né mbe ushu Esowo agaré ndere ebwó ápelé enyú. Enyú déké dépyeé unó bi ebwó ágarége enyú, ápye nyé utóó bwó ne metóó megomegó. Délá déwuú fó ne ebwó, ábéé ne

mesome ndere ápye utóó bwó ne ewémbó épógé yé enyú né meti fí. ¹⁸ Négé wye mmye gétúgé sé néndé esé dékaá nnó déwyaá matóó mmu pópó mampye genó eyi gelú choó yéndégébé. ¹⁹ Me nnene enyú mmye dóó nnó enyú dénenemmye mbaá Esówa nnó apye me nge meti mma nkeré eta nyú wáwá.

Mmyemenene ne matame

²⁰ Nnenemmye nnó Esówa muú apyéé bóó ábéé né nesó, ábámé enyú. Ji ne apyéé Ata Jisós Kras akwilé né negbo. Jisós ne alú muú kpaá ambame magəme muú apelé esé bóó Esówa. Mbó ne elú gétúgé manoó mií amií mampye nnó menomenyéé ewé Esówa anyéé ne bóó bií ekene te kwyakwya. ²¹ Nnenemmye nnó Esówa achye enyú yéndégenó gelógéló eyigé enyú dékelege, mampyegé unó bi ji akélege nnó enyú dépyegé. Nnenemmye nnó Esówa apyéé Jisós Kras apóó esé dépyegé unó bi ugóó ji metóó. Déchyegé ηgo mbaá Kras te kwyakwya ne kwyakwya. Amen.

²² Aηme ba, nnene enyú mmye nnó dékoó metóó dékú mekomejóó ayi me nsámé mbó nchyegé enyú majyéé néndé nsá ji aja wó. ²³ Nkelegé enyú ntó dékaá nnó meηme sé Timóti atané denó. Mbógé abanégé me wáwá, nké nchwóó ge enyú nchwóó ne ji.

²⁴ Tamege ákpakpa nyú chónchó ne bóó Esówa ako. Aηme sé abi atane né Itali alóó enyú matame. ²⁵ Nnenemmye nnó galógáló abe ne enyú ako.

Nwe ayi Jemsi ásamé

Matame

¹ Me Jemsi, memkpané defwé Esɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras ne nsámé ηwe yina eta enyú bɔɔ Jisɔs abi détyaá déjyɛ́é né mme meko. Ntamege enyú. *

Bége ne nechóchó gébége depɔ détomége enyú

² Aηme ba, yendégébé depɔ déké détomége enyú, né eta nyú ébé metɔ́ megɔmegɔ. ³ Tége nnó depɔ etiré détomége mbɔ enyú délúlé mamfwɔré mbɔgé enyú défyé matɔ́ ne Esɔwɔ wáwálé. Depyɛ́é nnó enyú débó eshye mangbáregé matɔ́. ⁴ Ne debɔ mangbáregé matɔ́ nyú yéndégébé, pyége mbɔ nnó débéné né depɔré Esɔwɔ né yéndé meti, dékaá chánéné yéndégenó eyigé enyú dépyɛ́é. ⁵ Mbɔgé muú nyú ala kaágé genó eyigé ji abɔ́ mampye, ánémmye mbaá Esɔwɔ. Achyegé nye ji majyɛ́é. Esɔwɔ achyegé majyɛ́é ne metɔ́ megɔmegɔ akpɛge fɔ mbaá muú ayi agíge ji.

⁶ Yémbɔ muú aké anenemmye, ákamé ne metɔ́ ema ábége fɔ ne dembyó. Akaá nnó muú ayi ábéé ne dembyó, alu eké ηgbannyi ebéé mega, ayi mbyo nnyi átene

ájyɛ́é yéndé égbé. ⁷⁻⁸ Muú ayi áwyaá matɔ́ apea, áférege depɔ deyaádeyaá né genó eyigé ji apye. Gɔfɔgé muú yimbɔ ékagé áfére nnó Esɔwɔ achyegé nyé ji genó fɔ cháchá.

Muú gekpo ne muú gefwa

⁹ Yéndé menmémé ayi álú mbya ábé ne nechóchó nnó aηea geme né mbe ushu Esɔwɔ, ¹⁰ Wyémbɔ ntó ne yéndé menme ayi áwyaá gefwa, abɔ́ mambe ne nechóchó nnó Esɔwɔ apye ji alu lé muú ayi akɔ́ deko né mbe ushú wuú. Néndé, ábélége nye fɔ mamgbó ndere ukoó byá mewaá úgbó. ¹¹ Mηmémé étyegé ne gelu, edo ukoó bya mewaá bimɔ úwáηese úgbó, ulɔ́ ebwɔ unó. Wyémbɔ ntó ne muú gefwa ágboó gébége akwólégé mati gefwa jii.

Mmuameno átánégé fɔ mbaá Esɔwɔ

¹² Muú ayi ágbárege metɔ́ wuú gébége depɔ détomége ji abɔ́ méjé, néndé gébége atenégé ne eshye apwɔgé depɔ etiré mbɔ, Esɔwɔ achyegé nye ji nsá ayi ji anyéméno manchyɛ́é bɔɔ abi ágboó ne ji. Nsá yimbɔ élé genwá eyi gélagé byé. ¹³ Depɔ déké détené múu né mmuameno, ékagé ajɔ́ nnó, “Esɔwɔ ne ámmuáme ji,” yé genó gépó eyi gékágé té Esɔwɔ né mmuameno nnó gété ji ápye gabo. Ne Esɔwɔ ntó aténé fɔ muú ne mmuameno. ¹⁴ Yémbɔ élé uféré uboubɔ ebi útánege ese

* **1:1** Elú wáwálé nnó: Né ukwene bɔ ηwe abifɔ ásá wye nnó Matoó Isrɛli 12. Ne elu wáwálé nnó Jemsi ájɔ́ mbɔ, atome mbɔ nto ele ne bɔɔ Jisɔs ako.

matóó ne únyúú esé dékpré né gabo. ¹⁵ Ubi ujágé ese né matóó dóó, úténe ese né gabo ne gabo ntó gébégé awégé ajeágé achwó ne negbo.

¹⁶ Añme ba abi ngboó ne enyú, dékamégé fò muú ápye enyú déno mewaá. ¹⁷ Yéndé echye ewé élú melóméló ne cho, étánege mbaá nte esé Esowó ayi ákwyé unó uko ebi úgénége né mfaánebuú. Unó bi úgénége né mfaá úkwórege malu, ne Esowó akwórége cháchá. ¹⁸ Esowó ndere ji ákelege, ake ne mekomejóó wuú ayi álu wáwálé abyé esé mambye yi meke. Apyembo nnó esé débé genógé mbe, eyige jimbóó ajyaá nnó gébé ejíú né geluágé unó uko ebi ji ákwyéé.

Wúge mekomejóó Esowó dépyégé unó bi ájóó

¹⁹ Añme ba, abi ngboó ne enyú, tege nnó yéndemuú nyú akpome mmye mánwúge unó, ase gebe ne ajóge unó ne asóge fò metóó wáwá. ²⁰ Nénde matóó áke ásóó bóó, ákágé pye fò unó ulúúló ebi Esowó ákelege nnó ápye. ²¹ Ne manjye mbe gétú eyigémbo, lyage yéndé gepó gebogebo eyi gétené enyú mampye gabo, ne lyáge ntó ufere uboubó bi enyú dewyaá ne ate. Chyége gemége nyú mbaá Esowó dékámé ne meko mejóó ayi ji afyéé mmu matóó nyú, néndé mekomejóó yimbó ne ákage pye enyú dépó negbo.

²² Débó mambé bóó abi ápye genó eyigé mekomejóó Esowó ájóóge, délagé fò manwúgé

wuú. Deké dewuú délá dépye genó eyigé ajóóge, ebyennó debwólege gemége nyú. ²³ Ne mbóóge muú awúgé mekómejóó Esowó alá pyéé genó eyigé ajóó, muú yimbó alu eké muú ayi ápéle gemé jíú né éféé, ²⁴ agegé ndere ushu bíí ulú atanégé ajyegé éwyágé ajinte ndere ushu bíí úbó ulú. ²⁵ Né mbaá muú ayi ágií mekomejóó Esowó chánchá ayi áférege bóó né mmu gabo ne negbo, ne ajyéé mbe mampyégé genó eyi mekomejóó yimbó ájóó, Esowó ajéle ji né yéndégenó eyigé ji ápyéé. Alu muú ayi alá wuú mekomejóó Esowó wuú, apye genó eyigé ájóó.

²⁶ Mbóóge muú afere nnó anoge Esowó chánchá ne alá gbárége nénómé níí né mbaá unó bi ji ajóóge, abwólege lé gemé jíú ne yéndégenó eyigé ji ápyéé né mabó Esowó genome mme detu. ²⁷ Unó ebi ulú cho ne pópó né mbe ushu Esowó Nte esé, ebi ji ákelege nnó añkwóle bíí ápyégé ulú nnó, ábó mampoógé baá ulame ne akwí andée né efwyale bwó. Abámé gemége bwó nnó ékagé unó uboubó ebi mme úchó ebwó.

2

Lyáage manséle bóó abifó nnó áñeá gemé ápwó abifó

¹ Añme ba, te mbaá défyéé matóó nyú ne Ata sé Jisós Kras, Ata ayi énogé, élómé fò nnó dékpréégé bóó abifó dépwógé abifó. ² Désé nnó bóó ápeá áchwó kpe mbaá ayi enyú dégbarege

ujwólé. Ama awyá ηka, afyé mandeé malómáló, afyé ntó bɔ nkpáganeré abi ájamé ηka dɔɔ né denɔré amu tíí. Ayi fɔ alu muú gekpo, afye uchálé mandeé. ³ Enyú dése muú ayi afyéé mandeé malómáló ne énogé dejɔɔ ne ji nnó, “Ata gé geluógé énogé na jwólé fa.” Ne débwólé mmye, mbaá muú gekpo deké, “Téné éwu,” élá pɔ mbɔ wó, “Chwó jwólé fa né metɔɔ gepú.” ⁴ Depyegé mbɔ, delere mbɔ le ányá né geluage nyú ne desɔɔ mpa ne uféré uboubou.

⁵ Anme ba abi gejeé, nénege matu déwú mechó ewé nkélege mangaré enyú. Esɔwɔ ajya mé bɔɔ abi áferé nnó álú gekpo, ákwane fɔ mambe bɔɔ abi áwyaá gefwa né depɔre esɔwɔ wɔ, nnó ebwó ne álú abi áfyéé matɔɔ ne Ata Jisɔs wáwálé. Ebwó ntó ne álú bɔɔ abi anyéé nyé gefwa eyigé ji ábɔ anyéé nyá meno nnó achyegé bɔɔ ako abi ábɔɔ gejeé ne ji. ⁶ Enyú debyaá bɔɔ gekpo, pɔ nnó bɔɔ manka ne áfwálege ná enyú? Ebwó ne ájáme enyú dékpréne unɔɔ mpa né máchá eso. ⁷ Pɔ nnó wyé ebwó ntó ne áchɔɔ gechánchágé mabɔ Ata nyú ayi enyú délú bɔɔ bíí?

⁸ Mbɔgé enyú dékelege mampye genó eyi gélu cho, débɔ mámbele gekpékpégé ebé ewé élu né mmu ηwe Esɔwɔ mfwa sé. Ebé wémbɔ ejɔɔge éké, “Bɔ gejeé ne nte menmé wye ndere ɔbɔ ne geme jyéé.” ⁹ Yémbɔ deké desele bɔɔ abifɔ nnó áneá geme ápwɔ abifɔ dépye gabo,

ne ebé ewémbɔ egbaré enyú ndere bɔɔ abi ákwené ebé. ¹⁰ Yé ébéle nnó, muú anogé mabé Esɔwɔ ne ákwegé éma ebyennó akwé mbɔ elé ájí mako. ¹¹ Néndé muú ayi ájɔɔ nnó “Ŋkwegé ulɔ” wyé ji ne ájɔɔ ntó nnó “Ŋwagé muú.” Gétú eyímbɔ, mbɔgé muú awagé nte akwé ebé Esɔwɔ, yéé elé alá kwe ulɔ wó. ¹² Gétú eyina, ngarege enyú nnó yéndégenó eyi dejɔɔgé ne yéndégenó eyi dépyeé, pyége ndere bɔɔ abi ákaá nnó bíí uma Esɔwɔ asele nyé mabe áyina, ayi áferege ebwó né gabo ápa mpa bwó. ¹³ Mbɔgé muú ála ge meshwe ne nte menmé wuú wó, Esɔwɔ ntó agé né fɔ ji meshwe gébége aké apane mpa bɔɔ. Yémbɔ muú ayi ágéne meshwe ne ate ánmé akpene unɔɔ mpa Esɔwɔ tágátágé.

Metɔɔ mamfyé ne Esɔwɔ ne ulɔ melu

¹⁴ Anme ba, mbɔgé muú ajɔɔge mbɔ nnó áfyéé metɔɔ wuú ne Jisɔs Kras ne alá lómé melu, galógáló awuú alu mbɔ fɔ? Gefɔógé metɔɔ ewé ji áfyé mbɔ nnó ekage pyeé Esɔwɔ afere ji né unɔɔ mpa né bíí ebi kwyakwya? ¹⁵ Désé nnó anmé fɔ ápɔ ne mandeé ne genó eyigé anyéé yéndé bíí. ¹⁶ Ne muú nyú agegé ebwó atamé lé ebwó támege aké, “Deké oo” Esɔwɔ ájé enyú debó mandeé ne menyéé ayi dekelege yénde bi. Mbɔgé átamégé ebwó mbɔ, alá chyé ebwó genó eyigé ebwó akélege wó, ápoó mbɔ ebwó né ndé meti? ¹⁷ Gége yé nnó

mbogé muú ake áfyéé wyé metwó éwú éwú ne Kras ne alá lómé melu, metwó éwé ji aké mbogé afyé ne Kras élú detú.

18 Ndó fò muú fò akage jwó aké, “Mfyéé lé metwó wa éwú éwú ne Kras, ne ayifó aké me ntó mpye elé uló melu ebi Esowó akélege”. Né égbé wa, ngige muú ayi mbe nnó léré me gefwó eyigé wó ófyéé metwó ne Esowó, alá lómé melu, ne me ntó nkeré nleré wó metwó wé me mfyéé ne Esowó né uló melu bi me mpyéé. 19 Enyú dékamé nnó Esowó alu ama ewémbó éló, yémbó tége nnó aló nchye ntó ákamé mbogé ne épye abi áwére gbagba ne efó.

20 Wó muú defwó délá pó wó, okélege nleré wó nnó muú áfyéé metwó ne Esowó alá lómé melu, metwó wé ji afyéé mbogé épó yé eké genó? 21 Pé gekwénége nte sé Abraham. Ndé gepyé Esowó asélé ji nnó alu cho né mbe ushu wuú? Ele genó eyigé ji ápyé né gébé eyimbó. Ndere ásele Asek maá wuú anere mfaá geluó eyigé áchyége gepé mbaá Esowó nnó ápye gepé eta wuú. 22 Gé yé ndere metwó we ji afyéé ne Esowó ekene gelua ne genó eyigé ji ápyéé. Genó eyigé ji apyéé gélere chanchá nno metwó ewe ji afyéé ne Esowó ekwane. 23 Genó eyigé ηwe Esowó ájwó gelu cho nnó, “Abraham áfyéé metwó wuú ne Esowó. Epyégémbó Esowó ase ji nnó alu cho né mbe ushu wuú.” Bwó ntó aké, ji alu “Mejeé Esowó.” 24 Gége yé nnó élé né uló melu ebi muú apyéé, ebi Esowó akélege

ne aséle muú nnó alu cho né mbe ushu wuú, épó fó metwó mamfyé ne ji éwú éwú.

25 Goge mma meé enyú né mechó éwé fó. Tége Rahab ayi ábó álu nya mendée eno. Ji ase nya bwó Israeli fò abi átome nnó áchwó ápe mewaá bibií, ane ebwó, apwó ebwó ábó né meti ewé cha ákere. Getu eyigémbó Esowó ase nyá ji nnó álu cho né mbe ushu wuú.

26 Wyé ndere mendoó étanége muú mpye alaá genkwó, wyé mbwntó ne muú afyéé metwó ne Esowó alá pyéé uló melu ebi Esowó akélege, metwó éwé áfyé mbogé élú detú.

3

Gbarege manómé nyú

1 Anmé ba, élómé fó nnó esé gejamé démmyége nnó débé ánleré né gepúge Esowó, néndé dékaá nnó Esowó acherege nye mpa esé abi délérege apwó ayi bwó abifó. 2 Ese ako depyéé mé gyéé né gejamége mati. Ne mbogé élú wáwálé nnó muú akwe fó nekwené meno né mejwó wuú wó, ébyénnó apó gyéé ne akagé gbare menyammye wuú. 3 Démeé mechó ewé ná ne mpwó mekágálá. Defyége ηkwókwé né meno wuú, depyéé nnó awu ese. Ne dékaágé já ji ájyé yéndé mbaá yi dekelege. 4 Démeé ntó ndere esogeka ewé ekéne né ebéé mega élú. Yé élé éneá, mbyo nnyi akpane éwú. Muú ayi ajii ekpé akagé sé maá genó nkane nsom ásó éwú éjyé yéndé mbaá ayi

ji ákélege. ⁵ Wyémbò ne nénómé mekwaá nélú. Yé élé nélú kòó, né wyaá uto né menyamme mekwaá ne nejóoge depò kpakpa.

Tége ntó ndere mbe mewε ákágé só gekpékpégé mewaa wum wum wum. ⁶ Nénómé nélú ntó eké mewε, nélú mbaá ayi gabo mme meko átánege, wyε ne ásane achò yéndé mbaá né menyamme mekwaá. Nénómé né lwéége mewε ewé εσό geηwágé mekwaá, éló né dembáné kpaá te ágboó. Mewε ewémbò étánege né mbaá danchomeló jimbóó. ⁷ Esé akwaá dekage nkane ábélege ufóó menya ufóó ufóó. Debelege me menya eyi mewaa ne eyi nnyi, mmyò ne denywone, depye éjí ewuú εsé. ⁸ Yémbò muú akaágé gbare nénómé níí nnó néwuge ji. Nélú genó gebo, muú akaágé gbare fò není ne nchye ayi není néwyaá awane muú. ⁹ Esé desele nénómé dechyege matame mbaá Ata ne nte sé Εσωω, desele ntó není deshyéé bóó abi Εσωω akwyéé nnó áfú ji. ¹⁰ Meno éwú ne matame ne mashye atanege wyéé. Aηmé bá, gefóógé genó eyina gékwané ne εsé wó. ¹¹ Manaá manyú ne ami mámyáme mátánégé fó né embú nnyi éma. ¹² Aηmé bá, dánfelé awómé fó mashu, ne ula ushi úwómé fó ntó dánfelé. Wyémbò ntó ne, embú nnyi ewé éwyá manaá malómáló élá tánégé né εβεé mega.

Denğa tire detanege mbaá Εσωω

¹³ Mbógé muú nyú fò ama alu ayi áwyaá denğa, ne akaágé ndere Εσωω akélege nnó εse débé, geηwá jíí geko gelere nnó awyaá denğa ne ake alerege ulóó melu bíí, áshulé mmyε jíí mme. Gé gepò yi gélérege nnó muú awyaá denğa mbò. ¹⁴ Yémbò mbógé enyú deke demmyε demboó ne ate ne dékelege wyé lé nnó áwú enyú ambií, ékagé débwegé mmyε nnó dewyaá denğa. Déségé ntó gebyó dékwéré wawálé. ¹⁵ Gefóógé denğa εtiré na détané fò mbaá Εσωω wó. Détané fá mme délulé denğaré akwaá ne εtire aló nchye. ¹⁶ Yénde mbaá ayi bóó áβεgé áke ámmyε demboó ne ate ne áké ákélege nnó εbwó ambií ne ábó unó ápwó abifò, éféé ntó ne mawámé ne yéndé gefóógé gabo abεé. ¹⁷ Yémbò denğa εtire détánege mbaá Εσωω délú chá. Muú ayi awyaá gefóógé denğa εtire na abεé fò ne deba né metóó wuú. Abε ne nesò ne ate aηme, abεé muú nyámeé, atóó fó mekpo, agene meshwe ne ate aηmé dóó. Alome melu, álérégé fò áηgyá ne abεé fó muú dembwólé. ¹⁸ Bóó abi ápye nesò abi ápoóge ntó ate abifò nnó ákéné né mmu nesò, ágene nye galógáló dóó ayi átánege mbaá unó bi εbwó ápyéé.

4

Dényéégé fò dejee ne geηwágé mme

¹ Ndé genó gepyeé ne enyú déwámege, demmyε ne

ate? Pó lé gétúgé mmwólé unó mme? Ubi ne ummye ne enyú né matóó. ² Enyú dekelege mambó unó bi dela pò ne ubi, eféé mbó ne dewane ate. Denyéé manwaá, dégéné fó unó úbi enyu dekelege, nkaáwú ne démmyéé, déwámege ne ate. Ne ula bi délá bó unó bi dékélege ulú nnó, degíge fò Esòwò nnó achyéé enyú ubi. ³ Ndòfò degíge Esòwò nnó achyéé enyú unó bimbó, achyége fò néndé degíge ne uféré uboubó. Dekelege nnó achyége enyú déchò né mmwólé unó mme nnó depye nkane ejíí enyú. ⁴ Enyú delu éké andée abi ákwéne malò. Dekaaá nnó mbógé muú aké agboó ne unó mme yina alu muú mawámé Esòwò wó? Yéndemuú ayi abóó gejee manyéé dejee ne unó mme, alu muú mawámé Esòwò wáwálé. ⁵ Asá né mmu ñwe Esòwò nnó, “Esòwò abó gejee ne mendoó ewe ji afyéé esé ne menyammye dóó.” Nénde alu eke menò ayi alá kelege nnó mendée wuú akwe ulò. Déferégé fò nnó genó eyina gelú detú. ⁶ Yémbó, Esòwò apoóge ese dóó wyé ndere ñwe wuú ájóó aké, “Esòwò ashyaá yéndégenó eyigé bóó abi ábwége mmye ákelege mampye, yémbó apoóge bóó abi áshúlege mmye ébwó mme.”

⁷ Gétú yina, lyaáge Esòwò ábé mfwa nyú. Ténege ukóló ne danchòmeló ne aboó nye enyú. ⁸ Chwóge kwókwólé ne Esòwò, mbógé dechwóge

kwókwólé ne Esòwò, ji ntó achwó kwókwólé ne enyú. Enyú bóó abi dépyéé gabo, férege amu né gabo yi enyú depyéé, enyú bóó abi dedoó manaá dedoó mawéé, tenege meti émá ne matóó nyú mmu pópó. ⁹ Tége gabo ayi enyú depyéé, débé meshwe, désómégé, délilí mánsé áshúlégé. Démagé jwase jwane, somege lé somege. Debege fò ne metóó megómégó, bégelé meshwemeshwe. ¹⁰ Shulége mmye enyú mme né mbé ushu Ata, depyégé mbó abwége nye enyú ntó mfaá.

Déjóóge fò depò debodebo ne ate anmé

¹¹ Anmé ba, de jóóge fò depò debodebo ne ate. Mbógé muú ajóóge mejóó mebomebo ne nte menme wuú, ye asoge mpa wuú mbó, ebyennó ajóge mbó atome ne ebe Esòwò ne ajóge mbó lé nnó epófó cho mánsó mpa. Mbógé ajóge nnó ebe epófó cho, ebyennó ji ábélege se ebe, ne asele geme jíí nnó apwò ebe Esòwò. ¹² Elé Esòwò mbií ne awyaá utó mánychéé bóó ebe ne mámpa mpa bwó. Ji ntó ne awyaá utó mámpye muú atané né unó mpa. Ji ntó ne awyaá utó manwá muú. Wò òferé nnó òlu waá ayi ótenege ójóóge gabo mbaá menmé wyé?

Lyaáge mmye mebwége

¹³ Wúge, enyú bóó abi déjóóge nnó, “Wáá fina, waá geyana deyyéé nye gefóóge melò ewe. Debelege éwu genógé ñhme, dekene gese ne

debóó nyé nsa nka.” ¹⁴ Enyú dejóóge mbó dekaá nnó geyána abéé nnó? Geñwáge nyú gébéé nyé nnó? Geñwáge nyú gélú eké gekógé dondo, eyi géchwógé gélá wyágé mankaá. ¹⁵ Enyú débó manjóó lé nnó, “Mbógé Eṣṣṣwá ajóógé nnó denyé geñwá, denyé nyé geñwá dépye yéndégenó.” ¹⁶ Ndere elúmbó, enyú délú deteé wyé geñwá ne nsá nka, debwége mmye ne dewyaa nepá. Mmye mebwége eyimbo elóme fó.

¹⁷ Tége nnó mbógé muú akaá genó gelógéló eyigé ji abóó mampye ne alá pyéé géjí wó, apyéé mbó élé gabo.

5

Afwa nka ágene nyé efwyale

¹ Wúge enyú afwa nka, débó manlíli ne dekalege né gekpékpégé efwyale ewé echwóó nyé eta nyú bií fó. ² Gejamege unó bi enyú déwyaa né mmu upú uchóó, ne ugbáge únyéé mandeé nyú. ³ Nférékánj achó me nka nyú. Nférékánj yimbo alere nnó, wyé nkane áchóó nka nyú, mbóntó ne menyammye nyú áchóóge ndere mewé eṣṣóó genó. Mme achwóó byé yémbó enyú denywerege wyé manka nywerege né mmu upú nyú eké yé genó eyi géchwóó pyé enyú gépó. ⁴ Wúge magbo ayi bóó abi ápyeé utóó né makóó nyú álilí gétúgé manka áyi enyú denyéé ebwó ne delá kélégé manchyéé. Eféé ne ebwó álilí áshúlege enyú ndo. Magbo

ayi ebwó álilí gétúgé mbwé ayi ebwó ákyeé, akwone matú Anyátá Eṣṣṣwá. ⁵ Enyú denyéé geñwá fá mme depye yéndégenó eyigé dékélege. Denyéé, dewene, denjeage eké mpó mabó eyi ela kaá nnó fina ne áwáne nyé éjí wó. ⁶ Enyú depye ámpané mpa áke bóó abi alá pyé gabo wó ákwé mpa. Déwá bóó abi álu cho né mbe ushu Eṣṣṣwá yé mmye ádoré wó.

Kóge matóó degilé Ata Jisṣṣ

⁷ Gétú yina aṣmé ba, ngarege enyú nnó dékógé matóó, dégilé kpaá te gébége Ata Jisṣṣ Kras achwóó nyé abané esé fa. Féregé ndere mempyé makóó ágilé mambó mbwé melóméló né mekóó wuú. Ajwólege ákoge metóó agilé manaá nnó ákwé, gébége aké akwene ji agilé nnó mbwé áwé. ⁸ Wyé mbóntó ne enyú débóó máñkó metóó, dépwagé néndé, gébé eyigé Ata Jisṣṣ akéregé nyé géla kwókwólé.

⁹ Ndere dégilé aṣmé ba, denmenégé fó humhum déshúlégé ate ndo. Depyegé mbó debéé gyé gébége Eṣṣṣwá aké apane mpa nyú. Nénde gébé eyigé Jisṣṣ gekpékpége mempane mpa achwóó géla kwókwólé. ¹⁰ Aṣmé ba, sége gekagé neke né bóó ekpávé Eṣṣṣwá, ebwó ágaré nyá mekomejóó né mabó Eṣṣṣwá. Agé gejamégé efwyale yémbó ajwólé metóó kó. Kóge ntó matóó ndere ebwó ápyeé. ¹¹ Kaáge nnó esé dese ebwó ndere bóó abi Eṣṣṣwá ajéle

εβωó, néndé εβωó áτεne ne εshye kpaá τε kwyakwyá. Enyú debó dekaá ndere Job akogé nyá metóó gébégé depó détime ji. Ne ndere Εσωó apyé nnó εwuú εfwyale εκwyá ne galógaló. Wáwálé, Εσωó alóme melu ne agene εsé ako meshwe

12 Αημέ ba, wúge mechó kpaá εwé me nkélege mangaré enyú. Yéndégébé muú ake akélege mánjóó genó ásé gébé ékagé ákélé yé genó fó. Yé ébé elé mabó mfaánebuú yé ele mme. Akelé gé yé genó fó cháchá. Mechó éβεgé εwé ji ákámege ákámé “eh” ne éβεgé εwé ji áshya, ashya “ηgba.” Mbó gé muú apyεgémbo, ábóó fó mpa ne Εσωó.

13 Mbó gé muú nyú awyáá εfwyale ánemmye mbaá Εσωó nnó áποό ji. Mbó gé muú nyú metóó έγóó ji, ákwá makwa áféé Εσωó. 14 Mbó gé muú nyú ameé, ákú ákpákpá εchomele bóó Εσωó áchwó áné mmye mbaá Εσωó gétú ji. Aké anemmye áwaá ji maweé ne áne mmye né mabo Ata Jisós Kras nnó Εσωó ápyé ji átoó. 15 Mbó gé ánegémmye mbó, ne áfyεgé metóó ne Εσωó, mmyemenene yimbo épye nyε muú nemée yimbo átoó. Εσωó apyε nyé menyammye wuú átoó. Mbó gé ápyεgé unó uboubo Εσωó ájige nyε nte gabo wuú. 16 Gétú eyína nchyege enyú majyéé nnó mbó gé muú nyú apyε gyéé mbaá nte meημέ, ashu εku né gabo ayi ji ápyé eta wuú ne

yéndémuú nyú anemmye nnó Εσωó ápyé enyú détoó mbaá mameé nyú. Ne enyú debó mánkaá nnó mbó gé muú átené gé cho né mβε ushu Εσωó, mmyemenene jí εchyá ne εwyaá utó mampye Εσωó apyε yénde gekpékpégé genó eyigé agi ji. 17 Tége Elijá. Abó alu mekwaá wyé ndere εsé. Anε nyá mmye mbaá Εσωó ne metóó wuú meko nnó Εσωó ágbaré manaá. Εσωó agbaré nyá manaá né gebagé mewaa éyimbo. Mekweé ákwe kpaá τε né aηme aléé ne geba yé εηka manaá échyé mme né gebagé mewaa Isréli wó. 18 Ebé lé gé, ama anemmye ne Εσωó áto manaá matané mfaá makwé jegé jegé. Mme ala nywanywa ne unó úlo mánwéné.

19 Αημέ ba, mbó gé muú nyú anogé mewaa alyágé meti εwé wáwálé ne muú fó apoógé ji akérége wyε, gé mechó melóméló mbó. 20 Kaá ge nnó, yéndémuú nyú ayi ájáme muú ayi ápyéé gabo nnó alyáá gabo ákéré meso mbaá Εσωó, εbyennó aferé ji né negbo. Apye ntó nnó Εσωó ájinte gejamé gé gabo wuú.

muú alá akágé garé fó. ⁹ Enyú déwyaá gefógé nechóchó enina gétúgé Εσωω άfere enyu né efwyale gabo ewena, ewe elú genó eyi gépyeé enyú défyéé metóó ne ji nnó debó.

¹⁰ Bóó ekpave Εσωω abo me mbe, agaré galógáló ayi Εσωω ákwyéé me ábelé eta nyú. Ne ákele chánéné nnó ákaá mecho ewéna ewe etome ndere Εσωω άferege bóó né efwyale gabo. ¹¹ Mendoó Kras ewé elú bóó ekpávέ Εσωω né mmye ebó mbe egaré ebwó gefógé efwyale ewé Kras agene nye ne ηγο ayi ji abóó nye gébége efwyale ewéna ebyege. Ne ebwó ammye nnó akaá gébé eyigé unó bina upyeé nye ne gefoge muú ayi unó bina upye nye ne ji. ¹² Εσωω apye bóó ekpávέ Εσωω bina akaá nnó utóó bina ebwó άpyeé fó né galógáló ebwó ambóó, άpyeé lé né galógáló nyú. Unó bi ebwó ágaré, elé wye ubi ne ágare abya melóméló eta enyú. Ne elé Mendoó Ukpea ewé Εσωω atome etané né mfaánebuú ne echyee ebwó utó ágare unó bina. Wye lé unó bina ntó ne makiénné Εσωω ákelege nnó áge ndere upyeé.

Bege bóó ukpea

¹³ Ndere elúmbó, kpomege mmye mampyege genó eyigé Εσωω ákelege. Gbarege mmye nyú chánéné né yéndé meti ne nerege wye matóó nyú mako né galógáló ayi Εσωω achyege nye enyú né bií bi Jisós Kras achwóó leré nye mmye. ¹⁴ Wuúgé wye ne Nte

nyú Εσωω, ne lyaágé ubobo unó bi ujigé enyú matóó, ebi enyú debó dépyeé nya gébége enyú debó delu dankaa Εσωω. ¹⁵ Εσωω muú akuú enyú nnó debe bóó bií, alú muú ukpea, wyembó ntó ne enyú debóó mambe bóó ukpea né gepóge nyú geko. ¹⁶ Néndé ása né mmu ηwe Εσωω nnó, Εσωω aké, “Bege bóó ukpea me mbóó nlú muú ukpea.”

¹⁷ Εσωω muú deke dénenemmye dékuú ji nnó Nte ese, ji alú muú ayi apane mpa bóó ako. Ji apane mpa ndere yéndemuú apye unó, alerege fó angya. Ndere elúmbó, chyege wye ji enóge né efo metóó ndere débelege genwágé nyú geko fa mme eké ankéé. ¹⁸ Enyú dékaá nnó gébége Εσωω anamé gemege nyú, detané né gebyankwógé gepó eyigé ukwene ante nyú álere enyú, ase fó genó eyi géchóge ndere ηka ne ana enyú wó. ¹⁹ Ase lé gechachage manoó Kras, ne aname gemege nyú. Kras alu eké egonme ewé elá epófó gechúchúle, ne gebá né mmye. ²⁰ Εσωω abó mé mbe, ajya Jisós gemege nnó ji akwyéé mme yina. Ne ji apye Jisós achwó fa mme né kwyakwya gébé eyigé na, nnó áge ji né galógáló nyú. ²¹ Ne elé gétúgé genó eyigé Kras yina apye ne enyú défyéé metóó ne Εσωω. Εσωω apye Jisós akwilé né negbo, ábelé ji né melú enóge. Getú eyigémbó, ne enyú déneré metóó ne Εσωω, ne dékaá chánéné nnó άpyeé

nyε yéndégenó eyigé ji ájóó.

²² Enyú débó gejeé eyigé wáwálé ne atε nana néndé déwú ne genó eyi gelu wáwálé. Ndere elúmbó, bógé gejeé gbene ne atε ne matóó nyú mako. ²³ Elé mekomejóó Eσωω ayi alu te kwyakwya, alá akworege ne Eσωω aselé ábyené enyú mambyε yi meke. Ndere epyembó, enyú dela baá Nte ayi alá gboó fó, epófó ayi agboó. ²⁴ Asa né mmu ηwe Eσωω nnó, “Bóó ako alú éké byaá mewaá. Ne genwá eyigé ebwó ányεé gebó gelú éké ukoó bya unóó. Byaá mewaá uwanεesegé, ukoó bwó ude ukwe mme. ²⁵ Yémbó meko mejóó Eσωω alu te kwyakwya.” Ne meko yimbó elé abya melóméló ayi ágare enyú.

2

Ntaá eniné Eσωω ajyaá nelú nelónéló eta nyú abi delú bóó ukpea

¹ Ne te mbaá Eσωω ábyené enyú mambyε yi meke, lyaáge yéndé gefógé gabo. Débyógé fó gebyó, débwalege fó démbwólé, défyεge fó amε né unó bóó, ne déjógé fó mejóó mebo ne atε. ² Enyú delu baá akε, shyaáge lé manyú nembε nelónéló eniné mendoó εchyεge. Nembε eniné mbó, elé menyεé ayi mendoó ayi apyεé nnó enyú déwéné né depóre Eσωω kpaá te dékwanεge mambó unó bi ji áferé nyú né εfwyale gabo nnó débó. ³ Pyεgé wyembó, néndé enyú ambóó défwóre me dége nnó, Ata aló melu.

⁴ Chwógé mbaá Ata, ji alú éké ntaá eniné nelu nebe. Akwaá abó áshya ji nnó alome fó, yémbó Eσωω ajya ji néndé, age nnó ji alu melóméló. ⁵ Enyú ntó delú éké mataá ayi alú abε, Eσωω aselé enyú mantene εcha upe wuú né mendoó, nnó enyú debé ampyε upe ukpea abi achyεé gemεge ebwó mampyε upe ebi ukwané Eσωω metóó gétúgé genó eyigé Jisωs Kras apyεé. ⁶ Mbó ne elú, néndé asa né mmu ηwe Eσωω nnó Eσωω aké, “Gεgé me mbele ntaá né meló Sayon, ntaá eniné na ne negbarege ekwó gepú. Me njya néní nelú nelónéló. Ne yéndémuú ayi áfyεé metóó ne ji, abóó fó mekpo unóó.” ⁷ Ne enyú abi défyεé metóó ne ji, ntaá eniné na nelú nelónéló eta nyú yémbó né mbaá bóó abi alá áfyεé fó metóó ne ji wó, alu eta bwó éké, “Ntaá eniné ántené upú áshyaá nnó nelómé, wyε lé néní ne nelaá ntaá eniné ne gbare ekwó gepú.” ⁸ Asa ntó nnó, “Ji alú ntaá eniné bóó ákpárege wyε ne etarave εwé epyεé bóó akwene mfaá.” Bóó ákpáre wyεé néndé ebwó áshya manwú mekomejóó Eσωω. Ne genó eyigé ebwó ápyεé gelú wyε ndere Eσωω ákwyε ábelé nnó epyε ne ebwó.

⁹ Yémbó enyú delú bóó ntoó eniné Eσωω ajyaá, enyú delú ampyεé upe abi apyεé upe mfwa. Enyú bóó ntoné Eσωω enyú delú bóó Eσωω. Eσωω ajya enyú nnó dégarεge bóó né ukpekre unó bi ji

apyéé. Elé ji ne aferé enyú né mmu gemuá ne dékpene né gekpekpegé genḡbo jíí. ¹⁰ Mbe mbe enyú depɔ yé bɔɔ fɔ yémbɔ nana enyú delú. Mbe mbe Eṣɔwɔ agene fɔ enyú meshwe, yémbɔ nana agene.

Nogé ákpakpa melo

¹¹ Anme ba abi gejíí, enyú delú bɔɔ abi dékoóge fa mme koóge delú ankéé. Me nene enyú mmye nnó délyaa ubobo unó bi menyammye ákelege ebi bɔɔ áḡboó mampyege. Unó bina ne ummyéé amu ne mandoó nyú. ¹² Bege ne gepɔ gelógélɔ ne bɔɔ abi alá pɔ fɔ bɔɔ Jus nnó, yé ebwɔ aké ashulege enyú ndo nnó dépyeé gabo agene unó ulúlɔ ebi enyú dépyeé. Deké dépyeé mbɔ, né bií bi Eṣɔwɔ áchwɔɔ ge bɔɔ, ebwɔ afegé nye ji gétúgé galógálɔ ayi enyú dépyeé.

¹³ Shulegé mmye nyú mme déwúgé ne ákpakpa ako abi ápelé enyú, déké dépyeé mbɔ dénogé Eṣɔwɔ ne mfwa melɔ ndere muú ayi abɔɔ melo meko. Deké dépyeé mbɔ dénogé Eṣɔwɔ. ¹⁴ Yé ebe elé bɔ ḡmena, wúgé ntó ne ebwɔ néndé muú kpaá melo ne atame ebwɔ nnó áchwɔ afyegé bɔɔ abi apyeé gabo né ubale ne nnó afegé bɔɔ abi apyeé galógálɔ. ¹⁵ Pyegé wyembɔ, nnó déḡbege mano uḡkekene bɔɔ, abi ajógé mejɔɔ ewé ebwɔ alá ákáge fɔ ula. Gegé galógálɔ ayi Eṣɔwɔ akélege nnó dépyege mbɔ. ¹⁶ Bege ndere bɔɔ abi aláá mmyemmye bwɔ. Ne ékáge

dénmage amu dépyege gabo gétúgé délaá mmyemmye nyú. Yémbɔ beḡé lé ndere baá défwé Eṣɔwɔ. ¹⁷ Chyegé enógé mbaá bɔɔ ako. Bḡgé gejeé ne ate bɔɔ Eṣɔwɔ. Bege ne efo Eṣɔwɔ, dénógé mfwa melo.

¹⁸ Enyú baá défwé, shulege mmye nyú mme, déwúgé ne bɔɔ abi abɔɔ enyú ne enógé. Pyegé wyembɔ ne bɔɔ abi asele depɔ pere alome melu ne enyú chóncho ne, abi ábálege mmye mampye utɔɔ ne ebwɔ. ¹⁹ Muú aké ateé Eṣɔwɔ ne akóge metɔɔ ndere bɔɔ áchyéége ji efwyale detú, metɔɔ egɔɔ Eṣɔwɔ ne ji. ²⁰ Muú abɔ fɔ nsa mbḡgé akogé metɔɔ né matule ayi átulege ji gétúgé ji apyeé gyéé, yémbɔ muú apyegé genó eyigé gelú cho ne bɔɔ ápyége ji aké áwuú ubalé akogé metɔɔ, Eṣɔwɔ aféége ji.

²¹ Gegé ula bi Eṣɔwɔ akuú enyú mbɔ. Ne mbɔntó ne Kras agene efwyale gétúgé enyú ne alere enyú ntó ndere debɔɔ mangene efwyale ndere ji. ²² Asá né mmu ḡwe Eṣɔwɔ nnó, “Kras apye yé gabo fɔ wɔ ne, yé gebyɔ Ji abyɔ wɔ.” ²³ Yé gébége ajuú ji mashye né mmye ji ashuú ebwɔ meko wɔ. Ne yé gébége apye ji agene efwyale ji achare fɔ yé nnó ashuge ebwɔ wɔ. Yémbɔ achye lé geme jíí mbaá Eṣɔwɔ muú apané mpa chánéné. ²⁴ Kras jimbo akpa gabo ese né menyammye wuú né mfaá gekwa. Ji apyembɔ nnó esé debe éké bɔɔ abi áḡboó ályaa gabo,

ama ápeeé ákrene né genwá eyi gelu cho né mbe ushu Esowá. Ne upa ebi afyeeé ji mmye upye esé détoó. ²⁵ Enyú debá dekene tametame eké magõhme yémbá, nana dekere dékwalege membamé magõhme muú ábáme mandóó nyú.

3

Majyee mbaá ándee ne áno

¹ Wyembá ntó ne enyú andee áno debáá mampyege. Shulegé mmye enyú mme déwúgé ne áno nyú. Yé lé ebwá abifá alá kelégé mánwúgé abya melóméló, déké dépyembá yé enyú dela dékpea fó ebwá wó, akágé kworé matáá bwá akame ne Esowá gétúgé gepõge nyú, ² ndere ágene enyú dénógé Esowá ne ndere genwáge nyú gela pó ne deba. ³ Ekágé ebwá ágene nnó enyú delo ulóó gétúgé unó ululóó ebi enyú defyeeé né mmye ndere gefáá eyige dékwyege manjwe álme, mboó unó eyi ejame ñka, yé ebé lé mandee malómáló ayi defyeeé. ⁴ Ulóó nyú ubó matané lé né gepó gelógéló eyigé enyú dewyaá. Gefõge ulóó bina utanege né mmu metáá. Ubi ukwáá fó ukoó ne upyeeé muú abee nyameé ne álme melu. Gé gefõge ulóó ebi ulóme né mbe ushu Esowá dóó na. ⁵ Gefõgé ulóó bina ne andee abi alú nya bóó ukpea ánererege metáá ne Esowá áwyaá. Ne áwuú ne anóó bwá. ⁶ Mbõntó ne Sara alu nya. Ji awuú nya ne mená wuú Abraham ne akuú

ji nnó, “Ata wa.” Enyú débée baá Sara mbõgé deké dépye genó eyigé gelú cho ne dela pó fó ne efó metáá.

⁷ Wyembá ntó ne enyú anó, débá mampyege. Bege ne gepó gelógéló ne andee nyú, denógé ebwá néndé ebwá apó fó ne eshye eké enyú. Tége nnó andee ntó áchõnege nyé ne enyú manyé genwá eyi gélágé byé, eyigé Esowá achyegé nyé enyú ako gétúgé ulóó melu bií. Deké dépyeeé mbá Esowá áwuú mmyemenene nyú.

Majye mbaá bóó Esowá ndere ábáá mambe ne bóó abi alá akágé Esowá

⁸ Ne kwaykwya genó alú nnó enyú ako, bege ne metáá ema ne ate, dégene ate meshwe, dégbógé ne ate, délerege ulóó melu ne ate ne shulege mmye nyú mme. ⁹ Muú apyegé enyú gabo, deshúgé fó. Muú ashyege enyú deshugé fó. Nege elé mmye nnó Esowá ájé ji néndé ge genó eyigé Esowá akuú enyú mbá nnó meso gébé Esowá ájé ntó enyú. ¹⁰ Pyegé wyembá néndé asa né mmu ñwe Esowá nnó, “Mbõgé muú aké akalege manye genwá gbene, anye neki abá mangbare nenome nií, ajógé fó gabo, abyógé fó gebyó, ¹¹ alyaá gepó gebogebo, abe lé ne gepó gelógéló ne ammye mambe nesá ne ate bó. ¹² Néndé Ata agené bóó abi álú cho ne awuú mmyemenene ebwá. Yémbá ji abí ushu bií mbaá bóó abi apye gabo.”

13 Mbogé enyú dékpane gechyéé mampyege unó ulúlú bina, yé muú fó ayi apyéé enyú gabo apó. 14 Ne yé ebélé nnó degene efwyale gétúgé dépyéé genó eyi gelú cho, Esowó ajéle enyú. Défógé fó bós abi ammyéé amu ne enyú, ne dekamege fó afye enyú efó metós. 15 Yémbó, né mmu matós nyú, nógé Kras ndere Ata ne kpomege mmye yéndégébé manshuú meko mbaá yéndémuú ayi akelege nnó enyú degare ula bi enyú déneré metós ne Kras. Shuge ji meko pere ne énogé 16 Ne yéndégébé, pyégé unó bi matós nyú agarege enyú nnó ulú cho, nnó bós aké ajógé gabo ne enyú ágégé gepó gelógéló eyigé enyú bós Kras déwya, mekpo unós egbare ebwó. 17 Néndé eló nnó enyú dégene efwyale gétúgé galógáló ayi enyú dépyéé mbogé nnó mbó ne Esowó akélege, epwó nnó dégene efwyale gétúgé gabo ayi enyú dépyéé. 18 Mbóntó ne Kras agene efwyale agboó gétúgé gabo sé. Ji agbo dama ne ámage gbo sé. Ji alu muú melóméló yémbó agbo gétúgé bós abo, nnó, apye esé dekere meso mbaá Esowó. Bós áwá ji agbo né menyammye, yémbó Esowó apye mendoó wuú elú mebe. 19 Elé né Mendoó wuú ewena ne ji ajye né mbaá ayi mandoó áwu bós abi alú né gepúge

deno agaré abya melóméló. * 20 Mandoó yina elé ayi bós abi abó alá wuú nya ne Esowó gébégé Nowa áchomé ékpe wó. Gébégé Nowa achome ékpe, Esowó ako metós agile nnó ebwó alyaá gabo, yémbó wye elé mbeé bó aneé ne apome negbone ngbannyi. 21 Ngbannyi yimbó, alú eké manaá Esowó ami áwyaá enyú, nana Esowó aferege enyú né gabo. Manaá Esowó ami áwyaá mbó ese, mapó fó nnó mafere esé deba né mmye. Malu lé genó eyigé esé désele dékpane Esowó geka nnó áshwone matós sé débé pópó. Manaá mina ne mapyéé nnó Esowó áferé enyú né efwyale gabo gétúgé Jisós Kras akwilé né negbo. 22 Ji akwilege né negbo afe né mfaánebuú, ajwale né egbe ebwonyé Esowó. Ji ne abós makiénné Esowó ako chónchó ne mandoó ayi fó ako ayi awyaá ufós uto choncho ne ákwaá áwuú lé ne Ji.

4

Muú aké akwalege Kras genwá jii gekworege

1 Dékaá nnó Kras age efwyale né menyammye, ndere elúmbó, enyú ntó bege ne gefógé metós ewé ji abó awya, dekpome mmye mangé ntó efwyale ndere ji agene. Néndé muú aké agene efwyale ji alyage gabo. 2 Mbogé ji apyége mbó ndere

* 3:19 Elú wáwálé nnó: Bós abifo áferé nnó mandoó yina átene mbaá makiénné Esowó ayi ályaá malu utós bwó, ela epó mbó wó elé ayi aló nchye, epófó ayi bós. Ne mejós bós Grek gechuú eyigé na gekáge tene mbaá mandoó bós abi ágboó me, aló nchye, yé aló.

abelege fa mme apyéé sé unó bi ugóó akwaá metóó, apyéé lé ebi Esówa akелеge. ³ Enyú déchóó nya gébé dóó mampye unó bi bóó abi alá pó bóó Jus ápyéé. Gébé eyigé enyú dechóó mbó gékwáné. Enyú debó déwyaá geboboge genwá, mmwólé mámpyégé ubobo unó, déjyéé mapaá, denyuú mmóó mapyene enyú, dékwene eké manya, ne debó denógé aló uka, unó bi Esówa ashyaá nnó muú apyégé fó. ⁴ Ne bóó abi alá kágé Esówa alá ne dembyó ndere enyú dela dehome sé mbwa ne ebwó né uboubo unó bi ebwó ápyéé. Getú eyigémbó, ajógé mejóó mebomebo ne enyú. ⁵ Yémbó ebwó áténege nye né mbe ushu Esówa, muú ákpomé mmye mampa mpa bóó ako, abi ágboó ne abi alú abe, ágaré ndere ebwó ápye ne genwáge ebwó fa mme. ⁶ Ge ula bí ábó agare abya melóméló yé mbaá bóó abi ágboó mbó. Esówa asó me mpa bwó nnó ágbo ndere yéndémuú ágboó fa mme. Ágaré ntó ebwó abya melóméló yina nnó yé lé ebwó ágboó né menyammye, mandoó bwó ábó genwáge eké Esówa.

Yéndémuú agbaré echye ewé Esówa achye ji chánéné

⁷ Gébé eyigé yéndégenó fa mme gebyéé, géla kwókwólé. Getú eyigémbó gbarege mmye nyú débe peé nnó dékpome mmye manemmye chánéné. ⁸ Ne menó genó ayi nkelege nnó enyú dépye alú nnó, bóge

gejeé ne ate aḡme néndé gejeé gekwerege gabo ge-jamegejame. ⁹ Ate aḡme áchwógé né upú nyú, negé ebwó, déjógé fó nnó mecho ewé ewuú dóó. ¹⁰ Esówa awyaá ufóó ufóó echye, ne achyégé yéndémuú sé gefógé echye ewuú nnó agbaré chánéné. Ne ndere bóó abi ágbárege echye ewé Esówa achyéé ebwó chánéné yéndémuú nyú ase gefógé echye ewuú ewémbó apodógé ate aḡme abifo. ¹¹ Yéndémuú ayi agarege mekomejóó Esówa, agarege lé mekomejóó ayi atane mbaá Esówa. Yéndémuú ayi apye genó eyi gepoge ate aḡme, apyégé ne utó bi Esówa achyege ji nnó bóó áchyege Esówa ḡgá né yéndégenó eyi dépyéé gétúgé genó eyi Jisás Kras apyéé. ḡgá ne utó ube ne ji te kwyakwya ne kwyakwya Amen.

Gégé efwyale ndere bóó Esówa

¹² Aḡme ba, abi gejeé, débégé fó ne dembyó gétúgé efwyale mesómesó ewé enyú dégené. Ewú echwóó mbó lé nnó efwore matóó enyú. Déferégé fó nnó lé genó eyi gela gebóó fó mampye wó. ¹³ Bege lé ne nechóchó nnó enyú ntó dégene efwyale wye ndere Kras agené nnó débe ne nechóchó dóó gébége Kras akerege fa ne mme manleré uto bíi ebi upwóó amu. ¹⁴ Bóó aké ajógé depó debo ne enyú gétúgé enyú delu aḡkwale Jisás Kras, bege lé ne metóó megómegó néndé

εωέμβω ελερε nnó Mendoó
 Εσωω εωέ επωόω amu ελύ ne
 ενυύ. ¹⁵ Υέμβω εκάγέ muú
 nyú agene εfwyale gétúgέ
 awane βόό, yέ nnó alú menjó,
 yέ nnó apye depó debodebo
 ne yέ nnó akpene né depó etí
 dela pó fó etíí. ¹⁶ Mbógé muú
 nyú akέ agene εfwyale gétúgέ
 alu menkwale Kras, εκάγέ abe
 ne mekpo unóó. Atamege lé
 Εσωω gétúgέ βόό akuú ji nnó,
 “Muú Kras.”

¹⁷ Néndé gébé gekwone
 eyigé Εσωω apane mpa. Mpa
 yina alóó ne βόό ula gepu
 bíí. Ne mbógé nnó Εσωω
 alóó mpa ne εσε, εbyennó
 εβάlege nye mmye ne βόό abi
 álá wuú fó abya melóméló ayi
 atané mbaá Εσωω. ¹⁸ Wye
 ndere ásámé né muú ηwe
 Εσωω nnó, “Mbógé nnó epófó
 kókógé nnó βόό abi alú cho
 né mbe ushu Εσωω átane né
 εfwyale gabo, εβεέ mbó nye
 nnó ne βόό abi álá kelegé
 manwú mekomejóó Εσωω
 ne βόό abi ápyeé gabo?”
¹⁹ Ne getú eyigémbó, βόό
 abi ágene εfwyale ndere
 Εσωω ajóó nnó εbe ájye wye
 mbe mampyegé galógáló ne
 ate. Wye né meti εwéμβω,
 áchyegé gemege εbwó mbaá
 Εσωω muú akwye εbwó. Ji
 anyégémeno mampye genó,
 apyeé geji.

5

*Majyéé mbaá akpakpa
 melo ne njyé usa né εchomele
 βόό Εσωω*

¹ Nkelege manchye enyú
 majyéé ndere ákpakpa áβεέ
 né εchomele βόό Εσωω. Me

nlú nte muú kpaá ndere
 enyú ne muú ayi akpane
 ame agene ndere Kras agené
 εfwyale agboó. Me ntó nlú
 muú ama ayi Εσωω achyege
 nye ji utó Kras, ebi ji apye nye
 βόό áge. ² Pege βόό abi Εσωω
 áfyéé enyú né amú chánéné.
 Εbwó alú εκέ magōηme Εσωω.
 Dépegé fó εbwó ndere βόό abi
 ákpeage εbwó kpeage. Pégέ
 εbwó ndere βόό abi awyaá
 metóó mampye utóó bwó.
 Dépyegé fó ndere βόό abi
 awyaá mmwolé mamboge
 nsa. Pege lé ndere βόό abi
 abóó gejií mampye utóó εbwó.
³ Déηmerégé fó βόό abi Εσωω
 áfyéé né amu nyú mekpó
 mme. Lerege lé εbwó gepó
 eyigé εbwó ákage mankwale.
⁴ Déke depyεmbó, gébégέ
 Kras muú alú εκέ mfwa
 ámbamé magōηme achwōge,
 apyeé nye débó ηgō ndere nsa
 ne ηgō yina agboó fó gelu.

⁵ Enyú njye usa ne ansó
 andeé, wyεmbó ntó ne εβóó
 mambe ne enyú. Nógé
 ákpakpa nyú né machomele
 βόό Εσωω ne shulege mmye
 nyú mme mbaá ate aηme.
 Pyégé gepó eyigé na geba
 enyú mmye yéndégébé néndé
 asá né mmu ηwe Εσωω nnó,
 “Εσωω áshyá yéndégenó
 eyigé βόό abi ábwεge mmye
 ákelege mampye yéμβω,
 alerege galógáló wuú mbaá
 βόό abi ashulege mmye εbwó
 mme.” ⁶ Ndere elúmbó,
 shulege mmye nyú mme né
 mbe ushu Εσωω muú awyaá
 utó bi upwóó amu, nnó gébé
 jíí gekwonege abwéé enyú
 dékwō ηgō. ⁷ Yéndégenó eyi

gechyege enyú efwyale fyegé geji né amu Esɔwɔ néndé, ji atee enyú yéndégébé.

⁸ Gbarege mmye nyú cháńéné, dekpome mmye. Danchɔmeló muú mawame enyú, akene mbɔ agyage meno fuú eké genyanya eyi geweége, aklege muú ayi ji anyeé. ⁹ Tenege ukɔlɔ ne ji, fyége wye lé metɔɔ ne Esɔwɔ dépérégé uka mme. Kaáge nnó elé wye géfógé efwyale ewéna ne ańme nyú né mme meko ágéne. ¹⁰ Efwyale ewé enyú dégene nye ebé lé

né mboó gébé ne efwyale ewémbɔ ebyegé Esɔwɔ jimbɔɔ apyeé enyú dékere né amu enyú déténe ne apyeé enyú débɔ eshye. Ne ji Esɔwɔ muú alerege bɔɔ galógálɔ matimati ne akuú enyú nnó dechome mmye ne Kras nnó debɔ ńgɔ wuú ayi álá abyéé fɔ. ¹¹ Uto uko úlú ne ji te kwyakwya ne kwyakwya. Amen.

Kwyakwya matame

¹² Meńme se Silas ne apó me nsamé maá mboó ńwe yina. Ji alú muú ayi nńere metɔɔ ne ji. Nsá enyú ukéke unó bina nnó nfyéé enyú eshye ne nnó ngare enyú nnó unó bimbɔ ne úlú galógálɔ Esɔwɔ ayi wáwálé. Tenege ne eshye né unó bina.

¹³ Bɔɔ echomele Esɔwɔ né Babilɔn abi Esɔwɔ ajya ntó, alɔ́ enyú matame. Makɔs maá wa né egbe ewé Esɔwɔ alɔ́ ntó enyú matame. ¹⁴ Támegege ate ańme ne gejeé ndere bɔɔ Esɔwɔ. Nńenemmye nnó nesɔ

né Esɔwɔ nebe ne enyú ako abi dechome mmye ne Kras.

ŊWE ayi agbée ŊWE épreá eyi Pita ásamé

Matame

¹ Me Simun Pita, maá defwe Jis̄s Kras ne nsame ŊWE yina. Me nlu ntó ŋgbá wuú.

Nsame ŊWE yina eta b̄óó abi ágene meti áfyéé metóó ne Eš̄w̄w̄ wyé ndere esé.

Elé gétúgέ Eš̄w̄w̄ ne Mem-póó esé Jis̄s Kras apyéé genó eyi gelú cho ne enyú ntó dégene meti défyéé metóó ne Eš̄w̄w̄. Ne genó eyi gelú né mmu metóó ewéna ewé esé ako défyéé ne Eš̄w̄w̄ gelóó kpaá gepw̄w̄ amu.

² Nn̄enemmye nnó Eš̄w̄w̄ alere enyú galógáló ge-jamégejamé ne nnó apyé enyú déb̄e ne nes̄o d̄óó ndere dekage ji chan̄éné, ji ne Jis̄s Kras Ata ese.

Bége ne gep̄o eyi gelerege nnó Eš̄w̄w̄ akú ne ajya enyú

³ Uto bií, nkane Eš̄w̄w̄, upyé esé déb̄óó unó uko bi déb̄óó mamb̄e ne ubi, nnó déb̄e d̄ebelege gep̄ogé sé eké eyigé Eš̄w̄w̄. Esé déb̄óó unó bina ndere dékage ji muú akuú esé nnó deb̄óó ntó ŋḡo ne galógáló ayi ji awyaá. ⁴ Elé né meti ewéna ne Eš̄w̄w̄ achyéé esé unó ul̄súl̄s̄ ebi upw̄óó amu ebi ji ányémeno nnó achyége, apyé esé debo délyaa mmw̄ólé unó mme ebi uch̄óó gep̄ogé b̄óó, deb̄o ntó gef̄ogé gep̄o eyigé ji awyaá nkane Eš̄w̄w̄.

⁵ Gétúgέ unó bina uko ebi Eš̄w̄w̄ apyé eta ese, mmyege ne eshye déb̄eé ne gep̄o gelógéló ndere enyú défyéé metóó ne Eš̄w̄w̄. Ndere déb̄eé ne gep̄o gelógéló, kaáge Eš̄w̄w̄, ⁶ ndere dékage Eš̄w̄w̄, bege ne mmye megbarege, ndere déb̄eé ne mmye megbarege, bege ne metóó mekoge, ndere déb̄eé ne metóó mekoge, bege ne gep̄ogé Eš̄w̄w̄. ⁷ Ndere déb̄eé ne gep̄o eyigé Eš̄w̄w̄ ak̄elege, b̄oge gejeé ne ate aŋme, ndere déb̄óó gejeé ne ate aŋme b̄oge gejeé ne b̄óó ako. ⁸ Ge uf̄óó unó bi enyú déb̄óó mampyegé na, mb̄ogé déké dépyéé ubi gejamege-jame, dékagé nye Ata sé Jis̄s Kras né gef̄óó eyi gepyéé enyú dépyéé unó ul̄súl̄s̄ ne unó bi utanegé meti. ⁹ Ne muú ayi alá pyéé f̄ó unó bina, alú eké muú ayi ame atanegé ji, ye eké muú ame nónómé, ne ajíi me nte nnó Eš̄w̄w̄ ab̄o ashw̄one me ukwenegé gabo ayi ji ab̄o apyé.

¹⁰ Ndere elúmb̄o, aŋme ba, kpagé gechyéé d̄óó mampyege genó eyi gelerege nnó Eš̄w̄w̄ akuú enyú ne ajya enyú nnó deb̄e b̄óó bií wáwálé. Deké dépyemb̄o, dékwené f̄ó né gabo. ¹¹ Ne Eš̄w̄w̄ asele nye enyú amu apeá nnó dékpe né gefwa eyigé Ata sé Jis̄s Kras Mewené gemége sé ágbarege te kwyakwya ne kwyakwya.

¹² Ndere elúmb̄o, me nkaá nnó enyú dékaá me unó bina, ne détene ne eshye né wáwálé ayi enyú déwyaá, yémb̄o me nk̄elege nnó mma ntege enyú ubi yéndégéb̄e.

13 Me mfere nnó elú galógáló nnó tée ndere me nlú mebe, mfyéé enyú eshye detege unó bina. 14 Néndé Ata sé Jisás Kras apyéé me nkaá chánéné nnó elá gachyéé ngbo. 15 Ne mmyéé ntó ne eshye mampye nnó gébégé me nlyagé mme yiná enyú detege wyé unó bina.

Pita jimbó akpa amé agé ngó ayi Jisás awyaá

16 Gébégé esé dégaré enyú gekpekre utó bi Ata se Jisás Kras áleré ne manchwó ayi ji amagé chwó nye, dese fó bó abya abi bó akwyegé ágaregé ne dégaré enyú wó. Esé ambóó dékpa amé ese dégé ngó wuú ayi apwóó amu. 17 Gébégé ji asélé enógé ne ngó mbaá Esówa muú alu nte, meko atane né melu Anyátá ngó Muú Apwóó amu aké, “Gé maá wa ayi mbóó gejeé ne ji na, metóó egóó me ne ji dóó.” 18 Esé ambóó déwú meko yina ayi átané né mfaánebuú gébégé delú ne ji né mekwe ukpea.

19 Getú eyigémbó, esé dékame ne metóó ese meko nnó mekomejóó ayi bóó Ekpáve Esówa ágare alu wáwálé. Ne enyú ntó fyegé mekpo chánéné né genó eyigé ebwó ásame. Unó bi ebwó ajóó úlú eké mewé ewé egenege né mbaá ayi alu gemuagemua kpaá te bíí bi mbó ujjage, ne membe gejejege bíí muú alú Kras, apye nye mewé wuú egene né mmu matóó nyú. 20 Menó genó alu nnó enyú debó mankaá chánéné nnó, yé genó eyigé bóó ekpave

Esówa ásame né mmu njwe Esówa, eyigé áferé né mmu matóó ebwó ne ásamé gepó. 21 Néndé yé mekomejóó ayi bóó ekpáve ágaré né utó bi ebwó apó. Elé Mendoó Ukpea ne epyéé bóó ágare mekomejóó ayi átanegé mbaá Esówa.

2

Sege gébé ne anlere gebyó

1 Nya mbembe bóó ekpáve Esówa abi gebyó alu ntó, wyembo ntó ne anlere abi ábyoge gebyó abeé nye né geluage nyú. Achwógé, ásele nye défyá, álerege unó bi úlú gebyó ebi uchóó enyu makpo, kpaá te áshyá nye Ata muú ánámé gemége ebwó. Ndere ápyembo, ebwó ambóó ákuu negbó njware né gemége ebwó. 2 Ne gejamé gé bóó ákwólege nye deparé manané etiré anléré bimbo ápyeé. Ne gétúgé unó bi ebwó apye, bóó ájógé nye mejóó mebomebo átome ne meti ewé elú wáwálé mankwóle Esówa. 3 Ne ebwó ásele nye abya gebyó ányua enyú déchyege ebwó unó gétúgé áwyaá mmwólé mambó gejame unó. Yémbó Esówa asó me mpa bwó te gachíí ne ji muú awane nye ebwó, geja gekpene fó ji né amé.

4 Tégé nnó Esówa ályaá nya fó makiénné jíí ayi ápyeé gabo ájye detú wó, awe áji ne bó njkókóve afye áji né mmu empinya gemua né mmu ntoné mewé, ágilé bíí bi ji apáne mpa bwó. 5 Esówa ntó alyaá fó bóó abi nya mbembe

ájye detú wó, ji apye nya nḡbannyi áshwa abi alá nógé Ḥsᵋwᵋ ako, ekose Nowa muú agarege genó eyi gelú cho ne apome ne bᵋᵋ abifᵋ makpo akene ama. ⁶ Ata Ḥsᵋwᵋ ntó asó nya ntó malᵋ Sodom ne Gomᵋra alá matwᵋmatwᵋ manlere nnó ebwᵋ alu gyéé né gabo ayi ebwᵋ ápye. Ji apyembᵋ nnó alere bᵋᵋ genó eyi gepyé nye ne bᵋᵋ abi alá ánógé ji. ⁷ Yémbᵋ ji awené nya gemege Lᵋt né melᵋ Sodom gétúgé Lᵋt alu nya muú ayi alu cho né mbe ushu wuú. Ne metᵋᵋ egᵋᵋ nya fᵋ ji bógebógé gétúgé ubobo unó bi bᵋᵋ abi alá bélégé mabe Ḥsᵋwᵋ ápyeé. ⁸ Ndere Lᵋt muú alu cho né mbe ushu Ḥsᵋwᵋ, ajwᵋlege ne bᵋᵋ Sodom, agéne unó ubobo ebi ebwᵋ ápyeé yéndé bií, metᵋᵋ egᵋᵋ fᵋ ji bógebógé. ⁹ Unó bina uko ebi Ḥsᵋwᵋ apyeé ulere nnó ji akage ndere ji apógé bᵋᵋ abi ánógé ji né gébége mmuameno. Ne akage ntó ndere abelege bᵋᵋ abi alá pyeé fᵋ genó eyi gelu cho né mbe ushu wuú kpaáte bií ebi ji apane nye mpa bwᵋ. ¹⁰ Cháchá ne bᵋᵋ abi ápyeé ubobo unó bi menyammye bwᵋ ákelege ebi uchᵋᵋ gepᵋgé bwᵋ ne ábyaá bᵋᵋ kpakpa.

Anlere gebyᵋ bina, áḡea matᵋᵋ, awyaá nenja ne apᵋ ne efᵋ mánjᵋᵋ mejᵋᵋ mebomebo átómé ne utó bi ákpakpa né mfaánebuú. ¹¹ Yé makiénné Ḥsᵋwᵋ ayi awyaá utó ne eshye apwᵋᵋ utó bina né mfaá, álu dantene yé bií uma né mbe ushu Ata Ḥsᵋwᵋ áchógé

ebwᵋ mabᵋ. ¹² Yémbᵋ, bᵋᵋ bina álu bᵋᵋ abi ájógé mejᵋᵋ mebomebo átome ne depᵋ etiré ebwᵋ alá kage ula. Ebwᵋ álu eké menyá mewaá eyi épyé unó ndere menyammye bwᵋ akelege. Ḥsᵋwᵋ akwyéé eji nnó ápye éji áwá. Ne ndere áwáne menyá, mbᵋnto ne áwáne nye bᵋᵋ bina gétúgé gabo ebwᵋ. ¹³ Nsa bwᵋ abeé nye lé ubalá ebi ebwᵋ apyeé bᵋᵋ abifᵋ áwuú. Ebwᵋ aké apye genó eyigé menyammye ebwᵋ ákelege, ye ebe né bií gbᵋᵋ matᵋᵋ ágᵋᵋ ebwᵋ. Ebwᵋ alu eké upa ne upwyapwyane unó bi uchyege mekpo unᵋᵋ né geluage nyú, néndé gébége deké dénye menyéé né epaá ne ebwᵋ chonchó anyeé lé genwáge bwᵋ. ¹⁴ Ebwᵋ akage gé fᵋ mendée ayi alá teé fᵋ mechᵋ ubele. Akelege fᵋ manlyaá gabo mampyege. Anyua bᵋᵋ abi matᵋᵋ bwᵋ alá bené né depᵋré Ḥsᵋwᵋ wᵋ, ápye gabo. Alú bᵋᵋ abi ákage ndere apyeé ne abᵋ genó eyigé ebwᵋ ákelege. Ne ebwᵋ alu bᵋᵋ abi Ḥsᵋwᵋ apye nye ebwᵋ ágé efwyale. ¹⁵ Ebwᵋ ályaá meti ewé elú cho áno mewaá, akwᵋlé gepᵋge Balam maá Bua. Ji agboᵋ nya mambᵋge nsa né gabo ayi ji apyeé. ¹⁶ Yémbᵋ Ḥsᵋwᵋ ashule ji ndo né gabo ayi ji apyeé. Apye géjuná jii gejᵋᵋ mejᵋᵋ eké mekwaá. Gejᵋgé mbᵋ Balam muú ekpave Ḥsᵋwᵋ yimbᵋ alyaá mampyege mechᵋ ewé eké muú ayi mekpo ela ekwane ji wᵋ.

¹⁷ Bᵋᵋ bina álú eké ambu nnyi ayi áwame, ne álú

ntó eké geko eyigé mbyo ákpáne. Ne melu ujwale ewé Eṣṱwṱ akwyéé egile ebwó elé empinya gemua. ¹⁸ Ebwó ájógé depṱ kpakpa etiré dela depṱ ne mekpṱo ne ula, ápye bṱṱ ákpene né gabo, ne ásele depṱre ubele ányua bṱṱ abi ámuame mamfaá mbwa ne abi ápye gabo, ákerege meso né gabo ayi ebwó ábṱ ápyeé. ¹⁹ Ebwó ágarege bṱṱ nnó mbṱgé aké ápye yéndégenó eyi gejige ebwó metṱṱ, yéé genó gefṱ eyi gepye ebwó gepṱ. Yémbṱo meti epṱ ewé ebwó ambṱṱ akage lyaá gabo mampyege, néndé muú ake apye genó gebogebo eyigé jimṱṱ alá kaágé lyaá, alu mefwé mbaá genó eyigémbṱo. ²⁰ Mbṱgé bṱṱ ábṱ ábṱ me ályaá mampyege ubobo unó bi úlú fa mme gétúgé ákaá Ata se Jisṱs Kras Mewené gemége sé, ne unó bimbṱo umágé bṱ ebwó deba, alá kágé lyaá sé ubi, ebyennó ebṱṱ nye ne ebwó kpaá epwṱo ndere ebṱo elú mbembe. ²¹ Ebṱo elú galógálṱ nnó ebwó akage yé meti ewé muú abe cho né mbe ushu Eṣṱwṱ, epwṱo nnó ákaá ewú ne alyaá mankwálé mabe ayi Eṣṱwṱ achyeé ebwó. ²² Genó eyigé ebwó apyeé mbṱo gelú wyé eké nekane mejṱṱ enina aké, “Mampye awṱo dewṱo ama akere anye. Ashwṱné mekwende ama akere abulé mnye né utwṱtwṱ.”

3

Ata Jisṱs akerege nye meso

¹ Aṅme ba, gégé ḡwe ayi apye ḡwe épea eyi me nsame eta

nyú na. Me nsa enyú bṱ ḡwe bina nnó mpye matṱṱ nyú átege unó bi úlú cho. ² Me nkélege enyú detege unó bi bṱṱ ekpavé Eṣṱwṱ ajṱṱ me te gachíí nnó upye nye, ne tege ntó mabe ayi Ata se Jisṱs Kras ne Menchyé ḡeḡwá, achye áḡgbá bíí nnó agarege enyú.

³ Genóge mbe eyigé enyú debṱṱ mankaá gelú nnó, né kwyakwya gébé bṱṱ abi ájwyage enyú né genó eyigé défyéé metṱṱ wyéé áchwṱṱ nye. Ajwyaáge nye enyú, ne ákwálege lé unó bi upye matṱṱ ágṱṱ ebwó. ⁴ Ajógé nye aké, “Ata nyú, anyémeno nnó achwṱṱ, ji ale?” Te amu ante sé ágboó, yéndégenó gelú wyé ndere geji gebṱo gelú me te gébégé Eṣṱwṱ akwyé mme. ⁵ Nderé ápyeé mbṱṱ, ákélege fṱo mante nnó Eṣṱwṱ ase nya meko wuú akwyé mfaánebuú ne mme, apye mme atané né mmu manaá. Ne gébégé ji akwyége mme, ase ntó lé manaá ne apye utṱṱ wyé. ⁶ Ne Eṣṱwṱ ase nya ntó lé manaá mi na ne apye ḡgbannyi ashwane bṱṱ abi nya. ⁷ Wyé mekomejṱṱ áwú ne Eṣṱwṱ asele ábelé mfaá ne mme nnó áṱṱ né mewé. Eṣṱwṱ ábelé bi nnó ube kpaá te bíí bi ji asṱṱ nye mpa bṱṱ ako, aníí mbwe bṱṱ abi alá akágé ji.

⁸ Yémbṱo aḡme ba, ékágé déjinte genó eyigé na. Né mbe ushu Ata, bíí uma úlú eké aḡme dele, ne aḡme dele alú eké bíí uma. ⁹ Ata apṱo fṱo jṱṱ mampye unó bi ji anyémeno nnó apye ndere bṱṱ abifo áferege nnó Ji alú. Ji akoge

lé metṓó gétúgέ nyú néndé akélege fṓ nnó yé muú fṓ ama ano mme detu. Yémbṓ akélege lé nnó yéndémuú akwṓre metṓó wuú alyaa gabo.

¹⁰ Ne bií bi Ata achwṓó, uchwṓó nyε mbelepo εke menjo. Mfaánebuú alome nyε ne εshyε, anomese. Ne mewε εṣṓó nyε yéndégenó εyigé gelú né mfaánebuú. Mme ne yéndégenó εyi gelú wyε gesṓge nyε.

¹¹ Tε mbaá unó bina uchṓge nyε gefṓó εyi, ndé ufṓó bṓó abi εnyú débεé nyε? Εnyú debṓ mambεle geṗwáge nyú pópó, depyεge unó bi εṣṓwṓ akélege, ¹² ndεre dégile nnó bií εṣṓwṓ uchwṓ myεge nnó uchwṓó wáwa. Bií bimbṓ ubεé nyε εbi mewε εṣṓó ne εchṓó nyé mfaánebuú mekomeko, ne yéndégenó εyi gelu né mfaánebuú genyuṓge nyε gétúgέ mbaá áṣṓóge dṓó. ¹³ Yémbṓ ese bṓó εṣṓwṓ degile mfaánebuú ayi meke ne mme ayi meke nnó achwṓ ndεre εṣṓwṓ anyémεno. Ne bṓó abi abεé wyεé apyε nyε lé unó bi ulú cho.

¹⁴ Aṗmε ba, ndεre εlúmbṓ, tε mbaá εnyú degile nnó unó bina upyε, myεge ne εshyε nnó ji abané εnyú pópó. Débεgέ fṓ ne deba mmyε. Bεgέ nesṓ ne ji. ¹⁵ Kaáge nnó metṓó εwé Ata akoge manchwṓ, εlú lé nnó ji achyεé bṓó gέbé apyε ji afere εbwṓ né εfwyale gabo. Mbṓntó ne meṗmε sé Pṓl abṓ asame agare εnyú né denḡa εtiré εṣṓwṓ achyεé ji. ¹⁶ Ji ajṓ

depṓ εtiré na né bṓ ἡwε abi ji asame ako. Depṓ εtiré fṓ né mmu bṓ ἡwε bií déjwεrege mankaá. Déti ne bṓó abi álá kágé yε genó ne bṓó abi álá bené né depṓre εṣṓwṓ wṓ, ábwṓlége amu ne deti, ágárégé fṓ genó εyi gelu chṓ. Wyε ndεre apyε ne malṓ ἡwε ayifṓ né mmu ἡwε εṣṓwṓ. Ndεre εbwṓ ápyεmbṓ áwane mbṓ εlé gemεge bwṓ.

¹⁷ Aṗmε ba, ndεre debṓó mε mbe dékaá unó bina sege gέbé nnó ekágé bṓó abi álá belege mabε εṣṓwṓ aja εnyú dékpe né gabo ayi εbwṓ apyεé débṓ gepwa né metṓó εwé défyεé ne εṣṓwṓ. ¹⁸ Yémbṓ, choge wyε mbe mampyεge nnó Ata se Jisṓs Kras Mewené gemége sé alεrege εnyú galógáló ne gejeé jií gejamegejame, apyε εnyú dewεne ndεre dékágé ji chánéné. Nnεnemmyε nnó ἡḡṓ abε ne ji nana ne té kwyakwya ne kwyakwya. Amen

NWE mbE ayi Jón ásamé

*Mekomejóó ayi achyεge
geḡwá*

¹ Nwe yina átome ne genó fɔ eyi gebɔ gelú me te nyá gemεge nnó Eσωω akwyéé mme yina. Esé déwú geji, dége geji ne amε, déchere geji, ne déta geji ne amu sé. Genó eyigémbɔ élé mekomejóó ayi achyεgé geḡwá. Ji ne esé désame eta nyú. ² Eσωω apye ji ayi alu geḡwá abwólé mekwaá, esé dége ji ne amε. Ne dégarege abya ayi atome ne ji ayi achyεge geḡwá eyi gélágé byé. Ji abɔ alu ne Nte ne nana délé dége ji. ³ Ji ayi esé dégene ne déwuú ntó unó bi ji ajɔ ne dégarege enyú nnó enyú ntó décho mbwa ne esé dépyεge unó chóncho. Deké dépyεmbɔ déchome mbwa ne Nte ne Maá wuú Jisɔs Kras. ⁴ Esé désame enyú unó bina nnó esé ako deε ne gejamégé nechóchó eninéjame nepwɔ́ amu.

Eσωω alu geḡbɔ

⁵ Ge abya ayi esé dewuú eta wuú ne dégarege enyú, nnó Eσωω alú geḡbɔ, gemua gepɔ ne ji cháchá. ⁶ Mbɔgé esé déjógé nnó décho mbwa ne ji, ne déké dépye wye depɔ eké bɔ́ abí alú né mmu gemua εbyennó debyoge gebyɔ. Ne dekwolege fɔ genó eyi gelú wáwálé. ⁷ Yémbɔ mbɔgé esé

déké dépye depɔ eké bɔ́ abí alú né geḡbɔ, wye ndere Eσωω alú, εbyennó esé décho mbwa ne ate ne manoó Maá wuú Jisɔs mashwonege esé né yéndé gabo ayi dépyeé.

⁸ Mbɔgé esé déjógé nnó gabo ápó esé mmye, débwólége élé gemεge sé, ne wáwálé Eσωω ápó esé ne metɔ́. ⁹ Yémbɔ mbɔgé esé deshuge eku mbaá Eσωω, né gabo ayi depyeé ji apye genó eyi gelú chó ne dekage líí mmye ne ji nnó ji ajigé nyε nte gabo ayi esé dépyeé, ashwone esé né yéndégenó eyi dépyeé eyi gela gepɔ cho né mbe ushu wuú. ¹⁰ Ne mbɔgé esé déjoge nnó dépye fɔ gabo wɔ́, εbyennó déké Eσωω alu muú gebyɔ. Ne mekomejóó wuú ápó esé né matɔ́.

2

Kras alu muú geḡa sé

¹ Baá ba abi gejeé, me nsame unó bina eta nyú nnó ékáge enyú dépye gabo. Yémbɔ mbɔgé muú apyεgé gabo, ese déwyaá muú geḡa ayi agame esé né mbe ushu nte se Eσωω. Muú yimbɔ élé Jisɔs Kras muú alu cho né mbe ushu Eσωω. ² Elé Kras jimbó ne Eσωω asεle ndere ηme gepe nnó ajinte gabo sé. Yémbɔ epófɔ gabo awe sé jiji. Elu ntó gétúgé gabo bɔ́ mme meko.

³ Mboge esé déké depyeé genó eyigé Eσωω ajɔ́, ewémbɔ ne εlerége nnó dékaá ji wáwálé. ⁴ Muú ayi ajógé nnó ji ákaá Eσωω ne álá apyeé fɔ yéndégenó eyigé Eσωω ajɔ́

alu muú gebyo ne wáwálé apó ji né metóó. ⁵ Yémbó, mbóge muú aké abelege mekomejóó Ésoᵂo, ebyennó gejeé eyigé ji abóó gekwané ndere Ésoᵂo akélege. Ge genó eyi gepye ne esé dékaá nnó décho mmye ne Ésoᵂo mbó. ⁶ Muu ayi ajógé nnó ji acho mmye ne Ésoᵂo abó mankwale ntó gekágé nekene Jisós.

Gekwenege ebe ebwólé ebe meke

⁷ Ajeé ba abi gejeé, Ebe ewé me nsame mbó eta nyú na, epófó ebe ewe meke. Elé gekwenege ebe ewé enyú déwuú me te gébé eyigé enyú défyéé metóó ne Jisós. Ne gekwenege ebe ewémbó élé mekomejóó ayi enyú débóó me mbe déwuú. ⁸ Yémbó mmage chyéé enyú ebe ewéna eké ewé meke. Genwage Kras ne eyigé nyú ntó geleré wáwálé genó eyigé ebe ewéna elú, néndé gemua gélégé bye ne genᵂo eyigé wáwálé gégéné me.

⁹ Muú ayi ajógé nnó ji alu né genᵂo ne aké apaá nte menme wuú alu né mmu gemua eyi ji abó alú wye. ¹⁰ Mbóge muú aké abóó gejeé ne nte menme wuú alu né genᵂo. Ne ye genó gepó né genwá jíí eyi gekágé te ji apye gabo. ¹¹ Yémbó muú ayi apaá nte menme wuú alu eké muu ayi alu né mmu gemua, akene né mmu gemua. Ji akágé fó mbaá ayi ji ajyéé néndé gemua gegilé ji ame.

Débóge fó gejeé ne unó mme

¹² Baá ba abi gejeé, me nsame enyú unó bina neídé

Ésoᵂo ajíí me nte gabo nyú gétúgé genó eyi Kras apyéé. ¹³ Akpakpa ba, me nsame enyú unó bina, néndé enyú dekaá ji ayi abó alu mé te nyá gemege nno akwye yende genó. Njye usa, me nsame ntó enyú unó bina néndé enyu démmye dépwó mfwa aló nchye. ¹⁴ Baá ba abi gejeé, nsame enyú unó bina néndé enyú dékaá ji ayi alu Nte. Ante ba me nsamé unó bina eta nyú néndé enyú dékaá ji ayi abó alú me te nyá gemege nnó akwye yéndégenó. Njye usa, nsame enyú unó bina néndé enyú détoó né dépwóré Ésoᵂo, ne mekomejóó Ésoᵂo alu né mmu matóó enyú. Ne démmye dépwó ntó mfwa aló nchye.

¹⁵ Ndere elúmbó, ekágé enyú debó gejeé ne gépoge mme yina, ye ebe lé unó mme débóge fó gejeé ne ubi. Mbóge muú abóge gejeé ne gepoge mme yina, ebyennó ji abóó fó gejeé ne Nte wó, ¹⁶ nénde yéndégenó eyi gelu fa mme ndere unó bi menyammye mekwaa ákelege, ebi bóó afye ame wye ne ákelege nnó abóó, ne ebi upyéé bóó ábwége mmye gétúgé ubi, unó bina uko útánégé fó mbaá Nte sé Ésoᵂo, útánege lé fa mme. ¹⁷ Mme yina abyéé. Yéndé genó jíí eyi bóó afye ame wye mambó gebye ntó, yémbó yéndémuú ayi apye genó eyigé Ésoᵂo akélege abe te kwyakwya.

Muu ayi atené ukóló ne Kras achwó me

18 Baá ba abi gejee, gébé eyigé mmena ábyéé gela kwókwólé. Tege nnó ábó me mbe ágaré enyú nnó muú ayi atené ukóló ne Kras achwó nye. Ne bós abi álú eké ji áchwó me gejame. Ndere elúmbó, esé dékaá nnó gébé eyigé mme ábyéé gela kwókwólé. 19 Bós bimbó áfa mbwa ne esé. Ebwó ápó fó bós se. Mbógé ebwó abe bós sé wáwálé, mbó alu mbwa ama ne esé. Manlyáá ayi ebwó ályáá esé álere nnó ebwó ápó fó bós esé.

20 Yémbó enyú dépó fó nkane ebwó, néndé Kras muú ukpea afané enyú Mendoó Ukpea né mmye ne enyú ako dékaá genó eyi gelú wáwálé. 21 Ula bi me nsame enyú unó bina, epófó nnó enyú dékagé fó genó eyi gelú wáwálé. Me nsame enyú unó bina gétúgé enyú dékaá geji. Ne dékaá ntó nnó yéndégenó eyi gelú gebyó gétange fó né eyi gelú wáwálé.

22 Né mechó ewéna, nde-muú alu muú gebyó? Elé muú ayi ashyaá nnó Jisós apó fó Muú yi Esówó akweré ji elá gefwa. Gefógé muú yina ne alu muú ayi atené ukóló ne Kras. Ji ne ashyaá Nte ne Maá wuu. 23 Néndé yéndémuú ayi ashyaá Maá Esówó ebyennó ákágé fó Nte wuu. Muú ayi akamege nnó Jisós alú Maá Esówó ebyennó akage Nte wuu.

24 Ndere elúmbó, gógé unó bi enyú déwuú té ula uló ube né matóó nyu. Mbógé unó bi enyu dewuú te ula uló

ubege enyú né metóó, décho wye mmye ne Maá ne Nte wuu ntó. 25 Ne genó eyigé ji anyéméno nnó achyége esé, genó eyigémbó elé genwá eyi gélagé byé.

26 Me nsame unó bina eta nyú ntome ne bós abi ábwólege enyú nnó délyáá genó eyi gelú wáwálé. 27 Kágé nnó Mendoó Ukpea ewé Kras afané enyú né mmye elú me ne enyú, enyú debóó sé mankele muú ayi cha nnó alerege enyú wó néndé mendoó wuu ewémbó elerege me enyú yéndégenó. Ne unó bi ewú elerege enyu ulú wáwálé gebyó gepó wyéé. Ndere ewú elerege enyú choge wye mmye ne Kras. 28 Baá gejeé ba, choge wye mmye ne Ji. Dépyege mbó, esé ako débéé fó ne efó metóó ne mekpo unóó egbarege fó esé deja mmye meso né bií ebi ji akerege meso. 29 Te mbaa dékaá nnó Jisós alú cho né mbe ushu Esówó, dékage kaá ntó nnó yéndémuú ayi apye genó eyi gelú cho ala Maá Esówó.

3

Esé delú bad Esówó

1 Peye yé gejamégé gejeé eyigé Nte sé Esówó abóó ne ese. Getuge gejee eyige na, ji akuú esé nnó baá bií. Mbó ne esé delú ntó. Ula bi bós mme álá akaá fó nnó esé delú baá Esówó, ulú nnó ebwó ákágé fó ji. 2 Anme ba abi gejee esé delú nana baá Esówó. Ne genó eyi debó mankaá gelú nnó Esówó alu danpye esé dekaá ndere débéé nye meso gébé. Yémbó

dekaá nnó gébége Kras akerege fa mme esé débée nye wye eké ji, néndé dégene nye ndere ji alu. ³ Yéndémuú ayi ánergege metóó nnó ji abeé nye eké Kras, abo mambélege geṅwá jii pópó ndere eyigé Kras gelu.

⁴ Yéndémuú ayi apyéé gabo akwene mbó lé ebe Esówa néndé gabo mampyege elé mankwene mabe Esówa. ⁵ Enyú dekaá nnó Kras achwá fa mme nnó afere esé gabo né mmye. Ne yé gabo fó apó ji mmye chá chá. ⁶ Ndere elúmbó, yéndémuú ayi áchomé mmye ne Kras amage pye sé gabo. Ne yéndémuú ayi apyee wye gabo, alu danje yé Kras, ne ákaá fó yé ji wó.

⁷ Baá gejeé ba, dékamege fó muú fó abwólé enyú. Yéndémuú ayi apye wye genó eyi gelu cho alu cho né mbe ushu Esówa, wye ndere Kras alu cho né mbe ushu wuú. ⁸ Yémbó yéndémuú ayi apye wye gabo pyeé, alu muú danchómeló néndé danchómeló ne aló ula mampye gabo. Gétú eyigémbó ne Maá Esówa achwáó fa mme nnó áchó utóó danchómeló.

⁹ Yéndémuú ayi alaá maá Esówa apyéé sé wye gabo pye, néndé ji awyaá gepóge Esówa. Ji akágé pye sé gabo néndé, ji alaá maá Esówa. ¹⁰ Genó eyi gelerege bóó abi alu baá Esówa ne abi alu baá danchómeló gelú nnó, bóó abi alá apye fó genó eyi gelu cho né mbe ushu Esówa yé ebe elé gejeé alá

abóó fó ne ate aṅme, apó fó baá Esówa.

Mekomejóó Esówa aké débóge gejeé ne ate

¹¹ Mekomejóó ayi enyú déwuú me te ula ulóó alu nnó esé débóge gejeé ne ate. ¹² Ekágé esé debe eké Ken. Ji alu maá danchómeló. Ji awá meṅmo wuú. Ulannó ji awáne meṅmo wuú? Awá ji néndé unó bi Ken jimboó apye ulú nchyenche ne ebi meṅme wuú apyéé ulú cho.

¹³ Baá gejeé ba, ékágé enyú dela mano mekpo fuú mbóge bóó mme aké apaá enyú.

¹⁴ Esé dekaá nnó détane né amu negbo dékpe né mmu geṅwá. Dékaá mbó néndé esé debó gejeé ne ate aṅme. Muú ayi alá abóó fó gejeé ne nte meṅme wó alu né amu negbo.

¹⁵ Muú aké apaá nte meṅme wuú, ebyennó alu mewané bóó. Ne dekaá nnó muú ayi awané bóó alú dambó geṅwá eyi gélagé byé. ¹⁶ Genó eyi gepye esé dékágé genó eyi gejeé gelú, gelu nnó Kras achye geṅwá jii agbo gétúgé se. Ne mbóntó ne esé débóó manchyéé geṅwáge sé, yé ebe lé mangbo gétúgé ate aṅme.

¹⁷ Ne mbóge muú abegé ne gefwa ne agegé nte meṅme ayi alu mbya, alá agé meshwe apóó ji wó, epyembo nnó ne ji agaré aké ji agboó ne Esówa?

¹⁸ Baá gejeé ba, ékágé déjóge lé mejóó meno ewú ewú nnó debó gejeé ne ate. Délérégé gejeé eyi wáwálé ne ate né mbaá unó bi dépyeé.

¹⁹ Deké debóó gejeé ne ate, mbó ne dékágé nnó détené né

εγβε εwé wáwálé. Ne εwéna εpye mató abεé εsé mmu pere gébége détenege né mbe ushu Εσωω, ²⁰ yéndégébe eyí mató sé ágarege nnó dépye gyε, néndé débω mankaá nnó Εσωω aηea apwω yéndégenó eyi mató ágarege εsé ne ji akágé yéndégenó. ²¹ Ajeé ba abi gejeé, ndere elúmbω mbógé mató sé alá agaré εsé nnó dépye gyε wó, débεé fó ne εfω metó mantene né mbe ushu Εσωω. ²² Ne dékágé gií yéndégenó ji achyεge εsé néndé εsé débelege mabe jii ne dépye ntó unó bi ugóó ji metó. ²³ Ne εβε εwé ji achyεé εsé elú nnó défyéé metó ne maá wuú Jisωs Kras ne nnó debω gejeé ne ate wyε ndere ji agare εsé nnó dépyεge. ²⁴ Bóó ako abi abelege mabe Εσωω, áchomé wyε mmyε ne ji ne ji ntó achome mmyε ne εbwó. Genó eyi gepyε nnó εsé dékaá nnó ji acho mmyε ne εsé elé Mendoó wuú εwé ji afyεé εsé né mmu metó.

4

Mendoó εwé wáwálé ne εwé gebyω

¹ Ajeé ba abi gejeé, ékágé dékamege ne yéndégenó eyigé muú ajógé. Muú ajógé genó, cherege dége mbógé mendoó εwé εtene ji nnó ajóó εtané mbaá Εσωω, néndé gejamégé bóó ekpávε gebyω achwó ne atyaá né mme meko. ² Genó eyi gepyε ne dékaá mbógé elé Mendoó Εσωω ne elú muú né mmyε gelú nnó, yéndémuú ayi agarege nnó Jisωs Kras achwó

fa mme ndere mekwaá ji yimbω ne Mendoó Ukpea elú ji mmyε. ³ Ne yéndémuú ayi alá agarege fó nnó Jisωs achwó fa mme ndere mekwaá Mendoó Εσωω εpófó ji né mmyε. Ji yina ne awyaá mendoó muú ayi atené ukωbω ne Kras ayi enyú debω dewuú nnó achwó. Ne nana alu me fa mme.

⁴ Baá gejeé ba, enyú delu baá Εσωω ne detoó dépwω bóó gebyω bimbo nένde muú ayi alu enyú né mmyε awyaá uto apwω muú ayi alu bóó mme né mmyε. ⁵ Bóó gebyω bimbo alu ele bóó mme. Ndere elúmbω, εbwó ajógé lé dépóré mme ne bóó mme áwuú ne εbwó. ⁶ Εsé delu bóó Εσωω, ne yéndémuú ayi akágé Εσωω áwuú ne εsé. Ne muú ayi ála apó fó muú Εσωω áwuú fó ne εsé. Ge mbω ne dékágé nyε mbógé muú awyaá mendoó εwé wáwálé waá nnó awyaá lé mendoó εwé gebyω.

Εσωω elé gejeé ne yéndémuú Εσωω abóó gejeé ne bóó

⁷ Ajeé ba abi gejeé, déboge wyε gejeé ne ate néndé gejeé getanege né mbaá Εσωω. Ne yéndémuú ayi abóó gejeé ne bóó alu Maá Εσωω ne akáge Εσωω. ⁸ Ne muú ayi alá abóó fó gejeé ne bóó akágé fó Εσωω, néndé Εσωω elé gejeé. ⁹ Ge na ne Εσωω aléré nnó ji abω gejeé ne εsé. Ji atω danchi maá wuú fa mme nnó getu jii, εsé debω genwá. ¹⁰ Ge genó eyi gejeé gelu mbω. Εpófó nnó εsé debóó gejeé ne Εσωω. Elú elé nnó ji abóó gejeé ne εsé ne

atome maá wuú nnó achwá agbo ndere ñme gepe nnó ji ajinte gabo ayi esé dépye.

¹¹ Anme ba abi gejeé, mbógé nnó na ne Esowá abó gejeé ne esé, esé ntó debó mambó gejeé ne ate. ¹² Muú fɔ alu dangɛ Esowá ne ame, yémbó mbógé debógé gejeé ne ate, Esowá achome mmye ne esé, ne gejeé eyigé esé débóó ne ate gekwanegɛ ndere Esowá akélege.

¹³ Esowá achyɛé esé Mendoó wuú, gɛ mbó ne dékágé nnó esé décho mmye ne ji ne ji ntó acho mmye ne esé, néndé ji achyɛé esé Mendoó wuú. ¹⁴ Ne esé ambóó dége ne dégarɛge bóó nnó Nte se Esowá atɔ Maá wuú fa mme nnó achwá ábɛé Menchyé geñwá mbaá bóó mme. ¹⁵ Ne yéndémuú ayi akamege nnó Jisɔs alu Maá Esowá, Esowá achome mmye ne ji ne ji ntó achome mmye ne Esowá. ¹⁶ Ndere elúmbá, esé ntó dékaá ne dékámé nnó Esowá abó gejeé ne esé.

Esowá abóó gejeé ne bóó, ne yéndémuú ayi abóó wye gejeé achome mmye ne Esowá ne Esowá ntó achome mmye ne ji. ¹⁷ Genó eyi gepye esé dékaá nnó gejeé eyi débóó gekwané ndere Esowá akélege, élé mbógé esé débɛé fɔ ne efɔ metáó né bíí bi Esowá asáó mpa néndé geñwáge sé fa mme gelú wye eké eyigé Kras. ¹⁸ Efo epó né gejeé, gejeé gekwanégé ndere Esowá akélege gebuú efo. Genó eyi gepyɛé efo élé efwyale. Ne yéndémuú ayi abóó efo metáó

ebyennó gejeé eyigé ji abóó gelu gakwáne ndere Esowá akélegé.

¹⁹ Esé debóó gejeé ne Esowá ne ate anme néndé Esowá abó me mbe abó gejeé ne esé. ²⁰ Mbógé muú ajógé nnó ji abó gejeé ne Esowá ne ake alu paá nte menme wuú ebyennó alu muú gebyɔ néndé muú alá abóó fɔ gejeé ne nte menme wuú ayi ji agene ne ame, epyémbó nnó ne ji abó gejeé ne Esowá muú ji alá gené? ²¹ Ne achyɛé esé ebe ewena aké: Yéndémuú ayi abóó gejeé ne Esowá abó mambó ntó gejeé ne ate anme.

5

Esé dewyaá uto ebi démmye depwá gabo fa mme

¹ Yéndémuú ayi ákamege nnó Jisɔs alu Muú yi Esowá akweré ji elá gefwa, ebyennó alu Maá Esowá. Ne yéndémuú ayi abóó gejeé ne nte abóó ntó gejeé ne maá wuú. ² Genó eyi gepyɛé ne esé dékaá nnó débóó gejeé ne baá Esowá élé mbógé debóó gejeé ne Esowá ne debélegé mabe jíí. ³ Mambó gejeé ne Esowá élé mambélegé mabe jíí. Ne mabé jíí ájwerégé fɔ mambelé. ⁴ Néndé yéndémuú ayi alaá maá Esowá awyaá uto bi ji ammye apwá gabo fa mme. Ne mankame ayi esé dékame nnó Jisɔs alu Maá Esowá ne epye nnó esé debó uto bi démmye depwáó bóó mme. ⁵ Ndé muú ayi apwáó gabo fa mme? Elé muú ayi

ákamé nnó Jis̄s alu Maá Ēs̄w̄o.

Unó bi ulérége nnó Jis̄s alu Maá Ēs̄w̄o

⁶ Elé ji yina ne alú Jis̄s Kras, Muú yi Ēs̄w̄o akweré ji elá gefwa. Ji achwóo fa mme, awyaá ji manaá ne manoó mií machye mme gébégé ji agboó. Ji akoó f̄o élé né mmu manaá mamímamí wó, akoó né mmu manaá choncho ne manoó. Ne élé Mendoó Ukpea ne etene nte se nnó mech̄o ewéna elu wáwálé néndé Mendoó Ukpea egarege wáwálé. ⁷ B̄o nte se alu aléé abi alerégé nnó Jis̄s alu Maá Ēs̄w̄o. ⁸ B̄o nte se bina élé Mendoó Ukpea, manaá ne manoó. Ēbw̄o bina aléé, ajógé wye genó gemma.

⁹ Akwaá agáré unó bi ēbw̄o akaá, esé dekamégé nnó ajógé wáwálé. Yémb̄o genó eyigé Ēs̄w̄o agárégé geñeá geme gepw̄o amu. Ne ji ne agáré esé genó eyi getome ne Maá wuú.

¹⁰ Yéndemuú ayi áfyéé met̄oó ne Maá Ēs̄w̄o akáge né met̄oó wuú nnó genó eyigé Ēs̄w̄o agarege atome ne maá wuú gelú wáwálé. Yéndemuú ayi alá fyéé f̄o met̄oó ne Ēs̄w̄o wó, ebyennó asele Ēs̄w̄o nderé muú gebyo, néndé ashyá mankame nnó genó eyigé Ēs̄w̄o ajóó atome ne Maá wuú Jis̄s gelú wáwálé. ¹¹ Ge genó eyigé Ēs̄w̄o agáré ese na: Ji chyéé esé geñwá eyi gélagé byé. Geñwá eyigé na getanegé mbaá Maá wuú. ¹² Ne yéndemuú ayi áchómé

mmye ne Maá Ēs̄w̄o awyaá geñwá. Yéndemuú ayi alá cho mmye ne Maá Ēs̄w̄o wó, apó f̄o ne geñwá.

Geñwá eyi gélagé byé

¹³ Nsame enyú unó bina, enyú abi dékamé nnó Jis̄s alú Maá Ēs̄w̄o nnó enyú dékaá nnó déwyaá geñwá eyi gélagé byé. ¹⁴ Esé deténégé né mbe ushu Ēs̄w̄o né mmyemenene debéé f̄o ne dembyo néndé dékaá nnó yendé genó eyi esé degigé ji awuú esé mbógé degigé ndere ji akélagé. ¹⁵ Mbógé esé dekaá nnó ji awuú esé né geno eyi degigé ji, deb̄o mankaá ntó nnó ji achye me esé genó eyi degigé ji.

¹⁶ Mbógé muú akage nnó nte menme apyéé gabo ayi ála atene f̄o muú né negbo, anemmye nnó Ēs̄w̄o ajíí ji nte achyee ji geñwá. Ewéna etome élé ne b̄oó abi apye gabo ayi alá atene f̄o muú né negbo néndé gabo yif̄o alu ayi atene muu né negbo. Nj̄oó f̄o nnó enyú dénénemmye mbaá Ēs̄w̄o gétúgé muú ayi apyéé gefógé gabo yina wó. * ¹⁷ Yendé gyeé ayi muú apye élé gabo né mbe ushu Ēs̄w̄o. Yémb̄o gabo ayif̄o alu ayi alá aténé f̄o muú né negbo.

¹⁸ Esé dekaá nnó yéndemuú ayi alaá Maá Ēs̄w̄o apyee sé gabo pye néndé Jis̄s Maá Ēs̄w̄o abame ji ne danch̄meló akágé pye f̄o ji genó.

* **5:16** Elú wáwálé nnó: B̄oó abi ágíí dep̄oré Ēs̄w̄o d̄oó aké, gabo ayi atene muú né negbo élé manshya ayi gejamégé b̄oó áshyaá mankame nnó Jis̄s alu Maá Ēs̄w̄o.

¹⁹ Dékaá nnó esé delu baá Ɛsɔwɔ. Bɔ́ mme ako abi álá akage Ɛsɔwɔ alu né amu muú nchye.

²⁰ Ɛse dekaá yé nnó Maá Ɛsɔwɔ achwó fa mme ne apye nnó esé dekaá unó bina ne nnó dekaá Ɛsɔwɔ muú alu wáwálé. Ɛsé decho mmye ne Ɛsɔwɔ muú alu wáwálé ne Maá wuú Jisɔs Kras. Ji ne alu Ɛsɔwɔ muú alu wáwálé. Ji ntó ne achyege genwá eyi gelagé bye fɔ́.

²¹ Nderé elúmbɔ, baá gejeé ba, ngárégé enyú nnó sege gébé nnó ekágé denógé aló uka.

ŊWƎ ayi agbeé ŋWƎ
εpea εyi
Jón
ásamé

Matame

¹ Me muú kpaá εchomele bɔɔ Ǝsɔwɔ ne nsame ŋwε yina.

Ntɔme ji εta wye mma kpaá muú Ǝsɔwɔ ajyaá. Ntɔme ntó ji εta baá byéé. Me mbɔ gejeé ne enyú ne metɔɔ wa meko. Ǝpófɔ me mbií ne mbɔɔ gejeé ne enyu, bɔɔ ako abi akaá wáwálé Ǝsɔwɔ abɔɔ ntó gejeé ne enyú. ² Néndé wáwálé yina alu ese né matɔɔ ne abeé nyε ese matɔɔ kpa te kwyakwya.

³ Nnεnemmyε nnó Ǝsɔwɔ Nte ese ne Jisɔs Kras Maá Nte álérégέ εsé galógál, agene ese meshwε ne apyε ese debe né nesɔ. Nnεnemmyε nnó, unó bina ube ebi sé, εsé abi dékwɔlege wáwálé Ǝsɔwɔ ne debɔɔ gejeé ne ate.

Dékwɔlege genó εyi gelú wáwálé debɔgέ wye gejeé ne ate

⁴ Metɔɔ εgɔɔ me dɔɔ nderé ngene nnó baá byéé abifɔ akwɔlégέ wáwálé Ǝsɔwɔ ne apyε wye nderé Ǝsɔwɔ Nte agarege ese nnó dépyεge.

⁵ Nderé elúmbɔ, mma me nkpeage wɔ nnó debɔgέ wye gejeé ne ate. Ǝpófɔ εbe meke ne me nchyege mbɔ wɔ, elé gekwenége εbe ewé ese dewuú me te ula ulɔ. ⁶ Mambɔgέ gejeé ne ate, atene nnó depyεge unó bi Ǝsɔwɔ

agare εsé nnó dépyεge. Ge εbe ewe enyu dewuú me te ula ulɔ mbɔ nnó debɔgέ wye gejeé ne ate.

⁷ Me njógé mbɔ néndé gejamégé bɔɔ dembwɔle atyaá mbɔ fa mme. Ǝbwɔ ákame fɔ nnó Jisɔs Kras achwɔ fa mme nderε mekwaá wɔ. Ufɔɔ bɔɔ bina alu lé bɔɔ muú dembwɔlé yimbɔ muú ayi atené ukɔɔ ne Kras. ⁸ Nderε elúmbɔ, sége gébé nnó ékágé nsa ayi enyú delu mambɔ gétúgέ utɔɔ bi εsé depyε anó mme detu. Mmyεge lé nnó debɔ nsa nyu meko.

⁹ Yéndémuú ayi ála apyεé fɔ unó bi Kras alere, ne ajye le mbe agbege unó né ebi Kras alere εbyennó apó ne Ǝsɔwɔ. Ne yéndémuú ayi apyεé unó bi Kras alérégέ, εbyennó alu ne Nte chóncho ne Maá wuú. ¹⁰ Nderε elúmbɔ, mbɔgέ muú achwɔge εta nyú alá gárégé fɔ lé unó bina ebi Kras alere, dekamege fɔ ji akpe né upú nyú, ye mantame ji detamege kanka. ¹¹ Néndé muú atámégé gefóge muú yina, εbyennó acho mbwa ne ji né ubobo unó bi muú yimbɔ ápyεé.

Kwyakwya mejɔɔ

¹² Me nwyaa géjamégé unó mangaré enyú, yémbɔ nkelege fɔ mansa ubi né mme. Néndé me mbele umεé manchwɔ gé enyú nnó detu ushu ne ate ne njɔɔ mejɔɔ ewéna nnó εsé akó debé ne metɔɔ megɔmegɔ gbεne.

¹³ Baá menjme wye ayi mendée muú Ǝsɔwɔ ajyaá ntó alɔɔ wɔ matame.

ŊWƐ ayi ágbeé ŋWƐ
ελέέ ayi
Jón
ásamé

Matame

¹ Me Jón muú kpaá echomele bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ ne nsame ŋwε yina.

Ntɔme ji εta wyεε Gayɔs mejeé wa ayi gejeé. Me mbɔ́ɔ gejeé ne wɔ wáwálé.

² Mejeé wa, nnenemmyε nnó yéndégenó eyigé wɔ ɔpyε gekene chanéné, ne nnó wɔ ɔbe metometo wyε ndere nkaá nnó né mbε ushu Ɛsɔwɔ wɔ pɔ́ fɔ́ ne εfwyale né metɔ́ wyεé. ³ Me njógé mbɔ́ nénde metɔ́ εgɔ́ me dɔ́ gébégé aŋme fɔ́ atane εwú mbɔ́ agaré εsé ndere enyú dékwɔlege wáwálé Ɛsɔwɔ wyε ndere wɔ ɔpyε me yéndégébé. ⁴ Me mpɔ́ se ne metɔ́ megómégó εwe cha εwé εpwɔ́ εwéna manwuú nnó baá ba ákwɔlege wáwálé Ɛsɔwɔ.

Aféé Gayɔs

⁵ Mejeé wa, wɔ ɔpyεé utɔ́ ulúulú ne metɔ́ wyéé meko mbaá ate aŋme chacha ne aŋkéé bɔ́. ⁶ Ɛbwɔ́ agare echomele bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ εwé elú wena ndere wɔ ɔlerege gejeé ne bɔ́ɔ. Ne elú galógálɔ́ nnó wɔ ɔpɔ́ Ɛbwɔ́ ne genó ndere Ɛsɔwɔ akelege nnó ajye mbe ne nekene bwɔ́. ⁷ Ɛbwɔ́ akene mbɔ́, elé gétúgé mabɔ́ Jisɔs Kras ne Ɛbwɔ́ asele fɔ́ genó mbaá bɔ́ɔ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ Jus.

⁸ Ndere elúmbɔ́, εsé debo mampogé ufɔ́ɔ bɔ́ɔ ndere bina nnó εsé ntó décho amu ne Ɛbwɔ́ dégarege wáwálé Ɛsɔwɔ.

Dyotrefes akwe mpa

⁹ Me mbɔ́ nsa ŋwε ntó mbaá echomele bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ εwé εwú, yémbɔ́ Dyotrefes muu akelege nnó awu lé ne ji, akamege nyε fɔ́ manwú ne me. ¹⁰ Ndere elúmbɔ́, me nchwɔ́gé εwú ndyaá nyε ji ula né unó bi ji apyε. Ji achɔ́ɔ me mabɔ́. Ne mechɔ́ εwé εkpe bɔ́ Ɛbwɔ́ amu elú nnó ji ashyaá ntó ate aŋme abi achwɔ́ɔ εwú nnó ajwɔlege fɔ́ ne ji. Ne ashyaá ntó nnó bɔ́ɔ abi álú mansε ate aŋme bimbɔ́ asege sé. Ne ábú Ɛbwɔ́ né mmu echomele bɔ́ɔ Jisɔs.

¹¹ Mejeé wa, ékágé ɔkwɔlege gabo, kwɔlege lé galógálɔ́ néndé muú ayi apyε genó eyi gelú cho alu muú Ɛsɔwɔ. Ne muú ayi apyε geno eyi gela pɔ́ fɔ́ cho akágé fɔ́ Ɛsɔwɔ.

Aféé Demetrɔs

¹² Yéndémuú afεge menjme sé Demetrɔs. Ne wáwálé alu nnó ji alu muú melómélɔ́. Ne ese ntó dejógé wyεmbɔ́, ne enyú dékaá nnó genó eyigé ese dejógé gelu wáwálé.

¹³ Me nwyaá gejamégé unó mangaré wɔ, yémbɔ́ nkelege fɔ́ mansa ubi mme. ¹⁴ Me mbɔ́ɔ mbele uméé manchwɔ́ nge wɔ. Nchwɔ́gé detuge nyε ushu ne ate déjɔ́ɔ mejɔ́ɔ.

¹⁵ Nnenemmyε nnó enyú debe né nesɔ́. Ajeé byéé ako alɔ́ɔ wɔ matame. Ne wɔ mbɔ́ɔ ké ɔtame yéndé mejeé se ayi alu εwú.

Νῶε ayi Jud ásamé

1 Me Jud maá defwε Jisás Kras ne menjmo Jεmsi ne nsame ηwε yina.

Nsame ji mbaá bós abi Nte sé Εσωω akuú, εbwós abi ji ag-boós ne εbwós dós ne Jisás Kras ntó apele εbwós cháηéné.

2 Nnεnemmyε nnó Εσωω alere enyú galógáló, nesó ne gejeé gejamegejame.

Sege gébé ne ubobo unó bi anlere gebyó alerege

3 Αημε ba, me mbó mmyεé nnó nsa ηwε yina gétúgé mamfere ayi Εσωω afere esé ako né εfwyale gabo. Yémbó ngé nnó elú galógáló nnó nsa mpye enyú detene ne eshye né depóre Jisás etiré achyεé esé bós bií nnó defye metós ne ji damaá te kwyakwya.

4 Njógé mbó néndé bós fó ákpe mbwa ne enyú mmye defyadefya. Ufós bós bina ne ábwólé ulós melu ebi Εσωω alerege esé, ulaá lé genó eyigé εbwós atenege wyε ákwérege depóre ubelé tametame etiré εbwós άpyεé. Asa né mmú ηwε Εσωω te gachí nnó, Εσωω achyεge nye ufós bós bina εfwyale abi álá nóge ji. Εbwós ntó ashya Jisás Kras, ewé ji ne alu Ata ne muú ayi apwó amu.

5 Yé lé enyú dékaá me unó bina uko, nkelege nnó mpye enyú deté ndere Ata Εσωω abó afere bós Isreli né ámu bós Ijip ne ewyage áwane bós

abi álá fyεé metós ne ji wó. ⁶ Ne tége ntó ndere epyεé ne makiénné Εσωω ayi álá jwóle né malu utós bwós wós, ályaá malu ujwóle bwós álá άpyεé lé unó bi cha. Εσωω awé nya aji ne bó mkpokove, abi áláá wyεé wewe te kwyakwya, afye áji né melu empinya gemua ágile gekpekke bií bi Εσωω asós mpa bwós. ⁷ Wyεmbó ntó ne epye nya ne bós Sodom ne Gomóra ne baá maló ayifó ayi álu kwókwólé ne áji. Εbwós ábélege nya ubele tametame ne apyεé ubobo unó bi ak-waá álá bós fó mampye wó. Getú eyigémbó, Εσωω alwεé áji ne mewe ewé elá énómégé. Εσωω apyεmbó nnó akwélé esé ako mbeé né genó eyi gepye nya ne εbwós.

⁸ Wyεmbó ntó ne bós abi álu bíbi né mbwa enyú ájógé nnó Εσωω alerege εbwós unó né ame geja. Getú eyigémbó, άpyεé unó bi uchós menyammye bwós. Anógé fó bós kpakpa ne ájógé mejós mebomebo ne uto bi ákpakpa né mfaánebuú. ⁹ Yé gébégé ekiénné Εσωω ewé kpaá ewé ekamege nnó Mikel éwamege ne danchómeló gétúgé genkwógé Mosis ese fó utó né amu jii ejós mejós mebomebo ne danchómeló wós, ejós lé nnó Ata anya wós. ¹⁰ Yémbó bós bina ájógé mejós mebomebo né unó bi εbwós álá ákágé ula. Ne άpyεé unó eké menya mewaá. Yéndégenó eyi gekwame εbwós mekpo apye pye. Ne elé wyε unó bina ne uwane εbwós. ¹¹ Εbós nye ne εbwós

néndé ebwó ákwólé gekage nekene Ken muú abó áwáné menmo wuú. Ajinte gemege bwó ákwólé meti ewé ábóó nsa ápye ubobo unó wye ndere Balam abó apyéé. Ebwó áshya manwú ne Esowó, ndere Kora abó apyéé. Ne ndere Kora ágboó, mbóntó ne ebwó ágboó nye. ¹² Ebwó álú eké upwapwane unó né geluage nyú gébégé déké dényéé epaá menyéé gejeé. Ebwó ányéé menyé gefóó eyi gegboó mmye. Alú áteé élé uné ebi bwó. Alú ntó eké geko eyigé mbyo akpane geji gela gekwene manaá. Ne eké unóó ebi ula uwóme umpome gébégé unóó uko uke uwóme. Alu eké unóó ebi ágoó ubi ne makaka. Agboó negbo ndó epéa. ¹³ Ebwó álú eké ngbannyi ebeé mega. Ne gabo ayi ebwó ápye álú eké gefwene eyi ngbannyi metometo atene né mapea mewaá ne mmye egboó fó bwó. Ebwó álú eké bó danji abi ályaá malu bwó ájyéé malu ayi cha. Ebwó bina, melu ewé Esowó ábelé ebwó élé empinya gemua eyi gelá gebye te kwyakwya. *

¹⁴ Enók ayi agbeé upyáne ukeneama mbaá Adam, abó ajóó me nya ató ne bóó bina aké, “Wugé Ata achwóó nye ne bó dele bó dele makiénné ukpea jíí. ¹⁵ Asóó nye mpa bóó ako. Agare bóó abi álá kágé ji nnó ákwe mpa gétúgé gabo ayi ebwó ápyéé ne mejóó mebomebo ewé ebwó ájóó ne Esowó.”

¹⁶ Bóó bina áshulege bóó

abifó ndo, ne yé genó eyi gekwanege ebwó metóó gepó. Ápye lé ubobo unó bi ugóó ebwó mataóó, álú bóó gempóge. Ne áké álogé gélogé mejóó ne muú ebyennó akelege nnó ase genó eta wuú.

Pyege wye genó eyigé Esowó akelege

¹⁷ Yémbó aḡme ba abi gejee, enyú debó mantégé unó bi nya áḡgbá Ata sé Jisós Kras ajóó. ¹⁸ Ebwó ájóó nya áké, “Né kwyakwya gébé, bóó abi ájwane nye enyú gétúgé depóré Esowó etiré enyú dékwólegé áchwóó nye. Ne ápye nye lé ubobo unó bi ugóó ebwó metóó, ebi Esowó álá kelege.” ¹⁹ Bóó bina ne áchwóó nye ne aḡgya né geluage nyú, ebwó ápyéé lé unó bi bóó mme ápye, ebi uselé utó bwó néndé Mendóó Esowó epó ebwó mmye. ²⁰ Yémbó, aḡme ba, pyegé nnó metóó ewé enyú defye né unó bi Esowó jimbóó alere enyú ewéne. Enyú déké denenemmye, gógé Mendóó Ukpea eléré enyú meti. ²¹ Belege geḡwágé nyú gebe gefóó eyigé Esowó ákágé lerege enyú gejeé jíí ndere dégile galógaló ayi Ata sé Jisós Kras nnó achwóge age enyú meshwe, enyú debó geḡwá eyi gélagé byé fó. Ji apye nye mbó gétúgé ji agboó ne enyú.

²² Gege meshwe ne bóó abi álú ne dembyó né unó bi ebwó áfyéé metóó wyéé. ²³ Poógé abifó, défere ebwó átane né mmu mewé ékágé ásóó. Ne

* **1:13** Elú wáwálé nnó: Danji élé menó membe ayi akele eké gasama akoóge né mfaánebuú.

mbaá abifó ntó, gēge ebwó meshwε, yémbó sēgέ gébé nnó ekágé gabo bwó áchále enyú. Páge yé bé elé mandeé ayi bóó abi ápyε yéndé gabo áfyεé néndé gabo ayi ebwó ápyε áchó me mandeé yimbó.

Déféége Εσωω

²⁴ Matame mabε ne Εσωω muú akage ποό enyú nnó ekágé dékwe né gabo. Ji ákage pyε enyú détene cho né mbε ushu wuú. Deké degεne gekpekpe énogé wuú mató agóó enyú mmu. ²⁵ Jimbíi ne alú Εσωω Menchyé genwá né gétúgé genó eyigé Ata sé Jisós Kras apyεé. Nnenemmyε nnó bóó ánogé Εσωω, Εσωω mbíi ne abóó eshyε ne uto uko τε ula ulóó, nana, ne τε kwyakwya Amen.

Nɔwe unɔ Jisɔs aléré Jɔn né ame gejya

Jɔn agaré unɔ bi ulú né ηwe yina

¹ Né mmu ηwe yina ne ásamé unɔ bi Jisɔs Kras aléré. Ɛsɔwɔ aɔye Jisɔs akaá unɔ bina nnó aléré baá défwɛ bií unɔ bi uchwɔ ɔye nana. Jisɔs Kras ató ekiénné wuú nnó ejye eɔye maá utɔ́ wuú Jɔn akaá unɔ bina. ² Ne Jɔn agaré unɔ bina uko wye ndere ji agené. Genó eyigé ji asamé élé meko mejɔ́ ayi Ɛsɔwɔ ajɔ́ ne wáwálé ayi Jisɔs Kras aléré né genó eyi ji agare. ³ Ɛsɔwɔ ájé muú ayi akuú ηwe yina ayi agaregé unɔ bi upyéé mbɔ nana ne ebi upye nye meso gébé, ne ájé ntó yéndemuú ayi awúu unɔ bi ásamé wye ne aɔyéé ubi. Néndé gébé eyigé unɔ bi upyéé nye géla kwókwólé.

Jɔn alɔ́ matame mbaá ma-chomele bɔ́ Ɛsɔwɔ akénéama

⁴ Me Jɔn ne nsamé ηwe ayina ntóme eta nyú ma-chomele bɔ́ Ɛsɔwɔ akénéama ayi álú né gebagé mewaá Ɛsya.

Nnɛnemmye nnó Ɛsɔwɔ alérégé enyú galógál, áɔye enyú débé né nesɔ. Ɛsɔwɔ muú alu nana, muú abɔ alu me, ne muú achwɔ́ nye ne mandoó akeneama ayi álu né mbe geluɔge gefwage jíí

chóncho ne ⁵ Jisɔs Kras, muú álú tonjese ntésé ne maá mbe ayi akwilé né negbo, ne muú alú nana, mfwa kpaá mbaá afwa mme, alérégé enyú galógál, aɔye enyú débé né nesɔ. Matame mabe ne ji muú abɔ́ wye gejeé ne ɛsé ne aferé ɛsé né gabo gétúgé manoó míí ami machyéé mme. ⁶ Ne aɔye ɛsé déla bɔ́ abi ágbárege gefwa ne ji ne aɔye ntó ɛse déla ampyéé upɛ abi áɔyéé utɔ́ Nte wuú Ɛsɔwɔ. Ngó ne utó úbé ne ji te kwyakwya ne kwyakwya. Amen

⁷ Gége, ji achwɔ́ nye né mmu gekógé mfaánebuú ne yéndemuú agene nye ji. Yé ébéle bɔ́ abi ájomé ji áwané. Ne bɔ́ mme meko álili nye gétúgé efwyale ewé ji achyegɛ nye ebwɔ́ ébé mbɔ. Amen.

⁸ Ata Ɛsɔwɔ aké, “Me ne nlú muú mbe ne ayi kwyákwyá.” Me ne alú, “Muú ayi alú nana, ne ayi abɔ́ alú ne ayi achwɔ́ nye. Ɛsɔwɔ ayi Apwɔ́ amu.”

Jɔn agé Mad Nte Mekwad né ame géjyá

⁹ Me Jɔn, meɔmɛ nyú né echomelɛ bɔ́ Jisɔs, gétúgé me ntó nchome mmye ne Jisɔs, ne nɛene ntó efwyale wye ndere enyú. Me nlú ntó muú ama wye ndere enyú né gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege ne nkógé metɔ́ wye ndere enyú mpwa fɔ́. Abɔ́ ábú me mfé né melɔ́ metɔ́ nnyi ewé ákuú nnó Patmɔs gétúgé ngárege mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ne wáwálé ayi Jisɔs aléré né genó eyi ji

* 1:4 Elú wáwálé nnó: Ɛsya ayi ajógé mbɔ élé ayi te nya. Fina ákuú nnó Turkey.

agaré. ¹⁰ Né bií uwyaá ebi ulú bií Ata, Mendoó Ukpea echwó me mmye ne nwú gekpékpégé meko fɔ ndere atané me né meso eké meko mbá. ¹¹ Aké, “Sá unó uko ebi ɔgené nyé né mmu ηwe, ɔ́tɔ mbaá machomele bɔ́ ɛsɔwɔ akénéama ayi alú né umé malɔ yina: Efesɔs, Smyrna, Pɛgamɔn, Tayatira, Sadis, Filadelfya ne Laodisha.”

¹² Ne mbwólégé mmye mangé muú ayi ajóge me mejɔ́ né meso, ngé ulú mátúlékán ukénéama ebi akwye ne gul. ¹³ Né metɔ́ metɔ́ ulú ɛbimbɔ, ngé muú fɔ ndere atené eké maá nte mekwaá. Afyé nku metyémetyé ayi akwɔné ji uka. Ne ani gebagé ndeé eyi gégénege eké gul, génɔ ji né gebómé. ¹⁴ Mejwye wuú elú pópó eké néwúné ugoó, yé eké makaŋkoma ne ame jí agénege eké nénómé mewɛ. ¹⁵ Uka bií ushwánege eké afyaákó ayi ásɔ́ né mewɛ, atilé ashwánege manémané. Meko wuú awyale eké nekɔné nnyi nekwene mbɔ, chuchu. ¹⁶ Agbaré ambe akénéama né egbe ɛbwɔnyɛ wuú ne aparanja ayi achyaá magbe apea atané ji né meno. Ushu bií ugenege eké ηmɛ́ metɔ́ ηwɔmesé.

¹⁷ Ngɛge ji, nkwe ji né uka eké muú ayi agboó. Anyaá ɛbwɔnyɛ wuú anere me mmye aké, “Ɔfɔge, me ne nlú muú mbe ne ayi kwyakwya. ¹⁸ Me nlú mebe, me mbɔ

ngbo, ne ge menlú mebe te kwyakwya ne kwyakwya. Me nwyaa uto mampye bɔ́ abi ágboó ákeré né genwá wye ndere muú ágbárege bɔ́ agbógóló manené melɔ áwuú bɔ́.

¹⁹ “Sá yé unó bi wɔ ɔgené; ebi upye mbɔ nana choncho ne ebi upyé nyé meso gebé. ²⁰ Ge genó eyi gebɔ gelu bibii, eyi getome ne ambe akénéama ayi ɔgene me ngbare né ɛbwɔnyɛ wa ne ulu matúlékán ukénéama ebi akwye ne gul. Ambe yimbɔ akénéama atene mbaá makiénné ɛsɔwɔ akénéama ayi alú né machomele bɔ́ ɛsɔwɔ akénéama. Ne ulu matúlékán ɛbimbɔ ukénéama utene mbaá machomele bɔ́ ɛsɔwɔ akénéama.”

2

Ŋwe yi átɔme mbaá ɛchomele bɔ́ ɛsɔwɔ né melɔ Efesɔs

¹ Muú ayi me ngene né ama gejya aké, “Sá ηwe yina ɔ́tɔ mbaá ekiénné ɛsɔwɔ ewé ɛchomele bɔ́ ɛsɔwɔ né melɔ Efesɔs.

“Garé ɛbwɔ́ ɔké, gegé mekomejɔ́ eyi etane mbaá muú ayi agbaré ambe akénéama né ɛbwɔnyɛ wuú ne akene né metɔ́ metɔ́ ulú mátúlékán ukénéama ebi akwye ne gul. * ² Me nkaá unó uko ebi enyú dépyéɛ, mengé utɔ́ bi enyú depye ne ɛshye ne metɔ́ ewé dékogé délá dépwaá, nkaá nnó enyú

* **2:1** Elú wáwálé nnó: Né mmu ηwe ɛsɔwɔ ayi meke unó bi ji abii élé wáwálé ayi ji ayaá manlere bɔ́ bií.

dékií fɔ́ bɔ́ abo, ne enyú démua bɔ́ abi áké álú áṅgbá Jisɔs, dégé nnó ápó, álú bɔ́ gebyó. ³ Enyú dekége matɔ́, ne dégéne efwyale né gétú ya, dépwaá fɔ́. ⁴ Yémbɔ́ gége genó eyigé nshulege enyú ndo wye na. Enyú débɔ́ sé gejeé ne me ndere depyeé mbembe wó. ⁵ Ferege dégé mati ayi enyú depyeé gyeé. Dékwóré matɔ́ nyú depyeégé unó bi enyú debɔ́ mbe depyeé me. Dela depye mbɔ́ wó, me nchwó fere nye geluógé etúlékán nyú né geluóge machomele bɔ́ Jisɔs. ⁶ Yémbɔ́, gége genó gelógéló eyigé enyú depye na, enyú dekií fɔ́ ubóbó unó bi bɔ́ ekwɔ́ Nikolatan ápye wye ndere me nla nkií.

⁷ “Muú ayi awya matu awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejóge mbaá machomele bɔ́ Jisɔs.

“Ne yéndemuú ayi ammye kpaá apwó gabo, me nchyege nye ji ebwónye nnó anyé umpome genó eyi gechyege geṅwá eyi gélágé byé. Genó eyimbɔ́ gewene né meló Esɔwɔ́.”

Nye yi átame mbaá echomele bɔ́ Esɔwɔ́ né meló Simina

⁸ Ama ajó aké, “Sa nye ayina ɔ́ mbaá ekiénné Esɔwɔ́ ewé echomele bɔ́ Esɔwɔ́ né meló Simina.

“Garé ebwó oké, gége mekomejó eyi etane mbaá muú ayi álú ula uló ne kwyakwya, ji ayi abɔ́ agboó ne akwilé né negboó. ⁹ Me nkaá efwyale ewé enyú degéne ne gekpo eyi enyú

délú yémbɔ́ enyú dewyaá gefwa. Nkaá ndere bɔ́ áchɔ́ enyú mabɔ́. Ebwó ájógé ake álú bɔ́ Jus ne ápó, álú lé bɔ́ danchameló. ¹⁰ Ngarége enyú nnó défógé fɔ́ efwyale ewé enyú déchwɔ́ dége, danchameló apyeé nye áfyé enyú abifɔ́ né denɔ́, nnó ammua age ufó bɔ́ abi enyú delú ne degene nye efwyale né ndɔ́ fyá. Fyége wye matɔ́ ne me yé ebé elé negbo ne enyú degbóo. Ne me nchyege nye enyú nsa ayi alu geṅwá eyi gélágé byé.

¹¹ “Muú ayi awyaá matu awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejóge né machomele bɔ́ Esɔwɔ́.

“Ne yéndemuú ayi ammye apwó gabo, agboó fɔ́ negboné ndɔ́ epea.”

Nye yi átame mbaá echomele bɔ́ Esɔwɔ́ né meló Pégamɔ́n

¹² Ama ajó aké, “Sa nye ayina ɔ́ mbaá ekiénné Esɔwɔ́ ewé echomele bɔ́ Esɔwɔ́ né meló Pégamɔ́n.

“Gare ebwó oké, gége meko mejó ayi atane mbaá muú ayi awyaá aparanja yimbɔ́ ayi achyaá magbe ápeá. ¹³ Me nkaá nnó enyú dejwalege né mbaá ayi danchameló muú álú mfwa ájwalege, yémbɔ́ dénógé wye mabɔ́ ma ne déshá fɔ́ mankamé depéré etiré détomé ne me, yé gébége áwáne Antipas né geluage nyú, ji muú agaré mekomejó wa wáwálé kpaá te ji agbóo. ¹⁴ Yémbɔ́ gé unó bi me nshulegé enyú ndo wye na; bɔ́ fɔ́ álú né geluage

nyú abi akwɔlegé unó bi Balam aleré. Ji aleré Balak ndere ápye ne ate bɔɔ Isrelí ápyéé gabo. Apye ebwɔ anyeé menyéé upɛ ayi áchye mbaá aló uka, ne apyɛ ntó ebwɔ ánane manane tametame. ¹⁵ Ne bɔɔ abifɔ ntó álú né geluagé enyú abi akwɔlegé unó bi bɔɔ ekwɔ Nikolatan álerégé. ¹⁶ Kwórege matɔɔ nyú, délyaá gabo, délá dépyeé mbɔ wɔ, me nchwɔɔ wáwá mamye umye ne bɔɔ bimbɔ ne aparanja yimbɔ ayi atanégé me meno.

¹⁷ “Muú ayi awyaá matu, awú genó eyi Mendoó Ukpea ejógé né machomele bɔɔ Esɔwɔ.

“Muú ayi ammye kpaá apwɔɔ gabo, me nchyege ji menyéé mfaánebuú ayi ábelé bíbí. Me nchyege ji ntó ntaá eniné pópó ne mabo make ami asamé mfaá néní. Ne yeé muú ayi akágé mabo ami bɔ apɔ, ekose muú ayi asele ntaá eniné mbɔ ne akaáge.”

Nwe yi átame mbaá echomele bɔɔ Esɔwɔ né melɔ Tayatira

¹⁸ Ama ajɔɔ aké, “Sa nwe yina ɔɔ mbaá ekiénné Esɔwɔ ewé echomele bɔɔ Esɔwɔ né melɔ Tayatira.

“Garé ebwɔ ɔké, gege mekomejɔɔ ayi atane mbaá Maá Esɔwɔ, muú ame ji agenege eké nenɔme mewɛ ne uka bíí ushwanegé eké afyaá ako ayi atilé agenege mané mané. ¹⁹ Me nkaá unó bi enyú dépyeé, nkaá gejeé eyigé enyú debɔɔ ne me, ne metɔɔ ewé enyú défyɛ ne me. Nkaá ndere enyú dépoógé ate

ne ndere dékoógé matɔɔ déla dépwá fɔ. Nkaá nnó unó bi enyú dépyeé nana upwɔ ebi enyú debɔ dépyeé mbembe gébégé défyéé matɔɔ ne me fyéé. ²⁰ Yémbɔ, gegé genó eyigé me nshulege enyú ndo wye na: Enyú délyaá Jesebel, maá mendée ayi abyɔge gebyɔ nnó ji alú muú ekpávɛ Esɔwɔ, abwɔlé bɔɔ utɔɔ ba né unó bi ji alerege, ánane manané tametame ne anyé menyéé upɛ ayi áchyé mbaá aló uka. ²¹ Me nchye ji gébé nnó akwɔré metɔɔ wuú, alyaá eno ewé ji anyeé yémbɔ ashya manlyaá. ²² Gétú eyigémbɔ me mpyeé nye ji akwe nemeé, ne bɔɔ abi ábélege ne ji mpyeé nye ebwɔ agé efwyale dɔɔ mbɔgé alá ákwɔré matɔɔ bwɔ ályaá gabo ayi ebwɔ ápyeé wɔ. ²³ Ne me nwáne nye bɔɔ abi ákwɔlege unó bi ji alerege, ne bɔɔ echomele Jisɔs ako ákage nye nnó me ne nlú muú ayi akágé depó etire délú akwaá né matɔɔ ne ufere ebi ebwɔ áferege. Ne ndere muú apyɛ gabo, mbɔntó ne nchyegeé ji efwyale.

²⁴ “Yémbɔ enyú ako abi délú né melɔ Tayatira abi déla kwɔlege unó uboubɔ bina ebi bɔɔ abifɔ akuú nnó anɔɔ unó danchɔmeló, mpɔ sé ne metuú ewé cha ewé nnerége enyú mekpɔ, ²⁵ ekosé mangaré enyú nnó dégbare unó bi défyéé metɔɔ wyeé chánchá kpaá te me nchwɔɔ. ²⁶ Ne muú ayi ammye apwɔɔ gabo, ne apyéé utɔɔ ba ndere nkélege kpaá te kwyakwya nchyege ji uto nnó abɛ mfwa

mbaá malɔ mme mako. ²⁷ Ne ágbarege nyɛ ɛbwɔ ne amu matomato wɛɛ ndere Nte wa áchɛɛ me utó, ne áchɔgerege nyɛ ɛbwɔ ubauba eké unje meseé. ²⁸ Ne nchɛgege nyɛ ji membe ayi agɛnege né gejejege bií.

²⁹ “Muú ayi awyaá matu, awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejɔgé mbaá machomele bɔɔ ɛsɔwɔ.”

3

Nwe yi átame mbaá echomele bɔɔ ɛsɔwɔ né melɔ Sadis

¹ Ama ajɔɔ aké, “Sa nwe yina ɔɔ mbaá ekiénné ɛsɔwɔ ewé echomele bɔɔ ɛsɔwɔ né melɔ Sadis.

“Garé ɛbwɔ ɔke, gɛge mekomejɔɔ ayi atane mbaá muú ayi abɔɔ mandoó akénéama ayi ápyéé utɔɔ ɛsɔwɔ ne ambe akénéama, nkaá unó bi enyú dépyéé. Bɔɔ ágégé enyú áké délú abɛ sanji degbo. ² Kwilege téné, défyɛ eshyɛ mampyɛge unó bi enyú déle délyaá mampyɛge nnó ékágé dékpe délyaá kanja, nénde nge nnó utɔɔ nyú úlú dantene cho né mbe ushu ɛsɔwɔ. ³ Tege yé unó bi alere enyú ne ndere déwuú, kwɔrege matɔɔ nyú dekwɔlege unó bimbo chánéné. Mbɔgé dékwilé téné wɔ, nchwɔɔ nyɛ eta nyú eké menjo né gébé eyigé enyú délá kaágé. ⁴ Yémbɔ ukɛke bɔɔ abifɔ alú né geluage nyú né melɔ Sadis abi alá ágilé fɔ mawule ɛbwɔ wɔ, mmyɛke

áchɔ fɔ menyammyɛ ɛbwɔ ne gabo wɔ. ɛbwɔ afyɛé nyɛ mandée pópó akene ne me nénde ákwane mambɛ bɔɔ ba. ⁵ Ne muú ayi ammyɛ kpaá ápwɔɔ gabo, áfyɛé nyɛ ji mandée pópó eke ɛbwɔ. Ne me mferege fɔ mabɔ ɛbwɔ né mmu nwe ayi asamé mabɔ bɔɔ abi awyaá genwá eyi gélágé byé. Ne me ngarége nyɛ gbɔnɔnɔ né mbe ushu Nte wa ne makiénné jí ntó nnó, ji alú muú wa.

⁶ “Muú ayi awyaá matu awú genó eyi Mendoó Ukpea ejɔge mbaá machomele bɔɔ ɛsɔwɔ.”

Nwe yi átame mbaá echomele bɔɔ ɛsɔwɔ né melɔ Filadelfya

⁷ Ama ajɔɔ aké, “Sa nwe yina ɔɔ mbaá ekiénné ɛsɔwɔ ewé echomele bɔɔ ɛsɔwɔ né melɔ Filadelfya.

“Garé ɛbwɔ ɔké, gɛgé mekomejɔɔ ayi atane mbaá muú ukpea ayi muú akage neré metɔɔ ne ji. Ji ne ágbaré agbógóló mfwa Devid ayi achyɛge ji uto mamgbaré gefwa ndere mfwa Devid. Ne ánenege menombi yé muú ayi akáge gbɛ ewú apó, agbɛge ntó menombi yé muú ayi akáge nené ewú apó. * ⁸ Me nkáge unó bi enyú dépyéé. Gege me nnene mbɔ enyú menombí ne yé muú ayi ákágé gbɛ ewú apó. Nkaá nnó enyú dépɔ fɔ né eshyɛ, yémbɔ enyú dékwɔlege wɛɛ unó bi me nlere délú danshyá nnó dékaágé fɔ me. ⁹ Wúgé!

* **3:7** Elú wáwálé nnó: Agbógóló Devid elé meti ewé bɔɔ ako abɔ makpe né gefwage ɛsɔwɔ.

Bɔɔ danchɔmelɔ abi ábyɔge gebyɔ nnó álú bɔɔ Jus ne ápɔ, mpye nye ebwɔ ato mano né mbe ushu nyú, ne ákaá nnó me mbɔ gejeé ne enyú. ¹⁰ Enyú dékwɔlege wye unó bi ngaré enyú nnó dékoge metɔɔ gétú eyigémɔ, mento mpye nye nnó enyú dékpegeé fɔ ne efwyale ewé echwɔɔ nye né mme meko. Efwyale ewémɔ elú elé mamua bɔɔ mme meko. ¹¹ Ela gachyeé me nchwɔɔ, gbarege unó bi défyéé metɔɔ wyeé chájéné nnó ekágé muú fɔ afɔɔ nsa nyú. ¹² Muú ayi ammye apwɔɔ gabo, mempyeé nye ji alá eké gekwa eyi muú alá akágé nyíi né mmu echa upe Esɔwɔ wa. Ne alyagé fɔ geji te kwyakwya. Nsamé nye mabɔ Esɔwɔ né menyammye wúu ne amí melɔ Esɔwɔ wa. Melɔ ewémɔ elé melɔ Jerosale ayi meke ayi atane mfaánebuú mbaá Esɔwɔ ashulé fa mme. Ne nsamé nye ntó mabɔ ma ami make né menyammye wúu. ¹³ Muú ayi awyaá matu awú genó eyi Mendoó Ukpea ejógé mbaá machomele bɔɔ Esɔwɔ.”

Nwe yi átame mbaá echomele bɔɔ Esɔwɔ né melɔ Laodisha

¹⁴ Ama ajɔɔ aké, “Sá nwe yina otó mbaá ekiénné Esɔwɔ ewé echomele bɔɔ Esɔwɔ né melɔ Laodisha.

“Gáre ebwɔɔ oké, gége mekomejɔɔ eyi etané mbaá muú ayi ákuú ji Amen, muú ayi muú ákage neré metɔɔ ne ji ne ntésé ayi apyeé bɔɔ ákage wáwálé ayi atomé ne Esɔwɔ. Ji alu muú ayi

te ula ulɔɔ, unó bi Esɔwɔ akwyéé ukene ne ji. ¹⁵ Me nkaá unó bi enyú dépyeé. Nkaá nnó enyú dékwéné fɔ nyuanyua ne désɔɔ fɔ ntó dugédúgé, me mbɔ nkelege ebe nnó dékwene nyuanyua yé nnó désɔɔ dugédúgé. ¹⁶ Ne elé enyú délu jwale makwe nyuanyua dékwene mansɔɔ ntó dugé dúgé désɔɔ, gétú eyigémɔ, mpame nye enyú ne dafyeé nkane muú akpóo matyeé. ¹⁷ Enyú déké déwyaá gefwa, délu gbene ne dékelege se yé genóge fɔ. Enyú dékaá mbɔ fɔ nnó délu mbyambya, meshwemeshwe, gekpogekpo, ame nónómé ne gejogéné wó. ¹⁸ Ndere elúmbɔ me nchyege enyú majyeé nnó déchwɔɔ déna gul eta wa ayi áɔɔ né mewé, alá ápɔ ne deba, nnó apye enyú débé ne gefwa. Ne naáge ntó mandeé pópó nnó dékwere gejogéné nyú eyi gegboó mmye. Naáge ntó uka ebi défyéé ne ame nnó dégene mbaá. ¹⁹ Bɔɔ abi me ngboó ne ebwɔ, apyege gyéé, nshulege ebwɔ ndo, nlelege ebwɔ chuchu. Gétú eyigémɔ, kpage gechyeé dékwɔrege matɔɔ nyú délyaa gabo. ²⁰ Wúgé, me ntene mbɔ né menombi nyú ndoó nnó dénene me gepú, muú awúgé meko wa, anenege me menombi nnó nkpe mmu, nkpe ne mbane ji denyé menyéé ulua. ²¹ Ne muú ayi ammyeé apwɔɔ gabo, me nchyege nye ji ebwɔnye nnó ajwɔle ne me né geluage

gefwa ya, wye ndere me ntó mmye mpwɔ bɔ́ mawáme ba njwɔlé ne Nte wa né geluɔge gefwa jíí.

²² “Muú ayi awyaá matu awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejɔgé mbaá machomele bɔ́ ɛsɔwɔ.”

4

Jɔn age ame gejya nkane ɛsɔwɔ ajwɔle né mfaá geluɔge gefwa jíí

¹ Unó bina upyɛge mbɔ, mma nge ame gejya. Nke mpele nge menombi fuú né mfaánebuú. Ne meko muú ayi me mbɔ́ mbe nwuú eké meko mbá, ama ajɔ́ ne me aké, “Kwɔ chwɔ wena, me nɔ́ere wɔ unó bi upyɛé nye meso gébé.” ² Ténéténé yimbɔ Mendoó Ukpea echwɔ me mmye, ékpá me mfe ne mfaánebuú. Nke mpele, nge geluɔge gefwa ne muú fɔ́ ndere ajwɔlé né mfaá geji. ³ Ne muú ayi ajwɔlé né mfaá geluɔ eyigémbɔ ashwane manémané eké ntaáne nka eniné ákuú jaspa ne carnelian. Ne mbya meshu ewe etane enɔ́ geluɔgé eyigé mbɔ ne mme elú nshye nhsye eké mataá ayi ákuú nnó émérá. ⁴ Nge ntó uluɔ gefwa ebifɔ esaá meso eni ndere unɔ́ geluɔ eyigémbɔ né mme. Ne ákpakpa fɔ́ esaá meso eni, abi afyɛé mandeé pópó, ákwere délaré gefwa né makpo ebwɔ́ etire ákwyɛé ne gul ájwɔlé mfaá ubi. ⁵ Né geluɔ eyigémbɔ, gasama akéle, mamamama, mamfeé ányane, mbaá áwyale.

Né mbe geluɔ eyigémbɔ ntó, matúlékán akénéama ágenege. Ne matúlékán ayimbɔ akénéama, atene mbaá mandoó akénéama ayi apyɛé utɔ́ ɛsɔwɔ. ⁶ Né mbe geluɔ eyigémbɔ ntó, nge genó gefɔ́ eké ebéé mega.

Gelu eféé eféé, ne njanéjané eké makankomma. Nge ntó ufɔ́ menyá uni eyi elú mebe. ɛtene enɔ́ geluɔ eyigémbɔ né mme. Menyammye ebwɔ́ mekomeko álu ne ame mbe ne ayi meso. ⁷ Né geluage menyá yimbɔ eni, ayi mbe alú eké genyanya, ayi agbeé epea alú eké maá menɔ́ mpɔ, ayi agbeé eleé awyaá ushu eké mekwaá, ne ayi agbeé eni ntó alú eké nenyá eniné nélyenege. ⁸ Né geluage menyá yina eni, yé ayi ndé awyaá ubagele ukéné ne gejamégé ame né mmye, ne ame ayifɔ́ ntó ne nteé ubagele bíí. Ne menyá yina ekwane makwa utuú ne nwanese epwaá. Ekwane eké, “ɛsɔwɔ ukpea, ɛsɔwɔ ukpea, ɛsɔwɔ ukpea, alú Ata ɛsɔwɔ Muú Apwɔ́ amu. Ji abɔ́ alú me, alu nana ne achwɔ́ nye.”

⁹ Echyɛge nɔ́, enógé ne matame mbaá muú ayi ajwɔlé mfaá geluɔge gefwa, ji ayi alú mebe te kwyakwya. ¹⁰ Akpakpa bimbɔ esaá meso eni ákwe uwya mme né mbe ushu muú ayi ajwɔlé né mfaá geluɔge gefwa eyigémbɔ, ánógé ji muú ayi alú mebe te kwyakwya ne kwyakwya, ¹¹ aké, “Ata ɛsé ɛsɔwɔ, wɔ́ akwané mansɛ nɔ́, enógé ne uto. Néndé wɔ́ ne akwyɛ unó

uko ndere ejii wɔ né metɔ́ɔ ne ɔkwyɛ́ ubi ne ɔpyɛ́ ubi ulú.”

5

Gebagé ηwe eyi ápwiré pwiré ne maá egóηme

¹ Genó eyigé fɔ eyigé me ngené élé gebagé ηwe eyi ápwirépwire né ebwɔnyɛ muú ayi ajwólé né geluǎgé gefwa. Né gebagé ηwe yimbɔ, ása unó wyɛ mbɛ ne meso ne ádyɛ geji ne emá né malu akénéama. ² Ne nge ekiénné Ɛsɔwɔ ewé ewyaá ncha, egige kɛ́nké eké, “Waá akwané mambea emá ewé ádyɛ́ né gebagé ηwe yimbɔ anéné geji?” ³ Ye muú fɔ apó yé né mfaánebuú, fa mme yé né malo áwuú bɔ ayi ákaáge néne gebagé ηwe yimbɔ akuú genó eyi gélú mmu. ⁴ Ne nlɔ manli segé segé néndé yé muú fɔ apó ayi ákwané manené gebagé ηwe yimbɔ akuú genó eyi gélú mmu. ⁵ Ne muú ama né geluáge ákpakpa bimbɔ aké ne me, “Oligé sé, gé, muu ayi ákuú ji genyanyagé ntoóné Juda, ji alú ntó mpyáne mfwa Devid ammyɛ apwɔ́ bɔ́ mawámé bíí. Gétú eyigémbɔ, ji ne akaáge bea emá ewémbɔ malu akénéama ne anéné gebagé ηwe yimbɔ.”*

⁶ Ajɔ́gé mbɔ, ngé maá egóηme áténé kwókwólé ne geluǎgé gefwa eyigémbɔ, alú eké ábɔ́ áwá me ji. Menya eyi elú mebe eni ne ákpakpa bimbɔ, áno ji mme. Ji awyaá ambya akénéama ne ame

akénéama. Ame yimbɔ atené né mandoó akénéama ayi ápyɛ utɔ́ Ɛsɔwɔ. Ne Ɛsɔwɔ ató áji né mme meko. ⁷ Ne maá egóηme yimbɔ achwɔ se gebagé ηwe eyimbɔ ayi ápwirépwire ne ebwɔnyɛ muú ayi ajwólé né mfaá geluǎgé gefwa. ⁸ Aségé mbɔ, menya yimbɔ eni ne ákpakpa bimbɔ esa meso eni ákwe uwaya mme né mbɛ ushu wuu. Ne yéndémuú né geluáge ákpakpa bimbɔ ne menya yimbɔ áwyaá nenke né ebwɔ ne geku eyigé akwyɛ́ ne gul. Yéndé gekú gegbeé ne unó bi unóme gebe gelógló. Unó ube bina utené mbaá mmyemene bɔ́ Ɛsɔwɔ. ⁹ Ne ebwɔ́ ákwa ekwɔ́ meke ewé yé muú fɔ alá álú danƙwa aké, “Wɔ́ ɔkwané mansɛ gebagé ηwe eyi gepwiré ɔbea ema ewé ádyɛ́ wyɛ́, néndé áwá wɔ, manoó mmyɛ ami magbele mana gejamégé bɔ́ nnó abɛ bɔ́ Ɛsɔwɔ. Bɔ́ bina atané né malo mme mako, ufɔ ufɔ́ bɔ́. Abi ájógé mejɔ́ emá ne abi ájógé mejɔ́ cháchá. ¹⁰ Ne ɔpyɛ ebwɔ́ álú ekwɔ́ ampyɛ́ upe né gefwa eyigé Ɛsɔwɔ se ágbárege. Ne ebwɔ́ ágbárege nyɛ gefwa fa mme.”

¹¹ Ne nké mmage pe, nge ne nwu meko gejamégé makiénné Ɛsɔwɔ ayi yé muú alá akáge pa ndere atene anɔ́ geluǎgé gefwa, ne menya eyimbɔ eni ne ákpakpa bimbɔ. ¹² Ne makiénné yimbɔ akálé kenké aké, “Maá egóηme ayi abɔ́ awáne ákwane mansɛ

* 5:5 Elú wáwálé nnó: Nenké élé genóge ákwelé ubée ne geji.

uto uko, ne gefwa, ne denja, ne eshye, ne enógé, ne ηgɔ ne matame.”¹³ Ne nwu ntó unó uko ebi Esɔwɔ akwyeé, ebi úlú né mfaánebuú, ebi úlú fa mme, ebi úlú né malɔ aló ne ebi úlú mmu ebéé mega ne unó uko ebi úlú yéndé mbaá, ukwane uké, “Matame, enógé, ηgɔ ne uto uko ube ne muú ayi ajwólé mfaá geluágé gefwage maá egɔηme te kwyakwya ne kwyakwya.”¹⁴ Ukwage mbɔ, menya yimbɔ eni ekame eké, “Amen” ne ákpakpa bimbɔ ákwε uwya mme ánógé Esɔwɔ ne maá egɔηme.

6

Maá egɔηme abea malu ema ayi mbε akéné né ηwe ayi ápwiré

¹ Nɔ́ere mpelé, nge nkane Maá egɔηme abea melu ema ewé mbe né geluáge malu akénéama ayi adyéé né ηwe yimbɔ. Ne nwu meko menya ama né geluáge menya eyi mebe eni, ndere ajóó ne meko kenké eké néfé aké, “Chwɔ we.”² Mpege, nge mpɔ mekagala pópó. Muú ayi ajwólé mfaá agbare embeé né ebwɔ ne áchyéé ji ela gefwa ne akene ajye ndere muú ayi ajye mmye me ummye apwɔ ne amage pwɔ nyε.

³ Ne ji ábeagé melu ema ewe egbeé malu apea nwu meko menya ayi agbeé menya epea ndere ajóó aké, “Chwɔ we.”⁴ Ajógé mbɔ, mpɔ mekagala megele atane achwɔ. Ji achyéé muú ayi ajwólé mfaá uto

ne gekpekpégé aparanja mamfere nesɔ fa mme nnó bɔ́ó ámmyege áwané ate.

⁵ Amá ábeagé melu ewé egbeé malú aléé, nwu meko menya ayi agbeé menya eleé, ndere ajóó aké, “Chwɔ we.” Mpege, nge mpɔ mekagala megile ne muú ayi ajwólé mfaá agbare elómé né ebwɔ.⁶ Nwú meko ayi alú eké meko muú ndere atane né geluáge menya yi mebe eyimbɔ eni ájóó aké, “Ekpoko Flawa ema, elú né ηka utóó bíí uma ne makpoko barle aléé alú ntó ηka utóó bíí uma. Ne ɔ́chɔge fɔ mbwe maweé ne mmɔ́.”

⁷ Ne ji amá ábeagé melu ema ewé egbeé malu ani, nwú menya mebe ayi agbeé menya eni ndere ajóó aké, “Chwɔ we.”⁸ Mpege, nge mpɔ mekagala ayi ala beé ne muú ayi ajwólé né mfaá akamégé negbo. Ne muú ayifɔ, ayi akwɔle ji meso, akamege melɔ áwuú bɔ́ó. Achyéé ebwɔ uto nnó akare mme meko né malu aní, áwá bɔ́ó né melu ema ne bee, mesa, ufóó ufóó mameé ne menyá eyi epyéé efɔ.

⁹ Maá egɔηme ábeagé melu ema ewé egbeé malu ata, nge né ntee geluógé upe Esɔwɔ mandoó bɔ́ó abi áwané gétúgé mekomejóó Esɔwɔ ayi ebwɔ ágaré.¹⁰ Ne mandoó bɔ́ó Esɔwɔ bimbɔ, ájóó kenké aké, “Eh Anyata Esɔwɔ, wɔ olú muú ukpea ne bɔ́ó ákage ándere metóó ne wɔ. Ebelege mbɔ nnó ne wɔ ɔ́sɔ mpa bɔ́ó mme abi áwané esé, ɔ́shuú ebwɔ amu manchyéé

ebwó efwyale?”¹¹ Ajóógé mbó, áchyéé yéndémuú bwó ewule pópó, ne ágaré ebwó nnó ákoó metóó, ágilé kpaá téé mpa ate aḡme ebwó abi ápyéé utóó Eṣṣwá, ebwó abi áwané ákwanenge ndere Eṣṣwá akelege.

¹² Ne maá egḡme ábeagé melu ema ewé egbeé malu akene, nge ndere mme anyigé ne eshye tegetege. Nmeé ebwólé alá megílé eké ndeé nekwi ne mfaá ntó agelé chuú eké manoó. ¹³ Ambe átane mfaá ákwe mme eké umpome genóó fik ebi ula ugelé wó, ukwene gébé mbyo metometo anyigé ubi. ¹⁴ Nebuú neseé eké gebó eyi muú apwiré afeé ne mbaá ayi gebó gélu. Yéndé mekwe kpaá ne mewaá metóó nnyi áferé ewu né melu wuú. ¹⁵ Ne afwa mme meko, bóó kpakpa, ákpakpa bóó bee, bóó abi awyaá gefwa, anóó bóó, ne bóó ako choncho ne áfwe ne abi alá ápó áfwe ábó ájyéé bíí né mmu ambu maba ntaá ne meso matarave ayi álú né mfaá makwe kpakpa, ¹⁶ ákalé ákuú maba ntaá ne makwe kpakpa áké, “Kwege débíí esé nnó ékágé muú ayi ajwólé né mfaá geluógé gefwa age esé ne nnó ékágé maá egḡme achyéé esé efwyale. ¹⁷ Néndé gekpékpé bíí ebi Eṣṣwá ne maá egḡme achyenge bóó efwyale ukwóne, ne ndémuú ákágé bo efwyale ewémbó?”

7

Afyé geloge Eṣṣwá né mampwe usaá dele bóó Eṣṣwá

ukénéama meso eni

¹ Unó bina uko ukógé, genó eyi me mma nge, élé makiénné Eṣṣwá ani. Atene né manjú mme ani, agbéé mati mbyo ani, ayi atanege né manku mme yina nnó ékágé mbyo ammyege né mme yé ebé lé né ebeé, ne nnó ékágé amugé unóó. ² Ne nge ntó ekiénné Eṣṣwá ewé fó, etane né egbe ewé ḡmeé etanege, egbare gelogé Eṣṣwá muú alú mebe eku makiénné Eṣṣwá yimbo ani kenké, ayi Eṣṣwá achyéé áji uto mancho mme ne ebeé mega, ³ eké, “Ténégé kpe, désage lyaá mbyo áchó mme, ebeé mega, ne unóó mewaá kpaá te esé denerege manlo baá défwe Eṣṣwá esé né mampwe ne gelogé Eṣṣwá.” ⁴ Ne nwú nnó mpa bóó Eṣṣwá abi álo ebwó né mampwe ne gelogé Eṣṣwá eyigé na, alú usaá dele bóó ukénéama meso eni. Bóó bina atane né matoó Isréli áfyaneapeá.

⁵ Né ntoné Juda aló dele bóó áfyaneapea.

Né ntoné Ruben aló dele bóó áfyaneapeá.

Né ntoné Gad aló dele bóó áfyaneapeá.

⁶ Né ntoné Ashye aló dele bóó áfyaneapeá.

Ntoné Naftali aló dele bóó áfyaneapeá.

Ntoné Manase aló dele efyaneepeá.

⁷ Né ntoné Simyon aló dele efyaneepeá.

Né ntoné Levi aló dele efyaneepeá.

Né ntoné Isaka aló dele efyaneepeá.

8 Ntoné Sebulɔn aló dele efyaneepeá.

Né ntoné Josef aló dele efyaneepeá.

Né ntoné Benjamɛn aló dele efyaneepeá.

Njuné bɔ́ ɔ́tené né mbe ushu Esɔwɔ ne Mad egɔɔme

9 Genó eyigé na gekoge, nke mpele, nge njuné bɔ́ abi yé muú alá ákágé pa fɔ́. Bɔ́ bina átané né malɔ́ mme meko, yéndé ntoó ufoó ufoó bɔ́, ne ufoó ufoó mejɔ́.

Afyɛ mandeé pópó, ágbaré mamɛ né amu átene né mbe geluɔge gefwa ne mbe ushu Maá egɔɔme.

10 Ajógé kenké áké, “Esɔwɔ se, wɔ muú ɔjwólé mfaá geluɔge gefwa, enyú ne Maá egɔɔme ne déferege esé né efwyale gabo.”

11 Ajógé mbɔ, makiénné Esɔwɔ ako átené áno geluɔge gefwa, ákpakpa bimbɔ, ne menya yimbɔ eni eyi elú mebe. Ne ebwɔ́ ako ákwe uwya mme né mbe geluɔge gefwa ánogé Esɔwɔ, 12 áké, “Amen, mejé, ne nɔ́, ne denɔ́, ne matame, ne enógé, ne utó ne eshyɛ ube ne Esɔwɔ sé te kwyakwya ne kwyakwya Amen.”

13 Muú kpaá ama né geluɔge ákpakpa bimbɔ, agii me áké, “Ndé bɔ́ na áfyéé mawulé pópó, átané efɔ́?”

14 Me nshuú ji meko nké, “Ata nkaá wɔ, wɔ ne ɔkaá mbaá ayi ebwɔ́ átané.”

Ne agaré yé me aké, “Gé bɔ́ abi ákpene né gekpekppe efwyale, átene ne eshyɛ kpaá te átané cháɔné na. Ebwɔ́ áshwɔné mawulé bwɔ́ ne manoó Maá egɔɔme, alá pópó.

15 Ne gétú eyigémbɔ ne ebwɔ́ átené né mbe geluɔge Esɔwɔ, ápyéé utó ndere ampyéé ure Esɔwɔ ne mmu echa ure wuú yéndégébé. Ne ji ayi ajwólé né mfaá geluɔge gefwa abeé nyɛ ne ebwɔ́, abame ebwɔ́. 16 Ebwɔ́ ábeé se mesa, mmwólé manaá epye sé ebwɔ́, nmeé edoó sé ebwɔ́ ne menyammyɛ ntó ásonégé sé ebwɔ́. 17 Néndé Maá egɔɔme muú alú kwɔ́kwólé ne geluɔgé gefwa eyigé na ne ábame ebwɔ́ nkane membame magɔɔme. Ne ajame nyɛ ebwɔ́ áfé ne baá anyi ayi awyaá manaá ami machyɛge genwá eyi gélagé byéé. Ne Esɔwɔ ntó atilé nyɛ ebwɔ́ manse ako né ame.”

8

Maá egɔɔme abea melú ema ewé egbeé malu akénéama

1 Ne Maá egɔɔme ábeagé melú ema ewé egbeé malu akénéama mbaá meko né mfaánebuú ákwené alá tɔmeé né genóge gebagé nchwa neke.

2 Epyɛge mbɔ, nge makiénné Esɔwɔ akénéama ndere átené né mbe ushu Esɔwɔ. Achyéé áji mbá akénéama.

3 Ne ekiénné ewé fɔ́ egbaré maá gekú ayi ákwyéé ne gul echwɔ́ tené né mbe geluɔ́ eyigé ásoó unó bi úwya gebe gelógéló. Achyéé ewú gejamége unó gebe bina nnó echo ne mmyemenene bɔ́ Esɔwɔ ako, enere mfaá geluɔ́ eyigé ákwyéé ne gul eyigé gelú né mbe geluɔ́gé gefwage Esɔwɔ ásoó áchyéé mbaá Esɔwɔ. 4 Ndere esɔ́

unó gebe ebimbo, amuawe choncho ne mmyemenene boó Esɔwɔ, átane né amu ekiénné Esɔwɔ ewémbɔ áfe né mbaá Esɔwɔ. ⁵ Epyege mbɔ, ekiénné Esɔwɔ ewémbɔ efere ujenje mewε né mfaá gelú eyigémbɔ, efyε ne mmu maá gekú yimbɔ efome fa mme. Éfómégé mbɔ, mbaá áwyale, mamféé anyane gbanḡbanḡ, gasama akεle mamamama, ne mme anyigé tégé tégé ne eshyε.

Makiénné Esɔwɔ ayi mbe ani efome mbaá ebwó

⁶ Ne makiénné Esɔwɔ yimbɔ akénéama ayi áḡbaré mbá akénéama, ákpome mmyε mamfome.

⁷ Ekiénné ewé mbe éfomege mba áwuú, makankoma ne mewε echware ne manó ekwe fa mme. Ne mewε ewémbɔ ekaré mme né malu aléé, esɔ melu εma kpákpá choncho ne unó ne byaá mewaá.

⁸ Ekiénné Esɔwɔ ewé egbee apeá éfomege mbá wuú, áfome genó gefɔ ne mmu ebeé mega eyi gelú eké gekpékpégé mekwe ewé mewε elúlé wye wum wum wum. Genó eyigémbɔ gekwege gekare ebeé mega né malu aléé, melu εma elá manó manó. ⁹ Ne yéndégenó eyi gelú wyeé gegbo, ne masogeka ayi alú wye áchóó.

¹⁰ Ewé egbee aléε efomege mbá wuú, gekpékpégé membe ayi agenege eké gelógé elwe, atane mfaá akaré manyi mme malu aléε akwe né melú εma choncho ne baá anyi abi kókóó. ¹¹ Membe yina

ákamege nnó, “Unywɔne.” Ne melu εma ewé membe yina akwene wye, né geluage malu ayina aléε elá nywɔne nywɔnege. Gejamege boó abi anyuú manaá ami matane wyeé áḡbo.

¹² Ne ekiénné Esɔwɔ ewé egbee makiénné ani, efomege mbá wuú, ákarege ndere ηmeé, mfaá, ne ambe ágenege sé né malu aléé, melu εma ekwe kendeé. Ne akarege gébé eyigé utuú uwyage né malu aléé mfaá ne ambe ágene sé ne melu εma wó. Wyεmbɔ ntó ne epyeé ne bií ne ηwɔmese.

¹³ Ne mbwe ame nké mpele, nge ndere nenyá nelyenege te mfaá, ne nwu ndere nejóoge kenké neké, “Eboó nyε, eboó nyε, eboó nyε ne boó abi álú né mme gebégé makiénné Esɔwɔ ayi álaá aléé áfomege mbá bwó.”

9

Ekiénné Esɔwɔ ewé egbee makiénné ata efome mbá wuú

¹ Ne ekiénné Esɔwɔ ewé egbee makiénné ata efomege wuú mbá, mma ngé membe fo atané mfaá, akwe mme. Achyεé ji agbógóló ayi ane-nege gepyeé eyi gélágé pó ne kwyakwya. ² Ne membe yimbɔ anenege meno gepyeé eyigémbɔ, amuawe atane wye eké amuawe laáwa. Amuawe yina agbe ηmeé né mfaánebuú mbaá akwe gemuagemua. ³ Egome εtane né mmu amuawe yimbɔ ekwe fa mme. Achyε ewú uto mantye boó wye ndere ebi ngat áwyaá fa mme.

4 Agaré ewú nnó epyege fò genó gebo ne jyage fò, yé ebé lé dambyanja ne yéndé gefógé genós, epye lé genó gebo ne bós abi alá ápó ne gelogé Eσωωó né mampwe bwó. 5 Achye fò ewú uto nnó éwá ebwó wó, alya elé ewú nnó etye ebwó né bò amfaá áta. Ne ubale ebi ebwó áwuú nyε ubε wyε ndere ebi ngat atyεé muú. 6 Né amfaá bimbó áta, ákεlege nyε negbo nnó newa ebwó ágene. Néndé yé lé ebwó áshyage negbo, negbo nebeé fò ebwó kwókwólé.

7 Egomε ewéna, elú eké mpó mekagala eyi áfyε eji unó manjye bee. Akwere ewu unó fò né makpo, unó bimbó úlú eké délaré gefwa etiré ákwyéé ne gul, ne mashu ebwó malu eké mashu akwaá. 8 Mejwe bwó eshya metyεé eké mejwe andée ne manené bwó álú eké ayi genyanya. 9 Akwere uwya yéndé egomé ne gebagé gese eyigé bós abi ájyεé bee ákwerege né uwya. Gewya eyigé ubagele bwó upyεé gélú eké gewyage mboó gese uka upea ayi mpós mekagala ejame ne gatele ejyεé bee. 10 Egomε ewémbo ewyaá magyεé eké magyε ngat. Ewya uto né magyε bwó matyεé bós né bò amfaá áta. 11 Ne muú ayi álú mfwa bwó, elé ekiénné Eσωωó ewé εgbare agbógóló gepyεé eyi geláge pó ne kwyakwya. Bós Hibru akú ekiénné ewéna nnó Abadøn. Ne bós Grek ákuú ewú nnó Apolyøn (ula utεne nnó mencho unó).

12 Néñáne εfwyale ενινé

mbe nekoó, wúgé ayifó apea alú chwós.

Ekiénné Eσωωó ewé εgbeé makiénné akéné εfome mbá wuú

13 Ne ekiénné Eσωωó ewé epyεé makiénné akéné, éfomege mbá wuú, nwú meko muú fò ndere atane né manjú ani ayi alú né gelú eyigé ákwyéé ne gul eyigé gelu né mbe ushu Eσωωó. 14 Meko yimbó ajós ne ekiénné Eσωωó ewémbo aké, “Kaá makiénné ani ayi áfené kwókwólé ne εbeé kpa ewé ákuú nnó εbeé Yufretis.” 15 Ne ekiénné Eσωωó ewémbo ekaá ayina ani. Elé né nchwónεke ενινé na, né bíí ebi na, mfaá ayina ne ημεé ενινé na, ne Eσωωó abelé me nnó makiénné ayina ákáré bós abi álú fa mme malu áléé, áwá melu εma. 16 Agare me aké mpa ekwó bós abi ákwóme né mfaá mpó mekagala ájyεé bee aja kpaá apwó, alú bò dele ne bò dele. 17 Né ame gejya yina, ngé mpó mekagala ne bós abi ájwólé mfaá eji. Bós bimbó áfyεé uba useé ummyε ebi bós bee ákwerege né uwya. Ubaá useé bina ugelege eké mewε, uwyaá ugile nkane genó eyigé ákuú nnó Safaya, ne úlú ntó ekwóekwó eké genó eyigé ákuú nno solfo. Mpó eyina ewyaá makpo eké makpo genyanya. Mewε, ne amuawε, ne solfo etanege eji né meno. 18 Unó bina uléé, ebi uwáne bós ubi utané né mano mpó eyimbó, mmyε eké mewε, ne amuawε ne solfo ukare bós abi alú fa mme né malu áléé uwa melu

ema. ¹⁹ Néndé eshye mpɔ eyina etanege elé né manó ne magye ebwó. Magye bwó áwya makpo eké mmyɔ. Elé ne magye ebwó yina, ne echulé bɔ́.

²⁰ Ne bɔ́ abi unó bina ula uwa wó, ályaá fɔ́ gabo ayi ebwó ápyeé wó. Anógé wye aló nchye ne aló uka abi ákwyéé ne gul ne seleba akwyéé ntó ne afyaákó, mataá ne unó. Yé elé aló uka bina, alá áwuú, alá ágené ne alá ákené fɔ́, ebwó ánógé wye abi. ²¹ Ne ályaá fɔ́ ntó bɔ́ manwáné wó yé elé mafoó manye, manane tametame ne ejo manjo ályaá wó.

10

Jɔn agé ekiénné Esɔwɔ né ame gejya ndere egbaré gebagé ηwe eyi apwiré

¹ Ne mma ngé gekpékpégé ekiénné Esɔwɔ ewé fɔ́ né ame gejya, etane né mfaánebuú eshulege mme. Ndere ewú echwɔ́, geko gefyale ewú mmye eké ndeé, ne embya meshu egyaá ewú né mekpo, ushu bíi ushwanegé eké ηmeé ne uka ebíi ntó úlú eké ukwa bí mewe elúlú wyeé. ² Egbaré gebagé ηwe ayi abɔ́ apwiré, nana gelu fuú né ebwɔ́ wuú. Echoó geka jíi eyi ebwɔnye né ebéé mega ne eyigé ebwɔbe né mewaá. ³ Ejɔ́ kerké ekále eké meko genyanya. Ekalege mbɔ́, néfe nnya nekame gbanɔ́ nɔ́ ekénéama neshuú ewú meko. ⁴ Ne nefe enina neyáge mbɔ́, nké nsa genó eyigé me nwuú nejɔ́, nké nwuú meko muú fɔ́ atané né mfaánebuú ajɔ́ ne me aké, “Ɔsage fɔ́ genó

eyigé nefe enina nejɔ́, bele geji ne metɔ́ wyeé.”

⁵ Ne ekiénné Esɔwɔ ewémbɔ́ ewé ngene etene né mewaá né ebéé mega, ebwéé ebwɔnye wuú né mfaánebuú. ⁶ Ekele mabɔ́ Esɔwɔ, muú alú mebe te kwyakwya, muú akwyéé mfaá, mme, ebéé mega, ne yéndégenó eyi gelú wyeé eké, “Njógé wáwálé nnó gébé gechwɔ́ gepó esé. ⁷ Yémbɔ́ ekiénné Esɔwɔ ewé epyeé makiénné ákénéama efómégé mba awuú, Esɔwɔ apyeé nyé unó bí jí abɔ́ ábelé bíbí upye wáwálé ndere jí agaré bɔ́ utɔ́ bíi bɔ́ ekpávé Esɔwɔ nnó upye nyé.”

⁸ Ne mako ayi me mbɔ́ nwuú atane mfaánebuú ama ajɔ́ ne me aké, “Chwɔ́ sé gegbagé ηwe yimbɔ́ né ebwɔ́ ekiénné Esɔwɔ ewé echoó geka ebéé mega ne geka mewaá.”

⁹ Ajógé mbɔ́, mfe mbaá ekiénné Esɔwɔ ewémbɔ́, ngíi ewu nnó echyéé me gebagé ηwe eyimbɔ́, ejɔ́ ne me eké, “Se geji ɔnyé, gebɔ́ge nye wɔ́ né meno eke nnywɔ́ yémbɔ́ gekwónégé wɔ́ une genywónegé nyé.”

¹⁰ Ne nse gebagé ηwe eyimbɔ́ né ebwɔ́ wuú nnyé. Gebɔ́ge me né meno eke nnywɔ́ ne gekwónegé me né une gelá nywónegé nywónegé. ¹¹ Nyége mbɔ́, ágaré me aké, “Ɔbɔ́ maá ma garé genó eyi gepyeé nye ne bɔ́ malɔ́ mme meko, ufɔ́ ufɔ́ bɔ́, ufɔ́ ufɔ́ mejɔ́ ne afwa.”

11

Esɔwɔ atɔ́ bɔ́ ekpávé apeá

1 Unó bina ukogé, áchyeé me meto ewé ámege unó wyeé. Ne Esowá ajóó ne me aké, “Chó mée echa upe wa ne geluógé upe. Pa ntó bóó abi ánógé me wye. 2 Yémbó, omége fó dachi echa upe wa, lyaá ji néndé me nlyaaá ji mbaá bóó abi alá ápó bóó Jus, nnó ágbaré gefwage bwó né melo ukpea wa né bó ámfáá usa upea meso epea. 3 Ne ntóme nye bóó ba apeá abi ágaregé mekomejóó Esowá, nchyege nye ebwó uto mangaré bóó genó eyi me mpye nye. Ne ágaregé nye geji, áfyéé mandé nekwi né ndó dele meso usaá ufya ne eléé.”

4 Bóó bina apeá ne álu eké unóó Olif upeá ne álu ntó eké uluó matúlékanj upea ebi utene né mbe ushu Esowá Ata muú ágbáregé gefwa mme. 5 Ne mbógé muú amuagé mampye ebwó genó gebo, mewé etanege ebwó né meno esóó muú mawame ebwó yimbó, mbóntó ne bóó abi amuame mampye ebwó genó gebo, ábóó mamgboó. 6 Ebwó áwyaá uto magbaré manaá nnó ákwegé fó né gébé eyigé ebwó ágaregé mekomejóó Esowá. Awyaá ntó uto mambwólé manyi ála manoó manoó. Ne áwyaá ntó uto mantó mameé ufó ufóó áchwó fa mme ndere ebwó ákelege.

7 Anerege mangaré mekomejóó Esowá, menya mebo ayi atané né gepyeé eyi geláge pó ne kwyakwya achwó mmye nye ne ebwó

apwó, awá ebwó. 8 Ne unkwó bwó ulaá nye né metóó melóó, meló kpaá ewémbó mbaá ayi aselé nya Ata sé áwóme nya né gekwa. Ne mabó ami ákuú melo ewéna né neka elé Sodom yé nnó Ijip. 9 Ufóó ufóó bóó yéndé ntóó, ufóó ufóó mejóó ne maló mme mako átane áchwóó ágene unkwó bwó né ndó eléé ne geba, ákamegé fó nnó muú ánií ubi. 10 Matóó ágóó nye bóó mme meko ndere bóó bina ápea ágbóó, ne ápyeé nye epáá gétúgé negbóné bwó, áwelé ate mako néndé mekomejóó Esowá ayi bóó bina ágaré ápyeé bóó mme áwú ubalé dóó. 11 Yémbó ndó yina eléé ne geba ekogé, Esowá atómé gejulé eyi gechyege genwá gekpe unkwó bóó bina né mmye ákwilé téné. Akwilé gé mbó bóó ako abi ábóó ágéné ebwó efó ekwó ebwó né matóó dóó. 12 Ne bóó bina ápeá, áwú meko muú fó ndere ákuú ebwó kenké né mfaánebuú, aké, “Kwógé déchwó wena.” Ne ndere bóó mawáme bwó ápelé, ebwó ákwó áfé né mfaánebuú né mmu gekó. 13 Wye né gébé eyigémbó, mme ányígé ne eshye tegetege ákáré melo ewémbó né malú afya, ne upú ebi ulú né melu ema ukwe ne mmye muú ayi ágboó álu dele bóó akénéama. Bóó abi alá, efó ekwó ebwó matóó ánógé Esowá muú olú né mfaánebuú.

14 Nenjáne efwyale eniné negbée manjáne apeá nekoó, wúgé eniné negbeé áléé nechwóó.

Ekiénné Esowá ewé egbee

makiénné akénéama éfɔme mbá wuú

¹⁵ Ne ekiénné Éṣṓwɔ éwé egbeé akénéama éfɔmégé mbá wúu, nwú meko makiénné Éṣṓwɔ ndere ájógé kenké áké, “Ata Éṣṓwɔ sé ne muú wuú ayi ji ajyaa nnó ábé mempoó se awyaa uto mangbaré gefwa fa mme nana. Ne Éṣṓwɔ ágbáregé gefwa te kwyakwya ne kwyakwya.” ¹⁶ Ajógé mbɔ, ákpakpa bimbɔ, esaá meso eni abi ájwólé mfaá ulu gefwage bwó né mbe ushu Éṣṓwɔ ákwe mashu mme né mbe ushu Éṣṓwɔ áféé Éṣṓwɔ, ¹⁷ áké, “Ata Éṣṓwɔ, wɔ Muú Ɔpwɔɔ amu, wɔ muú ɔlu ne ɔbɔ ɔlú, esé déchyege wɔ matame néndé ɔleré gekpékpégé uto bi wɔ ɔwyaá ne ɔbɔ mangbaré gefwa jyéé fa mme. ¹⁸ Ne bɔɔ abi abɔ alá ápɔ fɔ Jus, ébwó ábɔɔ metɔɔ usɔɔ ne wɔ dɔɔ. Yémbɔ gébége eyigé wɔ ɔlerége metɔɔ usɔɔ wye gekwɔné. Ne gébé gekwɔné eyigé wɔ ɔsɔɔ mpa bɔɔ abi ágbóo. Gébé ntó gekwɔné eyigé wɔ ɔchyege nsa mbaá bɔɔ utoɔ byéé, bɔɔ ekpávé Éṣṓwɔ ne bɔɔ ako abi áfɔɔ wɔ, abi aɲea geme ne abi alá aɲea wɔ. Ne gébé gekwɔné eyigé wɔ ɔwane bɔɔ abi áwáne bɔɔ ako abi áwáné bɔɔ fa mme yina.”

¹⁹ Aféége Éṣṓwɔ mbɔ, gepúgé Éṣṓwɔ né mfaánebuú génene. Ne mengé mekwaa menomenyéé éwé etené mbaá menomenyéé éwé Éṣṓwɔ anyeé ne bɔɔ bíí ndere

elú né mmu gepúgé Éṣṓwɔ eyigémbɔ. Ne ngé ndere gasama akelé mamama, nefe nénya gbanɲban, mbaá áwyale mme anyíi tegetege, ne makanɲkoma akwene ge-jame.

12

Mendée fɔ ne mmyɔ ayi akuú nnó dragɔn

¹ Né gébé eyigémbɔ, ngé gekpékpégé genó fɔ eyi getané né mfaánebuú. Ngé mendée fɔ ayi ndée eyi ji afyéé elú ηmεé ηmεé, aneré uka bíí né mfaá mfaá. Akwere elá gefwa éwé ewyaa ambe áfyaneápeá. *

² Mendée yina alú ne une, ne ndere nebyéé némyéé ji ákalege gétúgé awuú ubale nebyéé.

³ Ne mma ngé gekpékpégé genóge fɔ eyi getané né mfaánebuú, nké mpelé, ngé gekpékpégé mmyɔ megele, ayi apyéé éfɔ, awyaa makpo akénéama ne ambya afya. Ne akweré maá elá gefwa né yéndé mekpɔ wuú. ⁴ Akaregé ambe ayi alú né mfaá né malu áléé, mmyɔ ayina ase megye wuú ajá melú ema agbe fa mme. Akwilé atene né mbe ushu mendée yimbɔ ayi alú mambye maá, agile nnó mendée yimbɔ abyegé maá ji abɔ ányéé. ⁵ Ne mendée yimbɔ abyé maá wuú mende. Maá yimbɔ ne abɔɔ mámbɛ mfwa né malɔ mme meko. Agbaregé nye bɔɔ mme meko ne amu matomato. Ndere ábyené maá yimbɔ, áchwó

* 12:1 Elú wáwálé nnó: Mfaá ayi ájógembɔ, elé mfaá ayi ágenegé ne utuú.

fɔ́ ji ákpa ji áfé mbaá Ɛsɔwɔ né mbaá ayi geluwage gefwa jíí gelú. ⁶ Ne mendée yina jimbɔ́ abó afé né mashwɔne mbaá ayi Ɛsɔwɔ ákwyɛ́é ábelé nnó ji abɛ wyɛ́é, akpɛ bu né ndɔ́ dɛle meso usaá ufyane uléé meso efyá.

⁷ Ɛpyɛgɛ́ mbɔ́, ummyɛ ukwe né mfaánebuú. Mfwa makiénné Ɛsɔwɔ ayi akuú ji Mikɛl ne aɲgba bíí, ámyɛ ne mmyɔ́ yimbɔ́ ne bɔ́ bíí ntó. ⁸ Yémbɔ́ Mikɛl ne aɲgba bíí ámmɛ́ ɔ́pwɔ́ mmyɔ́ yimbɔ́ ne bɔ́ bíí ne ákamé sé nnó mmyɔ́ yimbɔ́ ne bɔ́ bíí ama abɛ ne melú manjwólé né mfaánebuú wó. ⁹ Abú gekpékpé mmyɔ́ yimbɔ́ né mfaánebuú áshulé fa mme chóncho ne makiénné jíí. Mmyɔ́ yina ne ákuú nnó danchɔmeló, muú mawáme, ji ne alú mmyɔ́ ayi alɔ́ mɛ tété nya mambwólégé bɔ́ fa mme.

¹⁰ Ne nwú muú fɔ́ ajɔ́ kɛɲké né mfaánebuú aké, “Nana Ɛsɔwɔ ɛ́sɛ́ aferé bɔ́ né ɛ́fwyale gabo, alɛre bɔ́ ako uto bíí ji awyaá né gefwa ɛyigé ji ágbárege ne Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa ayi ji atámé alɛre ntó uto bíí fa mme. Néndé muú ayi aténege né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ sé utuú ne ɲwɔ́mésé ɔ́pyɛ mpa ne aɲmɛ́ sé ábú ji né mfaánebuú ashulé fa mme. ¹¹ Ne aɲmɛ́ ɛ́sɛ́ bina ammyɛ ɔ́pwɔ́ ji né utó manoó Maá egóɲme ami magbelé mme ne abya melóméló ayi ɛbwɔ́ ágarége. Ne ɛbwɔ́ áse yé geɲwá bwɔ́ ɛké genó wó ne átene nnó yé ɛbɛ elé negbo

ɛbwɔ́ ágboó. ¹² Mfaánebuú ne bɔ́ ako abi ájwólégé wyɛ, bɛége ne nechóchó. Yémbɔ́ ɛbɔ́ nyɛ ne ɛnyú abi délu né mme ne mabɛ́é mega néndé, danchɔmeló ashulé achwɔ́ báne ɛnyú ne metɔ́ usɔ́ néndé ji akaá nnó gébé jíí ɛyi gelaá géjásé wó.”

¹³ Mmyɔ́ yimbɔ́ agégé nnó ábú ji ashulé fa mme, alɔ́ mamfwénégé mendée yimbɔ́ ayi ábyɛné maá mende nnó awá. ¹⁴ Yémbɔ́ áchɛ́ mendée yimbɔ́ ukpékpé ubagele upeá ɛbi ulú ɛké ɛbi nɛnya nnó ályéné ájyɛ ábí né mashwɔne mbaá ayi Ɛsɔwɔ ákwyɛ́ ɔ́belé nnó ji abɛ́é wyɛ́ ɔ́belé ji bu né aɲmɛ́ áléé ne geba. ¹⁵ Ne mmyɔ́ yimbɔ́ awó manaá né meno, majá ɛké ɛbɛ́é nnó ɲgbannyi ashwa mendée yimbɔ́ anó nnyi. ¹⁶ Yémbɔ́ mme apoó mendée yimbɔ́, anené meno anyú manaá ami mmyɔ́ yimbɔ́ awɔ́ mako. ¹⁷ Ɛpyɛgɛ́ mbɔ́, mmyɔ́ yimbɔ́ metɔ́ ɛ́sɔ́ ji dɔ́ ne mendée yimbɔ́, alýá ajyɛ ɲme ummyɛ ne upýáne mendée yimbɔ́, bɔ́ abi ábélege mabé Ɛsɔwɔ ne bɔ́ abi ágarégé wáwálé ayi Jisɔs alɛré né abya melóméló, nnó ɛbwɔ́ ne Mmyɔ́ yimbɔ́ atɛné né mbale ɛbɛ́é mega.

13

Menya mebo ayi atáne né mmu ɛbɛ́é mega

¹ Nɛ́re mmyɔ́ yimbɔ́ atáne ɛwú, ngé menya mebo fɔ́ ndere atanegé né mmu ɛbɛ́é mega. Menya yimbɔ́ awyaá

makpo akénéama, ne ambya afya. Akweré maá ela gefwa né yéndé embya wuu. Né mfaá yéndé mekpo wuu asa mabɔ wye ami machɔ́ mabɔ Ɛsɔwɔ. ² Menya yimbɔ afulé mekwaálá, awyaá uka eké ebi menya fɔ ayi afulé maamyɛ ákuú ji nnó bɛɛ. Ne meno wuu elú eké menó genyanya. Ne mmyɔ yimbɔ achyɛé menya mebo yimbɔ, uto ebií ne gekpekpegé eshyɛ wuu nnó, agbaré gefwa. ³ Menya yimbɔ, mekpo wuu ɛma, elu eké abɔ ake gepa wye eyi gelú manwá ji wáne, yémbɔ gepa eyigémbɔ, gegbo mé. Ne bɔ́ mme meko álá mano mekpo fuú gétúgé genó eyina, áló mankwɔlege ji. ⁴ Ebwɔ́ ako ánogé mmyɔ yimbɔ gétúgé ji achyɛé uto bií mbaá menya mebo yimbɔ. Ne ánogé ntó menya mebo yimbɔ ajógé aké, “Ndémuú alú eké menya yina, ne waá akágé mmyɛ umyɛ ne ji?”

⁵ Ne ályaá menya mebo yimbɔ nnó ádogé ebwɔ́ ɛwɔme áchógé mabɔ Ɛsɔwɔ, ne ályaá ji ntó nnó aléré uto bií né usaá bɔ amfaá upeá meso epeá. ⁶ Menya mebo yimbɔ aló manlwɛrege Ɛsɔwɔ, achɔ́ mabɔ mií ne ami bɔ́ Ɛsɔwɔ abi álú né mfaánebuú. ⁷ Achyɛé ji ntó uto nnó ammyɛ bee ne bɔ́ Ɛsɔwɔ fa mme apwɔ́ ebwɔ́. Ne áchyɛé ji ntó uto nnó, abɛ mfwa mbaá matoó mme mako, ufɔ́ ufɔ́ bɔ́, ufɔ́ ufɔ́ mejɔ́, ne malɔ mme mako. ⁸ Ne bɔ́ ako abi álú fa mme ánogé nyɛ menya mebo yimbɔ. Ebwɔ́ bina ne te ula ulɔ́ mme álá ása fɔ́ mabɔ

bwɔ́ né mmu nyɛ ayi asame mabɔ bɔ́ abi ábɔ́ nyɛ genwá eyi gélágé byé. Nyɛ yimbɔ élé ayi Maá egónyɛ ayi abɔ́ awáne.

⁹ Muú ayi awyaá matu áwú. ¹⁰ Yéndémuú ayi Ɛsɔwɔ ajɔ́ mé nnó apyɛ ji, apyɛne nyɛ ji. Yéndémuú ayi Ɛsɔwɔ ajɔ́ me nnó áwá ji ne aparanja, áwané nyɛ ji ne aparanja. Ɛwéna elú élé majyɛ mbaá bɔ́ Ɛsɔwɔ nnó abɔ́ mankogé matoó, áfyɛé wye metɔ́ ne ji.

Menya mebo ayi átane né mmu mme

¹¹ Ne mma nge menya mebo ayi fɔ́ ndere atanege né mmu mme. Awyaá ambya apeá eké maá egónyɛ, ne ajógé mejɔ́ eké mmyɔ. ¹² Ase uto uko ebi menya mebo ayi mbe awyaá apyɛ ukpekpe unó né mbe ushu wuu. Apyɛé mme ne bɔ́ ako abi ájwɔlegé wye ánogé menya ayi mbe yimbɔ, ayi gepa eyi gelu manwá ji gegbóo. ¹³ Ne menya mebo yimbɔ, ayi atane né mmu mme, apyɛ ukpékpé ufélékpa ebi yɛ ebelé mewɛ etane né mfaánebuú ekwe mme bɔ́ ako agé. ¹⁴ Abwɔ́lé bɔ́ abi álú fa mme né ufélékpa ebi ályaá ji apyɛé né mbe ushu menya ayi mbe. Agaré ebwɔ́ nnó ákwyɛé meló uka ayi afulé menya ayi abɔ́ akelé ji gepa eyi geké gewa ji yémbɔ álá gbóo wɔ́. ¹⁵ Ne ályaá menya ayina nnó ato gejulé mbaá meló uka yimbɔ nnó ábɔ́ genwá, ájógé mejɔ́, apyɛ nnó áwá bɔ́ ako abi álá ánogé fɔ́ ji, ¹⁶ apyɛ ntó áfyɛ bɔ́ ako gelo né egbe ebwɔ́nyɛ

yé ne mampwε. Abi álá aɲea gemε wó ne abi aɲea gemε, ubyá bɔ́, afwa ηka, afwé ne abi álá pó afwé, afye εbwó uló mmyε. ¹⁷ Apyεmbɔ nnó muú álá pó ne gelo εyigémbɔ ákpogé fɔ́ genó yé εbé elé mana genó anamé fɔ́. Ne gelo εyigémbɔ geténé mbaá mabɔ menya mebo ayi mbe, yé εbe elé nɔmba ayi atené mbaá mabɔ mií.

¹⁸ Ewéna elú lé majye mbaá bɔ́ ako nnó yéndémuú abε ne denɲa né mechɔ ewéna. Ne yéndémuú ayi awyaá defɔ́ afere akaá ulaá geloge menya ayina. Geji geténe mbaá mabɔ mekwaá. Ne gelo jíí elé “666”

14

Maá εɔɲme ne usaá dele bɔ́ ukénéama meso eni

¹ Ne nké mpelé, ngé maá εɔɲme ndere aténé né mfaá mekwε ewé ákuú nnó Sayɔn ne usaá dele bɔ́ ukénéama meso eni. Asa mabɔ Maá εɔɲme ne ami Nte wuú né mampwε εbwó. ² Ne nwú meko muú fɔ́ né mfaánebuú, meko yimbɔ awyale eké meko makɔne nnyi ne anyáne ntó kenké eké nefe. Meko ayi nwú mbɔ alú eké bɔ́ ákwélé bɔ́ dandyéé εbwó. ³ Ne njune bɔ́ bina ákwa ekwɔ meke né mbe geluage gefwage Εσωω ne menya eni eyi elú mebe ne ákpakpa. Ne yé muú ayi ákágé ekwɔ ewéna apó, εkosé εbwó ambɔ́ ne ákaá. Εbwó bina ne álú bɔ́ abi Εσωω áwené gemége εbwó né gabo fa mme. ⁴ Εbwó bina ne álú bɔ́ abi ábele

menyammyε εbwó pópó yé andée álá akaá wó, gétúgé álú ubwyεne. Εbwó ákwalege Maá εɔɲme ájye yéndé mbaá ayi ji ájyeé. Alú bɔ́ abi Εσωω áwené gemége bwó né gabo né geluage bɔ́ ako abi álu fa mme. Εbwó álu ndere mbwε mbe ayi áchyéé mbaá Εσωω ne Maá εɔɲme. ⁵ Gebyɔ gepɔ́ fɔ́ εbwó né meno néndé εbwó álu pópó apó ne deba.

Makiénné Εσωω áléé ágaré mekomejɔ́ Εσωω

⁶ Ne mma ngé ekiénné Εσωω ewé fɔ́ ndere elyεnege té mfaá. Ekpa abya melóméló ayi álu te kwyakwya mangaré mbaá bɔ́ malo mme meko. Yéndé ntoó, ufɔ́ ufɔ́ mejɔ́ ne ufɔ́ ufɔ́ bɔ́. ⁷ Ejɔ́ ne meko kenké eké “Fɔ́gé Εσωω ne nógé ji néndé gébé gekwané eyigé ji asɔ́ mpa bɔ́ fa mme. Ndere elúmbɔ, fege ji muú akwyéé mfaá ne mme chónchó ne mabeé mega ne ambu annyi.”

⁸ Ekiénné Εσωω ewé fɔ́ ewé εgbeé makiénné ápeá echwó ntó, eké, “Babilɔn ákwe, meló ewé εbɔ́ elú meló ηɔ́ ekwe ‘burup’ ewó ηɲma mme. Manane jíí ayi ji anané tametame áchó malo mme mako. Manane ji yémbɔ alu eké elé mmɔ́ ne ji achyéé malo ayifɔ́ anyuú mapyεné εbwó.”

⁹ Ne ekiénné Εσωω ewé fɔ́ ewé εgbeé makiénné áléé echwó ntó, ejɔ́ ne meko kenké eké, “Bɔ́ abi ánógé menya mebo ne meló uka wuú, ne ákame nnó menya yimbɔ afyéé εbwó gelo jíí né mampwε εbwó yé né amu

εβωó, ¹⁰ Εσωωó achyεgέ nye ntó εβωó εfwyale. Εfwyale εwέμβωó εβέ nye εκέ mmóó matomato ami álá áchwaré ne maná wó, amí Εσωωó afyεέ né mmu ηkω wuú ayi metóó usóó. Ne Εσωωó apye nye εβωó ásóó né mmu mewε εwέ elulé ne genó eyigé ákuú nnó sálfó. Ne εβωó ásogé nye né mbe ushu makiénné ukpea ne Maá εgαηme. ¹¹ Ne amuawe ayi atanegε né mewε εwέ εsóó εβωó, átanegε nye wye tanegε té kwyakwya ne kwyakwya. Bóó bina abi ánógé menya mebo yimbó ne melo uka wuú ne yendemuú ayi ákame nnó menya yimbó afyεέ ji gelo eyi getεne mbaá mabó mií, ugbeé mmyε upó ne εβωó utuú ne nwómese.”

¹² Mechó εwéna elú elé majyεé mbaá bóó Εσωωó nnó ákogé matóó εβωó. Εβωó bina ne ábélege mabe Εσωωó ne áfyεέ wye metóó ne Jisós.

¹³ Ne nwú meko muú fó né mfaánebuú nkane ajógé ne me, aké, “Sa meko mejóó eyina: aké εló nana εjyεgέ mbe metóó megómegó εβεé ne bóó abi ágboó ndεre áηkwólé Jisós Kras.” Ajógémbó Mendooó Εσωωó ekamé εκέ “Εεη elú wáwálé. Εβωó ágbéegε nye mmyε né utóó εβωó néndé nsa utóó ulóulóó εbi εβωó ápyεé akwólege nye εβωó.”

Jøn agé ame geja ndεre Εσωωó asóó nye mpa bóó né bií bi kwyakwya

¹⁴ Ne nké mpelé, ngé geko eyi gelu pópó, ne muú fó ajwólé né mmu geko eyigémbó alú εκέ maá nte

mekwaá, akweré εla gefwa εwé akwyεé ne gul. Agbaré ηga mechyamechya né εβωó wuú, ηga yimbó awya geti getyε getyεέ. ¹⁵ Ne ekiénné Εσωωó εwέ fó εtane né εcha upε Εσωωó, εκú muú ayi ajwólé né mmu geko kenké εκέ, “Ló mankyε mbwε ne ηga wye ayi ogbaré, néndé gébé eyigé ákyε mbwε gekwané ne mbwε ayi álu né mme ákwóné mankyε.” ¹⁶ Εjógé mbó, muú yimbó né mmu geko afu ηga wuú né mme, akyε mbwε né mme meko.

¹⁷ Εpyεgέ mbó, ekiénné Εσωωó εwέ fó εtané né mmu εcha upε Εσωωó né mfaánebuú. Εwú ntó εgbaré ηga mechya yimbó ayi ákuú nnó shεkel.

¹⁸ Ne ekiénné Εσωωó εwέ fó, εwέ εβóó uto επwó mewε εtané kwókwólé ne geluógé upε Εσωωó, εκúu ekiénné εwέ εgbaré ηga mechyamechya εjóó kenké εκέ, “Gé umpóme unóó εbi ákuú nnó grep, uwóme né mme ugle. Cho sóó uchóchóó bwó ne ηga ayi wó ogbaré mbó.” ¹⁹ Εjógémbó, ekiénné Εσωωó εwέmbó, εfu ηga wuú fa mme, εsaré umpomé grep εbimbó, εju né mmu εjya εwέ aηamege ubi wye. Εjya εwéna ετέne mbaá metóó usóó Εσωωó εwέ ji álεregé nye bóó. ²⁰ Εjya εwéna επófó né melo. Εfεmbó ne ájyale upóme εbimbó manoó matané, makoó byógológoló εκέ εβεé. Metyεé εβεé manoó εwέmbó elú usaá ηkpa neke ufya. Ne ugome εβεé εwéna ulú genóge matyεé amu ápeá.

15

Makiénné Ɛsɔwɔ akénéama áchwɔ́ ne ufɔ́ ɛfwyale ukénéama

¹ Unó bimbɔ ukoógé, mma ngé gekpékpé gé genó gefɔ né mfaánebuú eyigé me nlá nkágé garé. Gejeá ne gepwɔ amu. Genó eyigémbɔ élé makiénné Ɛsɔwɔ akénéama ayi akpané ufɔ́ ɛfwyale ukénéama. Ɛfwyale ewéna ne elu ewé kwyakwya néndé élé né ufɔ́ ɛfwyale bina ne Ɛsɔwɔ alerege nnó metɔ́ usɔ́ wuú ebye.

² Ne ngé genógé fɔ eyi gelú eké ebeé mega. Gelú efeé efeé áchwaré ne mewε. Ne bɔ́ abí ammyéé apwɔ́ menya mebo yimbɔ ne meló uka wuú, ne álá akamé fɔ nnó afyéé ebwɔ́ gelo né mmyε eyi geténe mbaá mabɔ míí wɔ́, átené né mapeá ebeé mega ewéna ewé elú efeé efeé. Agbaré manke ayi Ɛsɔwɔ achyéé ebwɔ́. ³ Ne ákwa ekwɔ́ ewé Mosis muú utɔ́ Ɛsɔwɔ abó akwané ne ewé Maá egɔɔme abɔ akwane, aké, “Ata Ɛsɔwɔ Muú Ɔpwɔ́ amu, unó bi wɔ́ ɔpyéé úlú ukpékpé ne upwɔ́ amu. Wɔ́ ɔlu mfwa malɔ́ mme mako. Depɔ́ etye etiré wɔ́ ɔpye délú wáwálé ne cho. ⁴ Ata yé muú fɔ́ apɔ́ ayi álá afɔ́ wɔ́, yé muú fɔ́ ntó apɔ́ ayi álá nógé wɔ́ néndé, wɔ́ mbií ne ɔlu muú ukpea. Bɔ́ malɔ́ mme meko ánogé wɔ́ néndé yéndémuú agé nnó depɔ́ etye etire wɔ́ ɔpye délú cho.”

⁵ Bɔ́ bina anerege mankwa ekwɔ́ ewéna, nké mpélé echa upε Ɛsɔwɔ né mfaánebuú

enené ngε maá getoge ukpea Ɛsɔwɔ né mmu. ⁶ Makiénné Ɛsɔwɔ akénéama ayi agbaré ufɔ́ ɛfwyale ukénéama átané né mmu echa upε Ɛsɔwɔ ewémbɔ. Afyε mandée pópó ayi ágenegε, ne yéndémuú bwɔ́ áni gebagé ndeé genɔ́ ji né ewɔme. Uba mandeé bimbɔ ugenegε eké gul. ⁷ Ne menya ama né geluage menya eyi elú mebe eni, achyéé makiénné Ɛsɔwɔ ayina akénéama ukú ukénéama, ebi akwyε ne gul, ukú ebimbɔ ugbeé ne metɔ́ usɔ́ Ɛsɔwɔ muú alu mebe te kwyakwya ne kwyakwya. ⁸ Ne amuawε ayi alerege ηgɔ́ ne utɔ́ Ɛsɔwɔ, agbeé né mmu echa upε Ɛsɔwɔ ewémbɔ. Ne yé muú akágé kpé fɔ́ né mmu echa ewémbɔ, kpaá té ufɔ́ ɛfwyale ebi makiénné Ɛsɔwɔ yimbɔ achwɔ́ ne ubi ekogé.

16

Kwyakwya ufɔ́ ɛfwyale ukénéama ebi Ɛsɔwɔ achyége

¹ Ne nwú meko muú fɔ́ né mmu echa upε Ɛsɔwɔ ewémbɔ ndere ajɔ́ kenké ne makiénné yimbɔ akénéama aké, “Chóge dégbε genó eyi gelú né mmu ukú ebimbɔ ukenéama ebi ugbeé ne metɔ́ usɔ́ Ɛsɔwɔ né mme.”

² Ajógé mbɔ ekiénné Ɛsɔwɔ ewé mbe ejyε gbε genó eyi gelu né mmu gekú jíí fa mme. Egbegé mbɔ, ubobo dekpa etire denome ne démyéé deshulé né mmyε bɔ́ abí áwyaá geloge menya mebo ne ánogé meló uka wuú.

³ Ne ekiénné Ἐσωω εἰσὲ ἐπυεῖ makiénné apea ejye gbε genó eyi gelu né mmu geku jíí né ebéé mega, ebwólé ela eké manoó genkwógé muú. Ne yéndégenó eyigé gelú né mmu ebéé mega gegbo.

⁴ Ne ekiénné εἰσὲ ἐπυεῖ makiénné áléé, ejye gbε genó eyi gelú né mmu ejíí gekú né mabéé ne ambu nnyi, manaá mako mabwólé mala manoó manoó. ⁵ Ἐπυεῖ mbo, nwú ndere ekiénné Ἐσωω εἰσὲ ebóó mannyi mako ejóó eké, “Eeh wó muú ukpea. Wó muú ólu ne óbo ólú, mpa wyε yi ósós alú cho. ⁶ Néndé bóó áwá nya bóó ukpea ne bóó ekpave byε, wó óchye ebwó manoó nnó ányú. Abó mbo lé nsa mbaá genó eyigé ebwó ápyeé.” ⁷ Ajógé mbo, nwú meko muú fó ndere atane né geluógé upε Ἐσωω ájógé aké, “Ata Ἐσωω wó Muú Ὁρωó amu, mpa wyε ayi ósós alú cho, ne wáwálé.”

⁸ Ne ekiénné Ἐσωω εἰσὲ ἐπυεῖ makiénné ani, egbe genó eyi gelú né mmu ejíí gekú né ημεῖ, elyaá nnó ημεῖ edo bóó awú gekpósógé ubalé eké ebi mewε. ⁹ Ubalé bina upyeé bóó álwerege Ἐσωω muú efwyale ewéna elú jí né amu, yémbó ákwóre fó matós ebwó alyaá gabo ayi ebwó apye, áfεgέ Ἐσωω wó.

¹⁰ Ne ekiénné Ἐσωω εἰσὲ ἐπυεῖ makiénné ata, egbe genó eyi gelú né mmu geku jíí né mfaá geluoge gefwage menya mebo yimbó. Egbege mbo, mbaá ayi menya mebo yimbó ágbáregé gefwa jíí wyε ala gemuagemua. Ne akwaá ányéé manómé

gétúgέ ubalé ebi ebwó áwuú. ¹¹ Alwεré Ἐσωω muú alu né mfaánebuú gétúgέ ubale ebi ebwó áwuú, ne upa ebi ebwó áwya né mmyε. Yémbó ákwóre fó matós bwó ályaa gabo ayi ebwó ábó ápyeé wó.

¹² Ne ekiénné εἰσὲ ἐπυεῖ makiénné akéné, egbe genó eyi gelú né mmu geku jíí né ebéé kpaá ewé ákuú nnó Yufretis. Egbege mbo, ebéé ewémbó ewa meko, mampye nnó afwa abi atane né egbe ewé ημεῖ etanege agé meti ákoó. ¹³ Ἐπυεῖ mbo, ngé ubobo mandoó nchye áléé ayi álu eké bó mantwere átané né meno mmyó yimbó ne meno menya mebo ne meno muú ekpávέ ayi gebyó. ¹⁴ Mandóo yina elé aló nchye abi ápye ufélekpa. Ajye bané afwa mme meko nnó ánywére ebwó mbaá ama ákpomé mmyε mamye bee né gekpékpégé bíí ebi Ἐσωω Muú Apwóó amu achwóó.

¹⁵ “Wúgέ, me nchwóó nye eta nyú ndere menjo achwóó né gébé eyigé muú ala akaágé. Galógáló alú ne muú ayi abéé peé, abelege mandeé jíí chanchá nnó ekáge jí ake gejógéné akpa mekpo unós.”

¹⁶ Ne mandoó nchye yimbó, anywere afwa mme ako né melu ema. Ákuú melu ewémbó né mejóó bóó Hibru nnó Amagedon.

¹⁷ Ne ekiénné Ἐσωω εἰσὲ egbeé makiénné akénéama, egbe genó eyi gelú né mmu geku jíí né mmu gejulé. Egbege mbo nwú meko muú fó ndere atane né mmu gepúgέ

Ɛsɔwɔ mbaá ayi geluɔge gefwage Ɛsɔwɔ gelu. Ajɔ́ aké, “Nneré yéndégenó.”¹⁸ Ajógémbɔ, gasama aké mamamama, mbaá awyale wyɔwyɔ, mamfeé ányá gbanḡbanḡ ne mme anyigé ne eshye. Gefɔ́ ɛyigé ákwaá alá álu danḡé té mme alɔ́.¹⁹ Mme anyigé mbɔ, melɔ́ kpaá ekaré né malu áléé, ne malɔ́ kpakpa né mme meko akwe. Ne Ɛsɔwɔ ate gabo ayi Babilɔn ápyeé, ápye ji anyú mmɔ́ ami malu né mmu nká wuú. Mmɔ́ amibɔ matene né metɔ́ usɔ́ Ɛsɔwɔ.²⁰ Yéndé melɔ́ metɔ́ nnyi ne makwe kpakpa áseé.²¹ Ne ukpékpɛ makankoma ayi gema genɔ́ eké usaá bɔ pɔn uta atané mfaá ákwe bɔ́ né mmye. Bɔ́ álweré Ɛsɔwɔ gétúgé ubale makankoma ebi ebwɔ́ áwu néndé, ubale bina uja dɔ́. *

17

Gekpékpégé mendée eno

¹ Ne ekiénné Ɛsɔwɔ ema né geluage makiénné akénéama ewé egbaré ukú ukénéama echwɔ́ jɔ́ ne me eké, “Chwɔ́ me nlerege nyɛ wɔ efwyale ewé Ɛsɔwɔ achyege nyɛ gekpékpégé mendée eno muú ajwɔlé né gejamégé mannyi.² Afwa mme ana manane tametame ne ji. Ne manane ayi ji anané tametame achalé bɔ́ mme ako eké élé mmɔ́ ne ji achyéé ebwɔ́ anyuú mapyene ebwɔ́.”

³ Ne Mendoó Ukpea echwɔ́ me mmye ne ekiénné Ɛsɔwɔ ewémbɔ ékpá me mfé né

mashwɔne. Njyege ewú, ngé mendée fɔ́ ndere ajwɔlé né mfaá menya mebo fɔ́. Menya yimbo alú megemegele, awyaá makpo akénéama ne ambya afya. Asa gejamégé mabɔ wyéé amí machɔ́ mabɔ Ɛsɔwɔ né menyammye wuú meko.⁴ Mendée yimbo afye mandée magele ne mandée gefwa, akwyéé menyammye wuú ne unó densɔ́ ebi akwyéé ne gul. Mataá nka ne unó ebifɔ́ ebi ujame nka dɔ́. Akuú ubi nnó pɛls. Agbaré amo ayi akwyɛ ne gul. Amo yimbo agbeé ne uboboo unó bi utene mbaá manane tametame jí.⁵ Asá mabɔ né népwe níí ami matene né genó gefɔ́ ɛyigé bɔ́ alá ákaágé garé. Asá wye áké, “Gekpékpégé Babilɔn, mma andée eno ako, ne muú ayi ubobo unó bi upyéé fa mme utanege ji né amu.”⁶ Ne ngé nnó manoó bɔ́ Ɛsɔwɔ ne bɔ́ abi bɔ́ áwáne gétúgé ápyeé genó eyi Jisɔs akelege mampye mandée yimbo eké mmɔ́.

Ngégé nla meno mekpo fuú.⁷ Yémbɔ ekiénné Ɛsɔwɔ eké, “Ulannó wɔ ɔlaá meno mekpo fuú?” “Ngarége nyɛ wɔ genó ɛyigé muú alá ákagé garé eyi getome ne mendée yina ne menya mebo makpo akénéama ne ambya afya ayi akpane ji ákéne.⁸ Menya mebo ayi ɔbɔ ɔgené mbɔ, abó alú nya mebe, yémbɔ apó sé mebe. Atanege nyɛ né mmu gepyéé eyi geláge pɔ́ ne

* 16:21 Elú wáwálé nnó: Bɔ́ pɔn bina anɔ́ wye eké uba simen upea.

kwyakwya akwɔ́ ewé. Ne ajye nyɛ né mbaá ayi awáne nyɛ ji. Ne bɔ́ɔ́ abi álú fa mme, abi tɛ ula ulɔ́ mme Ɛsɔwɔ alá asá fɔ́ mabɔ́ bwɔ́ né mmu ɲwe ayi ásame mabɔ́ bɔ́ɔ́ abi ábɔ́ɔ́ nyɛ geɲwá eyi gélagé byé wɔ́ ágege menya yimbɔ́ aláá nyɛ mano mekpo fuú, néndé menya yimbɔ́ abó alú nya meɛ ne nana apósé yémbɔ́ amágé chwɔ́ nyɛ.

9 “Mechɔ́ ewéna ekélege bɔ́ɔ́ ábé ne denɲa. Makpo menya yimbɔ́ akénéama áténe mbaá makwe akénéama ayi mendée yimbɔ́ ajwólé wyɛ. 10 Makpo yimbɔ́ ntó akénéama áténe mbaá afwa akénéama. Né geluage afwa bimbɔ́, ata agbo me, ama alú né gefwa nana, ama ayi aláá alú danchwɔ́. Achwɔ́gé ágbárege nyɛ gefwa jíí né mboó gébé. 11 Ne menya mebo yimbɔ́ ayi ábó álú nya meɛ, ne nana alá apó sé, agbeé mfwa ayi agbeé afwa aneé. Ne ji alú mfwa ama né geluage afwa bimbɔ́ akénéama. Ne ajye nyɛ né mbaá ayi awane nyɛ ji.

12 “Ambya yimbɔ́ áfya ayi wɔ́ ɔ́géne mbɔ́ áténe mbaá afwa áfya abi alá álú danse uto mamɲbaré gefwa, yémbɔ́ áchyegɛ nyɛ ebwɔ́ ne menya mebo uto mamɲbaré gefwa né nchwa neke ama. 13 Afwa bina áfya, ákamege nyɛ meko ama, áchyéé eshyɛ ne uto gefwagé bwɔ́ mbaá menya mebo yimbɔ́. 14 Ɛbwɔ́ áɲmeé nyɛ ummyɛ né Maá egɔɲme. Yémbɔ́, Maá egɔɲme ne aɲkwólé bíí abi ápyéé genó

eyi ji akélege, ebwɔ́ abi Ɛsɔwɔ́ akuú ne ajya ammyɛ nyɛ ápwɔ́ ebwɔ́ néndé ji alú mfwa ayi abɔ́ɔ́ afwa ako ne Ata ayi abɔ́ɔ́ bɔ́ Ata ako.”

15 Ne ekiénné Ɛsɔwɔ́ ema ejɔ́ɔ́ ne me eké, “Mannyi ayi wɔ́ ɔ́geɛne mbɔ́, ayi mendée eno yimbɔ́ ajwólége wyéé aténe mbaá njune bɔ́ɔ́, ufɔ́ɔ́ ufɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́, malo mme meko, ne ufɔ́ɔ́ ufɔ́ɔ́ mejɔ́ɔ́. 16 Menya mebo yimbɔ́ ne ambya afya ayi wɔ́ ɔ́géne mbɔ́, áji ne menya yimbɔ́ jimɔ́ ápaá nyɛ mendée eno yimbɔ́. Afɔ́ge nyɛ yéndégenó eyigé ji awyaá, ályaá ji geɲogéné. Afyéé nyé menyammyɛ wuú ne áso ji ne mewɛ. 17 Néndé Ɛsɔwɔ́ ne áfyéé mechɔ́ ewéna né matɔ́ɔ́ afwa bina nnó ákamé meko ama, achyéé utoó gefwage bwɔ́ mbaá menya mebo yimbɔ́, nnó apyɛ ndere ji Ɛsɔwɔ́ akélege kpaá té yéndégenó eyigé ji Ɛsɔwɔ́ ajɔ́ gepyéé wáwálé.

18 “Mendée ayi ɔ́géne mbɔ́, aténe mbaá melɔ́ kpaá ewé ewyaá mfwa ayi abɔ́ɔ́ afwa malo mme mako.”

18

Melɔ́ Babilɔn ekwe

1 Unó bina ukogé, ngé ekiénné ewé fɔ́ ndere etané né mfaánebuú éshulé fa me. Ɛwya gekpékpé uto ne geɲbɔ́ eyi getane ji mmyɛ gepyɛ mme meko agéne. 2 Ne ejɔ́ɔ́ kenké eké, “Gekpékpé gé melɔ́ Babilɔn ekwé burup, ela lé melú ujwólé aló nchye ne mbaá ayi mandoó nchyéé ne denwyɔne debodebo ne etiré bɔ́ alá akií débigé wyéé.

³ Néndé manane ayi ji ánáne tametame achalé mme meko éké élé mmáó ne ji achye ebwó anyú mapyene ebwó. Afwa mme ábelé ntó ne ji ne bóó abi akene gesé fa mme ákwe gefwa gétúgé gerogge manane tametame jíí.”

⁴ Ne nwú ntó meko ayi fò ndere atane né mfaánebuú. Aké, “Bóó ba, tanege délyaaá ji ékágé dékpe mbwa ne gabo wuú, ne nnó ékágé dékpe ntó né efwyale ewé ji agene nye. ⁵ Gabo ayi ji apyéé mbogé ákwigé jí né nchwe akwonege né mfaánebuú. Ne Esowó ate gabo wuú. ⁶ Pyegé ne ji wye ndere ji ápyéé ne enyú. Genó eyigé ji apyéé ne enyú shuge ji amu manáne ápeá. Fyegé mmáó né mmu amo magbeé, déchwaré mami matoó mapwó ami ji áchwaré achyéé bóó anyuú, déchyéé ji anyú mami. ⁷ Ne pyegé ji ágé efwyale ne ali wye ndere ji áfge geme jíí, ányéé apoge né mmu gabo. Ji adoó ebwó ewome ajógé aké, ‘Me mfwa mendée mpó fó mekwí ne mbeé fó ne mesome kánka’.”

⁸ Ne gétú eyigémbó, efwyale éshúlege nye ji mmye né bíí uma ne mameé, mesome, ne emímí mesa. Ne asóó nye ji né mewe néndé Ata Esowó ese muú asóó mpa wuú, ajea apwó amu.”

⁹ Afwa mme abi ábelé ne ji, ebwó abi ákpené mbwa ne ji ányéé né mmu gabo ápoge ágegé nye amuawe ayi atanege né mewe ewé esóó ji, álilí nye álá ne mesome.

¹⁰ Ebwó átene tete gétúgé áfóó

nnó ákrene nye né efwyale ne meló Babilón, ájelege mmye ajógé aké, “Ebo ne wó nnó, Babilón gekpekpege meló ne meló ewé enea geme, efwyale éshulé wó mmye né nchwaneke ama.”

¹¹ Bóó abi ákrene gese fa mme álilí nye álá ne masome néndé yé muú ayi áname unó gesege bwó ápó sé. ¹² Yé muú apó sé ayi áname unó bi ebwó ákpoó. Unó bina élé gul ne seleba, mataá malómáló ne unó bi ujame nka dóó ákuú ubi nnó pels, eshyéé ndeé, ndeé afwa, ndeé megele ne gefogé ndeé nka eyi ákuú eji nnó silk ne unó bi akwyéé ne ambya meshuú, unó bi ákwyé ne ufóó ufóó unóó ebi ugóó gebe unó bi ákwyé ne afyaákó, gese, ne gefogé ntaá eniné ákuú nnó mabel. ¹³ Unó ebifo ntó ebi álá name sé élé maweé nka ami manome gebe gelógéló, baá unóó abi ápye menyéé agóó ákuú abi nnó sinamum meéry, insent, ne frankinsent. Mmáó grep, maweé ne menyéé nkane: flawa melóméló ayi apye bred ne mbeé gefogé nchi eyigé ákuú nnó whit. Ne utu nkane: mpó, magoñme, mpó mekagala, mboó gese uka úpeá ayi mpó mekagala ejame ne ákwaá abi ákpoó nkane afwe. Yé muú apó sé ayi aname unó bina uko. ¹⁴ Bóó abi ákrene gese ajógé nye ne ji aké, “Unó ulóúló uko ebi wó ókelege nnó ube ebyeé upó se. Ne unó uko ebi upyéé nnó wó óbe gbene ebi upye ntó nnó wó ókwó ngó omáge gé sé

ubi.” ¹⁵ Ne ebwɔ bimbɔ abi abɔɔ gefwa gétúgɛ ákɛne gese ne ji átɛnégɛ nyɛ tɛtɛ ne efɔɔ nnó ákpɛne nyɛ né efwyale ne ji, álílí kenké ne mesome, ¹⁶ ájógɛ ákɛ, “Ebo nnó, ebɔ nnó ne Babilɔn melɔ kpaá. Babilɔn alú nyá eké mendée ayi abɔ afyɛé mashyɛé ndeé, mandeé magɛle, ne mandeé gefwa. Akwyɛé menyammyɛ wuú ne unó desɔ ebi akwyɛ ne gul, mataá malómálɔ ne unó bi ujame ŋka dɔɔ ákuú nnó pɛls. ¹⁷ Né nchwa neke ama gefwa jí geko geno.”

Bɔɔ ákprakpa abi áŋɛá gemɛ né masogéka ne bɔɔ abi ákɛné wyɛ, abi ápyɛ utɔɔ né mmu, ne abi ákɛne gese né mmu, átɛnege nyɛ tɛtɛ, ¹⁸ ákálege gétúgɛ ágɛné amuawɛ ayi atanegɛ né mewɛ ewé asɔɔ ji, ájelege mmyɛ ákɛ, “Chao, ndé melɔ ewé ekwɔne gekpékpé melɔ ewé.” ¹⁹ Ne áchwɛ matwɔ ágbɛ né makpo bwɔ, álílɛ nyɛ ála ne mesome metɔɔ ájógɛ ákɛ, “Ebo nnó, ebɔ nnó, ne melɔ kpaá, melɔ ewéna ne ebɔ elú melɔ ewé bɔɔ ako abi awyaá masogéka né ebɛé mega ákwene gefwa wyɛé gétúgɛ gefwa eyigé ji awyaá. Yémbɔ né nchwanekɛ ama, yéndégenó eyigé ji awyaá génó.”

²⁰ Enyú ako abi délú né mfaánebuú bɛgɛ ne nechóchɔ néndé Eɔwɔ achɔ melɔ Babilɔn. Ne enyú bɔɔ Eɔwɔ, áŋgbá Kras ne bɔɔ ekpávɛ Eɔwɔ bɛgɛ ntó ne nechóchɔ néndé Eɔwɔ asɔɔ mɛ mpa wuú gétúgɛ gabo ayi ji apyɛé eta nyú.

²¹ Ájógɛ mbɔ, gekpɛkpɛgɛ ekiénné Eɔwɔ fɔ ebwɛé ntaá eniné nelú eké gekpɛkpɛgɛ ntaá eniné ákwɔɔ unó efome né mmu ebɛé mega jegemmmm ejɔɔ eké, “Wyɛ ndere ntaá eniné na nékwene ne eshyɛ nechɔgeré, mbɔntó ne áfómege nyɛ melɔ Babilɔn ne eshyɛ, áchɔ ewu. Ndere elúmbɔ bɔɔ ámágɛ gé nyɛ se ewú. ²² Ne ámágɛ wú sé meko nɛŋke ení ákwele, makwa ayi akwané, ambya ayi áfómege ne mbá né melɔ Babilɔn. Ne yé muú deshweé ama ayi amágɛ bɛ wyɛé ápɔ. Ne amagé wú nyɛ sé ndere muú akwɔɔ nchi né ntaá. ²³ Ne yé bíí uma ntó geŋgbɔgɛ etúlékáŋ gegénege sé wyɛé. Yé epaá neba muú áwuú sé wyɛé. Bɔɔ bíí abi ákɛne gese ne abɔ álu bɔɔ abi áŋɛa gemɛ fa mme yina, ne bɔɔ megyaá bíí abwɔlé malɔ mme mako ne depɔré megyaá bwɔ.”

²⁴ Kwyaakwa alu nnó Babilɔn áwá bɔɔ ekpávɛ bíí ne bɔɔ abifɔ ako abi álu bɔɔ Eɔwɔ. Ne manoó bɔɔ bina malu ji mmyɛ chónchɔ ne ami bɔɔ ako abi áwánɛ né mme meko, ne Eɔwɔ achɔ melɔ ewéna gétúgɛ gabo ewu.

19

¹ Unó bina upyɛgɛ mbɔ, nwú gewyagɛ meko eké, meko gejamégɛ bɔɔ né mfaánebuú. Akálege kenké ákɛ, “Défɛé Eɔwɔ, ji ne aferge bɔɔ né efwyale gabo. Ji ne abɔɔ ŋgɔ ne uto ukó. ² Mpa wuú alú cho ne wáwálɛ. Ji afyɛ gekpɛkpɛgɛ mendée eno yina né efwyale. Mendée

yina ne achóó bóó mme ne manáné tametame. *Esòwò* afye ji né *efwyale gétúgè* manóó bóó utóó bií abi ji áwané.”³ Ama kalé kenké áké, “*Déféé Esòwò*, amuawé ayi átánege né mewé ewé esóó ji ákwòme ájyéé mfaá té kwyakwya ne kwyakwya.”⁴ Akálégé mbò, ákpakpa bimbò esaá meso eni ne menya eyimbò mebe eni, ákwe uwya mme ánógé *Esòwò* muú ajwólé né mfaá geluógé gefwa áké, “*Amèn déféé Esòwò*.”

Apye epaá nebane Maá egòhme

⁵ Né meko muú fò, atané né geluóge gefwagé *Esòwò* ajógé áké, “*Fégé Esòwò* se enyú ako abi délú baá defwe bií ne dénógé ji abi áñea geme ne abi alá áñea geme wó.”⁶ Ajóógé mbò, nwú meko fò eké meko gejamégé bóó. Alu eké gwyagé makóné nnyi ne eké meko gekpekepege néfe. Akálege áké, “*Déféé Ata Esòwò* se Muú *Apwòó* amu, ji alú mfwa.”⁷ E se ako débe ne nechóchò, débenege ji mabò ne déchyege ji ngò, néndé bií epaá nebane Maá egòhme ukwóné ne Mendée neba wuú akpome mé mmyé ágilé ji.”⁸ Achyéé Mendée neba Maá egòhme eshyéé ndeé nnó afye. Mandeé yimbò ágenege manemane, ne (átene mbaá ulóó melú ebi bóó *Esòwò* álerege).”

⁹ Ne ekiénné *Esòwò* ewémbò, ema ejóó genó eyigé fò ne me eké, “*Metóó megómegò* ebe ne bóó abi álóó ebwó nnó áchwó ányé

epaá neba ne Maá egòhme.” Ne ema ejóó genó eyigé fò eké, “*Mekómejóó* eyina etane mbaá *Esòwò* jimbóó.”

¹⁰ Nwúge mbò, nkwe ewu uka nnó nnógé ewú, yémbò ejóó eké, “*Ópyegé fò* mbò, mentó nlú lé maá utóó *Esòwò* wye ndere wò ne ate añme byéé abi álú bóó *Esòwò* abi ákwòlegé wáwálé ayi Jisòs aleré né genó eyi ji agaré. Nógé elé *Esòwò* néndé elé wáwálé ayi Jisòs aleré né genó eyi ji agaré ne achyéé bóó ekpávé *Esòwò* mekomejóó ayi ebwó ágarége.”

Kras ammye apwò menya mebo

¹¹ Nge ndere mfaánebuú alu fuú, nké mpélé nge mpò mekagala pópó. Muú ayi ajwólé né mfaá akamege nnó, muú ayi dékágé neré metóó ne ji, ji ayi apyéé bóó ákagé wáwálé ayi atome ne *Esòwò*. Aselé mati ayi alú cho mansò mpa ne ammye umye ne bóó abi alá akií fò ji.”¹² Ame ji agenege eké nenome mewé. Akwere gejamégé délaré gefwa né mekpo wuú. Asá mabò né menyammye wuú ami yé muú alá ákágé ekósé wye jimbò.”¹³ Awya nku ayi áfyé né mmu manóó ne mabò míí makamege nnó, “*Mekomejóó Esòwò*.”¹⁴ Ne bóó bee abi álú né mfaánebuú áfyé mandeé pópó, ayi akpeage, ákwyéé áji ne eshye ndeé. Ajwólé né mfaá mpò mekagala eyi elú pópó ákwòlege ji.”¹⁵ Aparanja ayi achyaá atane ji né meno. Asele nye elé aparanja yina

ne ammye ne bɔɔ malɔ mme meko apwɔ ebwɔ. Agbarege nye ebwɔ ne amu matomato, Ne aɲamege nye manaá umpomé né mmu ejya mmi nnó aɲame manaá matane wyeé, ne ejya ewéna etene mbaá metɔɔ usɔɔ Esɔwɔ Muú Apwɔɔ amu. ¹⁶ Asa mabɔ né ndeé eyi elú ji mmye ne melú ewé ekweré ena geka wuú áké, “Mfwa ayi abɔɔ afwa ako ne Ata ayi abɔɔ bɔ Ata ako.”

¹⁷ Ne ngé ekiénné Esɔwɔ fɔ ndere etene né mfaá ηme, ekú kenké eké denwɔné déko eti délyenege té mfaá ufɔɔ ufɔɔ denwɔne etiré dényéé uɲkwɔ unó “Chwóge dénywere mbaá ama, dényge gekpékpégé epaá ewé Esɔwɔ ágbárege nye. ¹⁸ Chwóge dényé uɲkwɔ afwa, ákpakpa bɔɔ bee ne bɔɔ bee, mpɔ mekagala ne bɔɔ abi ákene né mfaá eji. Chwóge dényge uɲkwɔ bɔɔ ako, afwe ne abi alá ápɔ afwe, ne bɔɔ abi aɲea geme ne abi alá aɲea geme wɔ.”

¹⁹ Ejógé mbɔ, ngé menya mebo ayi atane né mmu ebeé mega, ne afwa mme ako ne bɔɔ bee bwɔ ánywere mbaá ama nnó ammye bee ne muú ayi akene mfaá mpɔ mekagala yimbɔ pópó ne bɔɔ bee abi. ²⁰ Yémbɔ ápye menya mebo yimbɔ chónchó ne muú ekpávé gebyɔ, ji ayi apyé ufelekpa né mbe ushu menya mebo yimbɔ. Ufelekpa bina ne ji aselé abwɔlé bɔɔ abi awyaá gelogé menya mebo yimbɔ ne ánógé meló uka wuú. Ne áfome menya mebo yimbɔ ne muú ekpávé gebyɔ

né mmu gepyege mewé ewé elúlé ne genó eyi ákuú nnó sɔlfɔ. ²¹ Ne muú ayi ajwɔlé mfaá mpɔ mekagala ayi pópó, ase aparanja ayi atane né meno wuú awá bɔɔ abi álaá, denywɔne déko, dényé menya uɲkwɔ bɔɔ bimbɔ kaka dépwa.

20

Afyé danchomeló deno aɲme dele

¹ Ne ngé ekiénné Esɔwɔ ndere etane né mfaánebuú eshulege mme. Egbaré né ebwɔ wuú agbɔgɔlo gepyeé eyi geláge pɔ ne kwyakwya ne gekpekepege mkpɔkɔvé. ²⁻³ Ekiénné ewémbɔ, epye gekwenege mmyɔ ayi ákuú ji nnó dragɔn ji ne ákuú nnó danchomeló ne satan ewe ji, ebwéé efome né mmu gepyeé eyigémbɔ, egbe meno gepye eyigémbɔ edye ewu. Danchomeló alá né mmu né aɲme dele. Apye mbɔ nnó ji agegé sé meti ewé ji abwɔlége bɔɔ mme. Ne dele aɲme yina akógé, abɔɔ manlyaaá ji né maá mboó gébé.

⁴ Ne nké mmágé pé, ngé uluɔ gefwa, ne bɔɔ abi ajwɔlé wye. Bɔɔ bina elé abi Esɔwɔ achyéé ebwɔ ebwɔnyne nnó ágbárege gefwa. Ne ngé ntó mandoó bɔɔ abi áwáné ebwɔ gétúgé ágaregé wáwálé ayi Jisɔs aléré né genó eyi ji agaré ne mekomejɔɔ Esɔwɔ. Bɔɔ bina ne álú bɔɔ abi alá nógé fɔ menya mebo yimbɔ yé ebeé lé meló uka wuú. Ne yé geloge menya yimbɔ ebwɔ ákáme fɔ nnó asa geji né mampwe bwɔ

yé né amu bwó wó. Eṣowó apye ebwó ákwilé né negbo ágbaré gefwa ne Kras né aḡme dele. ⁵ Gé ndó mbe ayi Eṣowó apyéé bọ́ akwilé né negbo na. (Ne bọ́ abifó ntó abi ágbóo, Eṣowó apye fó ebwó ákwilé né negbo wó, kpaá té dele aḡme yina ábyeé.) ⁶ Metó megómegó ebe ne bọ́ abi Eṣowó ajyaá, ebwó abi ji apye nye ákwilé né negbo né ndó ayi mbe, ayi ji apyéé nye bọ́ ákwilé né negbo. Eṣowó ajya ebwó nnó ábé bọ́ bií ne ebwó ágbóo fó negbone ndó epeá. Abéé nye elé ampyéé upe mbaá Eṣowó ne Kras, ne ebwó ágbárege nye gefwa ne ji né aḡme dele.

Eṣowó apwó danchomeló

⁷ Ne aḡme dele ayina akoóge, Eṣowó aferege nye danchomeló né denó etiré abó afyéé ji. ⁸ Atanege, akené nye abwólege bọ́ né maló mme meko. Akuú umé maló áyina nnó Góg ne Magók. Danchomeló anywerege nye ebwó ako né mbaá ama, nnó ammye bee. Ne bọ́ abi ámmye nye ummye bina ájame nye eké gesóoge mbale nnyi. ⁹ Atanege nye né maló mme meko, anó mbaá ayi bọ́ Eṣowó ánywere. Mbaá yimbo elé melo kpaá ewé Eṣowó agboó ne ewú. Anóge melo ewémbó mme, mewé etanege nye né mfaánebuú elwe ebwó ako ásóó. ¹⁰ Ne afomege nye danchomeló muú abwólé ebwó né mmu gepyégé mewé ewé elúlé ne genó eyigé ákuú nnó sófó. Mbaá yina ne abó afome menya mebo ne muú

ekpávé ayi gebyó. Ne ebwó áwuú nye ubale wye utuú ne ḡwómese te kwyakwya te kwyakwya.

Eṣowó asó kwyakwya mpa

¹¹ Ne ngé gekpékpégé geluógé gefwa eyi gélú pópó ne muú ayi ajwólé mfaá. Ne mfaánebuú ne mme áseé né mbe ushu wuú yé muú agé sé ebwó wó. ¹² Ne ngé ntó bọ́ ako abi ábó ágbóo, abi áḡea gemé ne abi alá ḡea gemé wó. Ebwó ako atené né mbe geluóge gefwa eyigémbó. Ne anene bó ḡwe, anene nto ḡwe ayifó ayi awyaá mabó bọ́ abi ábóó nye geḡwá eyi gélágé byé. Ne muú ayi ajwólé, akwólé dépó etiré bọ́ bina ábó ápyéé ndere ásámé né mmu bó ḡwe, asó mpa bwó. ¹³ Ne ebeé mega elyaá bọ́ abi abó ánómé wye átané átené ne geluóge gefwa. Wyembó ntó ne negbo ne melo áwuú bọ́, ályaá áwuú bọ́ átané átené né geluó gefwa eyigémbó. Ne muú ayi ajwólé mfaá geluógé gefwa akwóle dépó etiré bwó ábó ápye, asó mpa bwó. ¹⁴ Apyégé mbó ákpa negbo ne melo áwuú bọ́ aḡme né mmu gepyége mewé. (Gepyégé mewé ewéna elé negbo né ndó epea.) ¹⁵ Ne yéndémuú ayi mabó amií malá pó né mmu ḡwe ayi awyaá mabó bọ́ abi abóó nye geḡwá eyi gélágé byé afomege ji né mmu gepyége mewé.

21

Eṣowó akwyéé mme ayi meke ne mfaánebuú ayi meke

¹ Ερπεγεμβο, نگه mfaánebuú ayi meke ne mme ayi meke. Mfaánebuú ayi mbe ne mme ayi mbe chónchó ne εβεέ mega ápó sé. ² Ne نگه ntó melo ukpea ewé ákuú nnó Jerosale ayi meke ndere átane né mfaánebuú mbaá Εσωω ashulege áchwó. Akwyéé ewú ndere mendée neba akwyegé menyammye agilé meno wuú. ³ Ne nwú meko muú fo, atane né geluogé gefwage Εσωω ajógé kenké aké, “Nana Εσωω achwó jwolé ne akwaá. Ji ajwolé nye ne εbwó, ne εbwó ntó áβεέ nye βοό bií. Εσωω jimboó abεέ nye ne εbwó ne abεέ nye ntó Εσωω bwó. ⁴ Ji atilé nye εbwó manse ako né ame. Negboó neβεέ nye sé, ne βοό abεέ nye sé ne mesome, εbwó álili nye sé, ne yé ubalé áwuú nye sé néndé unó bi ukwene ukoó mé.” ⁵ Ne muú ayi ajwolé né mfaá geluoge gefwa ajó aké, “Wúgé, nana mpye unó ukó ulaá uke.” Ne ama ajó ne me aké, “Sa unó bina mme néndé mekomejó eyina elú wáwálé, nerege metó nnó unó bi ajó upyéé nye.” ⁶ Ama ajó ne me aké, “Nnere yéndégenó, me ne nlú muú mbe ne ayi kwyakwya, unó uko uló ne me ne ukwyagé ne me. Ne yéndémuú ayi mmwolé manaá epye ji, nchyege ji manaá anyú ewé álá achyege fo nka. Manaá ami mbo matanege né embu nnyi ewé ewyaá manaá ami machyegé genwá. ⁷ Ne yéndémuú ayi ammye apwó gabo, me nchyege nye ji unó bina. Me

mbeé nye Εσωω wuú ne ji ntó abεé nye maá wá. ⁸ Yémbο, βοό abi áfó mampyegé unó bi me nkelege, abi áshyá mamfyε metó ne me, abi áchwó menyammye bwó ne gabo, abi awané βοό, abi anane manané tametame, abi anyéé mafoó, abi ánógé aló uka, ne βοό akó abi ábyoge gebyo ákpane nye εbwó áfome mmú gepyege mewε ewé elulé ne genó eyi ákuú nnó solfo. Gepyege mewε ewéna elé negbone ndo epea.”

Jøn ama age melo Jerosale ewé meke

⁹ Ne ekiénné Εσωω ema, né geluoge makiénné Εσωω akénéama ayi agbaré ukú efwyale ukénéama echwó ejó ne me eké, “Chwó me nrege nye wo mendée neba, mendée ayi Maá egome ábáne nye.” ¹⁰ Mendoó Ukpea echwó me mmye ne ekiénné Εσωω ewémbο ekpa me mfé né mfaá mekwε ewé enoge doó, eléré me melo Jerosale ewé elú melo ukpea ndere etané mbaá Εσωω né mfaánebuú εshulege mme. ¹¹ Gengbogé Εσωω gegénege wyéé manémané, ne melo ewémbο éshwánege ntó eké mataá malómaló ayi ákuú nnó jaspar. Egénege nanéjané eké makankoma. ¹² Gebame eyi genoge geno melo ewémbο mme. Gebame eyigémbο gewya mano gebame áfyanéapeá. Né mano gebame yimbo makiénné Εσωω áfyanéapeá áténé wyε ábáme. Né mano

gebamé yimbó ntó ása mabó matoó bóó Isreli áfyanéápeá wyeé. ¹³ Mano gebamé yina, áléé álú né εgβε εbwonye, áléé álú né εgβε εbwobe, áléé álú mβε ne áléé álú meso. ¹⁴ Áténé gebamé eyigémbó né mfaá mabómé áfyanéápeá. Ása mabó áηgbá Maá εgōηme áfyanéápeá né mabómé yina. ¹⁵ Ne ekiénné Εσωω εwé εbó ejógé mbó ne me, εgbaré meto εwé amεge unó wyeé, akwyéé εwú ne gul. Elé meto εwémbó ne εwú εbó emεgέ melo kpaá εwémbó. Eméé makwóó gebamé chónchó ne manombi. ¹⁶ Metyéé melo εwémbó ne unalé úlú wye janja. Ekiénné Εσωω εwémbó eméé melo εwémbó ne meto εwé εgbaré, metyéé melo εwémbó elú ηkpa neke dεle ne geba. Wyεmbó ntó ne unalé ne ηjógé melo εwémbó úlú. ¹⁷ Ekiénné Εσωω εwémbó, eméé ntó ηjoge gébamé eyigémbó, gelú matyéé amu usaá uléé meso ekéné ndere akwaá ámεgέ unó. ¹⁸ Áténé gébamé eyigé na ne mataá malómáló ayi ákuú nnó jaspera. Ne yéndégenó né melo εwémbó ákwyε geji ne gul. Gul yimbó ápó ne deba, ne agεnege eké εfεé. ¹⁹ Ne mabómé ayi átene gébame eyigémbó né mfaá, ákwyéé áji ne mataá ηka ufóufóó. Ntaá né mβε ενίνé alóó manténe mabómé yimbó nékámege nnó jaspera, ενίνε gbeé mataá apea nékámege safaya, ενίνé negbeé áléé nékámege áget, ενίνé négbeé áni nékámege éméral. ²⁰ Eni négbeé mataá átá nékámege

oni, ενi négbeé akené nékámege kánelyan, ενi négbeé akénéama nékámege krisolite, ενi negbeé aneé nékámege berin, ενi negbeé aneéneama nékámege tōpas, ενi negbeé afyaá nékámege krisopreis ενίνé negbeé afyaneama nékámege jacint, ne ενίνé negbeé áfyanéápeá nékámege ametis. ²¹ Mano gébámé ayina áfyanéápeá ákwyéé áji ne mataá ηka áfyanéápeá ayi ákamege nnó pels, ne ákwyéé yéndé meno gébámé ne pel ama, ne ákwyéé metóó melo εwémbó ne gul. Ayi álá pó ne deba, ne agéne eké εfεé.

²² Ne ngé fó εcha upε Εσωω né melo εwémbó wó néndé, Ata Εσωω jimboó Muú Apwóó amu ne Maá εgōηme ne álú εcha εwémbó. ²³ Melo εwémbó εκεlege sé nnó ημε yé εbe elé mfaá agénege wyeé néndé genjboage Εσωω ne gelú mewε εwé εgénege wye ne etulekanη wuú elé Maá εgōηme. ²⁴ Bóó malo mme meko ákené nyε né mmu genjbo eyigémbó. Ne afwa mme achwóó nyε ne ηgō bwó né melo εwémbó. ²⁵ Mano gebamé eyigé na, ábeé fuú yéndégébé, néndé utuú ugilé fó wyeé. ²⁶ Ne εbwó áchwóó nyε ne ηgō ne énógé bóó malo mme meko né melo εwémbó. ²⁷ Yémbó, yéndégenó eyigé gélágé pó pópó né mβε ushu Εσωω, gékpené fó né melo εwémbó, yé muú ayi apyεé depó debodebo yé εbé elé muú gebyó akpené fó wye. Εkosé bóó abi mabó bwó malu né

mmu ηwe Maá εγσηme ayi asamé mabɔ bɔɔ abi abɔɔ nye genwá eyi gélágé byé ne ákrpene wye.

22

Ebeé ewé ewyaá manaá ami machyεge genwá eyigé gelágé bye

¹ Ne ekiénné Εσωω εwémbo, eléré me ntó ebeé ewé ewyaá manaá ami machyεge genwá eyi gélágé byé, magenege eké eféé meke. Ebeé ewémbo etanege né geluεge gefwage Εσωω ne maá εγσηme. ² Eshúlege ejye né metó melo ewémbo. Né yéndé εgbe ebeé ewéna, unɔɔ ebi uchyege genwá úlú wye. Unɔɔ ebimbo uwome umpomé ndo efyanépeá né ηme. Ne yéndé mfaá uwomé ndo gama. Ne bya unɔɔ ebimbo úlú uka ebi ápye bɔɔ mameé né mme meko átoógé. ³ Ne yéndégenó eyigé Εσωω áleré geji ukwekwe amu gebéé fɔ né melo ewémbo.

Ne geluεge gefwage Εσωω né maá εγσηme gebéé nye wye ne bɔɔ utɔɔ bií ánógé nye ji. ⁴ Agené nye ushu Εσωω, asamé nye ntó mabɔ mií né mampwe bwó. ⁵ Utuú ugilé fɔ né melo ewémbo. Ne bɔɔ abi álu wye ákelégé sé genbo etúlékán ne ηmeé néndé Ata Εσωω ne abeé nye gengbogé ebwó. Ne ebwó ágbarége nye gefwa té kwyakwya ne kwyakwya.

Jisɔs aké ji amagé chwó nye fa mme

⁶ Ne ekiénné Εσωω εwémbo ema ejɔɔ ne me eké, “Mekómejɔɔ eyina elú wáwálé kámege ne eji. Ata Εσωω muú achyεge mendoó mbaá bɔɔ ekpávé bií atɔ ekiénné wuú nnó echwó eléré baá utɔɔ bií unó bi uchwó upyéé.”

⁷ Ne Jisɔs aké, “Wúgé, ela gachyεé me nchwɔɔ. Metɔɔ megɔmegɔ ebe ne bɔɔ abi ápye unó bi ásamé né mmu ηwe yina ebi upye nye nana ne meso gébé.”

⁸ Me Jøn nlú muú ayi nwuú, ne ngené unó bina uko. Nwúgé ne ngége unó bina nkwe uwya mme né mbe ushu ekiénné Εσωω ewé eléré mbo me unó bina nnó me nógé ewú. ⁹ Yémbo ejɔɔ ne me eké, “Opyege fɔ mbo, me ntó nlú elé muú utɔɔ Εσωω wye ndere wɔ ne ate aηme bye abi álu bɔɔ ekpávé Εσωω ne abifɔ ako abi ábélege mekomejɔɔ ayi ásamé né ηwe yina. Nógé lé Εσωω.” ¹⁰ Ema ejɔɔ eké, “Obigé fɔ mekomejɔɔ yina, ayi ásamé né mmu ηwe yina ayi agarége unó bi upyéé nye nana né ebi upye nye meso gébé, néndé gébé eyigé unó bina upye nye gélá kwókwólé. ¹¹ Ndere elúmbɔ, yéndémuú ayi ápyeé gabo, ápyege wye gabo wuú. Ayi ápyeé ukwenkwe unó ápyege wye ukwenkwe unó, ayi ápye genó eyi gélú cho ápyege wye genó eyi gélú cho ne ayi álu pópó ábeé wye pópó.”

¹² Jisɔs ama ajɔɔ aké, “Gegé, ela gachyεé me nchwɔɔ. Nké nchwɔɔ, nchwɔɔ ne nsa ayi nchyεge yéndémuú ndere

ji apye utó. ¹³ Me ne nlú genóge mbe ne eyigé kwyakwya, muú mbe ne ayi kwyakwya, unó uko uló ne me, ne ukwyage ne me.”

¹⁴ “Metó megomego ebeé ne bóó abi áshwone mawulé bwó akpea pópó. Ebwó ne Esowo achyege nyé ebwonye nnó ákoó né meno gébamé ákpe né melo ewémbó ányé umpomé genó eyigé gechyege gejawá eyi gélágé byé. ¹⁵ Bóó abi alá ákrene fó né melo ewémbó elé bóó abi álu eké bó mammye, bóó abi ányé mafoó abi ánane manané tametame, abi áwane bóó, abi ánógé aló uka, abi ábyoge gebyo ne bóó débwólé.

¹⁶ “Ne me Jisós ntó ekiénné wa nnó echwó egaré enyu unó bina né machomele bóó Esowo. Me nlú mpyáne mfwa Devid, me nlú ntó eké membe ayi agenege né gejejegé bií.”

¹⁷ Ajóógé mbó, Mendoó Esowo ne Mendée maá egõhme áké, “Chwó Ata Jisós.” Ne yéndémuú ayi awuú mekomejó yina, abó manjó ntó nnó “Chwó.” Ne yéndémuú ayi mmwólé manaá epyéé ji, achwó ne yéndémuú ayi aklege achwó

anyú manaá ami machyege gejawá ewé alá chyegé ñka.

Kwyakwya mejó

¹⁸ Ne me Jøn nkwelege mbeé mbaá yéndémuú ayi áwuú mekomejó ayi asamé né mmu ñwe ayina. Mekomejó yina ayi agarege unó bi upyéé nyé nana ne ebi upye nyé meso gébé nnó, “Muú ayi agbege genó eyigé chá né unó bi asamé né ñwe yina, Esowo agbége nyé ntó efwyale wuú ne ufóó mameé ukeneama ebi asamé né ñwe yina. ¹⁹ Ne yéndémuú ayi aferege genó né unó bi asamé né ñwe yina ayi agaré unó bi upye nyé nana ne ebi upye nyé meso gébé, Esowo ntó aselé nyé uto ebi abó achyéé ji nnó akpé ne melo ukpea ewémbó ányé umpomé genó eyi géchyége gejawá eyi gélágé byé, ndere asamé né ñwe yina.”

²⁰ Ne muú ayi agarége unó bina aké, “Wáwálé alá gachyéé me nchwóó.”

Jøn aké, Amen, chwó Ata Jisós.

²¹ Nnenémmye nnó Ata Jisós áléregé bóó Esowo ako galógáló.